

ALLAN KARDEC

HET BOEK
DER GEESTEN

DE GRONDBEGINSELEN
DER SPIRITISCHE LEER

SPIRITUALISTISCHE FILOSOFIE

Het Boek der Geesten

MET

DE GRONDBEGINSELEN VAN HET SPIRITISCHE LEER

OVER

DE ONSTERFELIJKHEID VAN DE ZIEL, DE AARD VAN DE GEESTEN EN HUN
RELATIE MET DE MENS, DE ZEDEKUNDIGE WETTEN, HET HEDENDAAGSE
LEVEN, HET TOEKOMSTIGE LEVEN EN DE TOEKOMST VAN DE MENSHEID
VOLGENS HET ONDERWIJS DOOR DE VERHEVEN GEESTEN, DOOR MIDDEL
VAN VERSCHILLENDE MEDIUMS, GEGEVEN.
VERZAMELD EN GERANGSCHIJKT DOOR

Allan Kardec

Oorspronkelijke vertaling: J.G. Plate, 's-Gravenhage, 1875.

Herzien in opdracht van de Vereniging Allan Kardec,

door Sandra C. Maçorano Florindo in 2007

Vereniging Allan Kardec
Hoorn - Nederland

Het Boek der Geesten

Oorspronkelijke titel: Le Livre des Esprits uitgegeven op 18 april 1857 door Allan Kardec.

Oorspronkelijke vertaling: J.G. Plate, 's-Gravenhage, 1875.

Moderne vertaling: Sandra C. Maçorano Florindo in 2007.

Omslagontwerp: Vereniging Allan Kardec.

ISBN nummer: 978-90-807502-1-0.

Uitgave en distributie door: Vereniging voor Spiritistische Studies Allan Kardec.

De Vereniging voor Spiritistische Studies Allan Kardec is een organisatie zonder economische of politieke doelstelling die zich aan de studie en het uitoefenen van het Spiritisme wijdt. Ons doel is het spiritisme in zijn drie verschillende aspecten, te weten: wetenschappelijk, filosofisch en religieus te bestuderen en in praktijk te brengen. Iedereen is welkom, ongeacht sekse, etnische achtergrond, geloof of nationaliteit.

Geregistreerd bij het Kamer van Koophandel onder nummer 37095276.

website: www.allankardec.nl - email: vereniging@allankardec.nl

© 1e druk 2007, Vereniging voor Spiritistische Studies Allan Kardec.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op enige wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

INHOUD

Inhoud	1
Voorbericht van de uitgever	9
Voorbericht van de vertaler	11
Korte biografie van Allan Kardec	12
De Leermeester	12
De Codificateur	12
De Verbreider	13
Inleiding tot de studie van de Spiritistische Leer	14
Vorbereidende aanmerkingen	56
EERSTE BOEK	61
De Grondoorzaken	61
God	61
God en het oneindige	61
Bewijzen voor het bestaan van God	62
Eigenschappen van de godheid	63
Panthéisme	65
Algemene elementen van het heelal	67
Kennis van de eerste oorzaak van de dingen	67
Geest en stof	68
Eigenschappen van de stof	70
Algemene ruimte	72
Schepping	74
Vorming van de werelden	74
Vorming van de levende wezens	75
Bevolking van de aarde. Adam	77
Verscheidenheid van de mensenrassen	77
Pluraliteit van de werelden	78

Beoordeling en overeenkomsten van de Bijbelse verhalen over de schepping .	79
Het levensbeginsel	84
Organische en anorganische wezens	84
Leven en dood	86
Intelligentie en natuurdrift	87
TWEEDE BOEK.....	90
Spiritische wereld of geestenwereld	90
Over de Geesten	90
Oorsprong en aard van de Geesten.....	90
De normale oorspronkelijke wereld	92
Vorm en alomtegenwoordigheid van de Geesten	93
Perispirit	94
Verschillende orden van Geesten	95
Spiritistische rangopvolging	96
De derde orde - De onvolmaakte Geesten	98
De tweede orde – de goede geesten.....	101
De eerste orde – de zuivere geesten.....	103
Vooruitgang van de Geesten	104
Engelen en duivels.....	108
Incarnatie (menswording) van de Geesten.....	112
Doel van de incarnatie	112
De ziel.....	113
Materialisme.....	117
Terugkeer uit het lichamelijke leven naar het Geestenleven	121
De ziel na de dood, haar individualiteit. Het eeuwige leven	121
Scheiding van ziel en lichaam	123
Spiritistische bedwelming	126
Plurariteit van het leven.....	128
Reïncarnatie	128
Rechtvaardigheid van de reïncarnatie.....	129

Incarnatie op de verschillende werelden	130
Vooruitgaande transmigratie.....	136
Toestand van de kinderen na de dood.....	139
Geslacht van de Geesten.....	141
Bloedverwantschap, afstamming.....	142
Fysieke en zedelijke gelijkenis.....	143
Aangeboren denkbeelden.....	146
Beschouwingen over de plurariteit van het leven	149
Het Geestenleven.....	160
Dwalende Geesten	160
Werelden van overgang.....	163
Gewaarwordingen. Gevoel en lijden van de Geesten.....	165
Proef van een theorie over de gewaarwordingen bij de Geesten.....	170
Keuze van de beproevingen.....	175
Betrekkingen aan gene zijde van het graf	183
Sympathieke en onsympathieke verhouding van de Geesten - Eeuwige wederhelften.....	187
Herinnering van het lichamelijke bestaan.....	190
Herdenking van gestorvenen - Begrafenis.....	194
Terugkeer tot het aardse leven	198
Voorboden van de terugkeer.....	198
Vereniging van de ziel met het lichaam. Miskraam.....	201
Morele en intellectuele vermogens.....	205
Invloed van het organisme.....	207
Idiotisme. Krankzinnigheid.....	209
De Kindsheid	212
Aardse sympathie en tegenzin	215
Het vergeten van het verleden.....	216
Vrijheid van de ziel	222
De slaap en de dromen.....	222

Geestelijk bezoek aan levende personen	228
Geheime overbrenging van de gedachte.....	229
Lethargie. Katalepsie. Schijndood.....	230
Somnambulisme.....	231
Geestvervoering (extase)	235
Tweede gezicht.....	237
Theoretisch overzicht van het somnambulisme, de Geestvervoering en het tweede gezicht.....	239
Bemiddeling van de Geesten in de lichamelijke wereld	245
Het doordringen in onze gedachten door de Geesten	245
Geheime invloed van de Geesten op onze gedachten en daden	246
Bezetenen.....	249
Convulsionairen.....	252
Toegenegenheid van de Geesten voor sommige mensen.....	253
Beschermgelen, beschermende, familiale of sympathische Geesten	255
Voorgevoel	265
Invloed van de Geesten op de gebeurtenissen van het leven.....	266
Invloed van de Geesten op de natuurverschijnselen	271
De Geesten gedurende het gevecht.....	273
Verbond met kwade Geesten	275
Geheime macht. Talismans. Tvenaars	276
Zegeningen en vervensingen	278
Bezigheden en missies van de Geesten.....	279
De drie rijken.....	288
De delfstoffen en de planten	288
De dieren en de mens	290
Zielsverhuizing.....	297
DERDE BOEK	301
Zedelijke wetten	301
Goddelijke of natuurlijke wet.....	301

Karakter van de natuurlijke wet	301
Kennis van de natuurlijke wet	302
Goed en kwaad	306
Verdeling van de natuurlijke wet.....	310
Wet van aanbidding	311
Doel van de aanbidding.....	311
Uiterlijke aanbidding	311
Beschouwend leven.....	313
Het gebed.....	314
Polytheïsme	317
Offeranden	319
Wet van de arbeid	322
Noodzakelijkheid van de arbeid.....	322
Grens van de arbeid. Rust.....	324
Wet van voortplanting.....	326
Bevolking van de aarde.....	326
Opvolging en volmaking van de rassen	326
Beletselen voor de voortplanting	328
Huwelijk en celibaat	328
Polygamie.....	330
Wet van instandhouding	331
Instinct van instandhouding	331
Middelen tot instandhouding.....	331
Genot van de aardse goederen	334
Het noodzakelijke en het overtollige.....	335
Vrijwillige ontberingen. Kastijding van het vlees	336
Wet van vernietiging.....	339
Noodzakelijke en onrechtmatige vernietiging.....	339
Vernielende plagen	341

Oorlogen.....	344
Moord.....	344
Wreedheid.....	345
Tweedstrijd.....	347
De doodstraf.....	348
Wet van de samenleving.....	351
Noodzakelijkheid van het maatschappelijke leven.....	351
Leven van afzondering. Gelofte van stilzwijgen.....	351
Familiebanden.....	353
Wet van de vooruitgang.....	354
Natuurstaat.....	354
Loop van de vooruitgang.....	355
Ontaarde volken.....	357
Beschaving.....	361
Vooruitgang van de menselijke wetgeving.....	362
Invloed van het spiritisme op de vooruitgang.....	363
Wet van gelijkheid.....	366
Natuurlijke gelijkheid.....	366
Ongelijkheid van aanleg.....	366
Maatschappelijke ongelijkheid.....	367
Ongelijkheid van de rijkdommen.....	368
Beproevingen door rijkdom en door armoede.....	370
Gelijkheid van de rechten van man en vrouw.....	370
Gelijkheid voor het graf.....	372
Wet van de vrijheid.....	374
Natuurlijke vrijheid.....	374
Slavernij.....	375
Vrijheid van denken.....	376
Vrijheid van geweten.....	376

Vrije wil	378
Noodlot.....	380
Kennis van de toekomst.....	386
Theoretisch overzicht van de drijfveren van de menselijke handelingen	388
Wet van rechtvaardigheid, liefde en barmhartigheid	393
Rechtvaardigheid en natuurlijke rechten.....	393
Recht van eigendom. Diefstal.....	395
Barmhartigheid en liefde tot de naaste.....	397
Moederliefde en kindliefde	399
Zedelijk volmaking.....	401
De deugden en ondeugden	401
De hartstochten	406
Het egoïsme.....	408
Karakter van de deugdzame mens	412
Zelfkennis	413
VIERDE BOEK	416
Verwachtingen en troost.....	416
Aardse lijden en aardse genoegens	416
Betrekkelijk geluk en ongeluk	416
Verlies van geliefde personen	422
Teleurstellingen. Ondankbaarheid. Teleurgestelde liefde.....	424
Antipathische relaties	425
Vrees voor de dood.....	426
Afkeer van het leven. Zelfmoord.....	427
Toekomstige straffen en genoegens.....	434
Het niet. Toekomstig leven.....	434
Kennis bij ingeving van de toekomstige straffen en beloningen	435
Gods tussenkomst bij de straffen en beloningen	436
Aard van de toekomstige straffen en beloningen.....	437

Tijdelijke straffen	445
Boetedoening en berouw.....	447
Duur van de toekomstige straffen	451
Opstanding van het vlees	458
Hemel, hel en vagevuur	460
BESLUIT	465

VOORBERICHT VAN DE UITGEVER

Het is ons een groot genoegen de herziene versie van “Het Boek der Geesten” te mogen presenteren.

Met deze uitgave gaat een grote droom van veel spiritisten in Nederland in vervulling. Een droom die jaren geleden is ontstaan. Eind jaren negentig zochten wij naar een manier om het boek “Le Livre des Esprits” in Nederland uit te geven.

Door een toevallige tip van een medewerker van de Uitgeverij Wereldbibliotheek vonden wij de oude vertaling van het volledige oeuvre van Allan Kardec, waaronder Het Boek der Geesten in universitaire bibliotheken.

Tot ons geluk bleek het om een goede vertaling te gaan. Het was een bijzondere ervaring Het Boek der Geesten gewoon in het Nederlands in handen te hebben! Het ging om de vertaling van de heer Jean Guillaume Plate in 1875. Hij heeft zijn hart en ziel in deze oude vertaling gelegd. “Le Livre des Esprits” is dan ook op zeer betrouwbare wijze door J.G. Plate vertaald. Alleen al daarvoor zijn wij hem eeuwig dankbaar.

Wij vonden dat als Het Boek der Geesten, dat de basis van de Spiritistische Leer bevat, uit de donkere kelders van de bibliotheken het licht heeft bereikt, dan is het onze taak het beschikbaar te stellen aan eenieder, die het spiritisme wil leren kennen. Nu zeven jaar na dato nodigen wij u uit om kennis te maken met dit bijzondere boek.

Dit is mogelijk gemaakt dankzij de bijdragen van velen, zonder wiens hulp wij niet zover hadden kunnen komen, om te beginnen de vertaalster Sandra C. Maçorano Florindo, die haar medewerking heeft verleend om de vertaling van J.G. Plate grondig te herzien. Het is geen simpel werk geweest want na 132 jaar heeft de Nederlandse taal veel veranderingen doorgemaakt. Sandra is er in geslaagd Het Boek der Geesten gemakkelijk leesbaar te maken, zonder de inhoud ook maar enigszins geweld aan te doen.

Wij willen onze waardering uitspreken voor de leden van de Vereniging Allan Kardec, voor hun inzet, morele en financiële steun waardoor wij dit boek in eigen beheer kunnen uitgeven.

Tenslotte onze dank aan onze familieleden voor hun liefdevolle ondersteuning bij het realiseren van deze droom.

*Namens de Vereniging voor Spiritistische Allan Kardec,
Maria Moraes da Silva
Voorzitter
Hoorn, juli 2007*

VOORBERICHT VAN DE VERTALER

Met de vertaling van het werk van Allan Kardec: “Wat is Spiritisme?” heb ik getracht mijn landgenoten met het zoveel besproken en in Nederland nog zo weinig begrepen Spiritisme bekend te maken. Mijn doel bij de vertaling van “Het Evangelie volgens het Spiritisme” van dezelfde schrijver, daarna uitgegeven, was, schuchtere mensen gerust te stellen met betrekking tot hun vrees dat het Spiritisme onverenigbaar met de godsdienst is. Aan hen, die nu dieper in het spiritisme wensen door te dringen, bied ik deze vertaling van nog een ander werk van dezelfde schrijver aan, waarin de leer op een volledige wijze behandeld wordt.

*J. G. Plate
Arnhem, 1875.*

KORTE BIOGRAFIE VAN ALLAN KARDEC

Hippolyte Leon Denizard Rivail werd geboren in Frankrijk, op 3 oktober 1804. Hij studeerde in Yverdon, Zwitserland met de beroemde Johann Heinrich Pestalozzi van wie hij een uitstekende leerling werd. Hij zette zich in als verspreider van de leer methode die grote invloed heeft gehad op de onderwijsvernieuwingen in Frankrijk en Duitsland. Als opmerkelijke taalkundige sprak hij Duits, Engels, Italiaans, Spaans en Nederlands. Kardec verzorgde de vertaling naar het Duits van fragmenten van klassieke Franse auteurs in het bijzonder van Fénelon (François de Salignat de la Mothe).

De Leermeester

In Parijs richtte hij samen met zijn vrouw Amélie Gabrielle Boudet, een onderwijsinstelling op zoals de instelling in Yverdon. Hij schreef boeken over grammatica, wiskundige en pedagogische studies op academisch niveau; hij vertaalde ook Engelse en Duitse werken. Allan Kardec organiseerde thuis gratis cursussen scheikunde, natuurkunde, astronomie en vergelijkende anatomie.

Als lid van diverse wetenschappelijke genootschappen in het bijzonder de Koninklijke Academie van Arras won hij in 1831 een prijs met de monografie *Wat is de studiemethode die het beste overeenstemt met de behoefte van dit tijdperk?* Van zijn werken vallen op: Voorgesteld plan voor de verbetering van het openbare onderwijs (1826); Cursus wiskunde (1829, volgens Pestalozzi methode) en Grammatica klassiek Frans (1831).

De Codificateur

Het was in 1854 toen professor Rivail voor het eerst hoorde praten over de draaiende tafels, een mediamek fenomeen dat in Europa opschudding veroorzaakte.

In Parijs deed hij de eerste studies naar het Spiritisme. Hij heeft de wetenschappelijk-experimentele methode op deze nieuwe wetenschap toegepast en hij heeft nooit vooraf theorieën geformuleerd: hij observeerde zorgvuldig, vergeleek en leidde daaruit consequenties af en was altijd gericht op de redenen en de logica van de feiten. Hij ondervroeg de geesten, maakte notities en ordende de gegevens die hij verzamelde.

Daarom wordt hij codificateur van het Spiritisme genoemd. De auteurs van de Spiritistische leer zijn de verheven geesten. In principe was Rivail alleen gericht op zijn eigen ontwikkeling. Later toen hij zag dat alles een geheel was dat zich uitbreidde tot een leerstelsel, besloot hij een boek te publiceren om het met iedereen te delen. Zo bracht hij op 18 april 1857 het Boek der Geesten uit. Hij gebruikte het pseudoniem Allan Kardec als referentie aan een vorig leven, om het spiritistische werk te onderscheiden van zijn eerdere pedagogische publicaties.

De Verbreider

In januari 1858 lanceerde hij de Revue Spirite (Spiritistische tijdschrift) en in april van dat zelfde jaar richtte hij het Parijse Genootschap van Spiritistische Studies op. Vervolgens publiceerde hij de boeken: Wat is het Spiritisme (1859), Het Boek der Mediums (1861), Het Evangelie Volgens het Spiritisme (1864), Hemel en Hel (1865) en Genesis (1868). Kardec stierf in Parijs op 31 maart 1869 op zijn vierenzestigste door een afgebroken aneurysma. Zijn lichaam is begraven in de begraafplaats Père-Lachaise, in de Franse hoofdstad. Zijn vrienden verzamelden onuitgegeven teksten en notities en publiceerden het boek Postuum Werk in 1890.

(Bron ISC)

INLEIDING TOT DE STUDIE VAN DE SPIRITISTISCHE LEER

I

Voor nieuwe zaken heeft men nieuwe woorden nodig. Dit is noodzakelijk voor de duidelijkheid van de taal en om verwarring te voorkomen, die niet te vermijden is, wanneer dezelfde uitdrukkingen voor verschillende uitleg vatbaar zijn. De woorden *spiritueel*, *spiritualist*, *spiritualisme* hebben ieder een bepaalde betekenis; deze woorden een nieuwe betekenis geven om ze op de leer van de Geesten toe te passen, zou slechts de reeds talrijke oorzaken van dubbelzinnigheid vermeerderen.

Het *spiritualisme* is inderdaad het tegenoverstelde van *materialisme*; iedereen die gelooft iets meer inzicht te hebben dan de stof, is spiritualist. Maar daaruit volgt nog niet dat hij in het bestaan van Geesten of in hun gemeenschap met de zichtbare wereld gelooft. In plaats van de woorden *spiritualist*, *spiritualisme*, gebruiken wij, om het laatste geloof aan te duiden de woorden *spiritistisch* en *spiritisme*, waarvan de vorm aan de oorsprong en de grondgedachte herinnert. Hierdoor zijn de termen volkomen duidelijk, terwijl wij aan het woord *spiritualisme* zijn eigen betekenis laten. Wij zeggen dus dat de *spiritistische* leer of het spiritisme, de volgende grondslag heeft: de betrekking die tussen de stoffelijke wereld en de Geesten of wezens van de onzichtbare wereld bestaat. De volgelingen van het Spiritisme noemen wij *spiritisten*.

Het Boek der Geesten bevat in het bijzonder de leer van het *spiritisme*; in het algemeen sluit het aan bij de *spiritualistische leer*, waarvan het *spiritisme* één van de fasen is. Om die reden voert dit boek het boven de titel de woorden: *Spiritualistische Filosofie*.

II

Er bestaat nog een ander woord, waaromtrent het ook van belang is elkaar goed te begrijpen, omdat het één van de hoofdpunten van elke

zedenkundige leer is. Door gebrek aan één bepaalde betekenis, is dat woord een onderwerp van veel meningsverschillen: het woord “ziel”. De uiteenlopende meningen over het wezen van de ziel, ontstaan door de bijzondere uitleg die iedereen aan dat woord geeft. Een volmaakte taal, in welke iedere gedachte door een afzonderlijk, eigen woord wordt uitgedrukt, zou veel twisten voorkomen; met een eigen woord voor elke zaak, zou men elkaar goed verstaan.

Volgens sommigen is de ziel het beginsel van het stoffelijk organische leven, dat geen eigen bestaan heeft, en met het leven eindigt: dit is het zuivere materialisme. In die zin wordt bij wijze van vergelijking gezegd dat een gebarsten muziekinstrument dat geen geluid meer geeft, geen ziel meer heeft. Volgens deze mening zou de ziel een gevolg en niet een oorzaak zijn.

Anderen denken, dat de ziel het beginsel is van de intelligentie, die algemeen werkende kracht, waarvan ieder wezen een gedeelte tot zich neemt. Volgens hen bestaat er voor het heelal slechts één ziel, die aan verschillende intelligente wezens gedurende hun leven vonken afstaat; na de dood van die wezens keert ieder van die vonken tot de algemene bron terug. Daar vermengt zij zich met het geheel, zoals de beken en rivieren terugkeren tot de zee, waaruit zij ontstaan zijn. Deze mening verschilt met de vorige daarin, dat bij deze veronderstelling in de mens iets meer bestaat dan de stof alleen, en dat er iets na de dood overblijft. Maar het is nagenoeg alsof er niets overbleef, want als wij geen persoonlijkheid zouden bezitten, wij ook geen bewustzijn van onszelf zouden hebben. Volgens deze mening, zou de universele ziel God zijn en ieder wezen een deel van de Godheid zijn. Dit is één van de stromingen van het *pantheïsme*.

Volgens anderen uiteindelijk, is de ziel een zedelijk wezen, apart en onafhankelijk van de stof, dat na de dood zijn persoonlijkheid behoudt. Deze mening is onbetwistbaar het meest verspreid, omdat deze onder die ene of andere naam, als intuïtief geloof en onafhankelijk van elk onderwijs, bij alle volken gevonden wordt, wat de mate van ontwikkeling van hun beschaving ook is. Deze leer, volgens welke de ziel *de oorzaak en niet het gevolg* is, is die van de *spiritualisten*.

Zonder over de waarde van die meningen te twisten en alleen de taalkundige zijde van de zaak te beschouwen, zeggen wij, dat deze drie

toepassingen van het woord ziel, drie geheel verschillend bepaalde gedachten uitdrukken. Elk van die gedachten zouden eigenlijk ieder een afzonderlijk woord vereisen. Het woord *ziel* heeft dus een driedubbele betekenis, en ieder heeft, op basis van het standpunt waaruit hij dat woord gebruikt, gelijk. De fout zit in de taal, die slechts één woord bezit om drie verschillende gedachten uit te drukken. Ter voorkoming van alle dubbelzinnigheid zou men overeen moeten komen, slechts voor één van deze drie denkbeelden het woord *ziel* te gebruiken. De keuze voor welk is onverschillig, het komt er slechts op aan, het met elkaar ééns te worden; het is een kwestie van consensus.

Wij menen dat het logisch is, dit woord in zijn meest algemeen aangenomen betekenis te gebruiken. Daarom zullen wij het *onstoffelijke en individuele wezen, dat in ons zit en dat ons lichaam overleeft*, ZIEL noemen. Al bestond dit wezen slechts als het product van onze verbeelding, dan nog zou men een woord moeten hebben, om het uit te drukken.

Bij gebrek aan afzonderlijke woorden voor de andere twee gezichtspunten noemen wij: *Levensbeginsel (principe vitaal)*, het beginsel van het stoffelijke en organische leven, wat ook de bron ervan moge zijn, dat alle levende wezens, van de planten tot aan de mens, gemeen hebben. Het leven, indien deze zou bestaan zonder de gave om te denken, is het levensbeginsel en een afgescheiden en onafhankelijk iets. Het woord *levensvermogen (vitaliteit)* zou niet dezelfde opvatting weergeven. Volgens sommigen is het levensbeginsel een eigenschap van de stof, een gevolg, dat ontstaat wanneer de stof zich in bepaalde specifieke toestanden bevindt. Volgens anderen, en dit is de meest algemene mening, bestaat het in een bijzonder fluidum, dat door het heelal verspreid is en waarvan ieder wezen gedurende het leven een gedeelte tot zich neemt en omzet, zoals wij willoze lichamen het licht zien absorberen. In dit geval zou volgens sommigen het levensgevende fluidum niet anders zijn dan het geanimaliseerde, elektrische fluidum, door anderen ook wel magnetische- of zenuwfluidum genoemd. Hoe dit ook zij, er is iets, dat men niet kan ontkennen, want het is een vrucht van de waarneming. Dat is namelijk dat de organische wezens in zichzelf een innige kracht bezitten, die zolang als zij bestaat, het verschijnsel dat men leven noemt, verwekt. Dat het stoffelijke leven aan alle organische wezens gemeenschappelijk is, en dat dit onafhankelijk van de intelligentie en de gedachte is; dat de intelligentie en de gedachte

eigenschappen zijn, die voor iedere organische soort afzonderlijk zijn; en eindelijk: dat onder de organische wezens die verstand en gedachte bezitten, er nog een soort bestaat, die een afzonderlijke zedelijke zin bezit, die haar een absoluut overwicht over de andere soorten geeft: die soort is het menselijke geslacht.

Men begrijpt dat bij een dergelijke uitgebreide uitleg van het woord “ziel”, noch het materialisme, noch het pantheïsme wordt uitgesloten. Zelfs de spiritualist kan heel goed het bestaan van de ziel volgens één van de twee eerste begrippen aannemen, zonder daarom het daarvan verschillend onstoffelijk wezen, waaraan hij in dat geval een andere naam zal geven, te verwerpen. Het woord vertegenwoordigt dus geen bepaalde mening, het is een Proteus die iedereen naar believen vervormt, en daardoor de bron van zoveel eindeloze twisten is.

Men zou eveneens alle misverstand kunnen voorkomen, als men bij het gebruiken van het woord *ziel* in de drie aangegeven betekenissen, er een bepaling bijvoegde. Hiermee zou men het standpunt te kennen kunnen geven waaruit men het bezigt, of de toepassing, die men er aan geeft. Het zou dan een generieke naam worden, die tegelijkertijd het beginsel van het stoffelijke leven, van de intelligentie, en van de zedelijke zin zou aangeven, en die men door een hoedanigheid zou kunnen onderscheiden. Bijvoorbeeld zoals men dat doet bij de gassen: waterstof, zuurstof en stikstof. Men zou dus kunnen zeggen, en dit zou wellicht het beste zijn, de *levensgevende ziel* voor het beginsel van het stoffelijke leven; de *intellectuele ziel* voor het beginsel van de intelligentie, en de *Spiritistische ziel* voor het beginsel voor onze individualiteit na de dood. Dit is alles, zoals men ziet, slechts een kwestie van woorden, maar wél een zeer belangrijke kwestie om elkaar te kunnen verstaan. Hieruit zou volgen, dat de *levensgevende ziel* bij alle organische wezens (planten, dieren en de mens) gemeenschappelijk is; de *intellectuele ziel* alleen dieren en mensen eigen is en de *spiritistische ziel* alleen kenmerkend is voor de mens.

Wij hebben des te meer gemeend op deze uitleg te moeten aandringen, omdat de spiritistische leer uit haar aard steunt op het bestaan van een wezen in ons, die onafhankelijk is van de stof en het lichaam overleeft. Omdat het woord *ziel* veelvuldig in dit werk moet voorkomen, was het

nodig de betekenis, die wij eraan hechten, juist te bepalen, teneinde alle vergissing op dat gebied te voorkomen.

Laten we nu tot het voornaamste onderwerp van dit voorbereidend onderwijs overgaan.

III

Evenals ieder nieuwe onderwerp heeft ook de *Spiritistische* leer aanhangers en tegenstanders. Wij zullen trachten enige van de tegenwerpingen van deze laatste te beantwoorden door de betekenis van de gronden waarop ze gebaseerd zijn, te onderzoeken. Daarbij zullen wij zeker niet de pretentie hebben iedereen te overtuigen, want er zijn mensen, die geloven dat het licht voor hen alleen bestaat. Wij richten dus het woord tot personen van goede trouw zonder vooraf vastgestelde of vooringenomen denkbeelden, maar die serieus bereid zijn om te leren. Wij zullen aantonen dat de meeste van de tegenwerpingen, welke men tegen de leer maakt, het gevolg zijn van onvolledige waarneming van de feiten en van een te ondoordacht en haastig uitgesproken oordeel.

Laten we vooraf in het kort de opklimmende reeks van de verschijnselen, die deze leer hebben doen ontstaan, in herinnering brengen.

Het eerste waargenomen feit, was het in beweging raken van verschillende voorwerpen; men heeft daaraan de alledaagse benaming van *draaiende tafels* of *tafeldans* gegeven. Dit verschijnsel, dat het allereerst in Amerika waargenomen schijnt te zijn, of, beter gezegd, zich in dat land het eerste heeft herhaald - want de geschiedenis bewijst, dat het reeds in de oudste tijden plaatsvond - ging met merkwaardige omstandigheden gepaard, zoals ongewone geluiden en dreunen, die zonder bekende zichtbare oorzaken werden voortgebracht. Vanuit Amerika heeft het zich snel over Europa en de andere werelddelen verspreid; in het begin riep het bij velen ongeloof op, maar de grote hoeveelheid waarnemingen heeft snel alle twijfel aan de echtheid van de verschijnselen doen wegnemen.

Indien die verschijnselen zich tot de beweging van stoffelijke voorwerpen beperkt hadden, zouden zij door een zuiver natuurkundige oorzaak kunnen worden verklaard. Wij kennen immers niet alle geheime krachten van de natuur of alle eigenschappen van die, die ons wel bekend zijn; bovendien brengt elektriciteit dagelijks oneindige nieuwe hulpbronnen voor de mens en schijnt als het ware, de wetenschap met een nieuw licht te moeten beschijnen. Het zou dus in het geheel niet onmogelijk geweest kunnen zijn, dat de elektriciteit, gewijzigd door bepaalde omstandigheden of door een andere onbekende kracht, de oorzaak was van die bewegingen.

Omdat de vereniging van vele personen bij elkaar de kracht van de werking vermeerderde, scheen het deze theorie kracht bij te zetten, want men kon die verzameling van individuen beschouwen als een meervoudige batterij waarvan de kracht vermeerdert met de toename van de elementen die aanwezig waren.

De ronddraaiende beweging had niets vreemds: zij bestaat in de natuur, zij is die van alle hemellichamen. Wij zouden dus in het klein een afspiegeling hebben van de algemene beweging van het heelal, of, beter gezegd, een tot dus ver onbekende oorzaak kon toevallig, en onder bepaalde omstandigheden, een stroming doen ontstaan bij kleine voorwerpen, die gelijk is aan die, die de hemellichamen doet bewegen.

Maar de beweging was niet altijd ronddraaiend, herhaaldelijk was zij schokkend, ongeregeld. Het voorwerp werd dan hevig geschud, omgeworpen en, tegen alle wetten van de evenwichtsleer, opgenomen en in de ruimte zwevend gehouden. In al deze feiten was nog niets dat niet door de macht van een onzichtbare fysieke kracht kon worden verklaard.

Zien wij niet dat door de elektriciteit gebouwen worden omgeworpen, bomen ontworteld, de zwaarste voorwerpen ver weggeslingerd, aangetrokken of teruggestoten?

De ongewone geluiden, de dreunen, veronderstellend dat zij niet door de gewone inkrimping en uitzetting van het hout of door iedere andere toevallige oorzaak werden teweeggebracht, konden nog zeer goed door de ophoping van het onzichtbare fluidum ontstaan; veroorzaakt de elektriciteit niet de hevigste geluiden?

Zoals men ziet, bestond er tot dus ver niets, dat niet tot het gebied van de zuiver fysische en fysiologische feiten kon worden teruggebracht. Zonder die gedachtegang te verlaten, was er stof genoeg voor ernstige studie, waardig om de opmerkzaamheid van de geleerden op te wekken. Waarom heeft dit niet plaatsgevonden? Het is treurig het te moeten zeggen, maar dit ligt aan oorzaken, die met duizenden andere dergelijke feiten de lichtvaardigheid van de menselijke geest bewijzen. In de eerste plaats is de onbeduidende aard van het voorwerp, dat voornamelijk tot basis bij de eerste onderzoeken gediend heeft, daar niet vreemd aan geweest. Wat een grote invloed kan een woord niet op de ernstigste zaken uitoefenen! Zonder te bedenken dat de beweging ook bij ieder ander voorwerp kon plaatsvinden, heeft de gedachte, een tafel te gebruiken, de overhand behouden. Waarschijnlijk omdat het daartoe het geschiktste voorwerp was en men met meer gemak rondom een tafel dan om ieder ander meubel kan gaan zitten. En de zogenaamd meer begaafde mensen zijn dikwijls zo onnozel, dat het niet onmogelijk is, dat enige briljante geesten het waarschijnlijk beneden hun waardigheid vonden zich bezig te houden met datgene wat men de *tafeldans* noemde. Het is zelfs aannemelijk, dat, indien het verschijnsel niet door Galvani aan het licht was gebracht maar door een “gewoon” mens ontdekt was, en ook onder een bespottelijke naam bekend was gemaakt, het net als de wichelroede verbannen zou zijn. Welke geleerde zou immers niet hebben gedacht dat de *kikvorsendans* wel eens heel vernederend zou kunnen zijn?

Een paar geleerden, bescheiden genoeg om te bekennen dat de natuur wellicht niet haar laatste woord voor hen gesproken had, hebben het echter tot geruststelling van hun geweten willen zien; maar de verschijnselen beantwoordden niet altijd aan hun verwachtingen en vonden niet altijd plaats wanneer zij dit verlangden. Volgens hun wijze van onderzoek hebben zij het niet bestaan ervan uitgesproken; maar ondanks hun uitspraak, gaan de tafels, als er dan toch van tafels sprake moet zijn, door met draaien, en wij konden met Galilei zeggen: en toch draaien zij! Wij gaan verder, en zeggen dat de feiten zich zodanig vermenigvuldigd hebben, dat zij thans het burgerrecht verkregen hebben, en het er alleen op aankomt, er een rationele uitleg voor te vinden. Is men gerechtigd de verschijnselen voor onwaar te verklaren omdat zij niet altijd op dezelfde wijze en naar de wil of volgens de eisen

van de waarnemer plaatsvinden? Zijn de verschijnselen, die door de elektriciteit en de scheikunde ontstaan niet aan bepaalde omstandigheden en voorwaarden onderworpen? En moet men die ontkennen, omdat zij niet dan onder die omstandigheden plaats vinden? Is het dan zo vreemd dat het verschijnsel van de beweging van de voorwerpen door middel van het menselijke fluïdum, ook van bepaalde voorwaarden afhankelijk is, en niet plaatsvindt als de waarnemer vordert, dat dit volgens zijn grillen moet plaatsvinden? Of die aan de wetten van bekende verschijnselen wil onderwerpen, zonder te bedenken dat er voor nieuwe verschijnselen, nieuwe wetten kunnen en moeten bestaan? En om deze wetten te kennen, moet men de omstandigheden waaronder de feiten gebeuren, bestuderen, en deze studie kan alleen verkregen worden door een aanhoudende, oplettende, en dikwijls zeer lange voortgezette waarneming.

Maar, brengen sommigen hiertegen in, er bestaat vaak onmiskenbaar bedrog. Wij vragen ons echter af of zij wel zo zeker zijn dat er bedrog bestaat, en of zij niet als zodanig, die verschijnselen hebben beschouwd, omdat zij daar geen rechtvaardiging voor wisten te vinden; zoals die boer, die een kundige scheikundeleraar proeven zag doen en deze voor een behendige goochelaar aanzag. Zelfs al nemen wij aan dat er soms bedrog kan hebben plaatsgevonden, is dit daarom een reden om het feit zelf te ontkennen? Moet men de natuurwetenschap ontkennen, omdat er goochelaars zijn, die met de naam fysicus pronken? Bovendien moet men het karakter van de personen en het belang dat zij erbij zouden kunnen hebben om te bedriegen, in aanmerking nemen. Zou het dan een grap zijn? Men kan er zich wel een ogenblik mee vermaken, maar een tot in het oneindige voortgezette grap, zou de grappenmaker op den duur meer vervelen.

Overigens is er in een mystificatie, die zich over de gehele wereld en onder de meest ernstige, eerbiedwaardige en verlichte mensen verspreidt, iets, dat minstens evenzo merkwaardig is als het verschijnsel zelf.

IV

Indien de verschijnselen waarover wij spreken zich tot de beweging van voorwerpen beperkt hadden, zouden zij, zoals wij al eerder aangemerkt hebben, tot het gebied van de natuurkundige wetenschappen blijven behoren. Maar dit is niet het geval geweest. Het was hun doel om ons op de weg van feiten van een vreemde aard te leiden. Men meende te ontdekken, wij weten niet waardoor, dat de impuls waaraan de voorwerpen werden onderworpen, niet alleen de werking van een blinde mechanische kracht was, maar dat bij die beweging met medewerking van een intelligente oorzaak plaatsvond. Deze weg, eenmaal gebaad, bood een geheel nieuw veld voor het onderzoek; de sluier over vele geheimen was opgeheven. Bestaat er inderdaad een intelligente kracht? Dat is de vraag. Indien die kracht bestaat, welke is zij dan, welke oorsprong heeft zij dan? Staat zij boven de mensheid? Dit zijn wederom vragen, die uit de eerste voortvloeien.

De eerste intelligente openbaringen vonden plaats door middel van tafels, die zich oprichtten, met één van de poten een bepaald aantal slagen gaven en op die wijze *ja* en *nee* op een gestelde vraag antwoordden volgens een gemaakte afspraak. Tot zover bestond hierin niets dat de ongelovigen tot overtuiging kon brengen, want men kon dit aan het toeval toeschrijven. Later ontving men meer uitgebreide antwoorden door de letters van het alfabet: het voorwerp waarvan men zich bediende klopte zo vele malen, als het ranggetal van iedere letter in het alfabet; zodoende kreeg men woorden en zinnen als antwoorden op gestelde vragen. De juistheid van de antwoorden, hun verband met die vragen, wekten verbazing op. Het geheimzinnige wezen, dat op die wijze antwoord gaf, toen over zijn wezen werd gevraagd, verklaarde, dat het een *Geest* of *genius* was, noemde zijn naam, en deelde verscheidene inlichtingen over zichzelf mee. Dit is een zeer belangrijk detail, waarop goed gelet dient te worden. Niemand heeft dus de *Geesten* verzonnen, als een middel om daardoor het verschijnsel te verklaren; het is het verschijnsel zelf, dat het woord openbaarde. In de exacte wetenschappen stelt men dikwijls hypothesen om een grondslag voor de redenering te hebben, maar hier is dit niet gebeurd.

De communicatie was op deze manier langdurig en moeilijk. De Geest, en dit dient wederom als een belangrijke omstandigheid beschouwd te worden, gaf een ander middel op. Een van deze onzichtbaren gaf de raad, een potlood aan een korfje of ander voorwerp vast te hechten. Dit korfje op een vel papier geplaatst, werd door dezelfde geheime kracht, die ook de tafels doet bewegen, in beweging gebracht; maar in plaats van een eenvoudige regelmatige beweging te maken, schreef het potlood uit zichzelf letters die woorden, zinnen en hele betogen van ettelijke bladzijden, waarin vraagstukken van de hoogste wijsbegeerte, zedenkunde, bovennatuurkunde, psychologie enzovoorts behandeld werden. Dit gebeurde even snel, als wanneer men met de hand schrijft.

Deze raad werd gelijktijdig in Amerika, Frankrijk en in verschillende landen gegeven. Zie hier de bewoordingen, waarin hij te Parijs, op 10 juni 1853, gegeven werd aan een de ijverigste beoefenaars van de leer, die zich al sinds vele jaren, vanaf 1849, met de oproeping van Geesten bezig hield: "Ga in de kamer hiernaast het korfje halen; maak er een potlood aan vast; zet het op het papier en plaats uw vingers op de rand." Enige ogenblikken daarna, begon het korfje te bewegen en schreef het potlood zeer duidelijk de volgende zin: "Wat ik u daar zeg, verbied ik u uitdrukkelijk aan iemand mee te delen, de eerste keer dat ik weer zal schrijven, zal ik beter schrijven."

Omdat het voorwerp, waaraan men een potlood hecht, niets anders dan een instrument is, is de aard of de vorm ervan geheel onverschillig; men heeft de gemakkelijkste inrichting proberen te vinden; vele mensen maken gebruik van een plankje.

Het korfje, of het plankje, kan alleen in beweging gebracht worden door de invloed van bepaalde individuen, die hiertoe met een bijzondere kracht begiftigd zijn en die men *Mediums* noemt, d.w.z. middel of middelaars tussen de Geesten en de mens. De aard van deze kracht is afhankelijk zowel van fysieke als van zedelijke oorzaken, die nog slechts onvoldoende bekend zijn. Er zijn namelijk mediums van iedere leeftijd, geslacht en intelligentie. Deze gave ontwikkelt zich overigens door oefening.

V

Later zag men in, dat het korfje of het mandje slechts een aanhangsel van de hand vormde, en het medium, die het potlood zelf in de hand nam, begon, gedreven door een onwillekeurige en bijna koortsachtige impuls, te schrijven. Op die wijze werden de mededelingen sneller, gemakkelijker en vollediger; en tegenwoordig is deze de meest gebruikelijke manier, te meer omdat het aantal personen, dat deze gave bezit, heel aanzienlijk is en met de dag toeneemt. De ondervinding deed eindelijk nog vele gevarieerdheid in het mediumschap kennen, en men ontdekte dat de mededelingen ook konden plaats hebben door de stem, het gehoor, het gezicht, door aanraking enzovoorts. Ja zelfs door direct schrift van de Geesten zelf, dat wil zeggen zonder de hulp van de hand van het medium, of van het potlood.

Toen het feit eenmaal vastgesteld was, bleef er nog een aanzienlijk punt om na te gaan, en wel de rol, die het medium bij de beantwoording vervult, en het aandeel dat hij daar in werktuigelijke en zedelijke zin bij heeft. Twee belangrijke en voorname omstandigheden, die aan een oplettende waarnemer niet mogen ontgaan, kunnen die vraag oplossen. De eerste is de wijze waarop het korfje zich, onder zijn invloed, alleen door de vingers op de rand te plaatsen, beweegt; het onderzoek zal de onmogelijkheid aantonen om op die manier op enige wijze de richting te kunnen aangeven. Deze onmogelijkheid wordt nog duidelijker aangetoond, als twee of drie personen tegelijk hun vingers op hetzelfde korfje plaatsen; er zou dan een inderdaad wonderbaarlijke gelijkens in hun bewegingen moeten bestaan. Bovendien zou er ook nog overeenstemming van gedachten tussen hen moeten zijn zodat zij op één lijn zitten over het te geven antwoord. Er komt nog een ander niet minder merkwaardig feit bij, dat het tegenwerpen nog groter maakt. Het schrift is namelijk volkomen verschillend per openbarende Geest en de omstandigheid, dat telkens als dezelfde geest terug komt, ook het schrift van die bepaalde geest, voortgebracht wordt. Het medium zou zich er op hebben moeten toeleggen zijn eigen schrift op talrijke manieren te veranderen, en vooral om te kunnen onthouden welk schrift bij welke Geest hoort.

De tweede omstandigheid vloeit voort uit de aard van de antwoorden zelf. Meestal, vooral wanneer het om abstracte of wetenschappelijke vragen gaat, is het algemeen bekend dat de antwoorden de kennis en zelfs de verstandelijke ontwikkeling van het medium te boven gaan. Het medium heeft overigens meestal geen bewustzijn van wat door zijn tussenkomst geschreven wordt en zeer dikwijls hoort en begrijpt het medium de gestelde vraag zelf niet, omdat zij in een vreemde taal - of zelfs in gedachte - gedaan wordt en het antwoord in hetzelfde taal gegeven kan worden. Het gebeurt herhaaldelijk dat het korfje over het een of ander onderwerp geheel onverwacht vanzelf schrijft, zonder dat daarover vooraf een vraag over is gesteld.

Deze antwoorden bezitten in sommige gevallen zoveel wijsheid, diepzinnigheid en juistheid; zij verkondigen zulke verhevene en edele denkbeelden, dat zij niet dan van een verheven intelligentie, die van de zuiverste zedelijkheid is doordrongen, afkomstig kunnen zijn. Andere weer zijn zo lichtzinnig, zo onbeduidend, zo triviaal zelfs, dat het verstand weigert te geloven, dat het uit dezelfde bron voortkomt. Dit onderscheid in de taal kan door niets anders verklaard worden, dan door het verschil in de intelligenties, die zich openbaren. Bestaan deze intelligenties in of buiten de mensheid? Dat is het vraagstuk, dat opgehelderd moet worden, en waarvan men de volledige verklaring, zoals het door de Geesten zelf gegeven is, in dit werk vinden zal.

Welnu, het gaat hier dus om duidelijke uitwerkingen, die buiten de gewone kring van onze waarnemingen voortgebracht worden, die niet in het geheim, maar openlijk plaatsvinden, die iedereen kan zien en constateren, die niet het voorrecht van een enkele zijn, maar dagelijks door willekeurige duizenden herhaald worden. Deze uitwerkingen moeten een onverbiddelijke oorzaak hebben, en omdat zij de handeling van een intelligentie en van een wil openbaren, behoren zij niet tot het zuiver fysische gebied.

Er zijn hierover verschillende theorieën, die wij straks zullen onderzoeken, en wij zullen zien of alle feiten die zich kunnen voordoen door deze theorieën verklaard kunnen worden. Laten wij intussen het bestaan van andere wezens, afgescheiden van de mensen, aannemen, omdat dit de verklaring is die de openbarende intelligenties ons gegeven hebben. En laten we nagaan, wat zij ons hierover zeggen.

VI

De wezens, die zich op die wijze openbaren, duiden zichzelf, zoals gezegd, aan met de naam van Geesten of genieën, en hebben, althans enige onder hen, tot de aardbewoners behoord. Zij vormen de geestenwereld, zoals wij gedurende ons leven de lichamelijke wereld vormen.

Wij vatten hierin weinig woorden de voornaamste punten samen van de Leer, die zij ons gebracht hebben, opdat vele tegenwerpingen gemakkelijker kunnen worden beantwoord.

“God is eeuwig, onveranderlijk, onstoffelijk, enig, almachtig, in de hoogste graad rechtvaardig en goed. Hij heeft het heelal, dat alle bezielde en onbezielde, stoffelijke en onstoffelijke wezens bevat, geschapen. De stoffelijke wezens vormen de zichtbare of lichamelijke wereld, en de onstoffelijke wezens de onzichtbare of Spiritistische, dat wil zeggen de Geestenwereld.

De geestenwereld is de normale, oorspronkelijke, eeuwige, vóór alles bestaande en alles overlevende wereld.

De lichamelijke wereld is slechts *secondair*; zij zou kunnen ophouden te bestaan of nooit hebben kunnen bestaan, zonder in iets het wezen van de Geestenwereld te veranderen.

De Geesten nemen tijdelijk een stoffelijk omhulsel aan, dat wordt afgebroken door de dood, waardoor de Geesten wederom vrij worden.

Onder de vele soorten lichamelijke wezens, heeft God de mens uitverkoren, om daarin de Geesten, die een zekere hoogte van ontwikkeling bereikt hebben, te incarneren. Hierdoor krijgt de mens een verheven zedelijke en intellectuele superioriteit ten aanzien van andere levende wezens.

De ziel is een geïncarneerde Geest, waarvan het lichaam niet meer dan een omhulsel is.

De mens heeft drie dingen in zich:

1. Het lichaam of het stoffelijke wezen, dat hetzelfde is als die van de dieren en dat door hetzelfde levensbeginsel bezielde is;

2. De ziel of het onstoffelijke wezen, een in het lichaam geïncarneerde Geest;
3. De band, die de ziel met het lichaam verbindt; het tussenliggende principe tussen stof en Geest.

De mens heeft dus twee aarden: door zijn lichaam behoort hij tot die van de dieren, waarvan hij de instincten bezit en door zijn ziel, tot die van de Geesten.

De band of *perispirit*, die het lichaam met de Geest verbindt, is een soort halfstoffelijk omhulsel. De dood is de vernietiging van het grofste omhulsel. De Geest behoudt het tweede omhulsel en vormt een etherisch lichaam dat in normale toestand voor ons onzichtbaar is. Echter, in sommige gevallen is het zichtbaar en zelfs tastbaar, zoals bij het fenomeen van de verschijningen.

De Geest is geen abstract, onbepaald wezen, dat men zich alleen door de verbeelding kan voorstellen; het is een werkelijk bestaand, begrensd wezen, dat onder bepaalde omstandigheden door de zintuigen van het gezicht, gehoor of gevoel kan worden waargenomen.

De Geesten is in verscheidene klassen verdeeld, en zijn noch in macht, noch in verstand of zedelijkheid aan elkaar gelijk. Die van de hoogste rang zijn de verheven Geesten, die zich door hun volmaaktheid, kunde, nadering tot God, zuiverheid van gevoelens en liefde tot het goede, van de anderen onderscheiden; het zijn de engelen of reine Geesten. De andere klassen raken steeds verder verwijderd van deze volmaakte staat; die van de laagste orden zijn nog aan de meeste van onze hartstochten onderworpen, zoals: nijd, haat, rivaliteit en hoogmoed; zij vinden genoeg in het kwaad. Er zijn er ook die niet heel goed of heel slecht zijn maar die meer War- en Kwelgeesten zijn dan boze Geesten; boosheid en wispelturigheid lijken hun deel te zijn; het zijn Dwaalgeesten.

De Geesten blijven niet altijd tot dezelfde orde behoren. Door het doorlopen van de verschillende trappen van de Geestelijke hiërarchie beteren zij zich allemaal. Deze verbetering vindt plaats door de wedergeboorte, die aan sommigen als boete, aan anderen als missie wordt opgelegd. Het stoffelijke leven is een beproeving, die zij bij herhaling moeten ondergaan, totdat zij de volmaaktheid bereiken; het is

een soort zuivering of selectie waaruit zij min of meer gezuiverd tevoorschijn komen.

Wanneer de ziel het lichaam verlaat, keert zij terug tot de Geestenwereld, waaruit zij gekomen was. Na een kortere of langere tijd, waarin zij als dwalende Geest ronddoelt, begint de ziel aan een nieuw stoffelijk leven¹. Aangezien de Geest verschillende incarnaties moet ondergaan, volgt daaruit dat wij allemaal meer dan één bestaan hebben gehad. En ook dat wij er nog vele, min of meer volmaakte, zullen ondergaan, hetzij op aarde of in andere werelden. De incarnatie van de Geesten gebeurt altijd in het menselijke lichaam; het is een misvatting dat de ziel of Geest zich in het lichaam van een dier kan incarneren.

Het elkaar opvolgend lichamelijk leven van de Geest, is altijd progressief en nooit achteruitgaand; maar de snelheid waarmee deze vooruitgang bereikt wordt, hangt af van de inspanning die wij doen om tot perfectie te komen.

De kenmerken van de ziel zijn die van de Geest, die zich in ons geïncarneerd heeft; zo is de deugdzame mens de incarnatie van een goede Geest, en de slechte mens, die van een onreine Geest.

De ziel bezat haar individualiteit vóór haar incarnatie; zij blijft die na haar opsplitsing van het lichaam behouden.

Bij haar terugkeer in de Geestenwereld vindt de ziel iedereen, die zij op aarde heeft gekend terug. Zij herinnert zich alle vorige keren, die zij geleefd heeft en overdenkt al het goede en kwade dat zij heeft gedaan.

De geïncarneerde Geest is aan de invloed van de stof onderworpen; de mens, die deze invloed door de verheffing en reiniging van zijn ziel overwint, nadert tot de goede Geesten, waartoe hij ooit behoren zal. De mens die zich echter door zijn slechte driften laat domineren, en al zijn

---

¹ Er bestaat tussen deze leer van de wedergeboorte en die van de zielsverhuizing, zoals sommige sekten die aannemen, een specifiek verschil, dat verder in dit werk verklaard zal worden

geluk in de bevrediging van vulgaire lusten zoekt, nadert door de overheersing van zijn dierlijke natuur, tot de onreine Geesten.

De geïncarneerde Geesten bewonen de verschillende werelden van het heelal.

De niet-geïncarneerde of ronddolende Geesten, bewonen geen bepaald en begrensd oord; zij zijn overal, in de ruimte en naast ons; zij zien ons, en zijn onophoudelijk met ons in aanraking. Zij vormen een grote onzichtbare bevolking, die zich om ons beweegt.

De Geesten oefenen op de zedelijke en ook op de stoffelijke wereld een voortdurende invloed uit; zij werken op de stof en op de gedachte, en zijn één van de machten van de natuur, de werkende oorzaak van talrijke onverklaarde of verkeerd verklaarde verschijnselen, die alléén door het spiritisme op een behoorlijke wijze opgelost kunnen worden.

Er is voortdurend omgang van de Geesten met de mensen.

De goede Geesten zetten ons tot het goede aan, ondersteunen ons bij de beproevingen van het leven en helpen ons deze met moed en berusting te dragen; de slechte Geesten zetten ons aan tot het kwaad; het is voor hen een genot als zij ons zien bezwijken, en ons dus aan hen gelijk te zien worden.

De omgang van de Geesten met de mensen geschiedt op een geheime of op een openlijk waarneembare wijze.

De geheime mededelingen geschieden door middel van de goede of slechte invloed die zij, zonder dat wij dit weten, op ons uitoefenen; wij moeten zelf beoordelen of de ingevingen, die wij ontvangen, goed of kwaad zijn. De openlijk waarneembare mededelingen gebeuren schriftelijk, mondeling of door andere stoffelijke manifestaties. Meestal vinden deze plaats door tussenkomst van de mediums, die als hun werktuigen dienen.

De Geesten manifesteren zich uit zichzelf of na een gedane oproeping (evocatie). Men kan alle Geesten oproepen: Geesten van duistere persoonlijkheden of die de meest bekende personen hebben beziel, wanneer zij ook geleefd mogen hebben. Ook Geesten van onze bloedverwanten, vrienden en vijanden. Door schriftelijke of mondelinge vragen kan men de Geesten om raad vragen, informeren

naar hun toestand aan gene zijde van het graf of vragen wat zijn van ons denken. Ook kunnen Geesten, die daartoe toestemming hebben, ons bepaalde zaken openbaren.

De Geesten worden door hun sympathie voor de zedelijke aard van diegenen, die hen oproepen, aangetrokken. De verheven Geesten wonen graag serieuze bijeenkomsten bij waarin de liefde tot het goede en het verlangen tot het leren en zich te beteren de boventoon voeren. Hun aanwezigheid zorgt voor de verwijdering van de mindere Geesten, die vrije toegang hebben en in volle vrijheid kunnen handelen onder lichtzinnige of alléén door nieuwsgierigheid gedreven mensen, en overal waar zij slechte neigingen aantreffen.

Men zal van hen verre van goede raad of nuttige mededelingen krijgen en hoeft niets meer dan futiliteiten, leugens, gemene grappen en of mystificaties van hen te verwachten. Want zij maken vaak gebruik van eerbiedwaardige namen, om ons beter op een dwaalspoor te zetten.

Het verschil tussen de goede en kwade Geesten is zeer gemakkelijk te onderscheiden; de taal van de verheven Geesten is altijd waardig, edel, draagt het kenmerk van de hoogste zedelijkheid en is vrij van elke lage begeerte; hun raad ademt de reinste wijsheid en heeft altijd onze vooruitgang en het welzijn van de mensheid ten doel. De taal van de mindere Geesten daarentegen, is inconsequent, dikwijls plat en zelfs gemeen, hoewel zij soms goede en ware dingen zeggen. Hun mededelingen zijn vaker vals en idioot, hetzij uit boosheid, hetzij uit onwetendheid; zij vermaken zich over de lichtgelovigheid en drijven de spot met hen die hen ondervragen, door hun ijdelheid te strelen, of door hen bij hun wensen met ijdele hoop te vleien. Kortom: men ontvangt de serieuze mededelingen alléén in oprechte bijeenkomsten, waarin de leden door een innige gemeenschap van enkel goede gedachten, verenigd zijn.

De zedenleer van de verheven Geesten is evenals die van Christus in deze Evangelische grondregel samengevat: Behandel uw medemens, zoals u zelf behandeld wenst te worden. Daarmee wordt bedoeld dat men altijd het goede moet doen, en niet het kwade. In dit grondbeginsel vindt de mens de algemene leidraad voor alle handelingen, ook voor zijn minder goede.

De Geesten leren ons dat baatzucht, hoogmoed en zinnelijkheid, driften zijn, die ons, door ons aan de stof te binden, tot de natuur van de dieren doen naderen. Dat de mens, die zich reeds hier op aarde, door minachting van de wereldse nietigheden en door liefde tot de naasten, van de stof losmaakt, tot die van de Geesten nadert. Dat wij allemaal, ieder naar eigen vermogen en middelen, die God tot onze beproeving geschonken heeft, ons nuttig moeten trachten te maken; dat de sterke en machtige mensen ondersteuning en bescherming aan de zwakken verschuldigd is, want als hij, die van zijn kracht en macht misbruik maakt om zijn natuurgelieven te onderdrukken, schendt Gods wetten.

Tenslotte leren zij ons nog, dat daar in de Geestenwereld niets verborgen kan blijven. De huichelaar wordt ontmaskerd en al zijn wandaden zullen bekend worden. De onvermijdelijke en voortdurende aanwezigheid van hen, die wij slecht behandeld hebben, is één van de straffen die ons te wachten staat. Aan de staat van minderheid of verhevenheid van de Geesten zijn straffen en beloningen verbonden, die ons op aarde onbekend zijn.

Maar zij leren ons ook, dat er geen zonde is waarvoor geen vergeving mogelijk is, of die niet door boetedoening zou kunnen worden uitgewist. De mens vindt daartoe de gelegenheid in verschillende levens, die hem in staat stellen, naargelang zijn wens en de pogingen die hij daartoe aanwendt, te streven naar vooruitgang en naar perfectie als einddoel.

Dit is in het kort de leer van het spiritisme, zoals zij uit de mededelingen van de verhevene Geesten, verkregen is. Laten wij nu de bedenkingen, die men er tegen inbrengt, bekijken.

VII

Voor velen is de tegenstand van de wetenschappelijke instellingen niet zozeer een bewijs, maar toch een grote waarschijnlijkheid tegen de waarheid van iets. Wij behoren niet tot de groep mensen, die een afkeurend geschreeuw tegen de geleerden aanheffen, want wij willen niet dat men van ons zegt dat wij de ezelsschop geven. Wij schatten hen

integendeel hoog, en zouden ons zeer vereerd voelen indien wij als één van hun beschouwd zouden worden. Maar hun mening kan niet in alle gevallen als een onherroepelijk oordeel gelden.

Zodra de wetenschap buiten het gebied van de stoffelijke waarneming van de feiten treedt, wanneer het erop aankomt die feiten te beoordelen en te verklaren, dan heeft zij op het gebied van de veronderstellingen en gissingen ruim baan; iedereen heeft zijn eigen mening, die hij voorop zet en hardnekkig verdedigt. Zien wij niet dagelijks de meest uiteenlopende meningen om beurten hoog opgehemeld en dan weer verworpen worden? De ene keer worden ze als ongerijmde dwalingen bestreden, de andere keer als onbetwiste waarheden verkondigd?

Feiten zijn het ware criterium voor ons oordeel, het bewijs zonder tegenspraak; bij gebrek aan feiten, krijgt scepsis de overhand bij de geleerden. In zaken van algemene bekendheid, verdient het oordeel van de geleerden met recht vertrouwen, omdat zij meer en beter weten dan de grote menigte; maar als het om nieuwe beginselen of onbekende zaken gaat, berust hun zienswijze nooit anders dan op hypothese. Dit is omdat zij niet meer dan ieder ander vrij van vooroordelen zijn. Ik zou zelfs willen beweren dat de geleerde man wellicht meer vooroordelen heeft dan anderen, omdat geleerden een natuurlijke neiging hebben alles te beoordelen vanuit het gezichtspunt van de wetenschap, dat zij doorgrond hebben; de mathematicus ziet geen bewijzen dan in een wiskundige formule, de scheikundige toetst alles aan de werking van de elementen, enz. Ieder mens, die van iets in het bijzonder zijn studie gemaakt heeft, koppelt er al zijn gedachten aan vast en als hij daar buiten geraakt, dan spreekt hij dikwijls onzin, omdat hij alles aan dezelfde toets wil onderwerpen. Het is een gevolg van de menselijke zwakheid. Ik zal graag en met het volste vertrouwen dus een scheikundige over een scheikundige analyse, een natuurkundige over de kracht van de electriciteit, een werktuigkundige over een beweegkracht, raadplegen, maar zij zullen mij moeten toestaan, zonder dat dit in het minste de achting vermindert die ik voor hun bijzondere kennis koester, dat ik aan hun ontkennende uitspraak over de spiritistische feiten geen waarde hecht, evenmin als aan het oordeel van een architect over een vraag, die de muziek betreft.

De gewone wetenschappen steunen op de eigenschappen van de stof, met welke men proeven kan nemen en die men naar welgevallen kan bewerken. De spiritistische verschijnselen steunen op de werking van intelligenties, die een eigen wil hebben, en die ons telkens bewijzen dat zij niet aan onze grillen onderworpen zijn. De waarnemingen kunnen dus niet op dezelfde wijze gedaan worden; zij vereisen bijzondere omstandigheden en toestanden en hebben een ander uitgangspunt. Ze aan onze gewone wijze van onderzoek te willen onderwerpen, zou hetzelfde zijn als uitgaan van vergelijkingen die niet bestaan. De eigenlijke wetenschap is dus als wetenschap onbevoegd om uitspraak over het spiritisme te doen: het behoort niet tot haar gebied, en haar oordeel, zij het vóór of tegen, kan van geen waarde zijn. Het spiritisme is het gevolg van een persoonlijke overtuiging die de geleerden als individuen, apart van hun rol van geleerden kunnen hebben. Maar de vraag aan de beslissing van de wetenschap te onderwerpen, zou hetzelfde zijn als een groep natuur- en sterrenkundigen over het al of niet bestaan van de ziel te laten beslissen. Het spiritisme is in feite volledig op het bestaan van de ziel en haar toestand na de dood gebaseerd. Het is volslagen onlogisch te geloven, dat iemand een groot psycholoog is omdat hij ook een groot wiskundige of anatoom is. Wanneer de ontleedkundige het menselijke lichaam ontleedt, zoekt hij naar de ziel, en omdat hij die niet vindt, zoals een zenuw onder het ontleedmes, of omdat hij haar niet als een gas ziet ontsnappen, trekt hij daaruit de conclusie dat zij niet bestaat. Alleen maar omdat hij zich geheel op het uitsluitend stoffelijk standpunt plaatst. Heeft hij daarom gelijk in tegenstelling tot de algemene mening? Nee. – U ziet daarom dat het spiritisme niet tot het gebied van de wetenschap behoort.

Wanneer de spiritistische denkbeelden algemeen verspreid zijn en door de grote massa aangenomen zullen zijn (en te oordelen naar de snelheid, waarmee zij zich verspreiden, kan die tijd niet ver weg meer zijn) zal hetzelfde gebeuren als met alle nieuwe denkbeelden die ooit ook weerstand opriepen. De geleerden zullen door tastbare bewijzen overtuigd worden en persoonlijk door de druk van de omstandigheden overtuigd raken. Tot dat moment zou het ongepast zijn, hen van hun bijzondere werkkring af te houden, om hen te dwingen zich bezig te houden met een vreemde zaak, die noch tot hun bevoegdheid, noch tot hun vak behoort. Ondertussen vergeten degenen, die zonder

voorafgegane grondige studie van het onderwerp in ontkenkende zin beslissen, en degenen waarmee zij van in mening verschillen beschimpen, dat het met de grootste ontdekkingen van de mensheid ook zo gegaan is. Zij lopen gevaar de lijst van de beruchte vervolgers van nieuwe denkbeelden te komen en vermeld te worden bij de leden van de geleerde vereniging, die in 1752 de verhandeling van Franklin over de bliksemafleider met een bespottende lach begroetten en haar onwaardig keurden. Of op die andere lijst van personen, die de invoering van de stoomvaart door Frankrijk verloren deden gaan door te stellen dat het systeem van Fulton een onuitvoerbare droom was. En toch waren dit onderwerpen, die wél tot hun werkgebied behoorden.

Als dus die verenigingen, waar de meest illustere geleerden van de wereld deel van uitmaakten, niets dan beschimping en spot hadden voor denkbeelden die zij niet begrepen en die toch enige jaren later, een gehele omwenteling in de wetenschap, de zeden en de nijverheid te weeg zou brengen, zou men dan mogen verwachten dat een vreemde vraag een gunstiger lot te wachten had?

Deze dwalingen van enkelen, die betreurenswaardig voor hun nagedachtenis zijn, kunnen onze achting voor hen, die zij in andere opzichten verworven hebben, niet ontnemen. Maar geeft een officieel diploma de enige aanspraak op het bezit van gezond verstand? En zijn alleen de leden van de academie wijs? Is iedereen daarbuiten dwaas of onnozel? Men zou de aanhangers van het Spiritisme eens moeten bekijken. Spoedig zal men zien of er daadwerkelijk alleen onwetenden de leer aanhangen en of het aantal verdienstelijke mannen, die de leer omhelsd hebben, men het recht geeft de leer met het geloof van oude vrouwen te vergelijken. Hun karakter en hun kunde zijn zeer de moeite waard om te bedenken dat als zulke mannen het bevestigen, dat er toch wel iets van waarheid in zit.

Wij herhalen nogmaals, dat indien de verschijnselen, die ons bezig houden zich beperkt hadden tot de werktuigelijke beweging van lichamen, het onderzoek van de fysische oorzaak tot het gebied van de wetenschap zou behoren. Maar zodra het een verschijnsel buiten de menselijke wetten betreft, gaat dit de bevoegdheid van de stoffelijke wetenschappen te boven, want het kan noch door cijfers, noch door werktuigelijke kracht verklaard worden. Wanneer zich een nieuw feit

voordoet dat uit geen van de al bekende feiten voortvloeit, moet de geleerde, om het te bestuderen, zijn wetenschap opzij leggen. Hij moet zich inprenten dat het een nieuwe studie is, die niet met oude denkebeelden uitgevoerd kan worden.

De mens die zijn denkvermogen voor onfeilbaar houdt, heeft het mis; zij zelfs, die de meest valse denkebeelden hebben, baseren die op hun verstand, en het is op die grond dat zij alles, wat hun onmogelijk voorkomt, verwerpen. Zij, die in vroegere tijden de meest bewonderenswaardige ontdekkingen die de mensheid ooit gedaan heeft, verwierpen, deden allemaal een beroep op diezelfde verstand om ze af te keuren. Wat men verstand noemt, is dikwijls niets anders dan vermomde hoogmoed, en hij die volmaakt denkt te zijn, stelt zich gelijk met God.

Wij richten ons dus alleen tot hen, die verstandig genoeg zijn om te twifelen aan wat zij nog niet gezien hebben en die de toekomst beoordelen door te kijken naar het verleden. Wij spreken u aan, die niet in de waan verkeert dat de mens zijn hoogste ontwikkeling bereikt heeft, noch dat de natuur hem de laatste bladzijde van haar boek al heeft doen lezen.

VIII

Laten wij hier nog toevoegen dat de studie van een leer zoals het spiritisme, die ons opééns te midden van een zo nieuwe en grote orde van zaken werpt, niet met vrucht kan uitgevoerd worden tenzij dat door ernstige, volhardende en van vooroordelen vrije mensen, die bezield zijn met een vaste en oprechte wil om tot een resultaat te komen. Onder deze categorie vallen, naar onze mening, niet de mensen die *a priori*, ondoordacht en zonder alles gezien te hebben, oordelen; zij die bij hun studies volgorde noch regelmaat, noch de nodige ernst en aandacht in acht nemen; en nog minder die mensen, die om aan de naam die zij hebben van humoristisch te zijn, geen afbreuk te doen, zich uitsloven om een grappige zijde te vinden aan de meeste echte zaken. Of die althans als zodanig beschouwd worden door mensen die kundig en karaktervol en een overtuigingskracht hebben, die recht geeft op het respect van iedereen, die pretendeert beschaafd te zijn. Laat dus

iedereen, die oordeelt dat de feiten hun aandacht niet waardig zijn, zich erbuiten houden. Niemand is van plan hun geloof geweld aan te doen, maar laat zij dan ook dat van anderen respecteren. Het kenmerk van een serieuze studie is de volharding, waarmee die voortgezet wordt. Moet men zich dan verbazen over het feit dat men vaak geen verstandig antwoord krijgt op vragen, die weliswaar op zichzelf serieus zijn, maar in de wilde weg en op de man af gesteld worden?

Daarbij komt nog dat een vraag vaak ingewikkeld is en voorafgaande vragen ter verduidelijking nodig heeft om beantwoord te worden. Hij, die zich een wetenschap eigen wil maken, moet die stelselmatig bestuderen. Hij moet bij het begin beginnen en stapsgewijs het verband tussen de denkbeelden onderling en de ontwikkeling van die denkbeelden volgen. Zal iemand die op goed geluk een geleerde een vraag stelt, over een of andere wetenschap waarvan hij zelf niets afweet, veel verder komen? Zal de geleerde zelf, gedreven met de beste wil, hem een adequaat antwoord kunnen geven? Dit op zichzelf staande antwoord zal noodzakelijkerwijs onvolledig zijn en daardoor vaak onbegrijpelijk, ja zelfs absurd en tegenstrijdig, kunnen zijn. Dit is ook het geval bij onze relatie met de Geesten. Indien men zich in hun school wil bekwamen, moet men hun onderwijs geregeld doorlopen, maar, evenals bij ons, moet men zijn leermeesters kiezen en met vlijt arbeiden.

Wij hebben gezegd dat verheven Geesten alleen verschijnen bij serieuze bijeenkomsten, en vooral daar, waar een volmaakte gemeenschap van denkbeelden en goede gevoelens heerst. Lichtvaardigheid en nutteloze vragen doen hen verdwijnen, zoals dat ook bij ons gebeurt bij verstandige mensen. Als de verheven Geesten weg zijn, blijft het veld vrij voor de Leugen- en spotgeesten, die er altijd op uit zijn ons te bespotten en zich ten koste van ons te vermaken.

Wat is er dan in een dergelijke vergadering een serieuze vraag? Een antwoord zal zeker volgen. Maar door wie wordt het gegeven? Het is alsof u te midden van een groep vrolijke gasten opeens voor de dag komt met de vragen: Wat is de ziel? Wat is de dood? En andere even lachwekkende dingen. Indien u serieuze antwoorden verlangt, wees dan zelf ernstig in de volstreekte betekenis van het woord en plaatst u in de daarvoor vereiste toestand. Pas dan zult u grote dingen ondervinden.

Wees daarbij vlijtig en volhardend in uw studies zonder dat de verheven Geesten u verlaten, zoals een leermeester zijn nalatige leerlingen verlaat.

IX

De beweging van de voorwerpen is een fait accompli; de vraag is nu te weten of er in die beweging al of geen intelligente manifestatie schuilt, en, zo ja, wat dan de bron is van dat verschijnsel.

Wij zullen niet spreken over intelligente bewegingen van bepaalde voorwerpen, noch over mondelinge mededelingen, noch zelfs over die, welke door de mediums zelf geschreven zijn. Dit soort manifestatie, duidelijk en ondubbelzinnig voor hen die de zaak gezien en grondig onderzocht hebben, is op het eerste gezicht niet onafhankelijk genoeg om een pas beginnende onderzoeker te kunnen overtuigen. Wij zullen ons dus beperken tot het schrift, dat door middel van het een of ander voorwerp, een korfje, plankje enz. verkregen wordt. Zoals wij zeiden, laat de wijze waarop de vingers van het medium op het voorwerp geplaatst worden, niet toe dat zelfs de handigste mens, op welke wijze ook, enig deel heeft aan het vormen van de letters. Maar laten wij aannemen dat hij, door een onbegrijpelijke handigheid, het meest geoefende oog kan bedriegen, hoe zal men dan nog de antwoorden verklaren, wanneer die geheel buiten de gedachtekring en boven de kundigheden van het medium liggen? En let wel, er is hier geen sprake van korte antwoorden, maar het gaat vaak om vele bladzijden, die met de grootste snelheid, hetzij over een willekeurig of over een opgegeven onderwerp, geschreven worden. Uit de handen van een in de letterkunde geheel vreemde medium komt dikwijls hoogst verhevene poëzie van onberispelijke zuiverheid tevoorschijn, waarover de beste menselijke dichters zich niet zouden schamen. Wat nog merkwaardiger is, is dat de feiten zich overal voordoen en dat de mediums tot in het oneindige in aantal toenemen. Zijn deze feiten nu werkelijk of niet? Hierop hebben wij slechts een antwoord: kijk en onderzoek, de gelegenheid daartoe zal u niet ontbreken. Maar wat vooral belangrijk is, is dat u herhaaldelijk en langdurig onderzoekt, en in de gemoedstoestand die daarvoor vereist wordt.

Wat antwoordt nu hierop de tegenpartij? U bent slachtoffers van *kwakzalverij* of van waanvoorstellingen. Wij beginnen met op te merken dat men het woord kwakzalverij niet mag toepassen, waar geen voordeel te behalen is, want de kwakzalvers drijven hun ambacht niet gratis. Het zou dus op zijn hoogst een misleiding zijn. Maar door welke merkwaardige toeval zijn die oplichters van het ene einde van de wereld tot het andere met elkaar overeengekomen om op dezelfde wijze te handelen, dezelfde verschijnselen te doen ontstaan en over dezelfde onderwerpen in verschillende talen, antwoorden te geven, die in de inhoud overeenkomen? Hoe is het mogelijk dat serieuze, bedaarde, achtingswaardige en bekwame mensen hun medewerking tot een dergelijke handeling verlenen, en met welk oogmerk? Hoe zou men bij kinderen dat geduld en die behendigheid vinden, die daartoe vereist worden? Want indien de mediums niets meer dan een passief instrument zijn, moeten zij handigheid en kennis bezitten, die onverenigbaar zijn met bepaalde leeftijden en bepaalde maatschappelijke posities.

Daar voegt men aan toe dat als er dan geen bedrog is, men van beide kanten de dupe kan zijn van een illusie. Logischerwijs heeft de hoedanigheid van de getuigen een grote waarde. Zou het zo zijn dat de volgelingen van de Spiritistische leer, waar er inmiddels miljoenen van zijn, alleen onder de onwetenden geworven zijn? De verschijnselen, waarop het Spiritisme steunt zijn zo buitengewoon, dat wij kunnen begrijpen dat men twijfelt. Maar wat wij niet kunnen begrijpen is de aanspraak die sommige ongelovige maken op het exclusieve vermogen van gezond verstand, en die daarbij, zonder enig respect of zedelijke waarde tegenover hun tegenstanders, allen, die hun mening niet delen, voor dwazen uitmaken. In de ogen van elk verstandig mens, zal de mening van verlichte mensen, die een zaak lang gezien, bestudeerd en uitgedacht hebben, altijd (anders dan bij bewijs) het voordeel van de twijfel moeten krijgen. Zij hebben de aandacht kunnen vestigen van serieuze mannen, die geen belang hebben bij het propageren van een dwaling, noch de tijd om zich met onbenulligheden bezig te houden.

X

Onder de bedenkingen zijn er, die meer acceptabel lijken, omdat zij een gevolg zijn van waarneming en door serieuze mensen geopperd worden.

Een van de tegenwerpingen is gebaseerd op de taal van sommige Geesten, die weinig overeenstemt met het verhevene denkbeeld, dat men heeft van bovennatuurlijke wezens. Indien men datgene, wat wij in de korte inhoud van de leer hiervoor gezegd hebben, naslaat, zal men kunnen bespeuren, dat de Geesten zelf ons leren, dat zij, noch in kennis, noch in zedelijke hoedanigheden aan elkaar gelijk zijn, en men niet alles wat zij zeggen letterlijk moet opnemen. Verstandige mensen zullen het goede van het kwade onderscheiden. Mensen die de conclusie trekken dat wij alleen te doen hebben met kwaadwillige wezens, die ons alleen willen bedriegen, kennen de mededelingen niet, die in kringen waar alleen verheven Geesten zich openbaren en ontvangen worden. Als dat wel het geval zou zijn, dan zouden zij zo niet redeneren. Het is zeker spijtig dat het toeval hen zo slecht heeft getroffen door hen alleen de kwade zijde van de Geestenwereld te doen kennen. Want wij willen niet stellen dat een sympathieke neiging bij voorkeur de kwade of leugenachtige Geesten, of die met stuitend taal, en niet de goede aantrekt. Wat men eruit zou kunnen afleiden is dat de sterkte van hun principes niet groot genoeg is om het kwade af te kunnen weren, en dat de kwade Geesten, die er een bepaald genoeg in vinden hun nieuwsgierigheid hierover te bevredigen, daarvan gebruik maken om zich onder hen te mengen, terwijl de goede Geesten afstand nemen.

De kwestie van de Geesten naar die maatstaf te willen beoordelen zou even onlogisch zijn, als wanneer men het karakter van een mens beoordeelt naar wat men doet en zegt in een vergadering van enige warhoofden of deugnieten, waaraan geen verstandige noch deugdzaame mensen deelnemen. De mensen bevinden zich in de toestand van een vreemdeling, die een grote stad door de lelijkste voorstad binnenkomt en, alle inwoners naar de gebruiken en taal van die gemene buurt zou willen beoordelen. In de Geestenwereld bestaan er ook goede en slechte gemeenschappen. Laten die mensen de moeite nemen om na te

gaan wat er onder de elite van de Geesten gebeurt, en zij zullen overtuigd raken dat de hemelse stad nog iets meer bevat dan de heffe des volks.

Maar, zeggen zij, komen de verheven Geesten tot ons? Hierop antwoorden wij: blijf niet in de voorstad; kijk, observeer en oordeel. De feiten zijn er voor iedereen. Tenzij op hen de woorden van Jezus van toepassing zijn: *Zij hebben ogen maar zij zien niet, en oren maar zij horen niet.*

Een variant op deze tegenwerping is dat alle mededelingen, die door het Spiritisme worden ontvangen en al haar stoffelijke verschijnselen, slechts het werk van een helse macht zijn. Een nieuwe Proteus, die alle mogelijke gedaanten aanneemt, om ons des te makkelijker te kunnen bedriegen. Deze verklaring achten wij niet vatbaar voor een serieus onderzoek, daarom zullen wij er niet bij stilstaan, want zij is al hierboven weerlegd. Wij voegen nog dit toe: indien dit waar was, zou men moeten bekennen dat de duivel dikwijls zeer deugdzaam, verstandig en vooral zeer zedelijk is, of men zou moeten aannemen dat er ook goede duivels bestaan.

Hoe zou men toch kunnen geloven dat God alleen aan de Geest van het kwaad zou toestaan zich aan ons te openbaren om ons in het verderf te storten, zonder ons als tegengewicht de raadgeving van de goede Geesten te verlenen? Indien Hij dat niet doen kan, is het onmacht. Indien Hij het wel kan, maar niet doet, is dit onverenigbaar met Zijn goedheid. Zowel de een als de andere veronderstelling is een godslastering.

Let wel dat men door te erkennen dat de kwade Geesten met ons samenleven, men het beginsel van de openbaringen erkent; en indien die plaatsvinden, kan dit niet anders dan met Gods toestemming zijn. Hoe kan men zonder God te lasteren geloven dat Hij alleen het kwade, met uitsluiting van het goede, toelaat? Een dergelijke leer is in strijd met de eenvoudigste denkbeelden van gezond verstand en godsdienst.

XI

Het is vreemd, wordt nog gezegd, dat men alleen met Geesten van bekende personen spreekt. Men vraagt zich af hoe het komt dat alleen

deze Geesten zich openbaren. Dit is een misvatting, die, zoals vele andere, het gevolg is van een louter oppervlakkige waarneming. Onder de Geesten, die uit eigen beweging tot ons komen, zijn er veel meer die ons onbekend zijn dan beroemde, die zich onder de ene of andere dikwijls zinnebeeldige of karakteristieke naam aanmelden. Wat betreft de Geesten die men oproept, spreekt het wel vanzelf dat als het geen bloedverwant of vriend is, men liever een Geest oproept, die men kent dan een onbekende. De naam van beroemde personen maakt meer indruk, en daardoor worden zij meer opgemerkt.

Ook vindt men het ook merkwaardig dat de Geesten van uitstekende mensen zo gemoedelijk op onze oproeping tot ons komen en zich vaak bezighouden met nietige dingen, in vergelijking met die, die zij in hun leven volbracht hebben. Zij, die weten dat de macht en het aanzien die deze personen hier op aarde genoten hebben, hen geen voorrang in de Geestenwereld geeft, verwonderen zich hierover niet. De Geesten bevestigen hierin de woorden van het Evangelie: De groten zullen vernederd en de kleinen verheven worden. Dit heeft betrekking op de rang, die ieder van ons onder hen zal innemen. Op die manier kan iemand die heel voornaam op aarde is geweest, daar één van de minste zijn. Iemand voor wie wij allemaal tijdens zijn leven het hoofd bogen, kan dus onder ons als de nederigste arbeider terugkomen. Het is namelijk zo dat bij het verlaten van het leven hij al zijn grootheid achter laat en zelfs de machtigste vorst kan daar wellicht beneden de minste van zijn soldaten staan.

XII

De ervaring leert ons een feit kennen, dat de Geesten zelf bevestigen, namelijk dat de mindere Geesten vaak bekende en eerbiedwaardige namen aannemen. Wie zal ons dan kunnen verzekeren dat zij, die bijvoorbeeld pretenderen Socrates, Julius Caesar, Karel de Grote, Fenélon, Napoleon, Washington enz. geweest te zijn, écht die personen bezielde hebben? Deze twijfel bestaat bij enige zeer ijverige volgelingen van de spiritistische leer. Zij nemen wel de tussenkomst en de manifestaties van de Geesten aan, maar stellen daarbij toch de vraag, welke zekerheid men over hun identiteit kan hebben.

Die zekerheid is inderdaad vrij moeilijk te verkrijgen. Maar al is die niet op een dergelijke geloofwaardige wijze te bewijzen als door een akte van de burgerlijke stand, men kan die toch veronderstellen, als enige tekenen ons daartoe aanleiding geven.

Wanneer de Geest van iemand, die ons persoonlijk bekend is, bijvoorbeeld die van een bloedverwant of vriend, zich openbaart, is het meestal zo dat zijn manier van spreken geheel overeenkomt met het karakter, dat wij van hem kenden, vooral als hij pas recentelijk is overleden. Dit is al een kenmerk voor zijn identiteit. Maar twijfel is bijna helemaal weggenomen, als de Geest over geheime dingen spreekt of aan familieomstandigheden herinnert, die alleen hem, die de vragen stelt, bekend zijn. Een zoon zal zich wel niet in de taal van zijn vader of moeder, noch ouders zich in die van hun kind vergissen. Bij zulke vertrouwelijke oproepingen gebeuren er dikwijls indrukwekkende dingen, geschikt om zelfs de ongelovigste overtuigen. De hardnekkigste twijfelaar wordt vaak, ten gevolge van de onverwachte mededelingen die hen gedaan worden, door schrik bevangen.

Nog een andere zeer karakteristieke bijzonderheid bewijst de identiteit. Wij zeiden al dat het schrift van het medium doorgaans verandert met de opgeroepen Geesten, en dat hetzelfde schrift telkens bij dezelfde Geest terugkomt; nu heeft men dikwijls opgemerkt, vooral bij mensen, die kort geleden gestorven zijn, dat dit schrift sprekend lijkt op dat wat zij in hun leven schreven. Men heeft uiterst nauwkeurige handtekeningen gezien. Wij willen echter dit feit niet als een regel aangeven, wij maken er alleen melding van als zijnde het iets dat de aandacht wel waardig is. Alleen de Geesten, die een zekere graad van reinheid bereikt hebben, zijn vrij van alle lichamelijke invloeden. Maar zij, die nog niet helemaal gedematerialiseerd zijn (dit is de uitdrukking die de Geesten zelf gebruiken), behouden de meeste gewoonten, neigingen en zelfs hebbelijkheden, die zij op aarde hadden. Hierin vindt men weer een middel tot herkenning. Maar men vindt het ook in tal van kleine handelingen, die alleen door een aandachtige en voortdurende waarneming ontdekt kunnen worden. Men vindt schrijvers, die hun eigen werken of stelsels bespreken en sommige gedeelten ervan goedkeuren of afkeuren. Ook vindt men andere Geesten, die onbekende of weinig bekende omstandigheden van hun leven of overlijden in herinnering brengen. Dit zijn allemaal dingen, die

op z'n minst zedelijke bewijzen van een identiteit zijn, de enige die men bij ontastbare zaken inroepen kan.

Indien dus de identiteit van de opgeroepen Geest op bepaalde punten bewezen kan worden, bestaat er geen reden waarom dit ook niet op andere punten zou kunnen gebeuren. Hoewel men voor de mensen, die reeds langer overleden zijn, niet dezelfde middelen van beoordeling bezit, heeft men toch altijd die van de taal en het karakter. Een Geest van een deugdzaam mens zal ongetwijfeld niet als die van een goddeloos of losbandig mens spreken. Wat de Geesten betreft, die zich met een respectabele naam tooien, verraden deze zichzelf al snel door hun taal en hun geloofspunten. Degene die zich bijvoorbeeld voor Fenélon zou willen doorgaan, en bij toeval het gezonde verstand en de zedelijkheid zou beledigen, zou daardoor het bedrog aan de dag brengen. Indien echter de door hem geuite denkbeelden altijd rein, vrij van tegenstrijdigheden en altijd met het verheven karakter van Fenélon overeenkomen, bestaat er geen reden om aan zijn identiteit te twifelen. Anders zou men moeten veronderstellen dat een Geest, die alleen het goede predikt, willens en wetens en zonder enig nut, leugenachtig zou zijn. De ervaring leert ons dat Geesten van dezelfde rang, van hetzelfde karakter, en door dezelfde gevoelens bezielde, zich in groepen of families verenigen. Het aantal Geesten is niet te berekenen en wij kennen ze verre van allemaal; de meesten hebben voor ons zelfs geen namen. Een Geest van de categorie van Fenélon kan dus in zijn plaats komen, of door hem als afgevaardigde gezonden worden. Deze zal dan onder zijn naam komen, omdat hij aan Fenélon gelijk is en hem vervangen kan, en omdat wij, om onze denkbeelden te kunnen vormen, een naam nodig hebben. Maar wat maakt het in feite uit of een Geest inderdaad die van Fenélon is of niet? Wanneer hij niets dan goede dingen zegt en als Fenélon spreekt, is het een goede Geest. De naam waaronder hij zich aan ons bekend maakt, is dan om het even en dient dikwijls alleen om onze gedachte te bepalen. Bij intieme oproepingen is het iets anders; maar in die gevallen kan de identiteit, zoals reeds gezegd, als het ware door duidelijke bewijzen aangetoond worden.

Dit neemt niet weg dat het waar is, dat het in de plaats treden van Geesten voor anderen, aanleiding kan geven tot vele dwalingen en dat er vergissingen en menige fopperijen uit kunnen voortvloeien. Dit is dan ook één van de moeilijkheden, die het *praktische spiritisme* oplevert.

Wij hebben echter ook nooit gezegd, dat die wetenschap gemakkelijk is, noch dat men die, evenmin als iedere andere, al spelende kan leren. Wij kunnen niet vaak genoeg herhalen dat die wetenschap een voortdurende ijverige en vaak zeer langdurige studie vereist. Omdat men de verschijnselen niet kan doen ontstaan, moet men afwachten, dat zij zich vanzelf voordoen en vaak worden die door omstandigheden voortgebracht waarop men het minste bedacht is. Voor de oplettende en geduldige onderzoeker, doen er zich talrijke feiten voor, omdat hij duizenden eigenaardige schakeringen, die voor hem lichtstralen zijn, ontdekt. Zo is het ook in de gewone wetenschappen: terwijl de oppervlakkige mens in een bloem slechts een mooie vorm ziet, neemt een wetenschapper een schat aan informatie waar.

XIII

De bovenstaande beschouwingen geven ons aanleiding om over een andere moeilijkheid te spreken, namelijk over de uiteenlopende taal van de Geesten.

Aangezien de Geesten in kennis en zedelijkheid zeer veel van elkaar verschillen, is het duidelijk dat dezelfde vraag in tegenovergestelde zin beantwoord kan worden, naarmate de hoogte waarop de Geest zich bevindt. Dit gebeurt op dezelfde wijze als bijvoorbeeld de vraag onder de mensen, om beurten aan een geleerde, aan een onwetende of aan een spotvogel gedaan werd. Het komt er hoofdzakelijk op aan, zoals al eerder gezegd, te weten tot wie men zich wendt.

Maar, voert men aan, hoe komt het dat Geesten, die als verheven bekend zijn, het onderling niet altijd ééns zijn? Hierop antwoorden wij, ten eerste, dat buiten de oorzaak, die wij zojuist vermeldden, er nog andere bestaan, die een grote invloed op de aard van de antwoorden kunnen hebben, de hoedanigheid van de Geesten daar buiten gelaten. Dit is een hoofdzaak, waarvan de oplossing door studie verkregen wordt. Daarom zeggen wij dat die studie een aanhoudende, een diepe geest van opmerking vereist, en vooral, zoals trouwens bij alle menselijke wetenschappen, met volharding doorgezet moet worden. Men heeft jaren nodig om een gemiddelde arts te worden en drie vierde van zijn leven om een geleerde te worden. En men wil in een korte tijd

de kennis van het oneindige krijgen! Men mag zich daarin niet vergissen: de studie van het spiritisme is onbegrensd.

Zij staat in verband met alle vragen van de bovennatuurkunde en van de maatschappelijke orde. Het is een gehele wereld, die zich aan onze ogen vertoont. Moet men zich dan verbazen dat er tijd, ja heel veel tijd, nodig is om die wetenschap meester te worden? De tegenstrijdigheid is daarbij niet altijd zo belangrijk als die schijnt. Zien wij niet dagelijks mensen, die dezelfde wetenschap beoefenen, in de bepaling die zij van iets geven, verschillen, hetzij door andere benamingen te gebruiken, hetzij het vanuit een ander oogpunt beschouwen, hoewel de grondgedachte toch identiek is? Laat men, als men zich daartoe in staat voelt, het aantal voorschriften tellen die men aan bijvoorbeeld de taalkunde gegeven heeft! Hierbij komt nog dat de vorm van het antwoord vaak afhangt van de vorm waarin de vraag gesteld is. Het zou dus onnozel zijn een tegenstrijdigheid te zoeken, waar slechts een verschil in uitdrukkingswijze bestaat. De verheven Geesten hechten niets aan de vorm, voor hen is het wezen van de zaak alles. Laten wij bijvoorbeeld de bepaling van de ziel bekijken. Omdat dit woord geen bepaalde betekenis heeft, kunnen de Geesten alsook wijzelf, bij de bepaling die zij ervan geven, onderling variëren. De een zal kunnen zeggen dat het het levensbeginsel is, een ander de levensgevende vonk, een derde dat zij inwendig, een vierde dat zij uitwendig is, enzovoorts. En allen zullen op hun standpunt gelijk hebben. Men zou zelfs kunnen geloven dat sommige onder hen materialistische denkbeelden verkondigen en dat het dus niets is. Hetzelfde geldt voor God. Hij zal voor sommigen zijn: de oorsprong van alles wat bestaat, voor anderen de Schepper van het heelal, de hoogste intelligentie, de Oneindige, de Grote Geest, enzovoorts. Uiteindelijk zal het toch voor allen God zijn. Hetzelfde is het geval met de verdeling van de Geesten in klassen. Deze vormen van de hoogste tot de laagste rang een onafgebroken reeks. De verdeling is dus geheel willekeurig, de een zal er naar verkiezing drie, een ander vijf, tien, twintig klassen van maken, zonder zich daarom te vergissen. Men vindt hetzelfde bij alle menselijke wetenschappen, ieder geleerde heeft zijn eigen stelsel. De stelsels veranderen, maar de wetenschap zelf niet. Of men de plantenkunde volgens het stelsel van Linnaeus, Jussieu of Tournefort leert, men zal er haar toch door gaan kennen.

Laten wij dus niet langer meer waarde toekennen aan zaken van zuivere overeenkomsten dan zij verdienen, en meer hechten aan datgene wat wezenlijk echt is. Dan zal men door er uitvoeriger over na te denken vaak tussen datgene wat onvereenigbaar scheen, een overeenkomst ontdekken, die bij de eerste inschatting over het hoofd gezien was.

XIV

Wij zouden enkel zijdelings spreken over de tegenwerpingen van enige twijfelaars over spelfouten, die door enige Geesten gemaakt worden. Maar deze gaven aanleiding tot belangrijke opmerkingen en daarom bespreken wij dit onderwerp hier. Men moet erkennen dat hun spelling niet altijd onberispelijk is. Maar men moet reeds een groot gebrek aan andere goede redenen hebben om er het onderwerp van ernstige kritiek van te maken, door te zeggen dat, aangezien de Geesten alles kennen, zij ook taalkennis moeten hebben. Wij zouden vele fouten van dien aard bij de grootste geleerden van de wereld kunnen opnoemen, die toch hun roem niet hebben verminderd. In dit feit schuilt echter een veel serieuzere vraag.

Voor de Geesten - en vooral voor de verheven Geesten - is de gedachte alles en de vorm niets. Bevrijd van de stof, is hun taal onder elkaar zo snel als de gedachte, omdat het de gedachte zelf is, die zonder enige tussenkomst overgebracht wordt. Zij moeten zich dus onbehagelijk voelen, wanneer zij, om hun gedachte aan ons medeelen, verplicht zijn, gebruik te maken van de lange en lastige vormen van de menselijke taal, die daarbij ontoereikend en onvolmaakt is om al hun denkbeelden te kunnen weergeven. Dit zeggen de Geesten zelf. En het is opmerkelijk de middelen te zien, die zij in het werk stellen om die lastigheden te verminderen. Hetzelfde zou bij ons het geval zijn, indien wij ons moesten uitdrukken in een taal, die langer in woorden en combinaties, maar armer aan uitdrukkingen is, dan die wij gewend zijn te spreken. Dit is het probleem dat een genie ondervindt door de traagheid van zijn pen, die altijd achterblijft bij zijn gedachten.

Hieruit kan men nagaan dat de Geesten, vooral als het een ernstige en belangrijke mededeling betreft, weinig waarde aan een futilliteit als spelling hechten. Is het niet bewonderenswaardig genoeg, dat zij zich in

alle talen verwoorden en die ook allemaal verstaan? Hieruit moet men niettemin niet afleiden dat de conventionele juistheid van de taal hen vreemd is. Wanneer het nodig is, nemen zij die in acht. Het is bijvoorbeeld zo dat de door hen ingegeven poëzie de kritiek van de meest bedreven taalpurist zal kunnen doorstaan, *ondanks de ongeletterdheid van het medium*.

XV

En dan zijn er ook nog eens mensen, die overal en in alles wat zij niet kennen, gevaar zien. Zij laten niet na ongunstige conclusies te trekken uit het feit dat sommige mensen, die zich aan deze studie wagen, krankzinnig geworden zijn. Hoe kunnen verstandige mensen hierin ernstige bedenkingen tegen hebben? Vindt dit dan niet plaats bij elke rationele overdenking van mensen met zwakke hersenen? Weet men hoeveel gekken en waanzinnigen er voortkomen uit de studie van wiskunde, geneeskunde, muziek, wijsbegeerte en andere studies? Moet men daarom de studies in de ban doen? Wat bewijst men daarmee? Door lichamelijke arbeid vermoeit men armen en benen, die de werktuigen voor de stoffelijke arbeid zijn. Door de inspanning van de geest, vermoeit men de hersenen, die het werktuig voor de gedachten zijn. Maar omdat het werktuig kapot is, is de geest het daarom nog niet. Deze is ongeschonden en zodra hij van de stof vrij is, is hij in het volkomen bezit van al zijn vermogens. Het is in zijn soort, als mens, een slachtoffer van de arbeid.

Iedere grote inspanning van de geest kan krankzinnigheid veroorzaken; kunsten, wetenschappen, ja zelfs de godsdienst, leveren hieraan hun bijdrage. De krankzinnigheid heeft tot eerste oorzaak een organische aanleg van de hersenen, die deze meer of minder voor het ontvangen van sommige indrukken vatbaar maakt. Wanneer een aanleg tot krankzinnigheid bestaat, zal deze het karakter aannemen van de gedachten waarmee men zich het meest of uitsluitend bezig houdt. Dit wordt dan een overheersend denkbeeld. Dit dominante denkbeeld kan de Geesten als thema hebben, bij hen, die deze tot onderwerp van hun studie gemaakt hebben, zoals dat bij anderen God, de engelen, de duivel, geld, macht, een kunst, een wetenschap, de moederstaat, een

staatkundig of maatschappelijk vraagstuk zijn kan. Waarschijnlijk zou de godsdienstwaanzinnige een spiritistische waanzinnige geworden zijn, als het spiritisme zijn gedachte uitsluitend bezig had gehouden. Zo zou de spiritistische krankzinnige, onder andere omstandigheden, het in een andere vorm zijn geweest.

Ik beweer dus dat het spiritisme geen enkel streepje voor heeft, wat dat betreft. Maar ik ga verder en zeg dat het goed geïnterpreteerde Spiritisme een beschermmiddel is tegen krankzinnigheid.

Tot de vele oorzaken, die overspanning van de hersenen doen ontstaan, kan men onder andere rekenen: teleurstelling, tegenspoed, ongelukkige liefde. Dit zijn tevens de meest voorkomende oorzaken van zelfmoord. De ware spiritist beschouwt de dingen van deze wereld uit een zodanig verheven standpunt dat zij hem zo klein, zo nietig voorkomen, in vergelijking met de toekomst die hem wacht: Het leven is voor hem zo kort, zo vluchtig, dat perikelen in zijn ogen niets anders dan onaangename voorvallen op een reis zijn. Dat wat bij een ander een hevige ontroering doet ontstaan, maakt op hem slechts een geringe indruk. Hij weet bovendien dat het verdriet in het leven een beproeving is, die hem tot vooruitgang zullen leiden, als hij ze zonder klagen doorstaat, omdat hij beloond zal worden naar de moed, waarmee hij het gedragen zal hebben. Zijn overtuiging geeft hem een kalmte, die hem tegen uitzichtloosheid en dus tegen een aanhoudende aanleiding voor waanzin en zelfmoord beveiligt. Verder kent hij door het schouwspel, dat hem zijn omgang met de Geesten geeft, het lot van hen, die vrijwillig hun leven verkorten, en dit tafereel zal hem zeker aan het denken zetten. Het aantal van hen, die daardoor van het noodlottige pad weerhouden, zijn is dan ook aanzienlijk. Dit is één van de vruchten van het Spiritisme. Laat de ongelovigen hier maar over lachen zoveel zij willen; ik wens hen de troost toe, die het aan hen geschonken heeft, die de moeite genomen hebben zich in het geheimzinnige ervan te verdiepen.

Onder de oorzaken van krankzinnigheid moeten wij vooral de angst niet vergeten en die voor de duivel heeft menig hoofd in de war gebracht. Is het aantal slachtoffers bekend, die gevallen zijn door bepaalde indrukken op zwakke hersenen over de duivel? Een tafereel dat men door de meest afschuwelijke details zo verschrikkelijk mogelijk

probeert te maken? De duivel, zegt men, is slechts een schrikbeeld voor kleine kinderen; het is een manier om hen zoet te maken, zoals de boeman en de weerwolven dat ook zijn. En als zij er niet meer bang voor zijn, dan zijn zij nog ondeugender dan eerst. En door het goede resultaat rekent men de gevallen van epilepsie niet mee, die door de geschokte toestand van zwakke hersenen veroorzaakt wordt. De Godsdienst zou heel zwak moeten zijn, indien er bij gebrek aan angst, deze gevaar zou lopen zijn invloed te verliezen. Dit is gelukkig niet zo. Om op de gemoederen te werken staan de godsdienst ook andere middelen ten dienste. Het Spiritisme biedt godsdienst nog krachtiger en sterkere middelen aan, indien hij er zijn voordeel mee weet te doen. Het toont de werkelijkheid van de dingen aan en neutraliseert daardoor de noodlottige gevolgen van een buitensporige angst.

XVI

Er blijven nog twee tegenwerpingen ter beschouwing over: de enige die in beginsel die naam waard zijn, omdat zij op beredeneerde gronden steunen. Beide nemen de werkelijkheid van alle stoffelijke en zedelijke verschijnselen aan, maar ontkennen dat die door tussenkomst van Geesten plaatsvinden.

Volgens de eerste van deze theorieën, zijn de verschijnselen, die men aan Geesten toeschrijft, niets anders dan magnetische uitwerkselen. Het medium bevindt zich in een toestand, die men wakend somnambulisme zou kunnen noemen. Dit is een verschijnsel, dat ieder, die het magnetisme beoefent, heeft kunnen waarnemen. In die toestand verkrijgen de intellectuele vermogens een onnatuurlijke ontwikkeling, de kring van de beeldende waarneming overschrijdt de grens van ons gewone bevattingvermogen.

Vervolgens zou het medium door zijn helderheid alles wat hij zegt en alle denkbeelden die hij uit, zelfs over zaken die hem in zijn natuurlijke toestand geheel onbekend zijn, uit zichzelf putten.

Wij zullen de laatste zijn, die de macht zullen ontkennen van het somnambulisme, waarvan wij wonderen gezien hebben en dat wij gedurende meer dan vijfendertig jaar in al zijn verschijnselen bestudeerd

hebben. Wij erkennen dat vele verschijnselen inderdaad hierdoor verklaard kunnen worden. Maar een aanhoudend nauwlettend onderzoek, doet een grote hoeveelheid feiten ontdekken, bij welke de tussenkomst van het medium, anders dan als een passief werktuig uitdrukkelijk onmogelijk is. Aan hen, die deze mening toegedaan zijn, zeggen wij evenals aan de anderen: “Kom en onderzoek, want u heeft zeker niet alles gezien”. Verder zullen wij twee overwegingen, die uit hun eigen leer geput zijn daar tegenover stellen. Hoe is de theorie van het Spiritisme ontstaan? Is het een stelsel door de een of de ander bedacht om de feiten te kunnen verklaren? Absoluut niet. Wie heeft die leer dan aan het licht gebracht? Juist diezelfde medium, aan wie u zo buitengewoon veel helderheid toeschrijft. Indien dus die helderheid zo groot is als u veronderstelt, waarom zouden zij dan aan Geesten toeschrijven wat zij uit zichzelf geput hebben? Waarom zouden zij zulke nauwkeurige, logische en verheven mededelingen over de aard van die bovenmenselijke wezens gegeven hebben? Het een of het ander is waar, zij zijn helderziend of zij zijn het niet. Indien zij het zijn en men vertrouwen stelt in hun echtheid, dan kan men, zonder met zichzelf in verweer te komen, niet aannemen dat zij niet in de waarheid zijn. In de tweede plaats, indien alle verschijnselen hun oorsprong in het medium vonden, zouden die bij dezelfde persoon dezelfde moeten zijn. Ook zouden deze geen uiteenlopende taal horen uiten, noch om beurten de meest tegenstrijdige dingen horen verkondigen. Het ontbreken van overeenstemming in de mededelingen die door het medium ontvangen zijn, bewijst de diversiteit aan bronnen, waaruit zij voortvloeien. Als die verschillende informatie niet allemaal uit het medium kunnen komen, dan is men wel genoodzaakt de bron daarbuiten te zoeken.

Volgens een andere mening, is het medium wél de bron van de verschijnselen, maar in plaats van die uit zichzelf te putten zoals de voorstanders van de somnambulistische theorie beweren, zou hij die uit de omstanders putten. Het medium wordt dan een soort van spiegel, die alle gedachten, begrippen en kundigheden van de hem omringende personen terugkaatst. Hij zou bij die hypothese niets zeggen dat niet ten minste aan enige van de aanwezigen bekend is. Het is zonder meer waar dat men de invloed van de omstanders op de aard van de mededelingen niet kan ontkennen. Dit is zelfs één van de grondstellingen van de leer, maar die invloed is van een geheel andere aard dan die, welke men

veronderstelt te bestaan. Het medium is verre van de echo van hun gedachten want duizenden feiten bewijzen op overtuigende wijze het tegendeel. Het is dus een grote misvatting, die wederom bewijst hoe gevaarlijk het is te haastig conclusies te trekken. Omdat deze mensen het bestaan van een verschijnsel, waarvan de gewone wetenschap geen rechtvaardiging weet te geven, niet *kunnen* ontkennen, en de tegenwoordigheid van Geesten niet *willen* erkennen, verklaren zij het verschijnsel op hun manier. Hun theorie zou zeer plausibel zijn, indien daardoor *alle* feiten verklaard konden worden, maar dat is niet het geval. Als men hen duidelijk bewijst dat enige mededelingen van het medium volslagen vreemd zijn aan de gedachten, de kunde en de meningen van alle omstanders, dat die mededelingen vaak uit eigen beweging (spontaan) gedaan worden en met alle vooraf opgevatte denkbeelden in strijd zijn, geven zij het nog niet op. De radiatie, zeggen zij, strekt zich veel verder uit dan tot de directe kring die ons omgeeft. Het medium put zijn inspiraties niet alleen uit zijn naaste omgeving, maar ook uit de stad, het land, uit de gehele aarde, en zelfs in de andere werelddollen. Ik geloof niet dat men in deze theorie een simpelere of een meer waarschijnlijke verklaring zal vinden dan die door het Spiritisme gegeven. Deze theorie onderschrijft namelijk een wel heel bijzondere oorzaak. De opvatting dat wezens, die de ruimte bevolken, en in voortdurende aanraking met ons zijn, ons hun gedachten kunnen meedelen, is niet minder waarschijnlijk dan de veronderstelling, dat die algemene radiatie, die van alle punten van het heelal uitgaat, zich in de hersenen van één persoon zou komen bundelen.

Nogmaals en dit is een belangrijk punt, waarop wij niet genoeg de aandacht op kunnen vestigen: de theorie van het somnambulisme en die, welke men de theorie van de reflectie zou kunnen noemen, zijn door enkele mensen uitgedacht. Het zijn persoonlijke meningen, die bedoeld zijn om een feit te verklaren. De Spiritistische leer daarentegen is geen uitvinding van mensen, maar is door de intelligenties die zich openbaren zelf ingegeven, toen niemand eraan dacht en toen zelfs de algemene opvatting die verwierp. En nu stellen wij ons de vraag waar de mediums een leer uit hebben kunnen putten, die nergens op aarde in het brein van iemand bestond. Bovendien is er de vraag: door welke eigenaardige toeval zijn duizenden over de gehele wereld verspreide mediums, die elkaar nooit gezien hebben, overeengekomen om allemaal

hetzelfde te zeggen? Indien het eerste medium, dat zich in Frankrijk manifesteerde, de invloed ondergaan had van de meningen, die in Amerika reeds ingang gevonden hadden, door welke gril is hij er dan toe gekomen die denkbeelden op 2000 uren afstand aan de andere kant van de oceaan, bij een vreemd volk met andere zeden en taal, te gaan zoeken, in plaats van die uit zijn omgeving te putten?

Maar er is nog een andere bijzonderheid, aan welke men geen aandacht geschonken heeft. De eerste manifestaties, zowel in Frankrijk als in Amerika, vonden niet door schrift of woord plaats, maar door slagen of kloppen, die met de volgorde van de letters van het alfabet overeenkwamen, waardoor woorden en zinnen gevormd werden. Door dit middel hebben de intelligenties, die zich openbaarden, verklaard dat zij Geesten waren. Indien men dus in de tussenkomen van de gedachten van de mediums bij de mondelinge of schriftelijke mededelingen geloofde, kon men dit niet doen bij kloppen, waarvan de betekenis van tevoren niet bekend kon zijn.

Wij zouden tal van feiten kunnen aanhalen, die bij de zich openbarende intelligenties een duidelijke persoonlijkheid bewijzen met een geheel onafhankelijke wil. Wij verwijzen dus de andersdenkenden tot een meer oplettende waarneming, en indien zij zonder vooringenomenheid willen onderzoeken, en niets besluiten alvorens alles gezien te hebben, zullen zij inzien dat hun theorie onmogelijk alles kan verklaren.

Wij beperken ons nu tot het stellen van de volgende vragen: Waarom weigert de zich openbarende intelligentie om op sommige vragen over zeer bekende onderwerpen, zoals over de naam of de ouderdom van de vrager, wat hij in zijn hand houdt, wat hij gisteren heeft gedaan of morgen zal doen, te antwoorden? Indien toch het medium de spiegel is, die de gedachte van de omstanders terugkaatst, dan is niets gemakkelijker dan die vragen te beantwoorden. De tegenstanders keren de redenering om en vragen op hun beurt, hoe het komt dat de Geesten, die alles moeten weten, zulke eenvoudige dingen niet kunnen zeggen, volgens het axioma: *Die het meerdere kan, kan ook het mindere.* Zij maken hieruit op dat het geen Geesten zijn. Indien een domoor of laffe grappenmaker in een geleerde vergadering verscheen en de vraag stelde hoe komt het dat het op de middag helder dag is, zou men dan verwachten dat zij de moeite zou nemen serieus op die vraag te

antwoorden? En zou het redelijk zijn uit het stilzwijgen of de bespotting, waarmee zij de vrager zou bejegenen, de conclusie te trekken, dat de leden van die vergadering allemaal domme mensen zijn? Nu is het juist omdat de Geesten verheven zijn, dat zij niet op zinledige en dwaze vragen antwoorden en niet op het vraagbankje geplaatst willen worden. Daarom zwijgen zij of zeggen zich bezig te houden met serieuze zaken.

Tenslotte vragen wij nog, waarom de Geesten herhaaldelijk op een bepaald ogenblik komen en verdwijnen, en waarom als dit ogenblik voorbij is, zij noch door gebeden noch door smeekbedes te bewegen zijn terug te komen? Indien het medium alleen door het innerlijke voortdrijven van de omstanders handelt, is het duidelijk dat onder deze omstandigheid de samenwerking van de verenigde wil van alle aanwezigen, zijn helderheid moest verhogen. Indien hij dus niet aan de wens van de vergadering, door zijn eigen wil ondersteund, toegeeft, komt dit, omdat hij gehoorzaamt aan een invloed die aan hem en degene, die hem omringen, geheel onverklaarbaar is, en dat deze invloed daardoor zijn onafhankelijkheid en karakter bewijst.

XVII

De twijfelzucht die betreffende de Spiritistische leer heerst, vindt bijna altijd haar oorsprong in een onvolledige kennis van de feiten, wanneer zij niet het gevolg is van een stelselmatig verweer. Dit belet sommige mensen toch niet over de kwestie te oordelen alsof zij de materie perfect beheersen. Men kan veel verstand bezitten, zelfs zeer geleerd zijn, en toch gebrek aan inzicht hebben. En het eerste kenmerk van gebrek aan inzicht is ervan uit te gaan dat ons eigen oordeel onfeilbaar is. Daarbij beschouwen vele mensen de Spiritistische openbaringen, alleen als iets om de nieuwsgierigheid mee te bevredigen. Wij hopen dat die personen door het lezen van dit boek, in deze vreemde verschijnselen iets anders dan alleen een tijdverdrijf zullen ontdekken.

De Spiritistische wetenschap bestaat uit twee delen: Het ene deel is experimenteel en gaat over de openbaringen in het algemeen. Het andere is wijsgerig en houdt zich bezig met de intelligente openbaringen. Hij, die alleen het eerste waargenomen heeft, bevindt

zich in de toestand van iemand, die de natuurkunde alleen uit gemakkelijke proeven kent, zonder in de essentie van de wetenschap te zijn doorgedrongen. De ware spiritistische leer vindt men in het onderwijs dat de Geesten ons geven. De kennis, die deze wetenschap vereist is te serieus, om op een andere wijze dan door ernstige en aanhoudende studie in stille afzondering en overdenking verkregen te worden. Alleen op die manier kan men een oneindig aantal feiten en schakeringen waarnemen, die de oppervlakkige onderzoeker ontgaan en die het alleen mogelijk maken een goed oordeel te vellen.

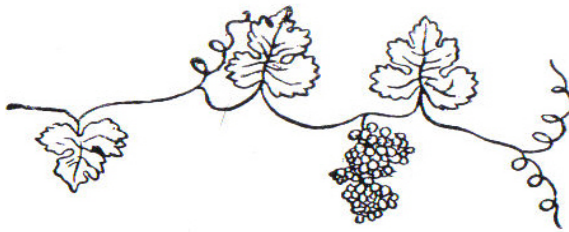
Indien dit boek geen andere resultaat zou bieden dan de serieuze zijde van de zaak aan te tonen en de studie daarover uit te lokken, zou dit al veel zijn. Wij zouden dan moeten toejuichen dat wij uitverkoren zijn om een werk te volbrengen, waarvoor wij ons trouwens persoonlijk niet de minste verdienste toekennen omdat de grondbeginselen niet onze ontdekking zijn. De verdienste komt dus geheel toe aan de Geesten, die het voorgeschreven hebben. Wij hopen dat het nog iets anders zal doen: de mensen, die gretig op zoek zijn naar kennis, te leiden door ze in deze oefeningen op een groot en verheven doel te wijzen. Dit doel is de persoonlijke en maatschappelijke vooruitgang. Wij hopen hen de weg te wijzen, die zij volgen moeten om die te kunnen bereiken.

Laten wij met een laatste opmerking afsluiten. De Sterrenkundigen hebben bij het peilen van de ruimte, in de plaatsing van de hemellichamen open vakken gevonden, die niet te verklaren en niet in overeenstemming waren met de wetten die het geheel beheersen. Zij hebben het vermoeden geuit dat die open vakken ingenomen moesten zijn door werelddollen, die tot dan toe aan hun blik ontsnapt waren. Daarbij hebben zij enige verschijnselen waargenomen, die zij niet kenden, en dit deed hen zeggen: er moet daar een wereld zijn, want die ledige ruimte kan niet zomaar bestaan en die waargenomen verschijnselen moeten een oorzaak hebben. Door de oorzaak naar het verschijnsel te beoordelen, hebben zij er de elementen van kunnen berekenen, en later zijn hun vermoedens door feiten bevestigd. Laat ons nu die redenering op een andere gedachteloop toepassen. Wanneer men de aaneenschakeling van de wezens nagaat, vindt men dat zij, van de ruwe stof tot aan de meest ontwikkelde mens, een doorlopend geheel vormt. Maar wat is er een oneindige afstand tussen de mens en God, die de Alfa en de Omega is van alles wat bestaat! Is het rationeel

te denken dat die keten bij de mens eindigt - dat die keten zonder tussenschakel de afstand, die hem van het Oneindige afscheidt, overspant? De rede zegt ons dat er tussen de mens en God andere trappen moeten bestaan, zoals zij aan de sterrenkunde geleerd heeft, dat er tussen de bekende wereldebollen ook nog onbekende moesten zijn. Door welke wijsbegeerte is die lacune gevuld? Het Spiritisme toont ons dat die lacune gevuld is met wezens van alle rangen van de onzichtbare wereld. En die wezens zijn niet anders dan de Geesten van de mensen, die de verschillende trappen van ontwikkeling die tot volmaaktheid leiden, bereikt hebben. Alles is dus aan elkaar verbonden, alles van Alfa tot Omega. U, die het bestaan van de Geesten ontkent, vult u die ruimte dan, die zij innemen. En u, die erom lacht, durf maar eens de werken Gods en zijn Almacht te bespotten!

Allan Kardec

VOORBEREIDENDE AANMERKINGEN

Verschijselen die buiten de wetten van de gewone wetenschap liggen, openbaren zich overal en verraden in hun achtergronden de werking van een vrije en intelligente wil.

De rede zegt ons dat een intelligent effect een intelligente macht als oorzaak moet hebben, en het is door feiten bewezen dat die macht zich door stoffelijke tekenen in contact kan treden met de mens.

Deze macht heeft verklaard, toen deze over haar aard ondervraagd werd, te behoren tot de lichamelijke wezens, die zich ontdaan hebben van het stoffelijke omhulsel van de mens. Op die wijze is de leer van de Geesten geopenbaard.

Het contact tussen de geestenwereld en de lichamelijke wereld gebeurt in de natuur van de dingen en is geen bovennatuurlijk iets. Daarom vindt men er bij alle volken en in alle tijden de sporen van; tegenwoordig is het universeel en voor iedereen bevattelijk.

De Geesten verkondigen, dat de tijd door de Voorzienigheid bestemd voor een algemene openbaring, gekomen is, en dat, omdat zij Gods dienaren en de uitvoerders van Zijn wil zijn, het hun missie is de mensen te onderwijzen en te verlichten door een nieuw tijdperk voor de regeneratie van de mensheid te openen. Dit boek is een verzameling van hetgeen zij onderwezen hebben en is geschreven op last en onder de ingeving van verheven Geesten, om de grondslagen te leggen van een beredeneerde wijsbegeerte, die vrij is van de vooroordelen van de stelselzucht. Het bevat niets dat niet de uiting van hun gedachte is of niet door hen is goedgekeurd. Alleen is de ordening en de stelselmatige rangschikking van de behandelde onderwerpen, alsook de aanmerkingen en de vorm van een gedeelte van de redactie het werk

van hem, die de opdracht ontvangen heeft om het aan het licht te brengen.

Onder de Geesten, die tot de voltooiing van dit boek hun medewerking hebben verleend, zijn er velen, die op verschillende tijden op aarde geleefd en daar wijsheid en deugd gepredikt en betracht hebben. Anderen behoren door hun naam, aan geen van de personen, waarvan de geschiedenis de namen bewaard heeft, maar hun verhevenheid wordt gestaafd door de reinheid van hun leer en door hun samenzijn met degenen, die respectabele namen dragen.

Wij laten hier de bewoordingen volgen waarin zij schriftelijk en door de tussenkomst van verschillende mediums, de opdracht hebben gegeven dit boek te schrijven:

“Houd u met ijver en volharding bezig met het werk, dat u met onze medewerking ondernomen hebt, want die arbeid is de onze. Wij hebben er de grondslagen in neergelegd voor het nieuwe gebouw, dat begint te vertrijzen, en dat ooit alle mensen onder hetzelfde gevoel van liefde en barmhartigheid moet verenigen. Maar voordat u het verspreidt zullen wij het gezamenlijk herzien om er alle onderdelen van na te gaan.

Telkens als u het vraagt, zullen wij met u zijn, ook om u in uw andere arbeid bij te staan, want dit werk is slechts een gedeelte van de opdracht die u toevertrouwd is, en die u reeds door één van ons, meegedeeld is.

Onder de leringen, die u gegeven zijn, zijn er, die u tot nader opdracht volkomen voor u moet houden. Wij zullen u waarschuwen als de tijd zal zijn gekomen om ze te openbaren; u moet die ondertussen overdenken, om gereed te zijn zodra wij u dat zullen zeggen.

U zult aan het hoofd van dit boek de wijnrank plaatsen, die wij voor u geschetst hebben², omdat deze het symbool is van het werk van de Schepper; alle stoffelijke beginselen, die het best het lichaam en de geest kunnen voorstellen, vindt men erin verenigd: het lichaam wordt door

---

² De wijnrank hierboven is de facsimile van het origineel dat door de Geesten werd getekend.

de rank, de geest door het sap en de ziel of de geest met de stof verenigd wordt door de druiven voorgesteld. De mens verrijkt de geest met arbeid, en het is u bekend dat alleen door de arbeid van het lichaam, de geest kennis kan vergaren.

Laat kritiek u niet ontmoedigen. U zult fanatieke tegenstanders tegenkomen, vooral onder hen, die er belang bij hebben misbruik te behouden. U zult zelfs bestrijders onder de Geesten zelf vinden, want degene, die niet totaal gedematerialiseerd zijn, vinden er vaak behagen in, uit kwaadwilligheid of onwetendheid twijfel te doen ontstaan. Maar ga steeds voorwaarts; geloof in God, en vervolg met vertrouwen uw weg; wij zullen bij u zijn om u te ondersteunen, en de tijd nadert dat de waarheid overal zal uitbreken.

De ijdelheid van sommigen, die denken alles te kennen, en die alles op hun manier willen uitleggen, zal uiteenlopende denkbeelden doen ontstaan, maar allen, die het grote beginsel van Jezus voor ogen houden, zullen zich met elkaar verenigen in hetzelfde gevoel van liefde voor het goede. Ook zullen zij zich samen verbinden door een broederband, die de gehele wereld zal omvatten. Zij zullen het kleingeestige twisten over woorden laten rusten, om zich alleen met de hoofdzaak bezig te houden, en de leer zal, wat betreft de inhoud, voor allen die de mededelingen van de verheven Geesten ontvangen, altijd dezelfde zijn.

Alleen door volharding zal het u lukken de vruchten van uw arbeid te plukken.

Het geluk, dat u zult maken door de leer verspreid en goed begrepen te zien worden, zal voor u een beloning zijn, waarvan u de waarde wellicht meer in de toekomst dan nu zult leren kennen.

Bekommert u dus niet om de distels en stenen, die de ongelovigen of bozen op uw weg zullen werpen, maar blijf vertrouwen. Door vertrouwen zult u het doel bereiken en zult u u waardig maken altijd te worden bijgestaan.

Vergeet niet dat de goede Geesten alleen hen bijstaan, die God met nederigheid en belangeloosheid dienen, en dat zij hen afwijzen, die de weg, die ten hemel leidt, als een middel gebruiken om de dingen van deze aarde te verwerven. Zij trekken zich van de hoogmoedige en

eerzuchtige terug. Hoogmoed en eerzucht zullen altijd een barrière tussen de mens en God zijn. Het is een sluier, die het hemelse licht bedekt, en God kan zich niet van blinden bedienen, om het licht begrijpelijk te maken.”

Johannes de Evangelist, H. Augustinus, H. Vincentius de Paula, H. Lodewijk, De Geest van Waarheid, Socrates, Plato, Fénelon, Franklin, Swedenborg, enz.

EERSTE BOEK DE GRONDOORZAKEN

Eerste Hoofdstuk

God

1. GOD EN HET ONEINDIGE. 2. BEWIJZEN VOOR HET BESTAAN VAN GOD.
3. EIGENSCHAPPEN VAN DE GODHEID. 4. PANTHEÏSME.

God en het oneindige

1. Wat is God?

“God is de hoogste Wijsheid, de eerste oorzaak van alles.”

(De tekst, volgend op de vragen en tussen aanhalingstekens geplaatst, is het antwoord, dat door de Geesten zelf gegeven is. Men heeft de aanmerkingen, welke er door de schrijver bijgevoegd zijn, door andere letters aangeduid, wanneer er mogelijkheid bestond die met de tekst van het antwoord te verwarren. Als zij gehele hoofdstukken vormen, heeft men de gewone letter behouden, omdat er dan geen verwarring mogelijk is).

2. Wat moet men met het oneindige verstaan?

“Dat, wat noch begin noch einde heeft; het ongekende; alles wat ongekend, is oneindig.”

3. Zou men dus kunnen zeggen dat God het oneindige is?

“Onvolledige definitie. - Gebrek van de menselijke taal, die onvoldoende is om de dingen die het verstand van de mens te boven gaan, uit te drukken.”

God is oneindig in Zijn volmaaktheden, maar het oneindige is een abstract begrip. Zeggen dat God het oneindige is, is de eigenschap voor de zaak zelf nemen, en iets, dat niet bekend is, door iets anders dat niet beter gekend is, verklaren.

Bewijzen voor het bestaan van God

4. Waarin kan men het bewijs voor het bestaan van God vinden?

“In een axioma, dat u bij uw wetenschappen toepast:

Er is geen resultaat zonder oorzaak. Zoek de oorzaak van alles wat niet het werk van mensen is en uw intellect zal u het antwoord geven.”

Om in God te geloven, is het voldoende zijn ogen te vestigen op de werken van de Schepping. Het Heelal bestaat, het heeft dus een oorzaak. Aan het bestaan van God twijfelen, staat gelijk met ontkennen dat ieder resultaat een oorzaak heeft, en te beweren dat iets, iets heeft kunnen voortbrengen.

5. Welke gevolgtrekking kan men maken uit het intuïtieve bewustzijn, dat ieder mens van God heeft?

“Dat God bestaat, want hoe zou hij aan dat bewustzijn komen, indien dit op niets gegrond was? Het is eveneens een gevolg van het beginsel dat er geen resultaat zonder oorzaak is.”

6. Kan het innerlijke bewustzijn, dat wij van Gods bestaan hebben, niet het gevolg van de opvoeding en de uitwerking van aangeleerde denkbeelden zijn?

“Indien dat zo was, van waar zouden dan de wilden dit bewustzijn hebben?”

Indien het bewustzijn van het bestaan van een Opperwezen alleen het gevolg van de opvoeding was, zou dat bewustzijn niet algemeen zijn, en zou, evenals de begrippen over wetenschappen, alleen gevonden worden bij hen, die er onderwijs in hebben kunnen ontvangen.

7. Zou de eerste oorzaak voor het ontstaan van de dingen niet in de diepste kern van de stof gevonden kan worden?

“Maar wat zou dan de eerste oorzaak van die hoedanigheden zijn? Er moet toch altijd een eerste oorzaak bestaan.”

Het eerste ontstaan van de dingen aan het wezen van de stof te willen toeschrijven, is het resultaat vóór de oorzaak stellen, want die hoedanigheden zijn zelf een gevolg, dat toch een oorzaak hebben moet.

8. Wat moet men denken van de opvatting, die het eerste ontstaan aan een toevallige combinatie van de stof, anders gezegd aan het toeval toeschrijft?

“Dit is eveneens absurd! Welk mens met gezond verstand kan in het toeval een intelligent wezen zien? En dan nog: wat is toeval? Niets.”

De harmonie, die alle bewegingen in het heelal regelt, wijst ons op combinaties en bepaalde doeleinden, en openbaart ons daardoor het bestaan van een intelligente macht. Het eerste begin aan het toeval te willen toeschrijven, zou onzin zijn, want het toeval is blind en kan geen gevolgen van het verstand voortbrengen. Een intelligent toeval houdt op toeval te zijn.

9. Waar ziet men in de eerste oorzaak een hoogste en boven alle anderen verheven intelligentie?

“U hebt een spreekwoord: aan het werk kent men de meester. Het is de hoogmoed, die ongeloof doet ontstaan. De hoogmoedige mens wil niets boven zich erkennen, daarom noemt hij zich zelf een vrijdenker. Armzalig schepsel, dat door een ademtucht van God, neer wordt geworpen!”

Men beoordeelt de macht van een intelligentie naar haar werken. Omdat niemand iets van wat de natuur voortbrengt kan scheppen, vloeit daaruit voort, dat de eerste oorzaak een boven de mensheid verheven intelligentie is.

Welke wonderen de menselijke vindingrijkheid ook voortbrengt, die vindingrijkheid zelf moet het gevolg van een oorzaak zijn. En hoe groter datgene is, wat zij voortbrengt, des te groter moet ook de eerste oorzaak zijn. Het is deze intelligentie, die de eerste oorzaak is van alle dingen, wat ook de naam is, die de mens eraan wil geven.

Eigenschappen van de godheid

10. Kan de mens het wezen van de natuur van God begrijpen?

“Nee, daartoe ontbreekt hem het verstand.”

11. Zal het de mens mogelijk worden het geheim van de Godheid te kunnen begrijpen?

“Wanneer zijn geest niet meer door de stof verborgen is en hij door perfectie nader tot God gekomen zal zijn, zal hij Hem zien en begrijpen.”

De nog lage stand van de menselijke vermogens belet hem de wezenlijke natuur van God te kennen. In de kindsheid van de mensheid, verwarren de mensen God vaak met het wezen en schrijven Hem al hun onvolmaaktheden toe. Maar naarmate de zedelijke zin zich meer bij de mens ontwikkelt, doorgrondt hij de essentie van de dingen veel beter en hij vormt er zich een juister denkbeeld van. Het denkbeeld is dan meer in overeenstemming met het gezonde verstand is, hoewel het altijd onvolmaakt zal zijn.

12. Als het ons niet mogelijk is Gods wezenlijke aard te kennen, kunnen wij dan toch niet een idee van een paar van zijn volmaaktheden krijgen?

“Ja, van enige. De mens begrijpt die beter naarmate hij zich boven de stof weet te verheffen; door zijn inzichten begint hij die in te zien.”

13. Wanneer wij zeggen dat God eeuwig, oneindig, onveranderlijk, onstoffelijk, enig, almachtig, hoogst rechtvaardig en goed is, hebben wij dan niet een volkomen denkbeeld van al zijn eigenschappen?

“Uit uw gezichtspunt, ja, omdat u vermeent alles te omvatten. Maar weet dat er dingen zijn, die ver boven het begrip van de meest verstandige mens verheven zijn, en voor welke uw taal, die tot uw gedachten en gewaarwordingen beperkt is, geen uitdrukkingen heeft.

Het verstand zegt u dat God al die volmaaktheden in de hoogste graad moet bezitten, want indien Hij er slechts één minder of niet in een volkomen graad bezat, zou Hij niet boven alles verheven zijn, en dientengevolge geen God zijn. Om boven alles wat bestaat verheven te zijn, moet God geen enkele verandering ondergaan en geen enkele van de onvolmaaktheden, die door de verbeelding bedacht kunnen worden, bezitten.”

God is eeuwig; indien Hij een begin gehad had, zou Hij uit het niet moeten zijn voortgekomen of wel door een ander vroeger bestaand wezen geschapen moeten zijn. Zo klimt men al voortgaande tot het oneindige en de eeuwigheid op.

Hij is onveranderlijk; indien Hij aan verandering onderworpen was; zouden de wetten, die het heelal beheersen niet onveranderlijk zijn.

Hij is onstoffelijk; dat wil zeggen, dat Zijn natuur in alles verschilt met wat wij stof noemen, anders zou Hij niet onveranderlijk zijn, want Hij zou aan de veranderingen, die de stof ondergaan, onderworpen zijn.

Hij is enig; want indien er meerdere Goden waren, zouden er noch eenheid van inzichten noch eenheid van macht in de besturing van het heelal zijn.

Hij is almachtig, omdat Hij enig is. Indien Hij niet de hoogste macht had zou er iets anders machtiger of even machtig als Hij zijn; dan zou Hij niet alles geschapen hebben en al wat niet door Hem gewrocht is, zou dan het werk van een andere God zijn.

Hij is hoogst en rechtvaardig en goed. De voorzienende wijsheid van Gods wetten openbaart zich zowel in de kleinste, als in de grootste dingen, en deze wijsheid is een reden om niet aan zijn rechtvaardigheid of goedheid te twijfelen.

Pantheïsme

14. Is God een op zich zelf staand Wezen, of is Hij zoals sommigen vermenen, het resultaat van de gezamenlijke krachten en intelligenties van het heelal?

“Indien dit zo was, dan bestond God niet, want dan zou Hij gevolg en geen oorzaak zijn; want beide kan Hij niet tegelijk wezen.

God bestaat; hieraan kunt u niet twijfelen, en dat is de kern. Geloof mij en ga niet verder. Raak niet in een doolhof verdwaald, waaruit u niet meer zou kunnen komen. Het zou u niet beter maken dan u bent, maar mogelijk wel een beetje hoogmoediger, omdat u zou vermoeden iets te kennen, wat u in feite niet zou kennen. Laat dus al die stelsels rusten; er zijn zaken genoeg, die u, met uzelf te beginnen, meer rechtstreeks aangaan. Leer uw eigen onvolmaaktheden kennen, opdat u zich ervan kunt ontdoen. Dit zal nuttiger voor u zijn, dan datgene te willen begrijpen, wat niet te doorgronden is.”

15. Wat moet men denken van de mening, volgens welke alle lichamen van de natuur, alle wezens, alle werelden van het heelal, delen van de Godheid zouden zijn, en samen verenigd de Godheid zelf zouden vormen. Met andere woorden: wat moet men denken van de leer van het Pantheïsme?

“De mens, die zichzelf niet tot God kan maken, wil ten minste een deel van de Godheid zijn.”

16. Zij, die deze leer uitdragen, menen er het beste betoog in te vinden tot staving van enige van Gods eigenschappen. De werelden zijn oneindig, en dus is God daardoor ook oneindig. Nergens is er een ledige ruimte, dus is God bijgevolg overal. Doordat God overal is en alles integrerend deel van God is, geeft dit aan alle natuurverschijnselen, een intelligente reden van bestaan. Wat kan men hiertegen inbrengen?

“De rede; denkt er zeer goed over na en het zal niet moeilijk zijn om de absurditeit ervan in te zien.”

Deze leer toch maakt van God een stoffelijk wezen, dat alhoewel Hij met de hoogste wijsheid toegerust is, in het groot zou wezen wat wij in het klein zijn. En aangezien de stof onophoudelijk van gedaante verandert, zou God niet de minste duurzaamheid bezitten. Hij zou aan alle veranderingen, zelfs aan alle behoeften van de mensheid, onderworpen zijn.

Hij zou één van de noodzakelijkste eigenschappen van de Godheid - de onveranderlijkheid - missen. De eigenschappen van de stof kan men niet met het denkbeeld van God verenigen, zonder Hem in onze gedachten te verkleinen, en alle subtiliteiten van het sofisme zullen niet in staat zijn, het vraagstuk van zijn wezenlijke natuur op te lossen. Wij weten niet helemaal wat God is, maar wij weten toch wat Hij niet zijn kan, en dat stelsel is in tegenspraak met zijn noodzakelijkste eigenschappen. Het verwacht de schepper met het schepsel, het is volmaakt hetzelfde alsof men zou willen dat een inventief werktuig een integrerend deel zou zijn van de werktuigkundige, die het uitgedacht heeft.

Gods wijsheid openbaart zich in Zijn werken evenals die van een schilder in zijn Schilderstuk. Maar Gods werken zijn evenmin God zelf, zoals het schilderij niet de schilder is, die het uitgedacht en vervaardigd heeft.

Tweede Hoofdstuk

Algemene elementen van het heelal

1. KENNIS VAN DE EERSTE OORZAAK VAN DE DINGEN. 2. GEEST EN STOF.
3. EIGENSCHAPPEN VAN DE STOF. 4. ALGEMENE RUIMTE.

Kennis van de eerste oorzaak van de dingen

17. Is het de mens gegeven om de eerste oorzaak van de dingen te kennen?

“Nee, God wil niet dat hier op aarde alles aan de mens geopenbaard wordt.”

18. Zal de mens ooit het geheim van de dingen, die nog voor hem verborgen zijn, doorgronden?

“Naarmate de mens zich verbetert, wordt de sluier voor hem opgeheven. Maar om sommige dingen te kunnen begrijpen, moet hij vermogens bezitten, die hij nu nog niet heeft.”

19. Kan de mens niet door de ontdekkingen van de wetenschap, enige geheimen van de natuur doorgronden?

“De wetenschap is hem gegeven voor zijn ontwikkeling in alles, maar hij kan de door God gestelde grenzen niet overschrijden.”

Hoe meer het aan de mens gegeven is in die geheimen doordringen, des te hoger moet zijn bewondering voor de almacht en wijsheid van de Schepper groeien. Maar, hetzij door hoogmoed, hetzij door zwakheid, wordt hij vaak door zijn verstand zelf, een slachtoffer van misleiding. Hij stapelt stelling op stelling, en elke dag ziet hij weer hoeveel dwalingen hij als waarheden heeft aangenomen, en hoeveel waarheden hij als dwalingen verworpen heeft. Dat zijn dus teleurstellingen gecreëerd door zijn eigen hoogmoed.

20. Is het de mens gegeven, om, behalve door wetenschappelijk onderzoek, mededelingen van een hogere macht te ontvangen over zaken die hij met zijn zintuigen niet kan zien?

“Ja, als God dat nodig acht, kan Hij hem datgene openbaren, wat wetenschap hem niet leren kan.”

Het is door deze mededelingen dat de mens tot een zekere grens, de kennis van zijn verleden en van zijn toekomstige bestemming, ontleent.

Geest en stof

21. Bestaat de stof zoals God van alle eeuwigheid, of is die door God te eniger tijd geschapen?

“God alleen weet het. Maar er is iets dat uw verstand u zeggen moet, en wel dat God, die de liefde en barmhartigheid zelf is, nooit passief geweest kan zijn. Kunt u, hoe ver verwijderd u uzelf het begin van zijn handelingen ook voorstelt, u Hem ook een enkele seconde als werkeloos denken?”

22. Men beschrijft gewoonlijk de stof als hetgeen, dat omvang heeft; indruk op onze zinnen kan maken; ondoordringbaar is; zijn deze definities correct?

“Vanuit uw gezichtspunt zijn zij juist, omdat u alleen spreekt naar hetgeen u bekend is. Maar de stof bestaat ook in toestanden die u onbekend zijn. Zij kan bijvoorbeeld zo etherisch en fijn zijn, dat zij geen indruk op uw zintuigen uitoefent, maar niettemin is het stof, maar voor u zou het dit niet meer zijn.”

- Welke definitie kunt u van de stof geven?

“De stof is de band die de geest vastbindt. Het is het werktuig, dat de geest ten dienst staat, en op welke deze tevens zijn werking uitoefent.”

Uit dit oogpunt beschouwd kan men zeggen dat de stof de agent, de middelaar is, door welke en op welke de geest handelt.

23. Wat is de geest?

“Het intelligente beginsel van het heelal.”

- Wat is het wezen van de geest?

“Wat geest is, is in uw taal niet eenvoudig uit te leggen. Voor u is de geest niets omdat het geen tastbaar iets is, maar voor ons is het iets. Onthoud dit goed, niets is het *niet*, en het *niet* bestaat niet.”

24. Is geest hetzelfde als intelligentie?

“De intelligentie is een noodzakelijke eigenschap van de geest, maar beiden verenigen zich tot een gemeenschappelijk beginsel, zodat het voor u één en hetzelfde is.”

25. Is de geest onafhankelijk van de stof, of is hij er slechts een eigenschap van, zoals de kleuren een eigenschap van het licht zijn en het geluid die van de lucht is?

“Beide zijn afgescheiden, maar de unie van de geest met de stof is nodig om de stof met intelligentie te kunnen uitrusten.”

- Is deze vereniging ook nodig voor de uitdrukking van de geest? (Wij verstaan hieronder met geest, het beginsel van de intelligentie, afgescheiden van de individualiteiten, die men onder die naam bedoelt.)

“Voor u is dit nodig, omdat uw organisme niet van dien aard is, dat u de geest zonder de stof kunt onderscheiden; uw zintuigen zijn daartoe niet geschikt.”

26. Kan men zich de geest zonder de stof, en de stof zonder de geest voorstellen?

“Ongetwijfeld kan men dat, door de gedachte.”

27. Dus zijn er twee algemene elementen in het heelal, stof en geest?

“Ja, en boven dat alles staat God, de schepper, de vader van alle dingen. Deze drie zijn het beginsel van alles wat er bestaat, de algemene drie-eenheid. Maar bij het stoffelijke element moet men het algemene fluïdum voegen, dat de rol van middelaar vervult tussen de geest en de eigenlijk genoemde stof die te grof is, dan dat de geest er zijn werking op zou kunnen uitoefenen. Hoewel men dat fluïdum in zeker opzicht onder het stoffelijke element zou kunnen rekenen, onderscheidt het zich door bijzondere eigenschappen. Indien het echt stof was, zou er geen reden bestaan waarom de Geest dat ook niet zou zijn. Het is geplaatst tussen de geest en de stof, het is een fluïdum, zoals de stof, stof is, en vatbaar door zijn ontelbare verbindingen met de stof, om onder inwerking van de geest, die oneindige verscheidenheden voortbrengen, van welke u slechts een onbeduidend gedeelte bekend is. Dit algemene oorspronkelijke of elementaire fluïdum, de werkende

kracht zijnde, welke de geest gebruikt, is het beginsel, zonder welke de stof in een eeuwigdurende staat van verdeling zou verkeren, en zonder welke zij nooit de eigenschappen zou verkrijgen, welke het gewicht haar geeft.”

- Zou dit fluidum datgene zijn, wat wij elektriciteit noemen?

“Wij hebben gezegd dat het voor ontelbare verbindingen vatbaar is; wat u elektrische, magnetische vloeistof noemt, zijn wijzigingen van het algemene fluidum, dat, eigenlijk gezegd, slechts een meer volmaakte, fijnere stof is, en dat men als onafhankelijk beschouwen kan.”

28. Omdat de geest zelf iets is, zou het dan niet juister zijn en minder aanleiding tot verwarring geven, als men die twee algemene elementen, werkeloze stof en intelligente stof noemde?

“Wij hechten weinig aan woorden; het is aan u, uw taal zodanig samenstellen dat u elkaar verstaan kunt - uw geschillen worden meestal veroorzaakt doordat u niet allen dezelfde betekenis aan de woorden hecht, omdat uw taal onvolledig is om de dingen, die uw zintuigen niet raken, te kunnen uitdrukken.”

Een duidelijk feit beheerst alle hypothesen: wij zien stof, die niet intelligent is; wij zien een van de stof onafhankelijk intelligent beginsel. De oorsprong van en het verband tussen deze twee dingen zijn onbekend. Of zij al dan niet uit dezelfde bron voortgevloeid zijn, al dan niet noodzakelijke punten van aanraking hebben; of de intelligentie haar eigen bestaan heeft, ofwel een eigenschap, een gevolg is; of het zelfs volgens de mening van sommigen een uitvloeisel van de Godheid is, dit alles weten wij niet; zij komen ons voor afgescheiden te zijn, daarom nemen wij die als twee vormende beginselen van het heelal aan. Boven dit alles zien wij een intelligentie, die alle anderen beheerst, die alle anderen bestuurt, die er door essentiële eigenschappen van onderscheiden is: het is deze hoogste intelligentie, die men God noemt.

Eigenschappen van de stof

29. Is de weegbaarheid een noodzakelijke eigenschap van de stof?

“Van de stof zoals u die interpreteert, ja; maar niet van de stof, die als algemeen fluidum wordt beschouwd. De etherisch fijne stof, waaruit die bestaat, is voor u onweegbaar, en toch is het het beginsel van uw weegbare stof.”

Het gewicht is een betrekkelijke eigenschap; buiten de sferen van aantrekking van de werelden, bestaat er geen zwaarte, evenmin als er boven of beneden is.

30. Bestaat de stof uit één of uit meerdere elementen?

“Uit één oorspronkelijk element. De lichamen, die u als enkelvoudige beschouwt, zijn geen echte elementen, maar vervormingen van de oorspronkelijke stof.”

31. Hoe ontstaan de verschillende eigenschappen van de stof?

“Het zijn wijzigingen, die de oorspronkelijke moleculen door hun vereniging en onder bepaalde omstandigheden ondergaan.”

32. Volgens dit zouden smaak, geur en kleur, geluid, giftige of heilzame eigenschappen, slechts wijzigingen van één en dezelfde oorspronkelijke substantie zijn?

“Zeer zeker, en die alleen bestaan door inrichting van de organen, bestemd om ze waar te nemen.”

Deze stelling wordt bewezen door de daadzaak, dat niet alle mensen de eigenschappen van de lichamen op gelijke wijze waarnemen; de een vindt smakelijk wat de andere walgelijk vindt; de een ziet iets blauw, wat de andere als rood voorkomt; hetgeen voor deze vergif is, is ongevaarlijk of zelfs, heilzaam voor de andere.

33. Is dezelfde elementaire stof geschikt om elke wijziging te ondergaan en elke eigenschap te verkrijgen?

“Ja, en dat is wat men moet interpreteren als wij zeggen dat alles in alles bestaat.”³

---

³ Dit beginsel verklaart het aan alle magnetiseurs bekende verschijnsel om door de wil, aan elke substantie (bijvoorbeeld aan water) zeer verschillende eigenschappen te geven, zoals een bepaalde smaak of werkzame eigenschappen van andere stoffen. Omdat er slechts één oorspronkelijk element is en de hoedanigheden van de verschillende lichamen slechts wijzigingen van dat element zijn, vloeit daaruit voort, dat de onschadelijkste zelfstandigheid, hetzelfde beginsel als de meest giftige bevat. Zo wordt water, dat uit een deel zuurstof en twee delen waterstof bestaat, giftig, als men het

De zuurstof, waterstof, stikstof, koolstof, die wij als enkelvoudig beschouwen, zijn slechte wijzigingen van een oorspronkelijke substantie. In de onmogelijkheid, waarin wij ons nu bevinden, anders dan door de gedachte tot deze oorspronkelijke stof opklimmen, zijn deze lichamen voor ons wezenlijke elementen, en kunnen wij die tot nader order als dusdanig beschouwen.

- Deze theorie schijnt dus hen in het gelijk te stellen, die aan de stof slechts twee noodzakelijke eigenschappen - kracht en beweging - toekennen, en die menen, dat alle andere slechts secundaire resultaten zijn, die naarmate van de intensiteit van de kracht en van de richting van de beweging van elkaar verschillen?

“Deze opvatting is correct. Men moet er nog aan toevoegen: en naar de mate van de ordening van de moleculen, zoals u dit immers kunt waarnemen bij een ondoorschijnend lichaam, dat doorschijnend kan worden, en omgekeerd.”

34. Hebben de moleculen een bepaalde vorm?

“Zonder twijfel, de moleculen hebben allemaal een bepaalde vorm, maar die is voor u niet waarneembaar.”

- Is deze vorm onveranderlijk of variabel?

“Onveranderlijk, wat de oorspronkelijke elementaire moleculen betreft, maar variabel voor de secundaire, die zelf slechts ophopingen van de eersten zijn, want hetgeen u een enkele molecuul noemt, is bij lange na nog geen elementaire molecuul.”

Algemene ruimte

35. Is de algemene ruimte oneindig of begrensd?

“Oneindig. Stelt u grenzen voor, wat zou er dan buiten die grenzen zijn? Dit gaat ons verstand te boven. En tóch zegt u uw verstand dat

---

gehalte zuurstof verdubbelt. Een dergelijke omzetting kan door de magnetische werking, door de wil bestuurd voortgebracht worden.

het niet anders zijn kan. Dit is met het oneindige in alles het geval; u kunt dit op uw kleine werldebol niet begrijpen.”

Indien men aan de ruimte een grens toeschrijft, hoe ver verwijderd de gedachte zich die voorstelt, zegt de rede ons dat daar buiten, en zo door tot in het oneindige, iets wezen moet; want dat iets, zij het ook volstrekt ledig, zou nog ruimte zijn.

36. Bestaat het volstrekte ledig ergens in de algemene ruimte?

“Nee, niets is ledig, wat voor u het ledige is, wordt ingenomen door een stof, die aan uw zin- en werktuigen ontgaat.”

Derde Hoofdstuk

Schepping

1. VORMING VAN DE WERELDEN. 2. VORMING VAN DE LEVENDE WEZENS.
BEVOLKING VAN DE AARDE. 3. ADAM. 4. VERSCHIEDENHEID VAN DE
MENSENRASSEN. 5. PLURALITEIT VAN DE WERELDEN.
6. BESCHOUWINGEN OVEREENSTEMMING VAN DE BIJBELSE VERHALEN
OVER DE SCHEPPING.

Vorming van de werelden

Het heelal bevat een onbeperkt aantal werelden, die wij zien en niet zien, allebezielde en onbezielde wezens, alle hemellichamen, die zich in de ruimte bewegen, alsmede de vloeistoffen, die de ruimte vullen.

37. Is het heelal geschapen, of bestaat het, zoals God, sinds alle eeuwigheid?

“Het is uitgesloten dat het heelal zichzelf heeft kunnen maken, en als het inderdaad sinds alle eeuwigheid zou bestaan, net als God, zou het heelal niet het werk van God kunnen zijn.”

Ons verstand zegt ons dat het heelal zichzelf niet heeft kunnen scheppen en omdat het niet het werk van het toeval kan zijn, moet het Gods werk zijn.

38. Hoe heeft God het heelal geschapen?

“Om een uitdrukking te gebruiken: door zijn Wil. Niets schetst beter die Almachtige wil, dan deze mooie woorden uit Genesis: God zei: “Er zij licht!” En daar was licht.”

39. Kunnen wij de manier waarop de werelden gevormd worden kennen?

“Alles wat men hierover kan zeggen en u in staat bent te begrijpen, is dat de werelden door afzettingen van de in de ruimte verspreide stof gevormd werden.”

40. Zijn de kometen, zoals men dat nu gelooft, een begin van die afzetting van de stof en dus het begin van de vorming van de werelden?

“Correct; maar het is absurd om in hun invloed te geloven. Ik bedoel die invloed, die men haar alleedaags toeschrijft, want elk hemellichaam oefent een gedeelte invloed uit, bij bepaalde fysische verschijnselen.”

41. Kan een geheel gevormde wereld verdwijnen? En kan de stof, die tot haar vorming gediend heeft, weer opnieuw in de ruimte verspreid worden?

“Ja, God vernieuwt de werelden, zoals Hij ook de levende wezens vernieuwt.

42. Kunnen wij de tijd, die tot de vorming van de werelden, bijvoorbeeld de aarde, nodig is geweest, kennen?

“Ik ben niet in staat u dat te zeggen, want God alleen weet dat. En dwaas is hij, die dit pretendeert te weten, of het aantal eeuwen, die voor die vorming nodig is geweest, denkt te kennen.”

Vorming van de levende wezens

43. Wanneer is de aarde begonnen bevolkt te worden?

“In het begin was alles een chaos; alle elementen waren door elkaar gemengd. Stapje voor stapje heeft alles zijn eigen plaats ingenomen. Toen zijn de levende wezens ontstaan, die op de toenmalige staat van de aarde aangepast waren.”

44. Waar zijn de op aarde levende wezens vandaan gekomen?

“De aarde bevatte er al de kiemen van, die het gunstige ogenblik moesten afwachten om te kunnen ontwikkelen. De organische beginselen verenigden zich, toen de kracht, die hen van elkaar afgescheiden hield, ophield te werken, en toen vormden de kiemen van alle levende wezens zich. De kiemen bleven in een sluimerende toestand en passief zoals de larven en het zaad van de planten, tot het gunstige ogenblik voor het ontluiken aanbreekt. Toen verenigden zich de wezens van elk soort met elkaar en vermenigvuldigden zich.”

45. Waar bevonden zich de organische elementen vóór de vorming van de aarde?

“Zij bevonden zich zogezegd in de staat van fluïdum te midden van de Geesten in de ruimte, of op andere planeten, terwijl zij de schepping

van de aarde afwachtten om een nieuw leven op een nieuwe wereldbol te beginnen.”

De scheikunde leert ons, hoe de moleculen van de anorganische lichamen zich verenigen om, zodra de daartoe vereiste voorwaarde bestaan, kristallen van een voor iedere soort standvastige, regelmatige vorm voort te brengen. De minste verstoring van die voorwaarden is voldoende om de vereniging van de elementen, of ten minste de geregelde plaatsing van de delen waardoor de kristallen ontstaan, te beletten. Waarom zou dit niet even goed het geval met de organische lichamen zijn?

Wij bewaren gedurende vele jaren zaden van planten en dieren, die zich pas bij een bepaalde temperatuur en in een daartoe geschikte omgeving ontwikkelen. Men heeft graankorrels na vele eeuwen zien ontkiemen. Er bestaat dus in die zaden een latent grondbeginsel, dat alleen op een gunstige gelegenheid wacht om zich te ontwikkelen. Kan hetgeen dagelijks onder onze ogen geschiedt, ook niet zo vanaf het begin van de aarde gebeurd zijn? Ontneemt deze vorming van de levende wezens uit de chaos door de kracht van de natuur zelf, iets aan Gods grootheid? Integendeel. Deze gedachte is meer in overeenstemming met dat beeld dat wij ons van Zijn macht vormen, die betrekking heeft op oneindige werelden door eeuwige wetten. Deze theorie laat weliswaar de vraag over de oorsprong van de levenselementen onopgelost, maar God heeft zijn geheimen, en heeft aan ons onderzoek grenzen gesteld.

46. Zijn er nog wezens die spontaan geboren worden?

“Ja, maar de oorspronkelijke kiem was reeds in latente toestand aanwezig. Dagelijks bent u getuige van dit verschijnsel. Bevatten de menselijke en dierlijke weefsels geen kiemen van talrijke wormen, die om uit te komen alleen de voor hun bestaan nodige rottende gisting afwachten. Het is een kleine sluimerende wereld, die zichzelf schept.”

47. Bevond zich het menselijke geslacht onder de organische elementen welke de aardbol bevatte?

“Ja, het is te zijner tijd verschenen. Daar komt het gezegde vandaan, dat de mens uit het slijk van de aarde gevormd is.”

48. Kunnen wij het moment van de verschijning van de mens en andere levende schepsels op aarde kennen?

“Nee, al uw berekeningen op dat gebied zijn drogbeelden.”

49. Indien de kiem van het menselijke geslacht zich onder de organische elementen van de aardbol bevond, waarom zouden er dan ook nu geen mensen spontaan kunnen ontstaan, zoals dat bij hun oorsprong gebeurde?

“De oorsprong van de dingen is het geheim van God. Men kan echter zeggen, dat de mens, toen die zich eenmaal over de aarde verspreid had, alle tot zijn vorming nodige elementen, in zich heeft geabsorbeerd, om ze volgens de wetten van de reproductie opnieuw over te dragen. Hetzelfde is het geval met de verschillende soorten levende schepsels.”

Bevolking van de aarde. Adam

50. Is het menselijke geslacht met één mens begonnen?

“Nee. Degene die u Adam noemt, was noch de eerste, noch de enige, die de aarde bevolkte.”

51. Kunnen wij de tijd waarin Adam geleefd heeft kennen?

“Het is ongeveer de tijd, die u hem toeschrijft, ongeveer 4000 jaar voor Christus“.

De man, die onder de naam van Adam, bekend is gebleven, was degene, die overleefde in een landstreek die geteisterd werd door grote natuurrampen, die op verschillende momenten de aardoppervlakte hebben verwoest. Hij is de stamvader geworden van één van de rassen die de aarde tegenwoordig bewonen. De wetten van de natuur verzetten zich tegen het feit dat de vooruitgang van de mensheid, die reeds vóór Christus is geconstateerd, zich in slechts enkele eeuwen heeft kunnen voltooien, ware het zo geweest dat de mens pas op aarde kwam na het tijdperk waarin Adam leefde. Anderen beschouwen, en met betere argumenten, Adam als een mythe of allegorie, waarin de eerste tijdperken van het bestaan van de wereld als een persoon wordt voorgesteld.

Verscheidenheid van de mensenrassen

52. Wat is de oorzaak van het lichamelijke en zedelijke verschil, dat tussen de verschillende mensenrassen op aarde bestaat?

“Het klimaat, de levenswijze en de gebruiken. Hetzelfde vindt plaats bij twee kinderen van dezelfde moeder, die, als zij ver van elkaar en op

verschillende wijze opgevoed worden, moreel in niets aan elkaar gelijk zullen zijn.”

53. Is het menselijke geslacht op verschillende punten van de aarde begonnen?

“Ja, en op verschillende tijden. En dit is één van de oorzaken van het verschil in rassen. Vervolgens heeft de mens, door zich onder verschillende klimaten te verspreiden, en zich met andere rassen te vermengen, nieuwe typen gevormd.”

- Vormen deze diversiteiten, afzonderlijke soorten?

“Zeker niet, zij zijn allemaal van dezelfde familie. Zijn de verschillende buitenkanten van een vrucht aanleiding om te stellen dat zij tot een andere soort behoren?”

54. Als het menselijke geslacht niet van één mens afstamt, moeten zich de mensen dan daarom niet langer als broeders beschouwen?

“Alle mensen zijn broeders in God, omdat zij door de geest bezielde zijn, en allemaal hetzelfde doel nastreven. U wilt altijd elke uitspraak letterlijk interpreteren.”

Pluraliteit van de werelden

55. Zijn alle werelddollen, die zich in de ruimte bewegen, bewoond?

“Ja, en de mens op aarde is verre van de eerste die intelligentie, goedheid en volmaaktheid kent, zoals hij dit zelf gelooft. Er zijn desondanks mensen, die geloven heel sterk te zijn en die denken dat deze kleine werelddol exclusief het voorrecht geniet om door verstandige wezens bewoond te zijn. Dit is niets dan hoogmoed en ijdelheid! Zij zijn ervan overtuigd dat God het heelal voor hen alleen geschapen heeft.”

God heeft de werelden met levende wezens bevolkt, die allemaal hetzelfde doel hebben: de Voorzienigheid. Te geloven dat de levende wezens beperkt zijn tot het enige stipje, dat wij in het heelal innemen, is twijfelen aan Gods wijsheid, die niets onnuttigs heeft gemaakt. Hij heeft aan die werelden een serieuze bestemming gegeven dan alleen die, om ons aan te spreken. Trouwens noch de ligging, noch de grootte, noch de fysische gesteldheid van de aarde, kunnen met enige grond de

veronderstelling rechtvaardigen, dat zij alleen, met uitsluiting van zo vele duizenden en gelijkvormige werelden, het voorrecht zou hebben, bewoond te zijn.

56. Is de fysische gesteldheid van de verschillende werelddollen dezelfde?

“Nee, zij lijken in niets op elkaar.”

57. Als de fysische gesteldheid van de werelden niet dezelfde is, vloeit daar dan uit voort dat de wezens, die die werelden bewonen worden, een andere samenstelling hebben?

“Zonder twijfel, zoals bij u de vissen gevormd zijn om in het water te leven en de vogels om in de lucht te bestaan.”

58. Zijn de werelden, die het verste van de zon verwijderd zijn, van licht en warmte verstoken, doordat de zon voor die werelden slechts als een ster moet zijn?

“Geloofd u dan dat er geen andere warmte- en lichtbron bestaat dan de zon? Telt voor u de elektriciteit dan niet mee, die in sommige werelden, een u onbekende maar veel belangrijker rol dan op aarde vervult? Bovendien, het is niet gezegd dat alle wezens zoals u zijn, en organen zoals die van u hebben.”

De levensvoorwaarden van de wezens, die de verschillende werelden bewonen, moeten geschikt zijn voor de omgeving waarin zij geroepen zijn te leven. Als wij nog nooit vissen hadden gezien, zouden wij niet kunnen begrijpen dat er wezens zijn, die in het water zouden kunnen leven. Zo is het ook op de andere werelden gesteld, die waarschijnlijk elementen bevatten, die ons onbekend zijn. Zien wij op aarde niet de lange poolnachten, verlicht door de elektriciteit van het noorderlicht? Is het zo onmogelijk dat op sommige werelden de elektriciteit overvloediger aanwezig is, dan op de aarde, en daar een algemene rol vervult, waarvan wij de uitwerking niet kunnen begrijpen? Deze werelden kunnen dus de bronnen van warmte en licht, die hun bewoners nodig hebben, in zichzelf bevatten!

Beoordeling en overeenkomsten van de Bijbelse verhalen over de schepping

59. De volken hebben zich naarmate hun ontwikkeling, zeer uiteenlopende denkbeelden over de schepping gevormd. Het verstand heeft, op basis van de wetenschap, de onwaarschijnlijkheid van

bepaalde theorieën ingezien. De theorie, die door de Geesten gegeven wordt, bevestigt de opvatting die sinds geruime tijd door de meest verlichte mannen is aangenomen.

De bedenking, die men tegen deze theorie kan maken, is dat zij in strijd is met de inhoud van de heilige Schriften. Maar bij een serieus onderzoek ontwaart men dat deze contradictie meer schijnbaar dan reëel is, en het gevolg is van de uitleg, die men aan een dikwijls allegorische betekenis geeft.

Het vraagstuk betreffende de eerste mens in de persoon van Adam als enige stamvader van het menselijke geslacht, is niet het enige, waarover het kerkelijke geloof zijn standpunten heeft moeten wijzigen.

In bepaalde tijden heeft men gedacht dat de beweging van de aarde zo zeer in strijd met het heilige schrift was, dat er geen vervolging bestond, waarvoor deze theorie niet tot voorwendsel gediend heeft. En ondanks de daartegen uitgesproken banvloek, draait de aarde toch, en niemand zou dit nu kunnen ontkennen, zonder aan zijn eigen verstand tekort doen.

De bijbel zegt eveneens dat de wereld in zes dagen geschapen is en stelt het tijdstip van die gebeurtenis op omstreeks 4000 jaren voor de christelijke jaartelling. Voor die tijd bestond de aarde niet, zij is uit het niets voortgebracht. Hierover is de tekst stellig, en toch bewijst de positieve, onverbiddelijke wetenschap het tegendeel. Het ontstaan van de aarde is met onsterfelijk schrift in de fossielen gegrift. Het is eveneens bewezen, dat de zes scheppingsdagen net zoveel tijdvakken zijn, van elk wellicht vele honderdduizenden jaren. Dit is geen systeem, geen leerstelling, geen op zichzelf staande mening, het is een feit, dat even zeker is als dat van de beweging van de aarde. De theologen kunnen dit niet weigeren te erkennen. Het is het treffende bewijs van de misvatting, die kan ontstaan als men de uitdrukkingen van een vaak symbolische taal, letterlijk opvat. Moet men daaruit nu afleiden dat de bijbel een vergissing is? Nee, maar wel dat de mensen zich hebben vergist in de wijze, waarop zij de bijbel geïnterpreteerd hebben.

De wetenschap, heeft, door in de archieven van de aarde te spitten, de volgorde, in welke de verschillende levende wezens op haar oppervlakte verschenen, ontdekt. Deze volgorde stemt overeen met die in Genesis,

met het verschil dat dit werk in plaats van op een wonderbaarlijke wijze in korte tijd uit Gods handen te zijn voortgekomen, in enige miljoenen jaren, volgens de wetten van de natuurkrachten, maar altijd door Zijn wil, volbracht is. Is God daarom minder groot en minder machtig? Is Zijn werk daarom minder volmaakt omdat daaraan het aanzien van de kortstondigheid ontbreekt? Zeer zeker niet! Men zou toch een zeer kortzichtig denkbeeld van de Godheid moeten hebben, als men Zijn almacht niet herkende in de door Hem vastgestelde eeuwige wetten, naar welke de wereld bestuurd wordt. De wetenschap, kleineert het goddelijke werk volstrekt niet, maar geeft ons daarvan een grootser denkbeeld, dat meer overeenkomt met de begrippen, die wij ons van Gods macht en verhevenheid vormen, zelfs al is het bewerkstelligd zonder van de wetten van de natuur af te wijken.

De wetenschap, die hierin overeenstemt met Mozes, stelt de mens als het laatste geschapene van de levende schepsels voor. Maar Mozes plaatst de algemene zondvloed in het jaar 1654 van de wereld, terwijl de geologie ons toont dat de grote overstroming vóór de verschijning van de mens op aarde heeft plaatsgevonden, omdat men tot op de dag van vandaag in de oorspronkelijke lagen geen spoor ontdekt heeft van de aanwezigheid van de mens, noch van de dieren, die, wat betreft het fysische, tot dezelfde soort behoren. Maar niets bewijst dat dit onmogelijk zou zijn. Veel ontdekkingen hebben er al aan doen twijfelen. Het is dus mogelijk dat men vroeger of later de materiële zekerheid van het verleden van het menselijke ras verkrijgt, en dan zal men moeten erkennen, dat op dat punt evenals op anderen, het bijbelverhaal een symbolische voorstelling is. De vraag is of de geologische vloed dezelfde als die ten tijde van Noach is. De tijd, die nodig is, om de fossiele lagen te doen ontstaan, belet ons echter de één met de andere te verwarren. Zodra men sporen van het bestaan van de mens vóór die grote vloed gevonden zal hebben, zal het bewijs geleverd zijn, dat Adam, of niet de eerste mens geweest is, ofwel dat de schepping in de duisternis der tijden verdwijnt. Tegen onomstootbare bewijzen kan men niets aanvoeren, en men zal in dit feit, evenals in dat van de beweging van de aarde en in de zes tijdperken van de schepping, moeten berusten.

Het bestaan van de mens, voor de geologische vloed, is weliswaar nog hypothetisch, maar het volgende, is minder speculatief. Laat ons

aannemen dat 4000 jaar voor Christus de mens voor de eerste keer op aarde verschenen is, en 1650 jaren daarna het gehele mensenras vernietigd is, met uitzondering van één enkele familie. Daaruit volgt, dat de aarde pas opnieuw bevolkt is geraakt vanaf Noach, dat wil zeggen vanaf het jaar 2350 vóór onze jaartelling. Maar toen de Hebreërs in de achttiende eeuw naar Egypte trokken, troffen zij een land aan, dat sterk bevolkt was en uitgebreid geciviliseerd was. De geschiedenis leert ons dat op datzelfde tijdstip India en andere landen ook in een bloeiende staat verkeerden; wij laten de chronologie van bepaalde volken achterwege die zelfs ver voor dit tijdstip bestonden. Het zou dus zo zijn dat van de 24^e tot de 18^e eeuw, dat wil zeggen in 600 jaar, niet alleen de nakomelingen van een enkel mens alle uitgestrekte toen bekende landen bevolkt hadden, als we aannemen dat de overige dit niet waren, maar ook dat in dat korte tijdvak, het mensenras zich van de volstreekte onwetendheid van de oorspronkelijke mensen, tot de hoogste trap van verstandelijke ontwikkeling zou hebben kunnen verheffen. Dit is geheel in strijd met alle antropologische wetten.

De gevarieerdheid die in de rassen bestaat, versterkt deze mening ook nog. Ongetwijfeld doen klimaat en gewoonten wijzigingen in het fysieke karakter ontstaan, maar men weet hoe ver zich die invloed kan uitstrekken. Het is door het fysiologisch onderzoek bewezen dat er tussen de rassen grotere constitutionele verschillen bestaan, dan alléén die, welke door het klimaat teweeggebracht kunnen worden. De vermenging van de rassen doet tussensoorten ontstaan en leidt tot de verdwijning van de extreme karakters, maar brengt die niet voort: er worden slechts variëteiten geboren. Om vermenging van rassen te kunnen verkrijgen, moeten er afzonderlijke rassen bestaan, en hoe kan men hun bestaan verklaren als men alle mensen uit één stamvader, die ook nog eens zo kort geleden heeft bestaan? Hoe kan men aannemen, dat enige afstammelingen van Noach in weinig eeuwen zodanig zijn veranderd, dat zij, bijvoorbeeld, het Ethiopische ras zouden hebben doen ontstaan. Zo een gedaantewisseling is niet aannemelijker dan de hypothese van een gemeenschappelijke stamvader voor de wolf en het schaap, de olifant en het bladluis, de vogel en de vis. Wij herhalen het nogmaals, het bewijs door feiten kan door niets omvergeworpen worden. Alles wordt daarentegen duidelijk, als men aanneemt, dat de mens eerder bestaan heeft dan op het tijdstip, dat daarvoor gewoonlijk

wordt aangegeven; dat er verscheidene stamvaders zijn geweest; dat Adam, die 6000 jaar geleden leefde, de bevolker van een nog onbewoond oord is geweest; dat de zondvloed van Noach een plaatselijke vloed is geweest, die men met de geologische verward heeft. Men mag daarbij niet de allegorische vorm, die de oosterse stijl eigen is, en die men in de gewijde Schriften van alle volken terugvindt, over het hoofd zien. Daarom handelt men voorzichtig en niet te snel als het gaat om een doctrine als vals te bestempelen. Die doctrine zou wel eens, net als zovele andere, vroeg of laat degene, die ze betwisten, in het gelijk kunnen stellen. De godsdienstige denkbeelden worden, daardoor krachtiger, en verliezen niets door hand in hand te gaan met de wetenschap. Het is het enige middel om de sceptici geen zwakke zijde bloot te geven.

Vierde Hoofdstuk

Het levensbeginsel

1. ORGANISCHE EN ANORGANISCHE WEZENS. 2. LEVEN EN DOOD.
3. INTELLIGENTIE EN INSTINCT.

Organische en anorganische wezens

Organische wezens zijn de wezens, die in zichzelf een bron van innerlijke activiteit bezitten, die hen het leven geeft. Zij worden geboren, groeien, brengen zichzelf weer voort en sterven. Zij hebben speciale organen, om daarmee de verschillende handelingen van het leven, en die welke voor de behoeften van hun instandhouding nodig zijn, te kunnen uitvoeren. Het zijn de mensen, dieren en planten. Anorganische wezens zijn alle wezens die geen vitaliteit noch eigen beweging hebben en alleen gevormd worden door opeenhoping van de stof, zoals de delfstoffen, het water, de lucht enzovoorts.

60. Is het dezelfde kracht, die de elementen van de stof in de organische en anorganische lichamen, samen verbindt?

“Ja, de wet van de aantrekkingskracht is voor allemaal dezelfde.”

61. Bestaat er verschil tussen de stof van de organische en van de anorganische lichamen?

“Het is altijd dezelfde stof, maar in de organische lichamen is die stof geanimaliseerd.”

62. Wat is de oorzaak van de animalisatie van de stof?

“Haar vereniging met het levensbeginsel.”

63. Is het levensbeginsel in een bijzondere werkende kracht gelegen, of is het slechts een eigenschap van de organische stof? Kortom: is het een resultaat of een oorzaak?

“Beide. Het leven is een resultaat, dat door de werking van een kracht op de stof voortgebracht wordt. Deze werkende kracht is, zonder de stof, niet het leven, evenals de stof zonder de werkende kracht niet

leven kan. Het geeft leven aan alle wezens, die het tot zich nemen en assimileren.”

64. Wij hebben gezien dat de geest en de stof twee elementen, die het heelal samenstellen. Is het levensbeginsel een derde element?

“Het is ongetwijfeld één van de voor de samenstelling van het heelal noodzakelijke elementen, maar het vindt zijn oorsprong in de gewijzigde algemene stof. Voor u lieden is het een element, zoals de zuurstof en de waterstof, die toch evenmin oorspronkelijke elementen zijn, want dat alles vindt zijn oorsprong in hetzelfde beginsel.”

- Het schijnt dat men hieruit moet concluderen dat de vitaliteit haar oorsprong niet ontleent aan een afzonderlijk werkende kracht, maar aan een bijzondere eigenschap van de universele stof, die deze, door sommige wijzigingen te ondergaan, verkregen heeft?

“Dat is de conclusie voor wat wij gezegd hebben.”

65. Ligt het levensbeginsel in één van de ons bekende lichamen?

“Het levensbeginsel vindt zijn oorsprong in het universele fluïdum. Het is wat u magnetische of geanimaliseerde elektrische vloeistof noemt. Het is de intermediair, de band tussen geest en stof.”

66. Is het levensbeginsel hetzelfde voor alle organische wezens?

“Ja, al naargelang de soort. Dit is wat die wezens beweging en bedrijvigheid geeft en hen van de werkeloze stof onderscheidt. Want de beweging van de stof is niet het leven. De stof ondergaat die beweging, maar veroorzaakt die niet.”

67. Is de vitaliteit een voortdurende eigenschap van de levenskracht, of wordt die vitaliteit alleen door de werking van de organen ontwikkeld?

“De vitaliteit ontwikkelt zich slechts met het lichaam. Hebben wij niet gezegd dat deze werkende kracht zonder de stof, het leven niet is? Deze twee moeten verenigd zijn, om het leven te kunnen voortbrengen.”

- Kan men dus zeggen dat, wanneer de levenskracht niet met het lichaam verenigd is, de vitaliteit verborgen is?

“Ja, zo is het.”

Alle organen vormen samen een soort van mechanisme, dat zijn impuls van de innerlijke werkzaamheid of het levensbeginsel, dat in hen aanwezig is, ontvangt. Het levensbeginsel is de beweegkracht van de organische lichamen. Op hetzelfde moment dat de levenskracht de impuls aan de organen geeft, onderhoudt en ontwikkelt de werking van de organen de activiteit van de levenskracht, zoals door wrijving warmte ontwikkeld wordt.

Leven en dood

68. Wat is de oorzaak van de dood bij de organische wezens?

“Uitputting van de organen.”

- Zou men de dood kunnen beschouwen als het ophouden van de beweging bij een ongeorganiseerd uurwerk?

“Ja, als het uurwerk slecht in elkaar gezet is, breekt de veer. Als het lichaam ziek is, gaat het leven weg.”

69. Waarom veroorzaakt een kwaal aan het hart eerder de dood dan een kwaal aan andere organen?

“Het hart is een levenswerktuig. Maar het hart is niet het enige orgaan, dat bij een aandoening de dood teweegbrengt, het is slechts één van de belangrijkste onderdelen van het apparaat.”

70. Wat gebeurt er met de stof en het levensbeginsel van de organische wezens bij hun dood?

“De werkeloze stof wordt ontleed en vormt nieuwe wezens; het levensbeginsel keert tot de massa terug.”

Als het organische wezen dood is, ondergaan de elementen, waaruit het bestaat, nieuwe verbindingen, die weer nieuwe wezens vormen. Deze putten uit de algemene bron het beginsel van leven en activiteit, worden daarvan doordrongen en assimileren dit, om dit later weer aan die bron terug te geven, wanneer zij ophouden te bestaan.

De organen zijn als het ware door het levensgevoende fluïdum verzadigd. Dit fluïdum geeft aan elk deel van het organisme een activiteit, die de samentrekking bij sommige wonden teweegbrengt en tijdelijke versterking van de functies herstelt.

Maar als de noodzakelijke elementen, die voor de werking van de organen onontbeerlijk zijn, vernietigd of te aangrijpend veranderd zijn, dan is het

levensgevende fluidum machteloos en kan hen niet de beweging van het leven geven, en het schepsel sterft.

De organen reageren min of meer noodzakelijk op elkaar. Uit de tussen hen heersende harmonie ontstaat hun onderlinge werking op elkaar. Wanneer deze harmonie door de een of andere oorzaak verbroken wordt, houdt hun werking op, zoals bij de beweging van een werktuig, waarvan het hoofdonderdeel niet in orde is. Zo is het ook met een uurwerk, dat door de tijd verslijt of per ongeluk in ongeorganiseerde staat raakt, en dat de beweegkracht niet in staat is wederom in beweging te brengen.

Wij bezitten een juister beeld van leven en dood in het elektrische apparaat. Dit toestel houdt de elektriciteit, zoals alle andere lichamen in de natuur dit doen, in latente toestand verborgen. De elektrische verschijnselen openbaren zich niet, dan wanneer de vloeistof door een bijzondere oorzaak in beweging gebracht wordt: men zou dan kunnen zeggen dat het toestel leeft. Als de oorzaak van de beweging ophoudt, houdt ook het verschijnsel op: het toestel wordt weer inactief. De organische lichamen zouden dus een soort van galvanische kolom of elektrisch apparaat zijn, waarin de werking van het fluidum het verschijnsel, dat men leven noemt, voortbrengt. Het ophouden van die werking doet de dood ontstaan.

De hoeveelheid van het levensgevende fluidum is bij alle organische wezens niet absoluut, maar is naargelang de soort afwisselend en bij hetzelfde individu of bij die van dezelfde soort niet constant. Er zijn er, die er als het ware door verzadigd zijn, terwijl anderen er nauwelijks voldoende hoeveelheid van bezitten. Vandaar dat sommigen een meer actief, meer onverzettelijk of in zeker opzicht een meer overvloedig leven hebben.

De hoeveelheid van het levensgevende fluidum, kan uitgeput raken. Zij kan, indien zij niet vernieuwd wordt door de opneming en assimilatie van substanties, ontoereikend zijn voor het onderhoud van het leven.

Het levensgevende fluidum wordt van het ene individu op het andere overgebracht. Degene die er het meeste van heeft, kan daarvan aan degene die er minder van heeft, afgeven. In sommige gevallen kan hem zo het leven, dat op het punt stond uitgeblust te worden, teruggeven.

Intelligentie en natuurdrift

71. Is de intelligentie een eigenschap van het levensbeginsel?

“Nee, want de planten leven, maar denken niet, zij bezitten alleen een organisch leven. De intelligentie en de stof zijn aan elkaar onafhankelijk, omdat een lichaam leven kan zonder intelligentie. Maar de intelligentie kan zich niet anders dan door middel van stoffelijke organen manifesteren. Er moet een vereniging met de geest zijn om de geanimaliseerde stof intelligent te maken.”

De intelligentie is een aan een zekere klasse van de organische wezens eigen, bijzondere eigenschap, die dezen het denkvermogen, de wil tot handelen, het bewustzijn van hun bestaan en van hun individualiteit, alsook de middelen geeft, om de gemeenschap met de uitwendige wereld te kunnen onderhouden, en in de voldoening van hun behoeften te kunnen voorzien.

Men heeft dus:

1. *de onbezielde wezens, die alleen uit stof samengesteld zijn, zonder levensvermogen of intelligentie; het zijn de anorganische lichamen;*
2. *de levende niet-denkend wezens, gevormd uit stof en levensvermogen, maar die geen intelligentie bezitten;*
3. *de bezielde, denkende wezens, uit stof gevormd, met levensvermogen bedeed, en die bovendien een intelligent beginsel bezitten, dat hen de gave om te denken schenkt.*

72. Wat is de bron van de intelligentie?

“Wij hebben dit al gezegd: de algemene intelligentie.”

- Zou men kunnen zeggen dat ieder wezen een gedeelte intelligentie uit de algemene bron put en dit assimileert, zoals hij het levensbeginsel uit het materiële leven put en assimileert?

“Dit is slechts een vergelijking, die niet juist is omdat de intelligentie een gave van ieder individueel wezen, die ook zijn zedelijke individualiteit bepaalt. Bovendien weet u dat er bepaalde dingen zijn, die het de mens niet gegeven is, te doorgronden, en hieronder behoort vooralsnog ook dit.”

73. Is het instinct onafhankelijk van de intelligentie?

“Nee, niet helemaal, want het is een soort intelligentie. Het instinct is een gevoelsmatige intelligentie, waardoor alle wezens in de vervulling van hun behoeften kunnen voorzien.”

74. Kan men een grenslijn tussen het instinct en de intelligentie trekken? Dat wil zeggen kan men aangeven waar het ene eindigt en het andere begint?

“Nee, want vaak lopen zij door elkaar. Maar men kan de handelingen die door het instinct en die door de intelligentie zijn veroorzaakt, zeer goed onderscheiden.”

75. Is het correct om te zeggen dat de instinctmatige eigenschappen verminderen, naarmate de intellectuele toenemen?

“Nee, het instinct blijft altijd bestaan, maar de mens verwaarloost het. Het instinct kan ook tot het goede leiden. Het is door het instinct dat wij bijna altijd en vaak zekerder dan door het verstand geleid worden. Het instinct zal ons nooit op een dwaalspoor zetten.”

- Waarom is het verstand niet altijd een onfeilbare gids?

“Het zou onfeilbaar wezen, als het niet door een slechte opvoeding, hoogmoed en egoïsme bedorven werd. Het instinct redeneert niet. Het verstand laat de keuze vrij en geeft de mens de vrije wil.”

Het instinct is een nog nauwelijks merkbare intelligentie, die daarin van de eigenlijke intelligentie verschilt, dat zijn uitingen bijna altijd spontaan zijn, terwijl die van de intelligentie het resultaat van combinaties en van een vooraf overwogen daad zijn.

Het instinct is al naargelang de soort en de behoeften van de uiteenlopende wezens verschillend in zijn uitingen. Bij de schepsels, die bewust zijn van de uiterlijke dingen en deze kunnen waarnemen, gaat het met intelligentie, dat wil zeggen, met de wil en de vrijheid gepaard.

TWEEDE BOEK

SPIRITISCHE WERELD OF GEESTENWERELD

Eerste Hoofdstuk

Over de Geesten

1. OORSPRONG EN AARD VAN DE GEESTEN. 2. DE NORMALE
OORSPRONKELIJKE WERELD. 3. VORM EN ALOMTEGENWOORDIGHEID VAN
DE GEESTEN. 4. PERISPIRIT. 5. VERSCHILLENDE ORDEN VAN GEESTEN.
6. SPIRITISTISCHE RANGOPVOLGING. 7. VOORUITGANG VAN DE GEESTEN.
8. ENGELEN EN DUIVELS.

Oorsprong en aard van de Geesten

76. Welke definitie kan men van de Geesten geven?

“Men kan zeggen dat de Geesten de intelligente wezens van de schepping zijn. Zij bevolken het heelal buiten de stoffelijke wereld”.

Opmerking: het woord Geest wordt hier gebruikt om de individualiteit van de niet-lichamelijke wezens, en niet om het algemene intelligente element, aan te duiden.

77. Zijn de Geesten wezens die afgescheiden zijn van de Godheid of zouden zij slechts manifestaties of delen van de Godheid zijn, en om die reden zonen of kinderen van God genoemd worden?

“Mijn God, het is Zijn werk, net als wanneer een mens een machine maakt; die machine is het werk van de mens, maar niet de mens zelf. U weet, dat als iemand iets moois of iets nuttigs maakt, hij dat zijn “kind” of zijn schepping noemt. Welnu, zo is het ook met God: wij zijn Zijn kinderen, omdat wij Zijn werk zijn.”

78. Hebben de Geesten ooit een oorsprong gehad, of zijn zij net als God al sinds alle eeuwigheid aanwezig?

“Indien de geesten geen oorsprong gehad hadden, zouden zij gelijk aan God zijn, terwijl zij Zijn schepping en aan Zijn wil onderworpen zijn. God bestaat sinds alle eeuwigheid, dit is onweerlegbaar; maar wanneer

en hoe hij ons geschapen heeft, daarvan weten wij niets. U kunt stellen dat wij geen oorsprong zijn, als u daarmee interpreteert dat de eeuwige God zonder onderbrekingen heeft moeten scheppen. Maar ik herhaal, wanneer en hoe elk van ons geschapen is, dat weet niemand. Dat is een mysterie.”

79. Er zijn twee algemene elementen in het heelal: het intelligente en het stoffelijke. Zou men daardoor kunnen zeggen dat de Geesten uit het intelligente element gemaakt zijn, zoals de inerte lichamen uit het stoffelijke element gevormd zijn?

“Dit is logisch. De Geesten zijn de individualisering van het intelligente beginsel, zoals de lichamen die van het stoffelijke beginsel zijn. Wanneer en hoe die vorming heeft plaatsgevonden, is onbekend.”

80. Vindt de schepping van Geesten voortdurend plaats of was de creatie er slechts bij het begin der tijden?

“Zij vindt continu plaats, dat wil zeggen dat God nooit opgehouden is met scheppen.”

81. Vormen de Geesten zich spontaan of brengt de ene Geest de andere voort?

“Evenals alle andere schepsels worden de Geesten door Gods wil geschapen, maar ik herhaal, hun oorsprong is een mysterie.”

82. Is het correct om te zeggen dat de Geesten onstoffelijk zijn?

“Hoe kan men iets definiëren als er geen vergelijkbare termen bestaan en de taal daartoe ontoereikend is? Kan iemand die blind geboren is licht beschrijven? Onstoffelijk is het woord niet; onlichamelijk zou juist zijn, want u moet goed inzien dat de Geest een schepping is en dus *iets* moet zijn. Het is een verrijkte vorm van de stof, waarvan u geen vergelijking kent, en zo etherisch samengesteld dat die buiten het bereik van uw zintuigen valt.”

Wij zeggen dat de Geesten onstoffelijk zijn omdat hun wezen met alles wat wij onder de naam stof kennen verschilt. Een volk van blinden zou geen woorden hebben om het licht en zijn verschijnselen te kunnen uitdrukken. De blindgeborene gelooft alles door het gehoor, de reuk, de smaak en het gevoel te kunnen waarnemen; hij begrijpt de denkbeelden niet, die hem het hem ontbrekende zintuig zouden kunnen geven. Zo zijn ook wij ten opzichte van het wezen van de bovenmenselijke schepsels, inderdaad

aan blinden gelijk. Wij kunnen die niet beschrijven dan door vergelijkingen die altijd gebrekkig zijn of door gebruik te maken van onze verbeeldingskracht.

83. Hebben de Geesten een einde? Men begrijpt dat het beginsel waaruit zij ontstaan zijn eeuwig is, maar wat wij willen weten is, of hun individualiteit een grens heeft, en of op een gegeven min of meer later tijdstip, het element, waaruit zij gevormd zijn, zich niet verdeelt en tot de massa terugkeert, zoals dat met de stoffelijke lichamen het geval is. Het valt moeilijk te begrijpen dat iets dat een oorsprong heeft gehad, geen einde zou hebben.

“Er zijn nog veel dingen die u niet begrijpt, omdat uw verstand beperkt is. Maar dat is geen reden om die daarom te verwerpen. Het kind begrijpt niet alles wat zijn vader wél begrijpt, noch kent een onwetende wat de geleerde wél beheerst. Wij vertellen u dat het bestaan van de Geesten geen einde heeft en dat is alles wat wij nu kunnen zeggen.”

De normale oorspronkelijke wereld

84. Vormen de Geesten een afzonderlijke wereld, buiten degene die wij zien?

“Ja, de wereld van de Geesten of van de onlichamelijke intelligenties.”

85. Welke van deze twee is de belangrijkste in de orde van de dingen, de *Geestenwereld* of de lichamelijke wereld?

“De *Geestenwereld*; deze heeft eerder bestaan en overleeft alles.”

86. Zou de lichamelijke wereld kunnen ophouden te bestaan, of nooit bestaan kunnen hebben, zonder daardoor het wezen van de Geestenwereld te veranderen?

“Ja, zij zijn onafhankelijk, en toch is hun correlatie voortdurend, want zij reageren continu op elkaar.”

87. Wonen de Geesten in een bepaald en afgebakend oord in de ruimte?

“De Geesten zijn overal, de oneindige ruimte is er tot in het oneindige mee gevuld. Er zijn er die steeds naast u zijn, die u observeren, en die, zonder dat u het weet, invloed op u uitoefenen, want de Geesten zijn één van de machten van de natuur, en de werktuigen waarmee God

zich bedient om de opzet van zijn Voorzienigheid uit te voeren. Maar niet alle Geesten gaan overal, want er zijn plaatsen die voor de minder ontwikkelde Geesten ontoegankelijk zijn.”

Vorm en alomtegenwoordigheid van de Geesten

88. Hebben de Geesten een bepaalde, beperkte en constante vorm?

“In uw ogen niet, maar in de onze wel. Het is, zo u wilt, een vlam, een licht of een etherische vonk.”

- Heeft deze vlam of vonk een bepaalde kleur?

“Voor u varieert die van een donkere tot een glanzende robijn, naarmate de Geest minder of meer rein is.”

Genieën worden gewoonlijk met een vlam of ster op het voorhoofd afgebeeld. Dit is een symbolische voorstelling, die ons aan de wezenlijke natuur van de Geesten doet denken. Men plaatst dat symbool op het hoofd, omdat daar de zetel van de intelligentie is.

89. Hebben de Geesten een bepaalde tijd nodig om de ruimte door te gaan?

“Ja, maar dit gebeurt met de snelheid van de gedachte.”

- Is de gedachte niet de ziel zelf, die zich verplaatst?

“Als de gedachte ergens is, dan bevindt zich de ziel daar ook, want het is de ziel, die denkt. De gedachte is een attribuut.”

90. Is de Geest, die zich van de ene plaats naar de andere begeeft, bewust van de afstand, die hij aflegt en van de ruimte, die hij passeert? Of wordt hij plotseling naar de plaats, die hij bezoeken wil, overgebracht?

“Beide; de Geest kan, als hij dat wil, zich zeer goed rekenschap geven van de afstand, die hij aflegt, maar die afstand kan ook volledig gewist worden. Dit hangt af van zijn wil en ook van zijn meerdere of mindere mate van reinheid.

91. Is de stof een belemmering voor de Geesten?

“Nee, zij dringen door alles heen: lucht, aarde, water, vuur; alles is voor hen toegankelijk.”

92. Hebben de Geesten de gave van de alomtegenwoordigheid? Met andere woorden, kan de Geest zich splitsen of op verschillende plaatsen tegelijk zijn?

“Er kan geen opsplitsing van dezelfde Geest plaatsvinden, maar iedere Geest is een middelpunt dat naar verschillende kanten uitstraalt, en daardoor lijkt het alsof hij op vele plaatsen tegelijk is. U ziet toch ook één zon die naar alle kanten straalt en die tot verre afstanden reikt, zonder dat die zich verdeelt.”

- Stralen alle Geesten met dezelfde kracht?

“Bij lange na niet; dit hangt van hun graad van hun reinheid af.”

Iedere Geest is een ondeelbare éénheid, maar ieder van hen kan zijn gedachte naar verschillende kanten richten, zonder zich daarom te verdelen. Het is alleen in die zin dat men de alomtegenwoordigheid moet verstaan, die men aan de Geesten toeschrijft. Zo is het met een vonk, die in de verte haar licht verspreidt en aan alle kanten van de horizon kan gezien worden. Eveneens is het met een mens, die zonder van plaats te veranderen of zich te verdelen, naar verschillende plaatsen orders, signalen en bewegingen kan overbrengen.

Perispirit

93. Is de eigenlijke Geest onbedekt of is hij, zoals sommigen beweren, door één of andere substantie omgeven?

“De Geest is voor u mensen omgeven door een nevelachtige substantie, maar voor ons is dat nog een zeer grove substantie, die nevelachtig genoeg is om in de lucht te kunnen opstijgen en zich te kunnen begeven waarheen hij wil.”

Net zoals de kiem van een vrucht omgeven is door het perispermium, zo is ook de eigenlijke Geest door een omhulsel omringd, dat men bij vergelijking perispirit kan noemen.

94. Waaruit put de Geest zijn halfstoffelijke omhulsel?

“Uit het algemene fluïdum van elke wereldbol. Daarom is dat op alle werelden niet hetzelfde. Als de Geest van de één naar de andere wereld overgaat, wisselt de Geest van omhulsel, zoals u van kleren wisselt.”

- Als dus de Geesten, die een verhevene wereld bewonen tot ons komen, nemen zij dan een grover perispirit aan?

“Zij moeten zich met uw stof omkleden; wij hebben dit al gezegd.”

95. Neemt het halfstoffelijke omhulsel van de Geest een bepaalde vorm aan, en kan het waarneembaar worden?

“Ja. Een vorm naar het goedvinden van de Geest en op die wijze verschijnt hij vaak voor u, hetzij in een droom, hetzij in wakende toestand. Hij kan ook een zichtbare, zelfs tastbare, vorm aannemen.”

Verschillende orden van Geesten

96. Zijn de Geesten allemaal gelijk, of bestaat er onder hen één of andere hiërarchie?

“Zij zijn van verschillende orden al naargelang de graad van perfectie die zij bereikt hebben.”

97. Bestaat er een bepaald getal voor de rang of de graad van volmaaktheid onder de Geesten?

“Dat getal is eindeloos, omdat er geen juiste grenslijn, die als een scheiding tussen die rangen kan worden getrokken en men dus naar keuze het aantal afdelingen kan vermeerderen of verminderen. Als men echter de algemene eigenschappen in aanmerking neemt, dan kan men de Geesten in drie belangrijke groepen rangschikken.

In de eerste rang kan men die Geesten plaatsen, die de volmaaktheid bereikt hebben: de Zuivere Geesten. Die van de tweede rang hebben het midden van de ladder bereikt; hun neiging naar het goede is hun grootste prioriteit. Die van de laatste rang staan nog onder aan de ladder: de onvolmaakte Geesten. Zij kenmerken zich door onwetendheid, hun verlangen tot kwaad doen en alle slechte neigingen, belemmeren hun vooruitgang.”

98. Hebben de Geesten van de tweede rang alleen het verlangen naar het goede; of hebben zij ook het vermogen om het goede te doen?

“Zij hebben dat vermogen naargelang hun perfectie; sommigen bezitten wetenschap, anderen wijsheid en goedheid, maar allen hebben nog beproevingen te doorstaan.”

99. Zijn de Geesten van de derde rang in beginsel allemaal slecht?

“Nee, sommigen doen noch goed noch kwaad; anderen daarentegen, vinden voldoening in het kwaaddoen en zijn tevreden als zij daartoe gelegenheid vinden. Verder zijn er nog lichtzinnige of speelse Geesten, meer wargeesten dan slechte Geesten, die eigenlijk meer genoegen in het uithalen van streken dan in slechtheid vinden, en die er vermaak in scheppen te mystificeren, en kleine onaangenaamheden te veroorzaken, waarmee zij spot drijven.”

Spiritistische rangopvolging

100. *Inleidende aanmerkingen.* De classificatie van de Geesten is gegrond op de graad van hun ontwikkeling op de door hen verkregen eigenschappen en op onvolmaaktheden, waarvan zij zich nog moeten ontdoen. Deze classificatie is overigens niet absoluut; iedere categorie draagt slechts voor het geheel, een sterk afgebakend karakter, maar de overgang van de een tot de andere graad is onmerkbaar. Zij lopen op beide grenzen in elkaar over evenals bij de verschillende rijken van de natuur, bij de kleuren van de regenboog of bij de verschillende fasen van een mensenleven. Men kan dus een groter of kleiner aantal klassen aannemen al naargelang het standpunt, dat men bij de beoordeling van de kwestie aanneemt.

Het gaat hierbij zoals met elk systeem van wetenschappelijke classificatie. Zij kunnen meer of minder volledig, rationeel, gemakkelijk te begrijpen zijn, maar, hoe die ook zijn mogen, zij veranderen niets aan het wezen van de wetenschap. De Geesten die op dat gebied geraadpleegd zijn, kunnen dus over het aantal categorieën verschillen, zonder dat men daaruit een ongunstige conclusie zou kunnen trekken. Men heeft zich van die schijnbare tegenstrijdigheid een wapen gesmeed, zonder te bedenken dat de Geesten aan iets dat louter conventie is, niet het minste gewicht hechten. Voor de Geesten is de gedachte alles; zij laten de vorm, keus van woorden, classificaties, kortom alle stelsels, aan ons over.

Laten wij hierbij nog een kanttekening maken: men mag nooit uit het oog verliezen, dat er zich onder de Geesten, evengoed als onder de mensen, zeer onwetende bevinden, en dat men zich dus niet genoeg kan wapenen tegen de tendens om te geloven dat zij, omdat zij Geesten

zijn, alles moeten weten. Elke classificatie vereist methode, analyse en grondige kennis van het onderwerp. En in de Geestenwereld zijn er ook Geesten, die beperkte kennis bezitten net als de onwetenden op aarde, en die niet bij machte zijn om *het geheel* te overzien of een systeem te formuleren. Zij kennen of begrijpen elke classificatie slechts ten dele; voor hen behoren alle Geesten, die boven hen verheven zijn, tot de eerste klasse zonder dat zij de schakeringen van kennis, bekwaamheid en zedelijkheid kunnen onderscheiden en waarden, waardoor zij van elkaar verschillen. Dit is ook bij ons het geval wanneer men een onbeschaafd tegenover een ontwikkeld mens stelt. Zij zelfs, die er de bekwaamheid toe bezitten, kunnen naargelang hun standpunt in details verschillen, vooral als er geen absolute afbakening is. Linnaeus, Jussieu en Tournefort hebben ieder hun eigen systeem gehad en daarom is de plantenkunde zelf toch niet veranderd? Dit komt doordat zij noch de planten noch hun eigenschappen hebben verzonnen, maar zij hebben ze op basis van analogie in groepen en klassen verdeeld. Op die manier hebben wij het ook gedaan, wij hebben noch de Geesten noch hun karakters verzonnen. Wij hebben gezien en opgemerkt, wij hebben hen naar hun handelingen en daden beoordeeld, en toen volgens de gegevens die zij ons verstrekt hebben, naargelang hun overeenkomst met elkaar, in klassen verdeeld.

Over het algemeen nemen de Geesten drie voorname categorieën of grote afdelingen aan. In de laatste die onder aan de ladder staat, bevinden zich de onvolmaakte Geesten, die zich kenmerken door de overmacht die de stof bij hen over de geest uitoefent, en door hun drang tot het kwaad. Die van de tweede categorie worden door de overmacht, die de geest op de stof uitoefent en door het verlangen naar het goede gekenmerkt, het zijn de goede Geesten. Tenslotte bevat de eerste categorie de Zuivere Geesten, dat zijn die Geesten die de hoogste trap van perfectie bereikt hebben.

Deze indeling is naar onze opvatting volkomen rationeel en heeft zeer duidelijk afgebakende karakters. Er bleef ons nu niet anders te doen, dan de verschillende schakeringen waaruit het geheel bestaat te sorteren in een aantal onderafdelingen. En dat hebben wij met medewerking van de Geesten, die ons altijd welwillend zijn te onderrichten, gedaan.

Door middel van deze catalogisering zal het gemakkelijk zijn de rang en de mate van verhevenheid of minderheid van de Geesten, met welke wij in aanraking kunnen komen, en dus de mate van vertrouwen en achting die zij verdienen, te bepalen. Het is zeg maar de sleutel van de spiritistische wetenschap, want de verschillen tussen de mededelingen van de Geesten kunnen pas ontdekt worden, als wij ook over hun intellectuele en zedelijke ongelijkheid ingelicht worden.

Wij moeten hierbij toch nog opmerken, dat de Geesten niet altijd uitsluitend tot de ene of de andere klasse behoren. Hun vooruitgang vindt slechts traspgewijs plaats en soms meer in de ene dan in de andere richting. Zij kunnen dus de karakters van verschillende categorieën in zich combineren, wat eenvoudig uit hun taal en uit hun daden is op te maken.

De derde orde - De onvolmaakte Geesten

101. *Algemeen karakter.* - Overmacht van de stof over de geest. Neiging tot het kwaad. Onwetendheid, hoogmoed, egoïsme en alle slechte driften die daaruit voortvloeien.

Zij zijn van het bestaan van God bewust, maar begrijpen het niet.

Zij zijn niet allemaal in essentie slecht; bij sommigen is er meer lichtzinnigheid, onsamenhangendheid en kwaadwilligheid dan wezenlijke slechtheid. Sommigen doen noch goed noch kwaad; maar juist het feit dat zij noch goed noch kwaad doen, bewijst hun minderheid.

Anderen echter vinden er behagen in kwaad te doen en zijn opgetogen als zij daartoe de gelegenheid vinden.

Zij kunnen verstandelijk intelligentie combineren met kwaadwilligheid of met slechtheid, maar wat ook de graad van hun intellectuele ontwikkeling is, hun ideeën zijn weinig verheven en hun gevoelens blijven min of meer verwerpelijk.

Hun kennis over de dingen van de *Geestenwereld* is beperkt en het weinige dat zij ervan weten, is vermengd met denkbeelden en vooroordelen die aan het lichamelijke leven eigen zijn. Zij kunnen er ons niets dan onjuiste en onvolledige voorstellingen van geven. Maar de

oplettende onderzoeker kan vaak in hun zelfs onvolmaakte mededelingen, de bevestiging vinden van belangrijke waarheden, die door de verheven Geesten onderwezen worden.

Hun karakter is aan hun taal te herkennen. Elke Geest, die in zijn mededelingen een slechte gedachte verraad, kan men rekenen tot de derde orde: daarom is elke slechte gedachte, die ons wordt ingegeven, afkomstig van een Geest, die tot die orde behoort.

Zij zien de goedheid van de goede Geesten en die aanblik is voor hen een eindeloze kwelling, want zij ervaren alle angsten, die door de afgunst en de ijverzucht opgewekt worden.

Zij behouden herinneringen aan en indrukken van het leed van het aardse leven en deze indrukken zijn vaak pijnlijker dan de werkelijkheid. Zij lijden dus wezenlijk voor het leed die zij zelf ondergaan hebben en voor het leed die zij anderen hebben berokkend. En omdat hun lijden zo langdurig is, geloven zij dat dit lijden voor altijd door zal gaan. Om hen te bestraffen wil God dat zij dat hiervan uitgaan.

Men kan ze in vijf hoofdklassen verdelen.

102. *Tiende klasse.* ONREINE GEESTEN. - Zij zijn tot het kwaaddoen geneigd en het kwaad is hun hoofdgedachte. Als Geest geven zij verkeerde raad, zaaien onenigheid en wantrouwen, en grijpen elke vermomming aan om beter te kunnen bedriegen.

Zij vervolgen hen, die een karakter hebben die zwak genoeg is om aan hun suggesties gehoor te geven. Het doel is ze in het verderf te storten en deze Geesten zijn tevreden als zij hun vooruitgang kunnen vertragen door hen in de beproevingen die zij ondergaan, te doen bezwijken.

Bij de manifestaties herkent men hen aan hun taal; gemene en ruwe uitdrukkingen zijn altijd, zowel bij Geesten als bij mensen, zo niet een bewijs van intellectuele, dan toch van zedelijke minderheid. Hun mededelingen verraden de laagheid van hun neigingen en als zij iemand, door soms op een begaafde wijze te spreken, op een dwaalspoor willen brengen, kunnen zij dit nooit lang volhouden, en verraden zij uiteindelijk altijd hun karakter.

Sommige volken noemen ze boosaardige goden, anderen geven hen de naam van duivels, kwade genieën, Geesten van het kwaad.

Als zij geïncarneerd zijn, krijgen de levende wezens die ze bezielen, de geneigdheid tot al die ondeugden, die door lage en smadelijke driften worden opgewekt zoals: zinnelijke wellust, wreedheid, gluiperigheid, hypocrisie, hebzucht, gemene inhaligheid.

Zij verrichten het kwaad uit verlangen om kwaad te doen en doorgaans zonder beweegredenen, en doordat ze gedreven worden door hun haat voor het goede, kiezen zij hun slachtoffers bijna altijd onder de brave mensen. Tot welke stand in de maatschappij zij ook mogen behoren, zij zijn gesels voor de mensheid. Ook al zijn ze door een laagje vernis van beschaving bedekt, het zal ze niet voor schande en smaad behoeden.

103. *Negende klasse.* LICHTZINNIGE GEESTEN. - Deze zijn onwetend, boosaardig, wispelturig en spotziek. Zij bemoeien zich met alles en antwoorden op alles, zonder zich om de waarheid te bekommeren. Zij vinden er behagen in klein smart en bescheiden pleziertjes te doen ontstaan, te plagen en door mystificaties en streken iemand op boosaardige wijze om de tuin te leiden. Tot deze klasse behoren de Geesten, die door de mensen als *kwel-*, *plaag-*, *aard-* of *bergeest*, *kweldniveau*, enz. worden bestempeld. Zij zijn aan de verheven Geesten onderworpen, die hen vaak gebruiken, zoals wij onze bedienden gebruiken.

Bij hun contact met de mensen is hun taal vaak geestig en grappig, maar meestal zonder diepe betekenis. Zij bezigen absurditeiten en belachelijke zaken met venijnige en satirische klanken. Als zij fictieve namen aannemen, doen zij dit meer om de draak te steken dan uit boosheid.

104. *Achtste klasse.* SCHIJNGELEERDE GEESTEN. - Hun kennis is tamelijk uitgebreid, maar zij beelden zich in meer te weten, dan inderdaad het geval is. Hun taal heeft in veel opzichten enige vorderingen gemaakt en is serieus. Het kan een verkeerd denkbeeld over hun kundigheid en verstand geven. Maar deze bekwaamheden zijn gewoonlijk maar een reflectie van vooroordelen en stelselmatige denkbeelden van het aardse leven. Het is een mengsel van een paar waarheden naast de meest absurde misvattingen, waaronder zelfingenomenheid, hoogmoed, rivaliteit en koppigheid, waarvan zij zich niet hebben kunnen vrijmaken.

105. *Zevende klasse.* NEUTRALE GEESTEN. - Deze Geesten zijn niet goed genoeg om het goede, noch slecht genoeg om het kwade te doen: Zij neigen in gelijke mate tot beide uitersten en zijn niet boven het alledaagse in de mens, zowel wat zedelijkheid als verstand betreft, verheven. Zij zijn nog verknocht aan de dingen van de aarde en betreuren het gemis van haar vulgaire pleziertjes.

106. *Zesde klasse.* KLOP- EN WARGEESTEN. - Deze vormen wat hun persoonlijke eigenschappen aangaat, eigenlijk geen aparte klasse. Zij kunnen tot elke klasse van de derde orde behoren. Vaak maken zij hun aanwezigheid door waarneembare en fysische middelen bekend, zoals kloppen, bewegingen en abnormale verplaatsingen van vaste lichamen, beweging van de lucht enzovoorts. Zij schijnen meer dan andere Geesten aan de stof gehecht en de voornaamste bewerkers van de veranderingen in de elementen van de aardbol te zijn, hetzij door op de dampkring, het water, het vuur, de vaste lichamen of in het binnenste van de aarde te werken. Men heeft erkend dat deze fenomenen, als zij een bedoeld en intelligent karakter tonen, niet het gevolg zijn van een toevallige en fysische oorzaak. Alle Geesten kunnen die verschijnselen doen ontstaan, maar de verheven Geesten laten dit gewoonlijk aan de ondergeschikte over, die meer aanleg voor stoffelijke dan intelligente zaken hebben. Wanneer zij van mening zijn dat dergelijke manifestaties nuttig zijn, gebruiken zij daartoe die ondergeschikte Geesten als handlangers.

De tweede orde – de goede geesten

107. *Algemene kenmerken.* - Overwicht van de geest over de stof; verlangen naar het goede. Hun goede eigenschappen en hun vermogen om het goede te doen, komen overeen met de graad van ontwikkeling, die zij bereikt hebben. Sommige Geesten bezitten kennis, anderen wijsheid en goedheid: De meest gevorderde Geesten combineren kennis met morele kwaliteiten. Omdat zij nog niet volledig gedematerialiseerd zijn, blijven zij naargelang hun rang in meerdere of mindere mate de indrukken van het lichamelijke leven, hetzij in hun wijze van spreken, hetzij in hun gewoonten, behouden. Bij sommige vindt men zelfs nog enige van hun hebbelikheden terug. Als dit niet het geval zou zijn, dan zouden het volmaakte Geesten zijn.

Zij begrijpen God en de oneindigheid en genieten reeds van het geluk van de deugdzaame Geesten. Zij zijn gelukkig door het goede dat zij doen en door het kwaad dat zij afhouden.

De liefde, die hen verenigt, is voor hen een bron van onuitsprekelijk geluk, dat door geen wangunst noch door gewetenswroeging en door geen van de boze driften, die kwelling van de onvolmaakte Geesten, verstoord wordt. Maar al deze Geesten hebben nog beproevingen te ondergaan totdat zij de volmaaktheid zullen hebben bereikt.

Als Geesten, wekken zij goede gedachten op en brengen de mensen van de weg van de slechtheid terug. Zij beschermen in hun leven degene die zich deze bescherming waardig maken en vernietigen de invloed van de onvolmaakte Geesten bij hen, die niet daar aan toe wensen te geven.

De mensen in welke deze Geesten geïncarneerd zijn, zijn goed en vriendelijk tegenover hun medemensen. Zij worden niet door hoogmoed of egoïsme, noch door eerzucht gedreven, zij koesteren geen haat of wrok noch wangunst of ijverzucht, en doen het goede ter wille van het goede.

Tot deze orde behoren de Geesten, die het volksgeloof met de naam *van goede genius, beschermgenius, Geest van het goede*, bestempelt. In de tijden van bijgeloof en onwetendheid heeft men er goetdoende goden van gemaakt.

Men kan de goede Geesten in vier hoofdgroepen verdelen.

108. *Vijfde klasse.* WELWILLENDE GEESTEN. - Het goede heeft hij hen de overhand. Zij vinden er genoeg in de mensen een dienst te kunnen bewijzen en te kunnen beschermen, maar hun kennis is beperkt. Hun ontwikkeling is meer in morele dan in intellectuele zin geweest.

109. *Vierde klasse.* GELEERDE GEESTEN. - Zij onderscheiden zich voornamelijk door hun uitgebreide kennis. Zij bemoeien zich minder met morele dan met wetenschappelijke onderwerpen, waarvoor zij meer aanleg bezitten. Maar zij beschouwen de wetenschap alleen uit het utiliteitsbeginsel en betrekken daarbij geen één van de driften die aan de onvolmaakte Geesten eigen zijn.

110. *Derde klasse.* WIJZE GEESTEN. - Het bezit van de meest verhevene morele kwaliteiten is hun voornaamste kenmerk. Zonder een onbegrensde kennis te bezitten, is hun intellectuele bekwaamheid zo groot, dat deze hen in staat stelt om een gezond oordeel over zaken en mensen te kunnen vellen.

111. *Tweede klasse.* VERHEVEN GEESTEN. - Bij deze Geesten vindt men wetenschap, wijsheid en goedheid verenigd. Hun taal ademt niets dan welwillendheid uit en is altijd waardig, verheven en vaak voortreffelijk. Door hun grotere superioriteit bezitten zij boven anderen de geschiktheid om ons, binnen de grens van wat de mens mag weten, de meest juiste denkbeelden over de onlichamelijke wereld te geven. Zij openbaren zich graag aan hen, die de waarheid met oprechtheid zoeken, en wiens ziel voldoende los is van het aardse om die te kunnen begrijpen. Maar zij verlaten degenen, die alleen door nieuwsgierigheid gedreven worden of die door de invloed van de stof worden verhinderd het goede te doen.

Wanneer zij zich bij uitzondering op aarde incarneren, is het om er een missie tot bevordering van de ontwikkeling te vervullen. Zij doen zich dan aan ons voor als het type volmaaktheid, die de mens hier op aarde bereiken kan.

De eerste orde – de zuivere geesten

112. *Algemene kenmerken.* De stof heeft geen enkele invloed op hen. In vergelijking met de Geesten van de andere orden bezitten zij de absolute intellectuele en zedelijke superioriteit.

113. *Eerste klasse. Enige klasse.* - Zij hebben alle trappen van volmaking doorlopen en alle onreinheden van de stof afgelegd. Doordat zij de som van alle volmaaktheden verkregen hebben, die door een schepsel bereikt kan worden, hebben zij geen beproevingen meer te ondergaan, noch boete te doen. Omdat zij niet meer in een tijdelijk lichaam hoeven te worden geïncarneerd, is voor hen het eeuwige leven in Gods schoot weggelegd.

Een onverstoorbaar geluk is hun deel, omdat zij niet aan de behoeften, noch aan de wisselvalligheden van het stoffelijke leven onderworpen

zijn. Maar dat geluk bestaat niet in *het genieten van een eentonige werkeloosheid en een altijd durende aanschouwing.*

Zij zijn Gods boden en dienaren, wiens bevelen tot behoud van de algemene harmonie zij ten uitvoer brengen. Zij geven bevelen aan alle Geesten, die minder zijn dan zij, zijn deze in hun volmaking behulpzaam en wijzen hen hun roeping aan. De mens bijstaan in geval van ongeluk, deze tot het goede aan te moedigen of tot boetedoening voor de fouten, die hem van het hoogste geluk verstoken houdt, is voor hen een gelukzalige taak.

Men duidt ze vaak aan met de naam engelen, aartsengelen en serafijnen. De mens kan met hen in contact komen, maar het zou zeer pretentius zijn aan te nemen dat wij hen altijd tot onze beschikking hebben.

Vooruitgang van de Geesten

114. Is de geaardheid van de Geesten goed of slecht? Of zijn het dezelfde Geesten, die zich verbeteren?

“Het zijn dezelfde Geesten, die zich verbeteren; door zich te verbeteren gaan zij van een lagere tot een hogere orde over.

115. Zijn sommige Geesten goed en de andere slecht geschapen?

“God heeft alle Geesten eenvoudig en onwetend, dat wil zeggen zonder kennis, geschapen. Hij heeft aan elk hun een missie gegeven met als doel hen te verlichten en hen door de kennis van de waarheid trapsgewijs de volmaaktheid te laten bereiken, opdat zij tot Hem kunnen naderen. De eeuwige ongestoorde gelukzaligheid bestaat voor hen in die volmaaktheid. De Geesten verkrijgen die kennis van de waarheid, door de beproevingen die God hen oplegt, te ondergaan. Enige Geesten ondergaan die beproevingen met overgave en bereiken daardoor spoedig hun bestemming. Andere Geesten doen dat mopperend en blijven dientengevolge door eigen schuld verstoken van de volmaaktheid en de toegezegde gelukzaligheid.”

- Hieruit zou men dus kunnen afleiden, dat de Geesten evenals kinderen, bij hun begin onwetend en zonder ervaring zijn, maar door het doorlopen van de onderscheidene toestanden van het leven de nodige kennis opdoen die hen nog ontbreekt?

“Ja, die vergelijking is correct. Het tegendraadse kind blijft onwetend en onvolmaakt; hij vordert al naargelang zijn volgzaamheid. Maar het leven van de mens kent een eind en dat van de Geesten blijft tot in het oneindige voortduren.”

116. Bestaan er Geesten, die eeuwig in de laagste rangen zullen blijven?

“Nee, zij zullen allemaal de volmaaktheid bereiken. Zij veranderen, maar hiervoor is een zeer lange tijd nodig, want zoals wij u op een ander moment verteld hebben: een rechtvaardig en zachtmoedige vader kan niet voor eeuwig zijn kinderen verbannen. Kunt u zich indenken dat God, die zo groot, zo goed, zo rechtvaardig is, strenger zou zijn dan dat u zelf bent?”

117. Hangt het van de Geesten af of hun ontwikkeling voor het bereiken van de volmaaktheid versneld gaat?

“Zeer zeker, naargelang hun begeerte en hun gehoorzaamheid aan Gods wil, bereiken zij dit sneller. Maakt een leergierig kind niet spoediger vorderingen dan een onwillig kind?”

118. Kunnen de Geesten degenereren?

“Nee, naarmate zij zich ontwikkelen, begrijpen zij wat hen van de perfectie afhield. Nadat de Geest een beproeving ondergaan heeft, heeft hij kennis verkregen en deze verliest hij niet. Hij kan op hetzelfde niveau blijven staan, maar hij gaat niet achteruit.”

119. Zou God de Geesten niet kunnen vrijstellen van de beproevingen om tot de eerste rang te raken?

“Indien zij volmaakt geschapen waren, zou het voor hen geen verdienste zijn om te kunnen genieten van de staat van perfectie. Wat zou de verdienste zijn zonder gevecht? Bovendien is de ongelijkheid, die tussen de Geesten bestaat nodig voor hun persoonlijkheid. En de missie, die zij op die verschillende trappen van ontwikkeling vervullen, behoort tot het plan van de Voorzienigheid die als doel de harmonie van het heelal heeft.”

Omdat in het maatschappelijke leven voor alle mensen de hoogste plaatsen bereikbaar zijn, zou men met evenveel recht kunnen vragen, waarom de heerser niet van ieder soldaat een generaal maakt? Waarom zijn alle ondergeschikte ambtenaren geen hoofdamttenaren? Waarom zijn alle leerlingen geen leraren? Tussen het

maatschappelijk en het Geestenleven bestaat dit verschil, dat de duur van het eerste beperkt is, en daardoor niet iedereen alle rangen kan bereiken, terwijl het tweede, oneindig van duur is en voor allen de mogelijkheid openlaat om tot de hoogste rang op te klimmen.

120. Staan alle Geesten om tot het goede te komen, de beproeving van het kwaad door?

“Niet de beproeving van het kwaad, maar die van de onwetendheid.”

121. Waarom zijn er Geesten die de weg van het goede en anderen die de weg van het kwaad opgaan?

“Hebben zij niet hun vrije wil? God schiep geen slechte Geesten, maar hij schiep ze eenvoudig en onwetend, dat wil zeggen met gelijke aanleg voor het goede als voor het kwade. Zij die slecht zijn, zijn dit door hun eigen wil geworden.”

122. Hoe kunnen de Geesten die bij hun oorsprong nog geen zelfbewustheid bezitten, de vrije keus tussen goed en kwaad hebben? Bestaat er in hen een beginsel, een zekere neiging, welke hen eerder in de één dan in de andere richting drijft?

“Naarmate het zelfbewustzijn bij de Geest toeneemt, ontwikkelt zich ook de vrije wil. Er zou geen sprake van vrijheid kunnen zijn, indien het doen van een keuze, door een van de wil van de Geest onafhankelijke oorzaak, bepaald werd. De oorzaak van het kwaad is niet in, maar buiten hem gelegen, in de invloeden waaraan hij ten gevolge van zijn vrije wil toegeeft. Dit is het grote beeld van de ondergang van de mensen en van de erfzonde: sommigen zijn voor de verleiding bezweken, anderen hebben weerstand geboden.”

- Waar komen die invloeden vandaan, die hij ondergaat?

“Van onvolmaakte Geesten, die zich van de mens proberen meester te maken, hem te domineren, en die zich gelukkig voelen als zij hem kunnen doen bezwijken. Dit heeft men onder de gedaante van Satan willen afbeelden.”

- Ondergaat de Geest deze invloed alleen bij het begin van zijn bestaan?

“Het volgt hem in zijn Geestenleven, totdat hij zoveel macht over zichzelf verkregen heeft, dat de slechte Geesten er van afzien hem te willen domineren.”

123. Waarom heeft God toegestaan dat de Geesten de weg van het kwaad konden bewandelen?

“Hoe durft u aan God verantwoording voor zijn daden vragen? Denkt u dat u in staat bent zijn bedoelingen te doorgronden? Toch kunt u tegen uzelf zeggen: Gods wijsheid is zichtbaar in de vrijheid, die Hij aan ieder laat om een keuze te doen, want ieder heeft daardoor de verdienste van zijn arbeid.”

124. Omdat er Geesten zijn die vanaf hun oorsprong de weg van het absolute goede of van het absolute kwaad volgen, zo bestaan er zeker tussen deze twee uitersten nog andere trappen?

“Jazeker, en tot deze behoort de grote meerderheid.”

125. Kunnen de Geesten, die de weg van het kwaad opgegaan zijn, dezelfde graad van volkomenheid van de anderen bereiken?

“Ja, maar de *eeuwigheden* zullen voor hen langduriger zijn.”

Door dit woord eeuwigheden drukt men het denkbeeld uit, dat de mindere Geesten over de eeuwigheid van hun lijden koesteren, omdat het hen niet gegeven is daarvan het einde te voorspellen. Dit denkbeeld vernieuwt zich elke keer bij elke beproeving waaronder zij bezwijken.

126. Zijn de Geesten die, na het kwade doorgeworsteld te hebben en de hoogste trap bereikt hebben, in Gods ogen minder verdienstelijk dan de andere?

“God beschouwt de verdwaalde met hetzelfde oog en heeft hen even lief. Zij worden slecht genoemd omdat zij bezweken zijn; voor die tijd waren zij slechts eenvoudige Geesten.”

127. Worden alle Geesten met gelijke intellectuele vermogens geschapen?

“Zij zijn allemaal gelijk geschapen, maar omdat zij niet weten waar zij vandaan komen, moet de vrije wil zijn loop hebben. Zij gaan allemaal, de een sneller dan de andere, zowel in verstand als in moraliteit vooruit.”

Geesten, die van het begin af aan de weg van het goede bewandelen, zijn daarom nog geen volmaakte Geesten. Al hebben zij geen slechte neigingen, toch moeten zij de nodige ervaring en kennis opdoen om de volmaking te kunnen bereiken. Wij kunnen hen met kinderen vergelijken, die, hoe goed hun natuurlijke aanleg ook is, die toch moeten ontwikkelen en onderwezen dienen te worden. Zij kunnen niet zonder tussenfases van de kindsheid tot de volwassen leeftijd overgaan. Maar zoals er ook mensen zijn, die vanaf hun jeugd goed of slecht zijn, zijn er ook Geesten, die vanaf het begin goed of slecht waren met dit grote verschil, dat het kind volledig gevormde neigingen meebrengt, terwijl de Geest bij zijn vorming evenmin goed als slecht is. Hij bezit in zich alle neigingen en ten gevolge van zijn vrije wil, volgt hij de een of de andere weg.

Engelen en duivels

128. Behoren de wezens, die wij engelen, aartsengelen of serafijnen noemen, tot een afzonderlijke categorie van Geesten, met een andere geardeerdheid dan die van de andere Geesten?

“Nee, het zijn reine Geesten, die op de hoogste trap staan en alle volmaaktheden in zich verenigen.”

Het woord engel doet bij ons het idee van zedelijke volmaaktheid ontstaan, maar het wordt ook vaak op goede en kwade wezens, die buiten de mensheid bestaan, toegepast. Men zegt bijvoorbeeld de goede en kwade engel; de engel van het licht en die van de duisternis; in die zin heeft het dezelfde betekenis als Geest of genius. Wij bezigen het hier in de goede zin van het woord.

129. Hebben de engelen alle trappen doorlopen?

“Zij hebben alle trappen doorlopen, maar zoals wij reeds gezegd hebben, hebben sommigen hun missie zonder klagen aanvaard en spoedig het einddoel bereikt, terwijl anderen een meer of minder lange tijd nodig hebben gehad om de volmaaktheid te bereiken.”

130. Indien de opvatting dat er volmaakte en superieure wezens geschapen zijn, een misvatting is, hoe komt het dan, dat men dit geloof onder de overleveringen van de meeste volken terugvindt?

“Weet dat uw aarde niet sinds alle eeuwigheid bestaan heeft en dat er Geesten waren, die reeds lang vóóordat de aarde bestond, de hoogste trap bereikt hadden. Hierdoor hebben de mensen dus kunnen geloven, dat zij altijd geweest zijn, zoals zij toen waren.”

131. Zijn er duivels, in de betekenis die men aan dat woord hecht?

“Indien er duivels waren, zouden zij Gods schepping zijn en zou God rechtvaardig en goed zijn, als hij wezens geschapen had, die eeuwig tot het kwaad en tot het ongeluk gedoemd zijn? Indien er duivels zijn, dan wonen die op uw inferieure en andere soortgelijke werelden. Het zijn die hypocriete mensen, die van een goede en rechtvaardige God een boze en wraakzuchtige God maken, en die geloven Hem welgevallig te zijn, door de gruwelen die zij in Zijn naam bedrijven.”

Het woord démon wordt alleen in de hedendaagse opvatting als slechte Geest gebruikt, want het Griekse woord daimôn, waarvan het afkomstig is, betekent genius, intelligentie, en werd zonder onderscheid voor alle onlichamelijke wezens, goede of slechte, gebruikt.

Volgens de algemene toepassing van dat woord, hecht men aan demonen de gedachte vanuit hun aard kwaadwillige wezens; deze zouden evenals alles wat bestaat, Gods schepping zijn; en God, die bij uitnemendheid rechtvaardig en goed is, kan geen wezens geschapen hebben, die door hun karakter tot het kwaaddoen voorbeschikt en voor eeuwig verdoemd zullen zijn. Indien de demonen Gods schepping niet waren, zouden zij evenals God, in alle eeuwigheid bestaan hebben, en zou er meer dan één Hoogste macht zijn.

Een hoofvereiste van iedere leer is, logisch te zijn. En in de leer van de duivels, in de absolute zin opgevat, ontbreekt dit belangrijke beginsel. Dat men in het geloof van achterlijke volken, die de eigenschappen van God niet kennen en kwaadwillige goden aannemen, en die ook demonen opgenomen heeft, is eenvoudig te begrijpen. Maar voor hen, die van Gods eigenschappen Zijn goedheid als Zijn eigenschap bij uitstek beoordelen, is de veronderstelling dat Hij wezens heeft kunnen scheppen, die tot kwaaddoen gedoemd zijn en bestemd zijn om dit eeuwig te doen, onlogisch en tegenstrijdig. Want dit is hetzelfde als die goedheid ontkennen. De voorstanders van de duivel beroepen zich op de woorden van Christus. Het is niet aan ons om het gezag van Zijn onderwijs, dat wij meer in het hart dan in de mond van de mensen zouden willen zien, te ontkennen. Maar is men er wel zo zeker van, de zin, die hij aan het woord duivel hechten, te kennen? Weet men niet dat de symbolische vorm het onderscheidende kenmerk van zijn taal is, en moet alles, wat in het Evangelie staat, letterlijk opgevat worden? Wij willen slechts een tekst als voorbeeld aanhalen:

“En onmiddellijk na de verdrukking van die dagen, zal de zon verduisterd worden en de maan zal haar schijnsel niet geven en de sterren zullen van de hemel vallen en de krachten der hemelen zullen bewogen worden. Voorwaar ik zeg u: dit geslacht zal

niet voorbijgaan, tot dat al deze dingen geschied zullen zijn.” (Matth. XXIV, vs. 29 en 34). Hebben wij de vorm van de tekst over de schepping en de beweging van de aarde, zoals die in de bijbel vermeld staat, niet door de wetenschap weerlegd gezien? Kan dit ook niet het geval zijn met enige beelden, die Christus gebruikt heeft, daar hij volgens de begrippen van tijd en plaats spreken moest. Christus heeft niet willens en wetens een leugen kunnen uitspreken. Indien er dus in zijn woorden dingen voorkomen die strijdig met het gezonde verstand zijn, komt dit omdat wij die niet begrijpen of verkeerd toepassen.

Wat de mensen ten opzichte van de engelen gedaan hebben, deden zij ook voor de duivels: net zoals zij geloofden dat Geesten sinds alle eeuwigheid volmaakt waren en zij de inferieure Geesten beschouwden als wezens, die sinds alle eeuwigheid slecht waren.

Onder het woord démon moeten de onreine Geesten verstaan worden, die vaak niet veel beter zijn dan de wezens, die men onder die naam aanduidt, maar met dit onderscheid, dat hun toestand slechts tijdelijk is. Het zijn onvolmaakte Geesten, die de hun opgelegde beproevingen, protesterend ondergaan, en die daarom voor hen van langer duur zijn, maar, die ook op hun beurt, zodra zij daartoe de wil doen blijken, het doel zullen bereiken.

Men zou dus het woord in die beperkte zin opgevat kunnen behouden ware het niet dat men er tegenwoordig een bijzonder begrip aan hecht, waardoor men op het dwaalspoor zou kunnen raken, door aan bijzondere voor het kwaad geschapen wezens te doen denken.

Wat Satan aangaat: die is klaarblijkelijk de personificatie van het kwaad onder een allegorische vorm; want het is onmogelijk aan te nemen, dat er een wezen zou bestaan, die met gelijke macht tegen God zou strijden en die als enige streven zou hebben, zich tegen Gods wil te verzetten. De mens heeft beelden en schetsen nodig om indruk op zijn verbeelding te kunnen maken, daarom heeft hij het onlichamelijke wezen onder een materiele vorm met attributen, aan hun goede hoedanigheden of gebreken herinneren, afgebeeld. Zo hebben de Ouden, die de tijd wilden personifiëren, die afgebeeld als een grijsaard met een zeis en een zandloper; het beeld van een jongeling zou hier een tegenstrijdigheid geweest zijn. Hetzelfde geldt voor de allegorische voorstellingen van de fortuin, de waarheid enzovoorts. De nieuwe volken hebben de engelen of reine Geesten met een schitterend gelaat en blanke vleugelen, symbolen voor de reinheid, Satan met horens, klauwen en de attributen van het dierlijke, als symbolen van de lage drijven, afgebeeld.

Het volk, dat alles letterlijk opvat, heeft deze symbolen als wezenlijke personen aangezien, zoals het dit vroeger met Saturnus in de allegorische voorstelling van de tijd gedaan heeft.

Tweede Hoofdstuk

Incarnatie (menswording) van de Geesten

1.DOEL VAN DE INCARNATIE. 2. DE ZIEL. 3.MATERIALISME.

Doel van de incarnatie

132. Wat is het doel van de incarnatie van de Geesten?

“God legt hen die op, met het doel om hen de volmaaktheid te doen bereiken. Voor sommige Geesten is het een boetedoening, voor anderen een missie. Maar om die volmaaktheid te bereiken, *moeten zij het wisselvallige karakter van het lichamelijke leven doorstaan*. Daarin bestaat de boetedoening. De incarnatie heeft nog een ander doel, namelijk de Geest in staat te stellen zijn deel in het werk van de schepping te kunnen dragen. Om dit te kunnen doen, neemt hij in elke wereld een gestalte aan in harmonie met het stoffelijke beginsel, waaruit die wereld bestaat, om daar, in dat opzicht, Gods geboden te kunnen volbrengen. Zodoende werkt hij mee aan het algemene werk, terwijl hij zijn eigen vooruitgang bevordert.”

De medewerking van de lichamelijke wezens is nodig voor de geregelde loop van het heelal; maar God heeft in Zijn wijsheid gewild, dat die wezens, in die arbeid een middel zouden vinden tot vooruitgang, en om meer en meer tot Hem te naderen. Zo ziet men, dat door een bewonderenswaardige wet, door Gods voorzienigheid vastgesteld, alles in het heelal een keten vormt en dat alles in de natuur door onderlinge verplichtingen aan elkaar verbonden is.

133. Is het voor die Geesten, die van het begin af aan de weg van het goede gevolgd hebben, nog nodig de incarnatie te ondergaan?

“Alle Geesten zijn eenvoudig en onwetend geschapen. Zij worden wijzer door de strijd en de gebeurtenissen van het leven. God, die rechtvaardig is, kon ze niet zonder dat zij daarvoor enige moeite aangewend of gewerkt hadden (dus zonder verdiensten te hebben), niet gelukkig maken.”

- Maar wat voor nut heeft het dan dat de Geesten de goede weg opgegaan zijn, als daardoor zij niet van het verdriet van het lichamelijke leven zijn gevrijwaard?

“Zij bereiken spoediger het einddoel, bovendien zijn de moeilijkheden van het leven vaak het gevolg van de onvolmaaktheden van de Geest. Hoe minder onvolmaaktheden de Geest bezit, des te minder kwellingen zal hij ondervinden. Hij, die niet afgunstig of jaloeers, niet gierig of eerzuchtig is, zal de kwellingen, die deze gebreken tot gevolg hebben, niet ondervinden.”

De ziel

134. Wat is de ziel?

“Een geïncarneerde Geest.”

- Wat was de ziel voordat zij zich met het lichaam verenigde?

“Geest.”

- Dus zijn zielen en Geesten hetzelfde?

“Ja, zielen zijn slechts Geesten. Voordat zij zich met het lichaam verenigt, is de ziel een van de intelligente wezens, die de onzichtbare wereld bevolken en die tijdelijk een vleselijk omhulsel aannemen, om zich te reinigen en wijzer te worden.”

135. Bestaat er in de mens nog iets anders dan de ziel en het lichaam?

“Ja, de band die de ziel met het lichaam verbindt.”

- Van welke aard is die band?

“Halfstoffelijk, dat wil zeggen, een intermediair tussen Geest en lichaam. En deze moet er zijn, willen deze met elkaar kunnen communiceren. Het is door die wederzijdse band dat de Geest op de stof en de stof op de Geest werkt.”

De mens bestaat dus uit drie noodzakelijke delen:

1. *Het lichaam, of stoffelijk wezen, zoals de dieren, en is door hetzelfde levensbeginsel bezielde.*
2. *De ziel, een geïncarneerde Geest die het lichaam tot woning heeft.*

3. *Het bemiddelende beginsel of perispirit, een halfstoffelijke substantie, die tot eerste omhulsel van de Geest dient en de ziel met het lichaam verbindt. Zoals bij een vrucht: kiem, kiemhulsel, en schil of bast.*

136. Is de ziel onafhankelijk van het levensbeginsel?

“Het lichaam is slechts omhulsel; wij herhalen dit voortdurend.”

- Kan het lichaam zonder de ziel bestaan?

“Ja, en toch verlaat de ziel het lichaam, zodra dit ophoudt te leven. Voor de geboorte bestaat er nog geen complete vereniging tussen ziel en lichaam. Zodra deze vereniging tot stand is gekomen, worden door de dood van het lichaam de banden met de ziel verbroken en de ziel verlaat het lichaam. Een lichaam zonder ziel kan het organische leven bezitten, maar de ziel kan niet in een lichaam verblijven, dat van het organische leven is beroofd.”

- Wat zou ons lichaam zijn, indien het geen ziel had?

“Een vleesklomp zonder intelligentie, alles wat u wilt, maar geen mens.”

137. Kan dezelfde Geest zich tegelijk in twee verschillende lichamen incarneren?

“Nee, de Geest is ondeelbaar en kan niet tegelijkertijd twee verschillende wezens bezielen.” (zie *Het Boek der Mediums*, hoofdstuk *Bicorporëiteit en Transfiguratie*.)

138. Wat moet men denken over de mening van bepaalde mensen, die de ziel als het beginsel van het stoffelijke leven beschouwen?

“Dit is een kwestie van woorden; wij hechten daar niet aan. Begin elkaar onderling te begrijpen.”

139. Sommige Geesten, en daarvoor sommige filosofen, hebben de ziel genoemd: *een bezielende vonk, van het grote Alles geëmaneerd*. Hoe verklaart u die tegenstrijdigheid?

“Het is geen tegenstrijdigheid. Alles hangt af van de betekenis die men aan de woorden hecht. Waarom hebt u voor iedere zaak niet een afzonderlijk woord?”

Het woord ziel wordt gebruikt om geheel van elkaar verschillende dingen uit te drukken. Sommigen geven die naam aan het beginsel van het leven, en in die zin is het figuurlijk gesproken juist, te zeggen, dat de ziel een bezielende vonk is, geëmaneerde van het grote Alles. De laatste woorden duiden de algemene bron van het levensbeginsel aan, waarvan ieder schepsel een gedeelte tot zich neemt, en dat na de dood weer tot de massa terugkeert. Dit denkbeeld sluit absoluut niet het bestaan uit van een zedelijk, afgescheiden, van de stof onafhankelijk en zijn persoonlijkheid behoudend wezen. Het is datzelfde wezen dat men ook ziel noemt en het is in die zin dat men kan zeggen dat de ziel een geïncarneerde Geest is. Met betrekking tot deze verschillende definities van de ziel, spraken de Geesten in de geest van de betekenis die zij aan het woord gaven en naar de aardse denkbeelden, waarmee zij nog min of meer vervuld van waren. Dit komt door de onvolledigheid van de menselijke taal, die niet voor elk denkbeeld een eigen woord heeft. Hierdoor ontstaan veel vergissingen en woordenstrijden. Daarom zeggen de verheven Geesten ons, om het eerst onder elkaar over de betekenis van de woorden ééns te worden⁴.

140. Wat moet men denken van de theorie, die de ziel in zoveel delen als er spieren zijn, verdeelt, waarvan ieder deel de verrichtingen van het lichaam bestuurt?

“Dit hangt alweer af van de betekenis, die men aan het woord *ziel* geeft. Als men daarmee het levensgevende fluïdum bedoelt, dan heeft men gelijk. Maar als men daarmee de geïncarneerde Geest bedoelt, heeft men het fout. Wij hebben dit al gezegd: de Geest is ondeelbaar. Hij brengt bewegingen over op de organen door het bemiddelende fluïdum, zonder zich daarvoor te verdelen.”

- Er zijn toch Geesten die er deze definitie van gegeven hebben?

“Onwetende Geesten kunnen het effect voor de oorzaak aanzien.”

De ziel handelt door tussenkomst van de organen en de organen worden bezielde door het levensgevende fluïdum, dat zich tussen hen verdeelt. Er wordt meer fluïdum toebedeeld aan die organen, die het middelpunt of focus van bewegingen zijn. Maar deze verklaring is niet van toepassing op de ziel, die beschouwd wordt als een Geest die het lichaam bewoont en dat bij de dood verlaat.

---

4 Zie in de inleiding II, de verklaring van het woord ziel.

141. Zit er enige waarheid in de mening van hen, die geloven dat de ziel uitwendig is en het lichaam omgeeft?

“De ziel is niet in het lichaam opgesloten, zoals een vogel die is in een kooi. Zij straalt uit en openbaart zich naar buiten, zoals een licht door een glazen bol of zoals het geluid om een geluidsgevend middelpunt. In die zin kan men zeggen dat zij uitwendig is, maar zij is daarom nog geen omhulsel van het lichaam. De ziel heeft twee omhulsels: het ene, fijn en licht is het eerste, dat u het perispirit noemt. Het andere, grof stoffelijk en zwaar is het lichaam. De ziel is het middelpunt van al deze omhulsels, zoals de kiem dat in een pit is: dit hebben wij u al gezegd.”

142. Wat moet men denken van die andere theorie, volgens welke de ziel van een kind zich bij ieder tijdperk van het leven aanvult?

“De ziel is niet meer dan één. Zij bestaat zowel bij het kind als bij de volwassen in haar geheel, het zijn de organen of werktuigen ten dienste van de ziel, die zich ontwikkelen en volmaken. Hier neemt men wederom het uitwissel voor oorzaak aan.”

143. Waarom geven de Geesten niet allen dezelfde omschrijving van de ziel?

“Over soortgelijke onderwerpen zijn niet alle Geesten even goed ingelicht. Er zijn Geesten wier verstand nog weinig ontwikkeld is en die geen abstracte denkbeelden kunnen begrijpen. Het is net als bij u met kinderen. Er zijn ook schijngeleerde Geesten, die om indruk te maken met woorden pronken: ook zoals bij u. Dan nog kunnen verlichte Geesten verschillende uitdrukkingen gebruiken, die hoofdzakelijk dezelfde waarde hebben, maar welke uw taal niet in staat is duidelijk weer te geven. Men moet dan beelden en vergelijkingen gebruiken en die neemt u dan als de realiteit.”

144. Wat moet men onder de wereldziel verstaan?

“Het is het algemene beginsel van het leven en van de intelligentie, waaruit alle individualiteiten geboren worden. Maar zij, die dit woord gebruiken, begrijpen het vaak zelf niet. Het woord ziel is zo rekbaar, dat iedereen het naargelang zijn eigen droombeelden interpreteert. Men heeft ook nu en dan een ziel aan de aarde toegeschreven. Hieronder moet men de groep toegewijde Geesten verstaan, die, als u naar hen

luistert, uw daden richting het goede leiden, en die als het ware Gods plaatsbekleders op uw aardbol zijn.”

145. Hoe komt het dat zowel vroegere en moderne filosofen zo lang over de psychologische wetenschap gediscussieerd hebben, zonder tot de waarheid te komen?

“Deze mannen waren de voorlopers van de eeuwige spiritistische leer; zij hebben de wegen gebaad. Zij waren mensen en konden zich dus vergissen, want zij zagen hun eigen denkbeelden aan voor het licht. Maar zelfs hun vergissingen zijn nuttig om de waarheid het achterhalen, doordat zij de pro's en de contra's beschouwen. Bovendien zitten er tussen die dwalingen ook waarheden, die door een vergelijkende studie duidelijk worden.”

146. Neemt de ziel een bepaalde en begrensde plaats in het lichaam in?

“Nee, maar zij zit bij de grote genieën en bij allen die veel denken, voornamelijk in het hoofd. Bij hen die diepe gevoelens hebben en wiens daden de meeste betrekking op de mensheid hebben, zit zij in het hart.”

- Wat moeten wij denken van de mening van hen, die de ziel in een vitaal centrum plaatsen?

“U bedoelt te zeggen dat de Geest zich bij voorkeur in dat deel van uw organisme ophoudt omdat alle sensaties op dat punt uitlopen. Zij, die de ziel plaatsen in dat wat zij als het middelpunt van het levensvermogen beschouwen, verwarren deze met het levensgevende fluïdum of het levensgevende beginsel. Men kan echter zeggen, dat de zetel van de ziel zich in het bijzonder in de organen bevindt, die tot intellectuele en zedelijke uitingen dienen.”

Materialisme

147. Waarom zijn de anatomen en fysiologen en over het algemeen mensen die de natuurwetenschappen bestuderen, meestal tot materialisme geneigd?

“De natuurkundige schrijft alles toe aan wat hij ziet. Het is menselijke hoogmoed, omdat zij geloven alles te kennen en niet kunnen aannemen dat er iets kan bestaan dat hun begripsvermogen te bovengaat. Hun

kennis zelf voedt hun eigendunk, zij denken dat de natuur niets meer voor hen kan verbergen.”

148. Is het niet te betreuren dat het materialisme het gevolg is van studies, die juist de mens de superioriteit van de intelligentie die de wereld bestuurt, moest aantonen? Moet men daaruit niet de conclusie trekken dat die studies gevaarlijk zijn?

“Het is onjuist dat het materialisme een gevolg is van de beoefening van die wetenschappen. Het is de mens die uit die beoefening verkeerde conclusies trekt, want de mens kan van alles, ja zelfs van de goede dingen, misbruik maken. Bovendien beangstigt het Niet hen meer dan zij willen bekennen en de zogenaamde vrijegeesten zijn vaak meer grootsprekers dan helden. De meesten zijn alleen materialist omdat zij niets hebben om de leegte van die hen aangapende afgrond te kunnen opvullen. Biedt het hen aan een laatste redmiddel en zij zullen er zich graag aan vastklampen.”

Er zijn mensen, die door een afwijking van het verstand, in de organische wezens niets anders zien dan de uiting van de stof en daaraan al onze handelingen toeschrijven.

Zij hebben in het menselijke lichaam niet anders dan een apparaat gezien. Zij hebben van het levensorganisme alleen de beweging van de organen bestudeerd. Zij hebben dit leven vaak als het ware door het breken van een draad, een einde zien nemen, en zij hebben niets anders dan die draad gezien. Zij hebben gezocht of er ook iets anders overbleef en omdat zij niets dan de werkeloos geworden stof vonden, omdat zij de ziel niet hebben zien ontsnappen en niet hebben kunnen grijpen, zijn zij tot het besluit gekomen, dat alles in eigenschappen van de stof bestaat en dat er dus na de dood niets meer overblijft dan het niet van de gedachte. Als het echt zo zou zijn, zou dit een droevig resultaat zijn, want dan zou goed en kwaad doelloos zijn. De mens zou alle recht hebben om alléén aan zichzelf te denken en zijn materiële pleziertjes boven alles te stellen. De banden van de maatschappij zouden verbroken en de heiligste neigingen onherroepelijk vernietigd worden. Gelukkig zijn dergelijke denkbeelden verre van algemeen, men kan zelfs zeggen dat zij zeer beperkt en het slechts individuele meningen zijn, die nog nergens tot leer verheven zijn. Een maatschappij die op zulke grondstellingen gevestigd was, zou in haar zelf de kiem van haar bederf bevatten en haar leden zouden elkaar als wilde dieren verscheuren.

De mens koestert instinctmatig de gedachte, dat met dit leven voor hem niet aan alles een einde komt. Hij heeft een afkeer van het niet. Hij mag zich dan wel tegen de

gedachte aan de toekomst gehard hebben, als het laatste ogenblik aanbreekt zijn er maar weinigen, die zichzelf niet aforagen wat er van hen worden zal. Want de gedachte om het leven voor altijd vaarwel te zeggen is een verschrikkelijk idee. Wie kan dan ook een eeuwige scheiding van alles wat men lief heeft met onverschilligheid tegemoet gaan? Wie zou de onmetelijke afgrond van het niet, waarin voor altijd al onze vermogens, al onze hoop begraven worden, voor zich kunnen te zien openen en zonder ontzetting tot zichzelf kunnen zeggen: Wat! Na mij is er niets meer, niets dan de leegte. Alles is voor eeuwig afgelopen. Nog een paar dagen en dan zal ook mijn gedachtenis uit het geheugen van hen die mij overleven, uitgewist zijn. Binnenkort zal er geen spoor van mijn verblijf op aarde meer overblijven, zelfs het goede dat ik gedaan heb, zal door de ondankbaren, die mij dankbaarheid verschuldigd zijn, vergeten zijn. En niets om dat alles te vergoeden, geen ander vooruitzicht dan dat mijn lichaam een prooi voor de wormen zal worden.

Heeft dit tafereel niet iets afschuwelijks, iets angstaanjagends? De godsdienst leert ons, dat het niet zo kan zijn en de rede bevestigt dit. Maar in dat onbepaalde, onzekere toekomstige leven, is er niets dat ons verlangen voor het positieve kan bevredigen, en dat is wat bij velen twijfels doet ontstaan. Wij hebben een ziel, dat is zo, maar wat is die ziel? Heeft zij een gedaante of tenminste een of ander uiterlijk aanzien? Is het een begrensd of onbegrensd wezen? De een zegt dat het een ademtocht van God is, de andere dat het een vonk is en weer anderen beweren dat het een deel van het grote Alles is, het beginsel van het leven en van de intelligentie. Maar wat leren wij nu van dit alles? Welk belang heeft het voor mij een ziel te hebben, als deze zich na mijn dood in de onmetelijkheid verliest, zoals waterdruppels in de zee. Staat dit verlies van onze individualiteit niet met het niet zijn gelijk? Men zegt ook dat de ziel onstoffelijk is: maar een onstoffelijk iets kan geen bepaalde afmetingen hebben; voor ons is het niets. Ook leert ons de godsdienst dat wij naargelang het goede en het kwade dat wij gedaan hebben, gelukkig of ongelukkig zullen zijn. Maar waarin bestaat dat geluk dat ons wacht in Gods schoot? Is het een eeuwige gelukzaligheid, een eeuwige aanschouwing, met geen andere activiteit dan het bezingen van de lof van de Schepper? Bestaan de vlammen van de hel werkelijk of is het een beeld? De kerk zelf geeft er deze laatste uitleg van, maar wat is de smart, die men lijden zal? Waar bevindt zich die strafplaats? Kortom: wat doet men, wat ziet men in die wereld die ons allen wacht? Niemand, zegt men, is van daar teruggekomen ons het ons meedelen. Dit is een misvatting en het is juist de missie van het spiritisme om ons over die toekomst in te lichten en ons haar tot in zekere mate, niet meer door argumentatie, maar door feiten, tastbaar en zichtbaar te maken.

Dankzij de spiritistische mededelingen, is die toekomst niet meer een vermoeden, een waarschijnlijkheid, die iedereen naar believen versiert, die de dichters door hun

ficties of met allegorische voorstellingen verfraaien, die ons bedriegen en alles aandikken. Het is de werkelijkheid, die ons voor ogen gehouden wordt, want het zijn de wezens van gene zijde van het graf zelf, die ons hun toestand komen beschrijven, die ons komen vertellen wat zij doen, die ons in de gelegenheid stellen om als het ware bij alle omstandigheden van hun nieuwe leven aanwezig te zijn. Zij wijzen ons daardoor op het onvermijdelijke lot, dat ons naargelang onze verdiensten of de door ons gepleegde misdaden te wachten staat. Is hierin iets ongodsdienstigs gelegen? Integendeel, want de ongelovigen worden er door tot het geloof teruggebracht en die met zwakke overtuigingen putten er een vernieuwing van inzet en vertrouwen uit. Het spiritisme is dus de machtigste bondgenoot van de godsdienst. Dit is zo omdat God dit toelaat en Hij laat het toe om onze wankelende hoop te doen herleven en ons door het perspectief op dat wat ons in de toekomst wacht, op de weg van het goede terug te voeren.

Derde Hoofdstuk

Terugkeer uit het lichamelijke leven naar het Geestenleven

1. DE ZIEL NA DE DOOD, HAAR INDIVIDUALITEIT. HET EEUWIGE LEVEN.

2. SCHEIDING VAN ZIEL EN LICHAAM.

3. SPIRITISTISCHE BEDWELMING.

De ziel na de dood, haar individualiteit. Het eeuwige leven

149. Wat wordt er van de ziel op het ogenblik van het sterven?

“Zij wordt wederom Geest, dat wil zeggen dat zij weer terugkeert naar de Geestenwereld, die zij tijdelijk verlaten had.”

150. Behoudt de ziel na de dood haar individualiteit?

“Ja, zij verliest die nooit. Wat zou zij zijn, als zij die niet behield?”

- Hoe bemerkt de ziel haar individualiteit, als zij geen stoffelijk lichaam meer heeft?

“Zij bezit nog een fluidum dat haar eigen is, dat zij uit de dampkring van haar planeet put, en dat het uiterlijke aanzien van haar laatste incarnatie heeft: haar perispirit.”

- Neemt de ziel niets van hier met zich mee?

“Niets dan de herinnering en de wens om tot een betere wereld over te gaan.

Deze herinnering is vol genoeg en juist bitterheid naargelang het gebruik dat zij van haar leven gemaakt heeft. Naarmate zij reiner wordt, begrijpt zij de nietigheid beter van dat wat zij op aarde achterlaat.”

151. Wat moet men denken over de mening dat de ziel na de dood tot het universele Alles terugkeert?

“Vormen niet alle Geesten samen een geheel? Is dat niet een gehele wereld?”

Als u een vergadering bijwoont bent u een integrerend deel van die vergadering en toch blijft u uw individualiteit behouden.”

152. Welk bewijs kunnen wij van de individualiteit van de ziel na de dood hebben?

“Vindt u dat bewijs niet in de mededelingen, die u ontvangt? Indien u niet blind bent, ziet u het. Als u niet doof bent, hoort u het. Want heel vaak spreekt een stem tot u, die u het bestaan van een wezen buiten u openbaart.”

Zij, die denken dat de ziel bij de dood in het universele Alles terugkeert, vergissen zich, indien zij daaronder verstaan, dat de ziel, evenals een druppel water die in de zee valt, zijn individualiteit verliest. Maar zij zijn juist indien zij door het universele Alles gezamenlijke onlichamelijke wezens verstaan, waarvan elke ziel of Geest één van de elementen is.

Als de zielen in de massa opgenomen werden, zouden zij slechts de eigenschappen van het geheel bezitten en door niets van elkaar onderscheiden zijn. Zij zouden geen eigen intelligentie noch eigen functies bezitten, terwijl zij bij al hun mededelingen van het bewustzijn van een eigen ik en van een eigen wil, blijk geven. De oneindige verscheidenheid in ieder opzicht, waarin zij zich aan ons vertonen, is een noodzakelijk gevolg van die individualiteit. Indien er na de dood alleen datgene bestond, wat men het grote Alles noemt en alle individualiteiten in zich opneemt, dan zou dit Alles eenvormig zijn en dan zouden ook alle uit de onzichtbare wereld ontvangen mededelingen aan elkaar gelijk zijn. Maar omdat men er goede en slechte, geleerde en onwetende, gelukkige en ongelukkige wezens aantreft, omdat men er alle karakters - opgewekte en neerslachtige, lichtzinnige en diepzinnige - vindt, is het duidelijk dat het om afzonderlijke wezens gaat. De individualiteit wordt nog duidelijker bewezen, wanneer deze wezens hun identiteit door onweerlegbare tekenen en door bijzonderheden uit hun eigen aardse leven, die onderzocht kunnen worden, bewijzen. Zij kan niet in twijfel getrokken worden, wanneer zij zich bij verschijningen zichtbaar aan ons vertonen. De individualiteit van de ziel wordt ons theoretisch als geloofsartikel onderwezen. Het spiritisme bewijst die theorie en maakt deze als het ware tastbaar voor ons.

153. In welke zin moet men het eeuwige leven verstaan?

“Het is het leven van de Geest dat eeuwig is: Het leven van het lichaam is slechts tijdelijk en van korte duur. Als het lichaam sterft, keert de ziel tot het eeuwige leven terug.”

- Zou het niet juister zijn om alleen het leven van de Zuivere Geesten, die de volmaaktheid bereikt hebben en dus geen beproevingen meer te ondergaan hebben, het eeuwige leven te noemen?

“Dit is meer een altijddurende gelukzaligheid, maar dat is een kwestie van woorden. Noem de dingen zoals u wilt, mits u elkaar verstaat.”

Scheiding van ziel en lichaam

154. Is de scheiding van ziel en lichaam pijnlijk?

“Nee, het lichaam lijdt vaak meer gedurende het leven dan op het ogenblik van het sterven. De ziel lijdt niet. De pijnen, die men soms op het ogenblik van de dood lijdt, zijn een genoeg voor de Geest die het einde van zijn ballingschap voelt naderen.”

Bij een natuurlijke dood, bij sterven door uitputting van de organen ten gevolge van ouderdom, verlaat de mens het leven zonder het gewaar te worden: het is als een lamp, die door gebrek aan olie uitgaat.

155. Op welke wijze scheidt de ziel van het lichaam?

“Als de banden, die haar met het lichaam verbonden, verbroken zijn, maakt zij zich vanzelf los.”

- Vindt die scheiding plotseling en door een snelle overgang plaats? Bestaat er een duidelijke grenslijn tussen leven en dood?

“Nee, de ziel maakt zich geleidelijk los en ontsnapt niet als een vogel uit de kooi, wanneer men die plots de vrijheid geeft. Die twee toestanden grenzen aan elkaar en lopen in elkaar over. De Geest bevrijdt zich dus langzamerhand van zijn banden; *die banden worden losgemaakt, niet verscheurd.*”

De Geest is tijdens het leven door zijn halfstoffelijk omhulsel of perispirit met het lichaam verbonden. De dood is slechts de vernietiging van het lichaam en niet van dit omhulsel: het omhulsel scheidt zich af wanneer het organische leven in het lichaam ophoudt. De ervaring leert dat op het ogenblik van de dood de losmaking van het perispirit niet onmiddellijk volledig is en dat dit slechts langzamerhand en naargelang het individu, met verschillende snelheid plaats vindt. Bij sommigen geschiedt die losmaking vrij snel en kan men zeggen dat bij dezen het ogenblik van sterven, op weinige uren na, ook het ogenblik van de verlossing is. Maar bij andere, vooral bij die mensen van wie het leven geheel stoffelijk en zinnelijk is geweest, gaat

de losmaking veel minder snel en kan die vaak vele dagen, weken, ja maanden duren, zonder dat dit daarom de minste levensvatbaarheid noch terugkeer tot het leven impliceert, maar eenvoudigweg een affiniteit tussen lichaam en Geest is. Deze affiniteit is altijd evenredig aan de waarde, die de Geest gedurende zijn leven aan de stof heeft gegeven. Het is inderdaad rationeel te begrijpen dat hoe meer de Geest zich met de stof vereenzelvigd heeft, hij des te meer moeite zal hebben daarvan te scheiden, en dat de zedelijke en intellectuele arbeid, de verheffing van Geest al tijdens het leven een begin van losmaking teweegbrengt en dat, wanneer de dood dan komt, de vrijmaking bijna onmiddellijk volgt.

Dit is de conclusie van de studie, die men op basis van het observeren van alle individuen op het ogenblik van hun sterven, getrokken heeft. Deze waarnemingen bewijzen ook nog, dat de affiniteit, die tussen ziel en lichaam bij sommige individuen blijft bestaan, soms zeer pijnlijk is, want daardoor wordt het mogelijk dat de Geest de afgrijselijkheid van de ontbinding van het lichaam kan voelen. Dit geval behoort tot de uitzonderingen en is aan bepaalde levenswijzen en bepaalde soorten dood eigen. Het komt bij enige zelfmoordenaars voor.

156. Kan de complete scheiding tussen ziel en lichaam al plaatsgevonden hebben, voordat het organische leven geheel uitgeblust is?

“Tijdens de doodstrijd heeft de ziel soms het lichaam al verlaten. Er bestaat dan nog alleen organisch leven. De mens is zichzelf dan niet meer bewust en toch bezit hij nog een ademtocht van het leven. Het lichaam is dan een werktuig, dat door het hart in beweging wordt gebracht. Het leeft zolang als het hart het bloed door de aderen doet vloeien, maar heeft daartoe geen ziel nodig.”

157. Verkeert de ziel op het ogenblik van sterven soms in een staat van extase of geestvervoering, die haar de wereld, tot welke zij terug gaat keren, als het ware zichtbaar maakt?

“Vaak voelt de ziel, dat de banden die haar aan het lichaam verbinden, verbroken worden, *dan wendt zij alle krachten aan om er zich geheel van te ontdoen*. Als ze al gedeeltelijk van de stof is bevrijd, ziet zij de toekomst zich voor haar ogen ontsluiëren en zij geniet van tevoren al de toestand van geest.

158. Is het beeld van de rups die eerst op aarde kruipt, daarna zich als larve opsluit en schijndood is, om weer met pracht in het leven te

treden, een goed beeld van het aardse leven, het sterven, en ons nieuwe leven?

“Een beeld in het klein. Het beeld is goed, maar men moet het echter niet zoals u vaak doet, woordelijk opvatten.”

159. Welke ervaring ondervindt de ziel op het ogenblik dat zij zichzelf in de Geestenwereld bemerkt?

“Dit hangt van omstandigheden af. Indien u slecht gehandeld heeft, met de bedoeling om slecht te handelen, dan zult u zich in de eerste ogenblikken schamen voor die slechte dingen. Voor de rechtschapen mens is dit geheel anders: de ziel voelt zich als het ware van een grote last bevrijdt, want zij vreest geen vorsende blikken.”

160. Vindt de Geest hen, die hij op aarde gekend heeft en die vóór hem gestorven zijn, direct terug?

“Ja, al naargelang de genegenheid, die hij voor hen, of zij voor hem voelden. Vaak komen zij hem bij zijn terugkeer tot de Geestenwereld tegemoet, *en zij zijn hem behulpzaam om hem van de banden van de stof te bevrijden*. Er zijn er ook, die hij gedurende zijn aardse leven uit het oog verloren had, en die hij nu terugvindt. Hij ziet degene die ronddwalen. En hij ziet ook anderen, die geïncarneerd zijn, en gaat die bezoeken.”

161. Vindt bij een gewelddadige dood of bij de dood door ongeluk, waarbij de organen nog niet door ouderdom of ziekte verzwakt zijn, de scheiding van de ziel en het ophouden van het leven gelijktijdig plaats?

“Doorgaans is dit zo, maar in ieder geval is de tijd tussen de twee in, zeer kort.”

162. Behoudt de mens, bijvoorbeeld bij onthoofding, gedurende enige ogenblikken het zelfbewustzijn?

“Vaak behoudt hij dit gedurende enige minuten, totdat het organische leven geheel uitgedoofd is. Maar vaak heeft de angst voor de dood, hem dit bewustzijn al doen verliezen vóór het moment van de onthoofding.”

Er is hier alleen sprake van het bewustzijn dat de lijder als mens door middel van de organen en niet als Geest van zichzelf kan hebben. Indien hij dit bewustzijn niet al voor het ondergaan van onthoofding verloren heeft, dan kan hij deze nog enige ogenblikken, echter zeer kort, behouden, en moet dit noodwendig bij het ophouden

van het organische leven van de hersenen een eind nemen. Daaruit moet men echter niet opmaken dat dan het perispirit reeds geheel van het lichaam vrij is, integendeel, bij alle gevallen van gewelddadige dood, als die niet door het tragsgewijze uitdoven van de levenskrachten teweeg wordt gebracht, zijn de banden, die het lichaam met het perispirit verbinden, meer vasthoudend, en de volkomen loslating vindt langzaam plaats.

Spiritistische bedwelming

163. Bezit de ziel, bij het verlaten van het lichaam, onmiddellijk zelfbewustheid?

“Onmiddellijk zelfbewustheid is het woord niet; de ziel verkeert een tijd lang in een staat van bedwelming.”

164. Ondervinden alle Geesten in dezelfde mate en gedurende even lange tijd die bedwelming, die op de scheiding van lichaam en ziel volgt?

“Nee, dat hangt af van de graad van ontwikkeling die zij bereikt hebben. Hij, die al gelouterd is, herkent zichzelf bijna dadelijk, omdat hij zich gedurende het leven reeds van de stof heeft losgemaakt. Terwijl de zinnelijke mens, en degene wiens geweten niet zuiver is, veel langer de invloed van de stof blijft voelen.”

165. Oefent de bekendheid met het spiritisme enige invloed uit op de kortere of langere duur van die bedwelming?

“Een zeer grote invloed, daar de Geest al vooraf zijn toestand begreep. Maar de betrachtting van het goede en een rein geweten oefenen daarop de grootste invloed uit.”

Op het ogenblik van het sterven is alles eerst verward. De ziel heeft enige tijd nodig om tot zich zelf te komen. Zij is aan het begin als het ware duizelig, en als iemand, die uit een zware slaap ontwakende, zich rekenschap van zijn toestand tracht te geven. De helderheid van de gedachten en de herinnering van het verleden komt weer terug naarmate de invloed van de stof, waarvan zij zich pas losgemaakt heeft, vermindert, en de nevel waarin zijn gedachten gehuld zijn lost zich op.

De duur van de bedwelming die op de dood volgt, is zeer ongelijk. Zij kan even goed enige uren als enige maanden, ja zelfs vele jaren duren. Voor hen, die al bij hun

leven zich de gedachte van hun toekomstige staat eigen gemaakt hebben, is zij het kortste omdat zij dadelijk hun toestand begrijpen.

Bij deze bedwelming doen zich naargelang het karakter van de individuen en vooral naargelang de soort van dood, bijzondere omstandigheden voor. Bij gewelddadige dood, zelfmoord, ter dood veroordeling, dood door ongelukken, beroerten, kwetsuren enz. is de Geest overrompeld, verbaasd, gelooft niet dood te zijn en houdt dit hardnekkig staand. Toch ziet hij zijn lichaam. Hij weet dat dit lichaam hem toebehoort, en begrijpt niet, hoe hij daarvan gescheiden is. Hij gaat tot degene, die hij lief heeft, spreekt hen aan, en begrijpt niet hoe het komt dat zij hem niet horen. Deze illusie houdt aan, totdat het perispirit geheel van het lichaam bevrijd is. Pas dan komt de Geest tot zichzelf en begrijpt dat hij niet meer tot de levenden behoort. Dit verschijnsel is gemakkelijk te verklaren. Onverwacht door de dood overvallen, is de Geest door de plotselinge verandering die hij ondergaan heeft, bedwelmd. In zijn gedachte is de dood, verwoesting, vernietiging, en aangezien hij denkt, ziet, hoort, is hij voor zichzelf niet dood. Wat zijn verwarring nog vermeerderd, is dat hij zichzelf in een ander lichaam ziet, wat de vorm aangaat, gelijk aan het vorige, met een etherische natuur die hij nog niet heeft leren kennen. Hij waant zich vast en begrensd net als in het eerste. Wanneer men zijn aandacht op dat punt vestigt is hij zeer verbaasd dat hij zichzelf niet kan betasten.

Dit beginsel is hetzelfde als dat van de beginnende slaapwandelaars die niet geloven dat zij slapen. Voor hen is slapen stilstand van het vermogen om iets te doen, en omdat zij vrij denken en zien, slapen zij voor zichzelf niet. Bij enige Geesten komt deze eigenaardige toestand voor, ofschoon hun dood niet onverwacht heeft plaatsgevonden. Maar hij is altijd meer algemeen bij hen, die hoewel zij ziek zijn, niet aan sterven gedacht hebben. Men ziet dan het zonderlinge schouwspel van een Geest, die bij zijn eigen teraardebestelling als bij die van een vreemde tegenwoordig is, en tot op het oogenblik, waarop hij de waarheid begrijpt, erover spreekt alsof het hem niet aanging.

Voor de deugdzame mens heeft de bedwelming, die op de dood volgt, niets pijnlijks. Zij is kalm en is gelijk aan alles wat een kalm ontwaken vergezelt. Voor degene wiens geweten niet zuiver is, is zij vol angst en benauwdheid, die naarmate hij tot zichzelf komt, toenemen. Men heeft de opmerking gemaakt dat bij het tegelijk sterven van meerdere individuen niet iedereen, die tegelijk omkomt, elkaar dadelijk terug ziet. In de bedwelming die op het sterven volgt, gaat iedereen zijn eigen weg of houdt zich alleen op met hen, die hen interesseren.

Vierde Hoofdstuk

Plurariteit van het leven

1. REÏNCARNATIE. 2. RECHTVAARDIGHEID VAN DE REÏNCARNATIE.
 3. INCARNATIE OP DE VERSCHILLENDE WERELDEN. 4. VOORUITGAANDE
 TRANSMIGRATIE. 5. TOESTAND VAN DE KINDEREN NA DE DOOD.
 6. GESLACHT VAN DE GEESTEN. 7. BLOEDVERWANTSCHAAP,
 AFSTAMMING. 8. FYSIEKE EN ZEDELIJKE GELIJKENIS. 9. AANGEBOREN
 DENKBEELDEN.

Reïncarnatie

166. Op welke wijze kan de ziel, die in haar aardse leven de volmaaktheid nog niet bereikt heeft, zich verder zuiveren?

“Door de beproeving van een nieuw leven te ondergaan.”

- Op welke wijze vervult de ziel dit nieuwe leven? Is het door zich als Geest te hervormen?

“De ziel wordt door zich te zuiveren natuurlijk hervormd, maar daarvoor is beproeving door het lichamelijke leven nodig.”

- De ziel ondergaat dus meer dan één lichamenlijk leven?

“Ja, wij ondergaan allen meer dan één leven. Zij, die het tegendeel beweren, willen u onwetend doen blijven, zoals zij zelf zijn. Dat is hun begeerte.”

- Uit dit beginsel vloeit, denken wij, dus voort, dat de ziel na het lichaam verlaten te hebben, er een andere neemt. Anders gezegd, dat zij zich weer in een nieuw lichaam incarneert. Moeten wij dit zo begrijpen?

“Dit is duidelijk.”

167. Wat is het doel van de incarnatie?

“Boetedoening, opvolgende verbetering van de mensheid. Waar blijft, zonder dat, de rechtvaardigheid?”

168. Is het aantal lichamelijke levens beperkt of moet de Geest zich tot in de eeuwigheid reïncarneren?

“De Geest doet bij elk nieuw leven een stap voorwaarts in volmaking. Wanneer hij zich van alle smet gezuiverd zal hebben, heeft hij de beproevingen van het lichamelijke leven niet meer nodig.”

169. Is het aantal incarnaties voor alle Geesten dezelfde?

“Nee. Degene, die snelle vorderingen maakt, bespaart zichzelf beproevingen. De opvolgende incarnaties zijn echter altijd zeer talrijk, want de vooruitgang is bijna oneindig.”

170. Wat wordt de Geest na zijn laatste incarnatie?

“Gelukzalige Geest. Hij is dan een Zuivere Geest.”

Rechtvaardigheid van de reïncarnatie

171. Waarop is de leer van de reïncarnatie gegrond?

“Op Gods rechtvaardigheid en op de openbaring, want wij herhalen het voortdurend: een goede vader laat altijd voor zijn kinderen een deur voor het berouw open. Zegt uw verstand u niet, dat de onrechtvaardig zou zijn om voor altijd de eeuwige gelukzaligheid te ontzeggen aan hen, van wie het niet afgehangen heeft zich te verbeteren? Zijn niet alle mensen Gods kinderen? Die onrechtvaardigheid, die onverzoenlijke haat en dat straffen zonder genade, vindt men alleen bij de baatzuchtige mens.”

Alle Geesten trachten naar volmaking, en God schenkt hen daartoe de middelen door de beproevingen van het lichamelijke leven. Maar in Zijn rechtvaardigheid, laat Hij hen toe, datgene, wat zij bij een eerste beproeving niet hebben kunnen doen of niet hebben kunnen volbrengen, in een nieuw leven te beëindigen. Het zou niet billijk, noch met Gods goedheid overeen te brengen zijn hen, die buiten hun wil, door de omgeving waarin zij zich geplaatst vinden, beletselen tot hun verbetering hebben gevonden, voor altijd te straffen. Indien het lot van de mens onherroepelijk bij zijn sterven vastgesteld werd, zou God de daden van allen, niet met dezelfde weegschaal gewogen, noch hen onpartijdig behandeld hebben.

De leer van de reïncarnatie, dat wil zeggen de leer die voor ieder mens verscheidene opvolgende levens aanneemt, is de enige, die met de gedachte overéén te brengen is, welke wij ons van Gods rechtvaardigheid tegenover de mens, op een lage trap van

zedelijkheid geplaatst, vormen. Deze leer is de enige die onze toekomst verklaart. Hierop kunnen wij onze hoop vestigen, omdat zij ons de middelen aanbiedt om, om door het ondergaan van nieuwe beproevingen, voor onze dwalingen te boeten. Het verstand wijst het ons aan en de Geesten leren het ons.

De mens, die zich van zijn minderheid bewust is, put uit de reïncarnatie een troostrijke hoop. Indien hij in Gods rechtvaardigheid gelooft, kan hij niet verwachten in alle eeuwigheid, met hen die beter dan hij, gehandeld hebben, gelijkgesteld te zullen worden. De gedachte, dat die minderheid hem niet voor altijd het hoogste geluk zal doen mislopen, dat hij dat door vernieuwde inspanning zal kunnen verkrijgen, steunt hem en geeft hem weer moed. Wie is er toch aan het einde van zijn carrière, die geen berouw voelt dat hij een bepaalde ervaring heeft ondergaan, waarvan hij later geen gebruik meer van kan maken? Deze te laat verkregen ervaring is daarom niet voor hem verloren; hij zal er in een volgend leven van kunnen profiteren.

Incarnatie op de verschillende werelden

172. Volbrengen wij al onze verschillende incarnaties op de aarde?

“Nee, niet allemaal op aarde, maar op de verschillende werelden. Die incarnatie, die op de aarde wordt ondergaan, is niet de eerste noch de laatste, en is één van de meest materiële en het verst verwijderde van de volmaaktheid.”

173. Gaat de ziel bij elke incarnatie van de ene wereld naar de andere of kan zij meerdere incarnaties op de aarde ondergaan?

“Als zij niet ver genoeg gevorderd is, om op een meer verhevene wereld over te gaan, kan zij herhaaldelijk op dezelfde bol herleven.”

- Dus kunnen wij meerdere malen op de aarde terugkomen?

“Zeker.”

- Kunnen wij op aarde terugkomen, nadat wij op andere wereld geleefd hebben?

“Zeer zeker. U hebt al elders kunnen leven en op de aarde.”

174. Is het een noodzaak om op aarde te herleven?

“Nee, maar indien u geen vorderingen maakt, kunt u op een andere wereld overgaan, die niet veel beter of erger dan de aarde kan zijn.”

175. Is het een voorrecht om de aarde opnieuw te komen bewonen?

“Geen bijzonder voorrecht, tenzij men er komt om een missie te vervullen. In dat geval gaat men daar even goed als elders vooruit.”

- Zou men niet gelukkiger zijn als men Geest bleef?

“Nee, zeker niet. Men zou dan op hetzelfde niveau blijven staan, en het streven is: God te naderen.”

176. Kunnen de Geesten na in andere werelden geïncarneerd te zijn geweest, ook op deze geïncarneerd worden zonder er vroeger ooit geweest te zijn?

“Ja, net als dat ook op de andere werelden kan. Alle werelden zijn solidair met elkaar verbonden: wat op de een niet volbracht is, wordt op de andere volbracht.”

- Dus zijn er mensen, die voor het eerst op aarde zijn?

“Er zijn er velen en zij staan op verschillende stadia van ontwikkeling.”

- Kan men aan een of ander teken herkennen dat een Geest voor het eerst op aarde is?

“Dit zou totaal geen nut hebben.”

177. Moet de Geest, om de hoogste volmaaktheid en gelukzaligheid - het einddoel voor ieder mens - te bereiken, de proef op alle werelden van het heelal doorstaan?

“Nee, want er zijn vele werelden die op dezelfde hoogte staan en op welke de Geest niets nieuws zou kunnen leren.”

- Hoe verklaart u dan de veelvuldigheid van reïncarnaties op dezelfde werelddbol.

“De Geest kan er zich telkens onder geheel andere omstandigheden bevinden, die voor hem zo vele gelegenheden zijn om ervaringen op te doen.”

178. Kunnen de Geesten lichamelijk herleven op een wereld, die betrekkelijk lager staat, dan die waarop zij geleefd hebben?

“Ja, als zij een missie ter bevordering van de vooruitgang te vervullen hebben en dan nemen zij met vreugde het verdriet van dat leven op zich, omdat dit voor hen een middel is om vorderingen te maken.”

- Kan hetzelfde niet door boetedoening verkregen worden en kan God de ongehoorzame Geesten niet naar lagere werelden zenden?

“De Geesten kunnen op dezelfde hoogte blijven staan, maar zij gaan niet achteruit. Hun straf bestaat daarin dat zij dan niet vooruitgaan en het slecht besteedde leven opnieuw moeten beginnen, in een omgeving, die met hun aard overeenkomt.”

- Welke Geesten moeten hetzelfde leven opnieuw beginnen?

“Zij, die tijdens in hun missie of beproeving te kort schieten.”

179. Hebben alle wezens, die dezelfde wereld bewonen, dezelfde graad van volmaaktheid bereikt?

“Nee, het is daar als op de aarde. Er bevinden zich daar beter en slechter ontwikkelden.”

180. Behoudt de Geest, wanneer hij van deze wereld op een andere overgaat, de intelligentie, die hij hier bezat?

“Zonder meer. De intelligentie gaat niet verloren, maar de middelen om zich te uiten kunnen hem ontbreken, dit hangt af van zijn meerdere of mindere voortreffelijkheid en van de toestand van het lichaam, dat hij aan zal nemen.” (zie Invloed van het organisme.)

181. Hebben de wezens, die de verschillende werelden bewonen, lichamen die gelijk zijn aan de onze?

“Zij hebben lichamen, omdat de Geest om op de stof te kunnen werken, met de stof bekleed moet zijn. Maar dit bekleedsel is naargelang van de reinheid die de Geesten bereikt hebben, meer of minder stoffelijk, en hierin bestaat het verschil der werelden die wij doorlopen moeten, want er zijn vele woningen bij onze Vader en dus vele rangen. Sommigen weten dat en zijn zich daarvan reeds op deze aarde bewust, daarentegen zijn er anderen, die volstrekt nog niet op die hoogte zijn.”

182. Kunnen wij de fysieke en zedelijke toestand van de onderscheidene werelden nauwkeurig kennen?

“Wij Geesten kunnen slechts naar de graad van ontwikkeling waarop u bevindt, antwoorden, dat wil zeggen dat wij deze dingen niet aan allen moeten openbaren, omdat niet allen in staat zijn die te begrijpen, *en omdat dit hen zou verontrusten.*”

Naargelang de Geest zich zuivert, nadert het lichaam, waarmee hij bekleed is, ook tot de natuur van de Geesten. De stof is dan minder vast, het lichaam sleept zich niet meer met moeite over de aarde, de fysieke behoeften zijn minder grof, de levende wezens zijn niet meer genoodzaakt elkaar van het leven te beroven om zich te kunnen voeden.

De Geest is vrijer en heeft van verre dingen voorstellingen, die voor ons onbekend zijn. Hij ziet met de ogen van het lichaam, wat wij slechts in gedachte zien.

De zuivering van de Geesten, brengt bij de wezens in welke zij geïncarneerd zijn, zedelijke volmaking voort. De zinnelijke driften worden minder en baatzucht wordt door gevoelens van broederschap vervangen. Daarom zijn op de werelden, die verhevener zijn dan de aarde, oorlogen onbekend. Haat en tweedracht hebben daar geen reden van bestaan, omdat niemand eraan denkt zijn naasten te benadelen. Het bewustzijn door ingeving, dat zij van hun toekomst hebben, de gerustheid, die hen een geweten schenkt vrij van wroeging, maakt dat de dood hen geen bezorgdheid inboezemt. Zij zien die zonder vrees en als een eenvoudige vervorming, die zij ondergaan moeten, naderen.

Het schijnt dat de duur van het leven op de verschillende werelden, evenredig is aan het niveau van fysieke en zedelijke voortreffelijkheid op die werelden en dit is volkomen rationeel. Hoe minder stoffelijk het lichaam is, des te minder zal het aan de wisselvalligheden, die zijn ontbinding teweeg brengen, onderhevig zijn. Hoe reiner de Geest is, des te minder zullen hem ondermijnende driften, zijn deel zijn. Dit is wederom een weldaad van de Voorzienigheid, die het lijden verminderen zal.

183. Als de Geest van de ene wereld op de andere overgaat, moet hij dan wederom een nieuwe kindertijd doorlopen?

“De kindsheid vormt overal een noodzakelijke overgang, maar zij is niet overal zo onnozel als bij u.”

184. Wordt aan de Geest de keus over de nieuwe wereld, die hij bewonen moet, overgelaten?

“Niet altijd, maar hij kan dit verzoeken en kan dit verkrijgen als hij het verdient. Want de werelden zijn voor de Geesten alleen naarmate van hun verdiensten toegankelijk.”

- Indien de Geest niets vraagt, waardoor wordt het dan bepaald op welke wereld hij gereïncarneerd zal worden?

“Door de graad van zijn ontwikkeling.”

185. Blijft de fysieke en zedelijke toestand van de levende wezens op iedere wereldbol altijd dezelfde?

“Nee. De werelden zijn ook onderworpen aan de wet van vooruitgang. Allemaal hebben ze, net als die van u, eerst op een lage trap gestaan en de aarde zal ook een dusdanige vervorming ondergaan. Zij zal, wanneer de mensen goed geworden zullen zijn, een aards paradijs worden.”

Zo zullen de rassen die nu de aarde bevolken, ooit door meer en meer volmaakte wezens vervangen worden. Deze hervormde rassen zullen het tegenwoordige ras opvolgen, zoals het tegenwoordige, andere - nog ruwere - vervangen hebben.

186. Zijn er ook werelden waar de Geest geen stoffelijk lichaam meer bewoont en alleen zijn perispirit als omkleedsel heeft?

“Ja, en zelfs dat omkleedsel wordt zo etherisch, dat het voor u is alsof het niet bestond. Dit is de toestand van de Zuivere Geest.”

- Hieruit schijnt men te moeten opmaken, dat er geen scherpe afbakening tussen de toestand van de laatste incarnaties en die van Zuivere Geest bestaat?

“Die grens bestaat niet. Het verschil verdwijnt langzamerhand en wordt onmerkbaar, zoals de nacht voor de eerste stralen van het morgenlicht wijkt.”

187. Is de substantie van het perispirit op alle wereldbollen dezelfde?

“Nee. Zij is min of meer etherisch. Als de Geest van de ene wereld op de andere overgaat, bekleedt deze zich met de stof die aan elke wereld eigen is. Hiertoe is niet meer tijd dan de duur van een bliksemstraal, nodig.”

188. Bewonen de Zuivere Geesten uitsluitend voor hen bestemde werelden, of bevinden zij zich in de algemene ruimte, zonder meer aan de ene dan aan de andere werelddbol gebonden te zijn?

“De Zuivere Geesten bewonen bepaalde werelden maar zijn daar niet aan gebonden, zoals de mens dat aan de aarde is. Zij kunnen beter dan elk ander wezen, overal zijn.”⁵.

---

⁵ Volgens de Geesten, is van alle wereldbollen, die tot ons zonnestelsel behoren, de aarde degene waarvan de bewoners, het minste ontwikkeld zijn, zowel fysiek als zedelijk. Mars zou nog lager zijn en Jupiter zou in alle opzichten veel hoger staan. Volgens hen is de zon geen wereld, die door lichamelijke wezens bewoond wordt, maar is het een oord van samenkomst van verhevene Geesten, die van daar uit hun gedachten naar andere werelden uitstralen, die zij door tussenkomst van minder verheven Geesten, met welke zij door het algemene fluïdum in betrekking staan, besturen. De fysieke gesteldheid van de zon zou een brandpunt van elektriciteit zijn. Alle zonnen zouden in dezelfde toestand verkeren.

Er bestaat geen noodzakelijke verhouding tussen de massa en afstand van de zon, en de trap van ontwikkeling van de werelden, want het schijnt dat Venus meer gevorderd is dan de aarde en Saturnus minder gevorderd dan Jupiter is.

Verschillende Geesten, die op aarde bekende personen bezielde hebben, hebben verteld dat zij op Jupiter, één van de meest tot de volmaaktheid genaderde hemelbollen, gereïncarneerd waren. Men heeft zich kunnen verwonderen op zulk een vergevorderde werelddbol men scheen te vinden, welke het oordeel van de wereld niet op dezelfde lijn plaatste. Maar men heeft geen reden om zich daarover te verbazen, als men in aanmerking neemt, dat sommige Geesten, die die planeet bewonen, op aarde gezonden kunnen zijn om er eens zending te vervullen, die hen in onze ogen niet op de eerste rang plaatsten. Ten tweede, dat zij tussen hun bestaan op aarde en dat op Jupiter nog op tussenliggende werelden, op welke zij zich hebben kunnen beteren, geïncarneerd kunnen zijn geweest. Tenslotte dat er op die wereld verschillende trappen van ontwikkeling bestaan evenals op onze aarde, en dat de afstand tussen deze trappen zo groot kan zijn als bij ons tussen de wilden en de beschaafde mens. Men moet dus de conclusie niet trekken dat omdat men een bewoner van Jupiter is, men daarom met de meest ontwikkelde gelijk moet staan, evenmin als men met een lid van het Instituut van Frankrijk gelijk staat, omdat men in Parijs woont.

De voorwaarden voor de levensduur zijn ook niet overal dezelfde als op aarde en men kan daarom de leeftijden niet met elkaar vergelijken. Iemand die sinds een aantal jaar overleden was en opgeroepen werd, deelde mede, sinds zes maanden op een bij ons in naam onbekende wereld gereïncarneerd te zijn. Toen hij gevraagd werd welke ouderdom hij nu in die wereld had, antwoordde hij: „Ik kan dit niet schatten, want wij

Vooruitgaande transmigratie

189. Is de Geest vanaf het begin van zijn wording in het volle bezit van zijn vermogens?

“Nee, want de Geest, heeft, net als de mens, zijn tijdperk van kindsheid. Bij de aanvang bezitten de Geesten slechts een instinctmatig leven, en zijn zichzelf en hun daden nauwelijks bewust. Het verstand ontwikkelt zich slechts geleidelijk.”

190. In welke toestand verkeert de ziel bij haar eerste incarnatie?

“In de toestand van kindsheid van het lichamelijke leven. Haar intelligentie is amper ontloken: *zij beproeft te leven.*”

191. Zijn de zielen van onze wilde volkeren, zielen in de kindsheid?

“Betrekkelijke kindsheid, maar het zijn al ontwikkelde zielen. Zij bezitten hartstochten.”

- Dus zijn de hartstochten een bewijs van ontwikkeling?

“Van ontwikkeling, ja, maar niet van vooruitgang. Zij zijn een bewijs van activiteit en bewustzijn van het ik, terwijl in de beginnende ziel, intelligentie en leven, beide slechts als kiem aanwezig zijn.”

rekenen anders dan u, daarbij is onze wijze van bestaan niet meer dezelfde. Men ontwikkelt zich hier sneller. Desondanks kan ik zeggen dat hoewel er slechts zes van uw maanden verlopen zijn, sinds ik er ben, ik wat het verstand aangaat dertig jaren van die welke ik op aarde leefde, oud ben."

Vele soortgelijke antwoorden zijn door andere Geesten gegeven en hierin is niets onwaarschijnlijk gelegen. Zien wij op aarde niet een tal van dieren, die in weinig maanden hun normale ontwikkeling bereiken? Waarom kan dit op andere werelden niet even goed het geval zijn met de mensen? Merken wij daarbij op, dat de ontwikkeling die de mens op dertigjarige leeftijd bereikt heeft, vergeleken bij die, welke hij bereiken moet, wellicht slechts een soort van kindsheid is. Men moet al zeer kortzichtig zijn om onszelf in alles als de typen van de schepping te beschouwen en men verlaagt de Godheid door te geloven dat zij de macht niet zou hebben om niets beters dan wij zijn, te kunnen voortbrengen.

Het leven van de Geest in zijn geheel, doorloopt dezelfde afwisselende toestanden, die wij bij het lichamelijke leven opmerken. Hij gaat trapsgewijs van de toestand van embryo tot die van de kindsheid over, om, door elkaar opvolgende tijdperken, de staat van volwassenheid, welke die van de volmaaktheid is, te bereiken. Alleen met het verschil dat hij geen tijd van aftakeling en ouderdomszwakke ondergaat, zoals bij het lichamelijke leven, dat zijn leven, die een begin gehad heeft, geen einde zal hebben en dat hij, naar onze opvatting geschat, een onmetelijke tijd nodig zal hebben om van de geestelijke kindsheid een volmaakte ontwikkeling te bereiken. En ook dat zijn volmaking niet op één werelddbol, maar door overgang op vele werelden zal voltooid worden.

Het leven van de Geest bestaat dus uit een reeks van lichamelijke levens, waarvan ieder voor hem een middel tot vooruitgang is, zoals ieder lichamenlijk leven uit een reeks van dagen bestaat, op ieder van welke de mens vermeerdering van kennis en ervaringen opdoet. Maar net als er in het leven van de mens dagen zijn die geen vruchten afwerpen, zo zijn er ook in dat van de Geest lichamenlijke levens, die voor hem zonder vrucht blijven, omdat hij er geen nut uit heeft weten te trekken.

192. Kan men reeds in dit leven, door een volmaakt gedrag, alle rangen overspringen en zonder andere toestanden te doorlopen, een Zuivere Geest worden?

“Nee, want wat de mens als volmaakt beschouwt, is verre van volmaakt. Er zijn hoedanigheden, die hem onbekend zijn en die hij niet begrijpt. Hij kan zo volmaakt zijn als zijn menselijke natuur gedooft, maar dat is niet de absolute volmaaktheid. Zo moet ook een kind, hoe vroeg ook ontwikkeld, de fase van jong mens doorlopen voordat hij een rijpe leeftijd kan bereiken; zo is het ook bij een zieke die vóór zijn gehele beterschap, het tijdperk van de genezing moet doorlopen. Bovendien moet de Geest zowel wetenschappelijk als zedelijk vooruit gaan. Als hij slechts in één richting vorderingen heeft gemaakt moet hij, indien hij de hoogste trap wil bereiken ook in de andere richtingen vorderingen maken. Maar naarmate de mens in zijn huidige leven meer vooruitgaat, zullen zijn volgende beproevingen ook minder langdurig en minder moeilijk zijn.”

- Kan de mens tenminste al in dit leven al zekerheid verkrijgen, dat een toekomstend leven met minder verdriet dan het tegenwoordige gepaard gaat?

“Ja, zonder twijfel. Hij kan de lengte van de weg verkorten en de hindernissen, die hij ontmoet, verminderen. *Alleen de onverschillige personen blijven altijd op dezelfde hoogte staan.*”

193. Kan een mens, in zijn nieuwe incarnaties, lager zinken dan hij was?

“Wel in zijn maatschappelijke toestand; als Geest niet.”

194. Kan de ziel van een braaf mens, in een nieuwe incarnatie, het lichaam van een booswicht bezielen?

“Nee, aangezien zij niet kan ontaarden.”

- Kan de ziel van een verdorven mens die van een braaf mens worden?

“Ja, als hij berouw toont, en dan is het een beloning.”

De loopbaan van de Geesten is altijd vooruit en nooit achteruit. Zij stijgen trapsgewijs in rang en zakken niet van de rang, die zij bereikt hebben, af. In hun verschillende incarnaties kunnen zij als mens maar niet als Geest dalen. Zo kan de ziel van een machtig man op aarde, later de minste onder de werklieden bezielen en omgekeerd, want de rangen bij de mensen staan vaak in een omgekeerde verhouding tot de verhevenheid van hun zedelijk gevoel. Herodus was koning en Jezus was timmerman.

195. Kan het perspectief om zich in een ander leven te verbeteren, door de gedachte dat zij zich later altijd nog zullen kunnen beteren, enige mensen er niet toe brengen in het kwade te volharden?

“Hij, die zo denkt, gelooft nergens in. En de gedachte van een eeuwigdurende straf houdt deze evenmin van het kwaad terug, omdat zijn verstand dit denkbeeld verwerpt en deze voorstelling de mens ertoe brengt niets te geloven. Indien men om de mensen te leiden niet anders dan rationele middelen gebruikt had, dan zouden er minder ongelovigen zijn. Een onvolmaakte Geest kan inderdaad bij zijn lichamelijk leven zo denken als u zegt, maar eenmaal van de stof bevrijd denkt hij anders, want hij merkt zeer spoedig dat hij een verkeerde berekening gemaakt heeft, *en dan brengt hij een omgekeerd gevoel in een nieuw leven mee.* Op die wijze wordt de volmaaktheid bereikt en daarom zijn er op aarde mensen, die meer dan anderen ontwikkeld zijn, sommigen hebben reeds ervaring opgedaan, die anderen nog niet bezitten, maar die zij later zullen verkrijgen. Het hangt van henzelf af om hun

voortgang te versnellen dan wel die voor een onbepaalde tijd uit te stellen.”

De mens die in een ongunstige toestand verkeert, tracht die zo spoedig mogelijk voor een andere om te wisselen. Hij, die de overtuiging heeft dat de gebeurtenissen van het leven het gevolg zijn van zijn tekortkomingen, zal trachten een nieuw, minder moeilijk bestaan te verkrijgen. En die gedachte zal hem eerder dan die aan het eeuwige vuur, waarin hij niet gelooft, van het kwaad afbrengen.

196. Gezien de Geesten alleen door het ondergaan van de beproevingen van het aardse leven, beter kunnen worden zou men daaruit moeten afleiden dat het stoffelijke leven een soort zuivering, filtering, veredeling is, die alle wezens van de Geestenwereld moeten ondergaan om de volmaaktheid te kunnen bereiken?

“Ja, zo is het. Door het kwaad te vermijden en het goede te doen worden zij door die beproevingen beter. Maar het is pas na vele incarnaties of opvolgende louteringen dat zij, na langere of kortere tijd, naargelang hun krachtsinspanning, het door hen beoogde doel bereiken.”

- Oefent het lichaam op de Geest invloed uit om die te verbeteren, of is het de Geest die op het lichaam die invloed uitoefent?

“Uw Geest is alles, uw lichaam is slechts een kleed dat vergaat; ziedaar: alles.”

Wij vinden in het sap van de wijnstok een stoffelijke gelijkenis voor de opvolgende zuiveringen van de ziel. Dit sap bevat het vocht dat wij geest of alcohol noemen, maar het wordt verdund door talrijke vreemde bestanddelen, die er de essentie van veranderen. Dit sap bereikt de absolute zuiverheid eerst na opvolgende distillaties, bij ieder van welke het zich van enige onzuiverheden onttrekt. Het distilleertoestel is het lichaam waarin het gebracht moet worden om zich te kunnen zuiveren. De vreemde bestanddelen zijn als het perispirit, dat naarmate de Geest, de volmaaktheid nadert, ook vanzelf zuiverder wordt.

Toestand van de kinderen na de dood

197. Is de Geest van een overleden jong kind zo ver gevorderd als die van een volwassen?

“Vaak is die veel verder gevorderd, want hij kan veel meer geleefd en meer ondervinding hebben, vooral indien hij vooruitgegaan is.”

- Dus kan de Geest van een kind verder gevorderd zijn dan die van zijn vader?

“Dit is zeer vaak het geval. Komt u dat zelf niet vaak genoeg tegen op de aarde?”

198. Behoort de Geest van het kind dat jong sterft en dus geen kwaad heeft kunnen doen, tot de verheven Geesten?

“Indien hij geen kwaad heeft kunnen doen, heeft hij ook geen goed kunnen doen. God stelt hem niet vrij van de beproevingen, die hij ondergaan moet. Indien hij rein is, komt dit niet doordien hij een kind is, maar omdat hij meer gevorderd was.”

199. Waarom wordt vaak al in de jeugd het leven afgebroken?

“De duur van het leven van een kind kan voor de Geest, die in hem geïncarneerd is, een aanvulling zijn van een voor de bepaalde tijd afgebroken leven. Zijn leven is vaak *een beproeving of boetedoening voor de ouders.*”

- Wat wordt er van de Geest van een jong gestorven kind?

“Hij vangt een nieuw leven aan.”

Indien de mens slechts eenmalig zou leven en indien bij het einde van dat leven zijn lot voor eeuwig vastgesteld werd, welke verdienste zou dan de helft van de mensheid, die jong sterft, hebben om aanspraak te kunnen maken, om zonder de minste inspanning daarvoor aangewend te hebben, de eeuwige gelukzaligheid deelgenoot te worden? En met welk recht zouden zij van de vaak zo harde voorwaarden, die aan de andere helft opgelegd worden, ontheven worden? Zoiets is niet met Gods rechtvaardigheid overeen te brengen. Door de reïncarnatie is er gelijkheid voor allen. De toekomst behoort zonder enige uitzondering, zonder enig voorrecht ten gunste van wie ook, aan allen. Zij, die als laatste het doel bereiken, kunnen dit aan niemand dan aan henzelf wijten.

De mens moet naar de verdiensten van zijn arbeid oogsten, evengoed als hij er de verantwoordelijkheid van draagt.

Het is bovendien niet rationeel om de kindsheid als een natuurlijke staat van onschuld te beschouwen. Vindt men niet kinderen met de slechtste inborst, op een

leeftijd, waarop de opvoeding nog geen invloed heeft kunnen uitoefenen? Treft men niet kinderen aan, die als ware het bij hun geboorte, sluwheid, valsheid, snoodheid, zelfs de neiging tot diefstal en moord meebrengen, ongeacht de goede voorbeelden waarmee zij omringd zijn? De burgerlijke wet rekent hen hun misdaden niet aan, omdat zegt de wet, zij onoordeelkundig hebben gehandeld. Hierin heeft de wet gelijk, want zij handelen inderdaad meer gedreven door hun natuurdriften, dan met voorbedachten rade, maar van waar kunnen die verschillende driften bij kinderen van dezelfde ouders, onder dezelfde omstandigheden en onder dezelfde invloed opgevoed, ontstaan? Vanwaar die vroege verdorvenheid - daar de opvoeding er niets aan heeft kunnen doen - indien het geen gevolg is van de lage trap, waarop de Geest staat? Hij, die slecht is, is dat, omdat zijn geest minder vorderingen gemaakt heeft, en dan draagt hij er de gevolgen van, niet de gevolgen van de daden die hij als kind, maar van die welke hij in een vorig leven gepleegd heeft. Op die wijze is de wet voor allen gelijk en wordt iedereen door Gods rechtvaardigheid getroffen.

Geslacht van de Geesten

200. Behoren de Geesten tot het ene of andere geslacht?

“Niet volgens de betekenis, die u er aan geeft. Het geslacht van de Geesten is afhankelijk van het organisme. Er heerst tussen hen liefde en sympathie, maar die zijn gegrond op gelijksoortige gevoelens en gedachten.”

201. Kan de Geest, die het lichaam van een man bezielde heeft, in een nieuw leven, dat van een vrouw bezielen en omgekeerd?

“Ja, mannen en vrouwen worden door dezelfde Geesten bezielde.”

202. Als men Geest is, geeft men er dan de voorkeur aan, om in het lichaam van een man of in dat van een vrouw geïncarneerd te worden?

“Dit is de Geest om het even. Het hangt van de beproevingen af, die hij ondergaan moet.”

De Geesten incarneren zich als man of vrouw omdat zij zelf geen geslacht hebben. Omdat zij in alles vooruit moeten gaan vinden zij bij elk geslacht en elke maatschappelijke toestand gelegenheid tot beproeving en tot toepassing van bijzondere plichten en om ervaring op te doen. Degene, die altijd man zou zijn, zou niets anders weten dan wat de mannen weten.

Bloedverwantschap, afstamming

203. Dragen de ouders een gedeelte van hun ziel op hun kinderen over of schenken zij deze alleen het animale leven, waarbij later een nieuwe ziel het zedelijke leven komt voegen?

“Alleen het animale leven, want de ziel is ondeelbaar. Een stompzinnige vader kan kinderen met een helder verstand hebben en omgekeerd.”

204. Is de verwantschap, aangezien wij meer dan één bestaan gehad hebben, ouder dan het tegenwoordige leven?

“Dit kan niet anders. De elkaar opvolgende lichamelijke levens bevestigen tussen de Geesten de banden, die reeds aan een vroeger leven hun ontstaan te danken hadden. Vandaar dat zo dikwijls de oorzaken van sympathie, die tussen u en Geesten, die u als onbekend toeschijnen, bestaan.”

205. Volgens het gevoel van sommigen zouden door de leer van de reïncarnatie, de banden van bloedverwantschap, door deze tot voor het tegenwoordige leven te doen opklimmen, vernietigd worden?

“Zij breidt die verder uit, maar vernietigt ze niet. Door de verwantschap, die op vroegere genegenheid gegrondvest is, worden de banden die de leden van dezelfde familie met elkaar verbinden, minder wisselvallig. De incarnatie vermeerdert de plichten van de broederliefde, omdat uw buurman of uw bediende een Geest kan bevatten, die met u door de banden van bloedverwantschap in een vorig bestaan verbonden is geweest.”

- Zij vermindert toch de waarde die sommigen aan hun afkomst hechten, omdat men als vader een Geest kan gehad hebben, die tot een geheel ander ras behoort heeft, of die in een geheel andere stand geleefd heeft?

“Dat is waar. Maar die waardering is gegrond op hoogmoed. Wat de mensen het meest in hun voorouders vereren zijn: titels, rang en fortuin. Menigeen zou zich schamen tot grootvader een brave schoenmaker gehad te hebben en opscheppen de afstamming van een liederlijke edelman te zijn. Maar wat zij ook beweren of doen mogen, zij kunnen niet beletten dat de dingen zijn, zoals zij zijn. Want God heeft de wetten van de natuur niet naar de eisen van hun ijdelheid geregeld.”

206. Aangezien er geen verwantschap tussen de Geesten van de afstammelingen van dezelfde familie bestaat, vloeit dan hieruit niet voort dat de verering van zijn voorouders iets bespottelijks is?

“Volstrekt niet. Want men moet zichzelf gelukkig achten tot een geslacht te behoren, waarin zich verheven Geesten geïncarneerd hebben. Ofschoon de Geesten niet uit elkaar voortkomen, voelen zij toch affectie voor hen, die met hen door banden van bloedverwantschap verbonden zijn, want die Geesten worden vaak in deze of gene familie door sympathie of bloedverwantschap van vroegere tijd aangetrokken. Maar wees verzekerd dat de Geesten van uw voorouders zich volstrekt niet door de hulde, die u hen uit trotsheid toebrenget, vereerd voelen. Hun verdiensten gaan slechts op u over, voor zover u uw best doet om de goede voorbeelden, die zij u gaven, na te volgen. Dan pas kan uw herinnering aan hen, voor hen niet alleen aangenaam, maar zelfs ook nuttig zijn.”

Fysieke en zedelijke gelijkenis

207. Vaak dragen de ouders een fysieke gelijkenis aan hun kinderen over. Dragen zij hen ook een zedelijke gelijkenis over?

“Nee, omdat zij een verschillende ziel of Geest bezitten. Het lichaam ontstaat uit het lichaam, maar de Geest komt niet uit de Geest voort. Tussen de afstammelingen van de rassen, bestaat slechts bloedverwantschap.”

- Waardoor ontstaat de zedelijke gelijkenis, die dikwijls tussen ouders en kinderen bestaat?

“Het zijn sympathische Geesten, die door gelijkheid van neigingen aangetrokken worden.”

208. Is de Geest van de ouders zonder invloed op die van het kind na zijn geboorte?

“Deze oefent een grote invloed uit. Zoals wij al gezegd hebben, moeten de Geesten aan elkaars vooruitgang meewerken. Welnu, de Geesten van de ouders hebben tot opdracht om die van hun kinderen te ontwikkelen door de opvoeding. Dat is voor hen een taak. Als zij hier nalatig in zijn, zijn zij daarvoor aansprakelijk.”

209. Waarom geven goede en deugdzame ouders het leven aan kinderen met een slecht karakter? Met andere woorden, hoe komt het dat de goede aard van de ouders niet altijd door sympathie een goede Geest aantrekt om hun kind te bezielen?

“Een kwade Geest kan om goede ouders vragen, in de hoop om door hun raad op een betere weg geleid te worden, en vaak vertrouwt God hen die dan toe.”

210. Kunnen de ouders door hun gedachten en gebeden, een goede Geest voor het lichaam van het kind aantrekken in de plaats van een slechter Geest?

“Nee, maar zij kunnen de Geest van het kind, dat zij het leven geschonken hebben en dat hun toevertrouwd is, verbeteren. Dat is hun plicht. Slechte kinderen zijn een beproeving voor de ouders.”

211. Wat is de oorzaak van de overeenkomst in karakter, die vaak tussen twee broeders, vooral bij tweelingen, bestaat?

“Sympathische Geesten, die door overeenkomst in gevoelens tot elkaar worden aangetrokken *en die zich gelukkig voelen bij elkaar te zijn.*”

212. Hebben de kinderen, wier lichamen aan elkaar vastgegroeid zijn, en die sommige organen in gemeenschap bezitten twee Geesten of anders gezegd, twee zielen?

“Ja, maar hun gelijkvormigheid maakt dat zij u vaak als het ware als één voorkomen.”

213. Aangezien de Geesten zich uit sympathie in tweelingen incarneren, hoe komt het dan, dat deze vaak afkeer voor elkaar voelen?

“Het is geen vaste regel dat tweelingen alleen door sympathische Geesten beziel worden. Het kan de wens van slechte Geesten zijn om met elkaar op het wereldtoneel te strijden.”

214. Wat moet men geloven van het verhaal van kinderen die in het lichaam hun moeder met elkaar vochten?

“Dat is verbeelding! Om te beschrijven dat hun haat al ingeworteld is, laat men het al voor hun geboorte ontstaan. Over het algemeen slaat u te weinig acht op dat wat slechts een dichterlijke uitdrukking is.”

215. Wat is de oorzaak van het onderscheidende kenmerk van het karakter, dat men bij elk volk opmerkt?

“De Geesten hebben ook families, die hun bestaan te danken hebben aan de overeenkomst van hun, naargelang hun verhevenheid, meer of minder gezuiverde gevoelens. Welnu, een volk is een grote familie waarmee sympathische Geesten zich verenigen. De neiging, die de leden van die familie bezitten om zich bij elkaar aan te sluiten is de oorsprong van de overeenkomst, die in het typerende karakter van elk volk bestaat. Geloofst u dat goede en menslievende Geesten zullen trachten zich bij een barbaars en wreed volk aan te sluiten? Nee, de Geesten voelen sympathie voor de massa's zoals zij dit ook voor de individuen hebben. Zij voelen zich daar op hun plaats.”

216. Behoudt de mens in zijn nieuwe incarnaties, sporen van de zedelijke aard van zijn vroegere levens?

“Ja, dit kan gebeuren. Maar door zichzelf te verbeteren, verandert hij. Zijn maatschappelijke toestand kan mogelijk ook niet dezelfde zijn. Als hij van meester die hij vroeger was, slaaf wordt, zal hij geheel andere neigingen hebben en u zou met moeite in hem dezelfde mens herkennen. De Geest blijft dezelfde in de verschillende incarnaties en zijn uitingen kunnen in zekere mate aan elkaar gelijk zijn, totdat een belangrijke verbetering zijn karakter geheel veranderd zal hebben. Hij kan namelijk als hij berouw voelt, van een trotse en kwaadwillige Geest veranderen in een nederig en menslievende Geest.”

217. Behoudt de mens in zijn verschillende incarnaties sporen van het fysieke karakter van zijn vroegere bestaan?

“Het lichaam is vernietigd en het nieuwe staat in geen relatie tot het vorige.

De Geest spiegelt zich echter op het lichaam af. Het lichaam is weliswaar slechts stof, maar toch wordt het naar de eigenschappen van de Geest gemodelleerd. De Geest weerspiegelt zich voornamelijk in het gezicht, waar hij een bepaald karakter op drukt. Het is dus waar dat de ogen, de spiegel van de ziel zijn. Dat wil zeggen dat het gezicht in het bijzonder, de afspiegeling van de ziel is. Er zijn bijvoorbeeld buitengewoon lelijke mensen, die doordat ze door een goede Geest

bezielde zijn, toch iets hebben dat u behaagt, terwijl er ook heel mooie mensen zijn, die u koud laten en waarvoor u zelfs een afkeer voelt.

U zou kunnen denken dat het alleen de mooi gebouwde lichamen zijn, die tot omhulsel van de meest volmaakte Geesten dienen, en toch ontmoet u dagelijks brave lieden met een misvormd uiterlijk. Zonder bepaald sterk op elkaar te lijken, kan overeenkomst in smaak en neigingen, een familiegelijkenis, zoals men dit noemt, doen ontstaan.”

Aangezien het lichaam, waarmee de ziel zich in een nieuwe incarnatie bekleedt, in geen noodzakelijke betrekking tot dat, wat zij verlaten heeft, staat, omdat het van een geheel andere stamvader afkomstig kan zijn, zou het absurd zijn uit een overeenstemming of gelijkenis, die slechts toevallig is, een opvolging van levens af te leiden. Niettemin worden de organen, die tot uiting dienen, dikwijls door de hoedanigheden van de Geest gewijzigd en wordt door deze op het gezicht en in de gehele manier van zijn, een eigenaardige stempel gedrukt. Zo kan het eenvoudigste uiterlijk met de uitdrukking van grootheid en waardigheid gepaard gaan, terwijl onder het gewaad van een waardige heer soms die van laagheid en schande zichtbaar is. Sommige mensen die uit de meest nederige stand afkomstig zijn, nemen zonder de minste moeite de gewoonten en manieren van de grote wereld aan. Het is alsof zij hun element terug gevonden hebben, terwijl anderen, ondanks hun “verheven” geboorte en opvoeding er altijd misplaatst lijken. Hoe kan men dit feit anders verklaren dan door een afspiegeling van wat hij als Geest geweest is?

Aangeboren denkbeelden

218. Behoudt de geïncarneerde Geest geen indrukken van de waarnemingen, die hij in een vroeger bestaan heeft gedaan, en van de kennis, die hij toen verkregen heeft?

“Een vage herinnering blijft hem bij en geeft hem wat men aangeboren denkbeelden noemt.”

- De theorie van aangeboren denkbeelden is dus geen verzinsel?

“Nee, de in ieder bestaan opgedane kennis, gaat niet verloren. De Geest herinnert zich die altijd als hij van de stof bevrijd is. Gedurende de incarnatie kan hij die gedeeltelijk, tijdelijk vergeten, maar de intuïtie, die hij ervan houdt, bevordert zijn vooruitgang. Zonder deze zou het telkens opnieuw beginnen zijn. Bij elk nieuw bestaan begint de Geest

weer opnieuw vanaf de positie waarop hij bij zijn vorig leven was blijven staan.”

- Er moet dus een grote samenhang tussen twee opvolgende levens bestaan?

“Niet altijd zo groot als u zou denken, want de toestanden zijn dikwijls zeer verschillend en de Geest heeft intussen vorderingen kunnen maken.” (Zie 216)

219. Wat is de oorsprong van de buitengewone vermogens van sommige individuen, die zonder voorafgegane studies sommige kennis, zoals taalkennis, rekenen enzovoorts door ingeving ontvangen schijnen te hebben?

“Herinnering van het verleden. Vroegere vorderingen van de ziel, maar die voor hem zelf instinctief zijn. Waar zou het anders vandaan komen? Het lichaam wordt verwisseld, maar de Geest niet, hoewel deze een ander omhulsel aangenomen heeft.”

220. Kan men door van lichaam te veranderen sommige intellectuele vermogens verliezen? Kan men, om maar iets op te noemen, de liefde voor de kunst verliezen?

“Ja, als men dit intelligente vermogen bezoedelt of er slecht gebruik van maakt. Bovendien kan gedurende een leven een vermogen onzichtbaar blijven omdat de Geest er een ander, daarmee niet in verband staande, wil beoefenen; dan blijft zo'n vermogen *latent*, om later weer tevoorschijn te komen.”

221. Komt het door een terugblik in het verleden, dat de mens -zelfs al is het een wilde- een aangeboren denkbeeld van Gods bestaan en het voor gevoel van een toekomstig leven heeft?

“Het is een herinnering, die hij behouden heeft van wat hij als Geest vóórdat hij geïncarneerd werd kende, maar door trots wordt dat innerlijke gevoel vaak verstikt.”

- Komt het door diezelfde herinnering, dat er een bepaald geloof is gerelateerd aan het spiritisme, dat men bij alle volken terug vindt?

“Deze leer is zo oud als de wereld. Daarom vindt men die overal terug en dit is ook het bewijs van haar waarheid. De geïncarneerde Geest, die

de intuïtie van zijn toestand als Geest behoudt, is instinctmatig van het bestaan van de onzichtbare wereld bewust, maar dat bewustzijn wordt vaak door vooroordelen verdrongen, terwijl onwetendheid er bijgelovigheden aan toevoegt.”

Vijfde Hoofdstuk

Beschouwingen over de pluraliteit van het leven

222. De leer van de reïncarnatie, zeggen sommigen, is niet nieuw. Het is de oude leer van Pythagoras, die weer opgehaald wordt. Wij hebben nooit beweerd dat de spiritistische leer een nieuwe ontdekking is. Omdat het een natuurwet is, heeft zij te allen tijde moeten bestaan en wij hebben altijd getracht te bewijzen, dat men er tot in de vroegste oudheid de sporen van vindt. Zoals men weet, is niet Pythagoras de stichter van het stelsel van de zielsverhuizing (metempsychose). Hij heeft die aan de Indische wijsgeren en aan de Egyptenaren ontleend, bij wie zij sinds onheugelijke tijden bestond. Het denkbeeld van de transmigratie van de zielen was dus een algemeen verspreid geloof, dat door de meest uitmuntende mannen aangenomen was. Hoe zijn zij aan dat geloof gekomen? Door openbaring of bij ingeving? Dat weten wij niet. Maar hoe dan ook, een denkbeeld houdt zich geen eeuwen lang staande en wordt niet door de grootste geniëen aangenomen als het geen serieuze zijde heeft. De oudheid van deze leer zou dus eerder vóór, dan tegen haar getuigen.

Er bestaat echter, zoals men weet, tussen de zielsverhuizing van de oude en de nieuwe leer van de wedergeboorte of reïncarnatie, dit grote verschil, dat de Geesten de verhuizing van de mens in dieren en omgekeerd, op de meest stellige wijze verwerpen. Door het dogma van de pluraliteit van de incarnaties te verkondigen, doen de Geesten dus een leer herleven, die in de vroegste jaren van de wereld haar oorsprong vond, en tot op onze tijd als innige gedachte bij vele mensen bewaard is gebleven. Maar door haar van alles wat het bijgeloof er heeft bijgevoegd, te ontdoen, dragen zij die in een vorm die veel redelijker, meer met de wetten van de natuur en met de wijsheid van de Schepper overeenstemt. Een merkwaardig detail is het, dat de laatste tijd, deze leer niet alleen in dit boek verkondigd wordt, maar dat er, voordat dit uitgegeven was, in verschillende landen vele mededelingen van dezelfde aard ontvangen zijn, welke zich sindsdien veel vermenigvuldigd hebben. Het zou wellicht hier de plaats zijn om te onderzoeken wat de reden is,

waarom alle Geesten het over dit punt niet eens schijnen te zijn. Maar wij komen hierop later terug.

Laten wij de zaak uit een ander oogpunt beschouwen en iedere tussenkomst van Geesten daarbuiten laten. Laten wij deze voor een ogenblik terzijde stellen. Laten wij veronderstellen dat deze theorie niet hun ontdekking is en dat er zelfs nooit sprake van Geesten is geweest. Plaatsen wij ons dus voor een ogenblik op een neutraal standpunt, waarbij wij de waarschijnlijkheid van twee stellingen als gelijkwaardig aannemen, namelijk pluraliteit en eenheid van het lichamelijke leven. En laten wij dan zien, welke zijde het gezonde verstand en ons eigen welzijn ons zal doen kiezen.

Sommige mensen verwerpen het denkbeeld van de wedergeboorte of reïncarnatie, alleen omdat die gedachte niet aangenaam is. Zij zeggen meer dan genoeg aan één leven te hebben en er geen tweede van die soort te verlangen. Wij kennen personen, die alleen de gedachte om op aarde terug te komen in woede doet ontsteken. Wij hebben deze slechts een vraag te stellen, en wel of zij geloven dat God om het heelal te regelen hun mening en hun neigingen heeft geraadpleegd. En een van deze twee is waar: de wedergeboorte bestaat, of zij bestaat niet. Indien zij bestaat, zullen zij die, hoe hen die ook mag tegenstaan, moeten ondergaan; God zal hen daartoe hun toestemming niet vragen.

Het is alsof wij een zieke hoorden zeggen: ik heb vandaag al genoeg geleden, morgen wil ik niet meer lijden. Hoe ontstemd hij ook is, hij zal toch morgen en de volgende dagen, en totdat hij genezen zal zijn, moeten lijden. Indien zij dus lichamen moeten herleven, zullen zij herleven. Zij mogen er zich tegen verzetten als een kind, dat niet naar school, of als een veroordeelde, die niet naar de gevangenis wil gaan. Zij zullen er zich aan moeten onderwerpen. Soortgelijke tegenwerpingen zijn te kinderachtig om er langer bij stil te blijven staan. Wij zullen hen niettemin tot hun geruststelling zeggen dat de spiritistische leer van de incarnatie niet zo verschrikkelijk is als zij zich wel verbeelden, en dat indien zij die grondig bestudeerd hadden, zij er niet zo bevreesd voor zouden zijn.

Zij zouden dan weten, dat de voorwaarden van dit nieuwe leven van henzelf afhankelijk is. Dat leven zal gelukkig of ongelukkig zijn, naargelang wat zij hier op aarde gedaan zullen hebben *en zij kunnen reeds*

*in het tegenwoordige leven zo hoog stijgen dat zij geen vrees behoeven te koesteren
weer in het slijk te zullen terugvallen.*

Wij nemen aan dat wij tot mensen spreken, die aan een toekomst, welke dan ook, na de dood geloven en niet tot degenen, die in de toekomst het niet voor ogen hebben, of die hun ziel in een algemene Alles, zonder individualiteit, als de regendruppels in de oceaan, opgelost willen zien, wat bijna op hetzelfde neerkomt. Indien u dus aan een toekomst, welke dan ook, gelooft, zult u toch niet aannemen dat deze voor allen dezelfde zijn zal, want waar blijft dan het voordeel van het goede te doen? Waarvoor zou men zich dan moeten inhouden? Waarom niet al zijn driften de vrije teugel gevierd, waarom niet al zijn wensen, zelfs ten koste van anderen, bevredigd, daar onze toekomst er niet slechter noch beter door wordt? U gelooft dat die toekomst meer of minder gelukkig zal zijn, naargelang wat wij gedurende ons leven gedaan zullen hebben. U koestert dus het verlangen daar zo gelukkig mogelijk te zullen zijn, want het is voor eeuwig? Heeft u misschien de pretentie om onder de meest volmaakte mensen gerekend te worden die op aarde geleefd hebben? En daaraan het recht willen ontlennen om op slag de hoogste gelukzaligheid van de uitverkorenen deelachtig te worden? Nee, dus stemt u toe dat er mensen zijn die beter zijn dan u, en die aanspraak op een beter deel dan u kunnen maken, zonder echter te hoeven erkennen dat uw plaats onder de veroordeelden moet zijn. Welnu! Plaats u dan eens voor een ogenblik in gedachte in die tussenstand van geluk, die, u bekent het zelf, van u zijn zal, en veronderstel verder dat men u kwam zeggen: "u lijdt, u bent niet zo gelukkig als u zou kunnen zijn", terwijl u wezens voor u ziet die een onverdeeld geluk genieten. Wilt u uw plaats met die van hun verwisselen? Ongetwijfeld! Zult u zeggen, wat moet ik daarvoor doen? Bijna niets. Weer opnieuw beginnen met wat u niet goed gedaan heeft en trachten het beter te doen.

Zou u aarzelen om deze voorwaarde aan te nemen, zelfs al ware het ten koste van verscheidene levens vol beproevingen? Laten wij een meer alledaags voorbeeld gebruiken: indien men aan iemand, die zonder helemaal bezitloos te zijn door zijn beperkte inkomen vele ontberingen moet verduren, kwam zeggen: "Zie hier een ontzettend groot fortuin, waarvan u u het genot kunt verzekeren, u moet daarvoor gedurende een minuut hard werken." Al was het de luiste man op aarde, hij zou toch

zonder zich te bedenken zeggen: “Een minuut, twee minuten, een uur, een dag werken als het nodig is, wat is dat, als ik daardoor het overige van mijn leven in overvloed kan leven?” En hoe lang duurt het lichamelijke leven vergeleken bij de eeuwigheid? Minder dan een minuut, ja minder dan een seconde.

Wij hebben de volgende redenering horen maken: God, die de hoogste goedheid is, kan aan de mens niet opgelegd hebben, om telkens weer opnieuw een reeks van ellende en perikelen te moeten ondergaan. Geloofst men dan misschien, dat het meer goedheid zou bewijzen, de mens als straf voor enige ogenblikken van dwaling, liever een eeuwigdurend lijden opleggen, dan hem het middel te verschaffen om zijn fouten te kunnen herstellen? “Twee fabrikanten hadden ieder een werkmans in dienst, die ernaar konden mededingen eenmaal deelgenoot van de eigenaar te worden. En het gebeurde, dat beide deze werklieden, hun dag zeer slecht besteed hadden en daarom verdienden te worden weggestuurd. De ene fabrikant joeg zijn werkmans weg, ondanks diens smeekbedes om te mogen blijven en omdat hij geen ander werk gevonden had, stierf hij van de armoede. De andere meester zei tot zijn werkmans: u hebt een dag verloren, u bent er mij dus een dag vergoeding schuldig; u hebt uw werk slecht verricht, u bent mij daarvoor een tegemoetkoming verschuldigd; ik sta u toe het werk over te doen. Probeer het goed te doen en u kunt bij mij blijven en u kunt nog altijd naar de betere plaats, die ik u beloofd heb, blijven mededingen.” Moet men nu nog vragen welke van deze twee meesters de liefderijkste geweest is? En zou God, die de barmhartigheid zelf is, genadelozer zijn dan een mens? De gedachte dat ons lot ten gevolge van enige jaren beproeving voor eeuwig bepaald wordt, zelfs dan wanneer het niet altijd van ons zelf afgehangen heeft om de volmaaktheid op aarde te bereiken, is verschrikkelijk, terwijl de tegenovergestelde gedachte, door ons de hoop te doen behouden, in de hoogste mate bemoedigend is. Zonder ons dus vóór of tegen de pluraliteit van het leven te verklaren, zonder het ene of andere als hypothese aan te nemen, zeggen wij, dat wij van mening zijn dat indien de keuze aan ons gelaten werd, niemand voor een onherroepelijk vonnis zou kiezen. Een wijsgeer heeft gezegd, dat indien God niet bestond, men die voor het geluk van de mensheid moest verzinnen. Hetzelfde zou men van de pluraliteit van het leven kunnen zeggen.

Maar, zoals wij al gezegd hebben, vraagt God ons onze toestemming niet. Hij gaat niet met onze smaak te rade. Het is zo of het is zo niet. Laten wij nagaan aan welke zijde de meeste waarschijnlijkheid bestaat en laten wij de zaak uit een ander oogpunt en alleen als wijsgerige studie beschouwen door het onderwijs van de Geesten er buiten te laten.

Indien er geen reïncarnatie bestaat, wordt het duidelijk dat er slechts een lichamelijk leven is en indien ons tegenwoordige het enige is, dan wordt de ziel van elk mens bij diens geboorte geschapen, tenzij men een hogere ouderdom voor de ziel aanneemt, in welk geval men tot de vraag komt: wat de ziel dan wel voor de geboorte was, en of haar bestaan dan geen leven was, in welke vorm dan ook. Er is geen middenweg te vinden. De ziel bestond of bestond niet voor het lichaam. Indien zij bestond, in welke toestand was het dan? Was zij van zichzelf bewust of niet? Indien zij niet van zichzelf bewust was, was het bijna alsof zij niet bestond. Indien zij een individualiteit bezat, was zij vooruitgaand of stationair? In beide gevallen vragen wij: op welke hoogte stond zij toen zij in het lichaam kwam? Wanneer het volksgeloof wordt aangenomen dat de ziel tegelijk met het lichaam geboren wordt of dat zij voor haar incarnatie niets dan negatieve eigenschappen bezat - wat op hetzelfde neerkomt -, doen wij de volgende vragen:

1. Hoe komt het dat de ziel zo verschillende natuurlijke aanleg, geheel onafhankelijk van de denkbeelden die door opvoeding verkregen worden, toont te bezitten?
2. Van waar komt bij enige jonge kinderen, die buitengewone aanleg voor de ene of andere kunst of wetenschap, terwijl andere hun gehele leven tot de minst ontwikkelden of middelmatige blijven behoren?
3. Van waar komen bij sommigen die aangeboren of ingegeven denkbeelden, die anderen niet hebben?
4. Van waar komt bij sommige kinderen, die vroegtijdige neiging tot ondeugd of deugd, dat aangeboren gevoel van waardigheid of laagheid, dat geheel in strijd is, met de omgeving in welke zij geboren zijn?

5. Hoe komt het dat sommige mensen, buiten wat zij door onderwijs verkregen hebben, meer ontwikkeld zijn dan anderen?
6. Waarom zijn er wilde en beschaafde volken? Indien u een Hottentot bij zijn geboorte neemt, en die in een van onze beroemdste instituten doet opvoeden, zult u er ooit een Laplace of een Newton van maken?

Wij vragen welke wijsbegeerte of theosofie die problemen kan oplossen? De zielen zijn aan elkaar gelijk of ongelijk, dit is niet problematisch. Indien zij aan elkaar gelijk zijn, vanwaar dan die verschillende aanleg? Zal men zeggen dat het een gevolg van het organisme is? Maar dat is de meest monsterachtige en onzedelijke leer. Dan is de mens niets anders dan een werktuig, de speelbal van de stof, dan is hij geen verantwoording meer van zijn daden schuldig. Hij kan alles aan zijn natuurlijke onvolmaaktheden toeschrijven. Indien de zielen niet aan elkaar gelijk zijn, komt dit omdat God ze zo geschapen heeft? Maar waarom is dan die aangeboren voortreffelijkheid aan bepaalde mensen geschonken? Is deze partijdigheid met Gods rechtvaardigheid en gelijke liefde voor al Zijn schepsels overeen te brengen?

Indien wij echter een reeks van vroegere levens van vooruitgang aannemen, lost zich alles op. De mensen, brengen dan bij hun geboorte de intuïtie van het door hen aangeleerde mee. Zij zijn naarmate van het aantal levens, die zij doorlopen hebben, naarmate zij zich meer of minder van het punt van uitgang verwijderd hebben, meer of minder gevorderd: net als dat bij een groep individuen van verschillende leeftijden ieder van hen in evenredigheid van de jaren, die hij geleefd heeft, ontwikkeld is. De elkaar opvolgende levens, zullen voor het leven van de ziel zijn, wat de jaren voor het leven van het lichaam zijn. Breng eens duizend individuen in de leeftijd van een tot tachtig jaar bij elkaar. Verondersteld dat een sluier over de dagen die voorafgegaan zijn, geworpen werd en dat u in uw onwetendheid er ook in geloofde dat zij allen op dezelfde dag geboren waren. Dan zou zich bij u natuurlijk ook de vraag opdoen, hoe komt het, dat sommigen groot en anderen klein zijn, de een jong en de andere oud? Hoe komt het dat de een geleerd en de andere onwetend is? Maar, als de sluier, die het verleden voor uw

ogen bedekt houdt, opgeheven zou worden, indien u hoorde dat de een langer dan de andere geleefd had, zou alles u duidelijk zijn. God heeft in zijn rechtvaardigheid geen meer of minder volmaakte zielen kunnen scheppen, maar door de pluraliteit van de incarnaties, bestaat er in de ongelijkheid die wij zien, niets, dat met de strikste gerechtigheid in strijd is. Wij zagen alleen het tegenwoordige en niet het verleden. Vindt deze redenering haar grond in een systeem of berust die op een ongemotiveerde veronderstelling?

Nee, wij gaan hier uit van een duidelijk, niet te loochenen feit: de ongelijkheid in aanleg en in intellectuele en zedelijke ontwikkeling. En wij vinden dat dit feit door geen van de aangevoerde theorieën te verklaren is, terwijl die door een andere, eenvoudige, natuurlijk en logisch te verklaren is. Is het dan rationeel aan de theorie, die niets verklaart, de voorkeur te willen geven boven die, welke alles verklaart?

Op de zesde vraag zal men vermoedelijk antwoorden dat de Hottentot tot een minder ras behoort. Maar dan vragen wij: is een Hottentot een mens of is hij het niet?

Indien de Hottentot een mens is, waarom heeft God hem en zijn ras dan de voorrechten, die aan het kaukasische ras eigen zijn, onthouden? Indien het niet een mens is, waarom wordt er dan getracht er een Christen van te maken? De spiritistische leer heeft ruimere inzichten. Voor haar bestaan er geen verschillende soorten van mensen, maar alleen mensen van wie het verstand meer of min achterlijk is, maar vatbaar voor vooruitgang. Is dit niet veel beter met Gods rechtvaardigheid overeen te brengen? Wij hebben de ziel en haar verleden en in haar tegenwoordige staat beschouwd. Als wij haar toekomst beschouwen, stuiten wij op dezelfde bezwaren.

1. Indien ons tegenwoordig leven alleen ons toekomstig lot moet bepalen, wat is dan in het toekomstige leven het lot van de wilde en van de beschaafde mens? Staan zij met elkaar gelijk of is de som van de eeuwige gelukzaligheid voor hen verschillend?
2. Staat de mens, die gedurende zijn gehele leven aan zijn verbetering gewerkt heeft, met hem gelijk, die, niet door eigen schuld, maar omdat hij geen tijd gehad heeft, noch in de

gelegenheid geweest is om beter te worden, op een lage trap van ontwikkeling is blijven staan?

3. Moet de mens, die door gebrek aan kennis kwaad doet, een toestand ondergaan, die door een oorzaak geheel van hem onafhankelijk ontstaan is?
4. Men doet alles om de mensen te verlichten, zedelijk te maken en te beschaven. Maar voor die ene die men verlicht, sterven er dagelijks miljoenen, voordat het licht tot hen gekomen is. Welk lot staat hun te wachten? Zullen zij als paria's behandeld worden? Zo niet, wat hebben dan dezen gedaan om met de andere gelijk gesteld te worden?
5. Wat is het lot van de kinderen die jong sterven, voordat zij goed noch kwaad hebben kunnen doen? Indien zij onder de uitverkorenen komen, waarom dan die gunst, zonder iets om het te verdienen gedaan te hebben? Krachtens welk privilege zijn zij van de perikelen van het leven vrijgesteld?

Bestaat er een leer die al die vragen kan oplossen? Neem opvolgende incarnaties aan en alles wordt op een wijze, die met Gods rechtvaardigheid in overeenstemming is, verklaard. Wat men in één leven niet heeft kunnen doen, doet men in een volgend leven. Op die wijze ontgaat niemand de wet van de volmaking, wordt iedereen in evenredigheid van zijn wezenlijke verdiensten beloond en wordt niemand van de hoogste gelukzaligheid uitgesloten. Die blijft voor allen bereikbaar, wat ook de hinderpalen mogen zijn, die op hun pad liggen.

Deze vragen zouden tot in het oneindige kunnen worden vermeerderd want de psychologische en zedenkundige vraagstukken, die alleen door de plurariteit van het leven kunnen worden opgelost, zijn ontelbaar. Wij hebben ons tot de meest algemene beperkt. Hoe het dan ook zij, zal men wellicht zeggen, de leer van de reïncarnaties wordt niet door de kerk erkend. Om die aan te nemen zou dus de omverwerping van de godsdienst zijn. Het is ons voornemen niet nu die vraag te behandelen. Het is voor ons genoeg te hebben bewezen dat die leer zedelijk en rationeel is en alles wat zedelijk en rationeel is, kan niet in strijd zijn met een godsdienst, die ons God als de hoogste goedheid en wijsheid doet kennen. Wat zou er van de godsdienst geworden zijn, indien deze,

tegen het algemene gevoel en tegen de getuigenis van de zintuigen in zich hardnekkig tegen de evidentie had blijven verzetten en uit zijn midden allen uitgeworpen had, die niet aan de beweging van de aarde of aan de zes scheppingsdagen geloofden?

Welk vertrouwen en welk gezag zou een godsdienst, die zijn geloofsartikelen op handtastelijke dwalingen vestigt, bij beschaafde volken gevonden hebben? De kerk heeft zich, toen het bewijs van de waarheid onomstotelijk geleverd was, wijselijk geschaard aan de zijde van hen die het bewijs geleverd hadden. Indien het dus bewezen is, dat sommige bestaande zaken zonder de reïncarnaties onmogelijk zijn, indien sommige geloofsartikelen niet anders dan door haar kunnen verklaard worden, zal men die wel moeten aannemen, en moeten erkennen, dat de tegenstrijdigheid van die leer met de leerstellingen van de kerk slechts in schijn bestaat. Later zullen wij aantonen, dat de godsdienst niet zo ver als men wel gelooft van die acceptatie verwijderd is, en dat hij er niet meer door lijden zal dan vroeger door de ontdekking van de beweging van de aarde en van de geologische tijdvakken, waarin men in het begin een ontkenning van de inhoud van de heilige schriften meende te zien. Het beginsel van de reïncarnatie of wedergeboorte blijkt bovendien uit verschillende plaatsen in de Heilige Schriften zelf, en wordt meer in het bijzonder op een duidelijke wijze in het Evangelie uitgedrukt:

“En als zij van de berg afkwamen, (na de verheerlijking) gebood hun Jezus, zeggende: Vertel niemand wat u hier zag, totdat de Zoon des mensen opgestaan zal zijn uit de doden. En zijn discipelen vroegen hem, zeggende: Wat zeggen dan de schriftgeleerden, dat Elias eerst moest komen? Maar Jezus antwoordde en zei tot hem: Elias zal wel eerst komen, en alles weer oprichten. Maar ik zeg u, dat Elias nu gekomen is, en zij hebben hem niet gekend, maar zij hebben aan hem gedaan, al wat zij hebben gewild; zo zal ook de Zoon des mensen van hen lijden. Toen verstonden de discipelen, dat hij hun van Johannes de Doper gesproken had.” (Matth. XVII.).

Aangezien Johannes de Doper Elias was, heeft er dus een reïncarnatie van de Geest of ziel van Elias, in het lichaam van Johannes den Doper plaatsgevonden. Wat overigens het denkbeeld is dat men zich van de reïncarnatie maakt, hetzij men die aanneemt of verwerpt, moet men die,

als ze bestaat, ondanks elk daartegenover gesteld geloof, toch ondergaan. Het voornaamste is dat het onderwijs van de Geesten bij uitnemendheid Christelijk is, want zij is gegrond op de onsterfelijkheid van de ziel, op de toekomstige straffen en beloningen, op Gods rechtvaardigheid, op de vrije wil van de mens en op de zedenleer van Christus, en is dus niet ongodsdienstig.

Zoals wij zeiden hebben wij geredeneerd zonder datgene wat het spiritisme ons leert in aanmerking te nemen, want dit heeft voor velen geen gezag. Indien wij met zo velen de plurariteit van het leven hebben aangenomen, komt dit niet alleen omdat wij die leer van de Geesten ontvangen hebben, maar omdat zij voor ons de meest logische is, en dat door haar alleen vele vraagstukken - die tot op de huidige dag onoplosbaar waren gebleven - verklaard worden. Als die leer door een gewone sterveling tot ons was gekomen, zouden wij die evengoed hebben aangenomen en niet gearzeld hebben, onze eigen denkbeelden op te offeren. Zodra een dwaling bewezen is, heeft de eigenliefde, die ons noopt om obstinaat een verkeerd denkbeeld te blijven aanleven, meer daarbij te verliezen dan te winnen. Wij zouden die leer, al kwam die van de Geesten, even goed verworpen hebben, indien zij ons als in strijd met het verstand voorgekomen was, zoals wij reeds veel verworpen hebben. Want wij weten uit ervaring dat men niet alles wat van de Geesten komt, evenmin als van de mensen, blindelings als waarheid moet aannemen: Haar eerste aanspraak op geloof ontleent zij in onze ogen vooral door logisch te zijn; voegt daarbij dat de leer door daadzaken gestaafd wordt, door stellige om zo te zeggen materiële feiten, die bij een aandachtige en beredeneerde studie, door ieder, die zich de moeite wil geven met geduld en volharding te onderzoeken, kunnen worden waargenomen en tegenover welke het niet aangaat te twijfelen. Als die feiten evenals die van de schepping en beweging van de aarde meer algemeen gekend zullen zijn, zal men zich wel moeten laten overreden en de tegenpartij zal zich over de genomen moeite te beklagen hebben.

Laten wij dus, kortom, erkennen, dat alleen door de leer van de plurariteit van het leven, te verklaren is, wat zonder die leer onverklaarbaar blijft; dat die leer bij uitnemendheid troostrijk en met de striktste rechtvaardigheid in overeenstemming is, en dat zij voor de

mens het plechtanker is, dat God hem in zijn barmhartigheid geschonken heeft.

De woorden van Jezus zelf kunnen in dit opzicht niet de minste twijfel doen blijven bestaan. Men leest in het Evangelie van Johannes hoofdstuk III:

1. Jezus antwoordde en zei tot hem (Nicodemus): voorwaar zeg ik u, dat als iemand niet wederom geboren wordt, hij het Koninkrijk Gods niet zal kunnen zien.
2. Nicodemus zei tot hem: hoe kan een oud mens opnieuw geboren worden? Kan hij andermaal in zijn moeders buik ingaan, en geboren worden?
3. Jezus antwoordde: voorwaar, voorwaar zeg ik u: als iemand niet geboren wordt uit water en geest, hij het Koninkrijk Gods niet kan ingaan. Wat uit het vlees geboren is, dat is vlees; en wat uit de geest geboren is, dat is geest. Verwondert u niet, dat ik gezegd heb: *u moet wederom geboren worden.*

(Zie hierna, Opstanding van het vlees, nr. 1010).

Zesde Hoofdstuk

Het Geestenleven

1. DWALENDE GEESTEN. 2. WERELDEN VAN OVERGANG.
 3. GEWAARWORDINGEN EN GEVOEL EN LIJDEN VAN DE GEESTEN.
 4. PROEF VAN EEN THEORIE OVER DE GEWAARWORDINGEN BIJ DE
 GEESTEN. 5. KEUZE VAN DE BEPROEVINGEN. 6. RELATIES AAN GENE
 ZIJDE VAN HET GRAF. 7. SYMPATHIEKE EN ONSYMPATHIEKE
 VERHOUDING VAN DE GEESTEN. 8. HERINNERING AAN HET LICHAAMELIJK
 BESTAAN. 9. HERDENKING VAN GESTORVENEN. BEGRAFENIS.

Dwalende Geesten

223. Reïncarneert de ziel zich dadelijk weer na haar scheiding van het lichaam?

“Soms gebeurt dat onmiddellijk, maar meestal na verloop van langere of kortere tussenpozen.

In de verheven werelden vindt de incarnatie meestal onmiddellijk plaats. Omdat de stof van het lichaam daar minder grof is, geniet de Geest daar van bijna al zijn geestelijke vermogens. Zijn normale toestand is die van uw helderziende somnambules.”

224. Wat wordt de ziel gedurende de tijd, die er tussen de incarnaties verloopt?

“Een dolende Geest, die naar zijn nieuwe bestemming verlangt: hij is afwachende.”

- Hoelang kan die tussentijd duren?

“Van enige uren tot aan enige duizenden eeuwen. Maar eigenlijk is er geen uiterste grens voor de tijd van het dwalen van de Geesten vastgesteld, die wel zeer lang kan duren, maar echter niet eeuwig is. Vroeg of laat komt de Geest altijd in de gelegenheid om weer een nieuw leven te beginnen, dat tot loutering van zijn vroegere levens moet dienen.”

- Is die duur afhankelijk van de wilskracht van de Geest of kan die duur als boetedoening opgelegd zijn?

“Het is een gevolg van de vrije wil. De Geesten weten zeer goed wat zij doen, maar er zijn er ook voor wie het een door God opgelegde straf is. Andere vragen om die juist te verlengen om studies voort te zetten, die alleen mogelijk zijn in de toestand van Geest.”

225. Is de dwaling op zichzelf niet een bewijs van minderwaardigheid bij de Geesten?

“Nee, want er zijn omdolende Geesten op alle trappen van ontwikkeling. De incarnatie is een toestand van overgang. Wij hebben het al eerder gezegd: dat de Geest in zijn normale toestand van de stof vrij is.”

226. Kan men zeggen dat alle niet-geïncarneerde Geesten, omdolende zijn?

“Wat degene, die weer moeten incarneren, aangaat, ja. Maar de Zuivere Geesten, die de volmaaktheid bereikt hebben, zijn niet omdolende. Hun staat is voorgoed vastgesteld.”

Met betrekking tot hun innerlijke hoedanigheden, behoren de Geesten tot verschillende orden of rangen welke zij naargelang hun loutering doorlopen. Hun staat kan zijn: geïncarneerd, dat wil zeggen, verenigd met een lichaam; omdolend, dat wil zeggen van het stoffelijke lichaam bevrind, en een nieuwe incarnatie tot hun verbetering afwachende. Zuivere Geest wil zeggen: volmaakt en geen incarnatie meer behoevend.

227. Op welke wijze doen omdolende Geesten kennis op? Waarschijnlijk niet op dezelfde wijze als wij dit doen?

“Zij overdenken hun verleden en zoeken naar de middelen om hoger te komen. Zij zien en nemen waar wat er in de oorden, die zij doortrekken, gebeurt. Zij luisteren naar de gesprekken van kundige mensen en naar de raadgevingen van boven hen verheven Geesten en daardoor doen zij denkbeelden op, die zij vroeger niet hadden.”

228. Behouden de Geesten enkele van de menselijke driften?

“De verheven Geesten ontdoen zich bij het afleggen van hun omhulsel van alle slechte neigingen en behouden alleen die van het goede. Maar

de mindere Geesten behouden die neigingen, als dit niet het geval zou zijn, dan zouden zij tot de eerste rang behoren.”

229. Waarom laten de Geesten bij het verlaten van de aarde niet alle kwade neigingen achter, omdat zij er toch de nadelen van kennen?

“U hebt op uw aarde lieden die uitermate jaloers zijn; gelooft u nu, dat zodra zij de aarde verlaten, zij dat gebrek verliezen? Er blijft de Geesten na hun vertrek van de aarde, vooral bij hen die scherp geprononceerde driften hebben, een soort van atmosfeer bij, die hen omringt en hen alle slechte eigenschappen doet behouden. Dit komt doordat de Geest niet helemaal van de stof los is, hij ziet slechts nu en dan de waarheid in die hem als het ware de weg aanwijst.”

230. Maakt de Geest tijdens zijn dwalingen vorderingen?

“Hij kan zich veel verbeteren, altijd naargelang zijn wil en verlangen daartoe, maar het is in zijn lichamelijke leven dat hij de nieuwe, door hem opgedane denkbeelden toepast.”

231. Zijn de omdolende Geesten gelukkig of ongelukkig?

“Min of meer al naargelang hun verdiensten. Zij lijden door de driften waarvan zij de kiem behouden hebben, of zijn gelukkig naarmate zij meer of minder onstoffelijk zijn. De omdolende Geest merkt wat hem ontbreekt om gelukkig te kunnen zijn en dan zoekt hij naar de middelen om dat te bereiken. Maar het wordt hem niet altijd toegestaan om zich naar eigen keuze te reïncarneren en in dergelijk geval is het een straf.”

232. Kunnen de Geesten, die zich in de omdolende toestand bevinden, zich naar alle werelden begeven?

“Dit hangt van omstandigheden af. Wanneer de Geest het lichaam verlaten heeft, is hij daardoor alleen, niet van alle stof los. Hij behoort nog tot de wereld, waarop hij geleefd heeft of tot een wereld van gelijke rang, tenzij hij gedurende zijn leven opgeklommen is. Dit opklimmen, is het doel, waarnaar hij streven moet. Zonder dat, kan hij nooit volmaakter worden. Hij kan zich echter naar sommige meer verhevene werelden begeven, maar dan is hij daar als vreemdeling. Hij ziet die als het ware in het verschiet en dat doet bij hem het verlangen ontstaan, zich te beteren om de gelukzaligheid, die men daar geniet, waardig te worden en die werelden later te mogen bewonen.”

233. Komen de al gelouterde Geesten ook op mindere werelden?

“Zij komen er vaak, om in de vooruitgang van de werelden behulpzaam te zijn. Zonder die hulp zouden die werelden aan hun lot zijn overgelaten zonder gids om hen te leiden.”

Werelden van overgang

234. Bestaan er, zoals er gezegd wordt, werelden die bestemd zijn, om de dolende Geesten tot tussenplaats en rustpunt te dienen?

“Ja, er bestaan werelden, die meer in het bijzonder voor hen bestemd zijn. Werelden, waarop zij tijdelijk kunnen verblijven; een soort van legerplaats, kamp, waar zij van een langdurige ronddoling, die altijd een moeilijke toestand is, kunnen uitrusten.

Het zijn tussenliggende plaatsen te midden van de andere werelden, gerangschikt naar de aard van de Geesten die zich er naar toe kunnen begeven en die daar een min of meer groot geluk genieten.”

- Kunnen de Geesten, die deze werelden bewonen, dezelfde naar eigen inzicht verlaten?

“Ja, de Geesten die op die werelden zijn, kunnen er zich van verwijderen, om daar waar het nodig is, te kunnen gaan. Stel u trekvogels voor, die op een eiland neerstrijken en op nieuwe krachten wachten om vervolgens verder richting hun bestemming te gaan.”

235. Maken de Geesten gedurende hun verblijf op die werelden van overgang, vorderingen?

“Zeer zeker. Zij, die zich op die wijze verenigen, doen dit, met het doel om zich te bekwamen en gemakkelijker de toestemming te mogen verkrijgen om op betere werelden over te gaan en de staat waarin de uitverkorenen verkeren, te mogen bereiken.”

236. Zijn die werelden van overgang door hun bijzondere aard eeuwig voor de omdolende Geesten bestemd?

“Nee, hun toestand is slechts tijdelijk.”

- Worden zij tegelijkertijd ook door lichamelijke wezens bewoond?

“Nee, haar oppervlakte is steriel. Zij die deze werelden bewonen, hebben aan niets behoefte.”

- Is deze onvruchtbaarheid blijvend? En is dit een gevolg van haar bijzondere natuur?

“Nee, zij zijn allemaal gedurende de overgangstoestand onvruchtbaar.”

- Deze werelden zijn dus geheel ontdaan van natuurlijke schoonheden?

“De natuur toont zich daar, door de schoonheid van het onmetelijke, dat niet minder bewonderenswaardig is dan wat u natuurschoonheden noemt.”

- Aangezien die werelden slechts in een staat van overgang verkeren, zal wellicht onze aarde ook eens tot die werelden behoren?

“Zij is al in die toestand geweest.”

- Op welk tijdstip?

“Tijdens haar vorming.”

Niets in de natuur is nutteloos; ieder ding heeft zijn doel en bestemming. Niets is ledig, alles is bewoond, het leven is overal. Zo was er gedurende de lange reeks van eeuwen, die verstreken zijn, vóórdat de mens op aarde verscheen, gedurende die trage tijdperken van overgang, die ons door de geologische lagen aangetoond worden, zelfs vóór de schepping van de eerste organische wezens, op die vormloze klomp, in die naakte chaos, waarin alle elementen vermengd waren, geen gebrek aan leven. Wezens, die noch onze behoeften, noch onze fysieke gewaarwordingen hadden, vonden er een toevluchtsoord. God heeft gewild dat de aarde zelfs in die onvolmaakte toestand tot iets nuttigs zou zijn. Wie zou dan nog durven beweren dat onder die miljarden van werelden, die zich in de oneindige ruimte bewegen, slechts één (en nog wel één van de kleinste), alleen bevoorrecht zou zijn bewoond te worden? Welk nut zouden dan de andere hebben? Zou God die alleen geschapen hebben met het doel om ons te vermaken? Dit is een absurde gedachte, strijdig met de wijsheid die uit al Zijn werken straalt en die onaanvaardbaar is als men bedenkt, hoe velen er nog zijn die voor ons geheel onzichtbaar zijn. Niemand zal kunnen tegenspreken dat er in het denkbeeld dat werelden, die nog ongeschikt zijn voor het materiële leven, toch door levende wezens, voor die verblijfplaatsen geschikt, bewoond zijn, iets groots, iets verhevends is, en waarin wellicht de oplossing van meer dan een vraagstuk te vinden is.

Gewaarwordingen. Gevoel en lijden van de Geesten

237. Heeft de ziel, als hij eenmaal in de Geestenwereld is getreden, nog de gewaarwordingen die hij gedurende zijn leven had?

“Ja, en ook andere, die hij bij zijn leven niet had, omdat zijn lichaam als een sluier was, die ze voor hem verborgen hield. De intelligentie is een eigenschap van de Geest, maar die zich alleen vrijelijk uit, als zij door geen banden daarin verhinderd wordt.”

238. Zijn de gewaarwordingen en kennis van de Geesten oneindig; met andere woorden, kennen zij alles?

“Hoe meer zij de volmaaktheid naderen, des te meer weten zij. Als het verheven Geesten zijn, weten zij veel; de mindere zijn in alles min of meer onwetend.”

239. Kennen de Geesten de oorsprong van de dingen?

“Dit hangt van hun verhevenheid af: de mindere Geesten weten er niets meer van dan de mensen.”

240. Begrijpen de Geesten de duur van de tijd, zoals wij?

“Nee. Daardoor komt het dikwijls dat u ons niet begrijpt als er sprake is van het bepalen van data en tijdvakken.”

De Geesten leven buiten de tijd, zoals wij die interpreteren. De tijd van duur wordt voor hen als het ware geheel vernietigd en de eeuwen, die zo lang van duur voor ons zijn, zijn in hun ogen slechts ogenblikken, die door de eeuwigheid uitgewist worden, evenals de oneffenheden van de grond verdwijnen, voor degene die in de lucht opstijgt.

241. Hebben de Geesten een correcter en nauwkeuriger denkbeeld dan wij, van het heden?

“Het is net als iemand die goede ogen heeft, zich een juister denkbeeld van de dingen vormt, dan een blinde. De Geesten zien datgene wat u niet ziet. Zij oordelen dus anders dan u, maar wij herhalen, dit hangt geheel van hun meerdere of mindere verhevenheid af.”

242. Hoe kennen de Geesten het verleden en heeft deze kennis voor hen geen grenzen?

“Als wij er ons mee bezig houden, is het verleden het heden, op dezelfde wijze als u u iets herinnert dat u in de loop van uw ballingschap getroffen heeft.

Maar omdat de stoffelijke sluier, die uw toestand benevelt, ons niet meer bedekt, herinneren wij ons dingen, die voor u al uitgewist zijn. Maar niet alles is de Geesten bekend: zo is in de eerste plaats, hun eigen schepping hen onbekend.”

243. Kennen de Geesten de toekomst?

“Dit hangt wederom van de hoogte van hun ontwikkeling af: vaak zien zij de toekomst als het ware slechts ten halve in het verschiet, *maar het is hen niet altijd veroorloofd die te openbaren*. Wanneer zij de toekomst zien, lijkt die voor hen het heden.

Hoe meer de Geest tot God nadert, des te duidelijker wordt de toekomst voor hem.

Na de dood, ziet en omvat de ziel zijn *vorige emigraties*, maar zij kan niet zien, wat God voor haar bestemt. Daarvoor moet zij, na vele levens, geheel in Hem zijn.”

- Bezitten de Geesten die de volstreekte volmaaktheid bereikt hebben, een volledige kennis van de toekomst?

“Volledig is het woord niet, want God alleen is de opperste Meester en geen wezen kan aan Hem gelijk zijn.”

244. Zien de Geesten God?

“Alleen de verheven Geesten zien en begrijpen Hem. De mindere Geesten voelen Hem en vermoeden Zijn aanwezigheid.”

- Als een mindere Geest zegt, dat God hem iets verbiedt of toestaat, hoe weet hij dan dat dit verbod van Hem komt?

“Hij ziet God niet, maar hij voelt Zijn oppermacht. Als iets niet gedaan of niet gezegd moet worden, voelt hij dat als een ingeving, een onzichtbare raadgeving, die hem verbiedt het te doen. Hebt u zelf geen voor gevoel, dat voor u als een geheime waarschuwing is, om het een of ander te doen of te laten? Zo is het ook met ons, maar in een hogere graad, want u begrijpt dat doordat het wezen van de Geesten fijner dan

het uwe is, zij daardoor de goddelijke waarschuwingen beter kunnen ontvangen.”

- Wordt het gebod rechtstreeks door God of door tussenkomst van andere Geesten gegeven?

“Het komt niet rechtstreeks van God tot de Geest. Om met God in gemeenschap te kunnen komen, moet men dit waardig zijn. God zendt hem Zijn bevelen door Geesten, die boven hem in volmaaktheid verheven zijn.”

245. Is het gezichtsvermogen bij de Geesten, zoals bij de lichamelijke wezens, begrensd?

“Nee, het zit binnenin hen.”

246. Hebben de Geesten om te zien, licht nodig?

“Zij zien door henzelf en hebben geen uitwendig licht nodig. Voor hen bestaat er geen duisternis, behalve die, waarin zij zich tot boetedoening kunnen bevinden.”

247. Moeten de Geesten zich van de ene plaats naar de andere begeven om op twee verschillende locaties te kunnen zien? Kunnen zij bijvoorbeeld gelijktijdig op de twee halfronden van de aarde zien?

“Omdat de Geest zich met de snelheid van de gedachte verplaatst, kan men zeggen dat hij overal tegelijk ziet. Zijn gedachte kan tegelijk naar verschillende punten uitstralen en overgebracht worden, maar dit vermogen hangt van zijn reinheid af. Hoe minder gelouterd, des te beperkter is zijn gezichtsvermogen. Alleen de verheven Geesten kunnen een geheel omvatten.”

De gave om te kunnen zien is bij de Geesten een eigenschap die aan hun natuur eigen is en die in haar gehele wezen zetelt, zoals het licht in alle delen van een lichtgevend lichaam aanwezig is. Het is een soort van universele helderheid, die zich tot alles uitstrekt en tegelijk de ruimte, de tijd en de dingen omvat en waarvoor er geen duisternis noch stoffelijks hinderpalen bestaan. Men begrijpt dat dit zo wezen moet; het gezichtsvermogen bij de mens komt tot stand door de werking van een orgaan dat door het licht getroffen wordt en zonder licht is er slechts duisternis. Bij de Geesten is het zien een eigenschap, die aan hun wezen eigen is, niet gebonden aan een invloed van buiten en is dus geheel onafhankelijk van het licht. (Zie Alomtegenwoordigheid nr. 92).

248. Ziet de Geest de voorwerpen even duidelijk als wij?

“Duidelijker, want zijn gezichtsvermogen dringt door, daar, waar het uwe niet kan doordringen; het wordt door niets verduisterd.”

249. Nemen Geesten geluiden waar?

“Ja, hij neemt ze waar, ook die waar uw zintuigen voor afgesloten zijn.”

- Zetelt het vermogen om te kunnen horen, in zijn gehele wezen evenals dat van het zien?

“Alle gewaarwordingen zijn eigenschappen aan de Geest eigen en maken deel uit van zijn wezen. Wanneer hij door een stoffelijk lichaam omkleed is, kunnen deze gewaarwordingen slechts door middel van de organen tot hem komen; maar in de staat van vrijheid zijn die niet meer begrensde.”

250. Als de gewaarwordingen de Geest eigen zijn, kan deze er zich dan aan onttrekken?

“De Geest ziet en hoort slechts wat hij wil. Dit is zo in het algemeen, vooral bij verheven Geesten, want degene die onvolmaakt zijn, horen en zien vaak tegen hun wil datgene, wat tot hun vooruitgang strekken kan.”

251. Zijn de Geesten gevoelig voor muziek?

“Wilt u het over uw muziek hebben? Wat is die vergeleken bij de hemelse muziek? Bij die harmonie, waarvan niets op aarde u een idee kan geven? De ene bij de andere vergeleken, is als de zang van de wilde vergeleken met de liefelijkste melodie. Alledaagse Geesten kunnen er echter een zeker genoegen in vinden om naar uw muziek te luisteren, omdat het hun nog niet gegeven is een meer verhevene te begrijpen. De muziek heeft voor de Geesten oneindige charmes, doordat hun gevoel zeer ontwikkeld is. Ik bedoel de hemelse muziek, die alles is, wat voor de Geest als het mooiste en liefelijkste is, wat hij zich voorstellen kan.”

252. Zijn de Geesten gevoelig voor de schoonheden van de natuur?

“De schoonheden van de natuur zijn op de werelden zo verschillend, dat men ze bij lange na nog niet allemaal kent. Ja, zij zijn er naargelang hun gave om die te kunnen waarderen en begrijpen gevoelig voor. Voor

de verheven Geesten bestaan er schoonheden van het geheel, waardoor als het ware alle kleinere details van de schoonheid uitgewist wordt.”

253. Voelen de Geesten onze stoffelijke behoeften en smarten?

“Zij *kennen* die, omdat zij die ondervonden hebben, maar zij voelen die niet lichamelijk zoals u. Het zijn Geesten.”

254. Voelen de Geesten vermoeidheid en behoefte aan rust?

“Zij kunnen geen moeheid zoals u dit bedoelt, voelen, en hebben daarom ook uw lichamelijke rust niet nodig, omdat zij geen organen bezitten waarvan de krachten hersteld moeten worden. Maar de Geest rust in die zin uit, dat hij niet voortdurend actief is, hij handelt niet op een materiële wijze. Zijn bezigheden zijn geheel intellectueel en zijn rust geheel zedelijk; dat wil zeggen dat er ogenblikken zijn, waarin zijn gedachte ophoudt werkzaam en op een bepaald onderwerp gericht te zijn. Het is een werkelijke rust, maar die niet met de rust van het lichaam te vergelijken is. De vermoeidheid, die door de Geesten gevoeld kan worden, staat in verhouding tot hun minderheid, want hoe verhevener zij zijn, des te minder hebben zij rust nodig.”

255. Wanneer een Geest zegt dat hij lijdt, wat is dan de aard van dat lijden?

“Zedelijke angst, waardoor hij meer dan door lichamelijke pijnen gefolterd wordt.”

256. Hoe komt het dan, dat er Geesten zijn, die klagen over kou of hitte?

“Herinnering aan hetgeen zij in hun leven geleden hebben, die vaak net zo pijnlijk als de realiteit is. Het is vaak een vergelijking, die zij gebruiken om, bij gebrek van een betere uitdrukking, hun toestand te beschrijven. Wanneer zij zich hun lichaam herinneren, voelen zij een soort van impressie, gelijk aan die wanneer men een mantel aflegt, en men zich daarna nog enige tijd verbeeldt, die aan te hebben.”

Proef van een theorie over de gewaarwordingen bij de Geesten

257. Het lichaam is het werktuig van de pijn. Het is daarvan zo niet de eerste, dan toch een rechtstreekse oorzaak. De ziel neemt die pijn waar en deze gewaarwording is het gevolg. De herinnering die de ziel van die smart heeft, kan zeer pijnlijk zijn, maar kan geen fysieke uitwerking hebben. En inderdaad, kou of hitte kunnen de weefsels van de ziel niet verstoren. De ziel kan niet bevrozen noch verbranden. Zien wij niet dagelijks dat de gedachte aan of de angst voor een fysiek leed, hetzelfde resultaat heeft als de realiteit, soms zelfs met de dood tot gevolg? Iedereen weet dat degene die een amputatie heeft ondergaan, pijnen in het lichaamsdeel dat niet meer bestaat, voelt. Zeker is het, dat niet het lid dat zij verloren hebben, de zetel noch het startpunt van de pijn is; de hersenen hebben er de indruk van behouden, dat is alles. Men mag dus aannemen dat er iets van dien aard bij het lijden van de Geest na de dood plaatsvindt. Een meer grondige studie van het perispirit dat zo'n belangrijke rol bij alle spiritistische verschijnselen vervult, heeft over dit onderwerp - van de nevelachtige en tastbare verschijningen, van de staat van de ziel op het ogenblik van de dood, van het zo veelvuldig voorkomend denkbeeld bij de Geest, dat hij nog in het leven is, van de zo treffende taferelen van zelfmoordenaars, van ter dood gebrachte, van mensen die zich geheel aan zinnelijk genot overgegeven hadden, en van zo vele andere feiten - veel licht in de zaak gebracht en de gelegenheid gegeven om veel te verduidelijken. Wij zullen hier van deze ophelderingen een beknopt overzicht geven.

Het perispirit is de band die de Geest met de stof van het lichaam verbindt, het wordt uit de omringende stof, het algemene fluidum, geput. Het heeft iets van de aard van de elektriciteit, van de magnetische vloeistof en in zeker opzicht ook van de passieve stof. Men zou kunnen zeggen dat het de essentie van de stof is; het is het beginsel van het organische, maar niet dat van het intellectuele leven. Het intellectuele leven zetelt in de Geest. Bovendien is het perispirit de oorzaak van de uiterlijke gewaarwordingen.

Bij het lichaam zijn deze gewaarwordingen in de organen die hem tot geleiders dienen, gelokaliseerd. Als het lichaam eenmaal vernietigd is, worden de gewaarwordingen algemeen. Daarom zegt de Geest niet, dat

hij meer aan het hoofd dan aan de voeten lijdt. Men moet er zich echter voor waken om de gewaarwordingen van het onafhankelijk geworden perispirit met die van het lichaam te verwarren. Wij kunnen de laatste slechts bij wijze van vergelijking en niet als volledig gelijk aan de eerste, aanhalen. Als de Geest van het lichaam verlost is, kan de Geest lijden, maar dat lijden is niet dat van het lichaam, het is echter geen uitsluitend zedelijk lijden, zoals gewetenswroeging, omdat hij over kou en hitte klaagt. Zijn lijden is niet heviger in de winter dan in de zomer. Wij hebben er zonder dat zij iets pijnlijks ondervonden door vlammen zien gaan. De hevigheid van de warmte maakt dus op hem geen indruk. De pijn, die zij voelen, is dus geen feitelijk fysiek lijden, het is een onbepaald innerlijk gevoel, waarvan zelfs de Geest, juist omdat de pijn niet gelokaliseerd is en niet door uitwendige oorzaken voortgebracht wordt, zichzelf niet altijd rekenschap kan geven. Het is meer een herinnering dan een realiteit, maar die daarom toch even pijnlijk is. Soms bestaat er toch nog iets meer dan een herinnering, zoals wij straks zullen zien.

Door waarneming hebben wij geleerd, dat het perispirit zich op het ogenblik van het sterven, soms sneller, dan eens langzamer, van het lichaam losmaakt. Gedurende de eerste ogenblikken, kan de Geest zich geen denkbeeld van zijn toestand maken; hij gelooft niet, dat hij dood is. Hij voelt zichzelf leven; hij ziet zijn lichaam liggen, hij weet dat het het zijn lichaam is. Hij begrijpt niet hoe het komt dat hij daarvan gescheiden is. Deze toestand duurt zolang als er nog een band tussen het lichaam en het perispirit bestaat. Een zelfmoordenaar zei ons: “Nee, ik ben niet dood”, en voegde daar aan toe: “*en toch voel ik dat de wormen aan mij knagen*”. En de wormen knaagden toch zeker niet aan het perispirit en nog veel minder aan de Geest. Zij knaagden slechts aan het lichaam. Maar aangezien de scheiding tussen lichaam en perispirit nog niet volkomen was, veroorzaakte dit een zedelijke repercussie, waardoor hem de gewaarwording van wat met het lichaam plaats vond, werd overgebracht. Repercussie is wellicht niet het geschiktste woord, want het kan een te materiële uitwerking doen veronderstellen. Het is meer het zien van wat er in zijn lichaam omging, waaraan hij nog door zijn perispirit verbonden was, dat bij hem een illusie, die hij voor de werkelijkheid aanzag, deed ontstaan.

Het was dus geen herinnering, want gedurende zijn leven hadden de wormen niet aan zijn lichaam geknaagd. Het was de gewaarwording van de actuele toestand.

Hieruit ziet men welke conclusie men uit feiten kan trekken, wanneer men die met aandacht waarneemt. Gedurende het leven ontvangt het lichaam de indrukken van buiten en brengt die tot de ziel over door middel van het perispirit, dat waarschijnlijk datgene is, dat wij zenuwvloeistof noemen. Als het lichaam dood is, voelt het niets meer, omdat het geen Geest noch perispirit meer bezit. Het perispirit, vrij geworden van het lichaam ontvangt de indrukken, maar omdat zij deze niet langs een bepaald kanaal ontvangt, voelt zij die indrukken overal. En aangezien het perispirit in werkelijkheid niet anders dan een overbrenger van die indrukken is, omdat alleen de Geest bewustzijn heeft, vloeit er uit voort, dat indien er een perispirit zonder Geest kon bestaan, dit evenmin als het dode lichaam iets zou voelen. Zo zou ook de Geest bij het ontbreken aan perispirit, door geen pijnlijke gewaarwordingen getroffen kunnen worden. Nu weten wij, dat hoe meer de Geesten zich louteren, ook het wezen van het perispirit meer etherisch wordt, waaruit voortvloeit dat de invloed van de stof in dezelfde mate afneemt, als de Geest vooruit gaat, dat wil zeggen, naarmate het perispirit zelf minder grof wordt.

Maar, zal men zeggen, zowel de aangename als de onaangename gewaarwordingen worden aan de Geest door middel van het perispirit overgebracht en indien de Geest voor de een ontoegankelijk is, moet dit ook zo voor de andere zijn. Ja, ongetwijfeld, voor zover het de gewaarwordingen betreft die een gevolg zijn van de stof die wij kennen. Het geluid van muziekinstrumenten, de geur van bloemen oefenen geen van alle de minste invloed op hem uit en toch heeft hij innige gewaarwordingen van een onbeschrijfelijke bekoorlijkheid, waarvan wij ons geen idee kunnen vormen. Wij zijn wat dat betreft net als een blindgeborene ten opzichte van het licht, wij weten dat het bestaat maar weten niet waardoor. Hier houdt voor ons het weten op. Wij weten dat er gewaarwording, gevoel, gehoor, gezichtsvermogen, bestaat. Wij weten dat deze vermogens aan het gehele wezen, en niet zoals bij de mensen, aan één of ander deel van het wezen, eigen is. Maar wij herhalen, waardoor? Dat weten wij niet. De Geesten zelf, kunnen ons daar geen rechtvaardiging voor geven, omdat onze taal niet geschikt is

om denkbeelden, die wij niet bezitten, te kunnen uitdrukken. Evenmin als de taal van de wilden woorden heeft, om onze kunsten, wetenschappen en wijsgerige stellingen uit te drukken.

Wanneer wij zeggen dat de Geesten voor de indrukken van onze stof niet vatbaar zijn, spreken wij van zeer verheven Geesten, wiens etherisch omhulsel met niets hier op aarde vergeleken kan worden. Dit is niet het geval bij hen wiens perispirit meer vast of dicht is, die nemen onze klanken en onze geuren wel waar, maar niet meer zoals bij hun leven door middel van een beperkt gedeelte van hun individu. Men zou zeggen dat de moleculaire trillingen zich in hun gehele wezen doen voelen, om op die wijze tot hun *sensorium commune* (de algemene gevoelszetel of dat punt in de hersenen, waar de door alle zinnen opgewekte gewaarwordingen samenlopen) te raken, welke hier de Geest zelf is, hoewel op een andere wijze, en wellicht ook onder een andere indruk, waardoor een wijziging in de gewaarwording teweeggebracht wordt. Zij horen het geluid van onze stem, en toch verstaan zij ons ook alleen door de overbrenging van de gedachte, zonder dat wij spreken. Ons standpunt wordt gesteund door de daadzaak dat die scherpzinnigheid des te sterker is, naarmate de Geest meer onstoffelijk is. Wat het zien aangaat, is dit bij de Geesten geheel onafhankelijk van het licht. Het vermogen om te zien is een essentieel attribuut van de ziel. Voor haar bestaat er geen duisternis, maar het gezichtsvermogen is bij hen die het meest gelouterd zijn, uitgebreider en doordringender.

De ziel of Geest bezit dus in zichzelf het vermogen tot alle gewaarwordingen. Gedurende het lichamelijke leven is de grofheid van onze organen een beletsel. Bij het leven buiten het lichaam wordt die belemmering naarmate het halfstoffelijke omhulsel zich verfijnt, hoe langer hoe minder.

Dit omhulsel, dat uit de omringende stof die ons omgeeft, geput wordt, verandert naar de aard van de werelden. Door van de ene wereld op de andere over te gaan, verwisselen de Geesten dit omhulsel, zoals wij van kleren veranderen wanneer wij van de winter in de zomer overgaan of ons van de poolstreken naar de evenaar begeven. Wanneer de hoogverheven Geesten ons komen bezoeken, bekleden zij zich met een aards perispirit en vanaf dat ogenblik, nemen zij op dezelfde wijze waar als onze alledaagse Geesten. Maar alle Geesten - zowel mindere als

verheven Geesten - horen of voelen alleen datgene wat zij willen horen of voelen. Zonder gevoelsorganen te bezitten, kunnen zij naar welgevallen hun waarnemingsvermogen werkend of juist werkeloos (passief) maken. Er bestaat slechts één ding dat zij gedwongen zijn te horen en dat is de aanbevelingen van de goede Geesten. Hun gezichtsvermogen is altijd werkzaam, maar zij kunnen zich voor elkaar onzichtbaar maken. Naargelang de rang, op welke zij staan, kunnen zij zich voor de mindere Geesten, maar niet voor hun superieuren, verbergen. In de eerste ogenblikken die op de dood volgen, is het gezichtsvermogen van de Geest altijd beneveld en verward. Naarmate hij zich van het lichaam bevrijdt, wordt het geleidelijk helderder en kan dezelfde luciditeit als tijdens het leven bereiken. Ongeacht het doordringen door lichamen, die voor ons ondoorschijnend zijn. De afstand tot welke de Geest met het gezichtsvermogen in de oneindige ruimte doordringt, hangt van zijn graad van reinheid en verhevenheid af.

Deze gehele theorie, zal men zeggen, is weinig opbeurend. Wij dachten dat als wij eens van ons grove omhulsel, het werktuig van onze smarten verlost waren, wij niet meer te lijden zouden hebben, en nu komt u ons leren dat wij dan nog zullen lijden. Op welke wijze dit nu ook moge zijn, blijft het toch lijden. Helaas ja, wij kunnen, en zelfs nog veel en lang lijden, maar wij kunnen ook, zelfs onmiddellijk nadat wij het lichamelijke leven hebben afgelegd, niet meer hoeven te lijden.

Het lijden hier op aarde is vaak geheel van onszelf onafhankelijk, maar ook veel smarten zijn het gevolg van onze wil. Indien men tot de bron opklom zou men ontwaren dat een groot deel van ons lijden het gevolg is van oorzaken die wij hadden kunnen voorkomen. Hoeveel kwalen en gebreken haalt de mens zich niet door extravagantie, eerzucht, kortom door de bevrediging van al zijn lusten, op de hals? De mens die altijd matig zou leven, van niets misbruik maakte, die altijd eenvoudig in zijn behoeften, bescheiden in zijn wensen was, zou zich heel wat verdrietelijkheden besparen. Zo is het ook met de Geest. De verdrietelijkheden die hij ondergaat, zijn altijd een gevolg van de wijze waarop hij op aarde geleefd heeft. Het spreekt vanzelf dat hij niet meer aan jicht of reumatiek zal lijden, maar hij zal een ander lijden dat daarom niet minder hevig zal zijn, ondergaan. Wij zagen dat het lijden een gevolg is van de banden, die er nog tussen de Geest en de stof

bestaan, dat hoe minder de Geest onder de invloed van de stof is, met andere woorden, dat hoe meer hij onstoffelijk is, hoe minder hij onaangename gewaarwordingen te verduren zal hebben. Het hangt geheel van zichzelf af om zich al in dit leven van die invloed te bevrijden. Hij heeft zijn vrije wil, en dus de keuze om iets te doen en iets te laten. Laat hem zijn dierlijke neigingen beteugelen, laat hem geen haat noch nijd of ijverzucht, geen hoogmoed koesteren; laat hem zich niet door egoïsme doen beheersen; laat hem zijn ziel door het aankweken van goede gedachten reinigen; laat hem goed doen en niet aan de dingen van deze wereld meer waarde hechten dan zij verdienen. Dan zal hij, zelfs onder het lichamelijke hulsel, reeds gelouterd, reeds van de stof vrij zijn, en als hij dat af zal leggen, zal hij er de invloed niet meer van ondervinden: Het lichamelijke lijden, dat hij ondergaan heeft, zal bij hem geen onaangename herinnering opwekken. Er zal hem geen enkele pijnlijke indruk van overblijven, omdat die alleen het lichaam en niet de Geest getroffen hebben. Hij zal zich gelukkig voelen ervan bevrijd te zijn en door de kalmte van zijn rustige geweten, zal hij tegen elk zedelijk lijden gevrijwaard worden. Wij hebben er duizenden, die tot alle rangen en standen van de maatschappij behoord hebben, ondervraagd; wij hebben bij hen alle tijdperken van het Geestenleven vanaf het ogenblik, dat zij hun lichaam verlieten, nagegaan; wij hebben ze voet voor voet in dat leven aan gene zijde van het graf gevolgd, om de veranderingen, die zich bij hen in hun denkbeelden en gewaarwordingen ontwikkelden, waar te nemen, en het waren niet de alledaagse mensen, die ons de minst belangrijke voorwerpen voor onze studie verschaft hebben. En wij hebben altijd opgemerkt dat het lijden in verband staat met het gedrag waarvan zij de gevolgen dragen, en dat dit nieuwe bestaan de bron van een onuitsprekelijk geluk is voor hen, die de goede weg gevolgd hebben. Hieruit volgt dat zij, die lijden, dit ondergaan, omdat zij het gewild hebben, en zij dit dus zowel in de andere als in deze wereld, aan niemand dan aan zichzelf te wijten hebben.

Keuze van de beproevingen

258. Bezit de Geest in de staat van omdoling en voordat hij een nieuw lichamenlijk leven aanvaardt, het bewustzijn van wat hem in dat leven te wachten staat?

“Hij kiest zelf de soort van beproeving, die hij ondergaan wil, en hierin bestaat zijn vrije wil.”

- Dus is het niet God, die hem de wederwaardigheden van het leven als straf oplegt?

“Niets geschiedt zonder Gods toestemming, want Hij is het, die alle wetten die het heelal beheersen, heeft vastgesteld. U zou evengoed kunnen vragen, waarom Hij liever de ene dan de andere wet vastgesteld heeft. Door de Geest in zijn keuze vrij te laten, laat Hij deze de gehele verantwoordelijkheid van zijn handelingen en van de gevolgen van die handelingen dragen. Er liggen geen obstakels op de weg naar zijn toekomst; de weg ten goede staat open evenals die tot het kwaad. Maar als hij bezwijkt, behoudt hij nog een troost, en die is: dat niet alles voor hem afgelopen is en dat God in al zijn toegeeflijkheid hem de vrijheid geeft om datgene wat hij verkeerd gedaan heeft, weer over te doen. Bovendien moet men wel weten te onderscheiden, wat het werk van Gods wil en wat het werk van de menselijke wil is. Indien u door een gevaar bedreigd wordt, dan bent u niet degene die het gevaar hebt doen ontstaan, maar God; doch u hebt de wil om er u aan bloot te stellen, omdat u er een middel in ziet, om voorwaarts te streven, en omdat God dit toestaat.”

259. Indien aan de Geest de keuze overgelaten wordt, om de aard van de beproeving die hij ondergaan moet, te bepalen, vloeit daar dan niet uit voort, dat alle beproevingen, die zij in het leven ondervinden, door ons voorzien en uitgekozen zijn?

“*Alle* is het woord niet, want het wil niet zeggen, dat u alles wat u overkomt, tot in de kleinste details gekozen en voorzien hebt. U hebt alleen de aard van uw beproeving uitgekozen, de details zijn een gevolg van de situatie en vaak ook van uw eigen daden. De Geest weet dat door deze of gene weg te kiezen, hij deze of gene soort van strijd zal moeten ondergaan; hij kent dus de aard van de beproevingen, die hem treffen zullen, maar hij weet niet of het door deze dan wel door een andere gebeurtenis zijn zal. De details van de feiten worden door de omstandigheden en de kracht van de dingen voortgebracht. Alleen de grote gebeurtenissen die invloed op zijn lot kunnen hebben zijn voorzien. Als u een weg vol kuilen opgaat, dan weet u dat u voorzorgsmaatregelen moet nemen. De kans bestaat dat u valt, maar u

weet niet precies op welke plek u zult vallen, en het behoort tot de mogelijkheden dat u, als u voorzichtig genoeg bent, niet zult vallen. Indien er op straat een dakpan op uw hoofd valt, geloof dan niet dat het *geschreven stond* zoals men dit doorgaans zegt.”

260. Hoe kan een Geest verlangen om te midden van slechte mensen geboren te worden?

“Het is nodig om hem naar een omgeving te zenden, waar hij de door hem gevraagde beproeving kan ondergaan. Welnu, er moet dus analogie bestaan. Om de aandrift tot roven te kunnen bestrijden, moet hij zich onder mensen van dat slag bevinden.”

- Indien er dus geen slechte mensen op aarde waren dan zou de Geest geen omgeving kunnen vinden, om sommige beproevingen te kunnen ondergaan?

“Zou men dat moeten betreuren? Zo is het al in de verheven werelden waar het kwaad geen toegang vindt, daarom zijn daar alleen maar goede Geesten. Doe uw best opdat het spoedig ook op aarde zo wordt.”

261. Moet de Geest onder de beproevingen die hij moet ondergaan om tot volmaaktheid te raken, alle mogelijke verleidingen ondergaan? Moet hij al die toestanden, die hoogmoed, ijverzucht, gierigheid zinnelijkheid enz. bij hem kunnen opwekken, doorlopen?

“Zeer zeker niet, want u weet immers dat er Geesten zijn, die van het begin af aan, een weg betreden die hen voor vele beproevingen vrijwaart. Maar degene, die zich op de slechte weg laat meeslepen, moet alle gevaren, die die weg oplevert, doorstaan.

Een Geest kan bijvoorbeeld rijkdom vragen en die kan hem geschonken worden, dan zal hij naargelang zijn karakter, gierig of verkwistend, baatzuchtig of vrijgevig kunnen worden, of wel zich aan alle denkbare zinnelijke genoegens kunnen overgeven. Maar dat wil niet zeggen, dat hij daarom tegen wil en dank de proef van de verleiding van al die neigingen zal moeten doorstaan.”

262. Hoe kan de Geest, die bij zijn oorsprong, eenvoudig, onwetend en zonder ondervinding is, met kennis van zaken een leven kiezen en voor die keuze verantwoordelijk zijn?

“God komt zijn onervarenheid te hulp, door hem de weg, die hij moet volgen aan te wijzen, zoals u met het kind vanaf zijn geboorte doet. Maar gaandeweg laat Hij hem, naar mate zijn vrije wil zich ontwikkelt, zelf een keuze maken en als hij dan niet naar de raadgevingen van de goede Geesten luistert, gebeurt het vaak dat hij van het rechte pad afdwaalt en de slechte opgaat. Dit is wat men de menselijke val noemen kan.”

- Wanneer een Geest in het bezit is van een vrije wil, hangt dan de keuze van zijn lichamelijk leven altijd uitsluitend van zijn wil af, of kan dat leven hem door de wil van God als boetedoening worden opgelegd?

“God weet te wachten: hij spoort niet tot boetedoening aan; God kan echter een bestaan aan een Geest opleggen, als deze, door de lage trap, waarop hij staat of door onwil, niet in staat is te begrijpen wat voor hem het heilzaamste zal zijn en als God ziet dat zodanig leven kan strekken tot zijn zuivering en vooruitgang en het daarbij een boetedoening voor hem kan zijn.”

263. Doet de Geest onmiddellijk na zijn dood een keuze?

“Nee, velen geloven in de eeuwigheid van de straf. Wij hebben dit al gezegd: dit is op zichzelf een straf.”

264. Door wat wordt de Geest geleid, bij het maken van een keuze van de beproevingen die hij ondergaan wil?

“Hij kiest beproevingen, die door de aard van zijn gebreken voor hem een boetedoening kunnen zijn en hem spoediger vorderingen kunnen doen maken.

Sommigen kunnen zich dus een leven van gebrek en ontberingen opleggen om te trachten dit met moed te dragen; anderen willen de beproeving van de verleiding ondergaan welke fortuin en macht bieden. Deze verleiding kan door er misbruik en verkeerd gebruik van te maken en door het ontstaan van vuige driften nog gevaarlijker zijn. Tot slot zijn er nog anderen, die zichzelf willen beproeven in de strijd die zij door de aanraking met de slechtheid te doorstaan hebben.”

265. Daar er Geesten zijn, die de aanraking met de ondeugd als beproeving kiezen, zijn er dan ook anderen, die zo'n keuze doen uit sympathie en gedreven door de zucht om in een omgeving, die met hun

neigingen overeenkomt te leven, of om op stoffelijke wijze aan de bevrediging van hun materiële neigingen te voldoen?

“Die zijn er, dat is zeker. Maar men treft die alleen onder hen aan, die in zedelijke zin nog weinig ontwikkeld zijn. *De beproeving komt vanzelf en zij moeten die gedurende langere tijd ondergaan.* Vroeg of laat beginnen zij toch te begrijpen dat de voldoening van hun neigingen voor hen betreuwenswaardige gevolgen meebrengt, die zij gedurende een tijd, die hen als de eeuwigheid zal toeschijnen, zullen moeten dragen. God zal hen, totdat zij hun fout begrepen zullen hebben, en totdat zij die zelf door voor hen heilzame beproevingen geboet zullen hebben, in die toestand kunnen doen blijven.”

266. Lijkt het niet natuurlijker, de minst moeilijke beproevingen te kiezen?

“Voor u wel. Voor de Geest niet. Als deze van de stof verlost is, houdt alle illusie op en hij denkt er dan anders over.”

Op aarde ondergaat de mens de invloed van vleselijke gedachten en ziet dus van die beproevingen slechts de moeilijke zijde, daarom komt het hem natuurlijk voor, zulke beproevingen te kiezen, die volgens zijn zienswijze met stoffelijke genoegens gepaard kunnen gaan. Maar in het Geestenleven, vergelijkt hij die voorbijgaande en grove genoegens met de onverderfelijke gelukzaligheid, die hij in het verschiet ziet, en wat kunnen hem dan enige voorbijgaande smarten deren? Het is dus mogelijk dat de Geest de zwaarste beproeving, en dientengevolge het moeilijkste bestaan kiest, in de hoop daardoor spoediger in een betere toestand te raken, zoals een zieke dikwijls het onaangenaamste geneesmiddel kiest, om des te spoediger te genezen. Hij, die verlangt dat zijn naam aan de ontdekking van een onbekend land verbonden wordt, kiest niet een met bloemen versierde loopbaan, hij kent de gevaren die hij onder de ogen zal moeten zien, maar hij weet ook dat als hij slaagt, roem zijn deel zal zijn.

De leer van de vrijheid in de keuze van het leven en van de beproevingen die wij ondergaan moeten, houdt op merkwaardig te zijn, als men bedenkt dat de van de stof bevrijde Geesten op een geheel andere wijze de dingen beschouwen dan wij. Zij zien het einddoel en dat doel heeft voor hen een veel grotere waarde dan de voorbijgaande genoegens van de aarde; na ieder leven zien zij hoeveel zij vooruit gegaan zijn en begrijpen wat hen nog aan reinheid ontbreekt om het doel te kunnen bereiken. Daarom onderwerpen zij zich vrijwillig aan alle perikelen van het lichamelijke leven en verzoeken zelf die beproevingen die hun in staat kunnen stellen vroeger het einddoel te bereiken. Het is dus ten onrechte dat men zich verwondert als de Geesten

niet aan het gemakkelijkste leven de voorkeur geven. Dat leven dat van verdriet vrij is, ziet hij in het verschiet, hij kan het in de onvolmaakte staat waarin hij nu is, niet genieten. Daarom tracht hij zich te beteren om dat leven te bereiken.

Ontmoeten wij trouwens in het dagelijkse leven niet menig voorbeeld van een dergelijk keuze? De man, die een gedeelte van zijn leven met onafgebroken werken doorbrengt om welvaart te verkrijgen, wat doet hij anders dan zichzelf een taak met het oog op een betere toekomst opleggen? De soldaat, die zichzelf voor een gevaarlijke expeditie aanbiedt, de reiziger, die in het belang van de wetenschap of om fortuin te maken alle gevaren trotseert... Wat zijn dat anders dan vrijwillige beproevingen, die hen, als zij er van terugkeren, eer en voordeel moeten aanbrengen? Waaraan onderwerpt zich de mens al niet, en waaraan stelt hij zich niet bloot om zijn belangen te bevorderen of om roem te oogsten? Is niet iedere wedstrijd een beproeving, die degene, die er deel aan nemen, zichzelf vrijwillig opleggen, met het doel om in de loopbaan die zij zich uitgekozen hebben, vooruit te komen? Men bereikt geen verheven maatschappelijk standpunt, hetzij in wetenschappen, kunsten of industrie, dan na de proef van de mindere rangen, die men evenals zo vele beproevingen kan beschouwen, te hebben doorstaan.

Het menselijke leven is als de kopie van het Geestenleven; wij vinden er in het klein dezelfde toestanden in terug. Indien wij dus dikwijls gedurende ons leven, de moeilijkste beproevingen kiezen om een hoger standpunt te kunnen bereiken, waarom zou dan de Geest, die veel verder ziet dan het lichaam, en voor wie het leven van dat lichaam slechts een voorbijgaande gebeurtenis is, geen moeilijk en werkzaam leven kiezen, indien hen dit de eeuwige gelukzaligheid moet doen bereiken? Zij, die zeggen, dat indien aan de mens de keuze van zijn bestaan overgelaten werd, hij koning of miljonair zou willen worden, zijn als de bijzienden, die alleen datgene wat zij aanraken zien, of als die snoeplustige kinderen, die op de vraag, wat wilt u worden, antwoorden: banketbakker of confituurmaker.

Zo is het ook met de reiziger, die beneden in de door nevelen verduisterde vallei, noch de lengte, noch het uiterste punt van zijn weg ziet; eenmaal boven op de berg, overziet hij de gehele afgelegde weg en wat hem nog van die weg af te leggen blijft, hij ziet de plaats van zijn bestemming en de obstakels die hij nog te overwinnen heeft, en kan dan op wat zekerder wijze de nodige middelen inschatten, om die te bereiken.

De geïncarneerde Geest is gelijk aan de reiziger aan de voet van de berg. Hij is van de aardse handen bevrijd en overziet alles, zoals degene die op de top van de berg staat.

Het doel van de reiziger is: rust na de uitputtingslag. Voor de Geest is dit doel: de hoogste gelukzaligheid na perikelen en beproevingen.

Alle Geesten zeggen, dat zij in hun staat van omdoling, zoeken, leren en waarnemen, teneinde een keuze te kunnen maken. Vinden wij ook niet daarvan het voorbeeld in het lichamelijke leven? Zoeken ook wij niet dikwijls gedurende vele jaren naar het beroep, waarop wij uit vrije beweging onze keus vestigen, omdat wij menen dat dat ons het beste op weg zal helpen? Indien het mislukt, zoeken wij iets anders. Ieder beroep dat wij aannemen, is een verandering in onze toestand, een tijdoak in ons leven. Bedenken wij vandaag niet wat wij morgen doen zullen? En wat zijn de verschillende lichamelijke levens voor de Geest, anders dan afwisselingen, tijdperken, dagen voor zijn Geestenleven, dat zoals wij weten, zijn normale leven is, terwijl het lichamelijke niet meer dan een zeer kortstondig overgangsleven is?

267. Zou de Geest die keuze gedurende zijn lichamenlijk leven kunnen doen?

“Zijn wensen kunnen daarop van invloed zijn. Dit is afhankelijk van de intentie. Maar wanneer hij Geest geworden is, ziet hij dikwijls alles geheel anders in. Het is de Geest alleen, die deze keuze maakt. Maar wij herhalen: hij kan dit gedurende het stoffelijke leven doen, want er zijn altijd ogenblikken, waarin de Geest onafhankelijk is van de stof die hij bewoont.”

- Veel mensen verlangen naar grootsheid en rijkdommen en dit is zeker niet als boetedoening, noch als beproeving?

“Beslist niet. Het is het stoffelijke, dat die grootsheid verlangt om erdoor te genieten en het is de Geest, die het wenst, om er de wisselvalligheid van te leren kennen.”

268. Moet de Geest totdat hij de volmaaktste reinheid bereikt zal hebben, steeds beproevingen te ondergaan?

“Ja, maar niet van die aard als u u die voorstelt. U noemt stoffelijke perikels en beproevingen. Als de Geest een zekere hoogte bereikt heeft, al is hij niet volmaakt, hoeft er geen meer te ondergaan, maar hij heeft altijd plichten te vervullen die tot zijn eigen volmaking dienen, en die voor hem niet moeilijk zijn. Het bestaat er ook in alleen anderen in hun volmaking behulpzaam te zijn.”

269. Kan de Geest zich over de doelmatigheid van de beproeving, die hij uitgekozen heeft, vergissen?

“Hij kan er één gekozen hebben, die zijn krachten te boven gaat. Hij kan er ook één kiezen, waarvan hij geen nut kan trekken, zoals een onnuttig en werkeloos leven. Maar als de Geest weer in de Geestenwereld terugkeert, ziet hij in dat hij niets gewonnen heeft en vraagt om de verloren tijd te mogen inhalen.”

270. Waaraan moet men de roeping toeschrijven die sommige mensen voelen, en hun wens om liever het ene dan het andere vak te kiezen?

“Mij dunkt dat u die vraag zelf kunt beantwoorden. Is het niet een gevolg van al hetgeen, wat wij u over de keuze van de beproevingen en over de vooruitgang in een vorig leven gezegd hebben?”

271. Daar de Geest gedurende zijn omdoling de verschillende toestanden, in welke hij vorderingen zou kunnen maken, doorloopt, hoe kan hij dan denken, dat hij bijvoorbeeld door onder kannibalen geboren te worden, die vorderingen zal kunnen maken?

“Het zijn geen gevorderde Geesten, die onder de kannibalen geboren worden, maar wel Geesten van dezelfde natuur als de kannibalen of die op een nog lagere trap dan deze staan.”

Wij weten dat onze menseneters nog niet op de allerlaagste trap staan en dat er werelden zijn, waarop de verdierlijking en wreedheid met niets op aarde vergeleken kan worden. Deze Geesten zijn dus nog ver beneden de laagste hier op aarde, en onder onze wilden geboren te worden zou voor hen een vooruitgang zijn, zoals het voor een menseneter een vooruitgang zou zijn, geroepen te worden, om bij ons een beroep dat hen verplicht bloed te vergieten, uit te oefenen. Dat zij niets hoger beogen, komt doordat zij door hun zedelijke minoriteit geen meer volledige ontwikkeling kunnen begrijpen. De Geest kan niet anders dan trapsgewijs vooruitgaan; hij kan de afstand, die ertussen barbaarsheid en beschaving ligt, niet opeens overslaan, en dit toont ons de noodzakelijkheid van de reïncarnatie aan, die wel wezenlijk met Gods rechtvaardigheid overeen te brengen is. Wat zou er anders van die miljoenen wezens worden, die dagelijks in een staat van diep verval sterven, indien hun de middelen om de volmaaktheid te bereiken niet gegund werden? Waarom zou God hen de gunst die Hij aan anderen schenkt, ontnemen?

272. Zouden Geesten afkomstig van een mindere wereld dan de aarde, of Geesten van een zeer achterlijk volk, zoals van kannibalen, onder onze beschaafde volken geboren kunnen worden?

“Ja, er zijn er die doordat ze opeens te hoog te willen opklimmen een verkeerde weg inslaan, maar zij zijn dan bij jullie misplaatst, omdat zij zeden en natuurdriften hebben, die niet bij die van jullie passen.”

Deze wezens zijn de vertoning van onmenselijkheid te midden van de beschaving; door tot de kannibalen terug te keren, zal dit voor hen geen vermindering zijn en zij daardoor wellicht nog iets vooruitgaan.

273. Zou een tot een beschaafd volk behorend mens, tot boetedoening, bij een ras van wilden kunnen gereïncarneerd worden?

“Ja, maar dit hangt af van de aard van de boetedoening. Een meester, die meedogenloos tegenover zijn slaven is geweest, zal zelf slaaf kunnen worden, en op zijn beurt iedere slechte behandeling, die hij anderen heeft doen ondergaan, moeten verduren. Hij, die op een tijdstip bevel gevoerd heeft, kan in een nieuw bestaan, aan hen, die vroeger onder zijn wil bukten, moeten gehoorzamen. Indien hij van zijn macht misbruik gemaakt heeft, is dit een boetedoening en deze kan hem door God opgelegd worden. Een goede Geest kan ook - om mindere vorderingen te doen maken- een bestaan uitkiezen, waarin hij invloed op dat volk kan uitoefenen, en dan is het een missie.”

Betrekkingen aan gene zijde van het graf

274. Vormen de verschillende orden van Geesten onder elkaar een hiërarchie van macht? Bestaat er onder hen ondergeschiktheid en autoriteit?

“Ja, een zeer grote hiërarchie. De Geesten voeren in verhouding van hun voortreffelijkheid gezag over elkaar en dit gezag oefenen zij door een onweerstaanbaar zedelijk overwicht uit.”

- Kunnen de mindere Geesten zich aan het gezag van hen, die boven hen verheven zijn, onttrekken?

“Ik heb toch onweerstaanbaar gezegd.”

275. Verkrijgt de mens door de macht en achting die hij hier op aarde genoten heeft, enig overwicht in de Geestenwereld?

“Nee, want de kleinen zullen groter worden en de groten kleiner. Lees de Psalmen.”

- Hoe moeten wij die vergroting en verkleining verstaan?

“Weet u niet dat de Geesten naargelang hun verdienste van verschillende rangen zijn? Welnu, de grootste van de aarde kan tot de laagste rang onder de Geesten behoren, terwijl zijn dienstknecht op de eerste rang zal staan. Begrijpt u dit? Heeft Jezus niet gezegd: hij die zichzelf vernedert zal vergroot worden, en hij die zichzelf vergroot zal vernederd worden?”

276. Voelt degene, die op aarde groot was en nu onder Geesten van een van de minderen is, zich daar soms vernederd?

“Hij voelt zich diep vernederd, vooral als hij - tijdens zijn leven - hoogmoedig en ijverzuchtig is geweest.”

277. Erkent de soldaat, die zijn bevelhebber na de veldslag in de Geestenwereld terug vindt, deze nog als boven hem in rang verheven?

“De titel zegt niets, de reële superioriteit is alles.”

278. Zijn de Geesten van de verschillende ordes onder elkaar gemengd?

“Ja en nee. Dat wil zeggen, zij zien elkaar, maar zij zijn van elkaar gescheiden.

Naargelang de overeenkomsten of tegenstrijdigheid van hun gevoelens, ontwijken of naderen zij elkaar, zoals dit ook het geval bij u is. *Het is een volledige wereld, waarvan de uwe een doffe afspiegeling is.* De Geesten van dezelfde rang verenigen zich door een soort van affiniteit met elkaar en vormen groepen of gezinnen van Geesten, die door sympathie en door het doel dat zij beogen, met elkaar verbonden zijn. De goede Geesten worden aangetrokken door het verlangen om goed te doen, de slechte worden gedreven door de zucht om kwaad te doen, door de schaamte over hun gebreken en door de behoefte om met aan hen gelijke wezens samen te zijn.”

Zoals in een grote stad waar mensen van elke rang en stand elkaar zien en ontmoeten, zonder zich met elkaar te vermengen. Waar de gezelschappen zich

naargelang overeenkomsten in smaak vormen, waar ondeugd en deugd langs elkaar lopen zonder dat men elkaar aanspreekt.

279. Hebben alle Geesten onderling toegang tot elkaars rang?

“De goede Geesten gaan overal en dat moet ook, willen zij hun invloed op de slechte Geesten kunnen uitoefenen. Maar de sferen, die door de goede bewoond worden, zijn aan de onvolmaakte Geesten ontzegd, opdat deze daar niet de onrust - die door slechte driften ontstaat - kunnen overbrengen.”

280. Van welke aard is de relatie, die er tussen de goede en kwade Geesten bestaat?

“De goede trachten de slechte neigingen bij de anderen te bestrijden, *om hen vorderingen te helpen maken*; het is een missie.”

281. Waarom scheppen de mindere Geesten er behagen in om ons tot het kwaad te verleiden?

“Uit jaloezie, omdat ze het niet verdiend hebben om tot de goede Geesten te behoren. Hun wens is om, zoveel als dit in hun vermogen ligt, de onervaren Geesten te beletten het hoogste geluk te bereiken. Zij willen anderen, datgene wat zij zelf voelen, doen ondervinden. Ziet u niet hetzelfde onder u?”

282. Hoe communiceren de Geesten met elkaar?

“Zij zien elkaar en verstaan elkaar op die manier. De spraak is materieel: het is de afspiegeling van de Geest. Door het universele fluïdum bestaat tussen hen een voortdurende communicatie. Dat fluïdum is de overbrenger van de gedachte, zoals de lucht de overbrenger van het geluid is. Het is een soort universele telegraaf, die alle werelden samen verbindt en de Geesten in staat stelt hun gedachten van de ene wereld naar de andere over te brengen.”

283. Kunnen de Geesten hun gedachten over elkaar veinzen? Kunnen zij zich voor elkaar verbergen?

“Nee, voor hen is alles, vooral als zij volmaakt zijn, openbaar. Zij kunnen zich van elkaar verwijderen, maar zij blijven elkaar zien. Dit is geen absolute regel, want sommige Geesten kunnen zich zeer goed voor andere onzichtbaar maken als zij dit nodig achten.”

284. Hoe kunnen de Geesten door geen lichaam te hebben, hun individualiteit vaststellen, en zichzelf van andere geestelijke wezens die hen omringen onderscheiden?

“Zij constateren hun individualiteit door het perispirit, zoals de mensen dat door het lichaam doen en waardoor zij afzonderlijke wezens zijn.”

285. Herkennen de Geesten elkaar van toen zij samen op de aarde woonden?

- Herkent de zoon zijn vader en een vriend zijn vriend?

“Ja, en zo verder van generatie tot generatie.”

- Op welke wijze herkennen de mensen, die elkaar op aarde gekend hebben, elkaar in de Geestenwereld?

“Wij zien ons voorbije leven en lezen daarin als in een boek. Doordat wij het verleden van onze vrienden en vijanden zien, zien wij hun overgang van het leven in de dood.”

286. Ziet de Geest, bij het afleggen van het aardse omhulsel, onmiddellijk zijn bloedverwanten en vrienden terug, die hem in de Geestenwereld voorgegaan zijn?

“Niet altijd direct, want zoals wij al gezegd hebben, is er enige tijd nodig om tot inkeer te komen en de stoffelijke sluier af te leggen.”

287. Op welke wijze wordt de ziel bij zijn terugkomst in de Geestenwereld ontvangen?

“De rechtvaardige ziel als een geliefde broeder, die men al lang verwachtte. De slechte als een wezen, dat men veracht. “

288. Wat voelen de onreine Geesten bij aankomst van een andere slechte Geest in hun midden?

“De slechten zijn blij om wezens naar hun beeld en die evenals zij van de eeuwige gelukzaligheid verstoken zijn, te zien, zoals op aarde een deugniet ook door zijn gelijken wordt ontvangen.”

289. Komen onze bloedverwanten en vrienden ons misschien tegemoet, als wij de aarde verlaten?

“Ja, zij komen de ziel die zij liefhebben tegemoet. Zij wensen haar evenals bij de thuiskomst na een volbrachte reis geluk, als zij aan de gevaren van de tocht ontkomen is. *Zij helpen haar zich van de lichamelijke banden te ontdoen.* Als degene, die hen lief gehad hebben, hen tegemoet komen is dit een voorrecht voor de goede Geesten, terwijl degene die zich bezoedeld heeft, in de afzondering blijft of door Geesten wordt omringd die aan hem gelijk zijn: het is een straf.”

290. Worden bloedverwanten en vrienden altijd na hun dood verenigd?

“Dit hangt af van hun superioriteit en van de weg die zij tot hun volmaking volgen. Als één van hun meer gevorderd is en spoediger vooruitgaat dan de anderen, zullen zij niet samen kunnen blijven. Zij zullen elkaar nu en dan kunnen zien, maar zij zullen dan pas voorgoed verenigd zijn, als zij samen hand in hand voorwaarts zullen streven, of als zij even gevorderd in volmaaktheid zijn. Soms is het gemis van het zien van bloedverwanten of vrienden ook een straf.”

Sympathieke en onsympathieke verhouding van de Geesten - Eeuwige wederhelften

291. Voelen de Geesten behalve de algemene sympathie, die uit gelijkvormigheid ontstaat, nog andere bijzondere genegenheid?

“Ja, net als de mens. Maar de band die de Geesten bindt, is, wanneer het lichaam niet meer bestaat sterker, omdat die dan niet meer aan de veranderlijkheid van de driften blootstaat.”

292. Koesteren de Geesten haat voor elkaar?

“Er bestaat geen haat, behalve dan bij onreine Geesten en deze zijn het, die onder u, vijandschap en tweedracht zaaien”

293. Zullen twee wezens die op aarde vijanden waren, elkaar in de Geestenwereld rancuneus blijven behandelen?

“Nee, zij zullen inzien, dat hun vijandschap dom en de oorzaak ervan kinderachtig was. Onvolmaakte Geesten alleen, behouden zo lang zij zich niet gelouterd hebben, een soort van wrok. Indien het slechts een stoffelijk belang is dat de tweespalt veroorzaakt heeft, zullen zij, als zij slechts lichtelijk onstoffelijk zijn, er niet meer aan denken. Indien er geen natuurlijke afkeer tussen hen bestaat, kunnen zij elkaar met

genoegen terug zien omdat het onderwerp waarover de ruzie ging niet meer bestaat.”

Zoals twee klasgenoten, die volwassen en redelijk zijn geworden, de onnozele ruzies, die zij in hun jeugd met elkaar gehad hebben, inzien en niets meer tegen elkaar hebben.

294. Is de herinnering van slechte daden, die twee mensen tegenover elkaar hebben kunnen plegen, een belemmering voor hun sympathie?

“Ja, het brengt hen ertoe zich van elkaar te verwijderen.”

295. Wat voelen zij, die wij hier op aarde kwaad gedaan hebben, na hun dood?

“Indien zij goed zijn, vergeven zij u in evenredigheid van uw berouw. Indien zij slecht zijn, kunnen zij nog bitterheid blijven voelen en u zelfs tot in een ander leven, daarmee vervolgen. God kan dat als straf toestaan.”

296. Is de individuele genegenheid van de Geesten aan veranderingen onderhevig?

“Nee, want zij kunnen zich niet vergissen. *Zij bezitten het masker niet meer, waarachter de huichelaar zich kan verbergen*; daarom is hun genegenheid, wanneer die rein is, onveranderlijk. De liefde die hen verenigt, is voor hen de bron van het hoogste geluk.”

297. Blijft de affectie die twee wezens elkaar op aarde toegedragen hebben, in de Geestenwereld bestaan?

“Ja, zonder twijfel, als deze op oprechte sympathie gegrond is. Maar als fysieke oorzaken er meer de aanleiding toe zijn dan sympathische, houdt die genegenheid tegelijk op met de oorzaak, die haar deed ontstaan. Bij de Geesten is de genegenheid hechter en duurzamer dan op aarde, omdat zij niet van het wisselvallige van de stoffelijke belangen en van de eigenliefde afhankelijk is.”

298. Zijn de zielen die zich verenigen moeten, van hun oorsprong af aan, daartoe voorbestemd en heeft ieder van ons ergens in het heelal zijn wederhelft, met welke hij eens onvermijdelijk verbonden zal worden?

“Nee, er bestaat geen bijzondere of onvermijdelijke vereniging van twee zielen.

Er bestaat vereniging tussen alle Geesten, maar in verschillende trappen naarmate de rang die zij innemen dat wil zeggen, naargelang de volmaking, die zij bereikt hebben. Hoe volmaakter zij zijn, des te beter zij verenigd zullen zijn. Tweedracht is de oorzaak van alle rampen van de stervelingen, door eendracht ontstaat volkomen geluk.”

299. In welke zin moet men het woord *wederhelpt*, dat door sommige Geesten gebruikt wordt om sympathische Geesten aan te duiden, verstaan?

“Die uitdrukking is onjuist. Als de Geest de helft van een andere was en van deze gescheiden zou zijn, dan zou hij niet compleet zijn.”

300. Wanneer twee volkomen met elkaar overeenstemmende Geesten, eenmaal met elkaar verenigd zijn, is dit dan voor eeuwig, of kunnen zij elkaar verlaten en zich met andere Geesten verenigen?

“Alle Geesten zijn onderling verenigd. Ik spreek van de Geesten die de volmaaktheid bereikt hebben. Wanneer in de lage sferen een Geest tot een hoger niveau opklimt, dan voelt hij niet meer die zelfde sympathie voor hen, die hij verlaten heeft.”

301. Dienen twee sympathische Geesten elkaar tot aanvulling of is die sympathie het gevolg van een volkomen overeenstemming?

“De sympathie, die de een Geest tot de andere voelt, is het gevolg van de volkomen overeenstemming in hun neigingen en hartstochten. Indien de ene tot aanvulling van de anderen moest dienen, zou hij zijn individualiteit verliezen.”

302. Bestaat de noodzakelijke identiteit voor volkomen sympathie, alleen in die van de gedachte en neigingen, of ook in die van de verkregen kennis?

“In de gelijkheid van de hoogte die zij bereikt hebben.”

303. Kunnen de Geesten, die nu niet sympathiseren dit later doen?

“Ja, en ooit zullen zij allemaal sympathiseren. Zo zal een Geest, die zich nu in een lagere sfeer ophoudt, door zich te volmaken de sfeer bereiken

waar zich gelijke anderen bevinden. Hun ontmoeting zal des te spoediger plaats vinden, als de meer verhevene Geest de beproevingen, die hem opgelegd zijn, slecht ondergaat en daardoor op dezelfde hoogte gebleven is.”

- Kunnen twee sympathische Geesten ophouden sympathisch te zijn?

“Zeker, indien één van beiden traag is.”

De theorie van de eeuwige wederhelften is een beeld van de eendracht die tussen twee sympathische Geesten bestaat; het is zelfs in de gewone spreekwijze een gebruikelijke uitdrukking, die men niet letterlijk moet opvatten. De Geesten, die deze uitdrukking gebruiken, behoren zeker niet tot de hoogste orde. Daardoor is de sfeer van hun denkbeelden noodzakelijk beperkt en zij hebben daardoor hun denkbeelden in woorden, die zij in hun lichamelijk leven gebruikten, kunnen uitdrukken. Men moet dus het denkbeeld, dat twee voor elkaar geschapen Geesten, na een korte of langere tijd van elkaar verwijderd geweest te zijn, ooit onontkoombaar voor alle eeuwigheid met elkaar verbonden zullen moeten worden, verwerpen.

Herinnering van het lichamelijke bestaan

304. Herinnert zich de Geest zijn lichamelijk leven?

“Ja, dat wil zeggen dat hij, doordat hij herhaaldelijk als mens geleefd heeft, zich herinnert wat hij geweest is, en ik verzeker u, dat hij nu en dan meewarig over zichzelf lacht.”

Zoals de man, die de jaren van verstand bereikt heeft, over de dwaasheden van zijn jongelingsjaren en de kinderachtigheid van zijn kinderlijkheid lacht.

305. Komt de herinnering van het lichamelijke leven op een onverwachtse wijze en in zijn totaliteit, na de dood op?

“Nee, die komt langzamerhand terug, als iets dat naarmate men er zijn aandacht op vestigt, uit de nevel tevoorschijn treedt.”

306. Herinnert zich de Geest de gebeurtenissen van zijn leven in alle details? Overziet hij die door een totale terugblik in het verleden?

“Hij herinnert zich de dingen voor zover zij enige betrekking op zijn stand van Geest kunnen hebben. Maar u zult redelijkerwijs begrijpen dat er gebeurtenissen van zijn leven zijn, waaraan hij niet de minste waarde hecht en die hij zich niet eens tracht te herinneren.”

- Zou hij zich die kunnen herinneren, indien hij dat zou willen?

“Hij kan zich de kleinste details en toevallige omstandigheden van de gebeurtenissen, zelfs van de gedachten herinneren. Maar als hij er geen nut in ziet, doet hij dit niet.”

- Ziet hij het doel van het aardse leven in, met betrekking tot het toekomstige leven?

“Zeer zeker. Hij ziet dat in en hij begrijpt het beter dan toen zijn lichaam nog in leven was. Hij begrijpt de noodzaak van de reiniging, om het oneindige te bereiken en hij weet dat hij na elk leven enige onreinheden achter laat.”

307. Op welke wijze doet zich het afgelegde leven aan het geheugen van de Geest voor? Is het door zijn verbeelding in te spannen of is het als een tafereel dat hij voor ogen heeft?

“Het is het een en het ander. Alle handelingen, van welke de herinnering voor hem van enig belang is, zijn voor hem alsof zij in het heden waren. De andere doen zich als iets min of meer onbepaalds in gedachte voor of worden geheel vergeten. Hoe meer hij onstoffelijk is, des te minder belang stelt hij in stoffelijke zaken. U roept vaak een omdolende Geest op die pas sinds kort de aarde verlaten heeft, en die zich de namen van de personen, die hij lief had en vele bijzonderheden die u belangrijk voorkomen, niet meer herinnert. Hij bekommert er zich weinig om en vergeet het daardoor. Wat hij zich goed herinnert, zijn de belangrijkste gebeurtenissen, die hem behulpzaam zijn om zich te beteren.”

308. Herinnert zich de Geest alle verschillende levens, die aan zijn laatste voorafgegaan zijn?

“Zijn gehele verleden ontrolt zich voor hem, evenals de plaatsen die door een reiziger bezocht zijn. Maar wij hebben dit al gezegd, hij heeft geen absolute herinnering van alle handelingen, hij herinnert zich alleen die, welk invloed op zijn huidige staat uitoefenen. Wat zijn allereerste levens, welke men als de kindsheid van de Geest kan aanmerken, betreft, deze verliezen zich als iets onbepaalds en verdwijnen in de nacht van de vergetelheid.”

309. Hoe beschouwt de Geest het lichaam dat hij onlangs verlaten heeft?

“Als een ongemakkelijk kleeft *dat hem hinderde*, en hij is blij dat hij het uitgedaan heeft.”

- Wat voelt hij bij het aanzien van zijn lichaam, dat in ontbinding overgaat?

“Bijna altijd onverschilligheid, alsof het iets is, waaraan hij niet gehecht is.”

310. Herkent de Geest na verloop van enige tijd, zijn gebeente of andere dingen, als zaken die hem toebehoord hebben?

“Soms, dit is afhankelijk van het meerdere of mindere hoge standpunt van waaruit hij de aardse dingen beschouwt.”

311. Trekt de eerbied, die wij hebben voor stoffelijke overblijfselen, welke van de Geest afkomstig zijn, ook zijn aandacht op dezelfde voorwerpen, en zijn hem die bewijzen van eerbied aangenaam?

“De Geest voelt zich altijd gelukkig, als men aan hem denkt. De voorwerpen die men van hem bewaart, verlevendigen die herinnering, maar het is door het denken aan hem, en niet door die voorwerpen, dat hij door u aangetrokken wordt.”

312. Behouden de Geesten de herinnering van het verdriet, dat zij gedurende hun laatste lichamelijke leven geleden hebben?

“Vaak behouden zij die, en deze herinnering doet hen des te beter de waarde van het geluk, dat zij als Geest kunnen genieten, waarderen.”

313. Betreurt de mens, die op aarde gelukkig geweest is, als hij de aarde verlaten heeft, het gemis van haar genoegens?

“Het zijn alleen mindere Geesten, die de genoegens welke met de onreinheid van hun natuur overeenkomen, en waarvoor zij door hun lijden boeten, kunnen terugwensen. Voor de verhevene Geesten is de eeuwige gelukzaligheid duizenden malen boven de kortstondige genoegens van de aarde te verkiezen.”

Zoals de volwassen mens datgene wat in zijn kindertijd een genot voor hem was, als onbeduidend beschouwt.

314. Wordt het door hem, die tot een nuttig doel een groot werk begonnen is, dat door zijn dood afgebroken wordt, in de andere wereld betreurd, dat hij het onvoltooid heeft moeten achterlaten?

“Nee, want hij ziet dat anderen bestemd zijn het te voltooien. Hij tracht echter zijn invloed te gebruiken om andere menselijke Geesten over te halen het werk voort te zetten. Zijn doel op aarde was: bevordering van het welzijn van de mensheid: ditzelfde doel beoogt ook de Geestenwereld.”

315. Behoudt degene, die kunst- of letterkundige werken heeft achtergelaten, voor zijn werk dezelfde liefde als bij zijn leven?

“Dit hangt van zijn verhevenheid af. Hij beschouwt die nu vanuit een ander standpunt en wat hij vroeger het meeste bewonderde, keurt hij nu dikwijls af.”

316. Stelt de Geest nog enig belang in de werken die op aarde uitgevoerd worden, en in de vooruitgang van kunsten en wetenschappen?

“Dit hangt af van de trap van verhevenheid, die hij bereikt heeft, of van de missie, die hij te vervullen heeft. Wat u prachtig voorkomt is dikwijls voor Geesten zeer slecht; zij waarderen dit, zoals de geleerde het werk van de leerling bewondert. Hij onderzoekt datgene, waaruit hij bewijzen van ontwikkeling en vooruitgang van de Geesten kan opmaken.”

317. Blijven de Geesten na de dood, de liefde tot het vaderland behouden?

“Het is altijd hetzelfde beginsel: voor de verheven Geesten is het vaderland het hele universum; op aarde is dat de locatie waar zij de meeste met hen sympathiserende mensen vinden.”

De toestand van de Geesten en hun wijze om de dingen te beschouwen verschilt tot in het oneindige naargelang hun zedelijke en intellectuele ontwikkeling. De verheven Geesten houden zich gewoonlijk slechts korte ogenblikken op aarde op; alles wat daar plaatsvindt, is bij de grootheid van het oneindige vergeleken, zo klein en de dingen, waarin de mens de meeste belangstelling toont zijn in hun oog zo kinderachtig, dat zij er weinig aantrekkelijks in vinden. Tenzij zij op aarde geroepen zijn met het doel om aan de vooruitgang van de mensheid mee te werken. De Geesten van de middenrang, ofschoon zij de dingen uit een meer verheven standpunt dan tijdens

hun leven beschouwen, komen er meerdere malen. De gewone Geesten zijn er als het ware altijd en vormen de ons, omringende massa van de bevolking van de onzichtbare wereld. Zij hebben op een paar na dezelfde denkbeelden, dezelfde smaak en dezelfde neigingen behouden, die, zij tijdens hun lichamelijk leven hadden. Zij mengen zich in onze bijeenkomsten, in onze zaken en ons amusement, waaraan zij naargelang hun karakter een meer of minder actief deel nemen. Doordat zij hun driften niet kunnen bevredigen, verlustigen zij zich door het kijken naar hen die er zich aan overgeven en drijven hen daartoe aan. Onder hen bevinden er zich ook, die serieuzer zijn. Zij bekijken en nemen zaken waar, om zich te bekwamen en zich te volmaken.

318. Ondergaan de denkbeelden van de Geesten wijzigingen in hun staat van geest?

“Zeer veel, naarmate de Geest zich dematerialiseert, ondergaat zij grote veranderingen. Vaak kan de Geest lang dezelfde denkbeelden behouden, maar gaandeweg neemt de invloed van de stof af, hij ziet de dingen dan helderder in en zoekt de middelen op, die hem beter kunnen maken.”

319. Hoe komt het dat de Geest, die reeds vroeger als Geest geleefd heeft, toch verwonderd is, als hij in de Geestenwereld terugkomt?

“Het is slechts de indruk van het eerste ogenblik en het gevolg van de verwarring die op het ontwaken volgt. Later herkent hij zich volkomen naarmate de herinnering van het verleden terugkomt en de indruk van het aardse leven uitgewist wordt. (Zie 163 e.v.)

Herdenking van gestorvenen - Begrafenis

320. Zijn de Geesten er gevoelig voor als degene, die zij op aarde hebben liefgehad, zich van hun herinneren?

“Veel meer dan u wel denkt. Dit herdenken vermeerdert hun geluk als zij gelukkig zijn, en is voor hen een troost als zij ongelukkig zijn.”

321. Is de dag, waarop men de nagedachtenis van de doden viert, voor de Geesten plechtiger dan andere dagen? Maken zij zich gereed om hen, die op hun graven gaan bidden, te komen opzoeken?

“De Geesten komen op die dag evenals op alle andere dagen op de roepstem van de gedachte.”

- Zijn hun graven die dag voor hen een plaats van bijeenkomst?

“Zij bevinden er zich die dag in groter getallen, omdat zij dan door velen geroepen worden. Maar ieder van hun komt daar alleen voor zijn eigen vrienden en niet voor de onverschillige menigte.”

- In welke gedaante komen zij daar en hoe zouden wij hen zien, indien zij zich zichtbaar aan ons konden vertonen?

“In de gedaante, waarin men ze tijdens hun leven gekend heeft.”

322. Komen de vergeten Geesten, van wie de graven door niemand bezocht worden, daar toch, en voelen zij enig leed dat er geen enkele vriend is, die aan hen denkt?

“Wat bekommeren zij zich om de aarde? Men is er alleen door het hart aan gebonden. Als de liefde er niet meer is, dan is er verder niets meer, wat de Geest eraan kan doen hechten: het heelal staat voor hem open.”

323. Doet het de Geest meer genoegen, als men zijn graf bezoekt, dan wanneer men thuis voor hem bidt?

“Het bezoek aan het graf is een van de manieren, waardoor men toont dat men aan de Geest denkt: het is het beeld. Ik heb u gezegd dat het het gebed is waardoor de herinnering geheiligd wordt, de plaats waarop dit gedaan wordt, is onverschillig, als het maar uit het hart vloeit.”

324. Zijn de Geesten voor welke men standbeelden of gedenktekenen opricht, bij dergelijke plechtigheden aanwezig en zien zij die met genoegen?

“Velen zijn er bij aanwezig als zij kunnen, maar zij zijn minder gevoelig voor de eer die men hen aandoet, dan voor de herinnering.”

325. Wat kan bij sommige mensen de wens doen ontstaan, liever op de een dan op een andere plek begraven te worden? Komt de Geest op die plek liever na zijn dood terug? En is het hechten van zoveel waarde aan een stoffelijke daad een bewijs van minderheid van de ziel?

“Liefde van de Geest voor zekere plaats; zedelijke minderheid. Welk belang kan het een plekje aarde boven het andere voor de Geest hebben? Weet hij niet dat zijn ziel met degene die hij lief heeft, zal verenigd worden, al zijn hun gebeenten van elkaar gescheiden?”

- Moet de vereniging van de doden van dezelfde familie in hetzelfde graf als een futiliteit beschouwd worden?

“Nee. Dit is een devoot gebruik en een betuiging van sympathie voor hen, die men lief gehad heeft. Al is die vereniging van weinig belang voor de Geesten, deze is toch voor de mensen nuttig: de herinnering aan hen is dan inniger.”

326. Is de Geest, na zijn terugkeer tot het Geestenleven, gevoelig voor de eer, die men aan zijn stoffelijk overschot bewijst?

“Indien de Geest reeds een zekere mate van volkomenheid bereikt heeft, is hij vrij van de aardse ijdelheden en beseft hij de geringe waarde van al die dingen. Maar u moet weten, dat er Geesten zijn, die in de eerste ogenblikken na hun dood, een groot genoeg beleven in de eerbewijzen, die men hun geeft, of verdriet voelen, als zij hun omhulsel verlaten zien. Dit komt doordat zij nog enige van hun aardse vooroordelen blijven behouden.”

327. Woont de Geest zijn begrafenis bij?

“Zeer vaak, maar soms kan hij zichzelf, als hij nog in de staat van verwarring verkeert, van hetgeen er gebeurt geen rekenschap geven.”

- Doet het hem genoeg, als vele mensen zijn lijkstoet volgen?

“Min of meer, naarmate de gevoelens, die hen daartoe bewegen.”

328. Is de Geest van hem die pas gestorven is, bij de bijeenkomsten van zijn erfgenamen tegenwoordig?

“Bijna altijd. God wil het tot zijn eigen lering en tot straf van de schuldigen. Daar kan hij beoordelen wat hun vriendschapsbetuigingen waard waren; dan liggen voor hem alle gedachten bloot, en de teleurstelling, die hij ondervindt, als hij de roofzucht ziet van hen, die zijn nalatenschap onder elkaar verdelen; maar hun beurt zal ook komen.”

329. Is de instinctmatige eerbied, welke men bij alle volken en in alle tijden aan de doden bewijst, een gevolg van het aangeboren ingegeven denkbeeld van een toekomstend leven?

“Het is er een natuurlijk gevolg van, zonder dat zou die eerbied geen betekenis hebben.”

Zevende Hoofdstuk

Terugkeer tot het aardse leven

1. VOORBODEN VAN DE TERUGKEER. 2. VERENIGING VAN DE ZIEL MET HET LICHAAM. 3. MISKRAAM. 4. MORELE EN INTELLECTUELE VERMOGENS. 5. INVLOED VAN HET ORGANISME. 6. IDIOTISME. 7. KRANKZINNIGHEID. 8. DE KINDSHEID. 9. AARDSE SYMPATHIE EN TEGENZIN. 10. HET VERGETEN VAN HET VERLEDEN.

Voorboden van de terugkeer

330. Kennen de Geesten het tijdstip, waarop zij weer geïncarneerd zullen worden?

“Zij hebben er een voorgevoel van, zoals de blinde het vuur vermoedt, als hij dit nadert. Zij weten dat zij wederom een lichaam moeten aannemen, zoals u weet dat u eens zult moeten sterven, maar zonder te weten, wanneer het gebeuren zal.” (zie 166)

- De reïncarnatie is dus een aan het Geestenleven verbonden noodzakelijkheid, zoals de dood die van het lichamelijke leven is?

“Zeker, zo is het.”

331. Houden alle Geesten zich met de gedachte aan hun incarnatie bezig?

“Er zijn er die er geheel niet aan denken, ja het zelfs niet begrijpen. Dit hangt van hun meer of minder gevorderde staat af. Voor sommigen is de onzekerheid, waarin zij over hun toekomst verkeren, een straf.”

332. Kan de Geest het ogenblik van zijn reïncarnatie bespoedigen of uitstellen?

“Hij kan die door vurig te wensen bespoedigen; ook kan hij het ogenblik uitstellen, indien hij voor de beproeving terugdeinst. Want onder de Geesten zijn er ook lafaards en onverschilligen, maar hij doet dit niet ongestraft. Hij lijdt erdoor, evenals degene, die er tegen opziet om een geneeskrachtig middel, dat hem genezen kan, in te nemen.”

333. Indien een Geest zich gelukkig genoeg in een middentoestand onder de omdolende Geesten voelde en geen eierzucht bezat om hoger opklimmen, zou hij dan die toestand tot in het oneindige kunnen doen voort duren?

“Nee, niet tot in het oneindige. Vooruitgang is een drijfveer, die de ziel vroeg of laat ondervindt. Alle Geesten moeten opklimmen, het is hun lot.”

334. Is de vereniging van deze of gene ziel met dit of dat lichaam, voorbestemd? Of geschiedt deze keuze slechts op het laatste ogenblik?

“De Geest is altijd vooraf aangewezen. De Geest die de beproeving die hij wil ondergaan uitkiest, vraagt om geïncarneerd te worden en God, die alles weet en alles ziet, heeft vooraf geweten en gezien, dat deze Geest met dat lichaam zal verenigd worden.”

335. Heeft de Geest ook de keus van het lichaam, dat hij bezielen moet? Of alleen die van het type leven, dat tot beproeving dienen moet?

“Hij kan ook het lichaam uitkiezen, want de onvolmaaktheden van dat lichaam zijn voor hem beproevingen, die tot zijn vooruitgang bevorderlijk zijn als hij de hinderpalen die deze hem in de weg leggen, te boven komt. Maar de keus hangt niet altijd van hem af, hij kan het vragen.”

- Zou de Geest op het laatste ogenblik kunnen weigeren het lichaam, dat door hem gekozen is, te bezielen?

“Indien hij weigerde, zou hij veel meer lijden dan degene, die nog helemaal geen beproeving heeft proberen te ondergaan.”

336. Zou het mogelijk kunnen zijn dat een kind, dat ter wereld moet komen, geen Geest vond, die zich in hem zou willen incarneren?

“God zou er in voorzien. Voor het kind dat levensvatbaar ter wereld moet komen, is altijd een ziel bestemd: niets is zonder doel geschapen.”

337. Kan de vereniging van de Geest met een bepaald lichaam door God opgelegd worden?

“Dit kan, net als dat alle andere beproevingen opgelegd worden vooral als de Geest zelf nog niet in staat is om met kennis van zaken een keuze te doen. De Geest kan voor boetedoening genoodzaakt worden zich met het lichaam van een kind te verbinden, dat door geboorte en de stand die het in de maatschappij zal bekleden, voor hem een middel tot straf zal kunnen worden.”

338. Indien het mocht gebeuren dat meerdere Geesten zich aanboden om zich met een en hetzelfde lichaam, dat geboren moet worden, te verenigen, wie zou dan hierin beslissen?

“Velen kunnen het vragen: God oordeelt wie in zo’n geval het beste in staat is de missie, waartoe het kind bestemd is, te vervullen, maar zoals ik zeg, de Geest wordt voor het ogenblik dat hij zich met het lichaam moet verbinden, daartoe aangewezen.”

339. Gaat het ogenblik van de incarnatie ook met verwarring gepaard zoals bij het verlaten van het lichaam plaats vindt?

“Veel grotere en vooral veel langduriger verwarring. Bij de dood verlaat de ziel de slavernij; bij de geboorte, keert hij ernaar terug.”

340. Is het ogenblik, waarop een Geest zich moet incarneren, voor hem een plechtig ogenblik? Verricht hij die daad, als iets dat ernstig en belangrijk voor hem is?

“Hij is als een reiziger, die een gevaarlijke overtocht onderneemt en die niet weet of hij wellicht in de golven die hij trotseert, zijn dood zal vinden.”

De reiziger die aan boord van een boot gaat kent de gevaren aan welke hij zich bloot stelt, maar weet niet of hij schipbreuk zal lijden. Zo is het ook met de Geest: hij kent de aard van de beproevingen waaraan hij zich onderwerpt, maar hij weet niet of hij bezwijken zal.

Evenals de dood van het lichaam een soort van wedergeboorte voor de Geest is, is ook de reïncarnatie voor de Geest een soort van dood, of liever van verbanning en opsluiting.

Hij verlaat de Geestenwereld voor de lichamelijke, zoals de mens de lichamelijke wereld verlaat om de Geestenwereld in te gaan. De Geest weet dat hij zich zal reïncarneren, zoals de mens weet dat hij sterven zal. Maar net als bij de mens, is hij pas op het laatste ogenblik, als de daartoe bepaalde tijd gekomen zal zijn, daarvan

bewust. Op dat plechtige ogenblik, maakt een verwarring zich van hem meester, zoals bij de mens als deze stervende is en deze verwarring houdt aan totdat dit nieuwe leven duidelijk gevormd zal zijn. De naderende reïncarnatie is een soort van doodstrijd voor de Geest.

341. Is de onzekerheid over het al of niet slagen in de beproevingen, die hij in het leven gaat ondergaan, voor de Geest vóór zijn incarnatie geen bron van angst?

“Een zeer grote, omdat de beproevingen van zijn leven, naarmate hij die goed of kwaad ondergaan zal hebben, zijn vooruitgang zullen tegenhouden of bevorderen.”

342. Wordt de Geest bij zijn reïncarnatie door andere Vriendengeesten uitgeleide gedaan, om hem bij zijn vertrek behulpzaam te zijn, zoals zij hem bij zijn terugkeer komen opwachten?

“Dit hangt af van de sfeer, waarin de Geest woont. Als hij zich in zodanige sfeer bevindt, waar liefde heerst, begeleiden hem de Geesten, die hem lief hebben, tot op het laatste ogenblik, spreken hem moed in, en volgen hem vaak in het leven.”

343. Zijn de Geesten, die ons in het leven volgen, soms degene die wij in onze dromen zien, die ons affectie tonen en die zich onder ons onbekende gelaatstrekken aan ons vertonen?

“Zij zijn dit zeer vaak; zij komen u bezoeken, zoals u dat een gevangene in de kerker doet.”

Vereniging van de ziel met het lichaam. Miskraam

344. Op welk ogenblik verenigt de ziel zich met het lichaam?

“De vereniging begint bij de bevruchting maar wordt pas volledig op het ogenblik van de geboorte. Vanaf het ogenblik van de bevruchting, wordt de Geest, die bestemd is om dat lichaam te bewonen, door een fluïdieke band met het lichaam verbonden. Deze band wordt tot op het moment dat het kind ter wereld komt, hoe langer hoe nauwer aangehaald. De kreet, die het kind dan slaakt is het teken, dat het tot de levenden en tot Gods dienaren behoort.”

345. Is de vereniging tussen de Geest en het lichaam vanaf het ogenblik van de bevruchting, beslissend? Zou de Geest gedurende dat tijdperk, niet van de bewoning van het aangewezen lichaam kunnen afzien?

“De vereniging is beslissend in die zin dat geen andere Geest, degene, die voor dat lichaam aangewezen is, zou kunnen vervangen. Maar aangezien de banden die hem eraan hechten, zeer zwak zijn, kunnen zij gemakkelijk verbroken worden. Zij kunnen worden verbroken door de wil van de Geest, die voor de beproeving, die hij gekozen heeft, terugdeinst. Maar dan leeft het kind niet.”

346. Wat gebeurt er ten opzichte van de Geest, als het lichaam, dat hij gekozen heeft, voor de geboorte sterft?

“Dan kiest de Geest een ander lichaam.”

- Welk nut kan een dergelijk prematuur sterven hebben?

“Meestal zijn de gebreken van de stof de oorzaak van dat sterven.”

347. Welk nut kan het voor de Geest hebben, zich in een lichaam te incarneren, dat enkele dagen na de geboorte sterft?

“Het schepsel heeft geen voldoende ontwikkeld bewustzijn van zijn bestaan. Het belang van het sterven is bijna gelijk aan niets. Vaak is het, zoals wij reeds gezegd hebben, een beproeving voor de ouders.”

348. Weet de Geest van tevoren dat het lichaam dat hij uitkiest geen kans heeft om in leven te blijven?

“Soms weet hij dit, maar indien hij het om die reden uitgekozen heeft, komt dit omdat hij voor de beproeving terugdeinst.”

349. Als een incarnatie, door welke oorzaak dan ook, voor een Geest mislukt is, wordt er dan direct weer door een ander leven in voorzien?

“Niet altijd direct. De Geest moet tijd hebben om een nieuwe keuze te kunnen maken, tenzij die onmiddellijke reïncarnatie een gevolg is van een vroeger genomen besluit.”

350. Heeft de Geest, als die eenmaal aan het lichaam verbonden is en als er niets meer tegen te doen is, wel eens spijt van de door hem gedane keuze?

“Bedoelt u of hij als mens zich over zijn leven beklagt? Of hij liever een andere zou willen hebben? Ja. Of hij spijt heeft van zijn keuze? Nee. Hij weet niet dat hij een keuze gedaan heeft. De Geest kan, als die eenmaal geïncarneerd is, geen berouw hebben over een keuze, waarvan hij het bewustzijn niet heeft die gedaan te hebben. Maar hij kan de hem opgelegde last te zwaar vinden en boven zijn krachten achten; dan gebeurt het, dat hij zijn toevlucht tot zelfmoord neemt.”

351. Is de Geest gedurende de tijd, die ertussen de bevruchting en de geboorte verloopt, in het bezit van al zijn vermogens?

“Min of meer, naargelang de periode, want hij is nog niet geïncarneerd maar verbonden. Vanaf het ogenblik van de bevruchting begint de verwarring zich meester te maken van de Geest, die daardoor gewaarschuwd wordt dat de tijd om een nieuw leven te beginnen voor hem aangebroken is. Naarmate het tijdstip van de geboorte nadert, neemt die verwarring toe. In die tussentijd is zijn toestand bijna gelijk aan die van een geïncarneerde Geest gedurende de slaap van het lichaam. Naarmate het ogenblik van de geboorte nadert, worden zijn gedachten alsmede de herinnering aan het verleden uitgewist en heeft hij daarvan als mens geen kennis meer van. Maar deze herinneringen komen geleidelijk terug tijdens zijn staat van Geest.”

352. Krijgt de Geest op het ogenblik van de geboorte dadelijk zijn volledig vermogens terug?

“Nee, deze ontwikkelen zich trapsgewijs, tegelijk met de organen. Het is voor hem een nieuw bestaan. Hij moet zijn instrumenten leren gebruiken. De denkbeelden komen langzamerhand bij hem terug, als bij iemand, die uit de slaap ontwaakt en zich in een andere toestand, dan die van de vorige dag, bevindt.”

353. Kan men, aangezien de vereniging van Geest en lichaam pas na de geboorte volkomen en beslissend is, zeggen dat het foetus een ziel bezit?

“De Geest, die de foetus bezielen moet, bestaat om zo te zeggen uitwendig, buiten hem. Strikt genomen bezit het dus geen ziel, omdat de incarnatie nog maar net begonnen is, maar het is met de ziel, die het bezitten moet, verbonden.

354. Hoe kan men het baarmoederlijke leven verklaren?

“Het is de vrucht, die een plantenleven leidt. Het kind leeft het dierlijke leven. De mens bezit in zich het dieren- en plantenleven, dat bij de geboorte met het Geestenleven wordt aangevuld.”

355. Zijn er kinderen, die, zoals de wetenschap aantoont al in het lichaam van de moeder zonder levensvatbaarheid geboren zijn? Met welk doel gebeurt dit?

“Dit gebeurt vaak. God laat dit toe als een beproeving, hetzij voor de ouders, hetzij voor de Geest, die bestemd was om die plaats in te nemen.”

356. Zijn er doodgeboren kinderen, die niet tot de incarnatie van een Geest bestemd waren?

“Ja, er zijn doodgeboren kinderen voor wiens lichaam nooit een Geest bestemd is geweest. Voor die kinderen moest niets volbracht worden. Het is dan alleen voor de ouders dat dit kind ter wereld gekomen is.”

- Kan zo'n wezen op tijd geboren worden?

“Ja, soms, maar dan leeft het niet.”

- Dus bezit ieder kind, dat bij zijn geboorte leeft, noodzakelijkerwijs een in hem geïncarneerde Geest?

“Wat zou het anders zijn zonder een geïncarneerde Geest? Het zou geen menselijk wezen zijn.”

357. Wat zijn voor de Geest, de gevolgen van een miskraam?

“Het is een bestaan dat nietig is en dat van begin af aan begonnen moet worden.”

358. Pleegt men, wat ook het tijdstip van de bevruchting is, een misdaad, door opzettelijk een miskraam te doen ontstaan?

“Gods wet overtreden is altijd een misdaad. De moeder of ieder ander zal altijd een misdaad begaan door het leven te ontnemen aan het kind voor de geboorte, want zij belet de ziel om de beproevingen, waarvan het lichaam het werktuig was, te ondergaan.”

359. Indien het leven van de moeder, door de geboorte van het kind in gevaar wordt gebracht, pleegt men dan een misdad als men het kind opoffert om de moeder te redden?

“Het is beter om het wezen dat nog niet bestaat op te offeren, dan het wezen dat al bestaat.”

360. Is het rationeel om voor de foetus dezelfde eerbied als voor het lichaam van een kind, dat geleefd heeft, te koesteren?

“Zie in dit alles Gods goedheid en Gods werk. Behandel dus de dingen, die u eren moet niet op een lichtzinnige wijze. Waarom zou men de werken der schepping, die door de wil van de Schepper soms onvolledig zijn, niet eerbiedigen? Dit alles is zijn intentie en niemand dient over deze te oordelen.”

Morele en intellectuele vermogens

361. Hoe komt de mens aan zijn morele, hetzij goede of kwade, vermogens?

“Het zijn de vermogens die aan de Geest die in hem geïncarneerd is, toebehoren. Hoe reiner die Geest is, des te meer zal de mens zich tot het goede gedreven voelen.”

- Het schijnt dat men daaruit moet opmaken dat de goede mens, de incarnatie van een goede Geest, en de verdorven mens, die van een slechte Geest is?

“Ja. Maar zeg liever dat het een onvolmaakte Geest is, anders zou men in Geesten kunnen gaan geloven, die altijd slecht blijven, en die u duivels noemt.”

362. Hoe is het karakter van de individuen in welke zich spot- en lichtzinnige Geesten incarneren?

“Lichtzinnig, spotziek en soms kwaadaardig.”

363. Hebben de Geesten ook driften die de mensen niet hebben?

“Nee, want anders zouden zij ook die op de mens overgebracht hebben.”

364. Heeft de mens zijn morele en intellectuele hoedanigheden aan een en dezelfde Geest te danken?

“Zeer zeker, aan dezelfde, en wel in evenredigheid van de rang die hij bereikt heeft. De mens heeft geen twee Geesten in zich.”

365. Hoe komt het dat zeer intelligente mensen, die tonen een uitstekende Geest in zich te hebben, soms tegelijkertijd zo verdorven kunnen zijn?

“Dat komt doordat de geïncarneerde Geest niet rein genoeg is en de mens aan de invloed van andere slechte Geesten toegeeft. De Geest gaat door een onmerkbare beweging vooruit, maar de vooruitgang geschiedt niet opeens in alle richtingen. Gedurende de ene periode kan hij in wetenschap, gedurende het andere in zedelijkheid toenemen.”

366. Wat moet men denken van de mening, dat de mens zijn verschillende verstandelijke en morele eigenschappen aan zoveel Geesten die in hem geïncarneerd zijn en die ieder een bijzondere aanleg hebben, te danken zou hebben?

“Als u erover nadenkt, zult u inzien dat die opvatting absurd is. De Geest moet de aanleg tot alles hebben. Om vorderingen te kunnen maken moet hij een enige wil hebben. Indien de mens een mengelmoes van Geesten was, zou die wil niet bestaan en zou er voor hem geen individualiteit zijn. Bij zijn dood zouden die Geesten dan net een vlucht vogels zijn, die uit een kooi ontsnappen. De mens klaagt vaak dat hij sommige dingen niet begrijpt en het is opmerkelijk na te gaan hoe hij de moeilijkheden vermenigvuldigt, terwijl er een zeer eenvoudige en natuurlijke verklaring voor de hand ligt. Hierbij wordt wederom het gevolg voor de oorzaak aangezien; men doet voor de mens wat de heidenen voor hun goden deden. Zij geloofden aan zoveel Goden als er verschijnselen in het heelal waren: maar de verstandige mensen onder hen, zagen in die verschijnselen niet anders dan resultaten die een éinig God tot oorzaak hadden.”

Zowel de fysieke als de zedelijke wereld bieden ons voor dat onderwerp verscheidene punten van vergelijking aan. Zolang men zich beperkt heeft tot de waarneming van het uiterlijke voorkomen van de verschijnselen, heeft men aan het bestaan van veelvoudige stof geloofd. Tegenwoordig begrijpt men, dat die zo uiteenlopende

verschijnselen zeer goed en dat ze niets anders dan wijzigingen van een enige grondstof kunnen zijn.

De verschillende vermogens zijn uitingen van één en dezelfde oorzaak welke de ziel of geïncarneerde Geest is en niet die van vele zielen. Net als dat de onderscheidene tonen van een orgel het product zijn van een soort lucht en niet van zovele soorten van lucht als er tonen zijn. Uit een dergelijk stelsel zou voortvloeien dat wanneer een mens bepaalde hoedanigheden, bepaalde neigingen verliest of aanwint, dit dan het werk van zovele Geesten, die zich van hem verwijderen of bij hem komen, zou zijn. Dit zou van hem een veelvoudig wezen zonder individualiteit en dientengevolge zonder verantwoordelijkheid maken.

Bovendien is dit in tegenspraak met de menigvoudige manifestaties, door welke de Geesten hun persoonlijkheid en hun identiteit bewijzen.

Invloed van het organisme

367. Als de Geest zich verenigt met het lichaam, identificeert hij zich dan met de stof?

“De stof is slechts het omhulsel van de Geest, zoals een kledingstuk het omhulsel van het lichaam is. Als de Geest zich met het lichaam verenigt, behoudt hij de eigenschappen die tot de aard van de Geesten behoren.”

368. Oefent de Geest na zijn vereniging met het lichaam, zijn vermogens vrij uit?

“De uitoefening van de vermogens hangt af van de organen die hen tot instrumenten dienen; zij zijn door de grofheid van de stof verzwakt.”

- Volgens deze bewering zou het stoffelijke omhulsel een beletsel voor de vrije uiting van de vermogens van de Geest zijn, zoals de vrije verspreiding van het licht door een ondoorschijnend glas belet wordt?

“Ja, en zeer ondoorschijnend.”

Men kan de werking van de grove stof van het lichaam op de Geest nog het best met modderig water vergelijken, dat aan het lichaam dat erin gedompeld is, belet zich vrij te bewegen.

369. Is de vrije uitoefening van de vermogens van de ziel, ondergeschikt aan de ontwikkeling van de organen?

“De organen zijn de instrumenten tot uiting van de vermogens van de ziel. Deze uiting is afhankelijk van de ontwikkeling en van de graad van volmaaktheid welke deze organen bereikt hebben, zoals de deugdelijkheid van een werk van de deugdelijkheid van het gebruikte instrument afhankelijk is.”

370. Kan men uit de invloed, die de organen uitoefenen, afleiden dat er een verband bestaat tussen de ontwikkeling van de organen van de hersenen met die van de zedelijke en intellectuele vermogens?

“U moet het resultaat niet met de oorzaak verwarren. De Geest bezit altijd de vermogens die hem eigen zijn en het zijn niet de organen die de vermogens geven, maar wel de vermogens, die de organen tot ontplooiing dwingen.”

- Volgens die bewering hangt de verscheidenheid van de menselijke vermogens alleen van de staat van de Geest af?

“Alleen, is niet helemaal juist. De hoedanigheden van de Geest die meer of minder gevorderd kan zijn: dat is het beginsel. Maar men moet ook de invloed van de stof, die de uitoefening van zijn vermogens min of meer in de weg staat in aanmerking nemen.”

De Geest brengt bij zijn incarnatie, een bepaalde aanleg mee, en als men voor iedere aanleg een daarmee overeenstemmend orgaan in de hersenen aanneemt, dan zal de ontwikkeling van die organen een gevolg en geen oorzaak zijn. Indien de vermogens hun oorsprong in de organen hadden, dan zou de mens een werktuig zonder vrije wil en zonder verantwoordelijkheid voor zijn daden zijn. Men zou dan moeten aannemen, dat de grootste vernuften, geleerden, dichters, kunstenaars, alleen geniën zijn, omdat het toeval hen bijzondere organen daartoe gegeven heeft. Waaruit zou volgen dat zij zonder die organen, geen geniën geweest zouden zijn, en dat de minste van de boerenpummels een Newton, een Virgilius of een Raphaël geweest zou zijn, indien hij in het bezit van bepaalde organen geweest was. Dit is een veronderstelling die nog absurder wordt, als men die op de morele eigenschappen toepast. Dan zou volgens die stelling St. Vincentius de Paula, indien de natuur hem met dit of dat orgaan begiftigd had, een booswicht hebben kunnen zijn, en zou er aan de grootste booswicht om een St. Vincentius te zijn niets dan een bepaald orgaan ontbreken. Neem daarentegen aan, dat de bijzondere organen indien er althans zulke bestaan, een gevolg zijn, dat zij zich door de uitoefening van het vermogen zoals de spieren door beweging, ontwikkelen, en u zult er niets irrationeels in vinden.

Laat ons een vergelijking, waarvan de echtheid door haar alledaagsheid des te meer in het oog springt, gebruiken: aan bepaalde tekenen op het gezicht, herkent u de man, die aan de drank verslaafd is. Zijn het nu deze tekenen, die een dronkaard van hem maken of is het de dronkenschap, die deze tekenen doet ontstaan? Men kan zeggen dat de organen de indruk van de vermogens ontvangen.

Idiotisme. Krankzinnigheid

371. Is de opvatting dat onnozele mensen en idioten een ziel van een mindere natuur bezitten, gegrond?

“Nee, zij hebben een mensenziel, die vaak verstandiger is, dan u veronderstelt en die lijdt doordat zij door hun werktuigen - die hun ter beschikking staan - onvoldoende kunnen communiceren, evenals de stomme lijdt door niet te kunnen spreken.”

372. Met welk doel heeft de Voorzienigheid zulke misdeelde wezens als de onnozele mensen en idioten zijn, geschapen?

“Het zijn Geesten, die een straf ondergaan, die de lichamen van de idioten bewonen. Deze Geesten lijden door de noodzaak die zij ervaren en door de onmacht waarin zij verkeren om zich door onontwikkelde of ontstemde organen te kunnen uiten.”

- Het is dus niet juist als men beweert dat de organen zonder invloed op de vermogens zijn?

“Wij hebben nooit gezegd dat de organen zonder invloed zijn. Zij hebben op de uiting van de vermogens een zeer grote invloed, maar het zijn niet de organen, die de vermogens geven. Dat is het verschil. Een goede musicus zal op een slecht instrument geen goede muziek maken en dat zal hem toch niet beletten een goede muzikant te zijn.”

Men moet de normale en de ziekelijke toestand goed van elkaar onderscheiden. In de normale toestand, komt het moreel de beletsel, die de stof in de weg legt, te boven. Maar er zijn gevallen in welke de stof zulk een tegenstand biedt, dat elke uiting belet of verdorven wordt; dit is het geval bij idiotisme en krankzinnigheid. Dit zijn ziekelijke toestanden en doordat de ziel in die toestand niet helemaal vrij is, ontslaan de menselijke wetten zelf de ziel van de verantwoordelijkheid voor haar daden.

373. Welk nut kan het leven van zulke wezens opleveren, die evenals de idioten en onnozele mensen, goed noch kwaad kunnen doen en dus ook geen vorderingen kunnen maken?

“Het is een boetedoening, die voor het misbruik dat men van bepaalde vermogens gemaakt heeft, opgelegd kan worden. Het is een periode van stilstand.”

- Het lichaam van een idioot kan dus de Geest bevatten, die in een vorig bestaan een genie bezield heeft?

“Ja, het genie wordt vaak een gesel, wanneer men er misbruik van maakt.”

De zedelijke meerderheid houdt niet altijd gelijke tred met de verstandelijke ontwikkeling en de grootste vernuften kunnen dikwijls veel te boeten hebben. Daarom hebben zij vaak een lager leven te ondergaan dan dat wat zij reeds beëindigd hebben. Dit is voor hen een bron van lijden; de beletselen, die de Geest in zijn uitingen ondervindt zijn voor hem als de ketenen, waarmee de bewegingen van een sterk mens bedwongen worden. Men kan van de onnozele mensen en idioten zeggen dat zij door hun hersenen verminkt zijn zoals de kreupele dit door zijn benen en de blinde het door zijn ogen is.

374. Heeft de idioot, in zijn staat van Geest, besef van zijn mentale toestand?

“Ja, zeer vaak. Hij begrijpt dat de ketenen, die zijn vlucht beletten, een beproeving en boetedoening zijn.”

375. Wat is de toestand van de Geest bij krankzinnigheid?

“Wanneer de Geest zich in vrijheid bevindt, ontvangt hij onmiddellijk zijn indrukken en oefent hij onmiddellijk zijn werking op de stof uit. Maar als de Geest geïncarneerd is, ziet hij zich onder geheel andere voorwaarden geplaatst en kan hij dit niet anders dan door middel van bijzondere organen doen. Indien die organen gedeeltelijk of geheel verstoord zijn, zullen zijn acties of zijn indrukken, voor zover die organen betreft, opgeheven zijn. Indien hij zijn ogen verliest, wordt hij blind; verliest hij het orgaan van het gehoor, dan wordt hij doof, en zo verder. Stelt u zich eens voor dat het orgaan waardoor de uitingen van het verstand en van de wil plaatsvinden, gedeeltelijk of geheel aangetast of gewijzigd wordt. U zult makkelijk kunnen begrijpen dat de Geest

wanneer hij alleen maar onvolledige of ontstemde instrumenten (organen) tot zijn beschikking heeft, wel verstoord moet raken. De Geest en zijn geweten zijn zich daar volledig bewust van maar zij zijn niet in staat om deze gang van zaken te beletten.”

- Het is dus altijd het lichaam en niet de Geest, die verstoord is?

“Ja, maar men moet niet uit het oog verliezen, dat evenals de Geest op de stof invloed uitoefent, deze ook op de Geest in zekere mate terugwerkt. De Geest kan door de verandering, die de organen door middel van welke hij zich uit en zijn indrukken ontvangt, ondergaan hebben, tijdelijk onder de indruk zijn. Het kan gebeuren dat als de krankzinnigheid gedurende geruime tijd heeft aangehouden, de gedurige herhaling van dezelfde handelingen, uiteindelijk in een invloed overgaat, waarvan de Geest pas na complete verwijdering van alle stoffelijke indrukken, verlost kan worden.”

376. Hoe komt het dat krankzinnigheid soms tot zelfmoord leidt?

“De Geest lijdt door de dwang, die hij ondervindt en door de onmacht waarin hij zich bevindt om zich te kunnen uiten, daarom zoekt hij in de dood een middel om zijn banden te verbreken.”

377. Ondervindt de Geest van de krankzinnige nog na de dood het gevolg van de ontstemming van zijn vermogens?

“Hij kan die nog enige tijd na de dood ondervinden totdat hij geheel van de stof los is, zoals iemand, die wakker wordt en nog enige tijd de verwarring voelt, waarin hij door de slaap gedompeld is geweest.”

378. Hoe kan de ontstemming van de hersenen nog na de dood op de Geest werken?

“Het is een herinnering. De Geest gaat gebukt onder een last en omdat hij van al hetgeen gedurende zijn krankzinnigheid gebeurd is, geen bewustzijn heeft, moet er altijd enige tijd voorbijgaan om zich weer op de hoogte te kunnen stellen. Daarom zal, hoe langer de krankzinnigheid geduurd heeft, de last en de dwang na de dood, ook des te langer aanhouden. Als de Geest van het lichaam verlost is, voelt hij nog enige tijd de druk van zijn banden.”

De Kindsheid

379. Is de Geest, die een kind bezielt, even ontwikkeld als die van een volwassene?

“Hij kan meer ontwikkeld zijn, indien hij vorderingen gemaakt heeft. Het zijn alleen de onvolmaakte organen die hem beletten zich te uiten. Hij handelt naarmate het instrument, door middel waarvan hij zich openbaren kan, hem dit mogelijk maakt.”

380. Denkt de Geest van een jong kind, de beletselen daargelaten die de onvolkomenheid van de organen zijn vrije uiting in de weg leggen, als een kind of als een volwassen mens?

“Het is vanzelfsprekend dat, omdat zijn verstandsorganen zolang als hij kind is nog niet ontwikkeld zijn, deze hem niet alle ingevingen van een volwassene kunnen geven. Zijn verstand is dan in afwachting dat de tijd zijn intelligentie tot rijpheid gebracht zal hebben, inderdaad zeer beperkt. De verwarring, die met de incarnatie gepaard gaat, houdt niet onmiddellijk met de geboorte op, maar wordt slechts langzamerhand naarmate de organen zich ontwikkelen opgeheven.”

Dit antwoord wordt door een waarneming bevestigd en die waarneming is deze: de dromen van een kind hebben niet het karakter van die van de volwassenen. Het onderwerp van hun dromen is bijna altijd kinderlijk, waardoor de aard van de overdenkingen van de Geest aangetoond worden.

381. Herkrijgt de Geest bij de dood van het kind onmiddellijk zijn vorige kracht?

“Dit moet wel zo zijn, aangezien het van zijn vleselijk omhulsel verlost is. Hij herkrijgt echter zijn vorige helderheid pas als de losmaking van het lichaam volkomen is, dat wil zeggen, nadat er geen enkele band meer tussen Geest en lichaam overgebleven is.”

382. Lijdt de Geest gedurende de kindsheid door de dwang, die hem door de onvolkomenheid van zijn organen wordt opgelegd?

“Nee, die toestand is onvermijdelijk. Het is in de natuur en volgens de inzichten van de Voorzienigheid, *is het een tijd van rust voor de Geest.*”

383. Welk nut heeft het voor de Geest om de tijd van de kindsheid te doorlopen?

“De Geest incarneert zich met het doel om zich te volmaken en is in die tijd meer vatbaar voor de indrukken die hij ontvangt. De indrukken kunnen bevorderlijk zijn voor zijn vooruitgang en hierbij moeten degene meewerken, aan wie zijn opvoeding is opgedragen.”

384. Waarom huilt het kind bij de eerste kreet die het slaakt?

“Om de belangstelling van de moeder op te wekken en om tot het verlenen van de zorg, die het nodig heeft, aan te sporen. Begrijpt u niet, dat als het kind, dat nog niet spreken kon, alleen vreugdekreten te slaken had, men weinig aan de voldoening van zijn behoeften zou denken? Bewonder dus in alles de wijsheid van de Voorzienigheid.”

385. Waardoor ontstaat de verandering in het karakter, die op zekere leeftijd, en vooral op het einde van de adolescentie, plaatsvindt? Is het de Geest die een wijziging ondergaat?

“Het is de Geest, die zijn eigen natuur herneemt, en zich toont zoals hij geweest is.

U kent het geheim niet dat de kinderen in hun onschuld verbergen. U weet niet wat zij zijn, noch wat zij geweest zijn of zullen worden. En toch hebt u hen lief, u bemint ze liefdevol, alsof zij een deel van uw eigen ik waren. Hierdoor wordt de liefde van een moeder voor haar kinderen als de sterkste liefde, die een schepsel voor een ander schepsel hebben kan, beschouwd. Vanwaar die liefderijke genegenheid, die tedere zachtheid, die zelfs vreemden voor kinderen voelen? Weet u het? Nee? Dan zal ik het u uitleggen.

Kinderen zijn de schepsels, die God in een nieuw leven zendt, en opdat zij Hem geen te grote strengheid zouden kunnen verwijten, geeft Hij ze allemaal het uiterlijk van de onschuld. Zelfs bij een kind met slechte inborst, vergoelijkt men zijn fouten door hem niet bewust te achten van het verkeerde van zijn handelingen. Deze onschuld is geen wezenlijke grotere voortreffelijkheid dan wat zij vroeger waren. Nee, het is het beeld van wat zij zouden moeten zijn en indien zij dit niet zijn, is er voor hen alleen een straf.

Maar het is niet alleen voor hen dat God hen dat uiterlijk gegeven heeft, maar ook voornamelijk voor hun ouders, van wie zij in hun zwakke toestand de liefde zo nodig hebben. Die liefde zou door de aanblik van

een humeurig en stug karakter zeer verminderen terwijl zij geloven dat hun kinderen goed en zachtaardig zijn en hen alle liefde schenken en met de tederste zorgen omringen.

Maar als de kinderen die bescherming niet meer nodig hebben, als zij die hulp, die men hen gedurende vijftien of twintig jaren gegeven heeft, kunnen missen, dan komt hun wezenlijke en individuele karakter naar boven. Indien het kind goed van natuur was, blijft het goed, maar er doen zich dan toch nuanceringen voor, die in zijn prille jeugd verborgen waren gebleven.

U ziet dat Gods wegen altijd de beste zijn en dat als men een rein hart bezit, de verklaring ervan gemakkelijk te begrijpen is.

En inderdaad, bedenk wel dat de Geesten van de onder u geboren kinderen, van een wereld kunnen komen, op welke zij geheel heel verschillende gewoonten hebben kunnen aanleren. Hoe zou u willen dat onder u dat nieuwe wezen, met geheel andere driften dan de uwe, met strijdige neigingen en smaken zich gedraagt? Hoe zou u willen dat het zich onder uw gelederen zou voegen, anders dan op de wijze zoals God dit gewild heeft, dat wil zeggen door de "zeef" van de kindsheid? Daar komen alle gedachten, alle karakters, al die verschillende wezens, voorgebracht door die vele werelden, op welke alle schepsels zich ontwikkelen, zich met elkaar vermengen. En als u zelf sterft, komt u ook in een zekere kindsheid onder nieuwe broeders. En in uw nieuw niet-aards bestaan, kent u evenmin de gewoonten, zeden, betrekkingen van die voor u nieuwe wereld. U zult met moeite een taal stamelen, die u ongewoon is en die levendiger is, dan nu uw gedachten zijn. (zie 319).

De kindsheid heeft ook nog een ander nut: de Geesten treden alleen het lichamelijke leven in, om zich te volmaken, zich te beteren. De zwakheid van de jeugd maakt hen flexibel en toegankelijk voor de raadgevingen van de ervaring en van degenen wiens taak het is hen vooruit te doen gaan. Het is gedurende die tijd dat men hun karakter kan verbeteren en hun slechte neigingen kan bestrijden. Dit is de plicht, die God aan de ouders heeft toevertrouwd: een heilige opdracht, waarover zij eens rekenschap af te leggen zullen hebben.

Op die wijze is de kindsheid, niet alleen nuttig, noodzakelijk en onontbeerlijk, maar zij is het natuurlijke gevolg van de wetten die God heeft vastgesteld en waarnaar dit heelal bestuurd wordt.”

Aardse sympathie en tegenzin

386. Kunnen twee wezens, die elkaar gekend en lief gehad hebben, zich in een ander lichamelijk leven, terugvinden en herkennen?

“Elkaar herkennen niet, maar tot elkaar aangetrokken worden, wel. En vaak hebben innige op oprechte genegenheid gegronde vriendschappen geen andere oorzaak. Twee wezens komen schijnbaar door toevallige omstandigheden met elkaar in aanraking, maar het is niet anders dan de aantrekking, die twee Geesten, die elkaar onder de grote menigte opzoeken, op elkaar uitoefenen.”

- Zou het niet aangenamer voor hen zijn, als zij elkaar herkenden?

“Niet altijd. De herinnering van de vroegere levens zou grotere ongelegenheden, dan u wel denkt, kunnen veroorzaken. Na de dood zullen zij zich weer herkennen en zullen zij weten hoeveel tijd zij samen doorgebracht hebben.” (zie 392).

387. Heeft de sympathie altijd een eerdere kennismaking tot grondslag?

“Nee, twee Geesten die elkaar bevallen, zoeken elkaar op natuurlijke wijze op. Zonder dat zij elkaar als mensen gekend hebben.”

388. Zou het ontmoeten van sommige mensen, dat men aan het toeval toeschrijft, niet het gevolg zijn van een soort van sympathische betrekking tot elkaar?

“Er bestaan banden tussen de denkende wezens, die u nog niet kent. Het magnetisme is de wegwijzer in die wetenschap die u later beter zult begrijpen.”

389. Waaraan moet men de instinctmatige afkeer toeschrijven, die men vaak op het eerste gezicht voor sommige mensen voelt?

“Het zijn van elkaar afkerige Geesten, die een voorgevoel hebben, en elkaar herkennen, zonder met elkaar gesproken te hebben.”

390. Is de instinctmatige afkeer altijd een bewijs van een slecht karakter?

“Omdat twee Geesten een tegenzin voor elkaar voelen, hoeven zij daarom nog niet noodzakelijkerwijs slecht te zijn. De afkeer kan zijn oorsprong in gebrek aan overeenstemming van gedachten hebben, maar naarmate zij zich verheffen vermindert het verschil in gevoelens en verdwijnt de afkeer.”

391. Begint de aversie tussen twee mensen, bij degene waarvan de Geest het slechtste, of bij degene, wiens Geest de beste is?

“Bij de een zowel als bij de andere. Maar de oorzaken en de gevolgen zijn verschillend. Een slechte Geest voelt afkeer voor iedereen die hem beoordelen en ontmaskeren kan. Als hij voor het eerst iemand ziet, dan weet hij dat hij afkeuring zal ontmoeten. Zijn afkeer gaat in haat en in jaloezie over en boezemt hem het verlangen in om kwaad te doen. De goede Geest voelt afkeer voor de slechte, omdat hij weet dat deze hem niet begrijpen zal en zij dezelfde gevoelens niet delen. Maar doordat hij sterk is door zijn superioriteit, voelt hij tegenover hem geen haat noch jaloezie. Hij beperkt zicht tot het ontwijken van de slechte Geest en toont medelijden.”

Het vergeten van het verleden

392. Waarom verliest de geïncarneerde Geest de herinnering van zijn verleden?

“De mens kan en mag niet alles weten. God wil dit zo in zijn wijsheid. Zonder de sluier, die vele dingen voor hem verborgen houdt, zou hij verblind worden, zoals degene, die zonder overgang van het duister in het licht komt. *Door het vergeten van het verleden behoort hij meer zichzelf toe.*”

393. Hoe kan de mens verantwoordelijk zijn voor en zich van feiten vrijpleiten waarvan hij geen herinnering meer heeft? Hoe kan hij gebruik maken van een ervaring, die hij gedurende levens, die in vergetelheid zijn geraakt, heeft opgedaan? Men kan begrijpen dat de gebeurtenissen van het leven, voor degene die zich kan herinneren door welke oorzaak hij zich die op de hals gehaald heeft, een les kan zijn. Maar vanaf het ogenblik dat hij het zich niet herinnert, is ieder bestaan voor hem alsof het een eerste is en het is dus telkens weer van voren af

aan beginnen. Hoe kunnen wij dat met Gods rechtvaardigheid overeenbrengen?

“Bij ieder nieuw bestaan, heeft de mens meer verstand en kan beter goed van kwaad onderscheiden. Welke verdienste zou het hebben, indien hij zich al het verleden kon herinneren? Wanneer de Geest in zijn oorspronkelijk leven (het Geestenleven) terugkeert, ontrolt zich zijn gehele verleden voor hem. Hij ziet de misstappen, die hij begaan heeft en die de oorzaak van zijn lijden waren, en ook datgene, waardoor hij die had kunnen voorkomen. Hij begrijpt dat de toestand waarin hij zich geplaatst vindt, rechtvaardig is, en zoekt dan een bestaan waardoor hij het vorige zal kunnen herstellen. Dan zoekt hij beproevingen, gelijk aan die, welke hij reeds ondergaan heeft, of worstelingen, die hij tot zijn vooruitgang bevorderlijk acht en vraagt aan boven hem verheven Geesten, hem in die nieuwe taak behulpzaam te willen zijn. Want hij weet dat de Geest, die hem als leidsman in dat nieuwe leven zal gegeven worden, trachten zal hem de begane misstappen te doen herstellen, door hem bij wijze van ingeving degene, die hij begaan heeft, kennen. Diezelfde ingeving is de gedachte, de criminele neiging, die dikwijls bij u opkomt, en waartegen u u instinctmatig verzet. Mest al schrijft u dit verzet toe aan de goede beginselen, die uw ouders u hebben ingeprint, terwijl het de stem van uw geweten is, die tot u spreekt. En die stem is de herinnering van het verleden, de stem, die u waarschuwt niet in dezelfde misstap, die u reeds eens begaan hebt, te vervallen. De Geest, die in een nieuw leven ingetreden is, zal, indien hij die beproevingen met moed draagt en er weerstand aan biedt, zichzelf verheffen en in de hiërarchie van de Geesten opklimmen, wanneer hij onder dezen terugkeert.”

Wij hebben gedurende het lichamelijke leven dan wel geen juiste herinnering van hetgeen wij geweest zijn en van het goed of kwaad dat wij in onze vorige levens gedaan hebben, maar wij bezitten er wel de intuïtie van. Ons instinctmatig streven is een zwakke herinnering van ons verleden, waartegen ons geweten, dat de wens koestert om dezelfde misstappen niet meer te begaan, ons waarschuwt weerstand te bieden.

394. Begrijpen de mensen, op meer gevorderde werelden dan de onze, op die werelden, waar men niet ten prooi van al onze natuurlijke behoeften, noch van die van onze gebreken is, begrijpen zij daar, dat zij

gelukkiger zijn dan wij? In het algemeen is geluk betrekkelijk, men voelt het als men het met een minder gelukkige toestand vergelijkt.

En daar ten slotte enige van die werelden, ofschoon beter dan de onze, niet volmaakt zijn, moeten de mensen, die dezen bewonen, toch enige reden van verdriet van een andere aard hebben. Onder ons ondervindt de rijke, ofschoon hij niet zoals de arme de materiële zorgen kent, toch voorvallen, die zijn leven vergallen.

En nu vraag ik, of de bewoners van die werelden, op hun standpunt zichzelf niet even ongelukkig als wij beschouwen, en of zij zich niet, daar zij geen herinnering van een minder bestaan als punt van vergelijking hebben, over hun lot beklagen?

“Hierop moet men twee verschillende antwoorden geven. Onder de werelden waarvan u spreekt, zijn er, waarvan de bewoners een zeer juiste en heldere herinnering van hun verleden hebben. Zij kunnen - u zult dit wel begrijpen - het geluk dat God hun toestaat met volle teugen te genieten, hoog op prijs te stellen en te waarderen. Maar er zijn andere op welke de bewoners, ofschoon in een betere toestand verkerende dan u, zoals u zegt, toch grote verdrietelijkheden meemaken. Zij waarderen hun geluk niet, juist omdat zij geen herinnering van een nog ongelukkiger toestand hebben. Maar hoewel zij het niet als mens waarderen, doen zij dit toch als Geest.”

Is de hand van de Voorzienigheid wat betreft het doen vergeten van de vroegere levens - vooral als zij moeilijk geweest zijn - niet zichtbaar en herkent men hierin niet de goddelijke wijsheid?

Past in die verheven werelden, waar de herinnering van ons afgelopen ongelukkig bestaan, niets meer dan een bange droom is, komt dit verleden weer in ons geheugen terug. Zou in de lagere werelden ons huidige lijden door de herinnering van al wat men al geleden heeft niet verzwaaard worden? Laten wij dus concluderen dat alles wat God doet, goed gedaan is, en dat het ons niet betaamt om Zijn werken te bekritisieren of te zeggen hoe Hij het heelal had moeten inrichten.

Onze herinnering aan vroegere individualiteiten zou zeer ernstige bezwaren hebben: het zou ons in vele gevallen zeer kunnen beschamen, in andere onze hoogmoed opwekken en daardoor onze vrije wil kunnen belemmeren. God heeft ons gegeven wat voor ons nodig was om onszelf te verbeteren en in voldoende mate: de stem van het geweten en onze instinctmatige neigingen. Hij ontnemt ons wat ons zou

kunnen schaden. Als wij hieraan toevoegen dat indien wij ons onze eigen daden herinnerden, wij ons die ook van anderen zouden herinneren, en dat die wetenschap ernstig gevolgen voor de sociale betrekkingen zouden kunnen hebben. Omdat wij niet altijd reden hebben om lovend te zijn over ons verleden, is het dikwijls goed dat er een sluier over geworpen is. Dit stemt geheel met de leer van de Geesten over de boven ons verheven werelden overeen. Op die werelden waar alleen het goede heerst, heeft de herinnering aan het verleden niets pijnlijks. Daarom herinnert men zich daar zijn vorige levens, zoals wij ons herinneren wat wij de vorige dag gedaan hebben. Wat de herinnering aan het verblijf op de mindere werelden aangaat, deze is, zoals wij reeds gezegd hebben, niets meer dan een bange droom.

395. Kunnen wij enige openbaringen over onze vroegere levens ontvangen?

“Niet altijd. Velen weten niettemin wat zij geweest zijn en gedaan hebben. Indien het hun geoorloofd was het openlijk te vertellen, zouden zij opmerkelijke openbaringen over het verleden doen.”

396. Sommige mensen menen een vage herinnering van een onbekend verleden te bezitten, dat zich bij hen als het voorbijgaande beeld van een droom die men tevergeefs tracht in het geheugen te vestigen, voordoet. Is dit denkbeeld slechts een illusie?

“Het is soms de werkelijkheid, maar het is vaak slechts een illusie, voor welke men moet oppassen, want het kan vaak het gevolg zijn van een verhitte fantasie.”

397. Is de herinnering aan de voorafgegangene levens, bij wezens, die een meer verheven lichamenlijk leven dan het onze leiden, duidelijker?

“Ja, naarmate het lichaam minder stoffelijk is, herinnert men zich beter. De herinnering van het verleden is helderder voor hen, die de werelden van een verheven orde bewonen.”

398. Als de instinctmatige neigingen van de mens een flauwe herinnering van zijn verleden zijn, vloeit daar dan uit voort, dat hij door de studie van die neigingen de misstappen, die hij in vorige levens begaan heeft, kan leren kennen?

“Ongetwijfeld, tot op zekere hoogte. Maar men moet de verbetering die hij als Geest heeft kunnen ondergaan en de voornemens, die hij in zijn

staat van omdoling opgevat heeft, niet over het hoofd zien. Het huidige leven kan veel beter zijn dan het vorige was.”

- Kan het huidige leven slechter dan het vorige zijn? Dat wil zeggen, kan de mens in zijn huidige leven misstappen begaan, die hij in een vorig niet begaan heeft?

“Dit hangt van de door hem gemaakte vorderingen af. Als hij aan de beproevingen geen weerstand weet te bieden, kan hij ertoe komen, nieuwe misstappen, die een gevolg zijn van de plaats, die hij zelf gekozen heeft, te begaan. Maar in het algemeen zijn deze misstappen meer een bewijs van stilstand dan teruggang want de Geest kan op dezelfde hoogte blijven staan, maar gaat niet achteruit.”

399. Als de lotgevallen van het lichamelijke leven tevens een boetedoening voor de vroegere misstappen en beproevingen voor de toekomst zijn, vloeit hier dan uit voort dat men uit de aard van die lotgevallen de aard van het vorige leven kan opmaken?

“Zeer vaak, omdat iedereen voor hetgeen, waardoor hij gezondigd heeft, gestraft wordt. Dit is echter geen vaste regel. De instinctmatige neigingen zijn een meer zekere aanwijzing, want de beproevingen, die de Geest ondergaat, zijn zowel voor de toekomst als voor het verleden.”

Als de Geest bij de eindstreep gekomen is, die door de Voorzienigheid voor zijn leven van omdoling vastgesteld is, kiest hij zelf de beproevingen uit, aan welke hij zich wil onderwerpen om zijn vooruitgang te bespoedigen. Dat wil zeggen, hij kiest het soort van bestaan uit, dat hij het geschiktste oordeelt om hem daartoe de middelen te verschaffen en deze beproevingen staan altijd in verband, met de misstappen voor welke hij boeten moet. Indien hij overwint, klimt hij op; indien hij bezwijkt, moet hij van voren af aan beginnen.

De Geest blijft altijd zijn vrije wil behouden. Het is ten gevolge van die vrije wil dat hij als Geest de beproevingen van het aardse leven kiest, en als hij eenmaal geïncarneerd is, overweegt of hij doen of niet doen zal en tussen goed en kwaad een keuze doet. Door bij de mens een vrije wil te ontkennen, verlaagt men hem tot een instrument.

Als hij in het lichamelijke leven terug keert, verliest de Geest, als ware er een sluier over geworpen die het voor hem verborgen houdt, tijdelijk de herinnering van zijn vroegere levens. Hij heeft er echter nu en dan een vaag bewustzijn van en in

sommige gevallen kunnen zij hem zelfs geopenbaard worden. Maar dit gebeurt alleen ten gevolge van de wil van de verhevene Geesten, die dit met een goed doel uit eigen beweging doen en nooit om een ijdele nieuwsgierigheid te bevredigen.

De toekomstige levens kunnen in geen geval geopenbaard worden omdat deze afhankelijk zijn van de wijze waarop men het huidige leven vervult en van de latere keuze van de Geest.

De niet-herinnering van de begane misstappen is geen hinderpaal voor de verbetering van de Geest, want ook al heeft hij er geen juiste herinnering van toch wordt hij door die welke hij er in zijn staat van omdoling van had, en de zucht, die hij verkregen heeft om ze te herstellen, bij intuïtie geleid. Er ontstaat bij hem de gedachte om aan het kwaad weerstand te bieden. Die gedachte is de stem van zijn geweten, waarbij hij door de Geesten, die hem ter zijde staan, geholpen wordt indien hij aan de goede ingevingen, die ze bij hem opwekken, gehoor geeft.

Al kent de mens de daden, die hij in zijn vroegere leven bedreven heeft niet, toch kan hij toch altijd weten aan welke soort van misstappen hij zich schuldig gemaakt heeft, en welke de hoofdgebreken van zijn karakter geweest zijn. Hiertoe is het alleen nodig zichzelf te bestuderen en dan zal hij niet door wat hij nu is, maar aan zijn neigingen kunnen beoordelen wat hij vroeger geweest is. De perikelen van het lichamelijke leven zijn een boetedoening voor de vroeger begane misstappen en tevens beproevingen voor de toekomst. Die perikelen reinigen en verheffen ons, al naarmate wij die met berusting en zonder morren dragen.

De aard van de perikelen en beproevingen die wij ondergaan kan ons ook inlichting geven over wat wij geweest zijn en over wat wij gedaan hebben, zoals wij hier op aarde de daden van een misdadiger beoordelen naar de zwaarte van de straf, die hem door de wet opgelegd is. Zo zal de een in zijn hoogmoed door de vernedering van een leven in een ondergeschikte stand, gestraft worden; de slechte rijke mens en de gierigaard door gebrek; hij die hardvochtig voor anderen geweest is, door de hardheid die hij zal ondervinden; de onderdrukker door slavernij; de slechte zoon, door de ondankbaarheid van zijn kinderen; de slome mens door gedwongen arbeid, enz.

Achtste Hoofdstuk

Vrijheid van de ziel

1. DE SLAAP EN DE DROMEN. 2. GEESTELIJK BEZOEK TUSSEN LEVENDE PERSONEN. 3. GEHEIME OVERBRENGING VAN DE GEDACHTE. 4. LETHARGIE. 5. KATALEPSIE. 6. SCHIJNDOOD. SOMNAMBULISME. 7. GEESTVERVOERING. 8. TWEEDE GEZICHT. 9. THEORETISCH OVERZICHT VAN HET SOMNAMBULISME, DE GEESTVERVOERING EN HET TWEEDE GEZICHT.

De slaap en de dromen

400. Vertoeft de geïncarneerde Geest gaarne in zijn lichamelijk hulsel?

“Het is alsof u vraagt of de gevangene gaarne opgesloten is. De geïncarneerde Geest snakt voortdurend naar zijn verlossing en hoe grover het omhulsel is, des te meer wenst hij ervan verlost te worden.”

401 - Rust de ziel gedurende de slaap zoals het lichaam?

“Nee, de Geest is nooit werkeloos. Gedurende de slaap worden de banden, waarmee hij aan het lichaam verbonden is, losser en omdat het lichaam de ziel dan niet nodig heeft, *komt deze directer in aanraking met de andere Geesten.*”

402. Hoe kunnen wij over de vrijheid van de Geest gedurende de slaap oordelen?

“Door de dromen. Wees verzekerd dat als het lichaam rust, de Geest meer vermogens bezit dan gedurende het waken. Dan herinnert hij zich het verleden en voorziet soms de toekomst, hij verkrijgt dan meer macht, en kan zich in relatie met de andere Geesten stellen, *hetzij op deze of op een andere wereld.* Herhaaldelijk zegt u: “Ik heb een vreemde, een afgrijselijke, maar geheel onwaarschijnlijke droom gehad”. Hierin vergist u zich. Het is vaak een herinnering aan het oord of aan iets dat u gezien hebt, of dat u in een ander leven of op een ander ogenblik zien zult. Terwijl het lichaam verdoofd is, tracht de Geest door in het verleden of in de toekomst te zoeken, zijn ketenen te verbreken.

Arme mensen, wat kent u de meest gewone verschijnselen van het leven slecht!

U denkt zeer geleerd te zijn en op de meest alledaagse dingen weet u geen antwoord te geven. Op de vraag, die alle kinderen stellen, zoals “Wat doen wij als wij slapen?” “Wat is dromen?”, blijft u het antwoord schuldig.

De slaap maakt de ziel gedeeltelijk van het lichaam vrij. Wanneer men slaapt, is men *tijdelijk* in die toestand, die na de dood *blijvend* is. De Geesten, die bij hun dood spoedig van de stof bevrijd zijn, hebben intelligente dromen gehad. Deze herenigen zich gedurende de slaap met de maatschappij van de andere boven hen verhevene wezens. Zij reizen, spreken met en leren door dezen. Zij zelfs bezig met werken, die zij als zij sterven volledig gereed hebben. Wat hierboven staat moet u leren de dood niet te vrezen omdat u volgens de woorden van een heilige alle dagen sterft.

Dit is zo, voor zover het de verheven Geesten betreft. Maar de massa, die bij hun dood, lange uren in die verwarring en die onzekerheid, waarover ik u verteld heb, moeten blijven verkeren, deze gaan, hetzij naar mindere werelden dan de aarde, waar vroegere genegenheid hen roept, of waar zij wellicht nog lagere vermaken dan die welke zij op aarde genieten, opzoeken. Zij gaan daar doctrines opdoen, die nog slechter, onedeler en schadelijker dan die, welke zij in ons midden verkondigen. En hetgeen de sympathie op aarde doet ontstaan, is niets anders dan de daadzaak, dat men zich bij het ontwaken door het hart meer tot hen genaderd vindt, met wie men acht of negen uur geluk en vreugde gedeeld heeft. Dit verklaart ook zekere onoverwinnelijke afkeer, doordat men in het binnenste van zijn hart weet, dat die mensen een ander geweten hebben dan wij, omdat men hen kent zonder ze ooit met de ogen gezien te hebben. Ook een bepaalde onverschilligheid wordt hierdoor verklaard. Men tracht geen nieuwe vrienden te maken, als men weet dat men er andere heeft, die ons liefhebben en ons koesteren. In een woord, de slaap oefent een veel grotere invloed op uw leven uit, dan u denkt.

Door de slaap komen de geïncarneerde Geesten altijd in aanraking met de Geestenwereld en dit is de reden, waarom verheven Geesten zonder al te veel tegenzin genegen zijn zich onder u te incarneren. God heeft

gewild dat zij gedurende hun aanraking met de ondeugd, aan de bron van het goede nieuwe krachten konden gaan putten, opdat zij, die anderen komen onderwijzen, zelf niet zouden dwalen. De slaap is de poort, die God voor hen tot de vrienden in de hemel geopend houdt. Het is de ontspanning na de arbeid, in afwachting van de grote verlossing, de eindelijk complete vrijmaking, die hen tot hun ware omgeving moet terugvoeren.

De droom is de herinnering van wat uw Geest gedurende de slaap gezien heeft. Maar let wel op dat u niet altijd droomt, doordat u u niet altijd wat of *niet alles* wat u gezien hebt herinnert. Het is niet uw ziel in haar gehele ontwikkeling; het is dikwijls slechts de herinnering aan de verwarring, die met uw vertrek of uw terugkomst gepaard gaat, waarbij zich dan de herinnering van wat u in wakende toestand gedaan of waarover u toen gedacht hebt, komt voegen. Hoe zou u anders die ongerijmde dromen, die zowel de meest geleerde als de eenvoudigste mens heeft, kunnen verklaren. De kwade Geesten maken ook van de dromen gebruik om zwakke en bangelijke zielen te kwellen.

Overigens zult u eerlang een ander soort van dromen zich zien ontwikkelen: even oud als die van u maar die u onbekend waren. De droom van een Johanna van Orleans, die van Jacob, die van de Joodse profeten en van enige Indische waarzeggers: een dergelijke droom is de herinnering van de geheel van het lichaam losgemaakte ziel, de herinnering van dat tweede leven waarover ik u zo straks gesproken heb.

Tracht die twee soorten dromen, die u zich nog kunt herinneren, van elkaar te onderscheiden, anders zou u in tegenstrijdigheden en in dwalingen vervallen, die voor uw geloof rampzalig zouden zijn.”

Dromen zijn het product van de vrijheid van de ziel, die door de schorsing van het actieve en sociale leven, onafhankelijk geworden is. Daaruit vloeit een soort van onbeperkte helderziendheid voort die zich tot de verst verwijderde oorden, of tot oorden, die men nooit gezien heeft en zelfs tot andere werelden, uitstrekt. Vandaar ook de herinnering, die ons gebeurtenissen van het tegenwoordige of van vroegere levens voor de Geest brengt. Vandaar het vreemde van de beelden van wat in onbekende werelden gebeurt of gebeurd is, die, met de dingen van de tegenwoordige wereld vermengd, dat eigenaardige en verwarde geheel vormt, dat noch betekenis noch verband schijnt te hebben.

De weinige samenhang van de dromen vindt zijn verklaring in de hiaten, die door de onvolmaakte herinnering van hetgeen ons in droom verschenen is, teweeggebracht wordt. Het is als een verhaal, waarvan men op goed geluk af zinnen of gedeelten van zinnen uitgelaten heeft; de overgebleven brokstukken hij elkaar gevoegd, hebben dan alle verstandige betekenis verloren.

403. Hoe komt het, dat men zich niet altijd de dromen kan herinneren?

“Bij hetgeen u slapen noemt, is het slechts het lichaam dat rust, want de Geest is altijd actief. Hij krijgt tijdens uw slaap een beetje van zijn vrijheid terug en stelt zich met degenen, die hem lief zijn, hetzij op deze wereld of op ene andere in aanraking. Maar omdat het lichaam een zware en grove stof is, behoudt dit moeilijk de indrukken, die door de Geest ontvangen zijn, omdat de Geest die niet door middel van de organen van het lichaam ontvangen heeft.”

404. Wat moet men van de betekenis denken, die men aan de dromen toeschrijft?

“De dromen zijn niet waar in de zin, die de waarzeggers er aan geven, want het is absurd te geloven dat als men dit of dat droomt, het dan deze of die betekenis heeft. Zij zijn waar in die zin dat zij voor de Geest werkelijke beelden zijn, maar die dikwijls niet de minste betrekking hebben met hetgeen in het lichamelijke leven gebeurt. Vaak is het ook, zoals wij reeds gezegd hebben, een herinnering. Het kan tenslotte soms ook, als God dit toestaat, een voorgevoel van de toekomst zijn of een beeld van hetgeen op dat ogenblik in een ander oord, waarheen de ziel zich begeven heeft, gebeurt. Zijn er niet vele voorbeelden van mensen, die in de droom aan hun bloedverwanten of vrienden verschijnen en hen komen waarschuwen wat er met hen gebeurd is?

Wat zijn die verschijningen anders, dan de ziel of Geest van die personen, die zich met die van u in contact komen? Wanneer u de zekerheid verkrijgt dat hetgeen wat u gezien hebt echt gebeurd is, is het dan geen bewijs dat de verbeelding daar niets mee te maken heeft gehad, vooral als u over het gebeurde in uw wakende toestand niet gedacht hebt?”

405. Men ziet dikwijls in de droom dingen, die een voorgevoel schijnen te zijn en die niet uitkomen. Wat is hiervan de oorzaak?

“Zij kunnen, zo niet voor het lichaam, dan toch voor de Geest vervuld worden, dat wil zeggen dat de Geest de dingen ziet, die hij wenst *omdat hij het gaat zoeken*. Vergeet niet dat de ziel zich gedurende de slaap, altijd min of meer onder de invloed van het lichaam bevindt, en dat zij zich dus dientengevolge nooit geheel van de aardse denkbeelden los kan maken. Hieruit vloeit voort dat hetgeen de gedachte gedurende het waken heeft bezig gehouden, aan wat men ziet het uiterlijk kan geven van wat men verlangt of waar men voor vreest. Dit is het wat men inderdaad een gevolg van de verbeeldingskracht kan noemen. Wanneer een gedachte ons sterk bezig houdt, knoopt men er alles, wat men ziet, aan vast.”

406. Wanneer wij in onze dromen in leven zijnde mensen, die wij zeer goed kennen, dingen zien doen, waaraan zij in het geheel niet denken, is dit dan net louter een gevolg van de verbeeldingskracht?

“Waaraan zij in het geheel niet denken? Hoe weet u dat? Hun Geest kan die van u komen bezoeken, zoals die van u die van hen kan gaan opzoeken. En u weet niet altijd waaraan hij denkt. Bovendien past u naar eigen zin op personen, die u bekend zijn, dingen toe die in een ander leven gebeuren of gebeurd zijn.”

407. Is er volkomen slaap nodig om de Geest vrij te maken?

“Nee, de Geest herkrijgt zijn vrijheid, wanneer de zintuigen in verdooving raken. Hij maakt van ieder ogenblik, waarin het lichaam hem met rust laat, gebruik om zijn vrijheid te hernemen. Zodra er een grote vermindering van de levenskrachten aanwezig is, maakt de Geest zich los, en hoe zwakker het lichaam, des te vrijer is de Geest.”

Hierdoor komt het dat men tijdens de slaapdrunkenheid of bij een lichte verdooving van de zintuigen, vaak dezelfde beelden als in de droom ziet.

408. Het komt soms voor, dat wij in ons zelf duidelijke woorden horen, die niet de minste betrekking hebben op hetgeen ons in gedachte bezig houdt, hoe komt dit?

“Ja, en soms wel hele volzinnen, vooral als de zintuigen in verdooving beginnen te raken. Het is dikwijls een zwakke echo van een Geest, die met u wilt communiceren.”

409. Dikwijls zien wij, in de toestand, die nog geen half slapen genoemd kan worden, wanneer wij de ogen gesloten hebben, duidelijk beelden, gezichten, waarvan wij de kleinste details kunnen onderscheiden. Is dit een gezichtsbedrog of een gevolg van de verbeeldingskracht?

“Als het lichaam in een staat van verdoving verkeert, tracht de Geest zijn ketenen te verbreken. Hij raakt in vervoering en ziet. Als de slaaptostand volkomen was, zou het een droom zijn.”

410. Men heeft dikwijls gedurende de slaap of halfslaap denkbeelden, die zeer goed schijnen, en die men zich, welke moeite men daartoe ook aanwendt, niet herinneren kan en als uit het geheugen gewist schijnen. Van waar komen die denkbeelden?

“Zij zijn een uitvloeisel van de vrijheid van de Geest, die zich emancipeert en gedurende die ogenblikken in het bezit van meerdere vermogens komt. Vaak zijn het ook raadgevingen, die door andere Geesten gegeven worden.”

- Waartoe dienen die denkbeelden en raadgevingen, als men er de herinnering van verliest en er dus geen gebruik van maken kan?

“Die denkbeelden behoren dikwijls meer tot de Geesten dan tot de lichamelijke wereld. Maar meestal herinnert de Geest zich wat het lichaam vergeet en het denkbeeld komt op het ogenblik, dat men het nodig heeft, als een ingeving van het ogenblik terug.”

411. Kent de geïncarneerde Geest in de ogenblikken dat hij van de stof los is en als Geest handelt, het tijdstip van zijn dood?

“Vaak heeft hij er een voorgevoel van. Soms heeft hij er een zeer juist bewustzijn van en dat is het, wat hem er in wakende toestand de intuïtie van geeft. Daardoor komt het dat sommige mensen hun dood soms met grote juistheid voorzien.”

412. Kan de werkzaamheid van de Geest gedurende de rust of in de slaap van het lichaam, aan dit laatste vermoënis doen voelen?

“Ja, want de Geest is met het lichaam verbonden, zoals een met touwen vastgehouden luchtballon dat is met de paal, die hem tegenhoudt, en evenals de schokken van de luchtballon de paal doet schudden, werkt de Geest op het lichaam, en kan aan dit vermoënis doen voelen.”

Geestelijk bezoek aan levende personen

413. Als men uitgaat van het beginsel van de vrijmaking van de ziel gedurende de slaap, schijnt hieruit voort te vloeien dat wij gelijktijdig een dubbel bestaan hebben: dat van ons lichaam dat ons in betrekking met de buitenwereld stelt, en dat van de ziel, dat ons in betrekking met de onzichtbare wereld stelt; is dit juist?

“Gedurende de staat van vrijheid van de ziel, doet het leven van het lichaam voor dat van de ziel onder. Maar het zijn daarom exact gezegd, geen twee levens. Het zijn eerder twee afwisselende toestanden van hetzelfde leven, want de mens leeft niet dubbel.”

414. Kunnen twee mensen, die elkaar kennen, zich gedurende hun slaap bezoeken?

“Ja, en nog vele anderen, die niet geloven elkaar te kennen, komen samen en spreken met elkaar. U kunt, zonder dat u dit vermoedt, vrienden in een ander land hebben.

Het gedurende de slaap vrienden, bloedverwanten, kennissen, mensen, die ons van nut kunnen zijn, te gaan opzoeken, is zo veelvuldig, dat u dit zelf bijna alle nachten doet.”

415. Welk nut kunnen die nachtelijke bezoeken hebben, als men er zich niets van herinnert?

“Gewoonlijk blijft er een intuïtie bij het ontwaken van over en deze is vaak de oorzaak van sommige denkbeelden, die, als vanzelf, zonder dat men het verklaren kan, opkomen. Dat zijn denkbeelden die men gedurende die gesprekken opgedaan heeft.”

416. Kan de mens door zijn wil deze Geestenbezoeken doen ontstaan? Kan hij bijvoorbeeld bij het inslapen, zeggen: ik wil deze nacht deze of die mens in de Geest ontmoeten, om er mee te spreken en hem dit of dat te zeggen?

“Zie hier wat er gebeurt. De mens slaapt in, zijn Geest wordt wakker, en hetgeen de mens besloten had, wil de Geest vaak in de verste verte niet opvolgen, want de Geest - als deze van de stof los is - acht aan het leven van de mens weinig belang. Dit voor zover het reeds vrij vergevorderde mensen betreft, de anderen brengen hun Geestelijk

bestaan op een geheel andere wijze door. Zij geven zich aan de bevrediging van hun driften over of blijven passief. Het kan dus gebeuren, dat de Geest al naargelang de bedoeling, die men er mee heeft, de mensen naar welke hij verlangt, gaat bezoeken. Maar omdat dit in wakende toestand zijn wens was, is dit daarom nog geen reden dat hij het doen zal.”

417. Kunnen op die wijze een zeker aantal geïncarneerde Geesten bij elkaar komen en verenigingen vormen?

“Ongetwijfeld. De banden van vriendschap, zowel oude als nieuwe, brengen op die wijze vaak Geesten bijeen, die het plezierig vinden om bij elkaar te zijn.”

Onder het woord oude moet men de vriendschapsbetrekkingen verstaan, die men in vroegere levens aangeknoopt heeft. Wij brengen bij ons ontwaken een intuïtie van denkbeelden mee, die wij in sommige van die geheime gesprekken opgedaan hebben, waarvan ons de oorsprong onbekend is.

418. Zou iemand, die zijn vriend dood waant, terwijl dit niet zo is, die vriend in de Geest kunnen ontmoeten en op die wijze te weten kunnen komen, dat hij nog in leven is? Zou hij in dat geval bij zijn ontwaken er nog de intuïtie van kunnen bezitten?

“Als Geest kan hij hem zeker zien en zijn lot kennen. Indien het hem niet als beproeving opgelegd is om aan de dood van zijn vriend te geloven, zal hij een voorgevoel van zijn in leven zijn hebben, zoals hij ook die van zijn dood zal kunnen hebben.”

Geheime overbrenging van de gedachte

419. Hoe komt het dat hetzelfde denkbeeld, bij voorbeeld van een uitvinding, zich tegelijkertijd op vele punten openbaart?

“Wij hebben al gezegd dat de Geesten gedurende de slaap met elkaar verkeren. Welnu, wanneer het lichaam weer ontwaakt, herinnert zich de Geest wat hij geleerd heeft en de mens gelooft het uitgevonden te hebben. Zo kunnen verschillende mensen tegelijk hetzelfde uitvinden. Als u zegt dat er een idee in de lucht zit, is dit een juister beschrijving dan u wel denkt. Zonder het te vermoeden draagt iedereen er aan bij om het te verspreiden.”

Onze Geest openbaart dikwijls op die wijze, buiten ons weten om, aan andere Geesten datgene, wat ons gedurende ons waken het meeste bezig hield.

420. Kunnen de Geesten met elkaar communiceren, als het lichaam volkomen wakker is?

“De Geest zit niet in het lichaam opgesloten als in een doos. Hij straalt naar alle kanten uit. Daarom kan hij zich aan andere Geesten zelfs in wakende toestand, hoewel dit veel moeilijker is voor hem, openbaren.”

421. Hoe komt het dat twee mensen, die volmaakt wakker zijn, vaak op hetzelfde ogenblik dezelfde gedachte hebben?

“Het zijn twee sympathische Geesten, die zich aan elkaar openbaren en onderling, zelfs als het lichaam niet slaapt, elkaars gedachten zien.”

Er vindt tussen de Geesten, die elkaar ontmoeten, een overbrenging van de gedachten plaats, waardoor twee mensen elkaar zien en begrijpen zonder dat zij de uitwendige tekenen van de taal behoeven te gebruiken. Men zou kunnen zeggen dat zij de taal der Geesten met elkaar spreken.

Lethargie. Katalepsie. Schijndood

422. De mensen, die in de staat van lethargie of katalepsie verkeren, zien en horen gewoonlijk wat er rondom hen gebeurt, maar kunnen dit niet manifesteren. Zien en horen zij door de ogen en oren van het lichaam?

“Nee, door de Geest. De Geest herkent zichzelf maar kan niet communiceren.”

- Waarom kan hij zich niet uiten?

“Het wordt hem door de toestand, waarin het lichaam verkeert, belet. Deze bijzondere toestand van de organen bewijst u dat er in de mens nog iets anders is, dan het lichaam, daar het lichaam niet meer handelt en de Geest wel.”

423. Kan de Geest zich in de toestand van lethargie geheel van het lichaam afscheiden, en dit het voorkomen van de dood geven, om er later weer in terug te komen?

“Gedurende de lethargie is het lichaam niet dood, omdat er nog functies werkzaam zijn. De vitaliteit is sluimerend zoals bij een larve,

maar niet vernietigd. Zolang het lichaam leeft, blijft de Geest met het lichaam verbonden. Als de banden, die hem met het lichaam verenigen, eenmaal door de werkelijke dood en de ontbinding van de organen verbroken zijn, is de scheiding compleet en komt de Geest niet meer in het lichaam terug. Als iemand, die het voorkomen van een dode heeft, weer in het leven terugkeert, komt dit doordat de dood nog niet volkomen was.”

424. Kan men, door tijdig aangewende hulp, de banden van het leven die op het punt waren te breken, versterken en aan iemand het leven teruggeven, die zonder die hulp, zeker gestorven zou zijn?

“Ja, zonder twijfel. Dagelijks krijgt u er bewijzen van voor ogen. Het magnetisme is in dat geval vaak een krachtig middel, omdat het magnetisme het levensgevendende fluidum, dat aan het lichaam ontbreekt en ontoereikend was, terug geeft om de werking van de organen te onderhouden.”

Lethargie en katalepsie hebben dezelfde oorsprong, zijnde: het tijdelijke verlies van gevoel en bewegingen door een tot dusverre onverklaarbare fysiologische oorzaak. Zij onderscheiden zich van elkaar doordat in de lethargie, de opheffing van levenskrachten algemeen is en aan het lichaam geheel het uiterlijke aanzien van een lijk geeft, terwijl in de katalepsie die opheffing plaatselijk is. Bij katalepsie kan een groot of klein gedeelte van het lichaam getroffen zijn, waardoor aan de intelligentie de vrijheid gelaten wordt om zich te uiten, waardoor men die toestand niet met die van de dood kan verwarren. De lethargie is altijd natuurlijk, de katalepsie is soms natuurlijk maar kan ook kunstmatig door de werking van het magnetisme opgewekt en weer opgeheven worden.

Somnambulisme

425. Heeft het natuurlijke somnambulisme enige overeenkomst met dromen?

- Hoe kan men het somnambulisme verklaren?

“Het is een meer volkomen onafhankelijkheid van de ziel dan bij het dromen en haar vermogens zijn dan meer ontwikkeld. De ziel heeft dan gewaarwordingen, die zij in dromen, die een onvolmaakte staat van somnambulisme zijn, niet heeft.

In het somnambulisme behoort de Geest geheel aan zichzelf toe; de stoffelijke organen verkeren in zeker opzicht in staat van katalapsie en ontvangen geen indrukken meer *van buiten*. Deze toestand openbaart zich vooral in de slaap. Dit is het ogenblik waarin de Geest tijdelijk zijn lichaam kan verlaten, daar dit aan de voor de stof onontbeerlijke rust is overgegeven. Wanneer de verschijnselen van het somnambulisme zich voordoen, komt dit doordat de Geest dan met de gedachte aan het een of ander bezig is, zich aan de een of andere handeling, die het gebruik van zijn lichaam noodzakelijk maakt, overgeeft. Hij gebruikt dan zijn lichaam zoals hij een tafel of ieder ander stoffelijk voorwerp bij de fysieke manifestaties of zoals hij uw hand bij de schriftelijke mededelingen zou gebruiken. Bij die dromen waarvan ons de herinnering bij blijft, beginnen de organen, waaronder dat van het geheugen, te ontwaken. Deze ontvangen de indrukken door voorwerpen of oorzaken van buitenaf voortgebracht op een onvolkomen wijze en delen die aan de Geest mee, die dan, zelf in rust is, er slechts verwarde en dikwijls onsamenhangende gewaarwordingen door ontvangt. Dat zijn gewaarwordingen die met onduidelijke weifelende herinneringen hetzij uit dit leven, hetzij uit vroegere levens vermengd zijn en geen schijn van reden van bestaan hebben. Het is dan gemakkelijk te begrijpen hoe het komt dat de somnambules zich niets herinneren en dat de dromen, die men zich herinnert, meestal geen zin hebben. Ik zeg meestal, want het gebeurt wel eens dat zij het gevolg van juiste herinneringen uit een vroeger leven en soms zelfs een soort van intuïtie van de toekomst zijn.”

426. Heeft het magnetische somnambulisme enige overeenkomst met het natuurlijke somnambulisme?

“Het is hetzelfde, met dit onderscheid dat het opgewekt wordt.”

427. Wat is de aard van het middel dat men magnetische vloeistof noemt?

“Levensgevend fluïdum, geanimaliseerde elektriciteit, die wijzigingen zijn van het universele fluïdum.”

428. Wat is de oorzaak van de somnambulistische helderziendheid?

“Wij hebben dit al gezegd: *het is de ziel die ziet.*”

429. Hoe kan de slaapwandelaar door ondoorschijnende lichamen zien?

“Onddoorschijnende lichamen bestaan alleen voor uw grove zintuigen. Hebben wij niet al gezegd dat de stof voor de Geest geen beletsel is, daar hij er ongehinderd doorheen gaat? Vaak zegt hij, dat hij met zijn voorhoofd, met zijn knie enz. ziet, omdat u, doordat u geheel in de stof leeft, niet kunt begrijpen dat hij zonder behulp van de organen zien kan. Hijzelf, geleid door uw wensen, meent ook die organen nodig te hebben. Maar als u hem geheel vrij liet, zou hij begrijpen dat hij door ieder lichaamsdeel kan zien, of beter gezegd, zou hij begrijpen dat hij ziet buiten zijn lichaam om.”

430. Aangezien de helderziendheid van de slaapwandelaar, de helderziendheid van zijn ziel of Geest is, waarom ziet hij dan niet alles en waarom vergist hij zich dikwijls?

“Allereerst is het niet aan de onvolmaakte Geesten gegeven om alles te zien en te weten, u weet immers dat zij nog met uw vooroordelen en dwalingen behept zijn. Omdat zij nog met de stof verbonden zijn, zijn zij niet in het volle bezit van hun vermogens als Geest. God heeft de mens dit vermogen tot een nuttig en serieus doel geschonken en niet om datgene te leren, wat hij niet weten moet: daarom kunnen de slaapwandelaars niet alles zeggen.”

431. Waaruit put de slaapwandelaar zijn aangeboren denkbeelden en hoe kan hij met juistheid over dingen spreken, die hij in wakende toestand niet kent, en die zelfs zijn begrip te boven gaan?

“Dan bezit de somnambule meer kennis dan die u van hem bekend zijn, maar die kennis sluimert omdat zijn omhulsel te onvolmaakt is, om hem zich die te kunnen doen herinneren. Maar wat is hij tenslotte? Hij is zoals wij. Met andere woorden: een Geest die om zijn zending te kunnen volbrengen, in de stof is geïncarneerd. De toestand, waarin hij treedt, wekt hem uit die doodsslaap. Wij hebben u zeer dikwijls gezegd dat wij herhaaldelijk herleven. Het is die verandering, die hem concreet datgene dat hij in een vroeger leven heeft kunnen aanleren, doet vergeten. Als hij in de toestand raakt, die u crisis noemt, herinnert hij zich zaken, maar niet altijd volledig. Hij weet dingen, maar zou niet weten te zeggen, hoe hij ze te weten is gekomen, noch hoe het komt

dat hij in het bezit van die kennis is. Na de crisis is alle herinnering uitgewist en hij treedt weer in het duister terug.”

De ervaring leert ons dat de somnambules ook mededelingen van andere Geesten ontvangen, die hun bekend maken, wat zij zeggen moeten, en die hun ongenoegzaamheid aanvullen; dit ziet men vooral bij geneeskundige voorschriften gebeuren. De Geest van de somnambule ziet de kwaal, een ander wijst hem het geneesmiddel aan.

Deze dubbele handeling neemt men dikwijls duidelijk waar en openbaart zich bovendien door uitlatingen als de volgende: men zegt mij te zeggen of men verbiedt mij dit of dat te zeggen. In het laatste geval is het altijd gevaarlijk om na een geweigerde openbaring daarop te blijven aandringen, omdat men dan de mindere Geesten vrijspel laat, die zonder de minste aarzeling en zonder zich om de waarheid te bekommeren, over alles spreken.

432. Op welke manier kan men het zien op een afstand bij enige slaapwandelaars verklaren?

“Verplaatst de ziel zich niet tijdens de slaap? Hetzelfde vindt plaats bij het somnambulisme.”

433. Lig de meerdere of mindere ontwikkeling van de helderziendheid van de somnambules aan het fysieke organisme of aan de aard van de Geest?

“Aan beide. Er bestaat fysieke aanleg, die het de Geest min of meer eenvoudig maakt om zich van de stof los te maken.”

434. Zijn de vermogens die de slaapwandelaar bezit, dezelfde als die van de Geest na de dood?

“Tot op een zekere hoogte. Men moet echter de invloed, die de stof, waaraan hij nog gebonden is, uitoefent niet vergeten.”

435. Kan de slaapwandelaar de andere Geesten zien?

“De meeste zien die zeer goed. Dit hangt van de graad en van de aard van hun helderziendheid af. Maar vaak kunnen zij zich daarvan niet dadelijk rekenschap geven en zien zij die voor lichamelijke wezens aan. Dit is vooral het geval met hen, die geen kennis van het spiritisme hebben. Zij begrijpen de aard van de Geesten nog niet. Zij zijn verbluft en daarom geloven zij dat zij levenden zien.”

Hetzelfde effect treedt op op het ogenblik van de dood bij hen, die zich dan nog in leven wanen. Niets van wat hen omringt komt hen voor als veranderd. De Geesten hebben in hun ogen lichamen als de onze en zij zien het uiterlijke voorkomen van hun eigen lichaam als een wezenlijk lichaam aan.

436. Ziet de somnambule, die op een afstand ziet, vanuit het punt waar zich zijn lichaam bevindt of van dat punt waar zijn ziel is?

“Waartoe stelt u die vraag, als u weet dat het de ziel is die ziet en niet het lichaam?”

437. Omdat het de ziel is, die zich verplaatst, hoe kan dan de somnambule de gewaarwording van warmte of kou van het oord waarin zijn ziel zich bevindt en die soms zeer ver weg is, voelen?

“De ziel heeft niet helemaal het lichaam verlaten. Zij blijft daarmee nog altijd door de band, die hen samen verbindt, verenigd. Die band is de geleider van de gewaarwordingen.

Wanneer twee mensen van de ene stad naar de andere met elkaar door middel van de elektriciteit communiceren, dan is die elektriciteit de band tussen hun gedachten en daardoor zenden zij elkaar mededelingen alsof zij naast elkaar zitten.”

438. Heeft de wijze waarop de slaapwandelaar van zijn gave gebruik maakt ook enige invloed op de staat van zijn Geest na de dood?

“Ja, veel invloed. Net zoals het goede of slechte gebruik van alle vermogens, die God aan de mens geschonken heeft, dit heeft.

Geestvervoering (extase)

439. Welk verschil bestaat er tussen Geestvervoering en somnambulisme?

“Het is een meer gelouterde somnambulisme. De ziel van degene, die in staat van Geestvervoering verkeert, is nog onafhankelijker.”

440. Dringt de Geest van degene, die in staat van Geestvervoering verkeert, wezenlijk in de verheven werelden door?

“Ja, hij ziet die en begrijpt het geluk van hen die er zich bevinden. Daarom zou ook hij daar willen blijven. Maar er zijn werelden, die voor nog niet voldoende gelouterde Geesten, ontoegankelijk zijn.”

441. Wanneer degene, die in Geestvervoering is, de wens uit, om de aarde te verlaten, is die wens dan oprecht en wordt hij niet door het instinct van zelfbehoud weerhouden?

“Dit hangt van de graad van reinheid van de Geest af. Als hij ziet dat zijn toekomstige staat beter is dan zijn huidige leven, doet hij moeite om de banden, die hem aan de aarde kluisteren, te verbreken.”

442. Indien men zo iemand aan zichzelf overliet, zou dan zijn ziel voorgoed zijn lichaam kunnen verlaten?

“Ja, hij kan sterven. Daarom moet men hem door alles wat hem aan het leven kan doen hechten terug roepen en vooral door hem te doen inzien, dat indien hij zijn ketenen, die hem hier op aarde kluisteren, verbrak, dit zou leiden tot het juist niet blijven waar hij ziet dat hij gelukkig zou zijn.”

443. Er zijn dingen, die de in de Geest vervoerde meent te zien en die kennelijk het resultaat zijn van een door het geloof in de aardse vooroordelen verhitte verbeeldingskracht. Bestaat alles wat hij ziet dus niet werkelijk?

“Wat hij ziet, bestaat voor hem werkelijk. Maar doordat zijn Geest altijd onder de invloed van de aardse denkbeelden blijft, kan hij het op zijn eigen manier zien. Beter gezegd: hij kan *het* in een taal uitdrukken, die met zijn vooroordelen en de denkbeelden overeenstemt. Die denkbeelden waar hij mee doordrenkt is, of met die van u gebruikt hij om zich beter te doen verstaan, en het is vooral in die zin dat hij zich kan vergissen.”

444. Welk vertrouwen kan men stellen aan de onthullingen van degene die zich in Geestvervoering bevindt?

“De zich in Geestvervoering bevindende persoon kan zich zeer dikwijls vergissen, vooral als hij datgene, wat voor de mens verborgen moet blijven, wil doorgronden. Hij wordt dan namelijk het slachtoffer van zijn eigen denkbeelden of de spelbal van bedrieglijke Geesten, *die van de Geestvervoering, waarin hij zich bevindt, gebruikmaken om hem te fascineren.*”

445. Welke conclusie kan men uit de somnambulistische verschijnselen en uit die van de Geestvervoering maken? Zou het niet een soort van inwijding in het toekomstige leven zijn?

“Beter gezegd, het is het vorige én het toekomstige leven samen dat door de mens gezien wordt. Laat hem die fenomenen bestuderen en hij zal er de oplossing door vinden van meer dan een mysterie, dat zijn verstand tevergeefs tracht te doorgronden.”

446. Zouden de verschijnselen van het somnambulisme en van de Geestvervoering met het materialisme overeen te brengen zijn?

“Hij, die ze te goeder trouw en onbevooroordeeld bestudeert, mag geen materialist noch atheïst zijn.”

Tweede gezicht

447. Heeft het verschijnsel, dat men met de naam van tweede gezicht bestempelt, enige overeenkomst met de dromen en het somnambulisme?

“Dit alles is slechts één en hetzelfde. Wat u tweede gezicht noemt is wederom de Geest, die ofschoon het lichaam niet slaapt, vrijer is. Het tweede gezicht is het zien der ziel.”

448. Is het tweede gezicht blijvend?

“Het vermogen wel, de uitoefening niet. Op de minder stoffelijke werelden dan die van u, kunnen de Geesten zich gemakkelijker los maken en communiceren met elkaar door de gedachte alleen, zonder echter de gesproken taal uit te sluiten. Daar is dan ook meestal het tweede gezicht een blijvende eigenschap. Hun normale toestand kan met uw helderziende somnambules vergeleken worden, en dat is ook de reden, waarom zij zich gemakkelijker dan diegene, die in grovere lichamen geïncarneerd zijn, aan u kunnen openbaren.”

449. Ontwikkelt zich het tweede gezicht vanzelf of door de wil van degene, die daar een gave voor heeft?

“Meestal ontwikkelt het zich vanzelf, maar vaak speelt ook de wil daarbij een belangrijke rol. Neem als voorbeeld bepaalde mensen, die men waarzeggers noemt en waarvan sommigen die macht bezitten - en

u zult zien dat het de wil is - die hen behulpzaam is om in de toestand te raken, die men tweede gezicht en het zien van visioenen noemt.”

450. Kan het tweede gezicht zich door oefening ontwikkelen?

“Ja, arbeid leidt altijd tot vooruitgang, en de sluier, die over de dingen geworpen is, wordt opgelicht.”

- Ligt dit vermogen aan het fysieke organisme?

“Zeker, het organisme speelt er een grote rol in. Er zijn organismen, die er niet ontvankelijk voor zijn.”

451. Hoe komt het dat het tweede gezicht in sommige families erfelijk schijnt te zijn?

“Door overeenkomsten van het organisme, die evenals alle fysieke eigenschappen overgedragen wordt. Hierbij dient nog de ontwikkeling van het vermogen door een soort van opvoeding, die ook van de een op de andere overgebracht wordt, toegevoegd te worden.”

452. Is het waar dat bepaalde toestanden het tweede gezicht ontwikkelen?

“Ziekte, nadering van een gevaar en een grote commotie kunnen het tweewegbrengen. Het lichaam bevindt zich soms in een bijzondere toestand, die aan de Geest toelaat, datgene te zien, wat u niet met de ogen van het lichaam zien kunt.”

Tijden van gevaar, calamiteiten en heftige commotie zijn allemaal oorzaken waardoor het moreel overprikkeld wordt. Hierdoor wordt de ontwikkeling van het tweede gezicht veroorzaakt. Het is alsof de Voorzienigheid ons bij nadering van gevaar, de middelen om dat te bestrijden, wil aanreiken. Alle sekten en alle partijen die aan vervolging zijn blootgesteld geweest, bieden ons daar vele voorbeelden van.

453. Zijn de personen, die de gave van het tweede gezicht bezitten, er altijd van bewust?

“Niet altijd. Het is voor hen een zeer natuurlijk iets en velen geloven dat indien iedereen zichzelf zou observeren, zij zouden vinden dat allen hetzelfde zouden zijn.”

454. Zou men het inzicht dat sommige mensen, die op zich niets bijzonders zijn, hebben en de dingen juister dan anderen inzien, ook niet aan een soort van tweede gezicht?

“Het blijft altijd de ziel die vrijer uitstraalt en beter oordeelt dan wanneer zij door de sluier der stof bedekt is.”

- Kan deze eigenschap, in bepaalde gevallen, voorkennis van de dingen geven?

“Ja, zij geeft ook voorgevoel, want deze eigenschap heeft verschillende trappen. Hetzelfde individu kan al die eigenschappen bezitten of slechts enkele daarvan.”

Theoretisch overzicht van het somnambulisme, de Geestvervoering en het tweede gezicht

455. De verschijnselen van het natuurlijke somnambulisme komen vanzelf op en zijn van elke bekende uitwendige oorzaak onafhankelijk, maar kunnen door de werking van het magnetisme, bij sommige mensen met een bijzonder organisme, kunstmatig opgewekt worden.

De toestand, die men met de naam van *Magnetische Somnambulisme* bestempelt, verschilt in niets van het natuurlijke somnambulisme, dan dat de eerste opgewekt wordt en de laatste vanzelf ontstaat.

Iedereen kent het natuurlijke somnambulisme en niemand denkt eraan, dit in twijfel te trekken, hoezeer ook de verschijnselen wonderbaarlijk zijn. Wat vindt men dan in het magnetische somnambulisme, alleen omdat dit evenals zo vele andere dingen kunstmatig opgewekt wordt, meer, dat met het verstand strijdig of buitengewoon is? Kwakzalvers hebben het geëxploiteerd, zegt men: een reden te meer om het niet in hun handen te laten. Wanneer de wetenschap er haar werk van gemaakt zal hebben, zal de kwakzalverij veel minder geloof bij de menigte vinden. Maar omdat het natuurlijke of kunstmatige magnetisme, intussen een feit blijft en dat er tegen feiten niet te redeneren valt, komt het, ondanks de onwil van velen, meer en meer in aanzien, en wel bij de wetenschap zelf, waar het door talrijke achterdeurtjes binnensluipt in plaats van door de grote poort binnen te komen. Als het daar in groten getale aanwezig zal zijn, zal men het wel burgerrecht moeten verlenen.

Het somnambulisme is voor het spiritisme meer dan een psychologisch verschijnsel, het is een over de psychologie verspreid licht. Daar kan men de ziel bestuderen, omdat zij zich in haar naaktheid aan ons toont. Een van de verschijnselen die het karakteriseert, is de van de gewone organen van het lichaam onafhankelijke helderziendheid.

Zij die dit feit weigeren te erkennen, gronden die afwijzing hierop: dat de slaapwandelaar niet altijd en op bevel van de onderzoeker ziet, zoals dat wel bij de ogen gebeurt. Moet men er zich over verwonderen, dat als de middelen verschillend zijn, de resultaten dat ook zijn? Is het redelijk om dezelfde resultaten te verlangen als het werktuig om die te verkrijgen niet aanwezig is? De ziel heeft haar eigen eigenschappen, zoals het oog de zijne heeft, men moet ze ieder op zichzelf en niet bij analogie beschouwen.

De oorzaak van de helderziendheid, van de magnetische en natuurlijke somnambule is volmaakt dezelfde, het is *een vermogen dat tot de ziel behoort*, een eigenschap die inherent aan alle delen van het onlichamelijke wezen is, dat ons eigen is en daarvan onafscheidelijk is. Het kent alleen de grenzen, die door de ziel aangegeven worden.

Hij ziet, wat de afstand ook moge zijn, overal waar zijn ziel zich begeven kan.

Bij het zien in de verte, worden de dingen niet vanuit het punt waar zijn lichaam zich bevindt en als door een telescoop door de somnambule gezien. Hij ziet ze als aanwezig en alsof hij op de plaats was waar zij bestaan, omdat zijn ziel in werkelijkheid op die plaats is. Daardoor is het dat zijn lichaam als vernietigd is en van alle gevoel beroofd schijnt tot op het ogenblik dat de ziel er weer bezit van komt nemen. Deze gedeeltelijke scheiding van ziel en lichaam is een abnormale toestand, die van kortere of langere duur is, maar niet van onbeperkte duur kan zijn. Dit is de oorzaak van de vermoënis die het lichaam na enige tijd voelt, vooral als de ziel zich aan een krachtige arbeid wijdt.

Doordat het gezicht van de ziel of Geest niet beperkt is noch aan een bepaalde plaats gebonden is, wordt hierdoor verklaard hoe het komt dat de somnambules er geen speciaal orgaan voor weten aan te wijzen. Zij zien omdat zij zien, zonder te weten hoe of waarom. Het gezicht bezit voor hen als Geest geen eigen plaats. *Als zij het over hun lichaam*

hebben, komt het hun voor dat die locatie zich in die middelpunten bevindt waar de levenskracht het grootste is en wel voornamelijk in de hersenen, de maagstreek, ofwel in het orgaan, dat voor hem het *meest vasthoudende* verbindingspunt tussen de Geest en het lichaam is.

De kracht van de somnambulistische helderziendheid is niet onbeperkt. De Geest is, zelfs in de toestand van volkomen vrijheid, in zijn vermogens en kennis beperkt, naar evenredigheid van de trap van volmaaktheid, die hij bereikt heeft. Hij is dit nog meer als hij met de stof, waarvan hij de invloed ondergaat, verbonden is. Dat is de reden, waarom de somnambulistische helderziendheid niet algemeen noch onfeilbaar is. Men kan nog minder op haar onfeilbaarheid rekenen, naarmate men meer van het doel dat de natuur ermee beoogde afdwaalt en haar beschouwt als iets tot bevrediging van de nieuwsgierigheid of om mee te *experimenteren*.

In de staat van vrijheid, waarin de Geest van de somnambule zich bevindt, treedt hij gemakkelijk met de andere zowel *geïncarneerde* als *niet geïncarneerde* Geesten in contact. Dat contact wordt tot stand gebracht door de aanraking van de fluïden, waaruit de perispirit bestaan, die evenals de telegraafdraad tot overbrenging van de gedachte dienen. Het is voor de somnambule dus onnodig dat de gedachten door woorden uitgedrukt worden. Hij voelt en begrijpt die. Daardoor is hij zeer vatbaar voor elke indruk en toegankelijk voor alle invloeden van de zedelijke atmosfeer, waarin hij geplaatst is. Daardoor komt het dat een grote vereniging van mensen en vooral van min of meer kwalijk gezinde nieuwsgierigen, de ontwikkeling van zijn vermogens werkelijk in de weg staat, die zich als het ware in zichzelf terugtrekken, en zich alleen in de intimiteit en te midden van een sympathische omgeving vrijelijk ontwikkelen. *De aanwezigheid van kwalijk gezinde of antipathieke mensen heeft dezelfde uitwerking op hem, als de aanraking van de hand op het "kruidje-roer-mijn-niel"*.

De somnambule ziet tegelijkertijd zijn eigen Geest en zijn lichaam, het zijn om zo te zeggen, twee wezens, die voor hem het dubbele, Geestelijke en lichamelijke leven, vertegenwoordigen en zich toch door de banden die hen verenigen, met elkaar vermengen.

De somnambule kan zich van die toestand niet altijd rekenschap geven en die *dualiteit* is herhaaldelijk de aanleiding dat hij over zichzelf als over

een vreemd mens spreekt. Dit komt doordat dan eens het lichamelijke wezen tot het Geestelijke wezen spreekt en dan weer het Geestelijke tot het lichamelijke wezen praat.

Bij ieder lichamenlijk leven neemt de Geest in kennis en ervaring toe. Bij zijn incarnatie in een te grove stof verliest hij die weer gedeeltelijk, *maar herinnert zich die als Geest*. Daardoor tonen sommige somnambules kennis die de door hen opgedane wijsheden en zelfs hun schijnbaar verstandelijke ontwikkeling ver overtreffen. De mindere graad van verstandelijke en wetenschappelijke ontwikkeling van de somnambule in wakende toestand benadeelt dus niet de kennis die hij in lucide staat bezit. Hij kan die kennis al naar omstandigheden en het doel dat men beoogt, putten uit zijn eigen ervaring, uit het helderzien van de aanwezige dingen of uit de raadgevingen die hij van andere Geesten ontvangt. Maar aangezien zijn eigen Geest minder of verder gevorderd kan zijn, zo kan eveneens ook wat hij zegt meer of minder juist zijn.

Door de verschijnselen van hetzij het natuurlijke of het magnetische somnambulisme, geeft de Voorzienigheid ons het onomstotelijke bewijs van het bestaan en van de onafhankelijkheid van de ziel. Ook doet het ons het verheven schouwspel van haar vrijheid aanschouwen, waardoor zij voor ons het boek van onze toekomst opent. Wanneer de somnambule beschrijft wat er op een afstand gebeurt, dan is het duidelijk dat hij het ziet, maar niet met de ogen van het lichaam. Hij ziet zichzelf daar en hij heeft zich daarheen verplaatst. Er bevindt zich dus daar iets van hem, en dat iets, dat niet zijn lichaam is, kan niet anders dan zijn ziel of Geest zijn. Terwijl de mens om de oorzaak van zijn zedelijke bestaan te ontdekken, in de subtiliteiten van een abstracte en onverstaanbare metafysica verdwaald raakt, stelt God ons dagelijks de eenvoudigste en duidelijkste middelen tot bestudering van de proefondervindelijke psychologie voor ogen en geeft ze ons als het ware in de hand.

De Geestvervoering is de toestand, waarin de onafhankelijkheid van de ziel en van het lichaam, zich op de duidelijkste wijze openbaart en als het ware tastbaar wordt. Bij dromen en somnambulisme doolt de ziel op de aardse wereld rond; bij Geestvervoering, dringt zij tot op de onbekende werelden, die van de etherische Geesten, door zonder echter bepaalde grenzen te kunnen overschrijden, in contact komt. Zij

zou die grenzen niet kunnen overschrijden, zonder de banden, die haar met het lichaam verbinden, geheel te verscheuren. Zij ziet zich door een voor haar geheel nieuwe schitterende glans omringd, op aarde ongekende harmonieën brengen haar in verrukking, zij wordt door een niet te beschrijven gevoel van welzijn doordrongen. Zij geniet bij voorbaat van de hemelse gelukzaligheid en *men kan zeggen dat zij een voet op de drempel van de eeuwigheid gezet heeft.*

Bij Geestvervoering is de vernietiging van het lichaam bijna volkomen en blijft er bijna niets dan het organische leven over. Men voelt dat de ziel er slechts met één draad mee verbonden is, welke door de geringste inspanning voor altijd zou verbreken.

In die toestand verdwijnen alle aardse denkbeelden, om plaats te maken voor het gelouterde gevoel, dat de essentie is van ons onstoffelijk zijn. Geheel aan die verhevene beschouwing overgegeven, beschouwt de in de Geest vervoerde het leven slechts als een tijdelijk oponthoud. Voor hem zijn het goede en de rampen, de grove genoegens en de ellende hier beneden slechts niets beduidende voorbijgaande voorvallen op een reis, waarvan hij gelukkig het einde ziet.

Bij de vervoering kan de helderziendheid, evenals bij de somnambules, meer of minder volmaakt zijn, en is ook hun Geest, naarmate die meer of minder gevorderd is, in meerdere of mindere mate in staat om de dingen te kennen en te begrijpen.

Er bestaat bij hen dikwijls meer Geestvervoering dan wezenlijke helderziendheid, of beter gezegd, hun Geestvervoering schaadt hun helderziendheid. Het is om die reden dat hun mededelingen vaak een mengsel van waarheid en dwalingen, van verhevene en dwaze, ja zelfs van bespottelijke dingen, zijn. Mindere Geesten maken dikwijls misbruik van dit soort van Geestvervoering, die een teken van zwakheid is als men haar niet de meester is, om de in de Geest vervoerde te overheersen. Om dit te kunnen doen, nemen zij voor zijn ogen zodanige gestalten aan, die geschikt zijn om bij hem de denkbeelden of vooroordelen te handhaven, die hij in zijn wakende toestand heeft. Dit is een risico, maar zij zijn niet allemaal zo. Het is aan ons om in koelen bloede te oordelen en hun openbaringen aan het gezonde verstand te toetsen.

De vrijheid van de Geest openbaart zich ook soms in de wakende toestand en brengt dan het verschijnsel voort dat men *tweede gezicht* noemt, dat aan hen die deze gave bezitten, het vermogen geeft om *buiten de grenzen die door onze zinnen bereikbaar zijn*, te zien, te horen en te voelen. Zij ontwaren de verafgelegen dingen overal tot waar de ziel haar werking kan uitstrekken. Zij zien dit als het ware door het gewone gezicht heen en als door een soort van luchtspiegeling.

Op het ogenblik dat het verschijnsel van het tweede gezicht voortgebracht wordt, ondergaat de fysieke toestand een aanmerkelijke wijziging. De oogopslag heeft iets vaags, het oog staart zonder te zien, het gehele gezicht is getekend door een soort van opgewondenheid. Men ontdekt dan, dat de gezichtsorganen aan het zien geheel vreemd zijn, want als men de oogleden sluit, houdt het visioen toch aan.

Dit vermogen komt aan hen die er mee begiftigd zijn, net zo natuurlijk voor als het gewone zien. Het is voor hen iets, dat aan hun wezen eigen en dat hen niet als een uitzondering voorkomt. Meestal wordt die helderziendheid door vergetelheid gevolgd en de herinnering van het geziene wordt hoe langer hoe onbepaald, weifelend, en eindigt evenals bij het dromen met geheel te verdwijnen.

De omvang van het tweede gezicht verschilt van een onduidelijk gevoel tot aan het heldere zien van aanwezige of verwijderde dingen. In de rudimentaire toestand geeft zij aan sommige mensen het fijne gevoel, het inzicht, een soort van zekerheid in hun handelingen, die men *de juistheid van de zedelijke blik* zou kunnen noemen. Als het meer ontwikkeld is, wekt het tweede gezicht het voorgevoel op. Als het nóg meer ontwikkeld is, doet zij de gebeurtenissen ontwaren, die vervuld zijn, of op het punt zijn vervuld te worden.

Het natuurlijke en kunstmatige magnetisme, de Geestvervoering en het tweede gezicht, zijn allemaal slechts variëteiten of wijzigingen van dezelfde oorzaak. Die verschijnselen zijn net als de dromen in de natuur en daardoor hebben zij ook te allen tijde bestaan. De geschiedenis bewijst ons, dat zij vanaf de vroegste oudheid bekend en geëxploiteerd zijn en men vindt er de verklaring voor uit een massa feiten, die het vooroordeel als bovennatuurlijk heeft doen beschouwen.

Negende Hoofdstuk

Bemiddeling van de Geesten in de lichamelijke wereld

1. HET DOORDRINGEN IN ONZE GEDACHTEN DOOR DE GEESTEN.
2. GEHEIME INVLOED VAN DE GEESTEN OP ONZE GEDACHTEN EN DADEN.
3. BEZETENEN. 4. CONVULSIONAIRES. 5. TOEGENEGENHEID VAN DE GEESTEN VOOR SOMMIGE MENSEN. 6. BESCHERMENGELEN, BESCHERMENDE, FAMILIAIRE OF SYMPATHISCHE GEESTEN.
7. VOORGEVOEL. 8. INVLOED VAN DE GEESTEN OP DE GEBEURTENISSEN VAN HET LEVEN. 9. INVLOED VAN DE GEESTEN OP DE NATUURVERSCHEIJNSELEN. 10. DE GEESTEN GEDURENDE HET GEVECHT.
11. VERBOND MET KWADE GEESTEN. 12. GEHEIME MACHT. TALISMANS. TOVENAARS. 13. ZEGENINGEN EN VERWENSINGEN.

Het doordringen in onze gedachten door de Geesten

456. Zien de Geesten alles wat wij doen?

“Zij kunnen het zien, omdat u altijd door ze omringd bent. Maar ieder van hun ziet alleen dat, waarop hij zijn aandacht vestigt, want met de dingen die hem onverschillig zijn, bemoeit hij zich niet.”

457. Kunnen de Geesten onze meest geheime gedachten kennen?

“Dikwijls kennen zij datgene, wat u voor uzelf geheim zou wensen te houden. Geen handeling noch gedachte kunnen voor hen verborgen worden.”

- Hiernaar te oordelen, komt het ons voor dat het gemakkelijker zou zijn, iets voor een levend mens te verbergen, dan dit voor dezelfde mens na zijn dood te kunnen doen?

“Zeker, en als u denkt, dat u uzelf goed verborgen hebt dan bent u dikwijls door een massa Geesten, die u zien, omringd.”

458. Wat denken de Geesten die ons omringen en ons observeren?

“Dit hangt ervan af. De spotgeesten scheppen vermaak in kleine plagerijen die zij u in de weg leggen en lachen om uw ongeduld. De serieuze Geesten hebben medelijden met u om uw gebreken en trachten u bij te staan.”

Geheime invloed van de Geesten op onze gedachten en daden

459. Oefenen de Geesten ook enige invloed op onze gedachten en daden uit?

“In dit opzicht is hun invloed veel groter dan u wel denkt, want zeer vaak zijn zij het, die u leiden.”

460. Hebben wij gedachten, die van onszelf afkomstig zijn, en andere, die ons ingegeven worden?

“Uw ziel is een denkende Geest. Het is u niet onbekend dat verschillende denkbeelden tegelijk over hetzelfde onderwerp bij u opkomen en dat die dikwijls zeer uiteenlopend zijn. Welnu! Hiervan zijn er altijd die van u en die van ons zijn, hierdoor raakt u in twijfel, omdat u in uzelf twee gedachten hebt, die met elkaar in strijd zijn.”

461. Op welke wijze kunnen wij onze eigen gedachten van de ingegeven gedachten onderscheiden?

“Wanneer een gedachte u ingegeven wordt, dan is die als een stem, die tot u spreekt. De eigen gedachten zijn gewoonlijk die, die het eerste bij u opkomen. Het is voor u trouwens niet van groot belang om dat onderscheid te kennen en vaak is het goed die niet te kennen. De mens handelt dan vrijer. Indien hij een goed besluit neemt, doet hij dit gewilliger, indien hij de slechte weg opgaat, is alleen hij daar verantwoordelijk voor.”

462. Putten de intelligente mensen en de grote genieën altijd hun denkbeelden uit hun eigen brein?

“Soms putten zij hun denkbeelden uit henzelf, maar vaak worden hen die ook door andere Geesten ingegeven, die hen in staat oordelen ze te begrijpen en waardig keuren die te verspreiden. Als zij die niet in henzelf vinden, roepen zij de inspiratie te hulp. En dit is een evocatie, die zij onbewust doen.”

Indien het nuttig was duidelijk onze eigen denkbeelden van die, welke ons ingegeven worden, te kunnen onderscheiden, dan zou God ons daartoe het middel geschonken hebben, zoals Hij ons dit gegeven heeft, om het verschil tussen dag en nacht te kunnen onderscheiden. Als iets onzeker blijft, is dit omdat het voor ons welzijn zo wezen moet.

463. Men zegt soms dat de eerste opwelling altijd goed is. Is dat zo?

“Zij kan goed of kwaad zijn naargelang de aard van de geïncarneerde Geest. Zij is altijd goed bij hem die aan de goede ingevingen gehoor geeft.”

464. Hoe kan men weten of een ingegeven gedachte van een goede of van een slechte Geest is?

“Overdenk de zaak goed. De goede Geesten raden alleen goede dingen aan. U moet dit zelf beoordelen.”

465. Met welk doel, zetten de onvolmaakte Geesten ons tot het kwaad aan?

“Om u te doen lijden, zoals zij lijden.”

- Wordt daardoor hun lijden minder?

“Nee, maar zij doen dit uit jaloezie als zij andere wezens gelukkiger zien.”

- Wat voor soort van lijden willen zij mensen doen ondergaan?

“Een soort lijden dat voorkomt uit een ondergeschikte rang, die op grote afstand van God staat.”

466. Waarom laat God het toe dat Geesten ons tot het kwaad aanzetten?

“De onvolmaakte Geesten zijn de instrumenten bestemd om het geloof en de volharding van de mens in het goede te beproeven. U, als Geest, moet tot het oneindige in kennis vorderingen maken; en daarom moet u beproevingen ondergaan om van het kwaad tot het goede te komen. Het is onze roeping om u op de goede weg te brengen en wanneer kwade invloeden macht over u uitoefenen, komt dit, doordat u die door uw neiging tot het kwaad aantrekt. Want de mindere Geesten komen u te hulp in het kwaad, als u de wil heeft om dit te plegen. Zij kunnen u

niet behulpzaam zijn bij het kwaad doen, als u daar geen eigen wil voor heeft. Als u tot moorden geneigd bent, nou, dan zult u een zwerm Geesten rondom u krijgen, welke deze gedachte bij u levendig zullen houden. Maar er zullen er ook anderen zijn, die proberen invloed ten goede op u uit te oefenen. Hierdoor wordt het evenwicht hersteld en u blijft meester van de handelingen, die u al dan niet wilt doen.”

Het is op die wijze dat God aan ons eigen geweten de keuze van de weg, die wij te volgen hebben, overlaat, en ons de vrijheid laat om aan de ene of aan de andere van de tegen elkaar overstaande invloeden, die op ons uitgeoefend worden, toe te geven.

467. Kan men zich van de invloed van de Geesten die ons tot het kwaad aansporen, ontslaan?

“Ja, want zij hechten zich slechts aan hen, die hen door hun wensen inroepen of door hun gedachten aantrekken.”

468. Geven de Geesten, die afgeweerd worden door invloed van de wil, hun pogingen op?

“Wat zouden zij anders kunnen doen? Als er niets te doen valt, geven zij het op. Zij blijven echter een gunstig ogenblik afwachten, net zoals de kat op de muis loert.”

469. Door welk middel, kan men de invloed van de slechte Geesten tenietdoen?

“Door goed te doen en al uw vertrouwen op God te vestigen, weert u de invloed van de mindere Geesten af en vernietigt u de heerschappij die zij over u wilden voeren. Pas op dat u niet gehoor geeft aan de ingevingen van de Geesten, die slechte gedachte bij u oproepen, die verdeeldheid zaaien en slechte driften bij u aanstoken.

Wantrouw vooral die Geesten, die u uw hoogmoed trachten te versterken want zij tasten u in uw zwakte. Daarom laat Jezus u in het gebed des Heren zeggen: Heer, verlaat ons niet in de verzoeking, maar verlos ons van de boze.”

470. Hebben de Geesten, die ons tot het kwade trachten te verlokken en die zodoende onze volharding in het goede op de proef stellen, daartoe opdracht gekregen? En zo ja, zijn zij er dan aansprakelijk voor?

“Geen Geest ontvangt de opdracht om kwaad te doen. En wanneer hij kwaad doet, doet hij het uit eigen vrije wil. Daarom moet hij er de gevolgen van dragen. God kan hem toelaten het kwaad te doen om u te beproeven, maar geeft hem daartoe de opdracht niet en het is aan u dit af te weren.”

471. Wanneer een gevoel van angst, van onverklaarbare onrust of van inwendige zelfvoldoening zonder bekende oorzaak ons bezielt, heeft dit dan alleen een fysieke stemming tot oorzaak?

“Het is bijna altijd een gevolg van de gemeenschap, waarin u onbewust met de Geesten verkeert of waarin u gedurende uw slaap met hen verkeerd heeft.”

472. Maken de Geesten, die ons tot het kwaad willen aanzetten, alleen maar gebruik van de omstandigheden waarin wij verkeren of kunnen zij die omstandigheden doen ontstaan?

“Zij maken van de omstandigheden gebruik, maar vaak doen zij die ontstaan door u zonder dat u het weet naar het voorwerp van uw verleiding te drijven. Om een voorbeeld te noemen; iemand vindt op de weg een som geld... Geloof nu niet dat het de Geesten zijn, die dat geld daar neergelegd hebben, maar zij kunnen aan de mens de gedachte ingeven het zich toe te eigenen, terwijl anderen hem ingeven het geld aan de eigenaar terug te geven. Hetzelfde heeft plaats bij iedere andere verleiding.”

Bezetenen

473. Kan een Geest het omhulsel van een in leven zijnde mens tijdelijk tot het zijne maken? Met andere woorden, kan hij in een bezielt lichaam dringen, en in de plaats en voor de Geest, die in dat lichaam geïncarneerd is, handelen?

“De Geest treedt niet in een lichaam binnen, zoals u in uw woning. Hij vereenzelvigt zich met een geïncarneerde Geest, die dezelfde ondeugden en dezelfde eigenschappen bezit, om zodoende gezamenlijk te handelen. Maar het is altijd de geïncarneerde Geest, die volgens zijn eigen wil, op de stof waarmee hij omhuld is, blijft werken.

Een Geest kan zich niet in de plaats van de geïncarneerde Geest stellen, want de Geest en het lichaam blijven, tot aan de tijd voor het stoffelijke leven vastgesteld, met elkaar verbonden.”

474. Indien er dus geen werkelijke bezetenheid, dat wil zeggen samenwoning van twee Geesten in een lichaam plaatsvindt, kan dan de ziel zo afhankelijk van een andere Geest zijn, dat deze haar in die mate *overheersen* of *beheersen* kan, dat haar wil als het ware er door verlamd wordt?

“Ja, en dit zijn de echte bezetenen. Maar weet dat deze overheersing nooit plaats kan hebben, als degene die haar ondergaat het niet zelf in de hand werkt, hetzij door *zwakheid*, hetzij door zijn wil. Herhaaldelijk heeft men epileptische mensen als bezetenen of krankzinnigen aangezien, terwijl zij meer behoefte aan een arts dan aan exorcisme hadden.”

Het woord bezetene, zoals dit doorgaans gebruikt wordt, veronderstelt het bestaan van duivels, dat wil zeggen van wezens van een slechte natuur en de samenwoning van een van deze wezens met de ziel, in het lichaam van een mens. Omdat er in die zin geen duivels bestaan en twee Geesten niet tegelijkertijd hetzelfde lichaam kunnen bewonen, volgt daaruit dat er geen bezetenen in die betekenis van het woord, zijn. Het woord bezetene moet dan ook alleen verstaan worden als een uitdrukking van absolute afhankelijkheid, waaronder de ziel zich tegenover de onvolmaakte Geesten, die haar beheersen, kan bevinden.

475. Kan men zelf de slechte Geesten weg houden en zich van hun overheersing bevrijden?

“Men kan altijd een juk afwerpen, als men daartoe de vaste wil heeft.”

476. Kan het niet gebeuren dat de verblinding die door de slechte Geest veroorzaakt wordt, zo groot is, dat de persoon die beheerst wordt, die beheersing niet opmerkt? Kan in een dergelijk geval een derde, die overgave niet stoppen, en zo ja, waaraan moet zo'n persoon voldoen?

“Indien het een braaf mens is, kan zijn wil, door de medewerking van de goede Geesten in te roepen, hem hierin behulpzaam zijn. Want, hoe *braver mens*, hoe groter de macht over onvolmaakte Geesten is om die te doen verdwijnen en over de goede om die tot zich te trekken. Hij zou echter toch machteloos blijven, indien de beheerste persoon niet meewerkt. Er zijn mensen, die zich in een afhankelijkheid die hun

smaak en neigingen streelt, behaaglijk voelen. In ieder geval, kan degene wiens hart niet rein is, niet de minste invloed uitoefenen. Hij wordt door de goede Geesten veracht en de slechten vrezen hem niet.”

477. Heeft het exorcisme enige invloed op de slechte Geesten?

“Nee, als die Geesten zien dat men het serieus opneemt, lachen zij er om en blijven koppig volhouden.”

478. Er zijn mensen, die met goede voornemens bezielde zijn en die toch beheerst worden. Wat is het beste middel om zich van Geesten, die ons beheersen willen, te bevrijden?

“Hun geduld uit te putten, geen acht slaan op hun suggesties, hen tonen dat zij hun tijd verdoen. Dan zullen zij, als zij zien dat zij niets kunnen uitrichten, weg blijven.”

479. Is het gebed een krachtig middel om van de beheersing genezen te worden?

“Het gebed is in alles een machtig hulpmiddel. Maar geloof niet dat het genoeg is om enige woorden te mompelen om datgene wat men verlangt, te verkrijgen. God helpt hen, die handelen en niet degenen die slechts vragen. De beheerste moet dus van zijn kant al het mogelijke doen om, de oorzaak die de slechte Geesten aantrekt in zichzelf, te vernietigen.”

480. Wat moet men denken van de uitdrijving van de duivels, waarvan het Evangelie spreekt?

“Dit hangt af van de betekenis die men er aan hecht. Indien u een slechte Geest, die een individu beheerst, *duivel* noemt, zal deze, wanneer zijn invloed verbroken zal zijn, wezenlijk uitgedreven zijn. Indien u een ziekte aan de duivel toeschrijft, zult u, als u die ziekte geneest ook zeggen dat u de duivel uitgedreven heeft. Dezelfde zaak kan, al naar de zin die men aan de woorden hecht, waar of onwaar zijn. De grootste waarheden kunnen absurd lijken, als men aan de vorm blijft hangen, en als men de symbolische voorstelling voor de werkelijkheid aanziet. Tracht dit goed te begrijpen en te onthouden, want het kan op alles toegepast worden.”

Convulsionairen

481. Vervullen de Geesten ook een rol bij de verschijnselen, die bij zogenaamde convulsionairen, voorkomen?

“Ja, een zeer grote rol. Net als het magnetisme dat er de eerste bron van is. Maar de kwakzalverij heeft dikwijls die verschijnselen geëxploiteerd en overdreven, waardoor zij aan de bespottung zijn overgeleverd.”

- Van welke aard zijn in het algemeen de Geesten, die hun medewerking tot zulke verschijnselen verlenen?

“Weinig verheven Geesten. Zou u denken dat verhevene Geesten zich met zoiets bezighouden?”

482. Hoe kan de abnormale toestand waarin convulsionairen en gemagnetiseerden verkeren, zich plotseling over een gehele bevolking uitstrekken?

“Dat is het gevolg van de sympathie. De zedelijke aanleg wordt in sommige gevallen zeer makkelijk overgedragen. De uitwerkingen van het magnetisme zijn u welbekend en daarom kunt u dit en het aandeel begrijpen, dat sommige Geesten er uit sympathie voor hen, die deze verschijnselen uitlokken, in hebben.”

Onder de vreemde eigenschappen, die men bij de convulsionairen opmerkt, herkent men er zonder moeite verschillende, waarvan ook het somnambulisme en het magnetisme vele voorbeelden opleveren. Onder deze behoren onder anderen de fysieke ongevoeligheid, het kennen van de gedachte, de sympathische mededeling van pijn enz. Men kan dus niet in twijfel trekken dat deze personen in crisis zich in een soort van wakend somnambulisme bevinden, dat door de invloed die zij onderling op elkaar uitoefenen voortgebracht wordt. Zij zijn zonder het te weten magnetiseer en tevens gemagnetiseerde.

483. Wat is de oorzaak van de fysieke ongevoeligheid, die men bij sommige convulsionairen of bij andere mensen, die men de afschuwelijkste pijnningen heeft doen ondergaan, bemerkt?

“Bij sommigen is het een uitsluitend magnetische invloed, die op dezelfde wijze als sommige bestanddelen dit doen, op het zenuwgestel werkt. Bij anderen wordt het gevoel door overspanning van de gedachte verstompt, doordat het leven het lichaam verlaten schijnt te hebben, om dit op de Geest over te brengen. Weet u niet dat als de

Geest zich geconcentreerd met iets bezig houdt het lichaam dan niet voelt, ziet of hoort?”

De fanatieke opgewondenheid en het enthousiasme bieden ons dikwijls, bij het ondergaan van de grootste folteringen, voorbeelden aan van een kalmte en koelbloedigheid, die men door het doordringende lijden te boven zou kunnen komen, indien men niet aannam dat de gevoeligheid door een pijnstillende oorzaak opgeheven wordt. Het is bekend dat men dikwijls in het vuur van het gevecht een ernstige wond niet gewaar wordt, terwijl een schram onder gewone omstandigheden ons doet huiveren. Omdat deze verschijnselen afhankelijk zijn van een fysieke oorzaak en van de invloed door bepaalde Geesten, kan men zich afvragen, hoe het dan mogelijk is geweest dat de bevoegde autoriteit die verschijnselen eens heeft kunnen doen ophouden. De oorzaak hiervan is zeer eenvoudig. De werking van de Geesten is hierin slechts een bijkomende zaak; zij maken slechts van een natuurlijke aanleg gebruik. De autoriteit heeft die aanleg niet vernietigd, maar wel de oorzaak, door welke die aanleg in stand gehouden en verhoogd werd, uit de weg geruimd. Zij heeft die van actief naar een latente staat gebracht en zij heeft gelijk gehad zo te handelen, omdat er misbruik van gemaakt en schandaal door veroorzaakt werd. Men weet trouwens dat een dusdanige tussenkomst vruchteloos is als de invloed van de Geesten direct en spontaan is.

Toegenegenheid van de Geesten voor sommige mensen

484. Voelen de Geesten bij voorkeur affectie voor sommige mensen?

“De goede Geesten sympathiseren met de goede mensen, of met die, welke vatbaar zijn om goed te worden. De mindere Geesten sympathiseren met de slechte mensen of met hen die neiging hebben om slecht te worden. Vandaar dat hun verknochtheid een gevolg is van de overeenkomsten in de gewaarwordingen.”

485. Is de affectie van de Geesten voor sommige mensen uitsluitend zedelijk?

“De ware toegenegenheid heeft niets zinnelijks, maar als een Geest zich aan iemand hecht, is dit niet altijd een gevolg van toegenegenheid. En er kan ook een herinnering aan menselijke passies bijkomen.”

486. Interessieren de Geesten zich voor ons onheil en voorspoed? Bedroeven degenen die het goede met ons voor hebben, zich over het onheil, die ons gedurende het leven treffen?

“De goede Geesten doen zoveel goed als mogelijk is en voelen zich gelukkig als het u goed gaat. Zij bedroeven zich over de het onheil als u die rampen niet gelaten draagt, want dat onheil heeft voor u geen gevolg. Want dan bent u net een zieke, die de bittere drank afwijst, die hem moet genezen.”

487. Over welk onheil bedroeven zij zich het meest voor ons, over het fysieke of over het zedelijke kwaad?

“Over uw egoïsme en hardvochtigheid; want daar komt alles uit voort. Zij spotten met al dat denkbeeldig onheil, dat oorsprong heeft in hoogmoed en eerzucht. Zij verheugen zich over dat onheil, dat tot doel heeft uw tijd van beproeving te bekorten.”

De Geesten weten dat het lichamelijke leven slechts een leven van overgang is en dat de beproevingen die daarmee gepaard gaan, middelen zijn om een betere staat te bereiken. Zij bedroeven zich meer over de zedelijke oorzaken die ons daarvan verwijderen dan over de stoffelijke rampen die slechts van voorbijgaande aard zijn.

De Geesten bekommeren zich even weinig over de ongelukken die alleen onze wereldse belangen kunnen treffen, zoals wij ons over de kinderachtige oorzaken van verdriet in onze jeugdijaren bekommeren. De Geest, die in de perikels van het leven een middel tot vooruitgang voor ons ziet, beschouwt die als de voorbijgaande crisis, die de zieke redden moet. Hij neemt deel in ons lijden, zoals wij in dat van een vriend deelnemen. Maar als wij de dingen uit een juister oogpunt beschouwen, hecht hij er een andere waarde aan dan wij. Terwijl de goede Geesten onze moed in het belang van onze toekomst, aanwakkeren, trachten de anderen ons tot wanhoop te vervoeren met het doel ons geluk in gevaar te brengen.

488. Hebben onze bloedverwanten en vrienden, die ons in het andere leven zijn voorgegaan meer sympathie voor ons, dan de ons vreemde Geesten?

“Ongetwijfeld. En vaak beschermen zij u als Geest, al naargelang hun macht.”

- Zijn zij gevoelig voor de affectie, die wij voor hen blijven koesteren?

“Zeer gevoelig, maar zij vergeten degenen, die hen vergeten zijn.”

Beschermengelen, beschermende, familiale of sympathische Geesten

489. Zijn er Geesten, die zich aan een individu meer in het bijzonder hechten om die te beschermen?

“Ja, de *Broedergeesten*, die u *goede Geest* of goede *genius* noemt.”

490. Wat moet men door beschermengel verstaan?

“De Beschermgeest van een verheven orde.”

491. Wat is de roeping van de beschermende Geest?

“Die van een vader voor zijn kinderen. Om de persoon, die hij beschermt, op de goede weg te brengen, met zijn raad bij te staan, in zijn droefheid te troosten en zijn moed bij de beproevingen van het leven te ondersteunen.”

492. Is de Beschermgeest vanaf de geboorte van het individu aan deze verbonden?

“Van diens geboorte af tot aan zijn dood toe. Soms volgt hij hem ook in het Geestenleven en zelfs nog in vele lichamelijke levens. Want die levens zijn, vergeleken bij dat van de Geest, zeer korte, elkaar afwisselende toestanden.”

493. Is de zending van de Beschermgeest vrijwillig door deze op zich genomen of was hij daartoe verplicht?

“De Geest is verplicht over u te waken, omdat hij die taak op zich genomen heeft. Maar hij kan een keuze doen uit de wezens voor welke hij sympathie voelt. Voor sommigen is het een vreugde, voor anderen een missie of een plicht.”

- Doet de Geest, door zich aan iemand te hechten, afstand van de bescherming van andere individuen?

“Nee, maar hij doet dit dan minder exclusief.”

494. Is de Beschermgeest aan het wezen dat aan zijn zorg wordt toevertrouwd, onherroepelijk verbonden?

“Het gebeurt vaak dat sommige Geesten hun positie verlaten om andere missies te vervullen, maar dan komt een ander zijn plaats innemen.”

495. Laat de Beschermgeest zijn protégé wel eens aan zijn lot over, als deze zich tegen zijn raadgevingen verzet?

“Hij verwijdert zich, wanneer hij bemerkt dat zijn raad nutteloos is en de neiging om zich onder de invloed van mindere Geesten te stellen, sterker is. Maar hij laat hem niet geheel aan zijn lot over en doet zich toch altijd nog horen. Maar dan is het de mens, die zijn oren sluit. De Beschermgeest komt echter altijd, zodra men hem roept.

Het is een doctrine, die de ongelovigste door haar liefelijkheid en zachtheid tot bekering moest brengen: de leer van de beschermengelen. Te denken dat men te allen tijde wezens, die ver boven ons verheven zijn, bij zich heeft, dat die altijd daar zijn om ons te adviseren, te ondersteunen, behulpzaam te zijn om de steile weg, die tot het goede leidt, te beklimmen, die trouwer en toegenegener vrienden zijn dan die, welke de nauwste vriendschapsbanden op aarde geven kunnen. Is dit niet een uiterst troostrijke gedachte?

Deze wezens zijn daar op Gods bevel. Hij is het, die ze daar bij u geplaatst heeft, zij zijn daar uit liefde voor Hem en zij vervullen bij u een mooie maar moeilijke missie. Ja, waar u ook zijn mocht, daar zal hij met u zijn: de kerker, het ziekenhuis, plaatsen van zedeloosheid en eenzaamheid... Niets scheidt u van die vriend, die voor u onzichtbaar is, maar wiens zachtaardige aansporing en wijze raadgevingen door uw ziel gevoeld worden.

Als u die waarheid maar beter zou kennen! Hoe vaak zou zij u dan in ogenblikken van spanning ondersteunen... En hoe vaak zou zij u van de slechte Geesten bevrijden.

Maar op de grote dag zal die engel van het goede, vaak tot u moeten zeggen: “Heb ik u dat niet gezegd? En toch hebt u het niet gedaan; heb ik u de afgrond niet aangewezen, en u hebt er u zelf toch in geworpen; heb ik u niet door uw geweten de stem van de waarheid doen horen en hebt u echter niet de raadgevingen van de stem van de leugen opgevolgd?”. Ach, raadpleeg toch uw beschermengelen! Laat tussen u en hen die innige vertrouwelijkheid als tussen beste vrienden bestaan.

Denk er niet aan iets voor hen verborgen te houden, want zij bezitten Gods oog en u kunt hen niet bedriegen.

Denk aan de toekomst; tracht in dit leven vorderingen te maken, uw beproevingen zullen er door verkort worden en uw bestaan gelukkiger. Kom op mensen, houd moed!

Werp nu en voor altijd, vooroordelen en bijbedoelingen van u af. Betreed de nieuwe weg die voor u ligt. Voorwaarts, voorwaarts, u hebt gidsen, dus volg die: het doel van uw bestemming zal u niet ontgaan, want dat doel is God zelf.

Zij die denken dat echt verheven Geesten zich onmogelijk tot zo'n moeilijke en onafgebroken taak zouden kunnen verbinden, zeggen wij, dat wij invloed op uw ziel uitoefenen, al zijn wij miljoenen plaatsen van u verwijderd. De afstanden zijn niets voor ons en terwijl wij op een andere wereld leven, blijven onze Geesten in contact met de uwe. Wij bezitten eigenschappen, die ver boven uw begrip verheven zijn, maar wees verzekerd dat God ons geen taak boven onze krachten opgelegd heeft en dat Hij u niet eenzaam zonder vriend of steun aan uw lot op aarde overgelaten heeft. Elke beschermengel heeft zijn beschermeling, over welke hij als een vader over zijn kind waakt. Hij is gelukkig als hij deze op de goede weg ziet; hij treurt als zijn raadgevingen in de wind geslagen worden.

Vrees niet ons door uw vragen lastig te vallen. Onderhoud echter altijd contact met ons, u zult er sterker en gelukkiger door zijn. Het is door die gemeenschap van ieder mens met zijn vertrouwelijke Geest dat alle mensen mediums zijn, tot heden nog onbewuste mediums, maar die zich later zullen openbaren, en zich als een onmetelijke zee over de aarde zullen uitspreiden, om ongeloof en onwetendheid terug te dringen. U, wijze mannen, onderwijst. U, mannen van talent, voedt uw broeders op. U weet niet welk werk u op die manier zult volbrengen; het is het werk van Christus, het is het werk dat God u oplegt. Waartoe zou God u verstand en kunde geschonken hebben, dan om die aan uw broederen mee te delen, dan hen op de weg die tot geluk en eeuwige gelukzaligheid leidt, vooruit te doen komen."

H. Lodewijk, H. Augustinus.

De leer van de beschermengelen die ondanks de afstand, die de werelden van elkaar scheidt, hun beschermelingen bewaken, bevat niets waarover wij ons hoeven te verbazen. Zij is daarentegen verheven en groot. Zien wij ook niet op aarde een vader, die hoewel hij ver van zijn kind is, over dat kind waken en het door briefwisseling met goede raad bijstaan? Waarom moet het dan meer verwondering baren, dat de Geesten vanuit de ene wereld, hun beschermeling op een andere zouden kunnen leiden, daar voor hen, de afstanden die de werelden van elkaar scheiden, minder zijn dan die op aarde het ene vasteland van het andere scheidt? Hebben zij bovendien niet het universele fluïdum tot hun beschikking, dat alle werelden samen verbindt en voor elkaar solidair maakt, het oneindige vervoermiddel voor de overbrenging van de gedachte, zoals de lucht dit voor de overbrenging van het geluid is?

496. Kan de Geest, die zijn beschermeling aan zijn lot overlaat, en dus deze geen goed meer doet hem ook kwaad doen?

“Goede Geesten doen nooit kwaad. Zij laten dit aan degenen die hun plaats innemen, over. Dan wijt u uw ongelukken aan het noodlot, terwijl het de gevolgen van uw eigen schuld zijn.”

497. Kan de Beschermgeest zijn beschermeling overleveren aan de willekeur van een kwaadgezinde Geest?

“Er bestaat samenwerking onder de kwade Geesten om de invloed van de goede Geesten te neutraliseren. Maar als de beschermde dat het zo wil, zal alle kracht aan de zijde van zijn goede Geest blijven. Wellicht vindt de goede Geest elders iemand van een goede wil om te ondersteunen en maakt hij, in afwachting van de terugkeer van zijn beschermeling, daarvan ondertussen gebruik.”

498. Als de Beschermgeest zijn beschermeling een verkeerde weg laat volgen, is dit dan ten gevolge van zijn onmacht om tegen kwaadgezinde Geesten te vechten?

“Het is niet omdat hij niet kan, maar omdat hij niet wil. Zijn beschermeling, treedt dan uit die beproeving volmaakter en bekwaamer tevoorschijn. Door ingeving van goede gedachten staat hij deze met zijn raad bij, maar die worden helaas niet altijd opgevolgd. Het is alleen door de zwakheid, onverschilligheid of hoogmoed van de mens, dat de slechte Geesten enige macht over hen verkrijgen. Hun macht op u ontstaat alleen doordat u hen geen tegenstand biedt.”

499. Is de Beschermgeest onafgebroken bij zijn beschermeling? Bestaan er geen omstandigheden in welke hij hem, zonder hem te verlaten, uit het oog verliest?

“Er zijn omstandigheden, in welke de tegenwoordigheid van de Beschermgeest voor de beschermde persoon niet nodig is.”

500. Komt er een ogenblik dat de Geest geen beschermengel meer nodig heeft?

“Ja, als hij de hoogte bereikt heeft waarop hij zichzelf zal kunnen besturen, zoals er een tijd komt, waarop de leerling de onderwijzer niet meer nodig heeft. Maar het zal niet op deze aarde zijn.”

501. Waarom is de invloed die de Geesten op ons leven uitoefenen geheim en waarom, als zij ons beschermen, doen zij dit dan niet op een merkbare wijze?

“Indien u op hun hulp zou rekenen, zou u niet zelf handelen en zou uw Geest geen vorderingen maken. Om te kunnen vorderen, moet hij ervaring opdoen en daar moet hij vaak leergeld voor betalen. Hij moet zijn krachten ontwikkelen, anders zou hij als een kind zijn, dat men niet alleen laat lopen. De handelingen van de Geesten die het goede met u voorhebben, is altijd op zodanige wijze geregeld, dat uw vrije wil daardoor niet aan banden wordt gelegd, want indien u niet verantwoordelijk zou zijn, zou u geen vorderingen op de weg, die u tot God geleiden moet, kunnen maken. De mens, die degene die hem steunt, niet ziet, gebruikt zijn eigen krachten. Maar zijn gids blijft over hem waken en roept hem van tijd tot tijd toe om het gevaar te wantrouwen.”

502. Vloeit er voor de Beschermgeest, aan wie het gelukt is zijn beschermeling op de goede weg te brengen, ook enig goed daaruit voort?

“Het is een verdienste, die hem, hetzij tot zijn eigen vooruitgang of tot zijn geluk toegerekend zal worden. Hij voelt zich gelukkig, als hij zijn zorgen door succes bekroond ziet. Hij zegeviert, zoals een leermeester over de vorderingen van zijn leerling zegeviert.”

- Indien het hem niet gelukt, is hij dan daarvoor verantwoordelijk?

“Nee, omdat hij gedaan heeft wat van hem af hing.”

503. Bedroeft het de Beschermgeest, als hij, ondanks zijn goede raadgevingen, zijn beschermeling de slechte weg op ziet gaan en vermindert dit zijn gelukzaligheid niet?

“Hij betreurt zijn dwalingen en beklagt hem, maar die droefheid gaat niet gepaard met die angstvalligheid van de aardse vader, omdat hij weet dat er een middel tegen de kwaal bestaat, en dat wat heden niet geschiedt, morgen gebeuren zal.”

504. Kunnen wij altijd de naam van onze beschermende Geest of beschermengel kennen?

“Hoe wilt u namen kennen, die voor u niet bestaan? Geloof u dat er onder de Geesten geen anderen zijn, dan die, die u bekend zijn?”

- Hoe kan men hen dan aanroepen, als men hen niet kent?

“Geef hen de naam die u wilt, die van een verheven Geest voor welke u sympathie of eerbied voelt, en uw Beschermgeest zal tot u komen, want alle goede Geesten zijn broeders en staan elkaar bij.”

505. Zijn de beschermende Geesten, die bekende namen aannemen, altijd werkelijk die van de personen die deze naam gedragen hebben?

“Nee, maar die van hen aanhankelijk Geesten, die dikwijls in hun opdracht komen.

Hebt u een naam nodig dan zullen zij er een, die u vertrouwen inboezemt, aannemen.

Wanneer u een missie niet in persoon kunt uitvoeren, dan zendt u immers een ander in uw plaats, die uit uw naam handelen kan?”

506. Wanneer wij het Geestenleven ingetreden zullen zijn, zullen wij dan onze Beschermgeest herkennen?

“Ja, want vaak kende u hem al, voordat u geïncarneerd was.”

507. Behoren de Beschermgeesten altijd tot de klasse van de verhevene Geesten? Kan hij er ook een van de middenklasse zijn? Kan bijvoorbeeld een vader de Beschermgeest van zijn kind worden?

“Dat kan hij, maar de bescherming doet een zekere graad van verhevenheid en een door God geschonken grotere macht of deugd, veronderstellen. De vader, die zijn kind beschermt kan zelf door een meer verheven Geest geholpen worden.”

508. Kunnen die Geesten, die de aarde in goede toestand verlaten hebben, altijd degenen die zij liefhebben en die hen overleven, beschermen?

“Hun macht is min of meer beperkt. De toestand, waarin zij verkeren, laat hen niet altijd de gehele vrijheid van handelen toe.”

509. Heeft de mens, die zich nog in de staat van wilde of van zedelijke minderheid bevindt, eveneens een Beschermgeest? En is deze in dat geval dan ook zo verheven als die van vergevorderde mensen?

“Ieder mens heeft een Geest, die over hem waakt, maar de missies zijn evenredig aan het doel. U geeft een kind geen hoogleraar in de wijsbegeerte om hem te leren lezen. De vooruitgang van de familiale Geest volgt die van de beschermde Geest. Terwijl u zelf een verheven Geest hebt, die over u waakt, kunt u op uw beurt de beschermer van een andere Geest, die minder is dan u, worden. Dan zullen de vorderingen, die u hem helpt maken, ook voor uw vooruitgang bevorderlijk zijn.”

510. Wanneer de vader, die over zijn kind waakt wederom geïncarneerd wordt, waakt hij dan nog steeds over hem?

“Dit is moeilijker, maar dan verzoekt hij, in een van die ogenblikken, waarin hij vrij is, aan een hem toegenegen Geest om hem in die zending bij te staan. Bovendien nemen de Geesten alleen die zending op zich, die zij tot het einde kunnen volbrengen.

De geïncarneerde Geest is, vooral op die werelden, waar het leven stoffelijk is, teveel onder de macht van zijn lichaam, om zich geheel te kunnen toewijden, dat wil zeggen om zelf persoonlijk te kunnen helpen. Daarom worden degenen, die zelf niet verheven genoeg zijn, door andere, boven hen verhevener Geesten bijgestaan. Op die wijze wordt in hetgeen, waarin de een mocht tekortschieten, door een ander voorzien.”

511. Is er aan ieder mens behalve de Beschermgeest nog een slechte Geest verbonden om hem tot het kwaad uit te lokken en hem zodoende gelegenheid te geven de strijd tussen goed en kwaad te voeren?

“Verbonden, is het woord niet. Het is waar dat de slechte Geesten, als zij daartoe gelegenheid vinden, hun best doen om de mens van de goede weg af te brengen. Maar als een van deze zich aan een individu hecht, dan doet hij dat uit zichzelf, omdat hij hoop heeft dat er naar hem geluisterd zal worden. Dan ontstaat er strijd tussen de goede en de kwade Geest, en die Geest, aan welke de mens toelaat over hem te heersen, zal dan zegevieren.”

512. Kunnen wij verschillende Beschermgeesten hebben?

“Ieder mens heeft altijd meer of minder verheven Geesten die hem toegenegen zijn en die hem lief hebben en belangstelling voor hem hebben, zoals hij er ook heeft, die hem in het kwaaddoen behulpzaam zijn.”

513. Handelen de ons toegenegen Geesten, ten gevolge van een opdracht?

“Soms kan het een tijdelijke zending zijn, maar meestal worden zij daartoe door overeenkomsten van gedachten en gevoelens, zowel wat het kwade als het goede aangaat, aangespoord.”

- Men schijnt hieruit te mogen afleiden, dat sympathische Geesten zowel goed als slecht kunnen zijn.”

“Ja. De mens vindt, wat zijn karakter ook is, altijd Geesten, die met hem sympathiseren.”

514. Zijn de familiale Geesten dezelfde als de sympathiserende of Beschermgeesten?

“Er zijn vele schakeringen van bescherming en sympathie. Geef hen de naam die u wilt. De familiale Geest is meer een huisvriend.”

Uit de hierboven gegeven verklaring en opmerkingen over de natuur van de Geesten, die zich aan de mens hechten, kan men het volgende afleiden:

De beschermende Geest, beschermengel of goede genius, is die Geest, aan wie het opgedragen is, de mens in het leven te volgen en hem te helpen vooruitgaan. Deze Geest is altijd, bij zijn beschermeling vergeleken, van een meer verhevene natuur.

De gemeenzame of familiale Geesten hechten zich door meer of minder duurzame banden aan sommige mensen met het doel hen van dienst te zijn, voor zoverre hun dikwijls vrij beperkte macht hen dit toelaat. Zij zijn goed, maar soms weinig ontwikkeld en zelfs een weinig lichtzinnig van aard. Zij laten zich graag met de kleine bijzonderheden van het intieme leven in en handelen alleen op bevel of met toestemming van de Beschermgeesten.

De sympathische Geesten zijn die Geesten, die door onze bijzondere toegenegenheid en een zekere gelijkvormigheid in smaak en gevoel zowel voor het goede als het kwade, door ons aangetrokken worden. De duur van hun betrekking met ons, hangt meestal van omstandigheden af.

De kwade genius is een onvolmaakte of verdorven Geest, die zich aan de mensen hecht met het doel om hem van het goede af te brengen, maar hij doet dit uit eigen beweging en niet ten gevolge van een missie. Zijn vasthoudendheid is evenredig aan de meer of minder gemakkelijke toegang, die u hem tot u geeft. De mens blijft altijd vrij om zijn stem aan te horen of af te wijzen.

515. Wat moet men van die mensen denken, die sommige individuen schijnen vast te klampen, hetzij om ze op een noodlottige wijze in het verderf te storten, hetzij om ze op de goede weg te brengen?

“Sommige mensen oefenen inderdaad een soort van fascinatie, die onweerstaanbaar schijnt, op anderen uit. Als dit ten kwade is, zijn het slechte Geesten, die door andere slechte Geesten gebruikt worden, om beter te kunnen overheersen. God kan dit toelaten om u te beproeven.”

516. Zou onze goede en onze kwade genius zich kunnen incarneren, om ons op een meer directe wijze in het leven te begeleiden?

“Dit gebeurt soms. Maar ook dikwijls belasten zij andere hen afhankelijk geïncarneerde Geesten met die zending.”

517. Zijn er Geesten, die zich aan een gehele familie hechten om die te kunnen beschermen?

“Sommige Geesten hechten zich aan de leden van dezelfde familie die samen leven en door affectie aan elkaar verbonden zijn. Maar geloof

niet dat er beschermgeesten zijn, die de trotsheid van de rassen onder hun bescherming nemen.”

518. De Geesten worden uit sympathie door de individuen aangetrokken, worden zij dit ook om bijzondere redenen door verenigingen van individuen?

“De Geesten komen bij voorkeur daar, waar hun gelijken zijn. Zij voelen zich daar meer op hun gemak en zijn er zekerder van gehoor te krijgen. De mens trekt de Geesten door zijn neigingen aan, hetzij hij alleen is of wel een collectief geheel, zoals een gezelschap, een stad of een volk, vormt. Er zijn dus verenigingen, steden en volken, die naargelang hun karakter en hartstochten, die er de overhand hebben, door meer of minder verheven Geesten worden bijgestaan. De onvolmaakte Geesten verwijderen zich van degenen die hen afwijzen; het gevolg hiervan is dat de zedelijke vooruitgang van het collectieve geheel, evenals die van de individuen, ertoe leidt om de slechte Geesten te verwijderen en de goede aan te trekken. Deze laatste wekken het gevoel voor het goede bij de massa's op en onderhouden dit, zoals andere Geesten slechte hartstochten kunnen inboezemen.”

519. Hebben de verenigingen van individuen, zoals vergaderingen, steden en volken bijzondere beschermers?

“Ja, want die verenigingen vormen een geheel, die tot een gemeenschappelijk doel samenwerken en een hogere leiding nodig hebben.”

520. Zijn de beschermgeesten van de massa's, van een meer verhevende aard dan die, welke zich aan individuen hechten?

“Alles is in verhouding met de trap van vooruitgang van de massa's, net als met die van de individuen.”

521. Kunnen sommige Geesten door hen, die er zich aan toewijden, te beschermen, de vooruitgang van kunsten en wetenschappen bevorderen?

“Er bestaan bijzondere beschermers, die degenen die hen aanroepen, als zij hen daartoe waardig keuren, bijstaan. Maar wat wilt u dat zij met degenen doen zullen, die wanen te zijn, wat zij eigenlijk niet zijn? Zij kunnen de blinden niet doen zien noch de doven doen horen.”

De Ouden hadden er bijzondere goden van gemaakt; de muzen waren niets anders dan de allegorische personificatie van de beschermgeesten van kunsten en wetenschappen, zoals zij met de naam van Laren en Penaten de beschermgeesten van de families aanduidden. Tegenwoordig hebben de kunsten, de verschillende takken van nijverheid, de steden, de landen, ook hun patroons als beschermers, die onder een andere naam niets anders zijn dan verhevene Geesten.

Ieder mens, die hem toegenegen Geesten heeft, vloeit daaruit voort: dat bij elk collectief geheel de som van de toegenegen Geesten aan het algemeen van de individuen evenredig is, dat vreemde Geesten door gelijkvormigheid van neigingen en gedachten er naar toe getrokken worden; in één woord, dat deze verenigingen, zowel als de individuen, min of meer goed door Geesten omringd en ondersteund worden, en onder hun invloed staan, naargelang de aard van de gedachten die bij hen de overhand hebben.

Bij de volken moet men de oorzaak waardoor de Geesten aangetrokken worden, zoeken in de zeden, gewoonten, in het heersende karakter en vooral in de wetten, omdat de wetten van een volk de afspiegeling van zijn karakter zijn. De mensen, onder welke rechtvaardigheid wet is, bestrijden de invloed van de kwade Geesten. Overal waar de wetten onrechtvaardigheden en met de menselijkheid strijdige dingen wettigen, zijn de goede Geesten in de minderheid. De vele slechte Geesten, die van alle kanten toevloeien, onderhouden de verkeerde denkbeelden bij het volk en verlammen de gedeeltelijk goede invloed, die onder de menigte verloren gaat als een enkele korenaar vermengd onder doornen en struiken. Als men dus de zeden der volken of van elke vereniging van mensen aandachtig observeert, zal men zich van de onzichtbare bevolking, die zich in hun gedachten en daden mengen, een denkbeeld kunnen vormen.

Vorgevoel

522. Is het vorgevoel altijd een waarschuwing van de beschermende Geest?

“Het vorgevoel is de innige en geheime raadgeving van een Geest, die het goede met u voor heeft. Het is ook de intuïtie van de keuze, die men gedaan heeft. Het is de stem van het instinct. De Geest kent - voordat hij zich incarneert - de voornaamste afwisselende toestanden van zijn aanstaand leven, dat wil zeggen, dat hij de aard van de beproevingen in welke hij zich begeeft, kent. Als die nu van een opvallende aard zijn, behoudt hij van die wetenschap in zijn binnenste

een soort van indruk, en die indruk, welke de stem van het instinct is, die bij het naderen van het ogenblik van de vervulling ontwaakt, wordt voorgevoel.”

523. Het voorgevoel en de stem van het instinct, hebben altijd iets onzeker, iets onbepaalds. Wat staat ons in die onzekerheid te doen?

“Wanneer u in onzekerheid verkeert, roept dan uw goede Geest aan, *of bid tot God, onzer aller Meester, dat Hij een van Zijn gezanten, één van ons, tot u zendt.*”

524. Hebben de waarschuwingen van onze beschermende Geesten, alleen betrekking op ons zedelijk gedrag of ook op onze handelingen in ons privé-leven?

“Op alles. Zij trachten u zo goed mogelijk te doen leven maar dikwijls sluit u uw oren voor hun goede raad en bent u door uw eigen schuld ongelukkig.”

De beschermende Geesten helpen ons met hun raad door de stem van ons geweten bij ons op te wekken. Maar omdat wij daaraan niet altijd de nodige waarde hechten, geven zij ons directer raad, door daartoe de mensen, die ons omringen te gebruiken.

Laat iedereen de verschillende gelukkige of ongelukkige omstandigheden van zijn leven nagaan en hij zal ontwaren dat hij bij bepaalde gelegenheden goede raad ontoangen heeft, waarvan hij niet altijd gebruik maakt. En als hij ernaar geluisterd had, waren hem vele onaangenaamheden bespaard gebleven.

Invloed van de Geesten op de gebeurtenissen van het leven

525. Oefenen de Geesten enige invloed op de gebeurtenissen van het leven uit?

“Zeer zeker, omdat zij u raad geven.”

- Oefenen zij die invloed ook op een andere wijze uit, dan door de denkbeelden, die zij ingeven? Dat wil zeggen, oefenen zij ook een directe invloed op de vervulling van de gebeurtenissen uit?

“Ja, maar hun handelingen, gaan de natuurwetten nooit te buiten.”

Wij verbeelden ons ten onrechte dat de invloed van de Geesten zich alleen door buitengewone verschijnselen moet openbaren. Wij zouden graag zien dat zij ons met wonderen te hulp kwamen en wij stellen ons de Geesten altijd voor met een

toverstaf. Zo is het niet en daarom komt ons hun tussenkomst als verborgen, en alles wat door hun bemiddeling gebeurt, als geheel natuurlijk voor. Zo zullen de Geesten bijvoorbeeld de samenkomst van twee personen uitlokken en deze zullen elkaar als bij toeval ontmoeten. Zij zullen aan iemand ingeven deze of juist die weg in te slaan. Zij zullen hem zijn aandacht op het een of ander doen vestigen, indien zij daardoor, wat zij er mee beoogd hebben, kunnen doen slagen. Op die wijze behoudt de mens, denkende dat hij niets dan zijn eigen ingeving volgt, altijd zijn eigen vrije wil.

526. Kunnen de Geesten doordat zij invloed op de stof uitoefenen, sommige verschijnselen met het doel om iets te doen gebeuren, doen ontstaan? Een man die bijvoorbeeld moet sterven, klimt op een ladder, de ladder breekt en de man wordt gedood. Zijn het dan de Geesten, die de ladder hebben doen breken, om het noodlot van die man te vervullen?

“Het is waar dat de Geesten invloed op de stof uitoefenen, maar zij doen dit alleen om de wetten van de natuur te vervullen en niet om door daarvan af te wijken door op een gegeven ogenblik een onverwachts en met die wetten strijdig voorval te doen ontstaan.

In het door u aangehaalde voorbeeld is de ladder gebroken, omdat deze hetzij kapot of niet sterk genoeg was om het gewicht van die man te dragen. Indien het de bestemming van die man was om op die wijze om te komen, zullen de Geesten hem de gedachte ingeven op die ladder te klimmen, die dan onder zijn gewicht zal moeten breken. Zijn dood zal dan ten gevolge van een natuurlijke oorzaak plaatsvinden, zonder dat het nodig zal zijn de toevlucht tot een wonder te moeten nemen.”

527. Laten wij een ander voorbeeld nemen, waarin de natuurlijke toestand van de stof niet in aanmerking komt. Een mens moet door de bliksem omkomen; hij schuilt onder een boom, de bliksem slaat er in en doodt hem. Hebben nu de Geesten de bliksem kunnen doen ontstaan en op hem kunnen richten?

“Dit blijft altijd hetzelfde. De bliksem is op dat ogenblik in de boom geslagen omdat het volgens de natuurwetten zo wezen moest. Hij is niet op de boom gericht omdat die man eronder stond, maar er is de man ingegeven onder die boom, die door de bliksem getroffen moest worden, een schuilplaats te zoeken. Want de boom zou toch getroffen geworden zijn, ook al was de man er niet onder gaan staan.”

528. Een boosaardig mens werpt met een hard voorwerp naar iemand, het gaat hem rakelings voorbij, maar treft hem niet. Kan nu een welwillende Geest dit voorwerp afgewend hebben?

“Indien het individu niet getroffen moet worden, kan de welwillende Geest hem de gedachte ingeven opzij te wijken of hij kan het zijn vijand, om hem slecht te doen mikken, voor de ogen doen schemeren. Want het voorwerp, als het eenmaal geworpen is, moet de gegeven richting volgen.”

529. Wat moet men geloven van betoverde kogels, die altijd het doel treffen, zoals sommige legenden vermelden?

“Niets dan fantasie. De mens is een liefhebber van het wonderbaarlijke en de wonderen van de natuur zijn hem niet genoeg.”

- Kunnen de Geesten, die de gebeurtenissen van het leven besturen, daarin door Geesten die het tegenovergestelde zouden willen, tegengewerkt worden?

“Wat God wil, moet geschieden. En als iets uitstel of verhindering ontmoet, is dit door Zijn wil.”

530. Kunnen de lichtzinnige en spotgeesten niet die kleine moeilijkheden doen ontstaan, die ons gedurende het leven in de weg gelegd worden en onze plannen en verwachtingen in duigen doen vallen? Met andere woorden zijn zij de bewerkers van wat men gewoonlijk de kleine misère van het menselijke leven noemt?

“Zij vinden in die plagerijen, die voor u beproevingen zijn voor uw geduld, maar zij geven die op, als zij merken dat zij niet slagen. Het zou echter niet rechtvaardig noch juist zijn, al uw teleurstellingen, waarvan u door uw roekeloosheid de eerste oorzaak bent, aan hen toe te schrijven. Want wees verzekerd dat als uw vaatwerk breekt, het dan meer de schuld van uw onhandigheid is, dan die van de Geesten.”

- Handelen de Geesten, die kwellingen doen ontstaan, ten gevolge van een persoonlijke wrok of vallen zij zonder bepaald doel, alleen uit boosheid de eerste de beste aan?

“Zowel het een als het ander. Soms zijn het vijanden, die men zich gedurende dit of in een vorig leven op de hals heeft gehaald, en die u vervolgen. Soms bestaan er geen beweegredenen.”

531. Komt de kwaadgezindheid van de wezens, die ons op aarde kwaad hebben gedaan, tegelijk met hun lichamelijk leven tot een einde?

“Vaak zien zij hun onrechtvaardigheid en het kwaad in, dat zij gedaan hebben. Maar dikwijls ook vervolgen zij u met hun vijandschap, indien God, om u te beproeven, dit toelaat.”

- Kan men hieraan een einde maken? En zo ja, door welk middel?

“Ja, men kan voor hen bidden en hun kwaad met goed te vergelden. Hier door zullen zij uiteindelijk hun onrechtvaardigheid inzien. Als men zich bovendien, boven hun complotten weet te verheffen houden zij op, als zij zien dat zij er niets bij winnen.”

De ervaring wijst uit dat sommige Geesten hun wraakoefening van het ene leven in het andere voortzetten en dat men daardoor vroeg of laat boet voor het onrecht dat men hen aangedaan heeft.

532. Hebben de Geesten de macht om van sommige mensen ongelukken af te wenden en voorspoed over hen te doen komen?

“Niet helemaal, want er zijn onheilen, die een beschikking van God zijn. Maar zij verminderen uw smarten door u geduld en gelatenheid te geven.

Weet ook, dat het vaak van uzelf afhangt om die onheilen van u af te wenden of ten minste te verzachten. God heeft u het verstand geschonken, opdat u daarvan gebruik zou maken en hierin komen de Geesten u voornamelijk te hulp, door bij u bevredigende gedachten op te wekken. Maar zij komen alleen hen te hulp die zichzelf weten te helpen. Dit is de betekenis van de woorden: Zoek en u zult vinden. Klop aan en er zal open worden gedaan.

Weet ook nog dat wat u als een kwaad voorkomt, dit niet altijd is. Dikwijls moet daaruit iets goeds voortvloeien, dat groter dan het kwaad zal zijn en dat is het, wat u niet begrijpt, omdat u alleen aan het nu en aan uzelf denkt.”

533. Kunnen de Geesten, als men hen daar om vraagt, ons de gaven van de fortuin bezorgen?

“Soms als beproeving, maar vaak weigeren zij het ook, zoals men aan een kind weigert dat een onbezonnen wens doet.”

- Zijn het de goede of de kwade Geesten, die deze gunsten schenken?

“Zowel de een als de andere, dit hangt van de bedoeling af. Maar meestal zijn het die Geesten die u tot het kwade willen overhalen en in de genoegens die de rijkdom aanbiedt, daartoe een gemakkelijk middel vinden.”

534. Wanneer hinderpalen onze plannen op een noodlottige wijze schijnen te dwarsbomen, zou dit dan ten gevolge van de invloed van bepaalde Geesten zijn?

“Soms door Geesten, andere keren en vaker doordat u de hindernissen verkeerd neemt. Omstandigheden en karakter oefenen een grote invloed uit. Indien u hardnekkig een weg, die de uwe niet is, wilt blijven volgen, kunnen de Geesten u daar niet steunen. U bent dan zelf uw kwade genius.”

535. Als ons iets gelukkigs overkomt, moeten wij dan daarvoor onze Beschermgeest danken?

“Dank vooral God, zonder wiens toestemming niets gebeurt. Bedankt daarna de goede Geesten, die de uitvoerders van Zijn wil geweest zijn.”

- Wat zou er gebeuren als men naliet hen te danken?

“Dat wat met ondankbaren gebeurt.”

- Er zijn toch mensen, die bidden noch danken en bij wie alles toch lukt?

“Zeker, maar men moet het eindpunt zien. Zij zullen dat voorbijgaande onverdiende geluk, duur moeten betalen, want hoe meer zij ontvangen hebben, des te meer zullen zij terug te geven hebben.”

Invloed van de Geesten op de natuurverschijnselen

536. Zijn de grote natuurverschijnselen, die men als ontregelde elementen beschouwt, het gevolg van toevallige oorzaken of hebben zij allemaal een doel dat voorzien is?

“Alles heeft een reden van bestaan en er gebeurt niets zonder Gods toestemming.”

- Hebben deze verschijnselen altijd de mensheid als doel?

“Soms heeft hun reden van bestaan onmiddellijk betrekking op de mensheid. Maar vaak bestaat daarvoor ook geen andere reden dan om het evenwicht en de harmonie van de fysieke krachten van de natuur te herstellen.”

- Wij kunnen redelijk begrijpen dat Gods wil in deze evenals in alles de eerste oorzaak is, maar omdat wij weten dat de Geesten invloed op de stof uitoefenen en dat zij de uitvoerders van Gods wil zijn, vragen wij ons af of sommige onder hen, geen invloed op de elementen uitoefenen, om die in beroering te brengen, te doen bedaren of te besturen?

“Dit is duidelijk. Het kan niets anders zijn. God werkt niet onmiddellijk op de stof. Hij heeft daartoe trouwe uitvoerders van zijn wil op elke trap van ontwikkeling van elke wereld.”

537. De mythologieën van de Ouden zijn geheel op spiritistische denkbeelden gegrond, met dit onderscheid alleen, dat zij de Geesten als goden beschouwden. Daarbij beelden zij ons die goden of Geesten met attributen af: zo was aan sommigen het beheer over de winden, aan anderen over de bliksem, nog anderen over de groei van de planten opgedragen, enzovoorts. Is dit geloof uit de lucht gegrepen?

“Dit geloof heeft zo weinig fundamenten, dat het nog verre van de waarheid gebleven is.”

- Om dezelfde reden zouden er dus Geesten kunnen zijn, die het inwendige van de aarde bewonen en daar de leiding van de geologische verschijnselen hebben?

“Deze Geesten bewonen niet bepaald de aarde, maar zij leiden en besturen naargelang hun aard. Ooit zult u de verklaring van al die verschijnselen gegeven worden en dan zult u ze beter begrijpen.”

538. Vormen de Geesten, die de verschijnselen van de natuur besturen een bijzondere categorie in de Geestenwereld? Zijn het bijzondere wezens of zijn het Geesten, die evenals wij geïncarneerd zijn geweest?

“Het zijn Geesten, die geïncarneerd zullen worden of die geïncarneerd zijn geweest.”

- Behoren die Geesten tot de verhevene of tot de mindere rangen van die Spiritistische hiërarchie?

“Al naargelang hun taak meer of minder stoffelijk of intelligent is. Sommige bevelen, anderen voeren uit. Zij, die het stoffelijke uitvoeren, zijn altijd van een mindere orde, dit is bij de Geesten zoals bij de mensen.”

539. Is er bij het voortbrengen van bepaalde verschijnselen, bijvoorbeeld bij stormen, slechts een Geest werkzaam of verenigen zij zich daartoe in massa's?

“Ontelbare massa's.”

540. Handelen de Geesten, die invloed op de natuurverschijnselen uitoefenen, met kennis van zaken en ten gevolge van hun eigen wil, of worden zij daartoe instinctmatig en zonder nadenken aangedreven?

“Sommigen wel, anderen niet. Ik zal een vergelijking maken: stel u die myriaden dieren voor, die langzamerhand uit de bodem van de zee, eilanden en archipels tevoorschijn doen komen. Geloof u niet dat hieraan een providentieel doel verbonden is en dat die vervorming van de oppervlakte van de aardkorst niet voor de algemene harmonie nodig is? En toch zijn het slechts dieren, die op de laagste trap van ontwikkeling staan, die dit werk, terwijl zij daardoor in hun eigen behoeften voorzien, uitvoeren, zonder te vermoeden dat zij werktuigen in Gods hand zijn. Welnu, op dezelfde wijze zijn de meest achterlijke Geesten nuttig actief voor het geheel. Terwijl deze nog maar *beproeven om de eerste trede in het leven af te leggen*, voordat zij het volle bewustzijn van hun handelingen hebben en voordat zij in het bezit van hun eigen vrije wil zijn, oefenen zij reeds invloed uit op enige verschijnselen, van welke

zij onbewust de bewerkers zijn. Eerst voeren zij uit en later, wanneer hun intelligentie meer ontwikkeld zal zijn, zullen zij bevelen geven en zelf de dingen van de stoffelijke wereld besturen. Op die wijze bewijst alles in de natuur diensten. Alles is vanaf het primitieve atoom tot aan de aartsengel, die zelf als atoom begonnen is, in de keten van de natuur met elkaar verbonden. Het is een bewonderenswaardige wet van de harmonie, waarvan uw beperkte Geest het geheel nog niet kan overzien.”

De Geesten gedurende het gevecht

541. Zijn er in de gevechten Geesten, die de partijen aan weerszijden ondersteunen en bijstaan?

“Ja, en die hun moed aanwakkeren.”

Zoals vroeger de Ouden, de goden voorstelden, die voor de een of de ander partij kozen. Deze goden waren niets anders dan Geesten, die onder allegorische beelden werden voorgesteld.

542. In de oorlog is het recht altijd aan één van beide kanten. Hoe kunnen dan de Geesten, voor degene die ongelijk heeft, partij trekken?

“U weet wel dat er Geesten zijn, die niets liever dan tweedracht en vernieling zoeken, voor hen is oorlog, oorlog. Aan de rechtvaardigheid van de zaak is hen weinig gelegen.”

543. Kunnen sommige Geesten invloed uitoefenen op de bevelhebber, bij het opmaken van zijn oorlogsplan?

“Ongetwijfeld, zij kunnen hierop evenals bij het maken van ieder ontwerp, invloed op uitoefenen.”

544. Zouden slechte Geesten, met het doel om hem in het verderf te storten, verkeerde berekeningen bij hem kunnen opwekken?

“Ja, maar bezit hij niet zijn eigen vrije wil? Indien hij geen verstand genoeg heeft om een verkeerd van een goed denkbeeld te onderscheiden, draagt hij daarvan de gevolgen en zou het beter voor hem zijn om ondergeschikt te blijven in plaats van bevel te voeren.”

545. Kan de bevelhebber soms door een soort van tweede gezicht, door een intuïtief gezicht, dat hem van tevoren de uitkomst van zijn berekeningen doet zien, geleid worden?

“Dit is vaak het geval bij geniale mensen. Dit noemt hij inspiratie en maakt dat hij met een zekere zekerheid handelt. Die inspiratie ontvangt hij van de Geesten, die hem leiden en gebruik maken van de vermogens waarmee hij begiftigd is.”

546. Wat gebeurt er tijdens het tumult van het gevecht met de Geesten die sneuvelen? Interessieren zij zich er na hun dood nog voor?

“Sommigen interesseren zich ervoor, anderen nemen er afstand van.”

Bij gevechten gebeurt wat er bij elk geval van gewelddadige dood plaats vindt: in het eerste ogenblik is de Geest verrast en als bedwelmd en gelooft niet dat hij dood is.: Het komt hem voor, alsof hij nog aan het gevecht deel neemt. Pas langzamerhand begrijpt hij de waarheid.

547. Herkennen de Geesten, die terwijl zij in leven waren elkaar bevochten, na hun dood, elkaar nog als vijanden? En zijn zij nog verbitterd?

“De Geest is op zo’n moment nooit koelbloedig. Op het eerste ogenblik, zal hij zijn vijand nog haat toedragen en zelfs vervolgen, maar als zijn denkvermogen terugkeert ziet hij in, dat zijn vijandschap geen reden van bestaan meer heeft. Hij kan er niettemin, naargelang zijn karakter, nog min of meer sporen van blijven behouden.”

- Bemerkt hij het krijgsrumoer nog?

“Ja, zeer duidelijk.”

548. Is de Geest, die onverstoord als toeschouwer bij een veldslag aanwezig is, getuige van de scheiding van lichaam en ziel en hoe doet zich dat verschijnsel aan hem voor?

“Slechts zelden volgt de dood onmiddellijk. Gewoonlijk is de Geest, wiens lichaam getroffen wordt, hiervan niet direct bewust. Op het ogenblik dat hij tot zichzelf begint te komen, kan men de Geest onderscheiden, die zich naast het lijk beweegt. Dit schijnt zo natuurlijk, dat het zien van het lichaam, absoluut geen onaangenaam gevoel opwekt. Doordat het gehele leven in de Geest overgegaan is, trekt deze

alleen nog de aandacht. Het is met hem, dat men spreekt of aan hem, dat men bevelen geeft.”

Verbond met kwade Geesten

549. Bestaat er een kern van waarheid in het sluiten van een verbond met kwade Geesten?

“Nee, er bestaat geen verbond met kwade Geesten, maar de mensen met een verdorven natuur sympathiseren met kwade Geesten. U wilt bijvoorbeeld uw buurman kwellen maar weet niet hoe u dit moet doen. Dan roept u mindere Geesten tot u, die net als uzelf tot niets dan tot kwaaddoen geneigd zijn en daarom voor hun hulp ook verlangen dat u hen in hun slechte voornemens bij zult staan. Maar daaruit volgt nog niet, dat uw buurman zich door een tegenovergestelde samenspanning en door zijn wil, niet hiervan zou kunnen bevrijden. Hij, die een slechte daad wil plegen, roept alleen door dat verlangen, de bijstand van slechte Geesten in. Hij is dan ook verplicht hen te dienen, zoals zij dit voor hem doen, want ook zij hebben hem nodig voor het kwaad dat zij willen doen. Hierin, en in niets anders, bestaat dit verbond.”

De afhankelijkheid, waarin de mens zich soms tegenover mindere Geesten bevindt, is het gevolg van zijn toegeven aan de slechte gedachten die zij bij hem opwekken en niet omdat er een verbond tussen hen gesloten is. Het verbond, in de zin die het volk er aan geeft, is een symbolische voorstelling, die ons de mensen van een slechte natuur, met de kwade Geesten sympathiserende, afschildert.

550. Wat is de betekenis van die fantastische legenden, volgens welke bepaalde individuen hun ziel aan de duivel verkocht hebben, om daarvoor bepaalde gunsten te genieten?

“Alle fabels bevatten een moraal en hebben een zedelijke betekenis. Uw fout ligt daarin, dat u ze altijd letterlijk opvat. Deze legende is een allegorische voorstelling, die men op de volgende wijze kan verklaren. Hij, die de bijstand van de Geesten inroept om er de gaven van de fortuin of enige andere gunst door te verkrijgen, protesteert tegen de Voorzienigheid. Hij ziet af van de beproevingen die hij hier beneden ondergaan moet en hij zal daar de gevolgen in een volgend leven van moeten dragen. Dat wil niet zeggen dat zijn ziel eeuwig tot het ongeluk gedoemd zal zijn, maar dat, door zich meer en meer met de stof te

vereenzelvigen in plaats van er zich van los te maken, hem datgene, wat hij op aarde genoten zal hebben, in de Geestenwereld onthouden zal worden. Dit gebeurt totdat hij dit, door nieuwe en wellicht grotere en nog moeilijker beproevingen te ondergaan, teruggekocht zal hebben. Door zijn verknochtheid aan stoffelijke genoegens, maakt hij zich geheel van de onreine Geesten afhankelijk. Er is tussen hen en hem een stilzwijgend verbond, waardoor hij in het verderf gestort wordt, maar een verbond, dat altijd makkelijk te verbreken zal zijn met de bijstand van goede Geesten, als hij daartoe de vastbesloten is.”

Geheime macht. Talismans. Toveraars

551. Kan een slecht mens, met behulp van een hem genegen kwade Geest, aan zijn naasten enig kwaad berokkenen?

“Nee, God zou dit niet toelaten.”

552. Wat moet men dan denken van de overtuiging, dat er sommige mensen zijn, die anderen kunnen betoveren?

“Sommige mensen bezitten een zeer grote magnetische kracht, waarvan zij, als hun eigen Geest slecht is, een slecht gebruik kunnen maken. In dat geval kunnen zij door andere slechte Geesten bijgestaan worden. Maar geloof toch niet in die zogenaamde toverkracht, die alleen in het hoofd van bijgelovigen bestaat die de ware natuurwetten niet kennen. De feiten die men aanhaalt, zijn natuurlijke dingen die verkeerd waargenomen en vooral verkeerd begrepen zijn.”

553. Welk gevolg kunnen de bezweringen en praktijken hebben, door welke sommige personen beweren over de wil van de Geesten te kunnen beschikken?

“Niets anders dan hen belachelijk te maken, als zij te goeder trouw handelen. En in het tegenovergestelde geval zijn het bedriegers, die verdienen gestraft te worden. Alle bezweringen zijn kwakzalverij. Er bestaan geen sacramentele woorden, geen kabbalistische tekenen, geen talismans, die enige werking op de Geesten uitoefenen, want deze worden alleen door gedachten en niet door stoffelijke dingen aangetrokken.”

- Hebben niet sommige Geesten zelf kabbalistische formules voorgeschreven?

“Ja, er zijn Geesten, die u tekenen en bizarre woorden opgeven of u bepaalde handelingen voorschrijven, door behulp van welke u, zoals u dit noemt, bezweringen doet. Maar wees verzekerd dat het om Geesten gaat, die de spot met u drijven en van uw lichtgelovigheid misbruik maken.”

554. Kan degene die, hetzij terecht of onterecht, in hetgeen hij de macht van een talisman noemt, vertrouwen stelt, door dat vertrouwen geen Geest tot zich trekken? Want dan is het toch de gedachte, die handelt en de talisman wordt een uiterlijk teken, waardoor de gedachte bestuurd wordt?

“Dat is waar, maar de aard van de aangetrokken Geest hangt van de reinheid van de bedoeling en van het verheven van de gedachte af. Het is incidenteel dat iemand, die zo simpel is om aan de kracht van een talisman te geloven, niet meer een stoffelijk dan een zedelijk belang voor ogen heeft. In ieder geval is het een bewijs van bekrompenheid en zwakheid van Geest, die aan de onvolmaakte Geesten vrij spel geeft.”

555. Welke betekenis moet men aan de benaming van tovenaars hechten?

“Zij, die u tovenaars noemt, zijn mensen, die, als zij te goeder trouw zijn, bepaalde gaven, zoals het magnetisme of het tweede gezicht, bezitten. Dientengevolge kunnen zij een en ander doen dat niet door u begrepen wordt en door u als een bovennatuurlijke kracht beschouwd wordt. Zijn zelfs uw geleerden niet herhaaldelijk door onwetende mensen voor tovenaars aangezien?”

Het spiritisme en het magnetisme geven ons de sleutel van vele verschijnselen, waarop de onwetendheid talrijke fabels, in welke de feiten door de verbeeldingskracht overdreven worden voorgesteld, gebouwd heeft. De verlichte kennis van die twee wetenschappen (die samen slechts één wetenschap vormen), die de werkelijkheid van de dingen en hun ware oorzaken aantoon, is het beste behoedmiddel tegen bijgelovige denkbelden, omdat het aantoon wat mogelijk en wat onmogelijk is, wat in de wetten van de natuur past en wat niet en wat slechts een belachelijk bijgeloof is.

556. Bezitten sommige mensen werkelijk de gave om slechts door een aanraking te genezen?

“De magnetische kracht kan inderdaad zover gaan, als die ondersteund wordt door reinheid van gedachte en een vurig verlangen om het goede te doen. Want dan komen de goede Geesten te hulp. Maar men moet de verhalen van de wijze waarop dit geschiedt, die door sommige al te lichtgelovige of te hartstochtelijke mensen verteld worden, wantrouwen, want die zijn altijd geneigd om in de eenvoudigste en natuurlijkste dingen, wonderen te zien. Men moet eveneens de verhalen wantrouwen van hen, die er belang bij hebben om van de lichtgelovigheid hun voordeel te trekken.”

Zegeningen en verwensingen

557. Kunnen zegeningen en verwensingen, goed of kwaad brengen over degenen, die er het voorwerp van zijn?

“God schenkt aan een onrechtvaardige verwensing geen gehoor, en hij, die dezelfde uitspreekt is misdadig in Zijn ogen. Omdat wij de twee tegen elkaar overstaande genieën van het goed en het kwaad hebben, kan er zelfs op de stof een tijdelijke invloed plaatsvinden. Maar deze invloed is afhankelijk van Gods wil en dient als vergroting van beproeving voor hem, die er het voorwerp van is. Bovendien worden meestal alleen de slechten verwenst en de goeden gezegend. Zegeningen noch verwensingen kunnen de Voorzienigheid ooit van de weg der rechtvaardigheid doen afwijken. Zij treft de vervloekte alleen als deze slecht is en haar bescherming is er alleen voor hem, die het verdient.”

Tiende Hoofdstuk

Bezigheden en missies van de Geesten

558. Hebben de Geesten nog iets anders te doen dan zichzelf te verbeteren?

“Zij werken mee aan de instandhouding van de harmonie van het heelal, door de wil van God, wiens dienaren zij zijn, ten uitvoer te brengen. Het Geestenleven bestaat in een regelmatige bezigheid, maar daaraan is niets moeilijks verbonden, zoals dit op aarde het geval is. Die werkzaamheid gaat namelijk niet met vermoeienis van het lichaam gepaard, noch met de angst voor ontbering.”

559. Vervullen de mindere en onvolmaakte Geesten ook een nuttige rol in het heelal?

“Zij hebben allemaal plichten te vervullen. Werkt de onbeduidendste metselaar ook niet even goed mee als de bouwmeester om het gebouw op te trekken?” (zie 540).

560. Is aan iedere Geest een bijzondere bezigheid opgedragen?

“Dat wil zeggen: wij allen moeten overal verblijven en kennis van alle dingen opdoen door achtereenvolgens in alle delen van het heelal de leiding te voeren. Maar zoals er in Boek Prediker staat: er is een tijd voor alles. De een vervult vandaag zijn bestemming in dit leven, een ander zal die vervullen of heeft die reeds op een ander tijd vervuld, op aarde, in het water, in de lucht, enzovoorts.”

561. Is de bezigheid die aan elke Geest in de wereldorde toegewezen is, voor hen blijvend, en behoort die uitsluitend tot een bepaalde klasse?

“Allen moeten de uiteenlopende trappen van de ladder beklimmen om zich te volmaken. God, die rechtvaardig is, heeft aan de een niet de wetenschap willen schenken zonder inspanning, terwijl anderen die met veel moeite moeten verkrijgen.”

Zo is het ook onder de mensen. Niemand bereikt de hoogste trap van welke kunst ook, zonder de nodige kennis, zelfs van de geringste onderdelen van de kunst, door oefening verkregen te hebben.

562. Genieten de Geesten van de hoogste orde, aangezien zij niets meer te leren hebben, een absolute rust of hebben deze ook bezigheden?

“Wat zou u willen dat zij gedurende alle eeuwigheid zouden doen? Eeuwig niets doen zou een eeuwige kwelling zijn.”

- Van welke aard zijn hun bezigheden?

“Rechtstreeks van God zelf bevelen ontvangen en die in het heelal over te brengen en voor de naleving zorg te dragen.”

563. Zijn de Geesten onophoudelijk actief?

“Ja, voortdurend, als men daaronder verstaat dat hun gedachte altijd werkzaam is. Maar u moet de bezigheden van de Geesten niet met de stoffelijke activiteiten van de mens vergelijken. Die bedrijvigheid zelf is voor hen door het bewustzijn dat zij hebben - nuttig te zijn - een genot.”

- Men kan dat, voor zover het de goede Geesten betreft, begrijpen, maar is dit ook zo met de mindere Geesten?

“De mindere Geesten hebben een met hun aard overeenkomstige bezigheid.

Vertrouwt u aan een dagloner of een onwetende de arbeid van de intelligente mens toe?”

564. Zijn er Geesten, die niets doen, of die zich met niets nuttigs bezighouden?

“Ja, maar die toestand is slechts tijdelijk en afhankelijk van de ontwikkeling van hun verstand. Er zijn er zeker, evenals onder de mensen die alleen voor henzelf leven, maar die luiheid valt hen zwaar en vroeg of laat doet de zucht om vooruitkomen bij hen de behoefte aan bezigheden krijgen. En dan zijn zij gelukkig als zij van enig nut kunnen zijn. Wij spreken van dergelijke Geesten, die zover gevorderd zijn, dat zij zichzelf en hun eigen vrije wil bewust zijn. Want bij hun ontstaan, zijn zij als pasgeboren kinderen, die meer ten gevolge van de natuurdrift, dan van een bepaalde wil, handelen.”

565. Onderzoeken de Geesten onze kunstwerken en zijn zij erin geïnteresseerd?

“Zij onderzoeken datgene, waaruit de verhevenheid van de Geesten, en hun vooruitgang blijken kan.”

566. Stelt een Geest, die op aarde een specialiteit, bijvoorbeeld schilder of architect is geweest, een bijzonder belang in de werken, voor welke hij bij zijn leven een voorliefde voelde?

“Alles werkt samen tot een algemeen doel. Indien hij goed is, zal hij er voor zover belang in stellen, als hij daardoor de zielen behulpzaam kan zijn om tot God op te klimmen. Bovendien ziet u over het hoofd dat een Geest, die in het leven dat u kent, een kunst heeft uitgeoefend, een andere kunst in een ander leven uitgeoefend kan hebben. Want om volmaakt te zijn, moet hij alles kennen. Op die manier kan er, naarmate van de trap van ontwikkeling, die hij bereikt heeft, geen specialiteit voor hem bestaan. Dit wilde ik u te kennen geven met het gezegde, alles werkt samen tot een algemeen doel. Let ook hierop dat hetgeen u op uw achterlijke wereld prachtig volmaakt voorkomt, slechts kinderwerk is op meer gevorderde werelden. Hoe zou u dan kunnen verlangen dat de Geesten, die werelden bewonen op welke er voor u ongekende kunsten bestaan, datgene zouden bewonderen dat voor hen het werk van leerlingen is. Ik heb het al gezegd: zij onderzoeken datgene, waaruit vooruitgang blijken kan.”

- Wij begrijpen dat dit het geval met vergevorderde Geesten moet zijn. Maar wij bedoelen meer alledaagse Geesten, die zich nog niet boven de aardse denkbeelden hebben kunnen verheven?

“Voor die Geesten is het iets anders. Hun zienswijze is meer bekrompen en zij kunnen datgene nog bewonderen, wat u zelf ook bewondert.”

567. Nemen de Geesten wel eens deel aan onze bezigheden of vermaken?

“De alledaagse Geesten, zoals u ze noemt, wel. Deze zijn altijd om en bij u en nemen vaak, al naargelang hun aard, aan hetgeen u doet zeer actief deel. En dit moet wel zo zijn om de mensen de verschillende paden van het leven te doen betreden en hun hartstochten op te wekken of te matigen.”

De Geesten bemoeien zich met de dingen van deze wereld naarmate hun verhevenheid of minderheid. De verheven Geesten bezitten ongetwijfeld de gave om die tot in de kleinste bijzonderheden na te gaan, maar zij doen dit alleen voor zover dit voor de vooruitgang nuttig kan zijn. Alleen de mindere Geesten hechten er een betrekkelijke waarde aan, naarmate de herinneringen, die hen nog voor de Geest zweven en de stoffelijke denkbeelden, die nog niet bij hen uitgedoofd zijn.

568. Volbrengen de Geesten, die zendingen te vervullen hebben, die in de staat van omdoling of als geïncarneerde?

“Zij kunnen in beide toestanden zendingen te vervullen hebben. Voor sommige omdolende Geesten is het een grote bezigheid.”

569. Waarin bestaan de zendingen, waarmede de omdolende Geesten belast kunnen worden?

“Deze zijn zo verschillend van aard, dat het onmogelijk is ze te beschrijven. Bovendien zijn er zendingen, die u niet begrijpen kunt. De Geesten volbrengen Gods wil en het is u niet gegeven zijn doel geheel te doorgronden.”

De zendingen der Geesten hebben altijd het goede ten doel. Zij zijn hetzij als Geest of als mens, belast om tot de vooruitgang zowel van volken als van individuen binnen een wijdere of kleinere kring van gedachten, die meer of minder speciaal zijn, mee te werken, de weg te banen voor bepaalde gebeurtenissen en voor de vervulling van bepaalde dingen te waken. Sommige hebben een meer beperkte en in zekere mate persoonlijke of geheel plaatselijke zending, zoals om zieken, stervenden, bedroefden bij te staan, over hen te waken waarvan zij de gids of beschermer zijn, en door hun raadgevingen of door hen goede gedachten in te geven, te leiden. Men kan zeggen dat er zoveel soorten van zendingen zijn als er soorten van belangen, hetzij in de fysische of in de zedelijke wereld te behartigen zijn. De Geest gaat naargelang de wijze waarop hij zich van de hem opgedragen taak volbrengt zelf vooruit.

570. Doorgronden de Geesten altijd het doel van wat hun opgedragen is ten uitvoer te brengen?

“Nee. Er zijn Geesten die blinde werktuigen zijn, maar anderen weten zeer goed met welk doel zij handelen.”

571. Zijn het alleen verhevene Geesten, die zendingen volbrengen?

“Het belang van de zendingen is evenredig aan de kennis en de verhevenheid van de Geest. De koerier, die een brief bezorgt, vervult ook een zending maar die is niet hetzelfde als die van een generaal.”

572. Wordt de zending van een Geest aan deze opgedragen of hangt die van zijn eigen wil af?

“Hij vraagt er om en voelt zich gelukkig die te ontvangen.”

- Kan dezelfde zending door meer dan één Geest gevraagd worden?

“Ja, dikwijls bieden zich velen daartoe aan, maar niet alle worden aangenomen.”

573. Waarin bestaat de zending van de geïncarneerde Geesten?

“De mensheid te onderwijzen, behulpzaam te zijn in zijn vooruitgang. Zijn instellingen verbeteren door directe en materiele middelen. Maar de zendingen zijn meer of minder algemeen en belangrijk. Hij, die de grond bebouwt, vervult net zo goed een zending als hij die regeert of onderwijst. Alles in de natuur is met een schakel aan elkaar verbonden. Terwijl de Geest zich door de incarnatie reinigt, werkt hij in die toestand mee tot de vervulling van Gods besluiten. Iedereen heeft hier op aarde zijn zending, omdat iedereen ergens nuttig voor kan zijn.”

574. Wat kan toch wel de zending wezen van hen, die vrijwillig tot niets nuttigs op aarde zijn?

“Men vindt inderdaad mensen, die alleen voor zichzelf leven en zich voor niets nuttig weten te maken. Het zijn ongelukkige wezens, die men betreuren moet, want zij zullen voor hun vrijwillige nutteloosheid zwaar te boeten hebben. Hun straf begint vaak al hier op aarde door verving en gevoel van walging voor het leven.”

- Aangezien zij in hun keuze vrij waren, waarom hebben zij dan een leven gekozen, dat hen in niets tot nut kan zijn?

“Onder de Geesten zijn er ook slome Geesten, die tegen een bedrijvig leven opzien.

God laat hen begaan. Later zullen zij - ten koste van henzelf - de nadelen van hun nutteloosheid inzien en de eersten zijn om te vragen de verloren tijd te mogen goed maken.

Wellicht hebben zij ook wel een nuttiger leven gekozen, maar deinzen ervoor terug als zij eenmaal aan het werk zijn en laten zich meeslepen door de ingevingen van de Geesten, die hun luiheid aanmoedigen.”

575. De alledaagse bezigheden komen ons eerder voor als plichten dan feitelijke zendingen. De missie in de gebruikelijke zin, die men aan dat woord hecht, draagt een minder exclusief en vooral minder persoonlijk karakter. Hoe kan men uit dat oogpunt beschouwd, herkennen, of iemand een wezenlijke zending op aarde vervult?

“Aan de grote dingen, die hij volbrengt. Aan de vooruitgang, die hij zijn natuurgenoten doet maken.”

576. Zijn de mensen, aan wie een belangrijke zending is opgedragen, daartoe reeds voor hun geboorte voorbestemd? En is die missie hun bekend?

“Soms wel. Maar meestal zijn zij daarmee niet bekend. Zij hebben als zij op aarde komen slechts een onbepaald doel voor ogen. Hun zending wordt pas na hun geboorte en door omstandigheden duidelijker. God duwt ze richting de weg, die ze betreden moeten om Zijn besluiten te vervullen.”

577. Als iemand iets nuttigs doet, gebeurt dit dan altijd ten gevolge van een vroegere opdracht, waartoe hij voorbestemd was of kan hij een niet voorziene zending ontvangen?

“Niet alles wat de mens doet, is het gevolg van een voorbestemde missie. Hij is dikwijls het werktuig, waarvan een Geest gebruik maakt om iets, wat deze nuttig acht, ten uitvoer te doen brengen. Om een voorbeeld op te noemen: een Geest oordeelt dat het goed zou zijn een boek te schrijven, dat hij zelf, indien hij geïncarneerd was schrijven zou. Hij zoekt een schrijver op, die het beste in staat is zijn gedachten te begrijpen en weer te geven. Hij geeft hem die gedachten in en leidt hem bij de uitvoering. Die mens is dus niet op aarde gekomen met de opdracht om dat werk te schrijven. Hetzelfde is het geval met sommige werken van kunst of met sommige uitvindingen. Men moet hieraan nog toevoegen, dat de geïncarneerde Geest gedurende zijn slaap direct met de omdolende Geesten in contact treedt en zij met elkaar de uitvoering overleggen.”

578. Kan de Geest door eigen schuld in de volbrenging van zijn zending tekort schieten?

“Ja, als het geen verheven Geest is.”

- Wat zijn daarvan voor hem de gevolgen?

“Hij moet zijn taak opnieuw doen. Dat is zijn straf. Daarbij zal hij nog de gevolgen van het kwaad, waarvan hij oorzaak zal geweest zijn, dragen.”

579. Aangezien de Geest zijn zending van God ontvangt, hoe kan God dan een belangrijke zending van algemeen belang aan een Geest, die er in tekort kan schieten, opdragen?

“Weet God niet of zijn bevelhebber overwinnen zal of overwonnen zal worden? Hij weet het, wees daar zeker van. Zijn plannen, als *die belangrijke zijn*, worden niet aan hen toevertrouwd die hun taak tussentijds zouden moeten opgeven. De hele vraag ligt in de kennis van de toekomst, die God bezit, maar die u niet gegeven is.”

580. Voelt de Geest, die zich incarneert om een zending te vervullen, hetzelfde begrip als degene, die het als een beproeving doet?

“Nee, hij bezit de ervaring.”

581. De mensen, die fakkels voor de mensheid zijn, die de wereld door hun genie verlichten, hebben zeker een zending te vervullen. Maar er zijn er die zich vergissen en behalve grote waarheden ook grote fouten verspreiden. Hoe moet men de zending van deze mensen beschouwen?

“Als door henzelf verwrongen. Zij zijn niet op de hoogte van de taak die zij ondernomen hebben. Men moet echter de omstandigheden in aanmerking nemen. Geniale mensen spreken in overeenstemming met het tijdperk waarin ze leven en een vorm van onderwijs die als dwaling of kinderachtig voorkomt tijdens een geavanceerd tijdperk, kan voor hun eeuw voldoende zijn geweest.”

582. Kan men het vaderschap als een zending beschouwen?

“Dit is onbetwistbaar een zending. Bovendien is het een grote plicht, waarmee hij voor de toekomst een grotere verantwoordelijkheid, dan hij wel denkt, op zich neemt. God heeft het kind onder de voogdij van

de ouders gesteld opdat zij het op de weg van het goede zouden leiden en Hij heeft hen die taak gemakkelijk gemaakt door het kind een zwak en broos organisme te schenken dat het vatbaar voor elke indruk maakt. Maar er zijn er, die zich meer bezig houden met de bomen van hun tuin te leiden en die veel vruchten te doen voortbrengen, dan met de leiding van het karakter van hun kind. Indien dit door hun schuld bezwijkt, zullen zij er de gevolgen van dragen en het lijden van het kind in het toekomstige leven zal op hen terug komen, want zij zullen niet alles gedaan hebben wat van hen afhankelijk was om het op de weg van het goede te doen vooruitgaan.”

583. Indien een kind, niettegenstaande de zorgen die door de ouders er aan besteden, slecht terecht komt, zijn zij er dan verantwoordelijk voor?

“Nee, maar hoe slechter de aanleg van het kind, hoe zwaarder de taak en zoveel groter zal de verdienste zijn als het hen gelukt het van de slechte weg af te brengen.”

- Indien een kind, niettegenstaande de verwaarlozing en de slechte voorbeelden van de ouders, toch een goed mens wordt, zullen deze er dan enige vrucht van plukken?

“God is rechtvaardig.”

584. Wat kan de aard van de zending van de veroveraar zijn, die geen ander doel heeft dan de bevrediging van eigen eerezucht, en die om dat te bereiken, voor geen van de onheilen, die zij achterlaat, terugdeinst?

“Hij is meestal niets dan een werktuig, waarvan God zich bedient om hetgeen Hij beoogt ten uitvoer te brengen. Deze onheilen zijn dikwijls een middel om een volk spoediger vorderingen te doen maken.”

- Hij, die het instrument is voor die voorbijgaande onheilen, kent het goede niet dat eruit voort kan komen, omdat alleen de bevordering van een persoonlijk belang zijn doel was. Zal hij desalniettemin van dat goede, enig voordeel trekken?

“Een ieder wordt beloond naar zijn werken, naar het goede dat hij heeft *willen* doen, en naar de oprechtheid van zijn bedoelingen.”

De geïncarneerde Geesten hebben een bezigheid, die aan hun lichamenlijk leven eigen is. In de staat van omdoling of van dematerialisatie, is die bezigheid in overeenstemming met de graad van hun ontwikkeling.

Sommige Geesten doorlopen de werelden, bekwamen zich en bereiden zich voor op een nieuwe incarnatie.

Andere meer ontwikkelde Geesten houden zich bezig met de vooruitgang te bevorderen door de gebeurtenissen te leiden en goede denkbeelden te doen ontstaan. Zij staan de grote genieën ter zijde, die aan de vooruitgang van de mensheid meewerken.

Anderen incarneren zich met een zending om de vooruitgang te bevorderen.

Weer anderen nemen individuen, familie, verenigingen, steden en volken onder hun voogdij en zijn daarvan de beschermengelen, de beschermende genius en familiale Geesten.

Nog anderen tot slot, besturen die verschijnselen van de natuur, waarvan zij onmiddellijke instrumenten zijn.

De gewone alledaagse Geesten, nemen deel aan onze bezigheden en vermaken.

De onreine of onvolmaakte Geesten wachten onder lijden en angsten het ogenblik af, waarin het God behagen zal hun de middelen om vorderingen te maken te schenken. Indien zij kwaad doen is het uit irritatie over het goede dat zij nog niet genieten kunnen.

Elfde Hoofdstuk

De drie rijken

1. DE DELFSTOFFEN EN DE PLANTEN. 2. DE DIEREN EN DE MENS.
3. ZIELSVERHUIZING.

De delfstoffen en de planten

585. Wat is uw gedachte over de verdeling van de natuur in drie Rijken, oftewel in twee klassen: de organische en anorganische wezens? Sommigen maken van de mens een vierde klasse. Welke van deze verdelingen heeft de voorkeur?

“Zij zijn allemaal even goed. Het hangt af van het oogpunt waaruit men die beschouwt.

Met betrekking tot de stof zijn er slechts organische en anorganische wezens. Vanuit het zedelijke oogpunt beschouwd, bestaan er klaarblijkelijk vier klassen.”

Deze vier klassen bezitten inderdaad, niettegenstaande zij in elkaar schijnen overgaan sterk afgebakende kenmerken: de passieve of dode stof, waaruit het delfstoflelijke rijk bestaat bezit slechts mechanische kracht. De planten samengesteld uit de dode stof, zijn met levensvermogen voorzien. De dieren ook uit de dode stof samengesteld bezitten bovendien een soort van beperkte instinctmatig intelligentie met bewustzijn van hun bestaan en van hun individualiteit. De mens, die al datgene bezit wat de planten en dieren eigen is, heerst over alle andere klassen door een bijzondere onbeperkte intelligentie, waardoor hij het bewustzijn van zijn toekomst en van buiten de stof bestaande zaken en de kennis van God bezit.

586. Hebben de planten bewustzijn van hun bestaan?

“Nee, zij denken niet. Zij bezitten alleen het organische leven.”

587. Hebben de planten gevoel? Lijden zij als men ze verminkt?

“De planten ontvangen fysische indrukken, die op de stof werken, maar zij hebben geen gevoel. Dientengevolge hebben zij geen gevoel van smart.”

588. Is de kracht die de ene plant tot de andere trekt, van hun wil onafhankelijk?

“Ja, want zij denken niet. Het is een mechanische kracht van de stof, die op de stof werkt. Zij zouden er zich niet tegen kunnen verzetten.”

589. Sommige planten, zoals het kruidje-roer-mij-niet en de dionoea maken bewegingen, die het bezit van een grote gevoeligheid, en in sommige gevallen dat van een soort van wil doen veronderstellen. Bij de laatstgenoemde bijvoorbeeld, klemmen de zaadlobben een vlieg vast die op haar neerstrijkt, om haar sappen op te zuigen en aan wie zij een valstrik schijnt te spannen, om ze daarna te doen sterven. Kunnen die planten denken? Hebben zij een wil en vormen zij een klasse tussen het planten- en het dierenrijk? Vormen zij een overgang van de ene klasse in de andere?

“Alles in de natuur is overgang, door het feit zelf dat niets aan elkaar gelijk is en toch alles iets van elkaar heeft. De planten denken niet en hebben daardoor geen gevoel. De oester die zich opent en alle zoöfieten hebben geen gedachten. Zij bezitten slechts een blind en natuurlijk instinct.”

Het menselijke organisme biedt ons ook voorbeelden aan van beweging zonder medewerking van de wil: zoals de verrichtingen van de spijsvertering en van de omloop van de lichaamssappen. De uitgang van de maag trekt zich bij de aanraking van sommige lichamen samen en belet zodoende daaraan de doortocht. Hetzelfde moet het geval met het kruidje-roer-mij-niet zijn, waarvan de bewegingen volstrekt niet de noodzaak van gevoel en nog minder van een wil in zich sluiten.

590. Bestaat er bij de planten niet evenals bij de dieren een soort van instinct van zelfbehoud, dat hen ertoe aanzet datgene op te zoeken, wat voor hen nuttig kan zijn en te vluchten voor wat hen schaden kan?

“Het is, als men dit zo noemen wil, een soort van instinct. Dit hangt van de betekenis af die men aan dat woord geeft, maar het is geheel mechanisch. Wanneer u bij scheikundige bewerking twee lichamen zich met elkaar ziet verbinden, dan komt dit omdat zij bij elkaar passen, dat

wil zeggen, omdat er tussen hen affiniteit bestaat, dit noemt u niet instinct.”

591. Zijn de planten op een meer verheven wereld, net als alle andere wezens, van een meer volmaakte natuur?

“Alles is er volmakter, maar de planten blijven er planten. Zoals de dieren er altijd dieren en de mensen er altijd mensen zijn.”

De dieren en de mens

592. Als wij de mens, wat de intelligentie betreft, met de dieren vergelijken, dan schijnt de grenslijn, die de een van de andere scheidt, moeilijk te trekken te zijn, want sommige dieren zijn in dat opzicht blijkbaar boven de mens bedeed. Kan die grens op een juiste wijze bepaald worden?

“Op dit punt zijn uw geleerden het volstrekt niet met elkaar eens: sommigen willen dat de mens een dier, anderen, dat het dier een mens is. Allen hebben ongelijk. De mens is een geheel afzonderlijk wezen, dat zichzelf vaak zeer verlaagt of zich heel hoog verheffen kan. Voor zover het fysische betreft, is de mens aan het dier gelijk en veel minder goed bedeed dan vele daarvan. De natuur heeft de dieren al datgene gegeven, wat de mens tot bevrediging van zijn behoeften en voor zijn instandhouding verplicht is door zijn intelligentie uit te vinden. Zijn lichaam wordt evenals dat van de dieren vernietigd, dat is waar, maar zijn Geest wacht een bestemming, die hij alleen begrijpen kan, omdat hij alleen, geheel vrij is. Arme mensen, die uzelf onder het dier verlaagt! Kunt u zich er niet van onderscheiden? Herken de mens aan de gedachte van God.”

593. Kan men zeggen dat de dieren alleen uit instinct handelen?

“Dat is wederom een systeem. Het is wel waar dat bij de meeste dieren het instinct de overhand heeft, maar ziet u er dan geen, die met een bepaalde wil handelen? Dat is intelligentie, maar in beperkte vorm.”

Behalve het instinct, kan men aan sommige dieren geen ingewikkelde handelingen ontzeggen, die een bepaalde wil aantonen om in een bepaalde zin en naar omstandigheden te handelen. Er bestaat dus bij hen een soort van intelligentie, waarop de uitoefening zich meer uitsluitend tot de middelen om in hun fysische

behoefden en ja hun instandhouding te voorzien, concentreert. Bij hen geen schepping, geen vooruitgang. Hoe groot ook de kunst moge zijn die wij in hun werken bewonderen, doen zij wat zij vroeger deden ook nu nog. Niet beter noch slechter. In bepaalde standvastige en onveranderlijke vormen. Het jong, afgezonderd gehouden van de dieren van zijn soort, maakt niettemin zijn nest naar hetzelfde model, zonder dat men hem dit geleerd heeft. Indien bepaalde dieren vatbaar zijn om een zekere opvoeding te ontvangen, zijn zij hun intellectuele ontwikkeling, die altijd binnen beperkte grenzen besloten blijft, verschuldigd aan de inwerking van de mens op een buigzame natuur. Want er bestaat geen vooruitgang, die van henzelf uitgaat, maar alle vooruitgang is bij hen van voorbijgaande aard en zuiver individueel. Als het dier wederom aan zichzelf overgelaten wordt, keert het spoedig terug binnen de grenzen die hem door de natuur aangewezen zijn.

594. Hebben de dieren een taal?

“Indien u daarmee een taal door woorden en lettergrepen gevormd verstaat, nee. Maar bedoelt u daarmee een middel om zich door elkaar te doen verstaan, ja. Zij zeggen elkaar veel meer dan u veronderstelt. Maar hun taal is, evenals hun gedachte, tot hun behoeften beperkt.”

- Er zijn dieren, die geen geluid geven. Het lijkt erop dat deze geen taal hebben?

“Zij begrijpen elkaar door andere middelen. Hebt u mensen dan niets anders dan de stem, om elkaar iets vertellen? En de doofstomme dan, hoe denkt u daarover?”

De dieren die in groepen leven, bezitten de middelen om elkaar te waarschuwen en hun gevoelens mede te delen. Denkt u dat de vissen elkaar onderling niet verstaan? De mens heeft dus niet uitsluitend het voorrecht een taal te bezitten, maar die van de dieren is instinctmatig en beperkt tot de kring waarin hun behoeften en denkbeelden besloten zijn. Die van de mens is voor perfectie vatbaar en voegt zich naar alle denkbeelden die zijn intelligentie bedenken kan.”

De vissen moeten inderdaad evenals de zwaluwen, die grote aantallen verhuizen en aan de gids die hen geleid gehoorzamen, een middel bezitten om elkaar te kunnen waarschuwen, begrijpen en met elkaar te kunnen overleggen. Misschien is het door een scherper gezicht, dat hen veroorlooft de tekenen die zij elkaar geven, te zien. Misschien ook is het water de overbrenger van bepaalde trillingen. Hoe het ook zij, het is ontegenzeggelijk dat zij even goed als alle andere dieren zonder stem, die

gemeenschappelijk enige bezigheid verrichten, een middel bezitten waardoor zij elkaar verstaan. Als men dit weet, moet men zich dan verwonderen dat de Geesten zich onderling mededelingen kunnen doen zonder daartoe een taal van woorden en lettergrepen nodig te hebben? (Zie 282).

595. Hebben de dieren bij hun handelingen een vrije wil?

“Het zijn niet slechts werktuigen, zoals u denkt, maar hun vrijheid van handelen beperkt zich tot hun behoeften en kan niet met die van de mens vergeleken worden. Zij staan ver beneden de mens en hebben niet dezelfde plichten te vervullen. Hun vrijheid is beperkt tot de handelingen van het stoffelijke leven.”

596. Waar komt die aanleg vandaan die sommige dieren hebben, om de taal van de mens na te bootsen? En hoe komt het dat men die aanleg het meeste bij de vogels en niet bij voorbeeld bij de apen vindt, die een bouw hebben die het meest met die van de mens overeenkomt?

“Door de bijzondere inrichting van de geluidsorganen welke door het instinct van nabootsing begunstigd wordt. De apen bootsen de gebaren na en sommige vogels doen stemmen na.”

597. Als de dieren een intelligentie bezitten, die hen een zekere vrijheid van handelen geeft, bestaat er dan ook bij hen een van de stof onafhankelijk beginsel?

“Ja, en die het lichaam overleeft.”

- Is dit beginsel een ziel zoals die van de mens?

“Het is ook een ziel, als u wilt. Dit hangt af van de zin die men aan dat woord hecht. Maar de ziel is een mindere dan die van de mens. Tussen de ziel van het dier en die van de mens bestaat er een even grote afstand, als tussen de ziel van de mens en God.”

598. Behoudt de ziel van het dier na zijn dood zijn individualiteit en zijn zelfbewustzijn?

“Zijn individualiteit wel, maar niet het bewustzijn van zijn eigen ik. Het intelligente leven blijft in latente toestand.”

599. Heeft de ziel van het dier de keuze om zich bij voorkeur in het een of in het ander dier te incarneren?

“Nee, zij heeft geen eigen vrij wil.”

600. Verkeert de ziel van het dier, als die het lichaam overleeft, evenals die van de mens, in een staat van omdoling?

“Het is een soort van omdoling, aangezien zij niet met een lichaam verenigd is, maar het is geen omdolende Geest. De omdolende Geest is een denkend wezen: denkend en handelend naar eigen vrije wil. De ziel van het dier bezit dit vermogen niet. Het is het zelfbewustzijn dat de voornaamste eigenschap van de Geest is. De Geest van het dier wordt na zijn dood door de Geesten, die daarmee belast zijn, geclassificeerd, en bijna onmiddellijk weer gebruikt. Hij heeft geen gelegenheid om in aanraking met andere schepsels te komen.”

601. Volgen de dieren evenals de mens een steeds vooruitgaande wet?

“Ja, daarom zijn de dieren op de verhevene werelden waar de mensen ook meer gevorderd zijn, dit ook. Zij hebben daar meer ontwikkelde middelen van gemeenschap met elkaar, maar zijn dat altijd minder dan de mensen en aan deze mensen ondergeschikt. Zij zijn daar voor de mens: dienaren die met intelligentie begaafd zijn.”

Dit is niet vreemd. Laten wij veronderstellen dat onze meest intelligente dieren, bijvoorbeeld de hond, de olifant, het paard, ingericht waren om handenarbeid te kunnen verrichten. Wat zouden zij dan niet onder leiding van de mens kunnen verrichten?

602. Gaan de dieren, evenals de mensen, vooruit ten gevolge van hun wil of door de kracht van de dingen?

“Door de kracht van de dingen. Daarom bestaat er voor hen geen boetedoening.”

603. Kennen de dieren op de verhevene werelden God?

“Nee, de mens is voor hen een God, zoals vroeger de Geesten voor de mensen goden geweest zijn.”

604. Aangezien de dieren, zelfs in de verbeterde toestand, in welke zij zich op de verheven werelden bevinden, nog altijd beneden de mens blijven, zou daaruit voortvloeien, dat God intellectuele wezens geschapen heeft, gedoemd, om eeuwig in die lage stand te verblijven?

Dit schijnt in tegenspraak te zijn met de eenheid van inzicht en vooruitgang, die men in al Zijn werken opmerkt.

“Alles in de natuur is aan elkaar verbonden door banden, die u nog niet vatten kunt. De schijnbaar meest onvereenigbare dingen, hebben raakvlakken welke de mens in zijn tegenwoordige staat nooit zal kunnen begrijpen. Hij kan ze door inspanning van zijn intelligentie vermoeden, maar niet voordat deze intelligentie geheel ontwikkeld en geheel van de vooroordelen van de hoogmoed en onwetendheid bevrijd zal zijn, zal het hem mogelijk worden duidelijk Gods werk te kunnen inzien. Tot dat moment zullen zijn beperkte denkbeelden hem de dingen uit een bekrompen en kleingeestig oogpunt doen beschouwen. Weet dat God niet met zichzelf in tegenspraak kan komen en dat alles in de natuur in overeenstemming is met de algemene wetten, die nooit van de verheven Wijsheid van de Schepper afwijken.”

- De intelligentie is dus een algemeen eigendom, een raakvlak tussen de zielen van de dieren en die van de mens?

“Ja, maar de dieren bezitten alleen de intelligentie van het stoffelijke leven. Bij de mens schenkt de intelligentie het zedelijke leven.”

605. Als men alle raakvlakken, die er tussen de mens en de dieren bestaan, nagaat, zou men dan niet gerechtigd zijn te geloven dat de mens twee zielen heeft? De dierlijke en de Geestelijke? En dat indien hij de laatste niet had, hij zou kunnen leven, maar slechts als het dier. Met andere woorden, dat het dier een wezen is in alles gelijk aan de mens, minus de Geestelijke ziel? Waaruit dan zou voortvloeien dat de goede en slechte neigingen van de mens het gevolg zijn van de overmacht, die een van de twee zielen uitoefent?

“Nee, de mens heeft geen twee zielen. Maar het lichaam bezit natuurdriften, die het gevolg van de gewaarwordingen van de organen zijn. Er bestaat in hem slechts een dubbele natuur: de dierlijke en de Geestelijke. Door zijn lichaam deelt hij in de natuur van de dieren en in hun neigingen. Door zijn ziel in die van de Geesten.”

- Dus behalve de onvolmaaktheden, die de Geest moet afleggen, dient hij ook nog tegen de invloed van de stof te strijden?

“Ja, hoe lager hij staat, des te nauwer zijn de banden die de Geest met het lichaam verbinden, aangehaald. Merkt u dit niet op? Nee, de mens bezit geen twee zielen.

De ziel is bij ieder wezen altijd uniek. De ziel van het dier en die van de mens zijn geheel verschillend, zodat de ziel van de ene het lichaam dat voor de andere geschapen is, niet bezielen kan. Maar zelfs al heeft de mens geen dierlijke ziel, die hem door haar hartstochten met de dieren gelijkstelt, dan bezit hij toch een lichaam, dat hem dikwijls tot de dieren verlaagt. Want zijn lichaam is een wezen dat met vitaliteit is begiftigd en neigingen bezit, die niet intelligent zijn en tot de toewijding van zijn instandhouding beperkt zijn.”

Als de Geest zich in het lichaam van de mensen incarneert, brengt hij hem het intellectuele en zedelijke beginsel aan, dat hem boven de dieren verheft. De twee naturen van de mensen zijn twee afzonderlijke bronnen voor zijn hartstochten: die uit de neigingen van de dierlijke natuur en die uit de onreinheid van de Geest, waarvan hij de incarnatie is, voortkomen en die min of meer met de grofheid van de dierlijke neigingen sympathiseren. De Geest bevrijdt zich langzamerhand van de invloed van de stof door zich te reinigen. Als hij zich onder die invloed bevindt, nadert hij het redeloze dier. Als hij van die invloed bevrijd is, verheft hij zich tot zijn ware bestemming.

606. Waaruit putten de dieren het intelligente beginsel, dat de bijzondere soort van ziel, die hen bezielt, samenstelt?

“Uit het universele intelligente element.”

- De intelligentie van de mens en van het dier vinden dus hun oorsprong in één uniek beginsel?

“Ongetwijfeld, maar bij de mens heeft zij een verwerking ondergaan, die haar boven die, die het dier bezielt, verheft.”

607. Er is gezegd dat de ziel van de mens, bij haar ontstaan, in de staat die men bij het lichaam kindsheid noemt, verkeert, dat haar intelligentie nauwelijks ontloken is, en dat zij beproeft te leven (zie 190). Waar brengt de ziel deze eerste toestand door?

“In een opvolgende reeks van levens, die het tijdperk, dat u mensheid noemt, voorafgaan.”

- De ziel schijnt dus het intelligente beginsel van de mindere wezens van de schepping geweest te zijn?

“Hebben wij u niet gezegd dat alles in de natuur aan elkaar verbonden is en naar eenheid tracht? Het is in die wezens, die u op verre na niet allemaal kent, dat het intelligente beginsel zich ontwikkelt, zich langzaam individualiseert, en zoals wij dit reeds gezegd hebben, beproeft te leven. Het is in zeker opzicht een voorbereidende arbeid zoals de kieming, ten gevolge van welke het intelligente beginsel een verandering ondergaat en Geest wordt. Dan begint voor deze het tijdperk van de mensheid en met dit het bewustzijn van zijn toekomst, van het onderscheid tussen goed en kwaad en de verantwoordelijkheid voor zijn daden. Zoals na het tijdperk van de kindertijd de pubertijd, daarna de jeugd en eindelijk de rijpe leeftijd aanbreekt. Bovendien is er niets in zijn oorsprong wat voor de mens vernederend zou kunnen zijn. Vinden grote genieën zich vernederd, omdat zij een vormeloze foetus in de boezem van hun moeder geweest zijn? Als er iets is dat de mens vernederen kan, dan is het zijn minoriteit tegenover God en zijn onmacht om de diepte van Zijn besluiten en de wijsheid van de wetten te peilen, welke de harmonie in het heelal regelen. Erken de grootheid van God in die bewonderenswaardige harmonie, door welke in de natuur alles solidair is. Te geloven dat God iets zonder doel zou hebben kunnen maken en intelligente wezens zonder toekomst zou hebben kunnen scheppen, zou een godslastering zijn tegen Zijn goedheid, die zich over alle Zijn schepsels uitstrekt.”

- Begint het tijdperk van de mensheid op onze aarde?

“De eerste incarnatie als mens begint niet op deze aarde. Het tijdperk van de mensheid begint over het algemeen op nog mindere werelden. Dit is echter geen vaste regel en het zou kunnen gebeuren, dat een Geest vanaf het begin van zijn mensheid, in staat is om op aarde te leven. Dit gebeurt niet vaak en is meer een uitzondering.”

608. Heeft de Geest van de mens, na de dood, het bewustzijn van de levens, welke voor hem, het tijdstip van de mensheid zijn voorafgegaan?

“Nee, want het is slechts van dat ogenblik af dat voor hem het leven als Geest begonnen is. Hij herinnert zich zelfs ternauwernood zijn eerste

levens als mens, evenals de mens zich de eerste tijd van zijn kindertijd en nog veel minder de tijd, die hij in de boezem van zijn moeder doorgebracht heeft, herinnert. Daarom zeggen de Geesten u dat zij niet weten wat hun begin geweest is.” (Zie 78).

609. Behoudt de Geest, als die eenmaal het tijdperk van de mensheid ingetreden is, enige indruk van wat hij voor die tijd was? Dat wil zeggen van de staat waarin hij verkeerde, gedurende het tijdstip, dat men het vóórmenselijke tijdperk zou kunnen noemen?

“Dit hangt af van de afstand, die de twee tijdperken van elkaar gescheiden heeft en van de gemaakte vorderingen. Gedurende enige generaties, kan er nog een min of meer duidelijke afspiegeling van de primitieve toestand blijven bestaan, want in de natuur gebeurt niets door plotselinge overgang. Er blijven altijd schakels over, die de uiteinden van de keten van de wezens en gebeurtenissen met elkaar verbinden. Maar die indrukken worden bij de ontwikkeling van de vrije wil uitgewist. De eerste vorderingen gaan langzaam, omdat zij nog niet door de wil ondersteund worden. Naarmate de Geest een meer volmaakt zelfbewustzijn verkrijgt wordt de vooruitgaande beweging sneller.”

610. De Geesten, die gezegd hebben dat de mens een afzonderlijk wezen in de scheppingsorde is, hebben zich dus vergist?

“Nee, maar de vraag was niet behoorlijk uiteengezet. Er bestaan bovendien dingen, die alleen op z’n tijd kunnen komen. De mens is inderdaad een afzonderlijk wezen, want hij bezit vermogens, die hem van alle andere onderscheiden en hij heeft bovendien een andere bestemming. Het menselijke geslacht is dat geslacht, dat God heeft uitverkoren voor de incarnatie van wezens, *die Hem kunnen kennen.*”

Zielsverhuizing

611. Is de gemeenschappelijke oorsprong van het intelligente beginsel van alle levende wezens niet de bevestiging van de leer van de zielsverhuizing?

“Twee dingen kunnen dezelfde oorsprong hebben en toch later niets op elkaar lijken. Wie zou de boom, zijn bladeren en vruchten

herkennen in de vormeloze kiem, die in de pit, waaruit de boom voortgekomen is, besloten ligt?

Van het ogenblik af dat het intelligente beginsel de vereiste trap van ontwikkeling om Geest te zijn bereikt heeft en het tijdperk van de mensheid is ingetreden, staat het in geen betrekking meer met zijn primitieve leven. En is het niet meer de ziel van de dieren, net zo min als de boom de pit is. In de mens is niets meer van het dier over, dan het lichaam en de driften, die door de invloed van het lichaam en van het instinct van zelfbehoud aan de stof eigen, ontstaan. Men kan dus niet zeggen dat deze of gene mens de incarnatie van de ziel van dit of dat dier is en daarom is de zielsverhuizing in de zin, waarin dit verstaan wordt, niet juist.”

612. Zou de Geest, die een mens bezielde heeft, zich in een dier kunnen incarneren?

“Dit zou een teruggang zijn en de Geest gaat niet achteruit. De waterstroom keert niet tot zijn bron terug.” (Zie 118).

613. Hoe verkeerd het denkbeeld, dat men zich van de zielsverhuizing maakt, ook zij, zou het dan toch niet het gevolg van een ingegeven innerlijk gevoel zijn van de verschillende levens van de mens?

“Dat ingegeven innerlijk gevoel vindt men in dat geloof evenals in vele andere terug, maar de mens heeft dat, evenals de meeste ingegeven denkbeelden, doen ontwaarden.”

De zielsverhuizing zou waar zijn, indien men door dat woord de vooruitgang verstond van de ziel uit een mindere tot een hogere staat, in welke zij, door zich te ontwikkelen, haar natuur vervormt. Maar zij is onjuist in de zin dat een onmiddellijke verhuizing uit het dier in de mens en omgekeerd, dat een denkbeeld van teruggang of vermenging impliceert. Deze vermenging tussen de wezens van die twee geslachten, gebeurt niet gedurende het lichamelijke leven en dit is een aanwijzing dat beide niet op een trap staan die met elkaar te verenigen is. En dit moet ook het geval met de Geesten, die hen bezielen. Indien dezelfde Geest ze beurtelings kon bezielen, zou dit een identiteit van natuur aantonen, die zich door de mogelijkheid van de stoffelijke voortplanting zou doen kennen. De reïncarnatie, die door de Geesten onderwezen wordt, is daarentegen gegrond op de opwaartse strevende natuur en op de vooruitgang van de mens in zijn eigen geslacht, waardoor hem niets van zijn waardigheid ontnomen wordt. Wat de mens verlaagt, is het

slechte gebruik, dat hij maakt van de vermogens die God hem geschonken heeft. Hoe het ook zij, de oudheid en algemeenheid van de leer van de zielsverhuizing en de voortreffelijkheid van de mannen, die die leer omhelsd hebben, bewijzen dat het beginsel van de reïncarnatie zijn oorsprong in de natuur zelf heeft. Het zijn dus veeleer argumenten in het voordeel dan in het nadeel van de leer.

Het aanvangspunt van de Geest is een van die vragen, die op het beginsel van de dingen betrekking hebben en tot Gods geheimen behoren. Het is de mens niet gegeven die op een absolute wijze te kennen, en hij kan in die opzicht, slechts gissingen wagen en meer of minder waarschijnlijke stellingen bouwen. Het is er verre van dat zelfs de Geesten alles weten. En over hetgeen hen onbekend is, kunnen ook zij een meer of minder verstandige mening koesteren. Zo denken bijvoorbeeld de Geesten niet allen op dezelfde wijze over de betrekking die tussen de mens en het dier bestaat. Volgens sommige Geesten zou de Geest niet eerder het menselijke tijdperk bereiken, dan na zich in de verschillende rangen van de mindere wezens van de schepping gevormd en geïndividualiseerd te hebben.

Volgens anderen, zou de menselijke Geest altijd tot het mensenras, zonder de dierenwereld doorlopen te hebben, behoord hebben. De eerste stelling heeft het voordeel een doel aan het bestaan van de dieren te verbinden, die op deze wijze de eerste schakels van de keten van de denkende wezens zouden vormen. De tweede komt meer met de waardigheid van de mens overeen en kan als volgt samengevat worden:

De onderscheiden soorten van dieren komen niet intellectueel de een uit de ander voort door de weg van de vooruitgang, zo wordt de Geest van de oester niet achtereenvolgens die van de vis, van de vogel of van het viervoetige of vierhandige dier. Iedere soort is zowel fysisch als zedelijk een absoluut type, waarvan elk individu naargelang de volkomenheid van zijn organen en de arbeid die hij in de verschijnselen van de natuur moet volbrengen, de som van het intellectuele beginsel, dat hij nodig heeft, aan de universele bron put, om die bij zijn dood aan de massa terug te geven.

Die van een meer gevorderde wereld dan de uwe (zie nr. 188), zijn eveneens bijzondere rassen, geschikt voor de behoeften van die werelden en voor de trap van ontwikkeling van de mensen die zij tot hulp moeten strekken, maar welke in het geheel niet, in de Geestelijke zin, uit die van de aarde voortspruiten. Met de mens is dit anders. Uit het fysische oogpunt beschouwd, vormt deze klaarblijkelijk een schakel tussen de levende wezens. Maar uit het zedelijke beschouwd, bestaat er tussen het dier en de mens opheffing van het verband. De mens bezit onverdeeld de Geest of ziel, goddelijke vonk, die hem zedelijkheidszin schenkt en die een

intellectuele ontwikkeling in zijn bereik stelt, die aan de dieren ontzegd is. Hij is in de mens het voornaamste, die vóór het lichaam bestond en het lichaam overleeft, met behoud van zijn individualiteit. Wat is de oorsprong van de Geest? Waar ligt zijn beginpunt? Vormt hij zich uit het geïndividualiseerde intelligente beginsel? Dit zijn allemaal geheimen, in welke het nutteloos zou zijn te trachten door te dringen en op welke men - zoals wij reeds gezegd hebben - niets anders dan systemen bouwen kan. Wat constant is en het gevolg van argumentatie en ervaringen is de overleving van de Geest, het behoud van zijn individualiteit na de dood, zijn vermogen tot vooruitgang, zijn gelukkige of ongelukkig staat, naargelang zijn weg van het goede en alle zedelijke waarheden, die een gevolg van dat beginsel zijn. En wat de geheimzinnige betrekkingen die er tussen de mens en het dier bestaan, aangaat, behoren die zoals wij dit reeds gezegd hebben tot de geheimen van God, zoals zovele andere dingen, waarvan de kennis onze vooruitgang weinig zou bevorderen en waarin het nutteloos zou zijn zich te verdiepen.

DERDE BOEK ZEDELIJKE WETTEN

Eerste Hoofdstuk

Goddelijke of natuurlijke wet

1. KARAKTER VAN DE NATUURLIJKE WET. 2. KENNIS VAN DE NATUURLIJKE WET. 3. GOED EN KWAAD. 4. VERDELING VAN DE NATUURLIJKE WET.

Karakter van de natuurlijke wet

614. Wat moet men onder natuurlijke wet verstaan?

“De natuurlijke wet is de wet van God. De enige ware voor het geluk van de mens. Zij leert hem wat de mens doen of niet doen moet en de mens is alleen ongelukkig, omdat hij van die wet afwijkt.”

615. Is Gods wet eeuwig?

“Zij is eeuwig en onveranderlijk evenals God zelf.”

616. Zou God de mensen in het ene tijdperk iets hebben kunnen voorschrijven dat Hij hen in een andere verboden heeft?

“God kan zich niet vergissen. Het zijn de mensen, die verplicht worden hun wetten te veranderen, omdat die onvolmaakt zijn. Maar Gods wetten zijn volmaakt. De harmonie, waardoor het stoffelijke en zedelijke Heelal geregeld wordt, is gegrondvest op de wetten, die God van alle eeuwigheid vastgesteld heeft.”

617. Wat zijn de onderwerpen die de goddelijke wetten omvatten? Hebben zij alleen betrekking op het zedelijke gedrag?

“Alle wetten van de natuur zijn goddelijke wetten, omdat God de maker van alle dingen is. De geleerde bestudeert de wetten van de stof, de deugdzame mens die van de ziel en brengt dezelfde wetten in toepassing.”

- Is het de mens gegeven die allebei te doorgronden?

“Ja, maar hiertoe is één leven niet voldoende.”

Wat zijn inderdaad een aantal jaren om al datgene te verkrijgen wat het volmaakte wezen vormt, als men zelfs alleen de afstand in aanmerking neemt die de wilden van de beschaafde mensen scheidt. Het langst mogelijke leven is daartoe onvoldoende. En nog veel meer als dat leven, zoals dit bij zo velen het geval is, verkort wordt.

Onder de goddelijke wetten regelen enige de beweging en de onderlinge betrekking van de dode stof. Dat zijn de fysische wetten; hun studie behoort tot het domein van de wetenschap.

De andere betreffen in het bijzonder de mens in betrekking tot zichzelf en tot God en zijn naasten. Zij beoatten de regels voor het leven van het lichaam, zowel als voor het leven van de ziel: dit zijn de zedelijke wetten.

618. Zijn de goddelijke wetten dezelfde voor alle werelden?

“Ons verstand zegt ons dat die voor de natuur van iedere wereld geschikt en aan de trap van ontwikkeling van de wezens, die die wereld bewonen, evenredig moeten zijn.”

Kennis van de natuurlijke wet

619. Heeft God aan alle mensen de middelen gegeven om zijn wet te kennen?

“Allen kunnen die kennen, maar niet allen begrijpen die. Zij, die haar het beste kennen, zijn de deugdzame mensen en degenen die deze wet willen nastreven. Echter allen zullen haar ooit kennen, want de volmaaktheid moet bereikt worden.”

De rechtvaardigheid van de verschillende incarnaties van de mens is een gevolg van dit beginsel omdat zijn intelligentie met ieder nieuw leven toeneemt en hij beter inziet wat goed en kwaad is. Indien alles door hem in een leven moest worden volbracht, wat zou dan het lot van zoveel miljoenen wezens zijn, die dagelijks in de toestand van lichamelijke en zedelijke verbastering van de wilde staat of in de duisternis van de onkunde sterven, zonder dat het van hun heeft afgehangen om verlicht te worden? (zie 171 en 222).

620. Begrijpt de ziel voor haar vereniging met het lichaam, beter Gods wet dan na haar incarnatie?

“Zij begrijpt die naarmate de graad van volmaaktheid die zij bereikt heeft en behoudt daarvan na haar verbinding met het lichaam, de intuïtieve herinnering. Maar de slechte neigingen van de mens doen haar die dikwijls weer vergeten.”

621. Waar staat de wet van God geschreven?

“In het geweten.”

- Indien de mens Gods wet in zijn geweten met zich meedraagt, welke noodzaak bestond er dan hem die te openbaren?

“De mens had die vergeten en miskend: God heeft gewild dat hij zich die zou herinneren.”

622. Heeft God aan bepaalde mensen de zending opgedragen om Zijn wet te openbaren?

“Ja, zeer zeker. Altijd hebben mensen deze opdracht ontvangen. Het zijn verheven Geesten, geïncarneerd met het doel om de mensheid vorderingen te doen maken.”

623. Vergissen zij, die beweren de mensen in Gods wet te onderwijzen, zich niet soms en zijn ze niet dikwijls door valse beginselen op een dwaalspoor gebracht?

“Zij die niet door God geïnspireerd waren en uit eerzucht een zending die hun niet opgedragen was, op zich genomen hadden, hebben de mensen zeker op het dwaalspoor kunnen brengen. Omdat het uiteindelijk echter mensen van groot vernuft waren, vindt men zelfs onder de dwalingen die zij onderwezen hebben, dikwijls grote waarheden.”

624. Wat is het karakter van de ware profeet?

“De ware profeet is een rechtschapen mens die door God geïnspireerd wordt. Men kan hem aan zijn woorden en aan zijn daden herkennen. God kan niet door de mond van de leugenaar spreken om waarheid te verkondigen.”

625. Wat is het volmaaktste individu, dat God aan de mens als gids en voorbeeld gegeven heeft?

“Kijk naar Jezus.”

Jezus is voor de mens het individu van de zedelijke volmaaktheid die de mensheid op aarde bereiken kan. God biedt ons die als het volmaaktste voorbeeld aan en de leer die hij onderwezen heeft, is de zuiverste uitdrukking van Zijn wet, omdat hij door de goddelijke geest bezielde was en het reinste wezen geweest is dat ooit op aarde is verschenen. Indien sommigen van hen, die meenden de mensheid in Gods wet te onderwijzen, dit dikwijls door verkeerde beginselen op het dwaalspoor hebben gebracht, komt dit doordat zij zichzelf door te aardse denkbeelden hebben laten beheersen en omdat zij de wetten, die tot regeling van de voorwaarden van het zielenleven dienen, verward hebben met die, die het lichamelijke leven regelen. Velen hebben voor goddelijke wetten uitgegeven wat niets anders dan menselijke wetten waren, die alleen tot bevrediging van hun hartstochten en om over de mensen te kunnen heersen, in het leven geroepen waren.

626. Zijn de goddelijke en natuurlijke wetten, alleen door Jezus aan de mensen verkondigd? En heeft Jezus er alleen door intuïtie kennis van gedragen?

“Hebben wij niet gezegd dat die wetten overal geschreven staan? Alle mensen dus, die over de wijsheid hebben nagedacht, hebben ze dus kunnen begrijpen en die vanaf de oudste tijden kunnen onderwijzen. Niettegenstaande hun onvolledig onderwijs hebben zij de grond kunnen bereiden om het zaad te ontvangen. Doordat de goddelijke wetten in het boek van de natuur gegrift staan, heeft de mens die van het ogenblik af dat hij ze heeft willen zoeken, kunnen vinden. Daarom zijn de voorschriften die zij huldigen, te allen tijde door de rechtschape mensen verkondigd. Dat is ook de reden dat men er de zedelijke beginselen bij alle volken, die de barbaarsheid ontgroeid zijn, van terug vindt, hoewel in onvolmaakt vorm en door onwetendheid en bijgeloof verbasterd.”

627. Indien Jezus de ware wetten van God onderwezen heeft, welk nut heeft dan het onderwijs dat de Geesten geven? Hebben zij ons nog iets meer te leren?

“De woorden van Jezus waren dikwijls zinnebeeldig en werden in de vorm van gelijkenissen uitgesproken, omdat Hij die naar tijd en plaats inrichtte. Tegenwoordig moet de waarheid voor allen duidelijk zijn. Die wetten moeten goed verklaard en ontwikkeld worden, want er bestaan zo weinig mensen die ze begrijpen, en nog veel minder die ze toepassen. Onze missie is, de ogen en de oren te treffen, om de

hoogmoedige te beschamen en de huichelaars, dat zijn degenen die het uiterlijk van de deugd aannemen om hun schandelijke daden daarachter te verbergen, te ontmaskeren. Het onderwijs van de Geesten moet duidelijk en vrij van dubbelzinnigheden zijn, opdat niemand onwetendheid zou kunnen voorwenden, opdat iedereen dit zou kunnen beoordelen en door zijn verstand er de waarde van zou kunnen begrijpen. Wij zijn belast om de weg te bereiden voor het rijk van het goede door Jezus aangekondigd. Daarom moet het niet kunnen dat iedereen de wet van God in zijn eigen belang uitlegt, noch de betekenis kan verdraaien van een wet die één en al liefde en barmhartigheid is.”

628. Waarom is de waarheid niet altijd onder het bereik van allen gesteld?

“Alles moet op zijn tijd komen. De waarheid is als het licht: men moet er langzamerhand aan wennen, anders wordt men er door verblind.

Nooit nog is het gebeurd dat God het toestond dat de mens zulke volledige en leerrijke mededelingen ontving, als die, welke hem tegenwoordig gegund worden te ontvangen.

In lang verleden tijden waren er alleen, zoals u bekend is, een aantal individuen, die in het bezit waren van hetgeen zij als een heilige wetenschap beschouwden en die daarvan een geheim voor de, volgens hen goddelozen, maakten. Nu moet het u, door uw kennis van de wetten die deze verschijnselen beheersen, gemakkelijk zijn te begrijpen, dat zij alleen enige, hier en daar verspreid liggende waarheden onder een dubbelzinnige en meestal op zinnebeeldige wijze voorgedragen geheel, ontvingen. Er bestaat echter voor de leergierige mens niet een oud filosofisch stelsel, niet een traditie, niet een godsdienst, die te verwaarlozen is, want men vindt in allemaal, de kiemen van grote waarheden, die, niettegenstaande zij met elkaar in tegenspraak zijn en hier en daar onder een menigte bijzaken die elke grondslag missen verspreid liggen, zeer gemakkelijk zijn te onderscheiden. Zij zijn te onderscheiden door de sleutel, die het spiritisme u tot talrijke zaken in handen geeft, die u tot nu toe als zonder reden van bestaan voorkwamen en welke werkelijkheid u nu op een onomstotelijke wijze is aangetoond. Laat dus niet na, om in deze verschillende bouwstoffen, onderwerpen tot studie te putten. Zij zijn er zeer rijk aan en kunnen daadkrachtig aan uw onderricht meewerken.”

Goed en kwaad

629. Welke definitie kan men van de moraal geven?

“De moraal is het richtsnoer voor een goed gedrag, dat wil zeggen om goed van kwaad te onderscheiden. Zij is op de observatie van Gods wet gegrond. De mens gedraagt zich goed, als hij alles wat hij doet, ter wille van het goede en voor het welzijn van allen doet, want dan volgt hij Gods wet op.”

630. Hoe kan men goed van kwaad onderscheiden?

“Goed, is alles wat in overeenstemming met Gods wet is en kwaad is alles wat daarvan afwijkt. Dus is goed doen, zich gedragen naar Gods wet: kwaad doen is die wet schenden.”

631. Heeft de mens in zichzelf de middelen om te onderscheiden wat goed en kwaad is?

“Ja, als hij in God gelooft en het onderscheid weten wil. God heeft hem het verstand gegeven om het ene van het andere te kunnen onderscheiden.”

632. Kan de mens, die aan dwaling onderhevig is, zich niet in de beoordeling van wat goed of kwaad is, vergissen, en geloven dat hij goed doet, als hij in werkelijkheid kwaad doet?

“Jezus heeft het u gezegd: “Zie wat u zou willen dat anderen u deden of zou wensen dat zij u niet deden”. Dat is alles. U zult dan niet dwalen.”

633. De regel ter beoordeling van goed en kwaad, die men de wet van *wederkerigheid* of van *solidariteit* zou kunnen noemen, kan niet op het persoonlijke gedrag van de mens tegenover zichzelf toegepast worden. Vindt hij een regel voor dat gedrag en een veilige gids, in de natuurlijke wet?

“Als u te veel eet, dan doet u dat kwaad. Welnu! Het is God, die u de maat van wat voor u nodig is, aangeeft. Als u die maat overschrijdt, wordt u gestraft. Zo is het met alles. De natuurlijke wet schrijft de mens de grenzen voor van zijn behoeften. Als hij die overschrijdt, wordt hij door smartgevoel gestraft. Indien de mens bij alles naar de stem luisterde, die hem *genoeg* toeroept, zou hij aan de meeste kwalen ontsnappen, waar hij de natuur de schuld van geeft.”

634. Waarom ligt het kwaad in de aard van de dingen? Ik spreek van het zedelijke kwaad. Kon God de mensheid niet in een betere toestand geschapen hebben?

“Wij hebben u dit reeds gezegd: de Geesten zijn eenvoudig en onwetend geschapen. (zie 115).

laat aan de mens de keuze van de weg die hij wil inslaan. Het is des te erger voor hem als hij de slechte kiest. Zijn bedevaart zal dan langer duren. Indien er geen bergen waren, zou de mens niet kunnen begrijpen dat men klimmen en dalen kan en indien er geen rotsen waren, zou hij niet kunnen begrijpen dat er harde lichamen bestaan. Het is nodig dat de Geest ervaring opdoet en om die te verkrijgen, moet hij het goede en het kwade kennen, het is daarvoor dat er vereniging van ziel en lichaam bestaat.” (zie 119).

635. Door de verschillende maatschappelijke toestanden ontstaan er nieuwe behoeften, die niet voor alle mensen dezelfde zijn. Het komt ons dus voor, dat de natuurlijke wet geen algemeen eenvormige richtsnoer is?

“Deze verschillende toestanden liggen in de natuur en zijn in overeenstemming met de wet van vooruitgang. Dit verhindert echter de eenheid van de natuurlijke wet niet, die is op alles toepasselijk.”

De voorwaarden van bestaan voor de mens veranderen naar tijd en plaats. Daaruit vloeien voor hem verschillende behoeften en maatschappelijke toestanden voort, die door die behoeften in het leven geroepen worden. Aangezien die verscheidenheid in de orde van de dingen ligt, is zij in overeenstemming met Gods wet en is deze wet in beginsel daarom niet minder uniek. Het intellect moet de echte van de kunstmatige of conventionele behoeften weten te onderscheiden.

636. Is goed en kwaad voor alle mensen volstrekt hetzelfde?

“Gods wet is dezelfde voor iedereen. Maar het kwaad hangt voornamelijk af van de wil om dit te plegen. Het goede is altijd goed, het kwade blijft altijd kwaad, wat ook de toestand van de mens is. Het verschil ligt in de graad van verantwoordelijkheid.“

637. Is de wilde, die door zijn natuurdrijf mensenvlees eet, misdadig?

“Ik heb gezegd dat het kwaad van de wil afhangt. Welnu! De mens wordt schuldiger naarmate hij beter weet wat hij doet.”

Goed en kwaad verkrijgt door de bijkomende omstandigheden een relatieve waarde. De mens begaat vaak vergissingen, die ofschoon zij de gevolgen zijn van de verhouding waarin hij door de maatschappij geplaatst is, desniettemin afkeurenswaardig zijn. Maar de verantwoordelijkheid is evenredig aan de middelen die hij bezit om goed van kwaad te kunnen onderscheiden. Op die wijze is een verlicht mens, die een eenvoudige onrechtvaardigheid begaat, in Gods ogen veel schuldiger dan de onwetende wilde die zijn natuurdriften opvolgt.

638. Het kwaad schijnt soms een gevolg te zijn van de drang van de dingen, zoals de noodzakelijkheid om te vernielen, die wij zelfs op onze naasten moeten toepassen. Kan men in een dergelijk geval zeggen dat Gods wet geschonden wordt?

“Hoewel het een noodzaak is, blijft het toch kwaad. Maar die noodzakelijkheid verdwijnt, naarmate de ziel, door van het een leven in het andere over te gaan, zich reinigt. En dan is de mens wanneer hij dit pleegt, des te misdadiger, omdat hij het dan beter begrijpt.”

639. Is het kwaad dat wij doen niet vaak het gevolg van de toestand, waarin wij door de andere mensen geplaatst worden? Wie zijn in dat geval de schuldigen?

“Het kwaad komt altijd ten laste van degene, die er de oorzaak van is. Zo is de mens, die tot kwaaddoen gedreven wordt door de toestand, waarin hij door zijn natuurgenoten geplaatst wordt, minder schuldig dan zij, die er de oorzaak van waren. Want iedereen zal de straf dragen; niet alleen van het kwaad dat hijzelf gedaan heeft, maar ook van dat, waartoe hij de aanzet toe gegeven heeft.”

640. Is degene, die zelf geen kwaad doet, maar voordeel uit het kwaad van anderen trekt, even misdadig als de kwaaddoener zelf?

“Het is alsof hijzelf het kwaad deed. Er voordeel uit te trekken is er medeplichtig aan zijn. Hij zou zelf wellicht voor de uitvoering teruggedeinsd zijn, maar, indien hij, als de daad eenmaal gepleegd is, er gebruik van maakt, is dit omdat hij die goedkeurt en omdat hij die zelf gepleegd zou hebben, indien hij dit had gekund of als hij *dit had durven* doen.”

641. Is de begeerte naar het kwaad, even berispelijk als het kwaad zelf?

“Dat hangt van omstandigheden af. Er bestaat deugd als men uit eigen beweging aan het kwaad dat men begeert, weerstand biedt. Vooral als men in de mogelijkheid verkeert om aan die begeerte te voldoen. Is het alleen omdat de gelegenheid tot de uitvoering ons ontbreekt, dan is men misdadig.”

642. Is het voldoende geen kwaad te doen om Gods goedkeuring te krijgen en zijn toekomstig lot te verzekeren?

“Nee, u moet naar de mate van uw krachten, goed doen. Want iedereen zal zich moeten verantwoorden over het kwaad, dat veroorzaakt zal zijn door het *nalaten van het goede, dat hij had kunnen doen.*”

643. Zijn er mensen die door de toestand, waarin zij verkeren, niet in de mogelijkheid zijn goed te doen?

“Er is niemand die geen goed zou kunnen doen. Alleen de egoïst vindt daartoe nooit gelegenheid. Om gelegenheid te vinden om goed te doen, is het alleen nodig in aanraking met andere mensen te zijn en iedere dag van het leven biedt daartoe gelegenheid aan iedereen, die niet door baatzucht verblind is. Want goed doen is niet alleen mild zijn, maar het is in de mate van uw vermogen, telkens van nut te zijn, als uw hulp nodig kan zijn.”

644. Is de omgeving, waarin sommige mensen geplaatst zijn, niet voor hen de eerste bron van vele ondeugden en misdaden?

“Ja, maar ook dit is een beproeving die door de Geest zelf in zijn toestand van vrijheid uitgekozen is. Hij heeft zich aan de verleiding willen blootstellen, om de verdienste van de weerstand te verkrijgen.”

645. Als de mens, als het ware door een sfeer van slechtheid omringd is, wordt hij dan niet op een bijna onweerstaanbare wijze door het kwaad meegesleept?

“Meegesleept, ja, maar niet op een onweerstaanbare wijze. Want te midden van die slechte omgeving vindt u vaak grote deugden. Het zijn Geesten, die de kracht hebben gehad weerstand te bieden en aan wie tegelijkertijd de zending is opgedragen om een invloed ten goede op hun natuurgelovigen uit te oefenen.”

646. Is de verdienste van het goede dat men doet, van bepaalde omstandigheden afhankelijk? Met andere woorden: bestaan er verschillende trappen van verdienste in het goede?

“De verdienste van het goede ligt in de beletselen die men overwinnen moet. Er bestaat geen verdienste in het doen van het goede, als dit zonder moeite en zonder dat het iets kost gedaan kan worden. God houdt meer rekening met de arme, als deze zijn enige stukje brood met een ander deelt, dan de rijke, die slechts van zijn overvloed geeft. Jezus heeft dit bij gelegenheid van de penning van de weduwe gezegd.”

Verdeling van de natuurlijke wet

647. Ligt de gehele wet van God opgesloten in het grondbeginsel van liefde tot de naaste door Jezus onderwezen?

“Zeker. Die grondregel omvat alle plichten van de mensen onderling, maar men moet hen die leren toepassen anders zullen zij die verwaarlozen, zoals zij dat tegenwoordig doen. Bovendien omvat de natuurlijke wet alle omstandigheden van het leven en deze grondregel is er slechts een gedeelte van. De mens heeft bepaalde regels nodig. Te algemene of te onbepaalde voorschriften laten te veel gelegenheid voor verschillende interpretaties.”

648. Hoe denkt u over de verdeling van de natuurlijke wet in tien groepen, die de volgende wetten bevatten: aanbidding, arbeid, voortplanting, instandhouding, vernieling, samenleving, vooruitgang, gelijkheid, vrijheid en tot slot, rechtvaardigheid, liefde en barmhartigheid?

“Deze verdeling van Gods wet in tien afdelingen is die van Mozes en kan alle omstandigheden van het leven omvatten, wat noodzakelijk is. U kunt die dus volgen, ofschoon zij evenmin als ieder andere classificatie (die allemaal van het standpunt waaruit men iets beschouwt, afhankelijk zijn) absoluut is. De laatste wet is de voornaamste. Door die wet kan de mens in het Geestelijke leven spoediger vorderingen maken, want die wet vat alle andere samen.”

Tweede Hoofdstuk

Wet van aanbidding

1. DOEL VAN DE AANBIDDING. 2. UITERLIJKE AANBIDDING.
3. BESCHOUWEND LEVEN 4. HET GEBED. 5. POLYTHEÏSME.
6. OFFERANDEN.

Doel van de aanbidding

649. Waarin bestaat de aanbidding?

“Het is de verheffing van de gedachte tot God. Door de aanbidding brengt men zijn ziel nader tot Hem.”

650. Is de aanbidding het gevolg van een aangeboren gevoel of van genoten onderwijs?

“Van aangeboren gevoel, zoals dat van de Godheid. Het bewustzijn van zijn zwakheid dringt de mens om zich neer te buigen voor degene, die hem beschermen kan.”

651. Zijn er volken, die het geheel aan alle gevoel van aanbidding ontbreekt?

“Nee, want er is nooit een volk geweest dat geheel uit atheïsten bestond. Allen begrijpen dat er boven hen een hoger wezen bestaat.”

652. Kan men de aanbidding beschouwen als ware haar oorsprong in de natuurlijke wet?

“Zij is in de natuurlijke wet, omdat zij het gevolg van een aangeboren gevoel bij de mens is. Daarom vindt men die bij alle volken, maar onder verschillende vormen.”

Uiterlijke aanbidding

653. Heeft de aanbidding uiterlijke vormen nodig?

“De ware aanbidding zetelt in het hart. Bedenk bij al uw daden altijd dat een Meester u gadeslaat.”

- Is de uiterlijke aanbidding nuttig?

“Ja, als het geen ijdele schijnvertoning is. Het is altijd nuttig een goed voorbeeld te geven, maar degenen die het om vertoning te maken en uit eigenliefde doen, en wiens gedrag hun gewaande vroomheid tot een leugen maakt, geven eerder een slecht dan een goed voorbeeld. En zij doen meer kwaad dan zij wel denken.”

654. Geeft God de voorkeur aan degenen, die Hem op een bepaalde wijze aanbidden?

“God geeft aan hen, die hem uit de grond van hun hart en met oprechtheid, door het goede te doen en het kwade te vermijden, aanbidden, de voorkeur boven degenen, die menen Hem te vereren door uiterlijke vormen, die hen tegenover hun naasten niet beter maken.

Alle mensen zijn broeders en Gods kinderen. Hij roept allen die Zijn wetten opvolgen tot zich, wat ook de vorm moge zijn waarin zij hun gebeden tot Hem uitdrukken.

“Hij, die slechts het uiterlijke van de vroomheid bezit, is een hypocriet. Degene, bij wie de aanbidding slechts vertoning en in tegenspraak met zijn gedrag is, geeft een slecht voorbeeld.

Hij, die betuigt Christus te aanbidden en daarbij hoogmoedig, afgunstig en jaloers is, die meedogenloos, onverbiddelijk voor anderen, of voor wie de rijkdom van deze wereld het hoogste goed is, heeft, zeg ik u, zijn godsdienst op de lippen maar niet in zijn hart. God, die alles ziet, zal zeggen: Hij, die de waarheid kent, is door het kwaad, dat hij pleegt, honderdmaal misdadiger dan de onwetende wilde in de wildernis en zal naar die mate op de dag van de gerechtigdheid behandeld worden. Indien een blinde u in het voorbijgaan omver loopt, zult u hem excuseren; indien het een mens is, die goede ogen heeft, zult u u er over klagen, en u zult gelijk hebben.

Vraag dus niet of er een vorm bestaat, die meer of minder geschikt is, want dit zou wezen alsof men God wilde vragen of het Hem aangenamer is in deze of in gene taal aanbeden te worden. Ik zeg het u nogmaals: de lofzangen komen niet tot Hem, dan wanneer zij door het hart, tot Hem gezonden worden.”

655. Is het afkeurenswaardig om deel te nemen aan een godsdienstoefening, aan welke men niet uit de grond van zijn hart gelooft, als men dit uit vrees voor het oordeel van de mensen doet en om voor andersdenkenden geen voorwerp van ergernis te zijn?

“Het is de regel waar het hier om gaat, net als bij vele andere dingen. Hij die daarmee alleen bedoelt het geloof van anderen te eerbiedigen doet geen kwaad. Hij doet beter dan zij, die ze bespottelijk zouden trachten te maken, want dezen doen daardoor aan de barmhartigheid tekort. Maar hij, die de godsdienstoefeningen alleen tot bevordering van eigenbelang of uit eerezucht bijwoont, is verachtelijk zowel in Gods oog als in dat van de mensen. Degenen, die alleen om de goedkeuring van de mensen te verwerven het uiterlijk aannemen alsof zij zich voor God vernederen, kunnen aan God niet welgevallig zijn.”

656. Is de gemeenschappelijke aanbedding te verkiezen boven de individuele?

“De mensen die door gemeenschap van gedachten en gevoelens bij elkaar zijn, hebben meer kracht om de goede Geesten tot zich te roepen. Hetzelfde is het geval als zij zich verenigen om God te aanbidden. Maar geloof daarom niet dat de individuele aanbedding daarom minder goed is, want iedereen kan God aanbidden door aan Hem te denken.”

Beschouwend leven

657. Hebben de mensen die zich aan een beschouwende levenswijze wijden, die geen kwaad doen en alleen aan God denken, enige verdienste in Gods ogen?

“Nee. Want als zij geen kwaad doen, doen zij ook geen goed en zijn daardoor onnuttig. Bovendien is het feit dat ze geen goed doen, al een kwaad. God wil dat men aan Hem zal denken, maar Hij wil niet dat men uitsluitend aan Hem denkt, omdat Hij immers aan de mensen, plichten op aarde te vervullen heeft opgelegd. Degene, die zijn leven in bespiegelingen doorbrengt, doet niets dat enige verdienste in Gods ogen heeft, omdat hij geheel voor zichzelf leeft en zonder nut voor de mensheid is. God zal rechtvaardiging van hem vorderen van het goede, dat hij niet gedaan zal hebben.” (Zie 640).

Het gebed

658. Is het gebed welgevallig aan God?

“Als het uit het hart voorkomt is het gebed God altijd welgevallig, want de intentie is alles voor Hem. Het gebed, dat uit het hart vloeit, is te verkiezen boven dat u opleest, hoe mooi dat gebed ook is, als u het meer met de lippen dan met het hart uitspreekt. Het gebed is God welgevallig als het met geloof, innigheid en oprechtheid gedaan wordt. Maar geloof niet dat Hij getroffen zal worden door dat van de ijdele, hoogmoedige en baatzuchtige mens, tenzij het werkelijk een daad van oprecht berouw en waarachtige nederigheid is.”

659. Wat is het algemene karakter van het gebed?

“Het gebed is een daad van aanbidding. Tot God te bidden, is aan God denken, het is tot Hem naderen; het is zich in gemeenschap met Hem stellen. Men kan door bidden drie dingen bedoelen: loven, vragen en danken.”

660. Maakt het gebed de mensen beter?

“Ja, want degene, die met innigheid en vertrouwen bidt, is sterker tegen de verleiding van het kwaad en God zendt Goede Geesten tot hem om hem bij te staan. Deze bede wordt nooit afgewezen als het met oprechtheid gevraagd wordt.”

- Hoe komt het dat sommige mensen die veel bidden, niettemin een slechte aard hebben en jaloers, afgunstig, humeurig zijn, gebrek aan welwillendheid en toegevendheid bezitten en soms zelfs slecht zijn?

“Het voornaamste is niet om veel, maar wel om goed te bidden. Die mensen geloven dat de gehele verdienste in de lengte van het gebed bestaat en sluiten de ogen voor hun eigen gebreken. Het gebed is voor hen een bezigheid, een tijdverdrijf, maar niet *een onderzoek van henzelf*. Het is hier niet het middel maar de wijze, waarop het aangewend wordt, dat krachteloos is.”

661. Kan men succesvol tot God bidden ons onze misstappen te vergeven?

“God weet het goede van het kwaad te onderscheiden: het gebed bedekt de misstappen niet. Hij die aan God vergeving van zonden

vraagt, verkrijgt die niet dan wanneer hij zijn gedrag verandert. Goede daden zijn de beste gebeden, want daden hebben meer waarde dan woorden.”

662. Kan men succesvol voor anderen bidden?

“De Geest van degene, die bidt, handelt door zijn wil om het goede te doen.

Door het gebed trekt hij de goede Geesten aan, die dan tot het goede dat hij doen wil, meewerken.”

Wij bezitten door gedachten en wil, in onszelf, een vermogenskracht die zich veel verder dan onze lichamelijke sfeer uittrekt. Het gebed voor anderen is een handeling van die wil. Indien dit gebed vurig en oprecht is, kan het de goede Geesten te hulp doen snellen, teneinde degene voor wie men bidt, goede gedachten in te boezemen en de nodige kracht naar ziel en lichaam te geven. Maar ook hier is het gebed dat uit het hart voortkomt, alles; dat van de lippen niets.

663. Kunnen de gebeden die wij voor onszelf doen, de aard en de loop van onze beproevingen doen veranderen?

“Uw beproevingen zijn in Gods hand, en er zijn er, die tot het einde toe ondergaan moeten worden, maar God neemt op dat moment de gelatenheid waarmee die gedragen worden, in aanmerking. Door het gebed roept u de goede Geesten tot u die de kracht geven om uw beproevingen met gelatenheid te dragen en dan komen zij u minder zwaar voor. Wij hebben het al gezegd: als het goed gedaan wordt, is het gebed nooit onnuttig omdat het kracht geeft en dat is reeds een belangrijke uitwerking.

Help uzelf en God zal u helpen, dat weet u. God kan bovendien de orde van de natuur niet naar ieders wens veranderen, want wat u op uw kleingeestig standpunt en in uw kortstondig leven als een groot kwaad voorkomt, is dikwijls in de algemene wereldorde een groot goed. Hoeveel rampen zijn er bovendien niet, waarvan de mens door zijn onbedachtzaamheid of door zijn misstappen zelf de bewerker is! Hij wordt gestraft door datgene, waarin hij gezondigd heeft. Echter worden de redelijke wensen veel meer verhoord dan u wel denkt. U gelooft dat God niet naar u geluisterd heeft omdat Hij in uw belang geen wonder gedaan heeft, terwijl Hij u door zulke natuurlijke middelen helpt, dat zij als toeval of als het gevolg van de drang van de omstandigheden lijken.

Dikwijls ook en zelfs meestal, doet Hij bij u de nodige denkbeelden ontstaan om u zelf uit moeilijkheden te redden.”

664. Is het nuttig om voor de doden en voor lijdende Geesten te bidden? En zo ja, op welke wijze kunnen onze gebeden hen dan verlichting en verkorting van het lijden verschaffen? Bezitten onze gebeden de macht om Gods gerechtigheid te doen zwichten?

“Het gebed kan niet veranderingen in Gods besluiten als resultaat hebben, maar de ziel, waarvoor men bidt, voelt daardoor verlichting, omdat het een bewijs van deelneming is dat men hem schenkt, en de ongelukkige voelt zich altijd verlicht als hij liefderijke wezens vindt, die in zijn lijden deelnemen. Van de andere kant wekt men door het gebed bij hem het berouw op, en het verlangen om datgene te doen, waardoor hij gelukkig kan worden. En het is in die zin dat men, indien hij van zijn kant daartoe meewerkt, zijn lijden kan verkorten. Dat verlangen naar verbetering trekt bij deze lijdende Geest betere Geesten aan, die hem komen onderwijzen, troosten, en hem hoop inboezemen. Jezus bad voor de verdwaalde schapen. Hij toont u daardoor dat u misdadig zou zijn, indien u dit niet voor hen deed, die er de grootste behoefte aan hebben.”⁶

665. Wat moet men denken van de opvatting dat het bidden voor de doden verwerpt, omdat het niet in het Evangelie voorgeschreven is?

“Christus heeft tot de mensen gezegd: Hebt elkaar lief. In dit gebod ligt ook inbegrepen, zonder over de wijze waarop dit doel moet bereikt worden, in details te treden, dat men al het mogelijke moet aanwenden om hen van die liefde blijk te geven. Ofschoon het waar is dat niets er de Schepper van kan afbrengen zijn gerechtigheid, waarvan Hij de type is, op alle daden van de Geest toe te passen, blijft het niettemin waar, dat het gebed, dat u voor degene voor wie u genegenheid voelt, tot God richt, voor hem een bewijs is dat u aan hem denkt, hetwelk geen andere uitwerking kan hebben dan zijn lijden te verlichten en hem te troosten. Zodra hij slechts het minste berouw toont, en *alleen* dan,

---

⁶ Antwoord gegeven door de Geest van de H. Lodewijk.

wordt hij bijgestaan. Maar men verbergt nooit voor hem dat een medelijdende ziel voor hem heeft gezorgd en men laat hem het troostende idee behouden dat de tussenkomst van deze nuttig voor hem is geweest. Natuurlijk ontstaat hierdoor van zijn kant een gevoel van dankbaarheid en toegevendheid voor degene, die hem dat bewijs van genegenheid of medelijden gegeven heeft. Dientengevolge is de liefde, die Christus de mensen gebod, daardoor onder hen toegenomen. Zij hebben dus beiden gehoorzaamd aan de wet van liefde en eendracht voor alle wezens, aan die goddelijke wet, die de eenheid, doel en einde voor de Geest moet doen ontstaan.”⁷

666. Kan men tot de Geesten bidden?

“Men kan tot de goede Geesten als zijnde Gods gezanten en de uitvoerders van Zijn wil bidden. Maar hun macht staat in verhouding tot hun verhevenheid en is altijd afhankelijk van de Heer over alles, zonder wiens toestemming niets gebeurt. Daarom hebben de gebeden, die men tot hen richt, alleen kracht, als zij door God aangenomen worden.”

Polytheïsme

667. Waarom is het polytheïsme het oudste en het meest verspreide geloof, terwijl het vals is?

“Het denkbeeld van één God kon bij de mens pas ten gevolge van ontwikkelingen van zijn denkbeelden opkomen. Omdat hij in zijn onwetendheid niet in staat is een onstoffelijk, zonder bepaalde vorm, op de stof werkend wezen, te begrijpen, schreef hij het alle eigenschappen van de lichamelijke natuur toe, dat wil zeggen, een vorm en een gestalte en alles dat in zijn ogen de maatstaf van het gewone mensenverstand te boven ging, was voor hem een godheid. Alles wat de mens niet begreep, moest het werk van een bovennatuurlijke macht

---

⁷ Antwoord gegeven door de Geest van de protestantse predikant Monod te Parijs, overleden in april 1856.

zijn. Om van daar tot het geloof aan zoveel afzonderlijke machten als hij effecten waarnam te geraken, was slechts een stap nodig.

Maar te allen tijde zijn er verlichte mannen geweest, die de onmogelijkheid van het bestaan van talrijke machten om de wereld te regeren zonder opperste leiding inzagen en zich tot de gedachte van een Enig God hebben weten te verheffen.”

668. Hebben de spiritistische verschijnselen, die altijd hebben plaats gevonden, en die vanaf de oudste tijden van de wereld bekend waren, niet aanleiding kunnen geven om aan de veelvuldigheid van de Goden te geloven?

“Ongetwijfeld, omdat de mensen alles wat bovenmenselijk was *God* noemden, waren de Geesten voor hen ook goden, en is het daardoor dat wanneer een mens door zijn daden, vernuft, of door een geheime onbegrepen macht, boven alle anderen uitblonk, men er een god van maakte, en na zijn dood, in zijn eer een eredienst instelde.” (Zie 603).

Het woord god had bij de Ouden een zeer ruime betekenis. Het was niet zoals nu een personificatie van de Heer van de Natuur, maar een generieke benaming, die men aan elk wezen gaf, dat buiten de gewone menselijke toestanden geplaatst was. Toen de spiritische verschijnselen hen het bestaan van onlichamelijke wezens, die als krachten van de natuur werkzaam waren, geopenbaard hadden, hebben zij dezen goden genoemd, zoals wij ze Geesten noemen. Het is alleen het verschil in een woord, met dit onderscheid dat zij in hun onwetendheid (die door hen die er belang bij hadden, opzettelijk werd onderhouden) hen zeer winstgevoende tempels en altaren oprichtten, terwijl het voor ons, eenvoudigweg min of meer volmaakte schepsels zijn zoals wij, maar die hun aardse omhulsel afgelegd hebben. Indien men met aandacht de verschillende eigenschappen van de heidense goden nagaat, zal men er zonder moeite al die van onze Geesten op elke trap van de spiritistische ladder, hun fysische toestand in de verhevene werelden, alle eigenschappen van het perispirit en de rol die zij in de dingen van de aarde vervullen in ontdekken.

Het Christendom, dat door zijn goddelijk licht de wereld verlicht, heeft iets wat in de natuur is, niet kunnen vernietigen, maar heeft de aanbidding tot Hem, aan wie deze toekomt, teruggevoerd. En wat nu de Geesten betreft: de herinnering aan dezen, is onder verschillende namen, naar de aard van ieder volk bij hen vereeuwigd, en hun manifestaties die nooit opgehouden hebben, zijn op verschillende wijze verklaard, en dikwijls onder het gezag van de geheimhouding geëxploiteerd. Terwijl de godsdiensten er wonderen in zagen, beschouwden de ongelovigen het als bedriegerij.

Tegenwoordig wordt het spiritisme dankzij serieuze, openbare studies, ontdaan van de bijgelovige denkbeelden, die het gedurende eeuwen verduisterd hebben, en openbaart ons de grootste en verhevenste beginselen van de natuur.

Offeranden

669. Het gebruik van mensenoffers vindt men in de oudste tijden terug. Hoe kan de mens er toe gekomen zijn, te geloven, dat zoiets aan God welgevallig kon zijn?

“Allereerst omdat de mens niet begreep, dat God de bron is van alles wat goed is. Bij de primitieve volken, heeft de stof de overhand over de Geest. Zij geven zich aan de driften van het dier over, dientengevolge zijn zij meestal wreed, omdat de zedelijkheidszin nog niet bij hen ontwikkeld is. Daarbij moesten de eerste mensen natuurlijk denken dat een bezield wezen in Gods ogen meer waarde had dan een onbezield voorwerp. Dit heeft hen er toe gebracht eerst om dieren, later om mensen te offeren, omdat zij volgens hun valse denkbeelden geloofden dat de verdienste van de offerande aan het belang van het offer evenredig was. Indien u in het materiële leven dat u gewoonlijk leidt, iemand een geschenk geeft, kiest u gewoonlijk naarmate u de persoon meer genegenheid en achting toedraagt daaraan een geschenk van grotere waarde. Hetzelfde moest toen met de onwetende mensen, met betrekking tot God het geval zijn.”

- Dus zijn de offeranden van dieren de mensenoffers voorafgegaan?

“Hieraan valt niet te twijfelen.”

- Volgens deze verklaring zouden dus de mensenoffers niet hun oorsprong in wreedheid hebben?

“Nee, maar in een verkeerd begrip om God welgevallig te zijn. Zie Abraham. Later hebben de mensen er misbruik van gemaakt door hun vijanden, zelfs hun persoonlijke vijanden te offeren. God heeft trouwens nooit offeranden geëist, niet van dieren noch van mensen. Hij kan niet door de nodeloze vernietiging van Zijn eigen schepsel geëerd worden.”

670. Zouden mensenoffers, die met een vroom doel gedaan worden, God soms niet welgevallig kunnen zijn?

“Nee, nooit. Maar God let op de intentie. Doordat de mensen onwetend waren, konden zij geloven dat zij iets loffelijks deden. Als zij een van hun natuurgenoten offerden, lette God in dat geval alleen op de intentie en niet op de daad. Als de mensen beter zouden worden, moesten zij hun dwaling inzien en die offeranden, die niet in de gedachte van verlichte geesten moesten opkomen, afkeuren. Ik zeg verlichte geesten, omdat de Geesten toen door de stoffelijke sluier bedekt waren, maar door de vrije wil konden zij een inzicht in hun oorsprong en in hun einde hebben, en velen begrepen reeds bij intuïtie het kwaad dat zij deden, maar pleegden dit echter om hun hartstochten te bevredigen.”

671. Wat moeten wij over de zogenaamde heilige oorlogen denken? Het gevoel, dat de dweepzieke volken er toe brengt, teneinde God welgevallig te zijn, zoveel mogelijk degenen, die hun geloof niet deelden, te vermoorden. Dat moet - dunkt ons - uit dezelfde bron die hen in vroegere tijden tot mensenoffers overgaan, voortkomen?

“Zij worden daartoe door de boze Geesten aangedreven, door met hun medemensen oorlog te voeren, handelen zij tegen Gods wil, die gezegd heeft dat men zijn broeders als zichzelf moet liefhebben. Daar alle godsdiensten, of beter gezegd, alle volken, dezelfde God onder dezelfde of onder een andere naam aanbidden, waarom dan een vernietigingsoorlog tegen hen te voeren, omdat hun godsdienst anders is of de hoogte van die van de beschaafde volken nog niet bereikt heeft? De volken zijn te verontschuldigen, als zij niet aan het woord van hem, die door Gods Geest bezielde en door Hem gezonden was, geloofd hebben, vooral als zij hem niet gezien hebben en geen getuigen van zijn handelingen zijn geweest. En hoe zou u kunnen verlangen dat zij aan die woorden van vrede zullen geloven, als u hen dit met het zwaard in de vuist komt brengen? Zij moeten verlicht worden en wij moeten trachten hen Zijn leer door overtuiging en door zachtheid en niet door geweld en bloed te doen kennen. De meesten onder u geloven niet aan de gemeenschap, die wij met sommige stervelingen hebben, waarom zou u verlangen dat vreemden u op uw woord zullen geloven, als u door uw handelingen, de leer verloochent die u verkondigt?”

672. Was de offerande van de vruchten van de aarde aan God, verdienstelijker in Zijn ogen dan die van de dieren?

“Ik heb u reeds geantwoord door te zeggen dat God op de intentie acht geeft en dat de handeling van weinig belang voor hem is. Klaarblijkelijk zijn de vruchten van de aarde God meer welgevallig dan het bloed van de offerdieren. Zoals wij u reeds gezegd hebben en het u voortdurend herhalen, het hartgrondige gebed is God honderden malen welgevalliger dan alle offeranden die u Hem zou kunnen doen. Ik herhaal, de intentie is alles, de daad op zichzelf niets.”

673. Zou er niet een middel bestaan om deze offeranden God meer welgevallig te maken, door ze tot ondersteuning van hen die het nodige ontberen, te doen strekken? En zou in dat geval het offeren van dieren, met een nuttig doel gedaan, niet verdienstelijk zijn, terwijl het een misbruik was toen het voor niemand enig nut had, of alleen tot voordeel strekte van hen, die aan niets gebrek hadden? Zou er niet wezenlijk iets vrooms in liggen als men de eerstelingen van het goede dat God ons op aarde schenkt aan de armen wijdde?

“God zegent altijd degenen die goed doen. De armen en de bedrukten te ondersteunen is de beste wijze om Hem te eren. Ik zeg daarom niet dat God uw kerkelijke diensten om te bidden afkeurt, maar er is veel geld dat beter besteed zou kunnen worden, dan het gedaan wordt. God heeft de eenvoud in alles lief. De mens, die aan het uiterlijke en niet aan het hart hecht, is een geest met bekrompen inzichten. Oordeel nu zelf of God meer aan de vorm, dan aan het wezen van iets moet hechten.”

(Antwoord gegeven door de Geest van de protestante predikant Monod te Parijs, overleden in april 1856. Het vorige antwoord nr. 664, is van de Geest van H. Lodewijk.)

Derde Hoofdstuk

Wet van de arbeid

1. NOODZAKELIJKHEID VAN DE ARBEID. 2. GRENS VAN DE ARBEID. RUST.

Noodzakelijkheid van de arbeid

674. Is de noodzakelijkheid van de arbeid een wet van de natuur?

“De arbeid is een wet van de natuur, doordat deze een noodzakelijkheid is. De beschaving dwingt de mens tot meer arbeid, omdat zij zijn behoeften en genoegens vermeerdert.”

675. Moet men door arbeid, alleen materiële bezigheden verstaan?

“Nee. De Geest werkt net zo goed als het lichaam. Iedere nuttige bezigheid is arbeid.”

676. Waarom is de arbeid aan de mens opgelegd?

“Het is een gevolg van zijn lichamelijke toestand. Het is een boete en tevens een middel om zijn verstand te volmaken. Zonder werk zou de mens in de kindsheid van zijn intelligentie blijven steken; daarom is hij zijn voeding, veiligheid en welzijn alleen aan zijn arbeid en aan zijn inzet verschuldigd. Aan degenen, die te zwak van lichaam zijn, heeft God het verstand daarvoor in de plaats gegeven, maar het blijft altijd arbeid.”

677. Waarom voorziet de natuur zelf in alle behoeften van de dieren?

“Alles in de natuur werkt, de dieren werken net zo goed als u, maar hun arbeid bepaalt zich evenals hun intelligentie tot de zorg voor hun instandhouding. Daarom is er bij hun arbeid geen vooruitgang. Terwijl die van de mens een tweeledig doel heeft: de instandhouding van het lichaam en de ontwikkeling van de Geest, dat ook een behoefte is en de mens boven zichzelf verheft. Als ik zeg dat de arbeid van de dieren tot de zorg voor hun instandhouding beperkt blijft, dan versta ik daardoor het doel dat zij bij hun arbeid hebben. Maar zij zijn zonder het te weten, terwijl zij in hun stoffelijke behoefte voorzien, de werkende krachten,

die tot de vervulling van Gods inzichten dienen, en door hun arbeid voor henzelf te verrichten, werken zij niettemin aan de vervulling van het einddoel van de natuur mede, hoewel u zeer dikwijls de onmiddellijke gevolgen daarvan niet bespeurt.”

678. Is de mens op de meer volmaakte werelden, ook aan de noodzakelijkheid van de arbeid onderworpen?

“De aard van de arbeid is evenredig aan de behoeften. Hoe minder stoffelijk de behoefte, hoe minder stoffelijk de arbeid is. Maar geloof daarom niet dat de mens werkeloos en nutteloos blijft: de luiheid zou een straf in plaats van een weldaad zijn.”

679. Is de mens, die voldoende middelen bezit om van zijn bestaan verzekerd te zijn, van de wet van de arbeid ontheven?

“Van de stoffelijke arbeid, wellicht, maar niet van de verplichting om naar de mate van de middelen die tot zijn beschikking staan, nuttig te zijn en zijn verstand en dat van anderen te ontwikkelen. Dat is ook arbeid. Indien de mens, aan wie God genoegzame rijkdom geschonken heeft om van zijn bestaan verzekerd te zijn, niet genoodzaakt is om in 't zweet zijns aanschijns het nodige te verkrijgen, wordt zijn verplichting om zijn natuurgenoten van nut te zijn des te groter, omdat het deel, dat hem vooruit te beurt gevallen is, hem veel meer tijd en gelegenheid laat om goed te doen.”

680. Zijn er geen mensen, voor wie het onmogelijk is wat voor arbeid dan ook te verrichten en van wie het bestaan dus nutteloos is?

“God is rechtvaardig: hij veroordeelt alleen degene, van wie het leven vrijwillig onnuttig is. Want deze leeft ten koste van de arbeid van anderen. God wil dat iedereen zich naar de mate van zijn vermogens nuttig zal maken.” (Zie 643).

681. Legt de wet van de natuur aan de kinderen de verplichting op om voor hun ouders te arbeiden?

“Zeer zeker, zoals de ouders voor hun kinderen moeten arbeiden. Daarom heeft God van de kinder- en ouderliefde een natuurlijk gevoel gemaakt, opdat door die wederzijdse liefde, de leden van hetzelfde gezin er toe zouden gedrongen worden elkaar bij te staan, wat in uw huidige maatschappij al te dikwijls miskend wordt.”

(Zie 205).

Grens van de arbeid. Rust

682. Is de rust na de arbeid, doordat het een behoefte is, niet een wet van de natuur?

“Ongetwijfeld. De rust dient om de krachten van het lichaam te herstellen en is nodig om een enigszins meer vrijheid aan de intelligentie te laten, om zich boven de stof te kunnen verheffen.”

683. Wat is de grens van de arbeid?

“De grens van de krachten. Overigens laat God de mens daarin vrij.”

684. Wat moeten wij van hen denken, die misbruik van hun macht maken om hun ondergeschikten een overmaat van arbeid op te leggen?

“Dit is een van de slechtste handelingen. Ieder mens, die de macht tot bevelen heeft, is verantwoordelijk voor de te zware arbeid, die hij zijn ondergeschikten heeft opgelegd, want hij overtreedt Gods wetten.” (Zie 273).

685. Heeft de mens op zijn oude dag recht op rust?

“Ja, hij is slechts verplicht te arbeiden zolang als zijn krachten hem dit toelaten.”

- Maar welke uitweg blijft er dan voor de bejaarde over, die om te leven, arbeiden moet, en niet arbeiden kan?

“De sterke moet voor de zwakke arbeiden. Bij gebrek aan familie, moet de maatschappij daarvoor in de plaats treden; dit is de wet van de barmhartigheid.”

Het is niet voldoende om aan de mens te zeggen dat hij arbeiden moet, maar degene, die in zijn onderhoud door werken moet voorzien, moet werk kunnen vinden, en dat is niet altijd het geval. Als gebrek aan werk algemeen wordt, bereikt zij dezelfde hoogte als de gesel van de hongersnood. De economische wetenschap zoekt de remedie in het herstel van het verbroken evenwicht tussen productie en consumptie; maar er zullen altijd ogenblikken zijn waarin het evenwicht, gesteld zelfs dat dit bestaanbaar is, tijdelijk verbroken zal worden, en gedurende die tussentijd moet de arbeider toch leven. Er is een element, waarmee men niet genoeg rekening gehouden heeft, en zonder welke de economische wetenschap slechts een theorie blijft, en dat is

de opvoeding. Niet de intellectuele, maar de zedelijke opvoeding. Ook niet de zedelijke opvoeding door boeken, maar die, welke bestaat in de kunst om karakters te vormen, die hebbelikheden doet ontstaan: want de opvoeding is de som van alle de verkregen gewoonten en hebbelikheden.

Als men aan de massa individuen denkt, die elke dag zonder principes en inhibities te bezitten en aan hun eigen hartstochten overgelaten in de stroom van de bevolking geworpen worden, moet men zich dan over de noodlottige gevolgen, die eruit voortvloeien, verwonderen? Als die wetenschap gekend, begrepen en toegepast zal zijn, zal de mens bij zijn komst in de samenleving gewoonten van orde en voorzorg meebrengen voor zichzelf en anderen en van eerbied voor wat eerbiedwaardig is. Deze gewoonten zullen het hem mogelijk maken om de kwade dagen, die niet te vermijden zijn, minder moeizaam door te komen. Wanorde en zorgeloosheid zijn twee kwalen, die alleen door een goed begrepen opvoeding genezen kunnen worden. Dit is het punt waar men van uit moet gaan, het ware element voor het welzijn, de waarborg voor de veiligheid voor allen.

Vierde Hoofdstuk

Wet van voortplanting

1. BEVOLKING VAN DE AARDE. 2. OPVOLGING EN VOLMAKING VAN DE RASSEN. 3- BELETSELEN VOOR DE VOORTPLANTING. 4. HUWELIJK EN CELIBAAT. 5. POLYGAMIE.

Bevolking van de aarde

686. Is de voortplanting van de levende wezens een wet van de natuur?

“Dit is duidelijk. Zonder de voortplanting zou de lichamelijke wereld verloren gaan.”

687. Indien de bevolking in dezelfde mate, als nu het geval is, blijft toenemen, zal er dan niet een ogenblik komen, dat zij voor de aarde te groot zal zijn?

“Nee. God voorziet hierin en zorgt altijd dat het evenwicht bewaard blijft. Hij doet niets dat niet nuttig is. De mens ziet slechts een gedeelte van het tafereel en kan niet over de harmonie van het geheel oordelen.”

Opvolging en volmaking van de rassen

688. Er zijn op dit ogenblik mensenrassen, die zichtbaar aan het afnemen zijn. Zal er een tijd komen dat zij geheel van de aarde verdwenen zullen zijn?

“Het is waar dat er zulke rassen zijn. Maar andere hebben hun plaats ingenomen, zoals andere rassen ook eens die van u zullen innemen.”

689. Zijn de huidige mensen een nieuwe schepping of de verbeterde afstammelingen van de eerste wezens?

“Het zijn dezelfde Geesten, die in nieuwe lichamen *terug* gekomen zijn, maar die nog ver van de volmaaktheid verwijderd zijn. Zo zal voor het hedendaagse mensenras dat door zijn toenemende aanwas er naar streeft om zich over de gehele aarde te verspreiden en de rassen, die aan het afnemen zijn, te vervangen, ook eens een tijd van verval en

ondergang aanbreken. Andere meer ontwikkelde rassen zullen het vervangen, deze zullen van de huidige rassen afstammen, zoals de tegenwoordige beschaafde mensen van de ruwe wezens en wilden van de eerste tijden, afgestamd zijn.”

690. Zijn, vanuit het zuiver fysieke oogpunt gezien, de lichamen van het tegenwoordige ras, een bijzondere schepping? Of zijn zij langs de weg van de voortplanting uit de primitieve lichamen ontstaan?

“De oorsprong van de rassen verliest zich in de nacht der tijden, maar omdat zij allemaal - welke ook de oorspronkelijke stamvader van ieder geweest moge zijn - tot het grote menselijke gezin behoren, hebben zij zich met elkaar kunnen vermengen en nieuwe typen kunnen voortbrengen.”

691. Wat is, vanuit het fysieke oogpunt gezien, het typerende en overheersende karakter van de primitieve rassen?

“Ontwikkeling van de ruwe stoffelijke kracht ten koste van de intellectuele kracht. Nu is het juist het tegenovergestelde: de mens doet meer door zijn verstand dan door lichaamskracht en toch doet hij honderden malen meer. Dit komt doordat hij de krachten van de natuur weet te gebruiken, wat de dieren niet doen.”

692. Is de kunstmatige verbetering van dieren en plantenrassen niet in strijd met de wetten van de natuur? Zou men niet meer overeenkomstig deze wet handelen, als men de dingen hun natuurlijke loop liet volgen?

“Men moet alles in het werk stellen om de volmaaktheid te bereiken en de mens zelf is een werktuig, dat door God gebruikt wordt om Zijn besluiten te doen uitvoeren. Doordat de volmaaktheid het doel is waarnaar de gehele wereld streeft, beantwoordt men aan die bedoeling, als men die begunstigt.”

- Maar de mens wordt doorgaans alleen door een persoonlijk gevoel tot zijn pogingen om de rassen te verbeteren gedwongen en heeft daarbij geen ander doel dan zijn genoegens te vergroten. Vermindert dit zijn verdienstelijkheid niet?

“Wat doet het er toe of zijn verdienstelijkheid nihil is, als er wel verbetering plaatsvindt? Het is zijn zaak om door het doel, dat hij ermee beoogt, zijn arbeid verdienstelijk te maken. Bovendien oefent en

ontwikkelt hij door die arbeid zijn verstand en in dat opzicht heeft hij zelf er het meeste voordeel van.”

Beletselen voor de voortplanting

693. Zijn de menselijke wetten en gebruiken, die tot doel hebben beletselen tegen de voortplanting op te werpen met de wet van de natuur in strijd?

“Alles wat de natuur in haar loop belemmert, is in strijd met de algemene wet.”

- Er zijn echter soorten van levende wezens zowel onder dieren als planten, waarvan de onbepaalde toename schadelijk voor andere soorten en waarvan de mens zelf, spoedig het slachtoffer zou worden. Begaat hij een laakbare daad, als hij die voortplanting tegengaat?

“God heeft aan de mens een macht over alle levende wezens gegeven, welke hij ten goede moet gebruiken, maar niet misbruiken moet. Hij kan de voortplanting naar zijn behoeften regelen. Hij mag die niet onnodig beletten. De intellectuele handeling van de mens is een tegenwicht door God gecreëerd om het evenwicht tussen de krachten van de natuur te herstellen, en dit is wederom iets, waardoor de mens zich van het dier onderscheidt, dat hij dit met kennis van zaken doet. Maar ook de dieren werken tot behoud van dit evenwicht mee, want het instinct van vernieling, dat hen gegeven is, wordt oorzaak dat zij, zorgende voor hun eigen instandhouding, tegelijk de te grote en wellicht gevaarlijke ontwikkeling tegengaan van de dieren en planten, waarmee zij zich voeden.”

694. Wat moet men denken van die toepassingen, die de onderdrukking van de voortplanting ten doel hebben alleen om aan de zinnelijke neigingen te kunnen voldoen?

“Dit bewijst de heerschappij van het lichaam over de ziel en hoe diep de mens nog in de stof verzonken is.”

Huwelijk en celibaat

695. Is het huwelijk, dat wil zeggen, de onafgebroken verbinding tussen twee wezens, met de wet van de natuur in strijd?

“Het is een vooruitgang op de weg van de mensheid.”

696. Welke gevolgen zou de afschaffing van het huwelijk op de menselijke samenleving hebben?

“Terugkeer tot het leven van de dieren.”

De vrije en toevallige vereniging van de geslachten is de staat van de natuur. Het huwelijk is een van de eerste daden van vooruitgang in de maatschappij, omdat dit de broederlijke solidariteit doet ontstaan en wordt bij alle volken, hoewel onder verschillende vormen, gevonden. De afschaffing van het huwelijk zou dus de terugkeer tot de kindsheid van de mensheid zijn en de mens beneden sommige dieren plaatsen, die hem het voorbeeld aan vaste relaties geven.

697. Staat de absolute onverbreekelijkheid van het huwelijk in de wet van de natuur of alleen in de menselijke wet voorgeschreven?

“Het is een menselijke wet, die geheel in strijd met die van de natuur is. Maar mensen kunnen hun wetten veranderen. Die van de natuur zijn onveranderlijk.”

698. Is het vrijwillige celibaat een staat van verdienstelijkheid en volmaaktheid in Gods ogen?

“Nee. Zij, die op die wijze uit egoïsme leven, behagen God niet en misleiden iedereen.”

699. Is het celibaat voor bepaalde mensen niet een opoffering, die zij zich getroosten, teneinde zich meer uitsluitend aan de dienst van de mensheid te kunnen wijden?

“Dit is geheel iets anders. Ik heb al gezegd: uit egoïsme. Iedere zelfopoffering is verdienstelijk, wanneer het voor het goede gedaan wordt. Hoe groter het offer, des te groter zal de verdienste zijn.”

God kan niet met zichzelf in tegenspraak zijn, noch slecht vinden wat Hijzelf gedaan heeft. Hij kan het dus niet verdienstelijk vinden dat men Zijn wet schendt; maar indien het celibaat door zichzelf, geen verdienstelijke staat is wordt dit anders als het door afstand te doen van de genoegens van het huisgezin een offer ten behoeve de mensheid wordt. Iedere zelfopoffering met het doel om goed te doen en daarbij vrij van baatzuchtige bijbedoelingen, verheft de mens boven zijn stoffelijke natuur.

Polygamie

700. Is de nagenoeg gelijkheid van het aantal individuen van de beide geslachten, een aanwijzing van de verhouding volgens welke zij zich met elkaar moeten verenigen?

“Ja, want alles in de natuur heeft een doel.”

701. Welke van de twee, polygamie of monogamie, is meer in overeenstemming met de wet van de natuur?

“De polygamie is een menselijke wet, waarvan de afschaffing een bewijs van maatschappelijke vooruitgang is. Het huwelijk zoals het door God ingesteld is, moet gegrond zijn op de affectie van de wezens, die zich met elkaar verenigen. Bij de polygamie bestaat er geen ware genegenheid, maar alleen zinnelijkheid.”

Indien de polygamie de wet van de natuur zou zijn, zou zij algemeen opgevolgd moeten kunnen worden en dit is door het gelijke getal van de individuen van beide geslachten, materieel onmogelijk.

De polygamie moet als een gebruik of als een bijzondere wetgeving voor bepaalde zeden ingericht, beschouwd worden, welke door de maatschappelijke vooruitgang gaandeweg verdwijnen zal.

Vijfde Hoofdstuk

Wet van instandhouding

1. INSTINCT VAN INSTANDHOUDING. 2. MIDDELEN TOT INSTANDHOUDING.
3. GENOT VAN DE AARDSE GOEDEREN. 4. HET NOODZAKELIJKE EN HET
OVERTOLLIGE. 5. VRIJWILLIGE ONTBERINGEN. KASTIJDING VAN HET
VLEES.

Instinct van instandhouding

702. Is het instinct van instandhouding een wet van de natuur?

“Ongetwijfeld. Zij is aan alle levende wezens gegeven, wat ook de graad van hun intelligentie moge zijn. Bij de een is het puur machinaal, bij anderen beredeneerd.”

703. Met welk doel heeft God aan alle levende wezens het instinct voor hun instandhouding gegeven?

“Omdat allen tot de uitvoering van de besluiten van de Voorzienigheid moeten meewerken. Daarom heeft God hen het verlangen om te leven geschonken. Bovendien is het leven voor de volmaking van de wezens nodig. Zij voelen dit instinctmatig, zonder er zich rekenschap van te kunnen geven.”

Middelen tot instandhouding

704. Heeft God, die aan de mens het verlangen om te leven gegeven heeft, hem daartoe altijd de middelen verstrekt?

“Ja, en als hij die niet weet te vinden, komt dit doordat hij ze niet begrijpt. God heeft aan de mens het verlangen om te leven niet kunnen geven, zonder hem daartoe de middelen te schenken, daarom doet Hij de aarde al datgene voortbrengen, dat haar bewoners nodig hebben, want alleen het nodige is nuttig; het overtollige is dat nooit.”

705. Waarom brengt de aarde niet altijd genoeg op om in het nodige voor de mens te voorzien?

“Dat komt doordat de mens haar verwaarloost, in zijn ondankbaarheid! Zij is toch zo’n goede moeder. Dikwijls beschuldigt hij de natuur van datgene, wat alleen een gevolg is van zijn eigen onkunde of gebrek aan voorzorg. De aarde zou altijd het nodige voortbrengen, indien de mens zich daarmee tevreden zou stellen. Indien zij niet genoeg voor de bevrediging van elke behoefte opbrengt, komt dit doordat de mens, datgene voor het overvloedige uitgeeft wat voor het nodige besteed kon worden. Zie de Arabier in de woestijn: hij vindt altijd het een of ander om van te leven, omdat hij zijn behoeften niet kunstmatig opdrijft. Maar als de helft van wat voortgebracht wordt aan denkbeeldige behoeften verkwest wordt, moet de mens zich dan verwonderen als hij later niets meer vindt en heeft hij dan wel enig recht als de tijd van schaarste gekomen is om zich te beklagen dat hem het nodige ontbreekt? Het is waar wat ik u zeg: het is niet de natuur die zorgeloos is, maar het is de mens, die zijn behoeften niet weet te beperken.”

706. Moet men onder het goede van de aarde alleen de voortbrengselen van de grond verstaan?

“De grond is de eerste bron, uit welke alle andere hulpmiddelen voortspruiten, want tenslotte zijn alle hulpmiddelen alleen een vervorming van de voortbrengselen van de grond. Daarom moet men onder het goede van de aarde alles verstaan, waarvan de mens hier op aarde het genot kan hebben.”

707. Dikwijls ontbreken aan bepaalde individuen, zelfs te midden van de overvloed die hen omringd, de middelen van bestaan. Aan wie moeten zij dat wijten?

“Aan de baatzucht van de mensen, die niet altijd doen, wat zij moeten. En verder en meestal, aan henzelf. Zoekt, en u zult vinden: deze woorden willen niet zeggen, dat het genoeg is, als men de ogen op de grond vestigt om te zien of men daar ook datgene, wat men verlangt, vinden zal, maar dat men met ijver en volharding, en niet met slapheid moet zoeken, zonder zich door de hindernissen te laten afschrikken, die dikwijls slechts middelen zijn, om uw volharding, geduld en kracht te beproeven.” (Zie 534).

Indien de beschaving meer behoeften doet ontstaan, worden echter ook door haar de hulpbronnen van de arbeid en van de middelen van bestaan vermenigvuldigd. Maar

men moet erkennen dat haar in dat opzicht nog veel te doen staat. Zij zal haar werk dan pas voltooid hebben als niemand zal kunnen zeggen dat hij gebrek aan het nodige heeft, tenzij door eigen schuld. Het ongeluk van velen ligt daarin dat zij een andere weg dan die, welke hen door de natuur aangewezen wordt, inslaan. Dan schiet hun verstand tekort om te kunnen slagen. Er is plaats onder de zon voor iedereen, mits ieder de hem aangewezen weg en niet die van anderen inneemt. De natuur kan niet aansprakelijk zijn voor de gebreken in de maatschappelijke inrichtingen en voor de gevolgen, die de eerzucht en eigenliefde met zich meebrengen.

Men zou echter blind moeten zijn, als men de vooruitgang, die in dat opzicht bij de meest ontwikkelde volken gemaakt is, niet zou willen erkennen. Dankzij de verdienstelijke pogingen, die de filantropie en de wetenschap samen doen om de stoffelijke welvaart van de mens te verbeteren, wordt ondanks de toenemende aanwas van bevolking, de ontoereikende productie grotendeels verholpen en zijn de ongunstigste jaren niet meer te vergelijken met wat zij vroeger waren. De openbare gezondheidsleer, het voorname element voor kracht en gezondheid, dat aan onze voorvaders onbekend was, is het voorwerp van een verlichte zorg. De ongelukkige en lijdende mensen vinden toevluchtsoorden, overal wordt de wetenschap aangewend om het algemene welzijn te bevorderen. Wil dat zeggen dat men de volmaaktheid bereikt heeft? Nee, zeker niet, maar hetgeen reeds gedaan is, is voor ons de maatstaf van wat men door vasthoudendheid kan doen, wanneer de mens wijs genoeg is, om zijn geluk in stellige en serieuze dingen te zoeken en niet in utopieën, die hem eerder achteruit dan vooruit doen gaan.

708. Zijn er geen toestanden, waarin het vinden van middelen van bestaan in het geheel niet van de wil van de mens afhangt en in welke de ontbering van het noodzakelijke een gevolg van de kracht van de dingen is?

“Het is dikwijls een harde beproeving die hij moet ondergaan en aan welke hij wist dat hij blootgesteld zou worden. Wat deze beproeving voor hem verdienstelijk maakt, is zijn onderwerping aan Gods wil voor het geval zijn intelligentie hem geen middel mocht doen vinden om zich uit de nood te redden. Indien de dood zijn deel moet zijn, moet hij die zonder protesteren afwachten en denken dat het uur voor zijn wezenlijke verlossing aangebroken is en dat *de wanhoop in het laatste ogenblik hem alle vruchten van zijn lijdzaamheid kan doen verliezen.*”

709. Hebben degenen, die in moeilijke omstandigheden genoodzaakt waren hun natuurgelovigen op te offeren om er zichzelf mee te voeden, een misdaad begaan? En indien dit een misdaad was, wordt deze dan door het verlangen naar het leven, dat het instinct van het zelfbehoud hen geeft, niet verminderd?

“Ik heb hierop reeds geantwoord toen ik zei, dat het verdienstelijker is alle beproevingen van het leven met moed en zelfopoffering te dragen. Het is moord en een misdaad tegen de natuur; het is een misdaad die dubbel bestraft moet worden.”

710. Hebben de wezens, die op de werelden leven van wie de organisatie meer gelouterd is, voedsel nodig?

“Ja, maar hun voedsel is in overeenstemming met hun natuur. Dat voedsel zou voor uw grove magen niet krachtig genoeg zijn. Daarentegen zouden zij het uwe niet kunnen verteren.”

Genot van de aardse goederen

711. Is het genot van de aardse goederen een recht voor alle mensen?

“Dit recht is een consequentie van de noodzakelijkheid om te moeten leven. God kan geen plicht opgelegd hebben zonder de middelen aan te reiken die nodig zijn om die te vervullen.”

712. Met welk doel heeft God aan het genot van de stoffelijke goederen een gevoel van genoeg verbonden?

“Met het doel de mens tot de vervulling van zijn zending aan te sporen en ook om hem door de verleiding te beproeven.”

- Wat is het doel van die verleiding?

“Zijn verstand, dat hem voor uitpattingen moet behoeden, te ontwikkelen.”

Indien de mens alleen met het oog op het nut, tot het genieten van de aardse goederen genoopt was, zou zijn onverschilligheid stoornissen in de harmonie van het heelal hebben kunnen veroorzaken. God heeft er daarom het aantrekkelijke van het gevoel van genoeg aan verbonden, waardoor hij aangespoord wordt om de bedoelingen van de Voorzienigheid te vervullen. Maar door deze aantrekkingskracht zelf, heeft God bovendien de mens willen beproeven met de verleiding om er

misbruik van te kunnen maken, en tegen deze verleiding moet zijn verstand hem beschermen.

713. Zijn er voor het genot door de natuur grenzen gesteld?

“Ja, om u de grens van het nodige aan te wijzen. Maar door uw uitpattingen raakt u oververzadigd, en daardoor straft u uzelf.”

714. Wat moet men van de mens denken, die in uitpattingen van allerlei aard, het toppunt van zijn genoegens zoekt?

“Arme ziel, die men betreuren en niet benijden moet, want zo iemand is zijn dood zeer nabij.”

- Is het de fysieke of de zedelijke dood, die hij tegemoet gaat?

“Beide.”

De mens, die in uitpattingen van allerlei aard het uiterste van zijn genoegens zoekt, verlaagt zich beneden het dier, want het dier moet zich met de bevrediging van zijn behoeften tevredenstellen. Hij doet daardoor afstand van de rede, die God hem tot gids geschonken heeft. Hoe groter zijn uitpattingen zijn, des te groter is de invloed die hij zijn dierlijke over zijn Geestelijke natuur laat nemen. Ziekten, gebreken, ja zelfs de dood, die het gevolg van het misbruiken van de genoegens zijn, zijn tegelijkertijd de straffen op de overtreding van Gods wet.

Het noodzakelijke en het overtollige

715. Hoe kan de mens de grens van het nodige kennen?

“De wijze mens kent die door intuïtie; velen kennen deze door ondervinding, ten koste van henzelf.”

716. Heeft de natuur de grens van onze behoeften niet door ons organisme aangegeven?

“Ja, maar de mens is onverzadigbaar. De natuur heeft de grens van zijn behoefte door zijn organisme aangewezen, maar de ondeugden hebben zijn gestel bedorven en bij hem behoeften doen ontstaan, die geen wezenlijke behoeften zijn.”

717. Hoe moeten wij hen beschouwen, die om zelf van het overtollige te genieten, zich van het goede van de aarde meester maken in het nadeel van anderen?

“Zij miskennen Gods wet en zullen zich over de ontberingen, die zij anderen hebben doen ondergaan, moeten verantwoorden.”

De scheidslijn tussen het noodzakelijke en het overtollige is niet absoluut. De beschaving heeft behoeften doen ontstaan, die de wilde niet kent, en de Geesten, die deze voorschriften gegeven hebben, willen er niet door te kennen geven dat de beschaafde mens op dezelfde wijze als de wilde leven moet. Alles is betrekkelijk en de rede moet hierin de voors en tegens in aanmerking nemen. Door de beschaving ontwikkelt de zedelijke zin en tevens het gevoel van barmhartigheid, waardoor de mens genoodzaakt wordt elkaar te helpen. Zij, die ten koste van de ontberingen die anderen moeten verduren, leven, exploiteren ten koste van dezen, de weldaden van de beschaving. Zij bezitten van die beschaving alleen het vernis, zoals er mensen zijn, die van de godsdienst alleen het masker dragen.

Vrijwillige ontberingen. Kastijding van het vlees

718. Legt de wet van de instandhouding de verplichting op om voor de behoeften van het lichaam zorg te dragen?

“Ja, werken is onmogelijk zonder kracht en gezondheid.”

719. Is het afkeurenswaardig als de mens zijn eigen welzijn tracht te bevorderen?

“Welzijn te genieten is een natuurlijk verlangen. God verbiedt alleen misbruik, omdat misbruik, in het nadeel van de instandhouding werkt. Hij maakt er geen misdaad van als men zijn eigen welzijn probeert te bevorderen, als het maar niet ten koste van anderen is, noch uw eigen zedelijke of lichamelijke krachten verzwakt.”

720. Zijn vrijwillige ontberingen, met het doel om zichzelf een vrijwillige boetedoening op te leggen, verdienstelijk in Gods ogen?

“Wees goed voor anderen en u zult u verdienstelijker maken.”

- Zijn er vrijwillige ontberingen, waardoor men zich verdienstelijk maakt?

“Ja, de ontbering van onnuttige genoegens, omdat deze de mens van de stof los maakt en zijn ziel verheft. Wat verdienstelijk is, is weerstand te bieden aan de verleiding om overdaad te genieten, zich het genot van nutteloze genoegens te ontzeggen, van het nodige een deel afstaan om het aan anderen, die niet genoeg hebben, te kunnen geven. Indien de

ontbering, die u uzelf oplegt, niets dan een ijdele vertoning is, is het bespottelijk.”

721. De ascetische kastijding wordt van oudsher en bij verschillende volken gedaan. Zijn die kastijdingen op de een of ander manier verdienstelijk?

“Vraag u zelf af, voor wie zij enig nut kunnen hebben en u zult het antwoord vinden. Als die kastijdingen alleen nuttig zijn voor hen, die ze zichzelf aandoen, en deze beletten het goede te doen, dan is het egoïsme, wat ook het voorwendsel is waarmee men het tracht mooier te doen voorstellen. Zichzelf ontberingen voor anderen opleggen en zich inspannen voor anderen, dat is volgens de Christelijke barmhartigheid, de ware kastijding van het vlees.”

722. Is de onthouding van bepaald voedsel, die aan sommige volken voorgeschreven wordt, op het gezonde verstand gegrond?

“De mens mag zich met alles wat zijn gezondheid niet benadelen kan, voeden. Maar de wetgevers hebben met een nuttig doel het gebruik van sommige eetwaar kunnen verbieden. En om meer kracht aan hun verboden te geven, hebben zij ze voorgedragen als van God afkomstig.”

723. Is het gebruik van dierlijk voedsel door de mens, strijdig met de wet van de natuur?

“In uw fysiek gestel wordt het vlees door vlees gevoed, anders zou de mens in verval raken. De wet van instandhouding, legt de mens als plicht op, zijn krachten en gezondheid te onderhouden, teneinde in staat te zijn de wet van de arbeid te kunnen opvolgen. De mens moet zich naar de behoeften van zijn organisme voeden.”

724. Is de onthouding van dierlijk of ander voedsel als boetedoening, verdienstelijk?

“Ja, als men er zich van onthoudt om het aan anderen te geven. Maar God kan er geen boetedoening in zien als het geen *ernstige* en *nuttige* ontbering is die men zichzelf oplegt. Daarom zeggen wij, dat zij, die slechts de schijn van een ontbering te ondergaan aannemen, huichelaars zijn.”

725. Hoe moet men de verminkingen, die men mensen en dieren doet ondergaan, beschouwen?

“Waartoe die vraag? Vraag nogmaals aan uzelf of dit nuttig is. Alles wat onnuttig is, kan God niet welgevallig zijn, en wat schadelijk is, is Hem altijd ongevallig, want, let wel, alleen de gevoelens die de ziel tot Hem verheffen kunnen, zijn God aangenaam. Het is door Zijn wet op te volgen en niet door die te schenden dat u uw aardse stof zult kunnen afschudden.”

726. Indien het aardse lijden, door de wijze, waarop wij dit dragen, ons verheft, verheffen wij ons dan ook door het lijden, dat wij onszelf opleggen?

“Het enige lijden dat verheft is het natuurlijke lijden, omdat dit ons door God opgelegd wordt. Het vrijwillige lijden dient tot niets als er geen nut voor anderen uit voortvloeit.

Geloof u dat degene, die zoals de bonzen, fakirs en andere fanatiekelingen van vele sekten, hun leven door bovenmenselijke pijnigingen verkorten, vorderingen op hun weg maken? Waarom spannen zij zich niet liever in tot bevordering van het welzijn van hun natuurgelovenden?

Laat ze maar de armen kleden, de bedroefde mensen troosten en voor de invalide werken. Laat ze ontberingen lijden, als zij daardoor ongelukkige mensen kunnen bijstaan; dan zal hun leven nuttig en aan God welgevallig zijn. Wanneer men bij het vrijwillige lijden, dat men ondergaat, alleen zichzelf op het oog heeft, is het egoïsme. Als men voor anderen lijdt, is het barmhartigheid; zo luidt het voorschrift van Christus.“

727. Indien men zich geen lijden vrijwillig moet opleggen omdat het voor anderen zonder nut is, moet men zich dan trachten te behoeden voor het lijden, dat men voorziet of waardoor men bedreigd wordt?

“Het instinct van zelfbehoud is aan ieder wezen geschonken tot bestrijding van gevaren en lijden. Geselt uw geest, maar niet uw lichaam, kastijdt uw hoogmoed, smooit uw egoïsme als een slang die aan uw hart knaagt, en u zult meer voor uw vooruitgang doen, dan door al die strenge kastijdingen, die niet meer tot onze eeuw behoren.”

Zesde Hoofdstuk

Wet van vernietiging

1. NOODZAKELIJKE EN ONRECHTMATIGE Vernietiging. 2. Vernielende
PLAGEN. 3. OORLOGEN. 4. MOORD. 5. WREEDHEID. 6. TWEESTRIJD.
7. DOODSTRAF.

Noodzakelijke en onrechtmatige vernietiging

728. Is de vernietiging een wet van de natuur?

“Alles moet vernietigd worden, om wederom geboren te kunnen worden en zich door vervorming te kunnen verbeteren. Want wat u vernietiging noemt is slechts een vervorming, die de vernieuwing en verbetering van de levende wezens tot doel heeft.”

- Zou de zucht tot vernielen aan de levende wezens met een providentieel doel gegeven zijn?

“Gods schepsels zijn de werktuigen die Hij gebruikt, om Zijn doel ten uitvoer te brengen. Om zich te voeden, vernielen de levende wezens elkaar, dit gebeurt met het tweeledige doel om het evenwicht bij de voortplanting, die te groot zou kunnen worden, te bewaren, en om de overblijfselen van hun omhulsel te kunnen gebruiken. Maar het is altijd alleen het omhulsel dat vernietigd wordt. Dit omhulsel is slechts bijzaak en niet het hoofdbestanddeel van het denkende wezen. Het voornaamste is bij hem het intelligente beginsel, dat onvernietigbaar is en door de opvolgende gedaanteverwisselingen dat het ondergaat, verbeterd wordt.”

729. Indien de vernietiging voor de hervorming van de wezens noodzakelijk is, waarom omringt de natuur hen dan met de middelen tot instandhouding en onderhoud?

“Opdat de vernietiging niet voor de geschikte tijd plaatsvindt. Elke te vroegtijdige vernietiging is een hinderpaal voor de ontwikkeling van het intelligente beginsel. Daarom heeft God aan elk wezen het verlangen om te leven en tot voortplanting ingeschapen.”

730. Indien de dood ons tot een beter leven moet leiden en hij ons van het lijden van het tegenwoordige leven verlost, waarom voelt de mens er dan toch een instinctmatige afkeer van, die hem de dood doet vrezen?

“Wij hebben het al gezegd: de mens moet er naar streven om zijn leven te verlengen, teneinde zijn taak te kunnen afwerken. Daarom heeft God hem het instinct van zelfbehoud geschonken en dat instinct ondersteunt hem bij zijn beproevingen. Zonder dat instinct, zou hij zich dikwijls aan moedeloosheid overgeven. De geheimzinnige stem, die hem tegen de dood doet opzien, zegt hem dat hij nog iets voor zijn vooruitgang doen kan. Wanneer hij door een gevaar bedreigd wordt, is het voor hem een waarschuwing om zich het uitstel, dat God hem nog verleent, nuttig te gebruiken. Maar de ondankbare mens dankt vaak meer de sterren dan zijn Schepper.”

731. Waarom heeft de natuur naast de middelen tot instandhouding, tegelijkertijd die tot vernietiging geplaatst?

“Het geneesmiddel naast de kwaal. Wij hebben dit reeds gezegd: het is om het evenwicht te bewaren en om als tegenwicht te dienen.”

732. Is de zucht tot vernielen dezelfde op alle werelden?

“Zij is evenredig aan de meer of minder stoffelijke toestand van de werelden en houdt bij een meer fysiek en zedelijk gezuiverde toestand op. Op de meer verheven werelden dan de uwe, zijn de voorwaarden van het leven geheel anders.”

733. Zal de noodzakelijkheid om te vernielen altijd bij de mens op aarde blijven bestaan?

“De behoefte om te vernielen wordt bij de mens, naarmate de Geest de overhand over de stof verkrijgt, zwakker. Daarom ziet u dat de zedelijke en intellectuele ontwikkeling gevolgd wordt door een afkeer voor vernietiging.”

734. Heeft de mens in zijn tegenwoordige staat, een onbeperkt recht om de dieren te vernielen?

“Dit recht wordt door de behoefte om in zijn voeding en veiligheid te voorzien, geregeld. Misbruik is nooit een recht geweest.”

735. Wat moeten wij denken van de vernietiging, die de grenzen van de behoeften te buiten gaan, zoals de jacht als die alleen het genoeg om zonder nut te vernielen, ten doel heeft?

“Heerschappij van de dierlijkheid over de Geestelijke natuur. Elke vernietiging, die de grenzen van de behoeften overschrijdt is een schending van Gods wet. De dieren vernielen alleen om in hun behoeften te voorzien. Maar de mens, die een vrije wil heeft, vernielt zonder noodzakelijkheid. Hij zal van het misbruik dat hij van de vrijheid, die hem geschonken werd, gemaakt heeft, rekenschap moeten geven, want hij geeft dan toe aan zijn slechte neigingen.”

736. Maken de volken, die tot in het overdreven met een angstvallige bezorgdheid vermijden een dier te doden, zich daardoor bijzonder verdienstelijk?

“Het is overdrijving van een op zichzelf lovenswaardig gevoel, maar dat in een misbruik ontaardt en waarvan de verdienste door vele misbruiken van geheel andere aard vernietigd wordt. Er bestaat bij hen meer bijgelovige angst dan wezenlijke goedhartigheid.”

Vernielende plagen

737. Met welk doel teistert God de mensheid door vernielende plagen?

“Om het spoediger vorderingen te doen maken. Hebben wij niet gezegd dat de vernietiging noodzakelijk is tot zedelijke vervorming van de Geesten, die in elk nieuw bestaan een nieuwe graad van volmaaktheid bereiken? Men moet het einde zien om er de gevolgen van op prijs te kunnen stellen. U beoordeelt ze alleen uit uw persoonlijk standpunt en u noemt het plagen, vanwege de schade die zij u berokkenen. Maar die verwoestingen zijn dikwijls nodig om spoedig en in weinig jaren een betere staat van zaken te doen ontstaan, waartoe anders eeuwen nodig geweest zouden zijn.”

(Zie 744)

738. Kon God voor de verbetering van de mensheid geen andere middelen dan die van de vernielende plagen aanwenden?

“Ja, en Hij gebruikt die dagelijks, omdat Hij immers aan iedereen de middelen geschonken heeft, om door de kennis van goed en kwaad

vorderingen te maken. Het is de mens, die er geen gebruik van maakt. Men moet hem wel in zijn hoogmoed straffen en hem zijn zwakheid doen voelen.”

- Maar bij die plagen komen de deugdzame mensen even goed als de slechten om, is dat rechtvaardig?

“Gedurende het leven beschouwt de mens alles in verband tot zijn lichaam, maar na de dood denkt hij anders, en zoals wij al gezegd hebben: het leven van het lichaam is van weinig betekenis. Een eeuw van uw wereld is *in de eeuwigheid als een bliksemstraal*. Zo is ook het lijden gedurende wat u enige maanden of dagen noemt, niets. Het is een lering voor u, die u in de toekomst van dienst zal zijn. De Geesten, ofwel de wezenlijke wereld, die vóór alles bestaan heeft en alles overleeft (zie 85), dat zijn Gods kinderen en de voorwerpen van zijn tederste zorgen. De lichamen zijn slechts vermommingen, waaronder zij hun verschijning op aarde maken. Bij grote rampen, waardoor de mensheid weggerukt wordt, is net als een leger in oorlogstijd, dat zijn kleding versleten, verscheurd of verloren heeft. De bevelhebber maakt zich meer zorgen over de manschappen dan over hun kleding.”

- Maar de slachtoffers van die plagen blijven niettemin slachtoffers?

“Indien men het leven, zoals het werkelijk is, beschouwde, en bedacht hoe onbeduidend dit in vergelijking met de eeuwigheid is, zou men er minder waarde aan hechten.

Die slachtoffers zullen in een ander bestaan voor hun lijden, als zij dit zonder te protesteren weten te dragen, een grote vergoeding ontvangen.”

Hetzij de dood door een algemene ramp, dan wel door een gewone oorzaak plaatsvindt, moet men, als het uur voor het vertrek slaat, sterven. Het enige waarin onderscheid bestaat is, dat er in een dergelijk geval een groter aantal tegelijk vertrekken. Indien wij ons in gedachte zo hoog konden verheffen, dat wij de hele mensheid beheersen en geheel overzien konden, dan zouden die verschrikkelijke plagen ons slechts als voorbijgaande stormen in de lotswisseling van het leven voorkomen.

739. Hebben die vernielende plagen, niettegenstaande de rampen die zij veroorzaken, uit een fysiek oogpunt beschouwd, ook enig nut?

“Ja, zij veranderen vaak de toestand van een land. Maar het goede, dat eruit voortvloeit, wordt dikwijls eerst door de volgende geslachten ondervonden.”

740. Zouden die plagen ook niet zedelijke beproevingen voor de mens zijn, die hem verplichten te leren strijden tegen de grootste moeilijkheden?

“De plagen zijn beproevingen, die de mens in de gelegenheid stellen om zijn verstand te scherpen, zijn geduld en onderwerping aan Gods wil te tonen en hem in staat te stellen, als hij niet door egoïsme beheerst wordt, van zijn gevoel van zelfverloochening, belangeloosheid en liefde tot de naaste, blijk te geven.”

741. Kan de mens de plagen, door welke hij getroffen wordt, afwenden?

“Ja, gedeeltelijk, maar niet in de zin, die er gewoonlijk aan gehecht wordt. Vele plagen zijn een gevolg van zijn onbedachtzaamheid. Naarmate hij meer kennis en ervaring opdoet, kan hij ze afwenden, dat wil zeggen, ze voorkomen als hij er de oorzaak van weet op te sporen. Maar onder de plagen, waarmee de mensheid bezocht wordt, zijn er algemene, die in Gods besluit liggen, en waarvan ieder individu min of meer de terugstoot voelt. Aan die plagen kan de mens alleen onderwerping aan Gods wil tegenoverstellen. En vaker nog worden zij door zijn onverschilligheid erger.”

Onder de natuurlijke en van de mens niet afhankelijke vernielende plagen, moet men in de eerste plaats, pest, hongersnood, overstromingen, de voor de voortbrengselen van de aarde nadelige afwisseling van het weer, stellen. Maar bezit de mens niet in de wetenschap, in de kunstwerken, in de verbetering van de landbouw, in de afwisselende bebouwing van de gewassen, in besproeiing, in de bestudering van de voorwaarden voor de algemene gezondheid, de middelen om die rampen te neutraliseren of althans veel te verzachten? Zijn sommige landen, die vroeger door verschillende plagen geteisterd werden, er tegenwoordig niet van bevrijd? Wat zal de mens dan niet tot bevordering van zijn stoffelijk welzijn in staat zijn te doen, als hij alle hulpbronnen van zijn verstand aanwendt en de zorg voor zijn persoonlijke instandhouding met ware barmhartigheid voor zijn natuurgelovigen gepaard doet gaan? (Zie 707).

Oorlogen

742. Door welke oorzaak wordt de mens tot oorlog voeren gedreven?

“Heerschappij van de dierlijke op de Geestelijke natuur en botviering van zijn driften. In de staat van barbaarsheid, kennen de volken alleen het recht van de sterkste. Daarom is voor hen de oorlog een normale toestand. Naarmate de mens vooruitgaat, worden de oorlogen zeldzamer, omdat men er door de vooruitgang de aanleiding van weet te verminderen en als de oorlog noodzakelijk is menselijkheid er mee weet te verenigen.”

743. Zal de oorlog eens van de aarde verdwijnen?

“Ja, als de mensen de rechtvaardigheid zullen begrijpen en Gods wet opvolgen. Dan zullen alle volken broeders zijn.”

744. Voor welk doel heeft de Voorzienigheid de oorlog noodzakelijk gemaakt?

“Voor vrijheid en ontwikkeling.”

- Indien men door oorlogen tot de vrijheid moet raken, hoe komt het dan dat zij dikwijls slavernij tot doel en tot uitkomst hebben?

“Tijdelijke slavernij om de volken te onderdrukken en ze des te spoediger te doen vooruitgaan.”

745. Wat moet men denken van degene die oorlog uitlokt, om zichzelf te begunstigen?

“Deze is de wezenlijke schuldige en er zullen *vele levens* voor hem moeten voorbijgaan, om voor de moorden, waarvan hij de oorzaak zal geweest zijn te boeten. Want hij zal voor elk mens, wiens dood hij tot bevrediging van zijn ambitie zal veroorzaakt hebben, verantwoordelijk zijn.”

Moord

746. Is moord een misdaad in Gods ogen?

“Ja, een grote misdaad. Want degene, die het leven aan een natuurgenoot ontnemt, snijdt een leven *van boetedoening of van zending* af en daarin is het kwaad gelegen.”

747. Is moord altijd even misdadig?

“Wij hebben het reeds gezegd, God is rechtvaardig. Hij oordeelt meer de intentie dan de daad zelf.”

748. Vergeeft God de moord bij wettige zelfverdediging?

“De noodzakelijkheid alleen, kan voor vergeving dienen. Maar als men zijn eigen leven redden kan, zonder dat van zijn aanvaller te vernietigen, dan moet men dat doen.”

749. Is de mens voor de moorden, die hij in de oorlog begaat, verantwoordelijk?

“Niet als hij daartoe gedwongen wordt. Maar hij is misdadig, indien hij wreedheden pleegt en zijn menselijkheid zal hem toegerekend worden.”

750. Wie is in Gods ogen meer misdadig: de moordenaar van een bloedverwant of de kindermoordenaar?

“Beiden zijn even misdadig, want elke misdaad is misdaad.”

751. Hoe komt het dat de kindermoord bij sommige reeds zeer intellectueel ontwikkelde volken, in hun zeden ligt en door de wetgeving gewettigd wordt?

“De ontwikkeling van het verstand brengt niet noodzakelijkerwijs de vooruitgang in het goede met zich mee. De intellectueel verheven Geest kan slecht zijn. Het is er een die lang geleefd heeft zonder zich te verbeteren: hij heeft kennis.”

Wreedheid

752. Kan men het gevoel van wreedheid aan het instinct van vernietiging toeschrijven?

“Het is het instinct van vernietiging in zijn meest slechte uiting, want al is de vernietiging soms noodzakelijk, wreedheid is dit nooit. Het is het resultaat van een slechte natuur.”

753. Hoe komt het dat wreedheid één van de dominante karaktertrekken van de primitieve volken is?

“Omdat bij de volken, die u primitief noemt, de stof over de Geest heerst. Zij geven zich aan de neigingen van het dier over, en, omdat zij geen andere behoefte dan die van het lichaam kennen, denken zij aan niets anders dan aan hun eigen instandhouding en dat maakt hen meestal meedogenloos. Daarbij zijn de volken van wie de ontwikkeling nog onvolkomen is, onder de heerschappij van even onvolmaakte Geesten die met hen sympathiseren, totdat meer gevorderde volken die invloed komen vernietigen of verzwakken.”

754. Is wreedheid, niet een gevolg van het ontbreken van de moraal?

“Zeg liever dat de moraal niet ontwikkeld is, maar zeg niet dat die ontbreekt, want deze is in beginsel bij alle mensen aanwezig. Het is die zedelijkheidszin waardoor zij later goede en menslievende mensen worden. Hij bestaat dus bij de wilde, maar op dezelfde wijze, waarop een geur in de kiem van een bloem aanwezig is al voordat die ontloken is.”

Alle vermogens van de mens, zijn bij hem in rudimentaire of latente toestand aanwezig en ontwikkelen zich naargelang de omstandigheden daartoe meer of minder gunstig zijn. De te grote ontwikkeling van het een houdt die van het andere tegen of neutraliseert het. Door overmatige prikkeling van de stoffelijke neigingen, wordt als het ware de moraal verstikt, evenals door de ontwikkeling van de moraliteit de zuiver dierlijke vermogens langzamerhand verzwakt worden.

755. Hoe komt het dat men tussen de meest gevorderde beschaving, wezens vindt, die even wreed zijn als de wilde?

“Zoals er aan een boom, die goede vruchten draagt ook mislukte vluchten gevonden worden. Het zijn, zo u wilt, wilden, die van de beschaving niets dan het kleed dragen. Het zijn wolven, die te midden van de lammeren verdwaald zijn. Geesten van een mindere orde en die nog zeer achterlijk zijn, kunnen zich te midden van vergevorderde mensen incarneren in de hoop zelf vorderingen te zullen maken. Maar indien de beproeving voor hen te zwaar is, herneemt de oorspronkelijke natuur de overhand.”

756. Zal de maatschappij de deugdzame mensen, ooit van de kwaadwillige wezens gezuiverd worden?

“De mensheid gaat vooruit. De door het instinct van het kwaad beheerste mensen, die onder de goede misplaatst zijn, zullen

langzamerhand verdwijnen, zoals het slechte graan van het goede wordt afgezonderd als het gezaaid wordt, maar, om met een ander omkleedsel herboren te worden. En omdat zij dan meer ervaring opgedaan zullen hebben, zullen zij beter begrijpen wat goed en wat kwaad is. U heeft daarvan een voorbeeld bij de planten en dieren, welke het de mens gelukt is, te veredelen, en bij welke hij nieuwe eigenschappen ontwikkelt. Welnu! Het is pas na vele geslachten dat de verbetering volkomen wordt. Dit is het beeld van de verschillende levens van de mens.”

Tweestrijd

757. Kan een tweestrijd of duel als een geval van wettige zelfverdediging beschouwd worden?

“Nee, het is moord en een ongerijmde gewoonte, die slechts de barbaarse tijden waardig is. Bij meer gevorderde en meer *zedelijke* beschaving, zal de mens inzien, dat het duel even belachelijk is als de gevechten die men vroeger als een Godsgericht beschouwde.”

758. Kan van de zijde van hem, die zijn eigen zwakheid kent en bijna zeker is het slachtoffer te zullen worden, het duel als een moord beschouwd worden?

“Het is zelfmoord.”

- En als de kansen gelijk staan, is het dan moord of zelfmoord?

“Beide.”

In alle gevallen, zelfs bij die waar de kansen gelijk staan, is de duellist misdadig. Ten eerste omdat hij in koelen bloede en met voorbedachten rade naar het leven van zijn naasten staat en ten tweede omdat hij zonder nut en zonder voordeel voor wie dan ook, zijn leven op het spel zet.

759. Welke waarde moet men hechten aan wat men op het gebied van een duel, *een erezaak* noemt?

“Hoogmoed en ijdelheid: twee plagen van de mensheid.”

- Maar zijn er dan geen gevallen, waarbij wezenlijk onze eer gemoeid is en waarbij het weigeren van een duel lafheid zou zijn?

“Dit hangt van de zeden en gebruiken af. Ieder land en iedere eeuw heeft daaromtrent een andere zienswijze. Wanneer de mensen beter en meer zedelijk gevorderd zullen zijn, zullen zij inzien dat het ware eergevoel boven de aardse driften verheven is, en dat men niet door een ander te doden of zichzelf te doen doden, een onrechtvaardigheid herstelt.”

Het is grootmoediger en wezenlijk eervoller, als men ongelijk heeft, zijn schuld te erkennen en om in elk geval zich de beledigingen, waarboven men verheven is, niet aan te trekken.

De doodstraf

760. Zal de doodstraf ooit uit de menselijke wetten verdwijnen?

“De doodstraf zal zonder de minste twijfel verdwijnen en de afschaffing ervan zal een tijdperk van vooruitgang van de mensheid aantonen. Wanneer de mensen meer verlicht zullen zijn, zal de doodstraf over de hele aarde volledig afgeschaft worden. De mensen zullen niet meer door mensen berecht hoeven te worden. Ik spreek van een tijd, die nog vrij ver van u verwijderd is.”

De maatschappelijke vooruitgang laat ongetwijfeld nog veel te wensen over, maar het zou onrechtvaardig tegenover de hedendaagse maatschappij zijn, indien men in het terugdringen van de toepassing van de doodstraf, die bij de meest beschaafde volken wordt toegepast, en van de misdaden waartegen deze wordt uitgesproken, niet een vooruitgang zag. Wanneer men bij dezelfde volken de garanties, waarmee de Wet de beklagde is komen te omringen, en de menslievendheid, waarmee hij wordt behandeld, zelfs wanneer hij schuldig verklaard wordt, vergelijkt bij hetgeen men deed in tijden die nog niet lang geleden zijn, dan kan men de vooruitgaande beweging van de mensheid niet ontkennen.

761. De wet van instandhouding geeft de mens het recht om zijn eigen leven te beschermen. Is het dan niet zo dat de mens van dat recht gebruik maakt, als hij een gevaarlijk lid van de maatschappij afzondert?

“Hij bezit andere middelen om zich voor gevaar te behoeden. Men moet de misdadiger altijd de gelegenheid tot berouw laten en die niet voor hem afsluiten.”

762. Indien de doodstraf bij de beschaafde maatschappijen afgeschaft kan worden, is zij dan toch in minder gevorderde tijden niet een noodzakelijkheid geweest?

“Noodzakelijkheid is het woord niet. De mens gelooft altijd dat iets noodzakelijk is, als hij niets vindt dat beter is. Naarmate hij verlichter wordt, ziet hij beter in, wat recht of onrecht is en verwerpt hij de uitwassen, die hij in tijden van onwetendheid in naam van de gerechtigheid gepleegd heeft.”

763. Is de beperking van de gevallen waarbij de doodstraf toegepast wordt een teken van vooruitgang van de beschaving?

“Twijfelt u daaraan? Komt uw Geest niet in opstand als u die verhalen leest van de slachting, die men vroeger en in naam van de gerechtigheid en dikwijls ter ere van God onder de mensen aanrichtte? Van die pijnigingen, die men de veroordeelden en zelfs de beschuldigen deed ondergaan, om hen door de hevigheid van de smarten, de bekentenis van een misdaad, die zij dikwijls niet gepleegd hadden, af te persen? Welnu, indien u in die tijd geleefd had, zou u dit alles zeer natuurlijk gevonden hebben, en als u rechter geweest zou zijn, hetzelfde gedaan hebben. Zo gebeurt het, dat iets wat op een tijd als rechtvaardig beschouwd werd, op een ander moment barbaars gevonden wordt. Alleen de goddelijke wetten zijn eeuwig. De menselijke wetten veranderen met de vooruitgang. Zij zullen nog meer veranderen, totdat zij in harmonie met de goddelijke wetten gebracht zullen zijn.”

764. Jezus heeft gezegd: *Die met het zwaard doodt, zal door het zwaard vergaan.* Zijn deze woorden niet de wettiging van het recht van wedervergelding, en is de dood, die men de moordenaar doet ondergaan, niet de toepassing van de straf?

“Vergis u niet, u hebt de woorden, *evenals die over zoveel andere dingen*, verkeerd begrepen. De straf van de wedervergelding is Gods gerechtigheid. Hij is het, die de straf oplegt. U allen ondergaat ieder ogenblik die straf, want u wordt door datgene, waardoor u gezondigd hebt, in dit of *in een ander* leven, gestraft. Hij, die zijn medemensen zal hebben doen lijden, zal in een toestand geplaatst worden, waarin hij alles te verduren zal hebben, wat hij anderen heeft doen ondergaan. Dat is de betekenis van de woorden van Jezus. Maar heeft hij u ook niet

gezegd: Vergeef uw vijanden? En heeft hij u niet geleerd om God te vragen om u uw overtredingen te vergeven, zoals u anderen vergeven zult hebben? U moet dat goed begrijpen.”

765. Wat moet men denken over de doodstraf, die in de naam van God wordt opgelegd?

“Het is de plaats van God in de Gerechtigheid innemen. Zij, die zo handelen, bewijzen daardoor hoe ver zij er nog van af zijn God te begrijpen. De doodstraf is een gruweldaad als die in de naam van God wordt opgelegd, en zij, die haar toepassen, zullen daarvoor als voor een moord verantwoordelijk zijn.”

Zevende Hoofdstuk

Wet van de samenleving

1. NOODZAKELIJKHEID VAN HET MAATSCHAPPELIJKE LEVEN. 2. LEVEN VAN AFZONDERING. GELOFTE VAN STILZWIJGEN. 3. FAMILIEBANDEN.

Noodzakelijkheid van het maatschappelijke leven

766. Ligt het sociale leven in de natuur der dingen?

“Zeker. God heeft de mens geschapen om in gemeenschap te leven. God heeft niet voor niets aan de mens de *spraak* en de andere vermogens, die voor het maatschappelijke leven nodig zijn, geschonken.”

767. Is de complete afzondering, met de wet van de natuur in strijd?

“Ja, aangezien de mensen uit natuurdrift de gezelschap zoeken en zij allen door wederzijdse hulp tot de vooruitgang moeten meewerken.”

768. Gehoorzaamt de mens door gezelschap te zoeken, alleen aan een persoonlijk gevoel of is er aan dat gevoel een meer algemeen providentieel doel verbonden?

“De mens moet voorwaarts streven. Hij kan dat niet alleen doen, omdat hij niet alle vermogens daartoe in zich verenigt. Hij moet zich in betrekking met andere mensen stellen. Door afzondering verdierlijkt en verwelkt hij.”

Niemand bezit alle vermogens. Door vereniging in maatschappijen wordt hetgeen aan de een ontbreekt door de andere aangevuld, teneinde zodoende voor allen welzijn te bevorderen en vooruit te komen. Omdat de een de ander nodig heeft, zijn zij geschapen om samen te leven en niet in afzondering.

Leven van afzondering. Gelofte van stilzwijgen

769. Men kan als algemeen beginsel zeer goed begrijpen dat het sociale leven in de natuur van de dingen ligt. Maar omdat alle smaken eveneens

in de natuur liggen, waarom zou dan die van afzondering afkeurenswaardig zijn, als de mens er genoeg in vindt?

“Genoegen van de egoïst. Er zijn ook mensen, die er genoeg in scheppen om dronken te worden. Keurt u dit goed? Een leven, waarbij men zichzelf veroordeelt om voor niemand van nut te zijn, kan aan God niet welgevallig zijn.”

770. Hoe moet men de mensen beschouwen die in volstrekte afzondering leven om de verderfelijke aanraking van de wereld te ontvluchten?

“Dubbel egoïstisch.”

- Maar indien die afzondering door de oplegging van een moeilijke onthouding, een boetedoening tot doel heeft, is zij dan niet verdienstelijk?

“Meer goed te doen dan men kwaad heeft gedaan, is de beste boetedoening.

Door het ene kwaad te willen vermijden, vervalt hij in een ander, omdat hij de wet van liefde en barmhartigheid vergeet.”

771. Hoe moet men hen beschouwen, die de wereld ontvluchten om zich aan de ondersteuning van ongelukkige mensen te wijden?

“Die verheffen zich, doordat zij zichzelf verlagen. Zij hebben de dubbele verdienste van zich boven de stoffelijke genoegens te verheffen en door opvolging van de wet van de arbeid, goed te doen.”

- En zij, die in de afzondering, de stilte zoeken, die voor een bepaald werk nodig is?

“Dit is niet de absolute afzondering van de egoïst. Zij zonderen zich niet van de maatschappij af, omdat zij voor de maatschappij bezig zijn.”

772. Wat te denken van de gelofte van stilzwijgen, die door bepaalde sekten, al in de vroegste tijden voorgeschreven werd?

“Vraag uzelf liever af of de spraak in de natuur voorkomt en waartoe God die gegeven heeft. God veroordeelt het misbruik en niet het gebruik van de vermogens, die Hij geschonken heeft. Stilzwijgendheid is niettemin nuttig, want in de stille afzondering kunt u nadenken,

wordt uw geest vrijer en kan dan met ons in gemeenschap komen. Maar een gelofte van stilzwijgen is een dwaasheid. Waarschijnlijk hebben degenen, die deze vrijwillige ontberingen als deugden beschouwen, een goed doel voor ogen, maar zij vergissen zich, doordat zij Gods wezenlijke wetten niet voldoende kennen.”

De gelofte van algehele stilzwijgendheid, evenals van afzondering, berooft de mens van die sociale omgang, waardoor hij in de gelegenheid gesteld kan worden, goed te doen en de wet van vooruitgang op te volgen.

Familiebanden

773. Waarom herkennen, bij de dieren, de ouders en de kinderen elkaar niet meer, zodra de laatste geen verzorging meer nodig hebben?

“De dieren leven alleen het stoffelijke en niet het zedelijke leven. De liefde van de moeder voor haar jongen heeft het instinct van instandhouding van de wezens, die zij het leven geschonken heeft, als beginsel. Als deze voor zichzelf kunnen zorgen, is haar taak volbracht, de natuur vergt niets meer van haar. Daarom verlaat zij hen om zich weer met de nieuw aangekomen dieren bezig te houden.”

774. Er zijn mensen, die uit het verlaten van de jongen door hun ouders, opmaken, dat bij de mens de banden van bloedverwantschap slechts het gevolg van de maatschappelijke zeden en niet een wet van de natuur zijn. Wat moeten wij daarvan denken?

“De mens heeft een andere bestemming dan het dier. Waarom wilt u hem altijd daarmee gelijk stellen? Bij hem bestaan er andere dan alleen stoffelijke behoeften. Voor hem bestaat de noodzakelijkheid van vooruitgang. De maatschappelijke banden zijn voor die vooruitgang nodig en de banden van het gezin versterken de maatschappelijke. Daarom zijn familiebanden een wet van de natuur. God heeft gewild dat de mensen op die wijze zouden leren elkaar lief te hebben als broeders.” (Zie 205).

775. Wat zou het gevolg voor de maatschappij zijn, indien de familiebanden lossier werden?

“Toename van het egoïsme.”

Achtste Hoofdstuk

Wet van de vooruitgang

1. NATUURSTAAT. 2. LOOP VAN DE VOORUITGANG. 3. ONTAARDE VOLKEN.
4. BESCHAVING. 5. VOORUITGANG VAN DE MENSELIJKE WETGEVING.
6. INVLOED VAN HET SPIRITISME OP DE VOORUITGANG.

Natuurstaat

776. Is de natuurstaat en de wet van de natuur hetzelfde?

“Nee, de natuurstaat is de primitieve staat. Beschaving is strijdig met de natuurstaat, terwijl de wet van de natuur tot de vooruitgang van de mensheid meewerkt.”

De natuurstaat is de kindsheid van de mensheid en het aanvangspunt van zijn intellectuele en zedelijke ontwikkeling. Doordat de mens voor volmaking vatbaar is en de kiem van zijn volmaking in zichzelf bezit, is hij niet bestemd om eeuwig in de natuurstaat te blijven leven, evenmin als hij bestemd is om altijd in de kindsheid te blijven. De natuurstaat is een staat van overgang waaruit de mens door vooruitgang en beschaving geraakt. De wet van de natuur daarentegen beheerst de gehele mensheid en de mens wordt beter, naarmate hij die wet beter begrijpt en opvolgt.

777. De mens in de natuurstaat, voelt minder behoeften en ondervindt daardoor niet alle perikels, die hij zichzelf in meer gevorderde staat op de hals haalt. Hoe moeten wij de mening beschouwen van hen, die deze staat als die van het volmaaktste geluk op aarde beschouwen?

“Wat wilt u dan? Dat is het geluk van het redeloze wezen. Er zijn mensen, die geen ander geluk begrijpen. Het is gelukkig zijn, zoals de dieren dat zijn. Ook de kinderen zijn gelukkiger dan de volwassenen.”

778. Kan de mens tot de natuurstaat terugkeren?

“Nee, de mens moet altijd voorwaarts gaan en kan niet tot de kindsheid terugkeren. Indien hij vorderingen maakt is dat omdat God het wil. Geloven dat hij tot zijn oorspronkelijke staat zou kunnen terugkeren, zou een ontkenning zijn van de wet van de vooruitgang.”

Loop van de vooruitgang

779. Put de mensen de steeds vooruitgaande kracht uit zichzelf of is de vooruitgang slechts het product van onderwijs?

“De mens ontwikkelt zichzelf op een natuurlijke wijze, maar allen gaan niet tegelijk, noch op dezelfde wijze vooruit. Het is dan dat de meer gevorderden de anderen, door het contact in het sociale leven, in hun vooruitgang te hulp komen.”

780. Volgt de morele verbetering altijd op de intellectuele ontwikkeling?

“Zij is er het gevolg van, maar volgt er niet altijd *onmiddellijk* op.” (Zie 192-365).

- Hoe kan de intellectuele ontwikkeling tot morele verbetering leiden?

“Door te doen begrijpen wat goed en wat kwaad is. De mens is dan in staat een keuze te doen. De ontwikkeling van de vrije wil volgt op die van de intelligentie en op de vermeerderde verantwoordelijkheid voor alle daden.”

- Hoe komt het dan, dat de meest verlichte volken dikwijls de meest verdorven zijn?

“Volmaakte vooruitgang is het doel, maar de volken bereiken die evenals de individuen, slechts stapje voor stapje. Zij kunnen zelfs, zolang de zedelijke zin niet bij hen ontwikkeld is, hun intelligentie aanwenden om het kwade te doen. De moraal en de intelligentie zijn twee krachten, die pas gaandeweg met elkaar in evenwicht komen.”

781. Is het de mens gegeven de loop van de vooruitgang te stoppen?

“Nee, maar wel om die soms belemmeringen in de weg te leggen.”

- Wat moeten wij van hen denken, die trachten de vooruitgang te belemmeren en de mensheid achteruit te doen gaan?

“Dat zijn arme wezens, die God zal straffen. Zij zullen door de stroom, die zij tegen willen houden, omvergeworpen worden.”

Aangezien vooruitgang tot het wezen van de menselijke natuur behoort, is niemand in staat die te stuiten. Het is een levende kracht, welke door slechte wetten wel belemmerd maar niet vernietigd kan worden. Wanneer die wetten niet meer compatibel zijn met de vooruitgang, verbrijzelt Hij deze met al degenen, die ze in

stand trachten te houden. En zo zal het zijn totdat de mens zijn wetten in overeenstemming met de goddelijke rechtvaardigheid gebracht hebben: wetten die het goede voor allen voor ogen hebben en niet die in het belang van de sterken in het nadeel van de zwakken gemaakt zijn.

782. Zijn er niet mensen, die te goeder trouw de vooruitgang tegenwerken, terwijl zij geloven die te bevorderen, omdat zij de vooruitgang alleen uit hun oogpunt beschouwen, en die dikwijls, waar hij niet is, menen te zien?

“Een kleine steen onder het rad van een zwaar voertuig, zal het voertuig niet beletten vooruit te gaan.”

783. Volgt de volmaking van de mensheid altijd een langzaam vooruitgaande beweging?

“Er vindt geregelde en langzame vooruitgang als een gevolg van de kracht van de omstandigheden plaats. Maar als een volk niet spoedig genoeg vorderingen maakt, brengt God van tijd tot tijd een fysische of morele schok teweeg, waardoor het veranderd wordt.”

De mens kan niet eeuwig onwetend blijven omdat hij het einddoel, door de Voorzienigheid bepaald, moet bereiken: hij wordt door de kracht van de omstandigheden verlicht. De zedelijke zowel als de sociale omwentelingen, dringen langzamerhand in de denkbeelden door. Zij kiemen gedurende eeuwen, om onverwachts los te breken en het verweerde gebouw van het verleden, dat niet meer in overeenstemming met de nieuwe behoeften en verwachtingen is, te doen instorten.

De mens ziet dikwijls in die omwentelingen alleen de tijdelijke wanorde en verwarring, die zijn stoffelijke belangen treffen. Hij, die zijn gedachten boven de persoonlijkheid weet te verheffen, bewondert de opzet van de Voorzienigheid om uit het kwaad, het goede te doen voortkomen. Het zijn de stormen en het onweer, die de lucht zuiveren na die eerst verstoord te hebben.

784. De verdorvenheid van de mens is zeer groot. Lijkt het niet, tenminste uit het oogpunt van de zedelijkheid beschouwd, alsof hij meer achteruit dan vooruit gaat?

“Hierin vergist u zich. Sla het geheel goed gade en u zult ontwaren dat hij vooruit gaat, omdat hij beter begrijpt wat kwaad is en dagelijks misbruiken verbetert. Er moet overmaat van kwaad zijn, om de

noodzakelijkheid van het goede en van verbetering te kunnen doen inzien.”

785. Wat is de grootste hinderpaal voor de vooruitgang?

“Hoogmoed en egoïsme. Ik spreek van de zedelijke vooruitgang, want de intellectuele ontwikkeling blijft steeds voortgaan. Op het eerste gezicht lijkt het zelfs dat zij, bij die ondeugden, een verdubbeling van bedrijvigheid doet ontstaan door de eer en geldzucht te ontwikkelen, die op haar beurt de mens ertoe aanzet tot verlichting van zijn Geest. Zo is alles zowel in de zedelijke als in de stoffelijke wereld met elkaar verbonden en kan zelfs uit het kwade, het goede voorkomen. Maar deze toestand zal slechts gedurende een tijd aanhouden en zal veranderen naarmate de mens beter zal begrijpen, dat er boven het genot van de aardse goederen een oneindig groter en duurzamer geluk bestaat.» (Zie Het egoïsme, 12^e hoofdstuk.)

Er bestaan twee soorten van vooruitgang, die elkaar onderling steunen en toch geen gelijke tred houden: de intellectuele en de zedelijke vooruitgang. Bij de beschaafde volken ontvangt de eerste, in deze eeuw, alle mogelijke aanmoediging. Ook heeft zij een tot op heden ongekende hoogte bereikt. Het is er verre van dat de tweede op dezelfde hoogte staat, en toch, als men de maatschappelijke zeden van een paar eeuwen met elkaar vergelijkt, zou men blind moeten zijn, indien men daarin de vooruitgang wilde ontkennen. Waarom zou er tussen de negentiende en de vierentwintigste eeuw niet even veel verschil kunnen bestaan als tussen de veertiende en de negentiende? Het in twijfel trekken hiervan staat gelijk met te beweren dat de mens tegenwoordig de hoogste trap van volmaaktheid bereikt heeft, wat absurd is, of dat hij voor geen zedelijke volmaking vatbaar is, wat door de ervaring wordt weerlegd.

Ontaarde volken

786. De geschiedenis doet ons talrijke volken kennen die na de schokken, die hen overhoop gehaald hebben, tot de staat van barbaarsheid teruggekeerd zijn. Waar is in dat geval de vooruitgang?

“Als uw huis dreigt ineenstorten, breekt u het af om er een sterker en gemakkelijker voor in de plaats te kunnen zetten. Maar totdat het weer opgebouwd zal zijn, heerst er verwarring en onrust in uw woning.

Begrijp ook dit nog: U was arm en woonde in een vervallen woning; u wordt rijk en u verlaat die woning om een paleis te betrekken. Dan komt een arme drommel zoals uzelf geweest bent, uw plaats in het krot innemen, en is er nog zeer tevreden mee, want voor die tijd had hij geen onderkomen. Welnu! Weet dan, dat de Geesten die bij dat ontaarde volk geïncarneerd zijn, niet dezelfde zijn, waaruit het in zijn glorie-tijd bestond. De Geesten van die tijd hebben vorderingen gemaakt en zijn dus volmaaktere woningen gaan betrekken en zijn vooruitgegaan, terwijl andere minder ontwikkelden hun plaats ingenomen hebben, die zij ook op hun beurt ooit zullen verlaten.”

787. Zijn er geen rassen, die uit hun aard aan de vooruitgang ongehoorzaam zijn?

“Ja, maar deze sterven dagelijks *lichamelijk* uit.”

- Wat zal het toekomstige lot zijn van de zielen die deze rassen bezielen?

“Zij zullen evenals alle anderen, door andere levens te doorlopen, de volmaaktheid bereiken. God ontferft niemand.”

- Dus kunnen de beschaafde mensen, wilden en menseneters geweest zijn?

“U bent het zelf meer dan eens geweest, voordat u was wat u nu bent.”

788. Volken zijn collectieve individualiteiten, die evenals de individuen zelf, de kindsheid, de rijpere leeftijd en de tijd van verval doorlopen. Kan deze waarheid, die door de geschiedenis bevestigd wordt, niet tot de veronderstelling leiden, dat de in deze eeuw meest gevorderde naties, hun verval en hun einde, evenals de volken uit de oudheid, tegemoet gaan?

“De volken die alleen het leven van het lichaam leven, zij, bij welke grootheid alleen op hun macht en uitgebreidheid van grondgebied gevestigd is, ontstaan, groeien en sterven, omdat de kracht van een volk evenals die van een mens uitgeput raakt. Zij van wie baatzuchtige wetten met de vooruitgang in verlichting en barmhartigheid in strijd zijn, sterven, omdat de verlichting de duisternis, en de barmhartigheid het egoïsme doodt. Maar evenals voor de individuen, bestaat er voor de volken het zielenleven. Zij van wie de wetten met de eeuwige wetten

van de Schepper overeenkomen, zullen leven en zullen de fakkels voor andere volken zijn.”

789. Zullen door de vooruitgang alle volken van de aarde eenmaal tot een volk verenigd worden?

“Nee, niet tot één volk, dat is onmogelijk. Want door het verschil van klimaat ontstaat verschil in zeden en behoeften, waardoor de verschillende nationaliteiten ontstaan. Daarom zullen zij altijd wetten moeten hebben, die met hun zeden en behoeften in overeenstemming zijn. Maar de barmhartigheid kent geen luchtstreken en maakt geen onderscheid tussen de kleur van de mensen. Als Gods wet overal de grondslag van de menselijke wet zal zijn, zullen de volken de barmhartigheid tegenover elkaar betrachten, zoals nu de individuen dit van mens tot mens doen. Dan zullen zij gelukkig en in vrede leven, omdat niemand trachten zal zijn naaste te benadelen, noch ten koste van hem te leven.”

De mensheid gaat vooruit door de individuen, die langzamerhand beter en verlichter worden. Wanneer deze dan in de meerderheid zijn, verkrijgen zij het overwicht en voeren de anderen met zich mee. Van tijd tot tijd staan er dan eens onder hen intelligente mensen op, die de vooruitgang een stoot geven, dan eens mensen met gezag bekleed, instrumenten in Gods hand, die het in weinige jaren vele eeuwen vooruit doen gaan.

De vooruitgang van de volken doet de rechtvaardigheid van de incarnatie duidelijk uitkomen. De deugdzame stellen loffelijke pogingen in het werk om een natie zedelijk en intellectueel vooruit te doen gaan. De verbeterde natie zal zowel in dit als in een volgend leven gelukkiger zijn. Goed, maar terwijl die langzame tocht gedurende eeuwen wordt afgelegd, sterven er alle dagen duizenden mensen. Wat is het lot van al diegenen, die op de reis sterven? Zal hun betrekkelijke achterlijkheid hen van het geluk, dat voor de laatst aangekomene bewaard gebleven is, beroven? Of zal hun geluk betrekkelijk zijn? De goddelijke rechtvaardigheid kan een dergelijk onrecht niet gedogen. Door het herhaaldelijk leven, is de aanspraak op het geluk voor allen dezelfde, want niemand is van de vooruitgang uitgesloten. Zij die in tijden van barbaarsheid geleefd hebben, kunnen in de tijd van de beschaving bij hetzelfde of bij een ander volk terugkomen, waarvan het gevolg is, dat allen baat hebben bij de vooruitgaande beweging.

Maar het systeem van eenmaal leven levert hier nog een ander bezwaar op. Bij dat stelsel wordt de ziel op het ogenblik van de geboorte geschapen. Indien dus een mens

meer gevorderd is dan de andere, komt dit, doordat God voor die mens een meer gevorderde ziel geschapen heeft. Waarom dat voorrecht? Welke verdienste heeft hij, die niet langer - zelfs dikwijls korter - dan een ander geleefd heeft, om met eens voortreffelijke ziel begiftigd te worden? Maar ook hierin bestaat het voornaamste bezwaar niet. Een volk gaat in duizend jaar van de barbaarsheid tot de beschaving over. Indien de mensen duizend jaren oud werden, zou men zich kunnen voorstellen dat zij in die tussentijd, de tijd gehad hebben om vorderingen te maken. Maar er sterven er alle dagen in alle leeftijden. Zij worden onophoudelijk aangevuld, zodat men er alle dagen ziet verschijnen en heengaan. Na het einde van duizend jaren, vindt men geen spoor meer van de vroegere bewoners. De natie is van barbaars als zij was, beschaafd geworden. Wie is er nu vooruitgegaan? Zijn het de vroegere barbaarse individuen? Die zijn immers al lang dood. Zijn het de nieuw aangekomen mensen? Maar indien hun ziel op het ogenblik van hun geboorte geschapen is, dan bestonden die in de tijden van de barbaarsheid nog niet, en men zou dan moeten aannemen, dat de poging, die men aanwendt om een volk te beschaven, de macht hebben, niet om onvolmaakte zielen beter te maken, maar, om door God volmaaktere zielen te doen scheppen.

Laten wij deze theorie van de vooruitgang, met die die de Geesten gegeven hebben, vergelijken. De zielen, die gedurende de tijd van de beschaving gekomen zijn, hebben evenals alle anderen hun kindsheid gehad, maar zij hebben reeds geleefd, en zijn door vroeger verkregen vorderingen verbeterd ter wereld gekomen. Zij komen daartoe aangetrokken door een omgeving, voor welke zij genegenheid voelen, en die met hun tegenwoordige staat overeenstemt zodat de zorgen die men aan de beschaving van een volk besteedt, niet de uitwerking hebben om voor de toekomst volmaaktere zielen te doen scheppen, maar om degenen, die reeds vorderingen gemaakt hebben, hetzij dat deze reeds bij datzelfde volk in de tijd van zijn barbaarsheid geleefd hebben, hetzij dat zij van elders komen, tot zich te trekken. Dit geeft ons ook nog de sleutel van de vooruitgang van de gehele mensheid; als alle volken op dezelfde hoogte wat het gevoel voor het goede aangaat zullen staan, dan zal de aarde de plaats van bijeenkomst, alleen voor goede Geesten zijn, die met elkaar als broeders verenigd zullen leven. En de slechte Geesten zullen zich daar afgewezen en misplaatst vinden en zullen op mindere werelden de omgeving, die met hen overeenkomt gaan zoeken, totdat zij waardig zullen zijn om op onze vervormde wereld te komen. De gewone theorie leidt ook nog tot deze conclusie, dat door de arbeid tot maatschappelijke verbetering alleen de tegenwoordige en toekomstige geslachten bevoordeeld worden, en dat hun invloed nihil is voor de eerdere geslachten, die de tegenspoed hadden te vroeg op de wereld te komen. Zij zullen beladen zijn met de barbaarse daden, die zij in de tijd van hun barbaarsheid gepleegd hebben, en dus worden wat zij zullen

kunnen. Volgens de leer van de Geesten, strekken latere vorderingen ook tot voordeel van die geslachten, die onder betere omstandigheden herleven en die zich dus in het middelpunt van de beschaving kunnen volmaken. (Zie vraag 222).

Beschaving

790. Is de beschaving een vooruitgang of, zoals enige wijsgeren menen, een teruggang van de mensheid?

“Onvolmaakte vooruitgang. De mens gaat niet op eenmaal van de kindsheid tot de volwassenheid over.”

- Is het redelijk de beschaving te veroordelen?

“Veroordeel hen liever, die er misbruik van maken, en niet Gods werk.”

791. Zal de beschaving zich eenmaal zodanig verbeteren, dat daardoor de gebreken, die zij heeft doen ontstaan, zullen verdwijnen?

“Ja, als de zedelijkheid even ontwikkeld zal zijn als het verstand. De vrucht kan niet voor de bloem komen.”

792. Waarom brengt de beschaving niet onmiddellijk al het goede tot stand, dat zij voort zou kunnen brengen?

“Omdat de mensen noch gereed noch bereid zijn die weldaad te ontvangen.”

- Zou het ook niet zijn, omdat zij door het doen ontstaan van nieuwe behoeften, ook te veel tot de bevrediging van nieuwe driften aanspoort?

“Ja, en doordat alle vermogens van de Geest niet tegelijk vorderingen maken. Voor alles is tijd nodig. U kunt geen volmaakte vruchten van een onvolmaakte beschaving verwachten.” (Zie vragen 751 en 780).

793. Aan welke tekenen kan men een volmaakte beschaving herkennen?

“U zult die aan de zedelijke ontwikkeling herkennen. U beschouwt uzelf als zeer ontwikkeld, omdat u belangrijke ontdekkingen en bewonderenswaardige uitvindingen gedaan hebt; omdat u beter gehuisvest en beter gekleed bent dan de wilden, maar u zult wezenlijk pas het recht hebben u beschaafd te noemen, als u uit uw maatschappij de ondeugden, door welke zij onteerd wordt, verbannen zult hebben en als u onder elkaar als broeders zult leven, en de Christelijke

barmhartigheid zult betrachten. Voor die tijd bent u slechts verlichte volken, die nog maar de eerste fase van de beschaving doorlopen hebben.”

In de beschaving bestaan evenals in alle andere dingen niveaus. Een onvolmaakte beschaving is een staat van overgang, die bijzondere kwalen doet ontstaan, die in de natuurstaat onbekend waren. Maar desalniettemin is het toch een natuurlijke en noodzakelijke vooruitgang, die in zichzelf het geneesmiddel voor de kwaal, die zij veroorzaakt heeft, meebrengt. Naargelang de beschaving toeneemt, doet zij enige van de kwalen, die zij heeft doen ontstaan, ophouden, en die kwalen zullen met de zedelijke vooruitgang allemaal een einde nemen.

Van twee volken, die het hoogste niveau van de maatschappelijke ladder bereikt hebben, kan datgene zich in de ware zin van het woord het meest beschaafde noemen waarbij men het minste egoïsme herkent en hoogmoed aantreft; waarbij de gebruiken meer intellectueel en zedelijk dan stoffelijk zijn; waarbij de intelligentie zich met de meeste vrijheid kan ontwikkelen; waarbij het meeste goedhartigheid, goede trouw, wederzijde welwillendheid en edelmoedigheid bestaat; waar de vooroordelen van kaste en geboorte het minst diep geworteld zijn, want die vooroordelen zijn onverenigbaar met de ware liefde tot de naaste; waarbij de wetten geen voorrechten wettigen en dezelfde voor de meest onbeduidende als voor de belangrijkste zijn; waarbij met de minste partijdigheid recht gesproken wordt; waarbij de zwakke altijd steun tegen de sterke vindt; waarbij het leven van de mens, zijn geloof en denkbeelden het meeste geëerbiedigd worden; waarbij de minste ongelukkige gevonden worden; en tenslotte het volk waarbij ieder gewillig mens verzekerd is, nimmer aan het nodige gebrek te zullen lijden.

Vooruitgang van de menselijke wetgeving

794. Zou de maatschappij alleen door de wetten van de natuur, zonder de hulp van menselijke wetten, geregeerd kunnen worden?

“Dit zou kunnen, indien men ze goed begreep. Zij zouden voldoende zijn indien de wil bestond om ze op te volgen, maar de maatschappij heeft haar eisen en heeft bijzondere wetten nodig.”

795. Wat is de oorzaak van de instabiliteit van de menselijke wetten?

“In de tijden van barbaarsheid zijn het de sterkste geweest die de wetten gemaakt hebben en zij hebben die in hun voordeel gemaakt. Naarmate de mensen beter de rechtvaardigheid zijn gaan begrijpen,

heeft men ze wel moeten wijzigen. De menselijke wetten worden bestendiger naargelang zij dichter bij de ware rechtvaardigheid komen, dat wil zeggen, naarmate zij voor allen gemaakt zijn en meer met de natuurlijke wetten overeenkomen.”

De beschaving heeft voor de mens nieuwe behoeften geboren doen worden en die behoeften hangen van de maatschappelijke toestand, waarin hij zichzelf geplaatst heeft, af. Hij heeft de rechten en plichten, die aan die toestand verbonden zijn, door menselijke wetten moeten regelen. Maar onder de invloed van zijn hartstochten heeft hij dikwijls denkbeeldige rechten en plichten uitgedacht, die door de natuurlijke wet veroordeeld worden en die de volken naargelang hun vooruitgang uit hun wetgeving verwijderen.

De natuurlijke wet is onveranderlijk en voor allen dezelfde. De menselijke wet is veranderlijk en voor vooruitgang vatbaar. Deze alleen heeft in de tijden van kindsheid van de maatschappij, het recht van de sterkste kunnen bekrachtigen.

796. Is de strengheid van de strafwetten geen noodzakelijkheid in de tegenwoordige staat van de maatschappij?

“Een bedorven maatschappij heeft zeker strenge wetten nodig, maar helaas worden die wetten pas toegepast om het kwaad, dat al gepleegd is, te straffen, en niet om de oorzaak van het kwaad weg te nemen. De opvoeding alleen is in staat de mens te hervormen. Dan zullen zij niet zulke strenge wetten meer nodig hebben.”

797. Hoe zal de mens er toe gebracht kunnen worden om zijn wetten te hervormen?

“Dit gebeurt vanzelf door de kracht van de omstandigheden en door de invloed van de deugdzaame mensen, die hem op de weg van de volmaking leiden. Hij heeft er al vele verbeterd en zal er nog vele verbeteren. Wacht maar!”

Invloed van het spiritisme op de vooruitgang

798. Zal het spiritisme een algemeen geloof worden of zal het slechts het deel van enige mensen blijven?

“Zeker zal het een algemeen geloof worden en het zal een nieuw tijdvak in de geschiedenis van de mensheid inluiden omdat het in de natuur is en omdat de tijd gekomen is, dat het zijn plaats onder de

menselijke wetenschappen moet innemen. Het zal echter een zware strijd te voeren hebben, meer tegen het eigenbelang dan tegen de overtuiging, want men moet het niet verbloemen, dat er mensen zijn die er belang bij hebben het te bestrijden, de een uit eigenliefde, de andere om geheel stoffelijke redenen. Maar wanneer de bestrijders ervan zich meer en meer geïsoleerd zullen vinden, zullen zij wel gedwongen worden te denken zoals alle mensen, willen zij zich niet bespottelijk maken.”

De denkbeelden veranderen pas na verloop van een geruime tijd en nooit plotseling. Van generatie tot generatie worden zij zwakker en eindigen met langzamerhand geheel te verdwijnen met degenen, die ze voorstonden, welke door andere individuen worden vervangen, die van de nieuwe denkbeelden doordrongen zijn, evenals dit met de politieke denkbeelden het geval is. Zie het heidendom; zeker bestaat er nu geen mens meer die de godsdienstige begrippen van die tijd belijdt, zij hebben echter nog vele eeuwen na de komst van het Christendom sporen achtergelaten, die alleen door de gehele vernieuwing van de rassen uitgewist hebben kunnen worden. Zo zal het ook met het spiritisme gaan. Het maakt grote vorderingen, maar gedurende twee of drie generaties zal er nog een bron van ongelof blijven bestaan, die alleen door de tijd weggenomen zal kunnen worden. Zijn loop zal niettemin sneller dan die van het Christendom zijn, omdat het het Christendom zelf is, dat het de weg baant en waarop het steunt. Het Christendom heeft iets moeten afbreken, het spiritisme hoeft slechts verder op te bouwen.

799. Op welke wijze kan het spiritisme tot vooruitgang meewerken?

“Door het materialisme, dat één van de gesels van de maatschappij is, uit te roeien. Hierdoor zien de mensen in waar hun feitelijke interesse ligt. Als het toekomstige leven niet meer door de sluier van de twijfel bedekt is, zal de mens beter begrijpen dat hij zijn toekomst door het tegenwoordige leven kan verzekeren. Door de vooroordelen van sekten, kasten of kleur uit te roeien, leert het de mensen de grote solidariteit kennen, die hen als broeders verenigen moet.”

800. Is het niet te vrezen dat het aan het spiritisme niet mogelijk zal zijn over de onverschilligheid van de mensen en over hun gehechtheid aan het stoffelijke, te zegevieren?

“Men zou zeer weinig kennis van mensen hebben als men dacht dat zij door welke oorzaak dan ook, als door een toverslag vervormd zouden kunnen worden. De denkbeelden worden langzamerhand naargelang de

individuen gewijzigd en er moeten generaties voorbijgaan om de sporen van oude gebruiken geheel uit te wissen.

De vervorming kan dus niet anders dan langzamerhand en trapsgewijs en van de ene op de andere plaats vinden. Met elke generatie wordt een gedeelte van de sluier opgelicht. Het spiritisme komt die geheel verscheuren. Als dit intussen slechts bij een mens als gevolg zou hebben hem van een enkele ondeugd te bevrijden, dan zou dit een eerste stap zijn, en dat zou een groot goed zijn, want die eerste stap, zal de volgende voor hem gemakkelijker maken.”

801. Waarom hebben de Geesten niet te allen tijde onderwezen, wat zij nu onderwijzen?

“U leert niet aan kinderen wat u aan volwassenen leert en u geeft aan een pasgeboren kind geen voedsel dat voor hen onverteerbaar is. Er is een tijd voor alles. Zij hebben vele dingen onderwezen, die de mensen niet begrepen ofwel vervalst hebben, maar die zij nu wel kunnen begrijpen. Door hun, soms onvolmaakte, onderwijs, hebben zij de grond bereid om het zaad te ontvangen, dat heden ten dage vruchten zal voortbrengen.”

802. Aangezien het spiritisme een tijdperk van vooruitgang voor de mensheid moet openen, waarom bespoedigen de Geesten die vooruitgang dan niet, door zulke algemene en duidelijke manifestaties, dat het bij de meest ongelovige overtuiging zou doen ontstaan?

“U verlangt wonderen, maar God strooit ze met gulle hand voor uw voeten uit en toch zijn er nog mensen, die Hem loochenen. Heeft zelfs Christus zijn tijdgenoten door de wonderen, die hij gedaan heeft, kunnen overtuigen? Ziet u nog niet tegenwoordig mensen, die de duidelijkste feiten, die onder hun ogen plaatsvinden, ontkennen? Zijn er niet mensen die zeggen dat zij niet zouden geloven, al zagen zij het? Nee, het is niet door wonderen dat God de mensen op een bepaald punt wilt brengen. Hij wil in al Zijn zachtheid aan hen de verdienste laten, zich door de rede te doen overtuigen.”

Negende Hoofdstuk

Wet van gelijkheid

1. NATUURLIJKE GELIJKHEID. 2. ONGELIJKHEID VAN AANLEG.
 3. MAATSCHAPPELIJKE ONGELIJKHEID. 4. ONGELIJKHEID VAN RIJKDOM.
 5. BEPROEVINGEN DOOR RIJKDOM EN DOOR ARMOEDE. 6. GELIJKHEID
 VAN DE RECHTEN VAN MAN EN VROUW. 7. GELIJKHEID VOOR HET GRAF.

Natuurlijke gelijkheid

803. Zijn alle mensen voor God gelijk?

“Ja, allen proberen hetzelfde doel te bereiken en God heeft zijn wetten voor alle mensen gemaakt. U zegt dikwijls: de zon schijnt voor allen, en dan spreekt u een grotere en een meer algemene waarheid uit, dan u wel denkt.”

Alle mensen zijn aan dezelfde natuurwetten onderworpen. Allen worden even zwak geboren, zijn aan dezelfde smarten onderhevig en het lichaam van de rijke vergaat net zo goed als dat van de arme. God heeft dus aan niemand, noch door geboorte, noch door de dood enige natuurlijke meerderheid geschonken: voor Hem zijn allen gelijk.

Ongelijkheid van aanleg

804. Waarom heeft God niet aan alle mensen dezelfde aanleg gegeven?

"God heeft alle Geesten gelijk geschapen, maar, ieder van hen heeft langer of korter geleefd en heeft daardoor meer of minder opgedaan. Het verschil ligt in de discrepantie in hun ervaring en in hun wil, die de vrije wil is: daardoor volmaakt de een zich sneller, waardoor zij een verschillende aanleg verkrijgen. De verscheidenheid in de aanleg is noodzakelijk, opdat iedereen tot de vervulling van Gods inzichten, binnen de grens van ontwikkeling van zijn fysische en intellectuele krachten, zou kunnen meewerken. Wat de een niet doet, doet de andere. En op die wijze vervult iedereen een nuttige rol. Omdat alle werelden *voor elkaar solidair zijn*, moeten bovendien de bewoners van de meer verheven werelden, die merendeels vóór de uwe geschapen zijn,

wel hier komen verblijven om u tot voorbeeld te kunnen strekken.” (Zie vraag 361).

805. Behoudt de Geest, als hij van een verhevene op een mindere wereld overgaat, onverminderd zijn aanleg?

“Ja, dit hebben wij al gezegd. De Geest, die vorderingen gemaakt heeft, valt niet meer terug. Hij kan als Geest een meer belemmerend omhulsel of een meer afhankelijke betrekking dan die welke hij bekleed heeft, uitkiezen, maar alles dient om hem tot lering te strekken en hem te helpen vooruitgaan.” (Zie vraag 180).

Dientengevolge hangt het verschil in aanleg bij de mensen niet van de intieme natuur van zijn schepping af, maar van de graad van volmaaktheid, die de in hem geïncarneerde Geest bereikt heeft. God heeft dus niet de ongelijkheid in de aanleg geschapen, maar Hij heeft het toegestaan, dat de verschillende niveaus van ontwikkeling met elkaar in aanraking zouden komen, opdat de meest gevorderden de meest achterlijken in hun vooruitgang zouden kunnen helpen en ook opdat de mensen, die elkaar nodig hebben volgens de wet van barmhartigheid, die hen allen moet verenigen, zouden begrijpen.

Maatschappelijke ongelijkheid

806. Is de ongelijkheid in de maatschappelijke standen een wet van de natuur?

“Nee, zij is het werk van de mens en niet van God.”

- Zal deze ongelijkheid ooit ophouden?

“Gods wetten alleen, zijn eeuwig. Ziet u die ongelijkheid niet met de dag verminderen?

Zij zal met de heersende invloed van de boogmoed en van het egoïsme verdwijnen. En er zal niets dan de ongelijkheid in verdienste zal blijven bestaan.

Er zal een dag komen, waarop de leden van het grote gezin van Gods kinderen, elkaar niet meer zullen beschouwen als van meer of minder zuiver bloed. De Geest alleen is meer of minder rein en dit hangt niet van de stand in de maatschappij af.”

807. Wat moet men denken van hen, die misbruik van hun stand in de maatschappij maken, om de zwakken tot eigen voordeel te onderdrukken?

“Deze dienen scherp veroordeeld te worden. Zij zullen vervloekt worden! Zij zullen op hun beurt onderdrukt worden en zullen in een leven herboren worden, waarin zij alles te verduren zullen hebben, wat zij anderen hebben doen ondergaan.” (Zie vraag 684).

Ongelijkheid van de rijkdommen

808. Vindt de ongelijkheid van de rijkdommen niet haar oorsprong in de ongelijkheid van vermogens, waardoor de een meer dan de andere in de gelegenheid gesteld wordt om die te verkrijgen?

“Ja en nee. En list en diefstal, wat zegt u daarvan?”

- De erfelijke rijkdom is toch niet de vrucht van slechte hartstochten?

“Wat weet u daarvan? Ga terug naar de bron en dan zult u kunnen zien of die altijd zuiver is. Weet u of het bij de aanvang niet de vruchten van beroving of onrechtvaardigheid zijn geweest? Maar zonder over de oorsprong, die slecht kan zijn, te spreken, gelooft u dat de begeerte naar rijkdom, zelfs naar die, welke op een goede manier wordt verkregen, de heimelijke begeerte, die in u opkomt om die spoediger te bezitten, een loffelijke gedachte is? Dat is waar God over oordeelt en ik verzeker u dat zijn oordeel strenger is, dan dat van de mensen.”

809. Als een fortuin op onbehoorlijke wijze verkregen is, zijn dan degenen, die het later erven, daarvoor verantwoordelijk?

“Zij zijn zonder twijfel niet verantwoordelijk voor het kwaad dat anderen hebben kunnen plegen, des te minder omdat het mogelijk is dat dit hun onbekend is. Maar weet wel, dat dikwijls aan iemand een fortuin te beurt valt, alleen om hem in de gelegenheid te stellen een onrechtvaardigheid te herstellen. Gelukkig is hij, die dit begrijpt!

Indien hij dit uit naam van degene die de onrechtvaardigheid gepleegd heeft, doet, zal er met beiden rekening worden gehouden, want het is dikwijls de laatste die de aanzet geeft.”

810. Men kan zonder de wet te overtreden, op een meer of minder rechtvaardige wijze over zijn fortuin beschikken. Is men na zijn dood voor de beschikkingen die men gemaakt heeft, verantwoordelijk?

“Elke daad brengt haar vruchten voort. De vruchten van de goede daden zijn zoet, die van de andere altijd wrang, *altijd*, onthoud dat goed.”

811. Is de gelijkheid in rijkdom mogelijk en heeft die ooit bestaan?

“Nee, zij is niet mogelijk. Het wordt door verschil in vermogens en karakter belet.”

- Er zijn toch mensen, die geloven dat daarin het geneesmiddel voor de kwalen van de maatschappij te vinden is. Wat is daaromtrent uw gedachte?

“Het zijn systematische of jaloerse, ambitieuze mensen. Zij begrijpen niet dat de gelijkheid, waarvan zij dromen, gauw door de kracht van de omstandigheden verbroken zou worden. Bestrijd het egoïsme, dat is de maatschappelijke kwaal en jaag geen hersenschimmen na.”

812. Indien de gelijkheid in rijkdom niet mogelijk is, is het dan net zo het geval met de welvaart?

“Nee, maar welvaart is betrekkelijk en iedereen zou ervan kunnen genieten, als men elkaar maar goed verstond... want het echte welzijn bestaat daarin, dat men zijn tijd naar goeddunken en niet aan een arbeid, waarvoor men niet de minste lust voelt, kan besteden. En omdat ieder mens een andere aanleg heeft, zou er geen een nuttig werk zijn, dat onuitgevoerd zou blijven. Het evenwicht bestaat in alles, maar het is de mens, die het probeert te verstoren.”

- Is het mogelijk om elkaar op dat gebied te begrijpen?

“De mensen zullen elkaar begrijpen, zodra zij de wet van rechtvaardigheid zullen opvolgen.”

813. Er zijn mensen, die door eigen schuld tot verval en gebrek raken. Daarvoor kan de maatschappij toch niet verantwoordelijk zijn?

“Jawel, wij hebben dit al gezegd. Zij is dikwijls de eerste oorzaak van die kwalen en bovendien, is zij niet verplicht voor hun zedelijke

opleiding te zorgen? Het is dikwijls de slechte opvoeding, die hun oordeel bedorven heeft in plaats van bij hen de slechte neigingen uitroeien.” (Zie vraag 685).

Beproevingen door rijkdom en door armoede

814. Waarom heeft God aan sommigen, rijkdom en macht, en aan anderen armoede gegeven?

“Om ze beiden op verschillende wijze te beproeven. U weet bovendien, dat de Geesten zelf hun beproevingen gekozen hebben en er dikwijls onder bezwijken.”

815. Welke van die twee beproevingen is het meest voor de mens te vrezen, die door de tegenspoed of door de rijkdom?

“De ene net zoveel als de andere. Door armoede worden *protesten* tegen de Voorzienigheid opgewekt; de rijkdom zet ons tot het bedrijven van allerlei buitensporigheden aan.”

816. Indien de rijke meer verleiding ondervindt, bezit hij dan daarentegen niet meer middelen om goed te doen?

“Dit is precies wat hij niet altijd doet. Hij wordt baatzuchtig, hoogmoedig en onverzadigbaar. Zijn behoeften nemen met zijn fortuin toe en hij meent nooit genoeg voor hem alleen te hebben.”

De verheffing in deze wereld en de macht over zijn natuurgelovigen zijn beproevingen die net zo groot en even gevaarlijk zijn als tegenspoed; want hoe rijker en machtiger men is, des te meer verplichtingen men te vervullen heeft en des te groter de middelen zijn om goed of kwaad te doen. God beproeft de arme door gelatenheid en de rijke door het gebruik dat hij van zijn bezittingen en macht maakt.

Rijkdom en macht doen alle hartstochten geboren worden, die ons aan de stof doen hechten en die ons van de Geestelijke volmaaktheid verwijderen. Het is daarom dat Jezus gezegd heeft: „in waarheid zeg ik u, het is makkelijker voor een kameel om door het oog van de naald te kruipen, dan voor een rijke om het rijk Gods binnen te gaan.” (Zie vraag 266).

Gelijkheid van de rechten van man en vrouw

817. Zijn man en vrouw voor God gelijk en hebben zij dezelfde rechten?

“Heeft God niet aan beide de kennis van goed en kwaad en het vermogen om vorderingen te maken, geschonken?”

818. Wat is de oorzaak van de zedelijke minderheid van de vrouw in sommige landen?

“De onrechtvaardige en wrede heerschappij, die de man zich over haar, aangematigd heeft. Het is een gevolg van de sociale instellingen en van het misbruik van de kracht over de zwakheid. Bij de weinig ontwikkelde mensen, vanuit het zedelijke oogpunt gezien, staat kracht gelijk aan recht.”

819. Met welk doel is de vrouw lichamenlijk zwakker dan de man?

“Om haar bijzondere functies toe te wijzen. De man is er voor het zware werk, omdat hij als sterkste is gebouwd; de vrouw is voor lichter arbeid bestemd. En beiden zijn er om elkaar te helpen bij het doorstaan van de beproevingen, die een leven vol schaduwzijden opleveren.”

820. Plaast de fysieke zwakheid van de vrouw haar niet op een natuurlijke wijze onder de afhankelijkheid van de man?

“God heeft aan de een de kracht geschonken om de zwakke te beschermen en niet om haar onder het juk te brengen.”

God heeft het organisme van ieder wezen ingericht naar de verrichtingen die zij geroepen zijn te volbrengen. Zoals Hij de vrouw minder fysieke kracht schonk, zo heeft Hij haar tevens een grotere mate van gevoel geschonken, evenredig aan de tederheid van de moederlijke functies en aan de zwakheid van de wezens, die aan haar zorg zijn toevertrouwd.

821. Zijn de verrichtingen, voor welke de vrouw door de natuur bestemd is, van even groot belang als die, die het deel van de man zijn?

“Ja, en groter. Zij is toch degene, die het eerste begrip van het leven schenkt.”

822. Daar de mensen allen voor Gods wet gelijk zijn, moeten zij dit dan ook niet voor de menselijke wetten zijn?

“Het is het hoofdbeginsel van de rechtvaardigheid: Doe niet aan anderen, wat u niet zou willen dat anderen u aandeden.”

- Hierop berustend, moet dus een wetgeving om rechtvaardig te zijn, de gelijkheid van rechten voor de man en de vrouw aanhangen?

“Rechten, ja; functies, nee. Ieder moet zijn eigen plaats innemen. Laat de man zich met de belangen buiten, de vrouw met die in huis, ieder in overeenstemming met hun aanleg, bezig houden. De menselijke wet moet om rechtvaardig te zijn, de gelijkheid van de rechten van de man en van de vrouw aanhangen. Ieder voorrecht dat aan de een of aan de andere toegekend wordt, is strijdig met de rechtvaardigheid. *De emancipatie van de vrouw volgt op de vooruitgang in beschaving.* Haar verdrukking houdt gelijke tred met de barbaarsheid. Bovendien bestaan de geslachten slechts door het fysische organisme, want de Geesten kunnen zowel het ene als het andere geslacht aannemen. In dat opzicht bestaat er tussen hen geen verschil en dientengevolge moeten zij dezelfde rechten hebben.”

Gelijkheid voor het graf

823. Waarvandaan komt het verlangen om zijn herinnering door gedenktekenen te vereeuwigen?

“Laatste actie van de hoogmoed.”

- Maar is de pracht van de graftomben niet dikwijls meer het werk van de nabestaanden, die het aandenken van de overledene in ere willen houden, dan die van de overledene zelf?

“Hoogmoed van de nabestaanden, die zichzelf willen verheerlijken. Oh zeker, het is niet altijd voor de overledene dat al die demonstraties geschieden. Het is uit eigenliefde en voor de wereld en om met zijn rijkdommen te pronken. Geloofst u dat de herinnering van een geliefd wezen, in het hart van de arme mens minder duurzaam is, omdat deze slechts een bloem op zijn graf kan planten? Geloofst u dat het marmer hen, die op aarde onnuttig geweest zijn, aan de vergetelheid ontrukkt?”

824. Keurt u uitdrukkelijk alle pracht bij begrafenissen af?

“Nee. Niet wanneer het is om de nagedachtenis van een deugdzaam mens te vereren; dan is het rechtmatig en een goed voorbeeld tot navolging.”

Het graf is de verzamelplaats voor alle mensen. Daar houden zonder genade alle menselijke onderscheidingen op. Vruchteloos wil de rijke zijn nagedachtenis door prachtige monumenten vereeuwigen: de tijd zal die evenals het lichaam vernietigen. Zo wil de natuur het. De gedachtenis van zijn goede en slechte daden zal minder vergankelijk zijn dan zijn graftombe. De pracht die bij zijn begrafenis tentoon gespreid wordt, zal hem niet van zijn schanddadenschoonwassen en zal hem niet een niveau in de hiërarchie van de Geesten doen opklimmen. (Zie 320 en volg.

Tiende Hoofdstuk

Wet van de vrijheid

1. NATUURLIJKE VRIJHEID. 2. SLAVERNIJ. 3. VRIJHEID VAN DENKEN.
 4. VRIJHEID VAN GEWETEN. 5. VRIJE WIL. 6. NOODLOT. 7. KENNIS VAN DE
 TOEKOMST. 8. THEORETISCH OVERZICHT VAN DE DRIJVEREN VAN DE
 MENSELIJKE HANDELINGEN.

Natuurlijke vrijheid

825. Zijn er in de wereld posities, waarin de mens zich vleien kan geheel vrij te zijn?

“Nee, want u allen hebt elkaar nodig, zowel de kleinen als de groten.”

826. Wat zou de omstandigheid zijn waarbij de mens van de complete vrijheid zou kunnen genieten?

“Als kluizenaar in een woestijn. Zodra er twee mensen bij elkaar zijn, hebben zij rechten te eerbiedigen en zijn dientengevolge niet meer geheel vrij.”

827. Ontneemt de verplichting om de rechten van anderen te respecteren aan de mens het recht om zichzelf toe te behoren?

“Totaal niet, want het is een recht dat hem door de natuur geschonken is.”

828. Hoe kunnen wij de liberale zienswijze van sommige mensen overeenbrengen met het despotisme die zij dikwijls zelf, in hun eigen huis en over hun ondergeschikten uitoefenen?

“Zij begrijpen de natuurlijke wet, maar deze wordt door tegen hoogmoed en baatzucht opgewogen. Als hun beginselen geen berekend komediespel is, begrijpen zij hoe het wezen moet, maar zij doen het niet.”

- Zullen in het andere leven, de beginselen die zij hier beleden hebben, hen toegerekend worden?

“Hoe meer verstand men bezit om een beginsel te begrijpen, des te minder vergeeflijk is men als men dat zelf niet toepast. In waarheid zeg ik u, dat de eenvoudige maar oprechte mens, verder op Gods weg gevorderd is, dan hij, die datgene wat hij niet is, lijken wil.”

Slavernij

829. Zijn er mensen, die door de natuur aangewezen zijn om het eigendom van andere mensen te zijn?

“Alle absolute afhankelijkheid van de ene mens van een ander mens is strijdig met Gods Wet. De slavernij is een misbruik van kracht. Zij verdwijnt met de vooruitgang, zoals langzamerhand alle misbruiken zullen verdwijnen.”

De menselijke wet die de slavernij huldigt, is een wet tegen de natuur, omdat zij de mens met het redeloze dier gelijkstelt en hem zedelijk en lichamelijk vernedert.

830. Wanneer de slavernij tot de zeden van een volk behoort, zijn dan degenen, die er gebruik van maken, afkeurenswaardig, omdat zij toch slechts een gewoonte opvolgen, die hen als vanzelfsprekend toeschijnt?

“Kwaad blijft altijd kwaad en al uw drogredenen zullen niet in staat zijn een slechte daad tot een goede te verheffen. Maar de verantwoordelijkheid voor het kwaad is evenredig aan de middelen, die men bezit om het te kunnen begrijpen. Hij, die zichzelf door middel van de wetten op de slavernij, bevoordeelt, maakt zich altijd aan een overtreding van de wet van de natuur schuldig, maar in deze, evenals in alles, is de grootte van de schuld betrekkelijk. Doordat de slavernij in de zeden van sommige volken burgerrechten verkregen heeft, heeft de mens er te goeder trouw, als van iets dat hem natuurlijk toescheen, gebruik van kunnen maken. Maar zodra zij meer ontwikkelen, en vooral door het licht van het Christendom, meer verlicht verstand verkrijgen en de mens in de slaaf zijn gelijke voor God leert kennen, kan hij geen verontschuldiging meer aanvoeren.”

831. Plaatst de ongelijkheid in de vermogens, bepaalde mensenrassen niet onder de afhankelijkheid van de meer intelligente rassen?

“Ja. Om die op te heffen, maar niet om ze door slavernij nog meer te doen verdierlijken.

Al te lang hebben de mensen bepaalde rassen als werkdieren met armen en handen beschouwd, die zij zich gerechtigd achtten evenals de lastdieren te verkopen. Zij vermenen van edeler bloed te zijn. Dat zijn dwazen, die alleen de stof zien! Het is niet het bloed, dat meer of minder zuiver is, maar wel de Geest.” (Zie 361 en 803).

832. Er zijn mensen, die hun slaven met menselijkheid behandelen, die het hen aan niets doen ontbreken en die geloven dat de vrijheid hen aan meer ontberingen zou blootstellen. Hoe denkt u daarover?

“Ik zeg dat deze beter hun eigen belang begrijpen. Zij dragen ook goede zorg voor hun ossen en paarden, teneinde er op de markt meer winst van te kunnen behalen. Zij zijn niet zo schuldig als degenen die ze mishandelen, maar door hen het recht om zichzelf toe te behoren te ontnemen, beschikken zij er niettemin over, als over een koopwaar.”

Vrijheid van denken

833. Bestaat er iets in de mens dat aan alle dwang ontsnapt en waardoor hij een absolute vrijheid geniet?

“In zijn gedachte geniet de mens een onbeperkte vrijheid want zij kent geen grenzen. Men kan de gedachten de vrije loop laten, maar niet vernietigen.”

834. Is de mens voor zijn gedachten verantwoordelijk?

“Hij is ervoor verantwoordelijk tegenover God: God alleen kent die gedachten en veroordeelt hem of spreekt hem vrij, volgens Zijn rechtvaardigheid.”

Vrijheid van geweten

835. Is de vrijheid van geweten een gevolg van de vrijheid van denken?

“Het geweten is een innige gedachte, die evenals alle andere gedachten aan de mens toebehoort.”

836. Heeft de mens het recht de vrijheid van geweten aan banden te leggen?

“Evenmin als de vrijheid van denken. Want God alleen heeft het recht om over het geweten te oordelen. Zoals de mensen door hun wetten,

de betrekkingen regelen die van mens tot mens bestaan, zo regelt God door de wetten van de natuur de betrekkingen die tussen de mens en God bestaan.”

837. Wat zijn de gevolgen als men de vrijheid van geweten aan banden legt?

“De mensen te dwingen anders te handelen dan zij denken en er dus huichelaars van maken. De gewetensvrijheid is een van de kenmerken van de ware beschaving en vooruitgang.”

838. Is ieder geloof eerbiedwaardig, al is het ook onmiskenbaar vals?

“Elk geloof is eerbiedwaardig, als het oprecht is en tot het goede leidt. Het geloof is afkeurenswaardig, als het tot kwaaddoen leidt.”

839. Is het berispelijk als men aanstoot neemt in het geloof aan andersdenkenden?

“Het is een gebrek aan barmhartigheid en het schenden van de vrijheid van denken.”

840. Schendt men de gewetensvrijheid als men een geloof, dat de rust van de maatschappij kan verstoren, tegenwerkt?

“Men kan wel de daden bedwingen, maar het innerlijke geloof is daar niet voor vatbaar.”

Als de uiterlijke handelingen van een geloof een nadeel van welke aard ook aan anderen berokkenen, dan is het tegengaan van deze handelingen geen aanslag op de vrijheid van geweten, want het laat het geloof in het volle bezit van zijn vrijheid.

841. Moet men uit eerbied voor de gewetensvrijheid toelaten dat verderfelijke leerstellingen verspreid worden, of mag men, zonder die vrijheid te schenden, trachten hen, die door deze verkeerde beginselen afgedwaald zijn, op de weg van de waarheid terug te brengen?

“Zeker, niet alleen mag men dat doen, maar men is er ook toe verplicht. Maar door onderwijs, naar het voorbeeld van Jezus, *door zachtheid en overreding*, en niet door geweld. Dit zou erger zijn dan het geloof van hen, die men zou willen overtuigen.

Indien er iets bestaat dat men iemand mag opleggen, dan is het zeker het goede en de broederlijke liefde, maar wij geloven niet dat het middel

om deze ingang te doen vinden, het geweld is. De overtuiging laat zich niet opdringen.”

842. Alle godsdiensten hebben de pretentie, de enige uitdrukking van de waarheid te zijn. Aan welke tekenen kunnen wij dan die Godsdienst herkennen, die het recht heeft zich als zodanig voor te stellen?

“Dit zal die godsdienst zijn, die de meeste brave mensen en de minste huichelaars vormt. Dat wil zeggen, die de wet van de barmhartigheid in haar grootste reinheid en ruimste zin toepast. Aan dit teken zult u herkennen dat een leer goed is, want elke leer, die het zaaien van onenigheid en het stellen van afscheidingen tussen Gods kinderen onderling ten gevolge heeft, kan niet anders dan vals en verderfelijk zijn.”

Vrije wil

843. Heeft de mens een vrije wil in zijn handelingen?

“Omdat hij vrijheid om te denken bezit, zo bezit hij ook die om te handelen. Zonder vrije wil zou de mens een werktuig zijn.”

844. Is de mens vanaf zijn geboorte in het genot van de vrije wil?

Er bestaat vrijheid van handelen, zodra de wil om te handelen aanwezig is. In de eerste tijd van het leven is de vrijheid bijna nul. Zij ontwikkelt zich en verandert haar doel samen met de vermogens. De gedachten van het kind, die in verband met de behoefte van zijn leeftijd zijn, oefent zijn vrije wil uit op de dingen, die hij nodig heeft.”

845. Is de instinctmatige aanleg, die de mens bij zijn geboorte meekrijgt, geen beletsel voor de uitoefening van de vrije wil?

“De instinctmatige aanleg, is die, welke de Geest voor zijn incarnatie bezat. Naarmate hij meer of minder gevorderd is, kan deze hem tot laakbare handelingen aanzetten en hierin zal hij door de Geesten, die niet deze aanleg sympathiseren, bijgestaan worden. Maar er bestaat geen onweerstaanbare kracht voor hem, die de wil bezit om tegenstand te bieden. Hou altijd in gedachte dat willen kunnen is.” (Zie vraag 361).

846. Heeft het organisme geen invloed op de handelingen van het leven? En als het invloed uitoefent, geschiedt dit dan ten koste van de vrije wil?

“De Geest wordt zeker door de stof, die hem in zijn uitingen kan belemmeren, beïnvloed. Dat is de reden, dat zich de vermogens meer vrij ontwikkelen op de werelden, waar de lichamen minder stoffelijk dan op aarde zijn. Maar het is niet het werktuig, dat de vermogens geeft. Men moet bovendien hierbij de zedelijke van de intellectuele vermogens onderscheiden. Indien een man het instinct tot moord bezit, dan is het zeker zijn eigen Geest, maar niet zijn organen, die dat instinct bezitten en het hem mededelen. Degene, die zijn denkvermogen opheft, om zich alleen met het stoffelijke bezig te houden, komt aan het redeloze vee gelijk te staan, en nog erger, want hij denkt er niet meer aan om zich tegen het kwaad te wapenen. Omdat hij dit uit eigen vrije wil doet, ligt daarin zijn tekortkoming.” (Zie 367 en volgende - Invloed van het organisme).

847. Ontneemt de afdwaling van het verstand aan de mens zijn vrije wil?

“Hij, wiens verstand door de een of andere oorzaak verward is, is geen meester meer van zijn gedachten en bezit vanaf dat ogenblik geen vrijheid meer. Deze afdwaling van het verstand is dikwijls een straf voor de Geest, die in een ander leven ijdel en hoogmoedig geweest kan zijn en een slecht gebruik van zijn vermogens gemaakt kan hebben. Hij kan in het lichaam van een idioot herleven zoals de alleenheerser in dat van een slaaf en de slechte rijke in dat van een bedelaar, herleven kan. Maar door die dwang, waar hij volledig bewust van is, lijdt de Geest; dit is de werking van de stof.” (Zie 371 en volgende.)

848. Is de afdwaling van de intellectuele vermogens door dronkenschap, een verontschuldiging voor laakbare handelingen?

“Nee, want de dronkaard heeft zich vrijwillig van zijn verstand beroofd om zijn eerloze lusten bot te vieren. In plaats van één, begaat hij twee misstappen.”

849. Wat is bij de mens in de wilde staat, het meest overheersende vermogen: het instinct of de vrije wil?

“Het instinct. Dit belet hem echter niet om in bepaalde dingen met complete vrijheid te handelen, maar net als bij een kind, gebruikt hij die vrijheid tot bevrediging van zijn behoeften en zij ontwikkelt zich met de intelligentie. Daarom bent u, die meer verlicht is dan een wilde, meer verantwoordelijk voor hetgeen u doet, dan een wilde.”

850. Zijn de maatschappelijke posities soms niet een obstakel voor de volkomen vrijheid van handelen?

“De wereld heeft zeker haar eisen. God is rechtvaardig. Hij neemt alles in aanmerking, maar laat de verantwoordelijkheid van de weinige pogingen, die u aanwendt om de obstakels te overwinnen, op u rusten.”

Noodlot

851. Bestaat er een noodlot voor de gebeurtenissen van het leven, in de zin, die men aan dat woord hecht? Dat wil zeggen, zijn alle gebeurtenissen vooraf bepaald, en zo ja wat wordt er dan van de vrije wil?

“Het noodlot bestaat alleen daarin, dat de Geest bij zijn incarnatie het ondergaan van deze of gene beproeving zelf heeft uitgekozen. Door die te kiezen, schept hij zich een zekere toekomst, die het gevolg van de toestand zelf is, waarin hij geplaatst wordt. Ik spreek van de fysische beproevingen, want wat de zedelijke beproevingen en de verleidingen betreft, blijft de Geest, die zijn vrije wil van goed en kwaad behoudt, altijd meester om toe te geven of weerstand te bieden. Een goede Geest kan wanneer hij iemand ziet verzwakken, te hulp komen, maar kan niet zodanige invloed op hem uitoefenen, dat hij zich meester zou kunnen maken van zijn wil. Een slechte, dat wil zeggen, mindere Geest, kan, door hem een natuurlijk gevaar aan te wijzen en dit te overdrijven, hem aan het wankelen brengen en schrik aanjagen. Maar de wil van de geïncarneerde Geest blijft desalniettemin vrij van alle banden.”

852. Er zijn mensen, die vervolgd lijken te worden door het noodlot, wat zij ook doen. Ligt ongelukkig zijn niet in hun bestemming?

“Het zijn misschien beproevingen, die zij moeten ondergaan en die zij uitgekozen hebben: maar ik herhaal, u houdt het noodlot verantwoordelijk voor wat dikwijls niets anders dan de gevolgen van uw

eigen misstappen zijn. Tracht bij de rampen, die u ondergaan moet, uw geweten zuiver te houden en u zult reeds half getroost zijn.”

853. Sommige mensen ontsnappen aan dodelijk gevaar dan om gelijk weer in een ander te vervallen. Het schijnt alsof zij de dood niet konden ontlopen. Is dit geen noodlot?

“Noodlot bestaat in de ware zin van het woord alleen voor het ogenblik van de dood. Als dat ogenblik daar is, door welk middel dan ook, dan kunt u er u niet voor weglopen.”

- Dus, welk gevaar ons ook moge bedreigen, zullen wij niet sterven als ons uur nog niet geslagen is?

“Nee, u zult niet sterven en hiervan zijn u duizenden voorbeelden bekend. Maar als uw uur van vertrek geslagen is, dan kan niets u daarvan onttrekken. God weet van tevoren door welk soort dood u van hier zult gaan, en vaak weet uw Geest het ook, want dit wordt hem geopenbaard als hij het ene of het andere leven uitkiest.”

854. Volgt er uit de zekerheid van het stervensuur niet voort, dat alle voorzorgen, die men neemt om de dood te ontsnappen, nutteloos zijn?

“Nee, want de voorzorgen, die u neemt, worden u ingegeven met het doel om de dood, die u bedreigt, af te wenden. Zij zijn een van de middelen door welke voorkomen wordt dat de dood plaatsvindt.”

855. Wat is het doel van de Voorzienigheid, wanneer zij ons gevaren doet ondervinden, die geen gevolgen moeten hebben?

“Wanneer uw leven in gevaar gebracht wordt, is dit een waarschuwing, die u zelf verlangd hebt, om u van het kwaad af te brengen en u beter te maken. Als u aan dat gevaar ontsnapt, denkt u, nog onder de indruk van het gevaar dat u gelopen hebt, naarmate de grotere of mindere invloed die goede Geesten op u uitoefenen, er meer of minder serieus aan, om beter te worden. De slechte Geest (ik zeg slechte en bedoel daarmee het kwaad, dat nog in hem is), mengt er zich hierin en u gelooft dat u ook wel aan andere gevaren zult ontsnappen, en u geeft wederom de vrije teugel aan uw driften. Door de gevaren, die u loopt, herinnert God u aan uw zwakheid en aan de kwetsbaarheid van het leven. Indien men de oorzaak en de aard van het gevaar onderzoekt, zal men meestal inzien, dat de gevolgen een straf voor een begane misslag

of voor een *verzuimde plicht zijn*. God waarschuwt u op die wijze om in uzelf te keren en u te verbeteren.” (Zie vragen 526 en 532).

856. Weet de Geest van tevoren, door welke soort dood bij bezwijken zal?

“Hij weet dat de aard van het leven, dat hij uitgekozen heeft, hem blootstelt om eerder op deze dan op die wijze om te komen. Maar hij kent tevens de worstelingen, die hij om de dood te ontwijken, zal moeten doorstaan, en dat hij, als het Gods wil is, niet bezwijken zal.”

857. Er zijn mensen, die de gevaren van het oorlogsveld trotseren met de overtuiging dat hun uur nog niet geslagen is. Is dit vertrouwen gegrond?

“Heel dikwijls heeft de mens een voorgevoel van zijn einde, zoals hij ook een voorgevoel kan hebben, dat hij nog niet zal sterven. Dit voorgevoel ontvangt hij door zijn Beschermgeesten, die hem willen waarschuwen om zich tot vertrekken gereed te maken of die zijn moed aanwakkeren in ogenblikken, waarin hij die het meeste nodig heeft. Dat vertrouwen kan hem ook geschonken worden door intuïtie van het bestaan, dat hij gekozen heeft, of van de zending, die hij op zich genomen heeft en waarvan hij weet dat hij die vervullen moet.” (Zie vragen 441 - 522).

858. Hoe komt het dat de mensen, die een voorgevoel van hun dood hebben, er gewoonlijk minder dan anderen tegen opzien?

“Het is de mens en niet de Geest, die tegen de dood opziet. Hij, die een voorgevoel van zijn dood heeft, denkt meer als Geest dan als mens: hij begrijpt zijn verlossing en wacht die af.”

859. Indien de dood, wanneer die plaatst moet vinden, niet ontweken kan worden, is dit dan ook eveneens het geval met alle andere ongelukken, die ons in de loop van het leven overkomen?

“Het zijn dikwijls de kleine dingen, waarvoor wij in staat zijn u te kunnen waarschuwen en dikwijls door uw gedachten te leiden, kunt u dezelfde ontwijken, want wij houden niet van materieel lijden, maar dit is voor het leven dat u gekozen hebt van weinig belang. Het noodlot bestaat wezenlijk alleen voor het uur, waarop u hier beneden verschijnen en weer vertrekken moet.”

- Zijn er dingen, die noodzakelijkerwijs moeten gebeuren en die door de wil van de Geesten niet afgewend kunnen worden?

“Ja, maar toen u nog Geest was, hebt u, toen u uw keus deed, die vooruitgezien en er een voorgevoel van gehad. Geloof echter niet dat alles wat gebeurt, zoals men zegt, geschreven stond. Een gebeurtenis is dikwijls het gevolg van een handeling, die u uit eigen vrije wil bedreven hebt; indien u die handeling niet gedaan had, dan zou de gebeurtenis niet hebben plaatsgevonden. Als u uw vinger brandt, dan is dat niets. Het is het gevolg van een onvoorzichtigheid en van de stof afhankelijk. Het zijn alleen het grote lijden, de belangrijke gebeurtenissen, die op de zedelijkheid invloed kunnen uitoefenen, die door God voorzien zijn, omdat zij voor uw loutering en moraal nuttig zijn.”

860. Kan de mens door zijn wil en door zijn handelingen zorgen dat gebeurtenissen, die zouden hebben moeten gebeuren, niet plaatsvinden en omgekeerd?

“Hij kan dit, indien deze schijnbare afwijking binnen het leven past, dat uitgekomen heeft. Vervolgens kan hij om goed te doen, zoals men hoort te doen en wat het enige doel van het leven is, kwaad beletten, vooral dat kwaad, dat tot nog groter kwaad aanleiding zou kunnen geven.”

861. Weet de man, die een moord begaat, bij het uitkiezen van zijn leven, dat hij een moordenaar zal worden?

“Nee. Hij weet, als hij voor een leven vol strijd kiest, dat er *kans* voor hem bestaat een van zijn natuurgelovenden te doden, maar hij weet niet of hij het doen zal. Want hij denkt voor het plegen van de misdaad meestal na, en degene, die over iets nadenkt, behoudt altijd de vrijheid het te doen of niet te doen. Indien de Geest vooraf wist dat hij als mens een moord moest plegen, dan zou hij hiertoe voorbeschikt zijn.

Weet, dat niemand tot het plegen van een misdaad voorbeschikt is, en dat elke misdaad en elke handeling dan ook, vrijwillig en uit eigen vrije wil gepleegd wordt.

Bovendien verwacht u altijd twee zeer verschillende dingen met elkaar: de voorvallen van het materiële en de handelingen van het zedelijke leven. Indien er soms een noodlot bestaat, dan ligt dat aan die materiële voorvallen, waarvan de oorzaken buiten u gelegen zijn, en die van uw

wil onafhankelijk zijn. Wat de handelingen van het zedelijke leven betreft: deze komen altijd uit de mens zelf voort, die dus altijd de vrije keuze heeft. Voor die handelingen bestaat er dus *nooit* een noodlot.”

862. Er zijn mensen, bij wie niets lukt, en die bij alles wat zij ondernemen, door een kwade genius vervolgd lijken te worden. Kan men dat niet noodlot noemen?

“Het is wel een noodlot, als u er die naam aan geven wilt, maar het is het gevolg van de aard van het leven, dat men uitgekozen heeft, omdat die mensen door een leven vol teleurstellingen beproefd wilden worden, teneinde zich in geduld en onderwerping te kunnen oefenen. Geloof echter niet dat het noodlottige absoluut is. Het is dikwijls een gevolg van de verkeerde weg, die zij opgegaan zijn, en die niet aan hun aanleg noch verstand evenredig was. Hij, die zonder te kunnen zwemmen, een rivier wil overzwemmen, loopt grote kans om te verdrinken. En zo is het met de meeste voorvallen in het leven. Indien de mens niets anders, dan hetgeen met zijn aanleg overeenkomt, ondernam, zou hij bijna altijd slagen. Maar wat hem in het verderf stort, is zijn eigenliefde en zijn eerezucht, die hem zijn eigen weg doen verlaten en hem de begeerte om bepaalde neigingen in te willigen als een roeping doet beschouwen. Hij mislukt en het is zijn eigen schuld; maar in plaats van het aan zichzelf te wijten vindt hij het gemakkelijker om de sterren ervan te beschuldigen. Menigeen zou een goede ambachtsman geweest zijn en op eerlijke wijze zijn brood verdiend hebben, als die gekozen zou hebben om een slechte dichter te zijn, die van honger zal sterven. Er zou voor iedereen plaats zijn, indien iedereen de zijne wilde innemen.”

863. Leggen de maatschappelijke zeden iemand niet dikwijls de verplichting op om liever de ene dan de andere weg op te gaan? En is hij in de keuze van zijn werkkring niet aan het oordeel van de openbare mening onderworpen? Is wat men zelfrespect noemt, geen obstakel voor de uitoefening van onze vrije wil?

“Het zijn de mensen, die de maatschappelijke zeden doen ontstaan en niet God. Indien zij er zich aan onderwerpen, is dit omdat die zeden hen aanstaan en dit is wederom een handeling van hun vrije wil. Als zij wilden, zouden zij er zich aan kunnen onttrekken. Waarom beklagen zij er zich dan over? Zij moeten niet de maatschappelijke zeden, maar wel

hun dwaze eigenliefde beschuldigen, waardoor zij liever van honger sterven dan iets van hun aanzien opofferen. Niemand is hen erkentelijk voor dit offer, terwijl God rekening zal houden met de opoffering van hun ijdelheid. Dat wil niet zeggen dat u die openbare mening zonder reden moet trotseren, zoals vele mensen doen, die meer zonderlingen dan wijsgeren zijn. Het is even onverstandig om nagewezen te worden en als raar bestempeld te worden, als dat het verstandig is om uit eigen wil en zonder protesteren af te dalen, als men zich boven op de ladder niet staande kan houden.”

864. Zoals er mensen zijn, voor wie het noodlot altijd tegenwerkt, zo zijn er weer anderen, die bevoorrecht schijnen, want bij hen lukt alles. Waar ligt dit aan?

“Dikwijls ligt het daaraan dat zij het beter weten aan te pakken, maar het kan evengoed een beproeving zijn. De voorspoed bedwelmt hen. Zij rekenen op hun geluk en zij moeten vaak later voor diezelfde voorspoed door bittere teleurstellingen boeten, die zij door behoedzaam te handelen hadden kunnen ontgaan.”

865. Welke verklaring kan men geven van het geluk dat sommige mensen bij dingen hebben, waar noch wil noch intelligentie iets toe bij kunnen dragen, bijvoorbeeld bij het spel?

“Sommige Geesten hebben van tevoren bepaalde soorten van vermaak uitgekozen. Het geluk, dat hen gunstig is, is een verleiding. Hij die als mens wint, verliest als Geest: het is een beproeving voor zijn hoogmoed en hebzucht.”

866. Het noodlot, dat bij de materiële voorvallen van ons leven schijnt voor te zitten, schijnt dus ook een gevolg van onze vrije wil te zijn?

“U hebt zelf uw beproeving uitgekozen. Hoe zwaarder die is en hoe beter u die draagt, des te meer verheft u zich. Zij, die hun leven in overvloed en menselijk geluk slijten, zijn lafhartige Geesten, die op dezelfde hoogte blijven. Ook is in de wereld het aantal ongelukkigen veel groter dan dat van de gelukkigen, dit komt doordat de meeste Geesten, beproevingen zoeken, die voor hen het meeste vruchten zullen brengen. Zij zien te goed de nietigheid van uw grootheid en van uw genoegens in. Bovendien is het gelukkigste leven toch altijd

onrustig, altijd vol stoornis: al ware het ook alleen door het nooit geheel ontbreken van smarten.” (Zie 525 en volg.)

867. Waar komt de uitdrukking “onder een gelukkig gesternte geboren zijn” vandaan?

“Uit een oud bijgeloof, dat het lot van ieder mens met de sterren in verband waande. Het is een zinnebeeld, dat sommige mensen in alle dwaasheid letterlijk opvatten.”

Kennis van de toekomst

868. Kan de toekomst aan de mens geopenbaard worden?

“In beginsel is de toekomst voor hem verborgen, en het is slechts in zeldzame gevallen en bij uitzondering, dat God er de openbaring van toestaat.”

869. Met welk doel is de toekomst voor de mens verborgen?

“Indien de toekomst aan de mens bekend was, zou hij het heden verwaarlozen, en zou hij niet met dezelfde vrijheid handelen, omdat hij door de gedachte beheerst zou worden dat indien iets gebeuren moet, hij er zich niet mee hoeft te bemoeien of het trachten zou tegen te werken. God heeft niet gewild dat het zo zou zijn, opdat iedereen tot de vervulling van de dingen, zelfs van die waartegen hij zich zou willen verzetten, zou meewerken. Zo bent u het dikwijls, die zonder er bewust van te zijn, de gebeurtenissen, die in uw leven zullen voorkomen, zelf voorbereidt.”

870. Indien het nuttig is dat de toekomst verborgen blijft, waarom staat God er dan soms de openbaring van toe?

“Als deze vooraf verkregen kennis de vervulling van iets bevorderen moet, in plaats van het tegen te werken, door aansporen anders te handelen dan men zonder die wetenschap gedaan zou hebben. Bovendien is het ook dikwijls een beproeving. Het vooruitzicht van een gebeurtenis kan meer of minder goede denkbeelden doen ontstaan. Indien bijvoorbeeld iemand moet weten dat hij een erfenis, waarop hij niet rekende, krijgen zal, zal hij er toe kunnen komen om, gedreven door hebzucht, door de blijdschap zijn wereldse genoegens te vermeederen, door de zucht om vroeger in het bezit er van te komen,

de dood van degene, die hem zijn vermogen moet nalaten, te wensen. Of zal dit vooruitzicht bij hem goede denkbeelden en edelmoedige gevoelens opwekken. Indien de voorzegging niet vervuld wordt, is dit weer een andere beproeving: die van de wijze, waarop hij de teleurstelling zal dragen, maar hij zal toch de verdienste oogsten of de schuld dragen van de goede of slechte gevoelens, die het geloof aan de vervulling van de gebeurtenis bij hem heeft doen ontstaan.”

871. Daar God alles weet, zo weet Hij ook of een mens al dan niet onder een beproeving moet bezwijken. Waartoe dient dan die beproeving, als zij niets aan God kan doen kennen wat Hij al nog niet ten opzichte van die mens al wist?

“Men zou met evenveel recht kunnen vragen: waarom God de mens niet volmaakt en voltooid geschapen heeft (zie 119), waarom de mens de tijd van de kindsheid door moet lopen alvorens volwassen te zijn (zie 379). De beproeving heeft niet ten doel God over de verdiensten van die mens inlichten, want God weet volmaakt goed wat deze waard is, maar om aan die mens de gehele verantwoordelijkheid van zijn daden te laten, daar hij vrij is die al dan niet uitvoeren. De mens bezit de keus tussen goed en kwaad, zo heeft de beproeving ten doel, hem tegen de verleiding van het kwaad te doen kampen en hem zelf alle verdienste van zijn tegenstand toe te kennen; en hoewel God zeer goed van tevoren weet of hij al dan niet slagen zal, kan Hij hem, in Zijn rechtvaardigheid noch straffen noch belonen voor een daad, die niet gepleegd is geworden.” (zie 258).

Hetzelfde heeft plaats bij de mensen. Hoe knap een aspirant ook is en hoe zeker men ook van zijn slagen is, verleent men hem toch geen graad zonder een examen afgelegd te hebben. Dat wil zeggen, niet zonder beproeving te ondergaan. Zo veroordeelt een rechter de beklaagde alleen voor een gepleegde daad en niet op het vooruitzicht dat hij de daad kan of moet plegen.

Hoe meer men over de gevolgen, die er voor de mens uit de kennis van de toekomst zouden voortloeiën, nadenkt, des te meer men inziet hoe wijs de Voorzienigheid geweest is, die voor hem geheim te houden. De zekerheid van een gelukkige gebeurtenis zou hem werkeloos maken en die van een ongelukkige, moedeloos maken. In beide gevallen zouden zijn krachten verlamd worden. Daarom is de toekomst de mens alleen als een doel aangewezen, dat hij door inspanning bereiken moet, doch zonder de proef te kennen, die hij zal moeten doorstaan, om het te kunnen bereiken.

De kennis van alle voorvallen die de weg zal opleveren, zou hem het initiatief en het gebruik van zijn vrije wil ontnemen. Hij zou zich op het hellend vlak van de vooraf bepaalde gebeurtenissen laten meeslepen, zonder van zijn eigen vermogens gebruik te maken. Als de vervulling van iets zeker is, heeft men er geen zorg meer voor.

Theoretisch overzicht van de drijfveren van de menselijke handelingen

872. Het vraagstuk van de vrije wil, kan als volgt samengevat worden:

De mens wordt niet door het noodlot tot het kwade gedreven. De daden die hij pleegt, stonden niet van tevoren “geschreven”. De misdaden, die hij begaat, zijn niet het gevolg van een door het noodlot geveld vonnis. De mens kan, als beproeving en als boetedoening een leven kiezen, waarin hij, hetzij door de omgeving waarin hij geplaatst is, hetzij door bijkomende omstandigheden aan de wegslepende kracht van de misdaad zal blootgesteld zijn, maar hij blijft altijd vrij om te handelen of om niet te handelen. Dus bestaat er vrije wil bij hem, in de staat van Geest: in de keuze van het leven en van de beproeving, en in de lichamelijke toestand: in het vermogen om aan de verleiding, waaraan wij ons vrijwillig onderworpen hebben, toe te geven of daaraan weerstand te bieden. Het is de zaak van de opvoeding om die slechte neigingen te bestrijden. Zij zal dit met vrucht doen, als zij op de volledige studie van de zedelijke natuur van de mens gegrond zal zijn. Door de kennis van de wetten, door welke deze zedelijke natuur beheerst wordt, zal men erin slagen die te wijzigen, zoals men het verstand door onderwijs en het gestel door gezondheidsmaatregelen wijzigt.

De van de stof bevrijde en in de staat van omdoling verkerende Geest, kiest zijn toekomstige lichamelijke levens, in overeenstemming met de graad van volmaking die hij bereikt heeft. Hierin bestaat vooral, zoals wij reeds gezegd hebben, zijn vrije wil. Die vrijheid wordt niet door de incarnatie vernietigd. Indien hij aan de invloed van de stof toegeeft, komt dit omdat hij bezwijkt onder de beproevingen die hij zelf uitgekozen heeft, en het is om hem behulpzaam te zijn om ze te boven te komen, dat hij de bijstand van God en van de goede Geesten kan invoeren. (Zie 337).

Zonder vrije wil, pleegt de mens geen onrecht door kwaad, en heeft hij geen verdienste door goed te doen. En dit wordt zo zeer erkend, dat men in de wereld de goed- of afkeuring, altijd van de bedoeling, dat wil zeggen van de wil afhankelijk maakt. En daar, waar men van willen spreekt, spreekt men van vrijheid.

De mens kan dus geen excuses voor zijn wandaden in zijn organisme zoeken, zonder afstand van zijn rede en van zijn staat van mens te doen en zonder zich met het redeloze vee gelijk te stellen. Indien hij dat ten opzichte van het kwaad doen kon, zou dit ook eveneens voor het goede het geval zijn. Maar als de mens goed doet, zorgt hij wel dat men hem er de verdienste van toekent en behoudt zich ervan dat goede aan zijn organisme toe te schrijven, hetgeen een bewijs is dat hij (niettegenstaande de mening van sommige systematici) instinctmatig, van het mooiste voorrecht van zijn geslacht - de vrijheid van denken - geen afstand doet.

Het noodlot zoals dit gewoonlijk bedoeld wordt, veronderstelt de voorafgegane en onherroepelijke vaststelling van alle gebeurtenissen van het leven, hoe belangrijk die ook zijn mogen. Indien de loop der dingen zo zou zijn, dan zou de mens een werktuig zonder wil zijn. Waartoe zou hem zijn verstand dienen, als hij altijd in al zijn handelingen door de macht van het noodlot beheerst zou worden? Een dergelijke leer zou, indien die waar was, de vernietiging van alle zedelijke vrijheid zijn. Er zou voor de mens geen verantwoordelijkheid meer bestaan en dientengevolge zou er noch goed, noch kwaad, noch ondeugden, noch deugden bestaan. God, die de hoogste rechtvaardigheid is, zou Zijn schepsels niet kunnen straffen voor misstappen, die het niet van hen had afgehangen niet te plegen, noch ze kunnen belonen voor deugden, waarvan de verdienste hen niet toekomt.

Een dergelijke wet zou bovendien de verloochening van de wet van vooruitgang zijn, want als de mens alles van het lot zou verwachten, zou zelf niets aanwenden om zijn toestand te verbeteren, daar hij er toch geen verandering in zou kunnen teweegbrengen.

Het noodlot is echter geen ijdel woord. Het bestaat ten opzichte van de stand, in welke de mens op aarde geplaatst is, en van de betrekking, die hij er bekleed ten gevolge van het soort van bestaan, dat de Geest als

beproeving, boetedoening of *zending*, uitgekozen heeft. Hij ondergaat onvermijdelijk alle perikels van dat leven en de invloed van alle goede of kwade neigingen waartoe het aanleiding geeft; maar hier houdt het noodlot op, want het hangt van zijn wil af om al dan niet die neigingen te volgen.

De details van de gebeurtenissen zijn afhankelijk van omstandigheden, die de mens zelf door zijn handelingen doet ontstaan en waarop de Geesten door de gedachten, die zij hem geven, invloed kunnen uitoefenen. (Zie 459).

Het noodlot bestaat dus voor de gebeurtenissen die zich voordoen, daar deze het gevolg zijn van de keuze van het leven, die door de Geest zelf is gemaakt. Het is mogelijk dat het niet voor de gevolgen van die gebeurtenissen bestaat, omdat het van de mens kan afhangen, er door beleid het verloop van te wijzigen; *het bestaat nooit voor de handelingen van het zedelijke leven.*

Het is in de dood dat de mens op een absolute wijze aan de onverbiddelijke wet van het noodlot onderworpen is, want hij kan niet aan het vonnis, waarbij de duur van zijn leven bepaald is, noch aan de soort van dood, die er een einde aan moet maken, ontkomen.

Volgens het algemeen heersende denkbeeld, zou de mens al zijn neigingen uit zichzelf putten. Zij zouden voortkomen hetzij uit zijn fysieke organisme, waarvoor hij niet verantwoordelijk kan zijn, of uit zijn eigen natuur, in welke hij in zijn eigen ogen een vergiffenis kan zoeken, door te zeggen dat het zijn schuld niet is dat hij zo geschapen is. De spiritistische leer is blijkbaar zedelijker: zij neemt bij de mens de eigen vrije wil aan in zijn gehele omvang. En door hem te zeggen, dat hij bij het doen van het kwaad, aan een kwade ingeving toegeeft, laat zij hem er de gehele verantwoordelijkheid van dragen, want zij kent hem de macht toe om er zich tegen te verzetten, hetgeen klaarblijkelijk voor hem gemakkelijker is dan indien hij tegen zijn eigen natuur te kampen had. Dus bestaat er volgens de spiritistische leer, geen onweerstaanbare kracht: de mens kan altijd zijn oren sluiten voor die geheimzinnige stem, die hem in zijn binnenste tot het kwaad aanzet, zoals hij die voor de materiële stem van iemand, die spreekt, sluiten kan. Hij kan dit door zijn wil, als hij aan God daartoe de nodige kracht vraagt en de bijstand van de goede Geesten inroept. Dit leert Jezus ons in het verheven

gebed dat wij het Gebed des Heren noemen, als hij ons doet zeggen: “Verlaat ons niet in de verzoeking maar verlos ons van den boze”.

Deze theorie van de opwekkende oorzaak voor onze handelingen, vloeit duidelijk uit het onderwijs van de Geesten voort. Zij is niet alleen verheven in zedelijkheid, maar wij voegen hierbij dat zij de mens in zijn eigen ogen verheft. Zij toont hem zijn vrijheid om een overheersend juk af te werpen, net zo goed als hij vrij is om zijn huis voor onaangename mensen te sluiten. De mens is niet meer een werktuig dat ten gevolge van een van zijn wil onafhankelijke aandrift handelt, het is een rationeel wezen, dat luistert, beoordeelt en uit twee raadgevingen een keuze doet. Laten wij hieraan toevoegen dat niettegenstaande dit alles, de mens zijn initiatief niet ontnomen wordt. Hij handelt toch uit eigen beweging, omdat hij tenslotte niets anders is dan een geïncarneerde Geest, die onder zijn lichamelijk omhulsel, de goede hoedanigheden en gebreken behoudt die hij als Geest bezat. De misstappen, die wij begaan, vinden dus hun eerste oorsprong in de onvolmaaktheid van onze eigen Geest, die de zedelijke verhevenheid, welke hij ooit bereiken zal, nog niet bereikt heeft, maar die daarom toch zijn eigen vrij wil bezit. Het lichamelijke leven wordt hem gegeven om zich door de beproevingen, die hij erin ondergaat, van zijn onvolmaaktheden, te reinigen, en het zijn juist die onvolmaaktheden die hem zwakker en meer toegankelijk voor de inblazingen van de andere onvolmaakte Geesten maken. Die onvolmaakte Geesten maken er gebruik van, om te trachten hem in de strijd, die hij ondernomen heeft, te doen bezwijken. Als hij als overwinnaar uit die strijd terugkeert, verheft hij zich. Indien hij bezwijkt, blijft hij wat hij was, niet slechter maar ook niet beter. Het is een beproeving die herhaald moet worden en op die wijze kan het lang duren. Hoe meer hij zich loutert, des te meer zal zijn zwakke zijde verminderen en des te minder zal hij hen, die hem tot het kwaad willen overhalen, daartoe de gelegenheid geven. Zijn zedelijke kracht neemt naargelang zijn zedelijke verhevenheid toe, en de slechte Geesten verwijderden zich van hem.

Alle meer of minder goede Geesten stellen, als zij geïncarneerd zijn, het mensenras samen. En aangezien onze aarde een van de minst gevorderde werelden is, bevinden er zich daar meer kwade dan goede Geesten. Laten wij dus alles aanwenden om te maken dat wij er niet na dit verblijf op terugkomen, en om waardig te worden op een betere

wereld te gaan uitrusten. Op één van die bevoorrechte werelden, waar onverdeeld het goede heerst, en op welke wij ons onze doortocht hier beneden, slechts als een tijd van ballingschap zullen herinneren.

Elfde Hoofdstuk

Wet van rechtvaardigheid, liefde en barmhartigheid

1. RECHTVAARDIGHEID EN NATUURLIJKE RECHTEN. 2. RECHT VAN EIGENDOM. DIEFSTAL. 3. BARMHARTIGHEID EN LIEFDE TOT DE NAASTE. 4. MOEDERLIEFDE EN KINDERLIEFDE.

Rechtvaardigheid en natuurlijke rechten

873. Bestaat het gevoel van rechtvaardigheid in de natuur, of is het een gevolg van aangeleerde denkbeelden?

“Het bestaat zozeer in de natuur, dat uw gevoel bij de gedachte aan een onrechtvaardigheid in opstand raakt. Door zedelijke vooruitgang wordt dit gevoel ongetwijfeld ontwikkeld, maar niet geschonken: God heeft het in het mensenhart gegrift en dit is de reden, waarom u dikwijls bij eenvoudige en onontwikkelde mensen juist denkbeelden omtrent rechtvaardigheid vindt, dan bij hen, die zeer veel kennis bezitten.”

874. Indien rechtvaardigheid een wet van de natuur is, hoe komt het dan, dat de mensen die de wet op een zodanige verschillende wijze begrijpen en dat de ene rechtvaardig vindt wat aan de andere als onrechtvaardig voorkomt?

“Dit komt, omdat er dikwijls hartstochten door gemengd zijn, die dit gevoel, evenals elk ander natuurlijk gevoel, doen ontwaarden en de dingen uit een verkeerd oogpunt doen beschouwen.”

875. Welke omschrijving kan men van de rechtvaardigheid geven?

“De rechtvaardigheid bestaat in het respecteren van ieders rechten”.

- Waardoor worden deze rechten bepaald?

“Door twee dingen: door de menselijke en door de natuurlijke wet. Toen de mensen de wetten in overeenstemming met hun zeden en met hun karakter gemaakt hebben, hebben zij bij deze wetten rechten vastgesteld, die bij de vooruitgang in verlichting, hebben kunnen veranderen. Bekijk eens of uw hedendaagse wetten, zonder volmaakt te

zijn, dezelfde rechten als in de middeleeuwen erkennen. Die verouderde rechten, die u afschrikwekkend voorkomen, vond men in die tijd rechtvaardig en natuurlijk. Het recht door de mensen vastgesteld komt dus niet altijd met de rechtvaardigheid overeen. Door dit recht worden trouwens alleen slechts enige maatschappelijke verhoudingen geregeld, terwijl er in het bijzondere leven talrijke handelingen zijn, die alleen voor de rechtbank van het geweten terechtaan.”

876. Op welke grondslag, behalve op het recht dat door de menselijke wet gehuldigd wordt, steunt de rechtvaardigheid die op de natuurlijke wet gegrond is?

“Christus heeft het u gezegd: *voor de anderen willen, wat u voor uzelf wensen zou*. God heeft in het mensenhart de regel van ware rechtvaardigheid gegrift, door de wens die iedereen heeft, zijn rechten geëerbiedigd te zien. Bij onzekerheid over wat hij tegenover zijn gelijken onder bepaalde omstandigheden doen moet, moet de mens zichzelf afvragen, hoe hij zou wensen dat anderen onder dezelfde omstandigheden met hem zouden handelen: God kon hem geen betrouwbaarder gids dan zijn eigen geweten gegeven hebben.”

Het criterium van de ware rechtvaardigheid is inderdaad, datgene voor anderen te willen, wat men voor zichzelf wensen zou, en niet om datgene voor zich te willen, wat men voor anderen zou willen, wat in het geheel niet hetzelfde is. Omdat het niet natuurlijk is zichzelf kwaad toe te wensen, zal men, als men zijn persoonlijke wens als vorm of als punt van uitgang neemt, er zeker van zijn, nooit iets anders dan goed voor zijn naasten te zullen verlangen. Te allen tijde, en met elk geloof, heeft de mens er altijd naar getracht, zijn persoonlijk recht boven te doen drijven. Het verhevene van de Christelijke godsdienst is geweest het persoonlijke recht tot maatstaf voor het recht van de naaste medemens te hebben.

877. Doet de noodzakelijkheid, waarin de mens zich bevindt om een sociaal leven te leiden, voor hem bijzondere verplichtingen ontstaan?

“Ja, en de eerste van al die verplichtingen is de rechten van zijn natuurgenoten te respecteren. Hij, die deze rechten eerbiedigt zal altijd rechtvaardig zijn. In uw wereld, waar zoveel mensen zijn, die de wet van de rechtvaardigheid niet opvolgen, vergeldd iedereen met gelijke munt, en dat is de oorzaak van alle wanorde en onrust van uw maatschappij.

Het maatschappelijke leven geeft wederkerige rechten en legt onderlinge verplichtingen op.”

878. De mens kan zich over de uitgebreidheid van zijn rechten een verkeerd denkbeeld vormen. Wat kan hem daarvan de grens aanwijzen?

“De grens van het recht dat hij onder dezelfde omstandigheden, aan een ander in zijn opzicht en aan elkaar onderling zou toekennen.”

- Maar als iedereen voor zichzelf de rechten van zijn gelijken eist, wat wordt er dan van de ondergeschiktheid ten opzichte van meerderen? Is dat niet anarchie van alle gezag?

“De natuurlijke rechten zijn, voor alle mensen, van de kleinste tot de grootste, dezelfde. God heeft de ene niet van een meer zuivere klei dan de andere gevormd, en voor Hem zijn allen gelijk. Die rechten zijn eeuwig. De rechten, die de mens gevestigd heeft, vergaan met de instellingen. Bovendien kent iedereen wel zijn kracht of zwakheid en zal iedereen een soort van eerbied tonen voor hem, die het om zijn deugd en wijsheid verdient. Het is van belang dit hier voorop te stellen, opdat zij, die zich boven anderen verheven achten, hun plichten, waardoor zij dat eerbied waardig kunnen worden, mogen leren kennen. Als het gezag aan de wijsheid gegeven zal worden, zal de ondergeschiktheid er niet door in gevaar gebracht worden.”

879. Wat zou het karakter wezen van de mens, die de rechtvaardigheid in haar gehele reinheid betrachte?

“Die van de oprechte rechtvaardige, naar het voorbeeld van Jezus, want hij zou ook de liefde tot de naaste en de barmhartigheid, zonder welke er geen ware rechtvaardigheid bestaat, uitoefenen.”

Recht van eigendom. Diefstal

880. Wat is de eerste van alle natuurlijke rechten voor de mens?

“Het leven. Daarom heeft niemand het recht om zijn gelijke naar het leven te staan, noch iets te doen, waardoor zijn lichamelijke bestaan in gevaar gebracht kan worden.”

881. Geeft het recht om te leven, ook het recht aan de mens om zoveel te vergaren dat men, doordat men niet meer kan werken, genoeg heeft om van te leven en te kunnen rusten?

“Ja, maar hij moet dit doen zoals de bijen, in het gezin en door een eerlijke arbeid en niet door als een egoïst op te potten. Zelfs enige dieren geven hem het voorbeeld van voorzorg.”

882. Heeft de mens het recht om datgene, wat hij door zijn arbeid vergaard heeft, te verdedigen?

“Heeft God niet gezegd: U zult niet stelen; en heeft Jezus niet gezegd: Men moet aan de keizer geven wat van de keizer is?”

Wat de mens door eerlijke arbeid vergaart, wordt een rechtmatig eigendom, dat hij het recht heeft te verdedigen, want eigendom, dat de vrucht van arbeid is, is een natuurlijk recht, dat net zo heilig is als dat om te arbeiden en te leven.

883. Is de begeerte om te bezitten in de natuur?

“Ja, maar als het voor zichzelf alleen is en om zijn eigen lusten te bevredigen, is het egoïsme.

- Is echter de begeerte om te bezitten niet rechtmatig, daar degene, die het nodige heeft om van te leven, niemand tot last is?

“Er zijn mensen, die onverzadigbaar zijn en die zonder nut voor wie dan ook, of om hun eigen lusten te bevredigen, vergaren. Geloof u dat God dat met een goed oog ziet? Hij daarentegen, die met het voornemen om zijn natuurgenoten te hulp te komen, door zijn arbeid vergaart, brengt de wet van de liefde en barmhartigheid in praktijk en zijn arbeid wordt door God gezegend.”

884. Wat is het kenmerk van rechtmatig bezit?

Er bestaat geen rechtmatig bezit, dan dat, wat zonder schade aan anderen te berokkenen, verkregen is.” (Zie 808).

De wet van de liefde en van de rechtvaardigheid verbiedt aan andere te doen wat wij niet zouden wensen dat anderen ons deden en veroordeelt alleen daardoor elk middel om iets te verkrijgen, dat met die wet in strijd is.

885. Is het recht van eigendom onbeperkt?

“Het leidt geen twijfel dat alles wat op rechtmatige wijze verkregen is eigendom wordt, maar omdat zoals wij gezegd hebben de wetten van de mensen onvolmaakt zijn, huldigen deze dikwijls conventionele rechten, welke door de natuurlijke rechtvaardigheid veroordeeld worden. Daarom veranderen zij hun wetten, naarmate de vooruitgang toeneemt en zij beter de rechtvaardigheid begrijpen. Wat in een eeuw als volmaakt beschouwd wordt, komt in een volgende barbaars voor.” (Zie 795).

Barmhartigheid en liefde tot de naaste

886. Wat is de wezenlijke betekenis van het woord *barmhartigheid* zoals Jezus dit begrepen heeft?

Welwillendheid tegenover allen, toegevendheid voor de onvolmaaktheden van anderen, vergeving van beledigingen.”

De liefde en barmhartigheid zijn de aanvullingen van de wet van rechtvaardigheid, want zijn naaste liefhebben, is, hem al het goede te doen, waartoe wij in staat zijn en dat wij zouden wensen dat anderen ons deden. Dit is de betekenis van de woorden van Jezus: Heb elkaar lief als broeders.

De barmhartigheid is volgens Jezus niet tot het geven van aalmoezen beperkt. Zij omvat elke verhouding waarin wij tegenover onze naaste geplaatst worden, hetzij deze onze minderen, onze gelijken, dan wel onze meerderen zijn. Zij schrijft ons toegevendheid voor omdat wij die zelf nodig hebben; zij verbiedt ons de ongelukkige te vernederen in strijd met wat zo menigmaal gedaan wordt. Laat een rijke man zich vertonen; dan is men uiterst attent en wordt hij met egards omringd; als het om een arm mens gaat, dan schijnt het dat men het niet nodig acht, zich tegenover hem te ontzien. Hoe zieliger hij is, des te meer men moest vrezen om door hem te vernederen, zijn ongeluk te vermeerderen. De wezenlijk goede mens tracht, door de afstand die tussen hen bestaat te verminderen, zijn minderen in hun eigen ogen te verheffen.

887. Jezus heeft ook gezegd; *Heb zelfs uw vijanden lief*. Maar is de liefde voor onze vijanden, niet met onze natuurlijke neigingen in strijd? En komt de vijandschap niet uit gebrek aan sympathie tussen de Geesten voort?

“Men kan zeker voor zijn vijanden geen tedere of vurige liefde voelen. Dat is ook niet wat Hij te kennen heeft willen geven. Zijn vijanden lief

te hebben, is hen vergeven en hun kwaad met goed te vergelden, daardoor verheft men zich boven hen. Door wraak plaatst men zich beneden hen.”

888. Wat moeten wij van het aalmoezen geven denken?

“De mens, die ertoe gebracht wordt om te bedelen, verlaagt zichzelf zowel zedelijk als lichamelijk; hij verdierlijkt. In een op Gods wet en op rechtvaardigheid gevestigde maatschappij, moet men voor het onderhoud van de *zwakke* zorgen, zonder die te vernederen. Zij moet van hen die niet werken kunnen, het bestaan verzekeren, zonder hun leven *aan de genade van het toeval* en van de goede wil overlaten.”

- Keurt u het geven van aalmoezen af?

“Nee, niet het aalmoes geven is af te keuren, maar de wijze, waarop dit dikwijls gedaan wordt. De deugdzaam mens, die de barmhartigheid volgens Jezus begrijpt, gaat de ongelukkige tegemoet zonder af te wachten dat deze de hand naar hem uitstrekken.

De ware barmhartigheid is altijd goedhartig en welwillend; zowel in de wijze van doen als in de daad zelf. Een dienst, die men met discretie bewijst, verdubbelt er de waarde van. Indien die met hoogmoed bewezen wordt, kan de nood ertoe dwingen die aan te nemen, maar het hart wordt er weinig door getroffen.

Vergeet niet dat in Gods ogen, alle verdienste van een goede daad, door er ophef van te maken, ontnomen wordt. Jezus heeft gezegd: Laat uw linkerhand niet weten wat uw rechterhand geeft. Hij leert u daardoor, de barmhartigheid niet door hoogmoed te besmeuren.

Men moet tussen het eigenlijk gezegde aalmoezen geven en de barmhartigheid onderscheid maken. Het is niet altijd de behoeftigste die vraagt; de vrees voor vernedering houdt de ware arme terug en deze lijdt dikwijls zonder te klagen. Deze laatste is het, die de waarlijk menslievende mens zonder ophef moet gaan opzoeken.

Heb elkaar lief, dit is de hele wet; de goddelijke wet, door welke God de werelden bestuurt. De liefde is de wet van aantrekking voor de levende en organische wezens; de aantrekking is de wet van de liefde voor de anorganische stof.

Vergeet nooit dat de Geest, welke ook de graad zijn ontwikkeling zijn moge, in zijn staat hetzij van reïncarnatie of van omdoling, *altijd* tussen een meerdere die hem leidt en verbetert, en een mindere Geest te midden van hen die dezelfde plichten te vervullen heeft, geplaatst is. Wees dus liefdevol, niet alleen door die barmhartigheid, die u dwingt om uit uw beurs het geldstuk te nemen om die op een onverschillige wijze aan hem, die aan u durft te vragen, toe te reiken, maar ga de stille armoede tegemoet. Wees inschikkelijk met de gebreken van uw natuurgenoten. In plaats van de onwetende en de ondeugende te verachten, moet u hem onderwijzen en trachten hem zedelijker te maken. Wees zachtzinnig en welwillend voor allen die minder zijn dan u. Wees dit zelfs tegen het nietigste wezen van de schepping en u zult aan Gods wet gehoorzaamd hebben.”

H. Vincentius de Paula.

889. Zijn er geen mensen, die door eigen schuld tot de bedelstaf vervallen?

“Zeer zeker. Maar indien een goede zedelijke opvoeding hen geleerd had Gods wet opvolgen, zouden zij niet tot die uitpattingen, die de oorzaak van hun verderf zijn, vervallen zijn. Hiervan hangt vooral de verbetering van uw aardbol af.” (Zie 707).

Moederliefde en kindliefde

890. Is de moederliefde een deugd, ofwel een instinctmatig gevoel aan mensen en dieren gemeen?

“Het is het een en het ander. De natuur heeft aan de moeder de liefde voor haar kinderen, in het belang van hun instandhouding, geschonken. Maar bij het dier blijft deze liefde tot de stoffelijke behoeften beperkt. Zij houdt op, als die zorg nutteloos wordt. Bij de mens blijft de liefde gedurende het gehele leven bestaan en is zij voor een toewijding en een zelfverloochening vatbaar, die kenmerkend zijn voor een deugd. Zij overleeft zelfs de dood en volgt het kind naar gene zijde van het graf. U ziet dus wel dat die liefde iets anders is dan bij het dier.” (Zie 205 en 385).

891. Als de moederliefde in de natuur is, waarom zijn er dan moeders, die een hekel aan hun kinderen hebben en dit vaak al vanaf hun geboorte?

“Het is soms een beproeving, die door de Geest van het kind gevraagd is, of een boetedoening, als hij zelf in een ander leven een slechte vader, of slechte moeder of slechte zoon geweest is (zie 392). In elk geval, kan de slechte moeder door niets anders dan door een slechte Geest geïnspireerd zijn, die obstakels aan het kind in de weg tracht te leggen, opdat deze onder de beproeving die hij gekozen heeft, bezwijkt. Maar die schending van de wetten van de natuur, zal niet ongestraft blijven, en de Geest van het kind zal voor het overwinnen van de obstakels beloofd worden.”

892. Indien de ouders kinderen hebben, die hen verdriet berokkenen, zijn deze dan niet te vergeven als zij voor hen niet de liefde voelen, die zij in het tegenovergestelde geval zouden gehad hebben?

“Nee, want het is een taak die hen opgedragen is en het is hun zending om alles aan te wenden om hen tot het goede terug te brengen (zie 582, 583). Maar die verdrietelijkheden zijn vaak een gevolg van de slechte richting, die zij hen van hun wieg af aan, hebben doen nemen. Zij oogsten dan, wat zij gezaaid hebben.”

Twaalfde hoofdstuk

Zedelijk volmaking

1. DE DEUGDEN EN ONDEUGDEN. 2. DE HARTSTOCHTEN. 3. HET EGOÏSME.
4. KARAKTER VAN DE DEUGDZAME MENS. 5. ZELFKENNIS.

De deugden en ondeugden

893. Wat is de meest verdienstelijke van alle deugden?

“Alle deugden hebben hun verdiensten, omdat zij allemaal een bewijs van gemaakte vorderingen op de weg van het goede zijn. Er bestaat deugd, telkens als er vrijwillige tegenstand aan de wegslepende verleiding van de kwade neigingen geboden wordt. Maar het verhevene van de deugd, bestaat daarin zijn eigen belang voor het welzijn van anderen, zonder nevenbedoelingen op te offeren. De meest verdienstelijke deugd, is die, welke in de meest onbaatzuchtige barmhartigheid haar grond vindt.”

894. Er zijn mensen, die het goede ten gevolge van een plotselinge opwelling doen, zonder dat zij een strijdig gevoel te moeten tegengaan. Zijn deze even verdienstelijk als zij, die tegen hun natuur moeten worstelen en deze overwinnen?

“Bij hen, die niet te worstelen hebben, komt dit, doordat bij hen de vooruitgang al gemaakt is. Zij hebben vroeger geworsteld en hebben overwonnen. Daardoor vorderen bij hen de goede gevoelens niet de minste inspanning en komen hun handelingen hen als zeer natuurlijk voor. Het goede doen, is voor hen een gewoonte geworden. Men moet hen dus eren als oude strijders, die hun rang veroverd hebben. Daar u nog ver van de volmaaktheid verwijderd bent, baren die voorbeelden u verwondering door de tegenstelling en u bewondert ze des te meer naarmate die zeldzamer voorkomen. Maar weet, dat in de meer gevorderde werelden dan de uwe, regel is, wat bij u een uitzondering is. Het gevoel van het goede is daar altijd natuurlijk, omdat zij alleen door goede Geesten bevolkt zijn en een enkel slechte bedoeling zou er een monsterachtige uitzondering zijn. Daarom zijn de mensen er gelukkig.

Zo zal het ook op aarde worden, als de mensheid zich vervormd zal hebben en de barmhartigheid in haar ware betekenis begrijpen en toepassen zal.”

895. Wat is het meest karakteristieke kenteken van de onvolmaaktheid, de gebreken en ondeugden omtrent welke niemand zich kan vergissen daargelaten?

“De baatzucht. De zedelijke eigenschappen zijn dikwijls als het verguldsel dat men op een voorwerp van koper aanbrengt en dat de beproeving met de toetsteen niet weerstaat. Een mens kan wezenlijke hoedanigheden bezitten, die hem voor de wereld een braaf mens doen schijnen, maar die hoedanigheden, ofschoon zij een vooruitgang bewijzen, kunnen niet altijd sommige proeven doorstaan en het is dikwijls alleen nodig om de snaar van het eigenbelang aan te roeren, om de bodem van de gedachte bloot te leggen. De ware belangeloosheid is zelfs zo zeldzaam op aarde, dat men die, als zij voorkomt, bewondert alsof het een wonder was.

De gehechtheid aan stoffelijke zaken is een zeker bewijs van minderheid, omdat hoe meer de mens aan de goederen van deze aarde hecht, hij des te minder zijn bestemming begrijpt. Door belangeloosheid daarentegen, bewijst hij dat hij de toekomst uit een meer verheven standpunt beschouwt.”

896. Er zijn belangeloze mensen die onoordeelkundig hetgeen zij bezitten bij gebrek van een beredeneerd gebruik, zonder wezenlijk nut wegschenken. Maken deze zich daardoor in enig opzicht, verdienstelijk?

“Zij hebben de verdienste van de belangeloosheid, maar zij hebben niet die van het goede, dat zij zouden kunnen doen. Indien belangeloosheid een deugd is, is de onberedeneerde vrijgevigheid altijd ten minste een gebrek aan oordeel. Het fortuin wordt evenmin aan de ene geschonken om het weg te werpen, als aan de andere om het in zijn geldkisten weg te op te bergen. Het is een in bewaring gegeven pand, waarover zij verantwoording zullen moeten doen, want zij zullen aansprakelijk zijn voor al het goede, dat in hun macht was om te doen en dat zij niet gedaan zullen hebben. En voor alle tranen, die zij met hun geld hadden kunnen drogen, en dat zij aan hen, die het niet nodig hadden, gegeven hebben.”

897. Is hij, die het goede betracht, niet met het doel om op aarde beloond te worden, maar in de hoop, dat het hem in het andere leven toegerekend zal worden, en dat zijn toestand daar des te beter zal wezen, berispelijk? En is die gedachte niet nadelig voor zijn vooruitgang?

“Men moet het goede uit barmhartigheid doen, dat wil zeggen, belangeloos.”

- Ja, maar toch vormt iederéén de natuurlijke wens om vooruitgaan ten einde uit de moeilijke toestand van dit leven te raken: de Geesten zelf leren ons met dit doel het goede te doen. Is het dan een kwaad, te denken dat men door goed te doen iets beter dan op aarde verwachten kan?

“Nee, zeker niet. Maar hij, die zonder bijbedoelingen en alleen uit zucht om God en zijn lijdende natuurgenoot welgevallig te zijn, het goede doet, heeft reeds een zekere graad van vooruitgang bereikt, waardoor hij eerder het geluk zal bereiken, dan zijn broeder, die, op een positievere manier, het goede alleen uit berekening doet, en niet daartoe door de natuurlijke warmte van zijn hart gedrongen wordt.” (Zie 894).

- Moet men hier geen onderscheid maken tussen het goede dat men aan zijn naasten kan doen en de moeite, die men aanwendt, om zich van zijn gebreken te ontdoen? Wij begrijpen, dat het goede te doen vanwege de gedachte dat ons dit in een volgend leven toegerekend zal worden, weinig verdienstelijk is; maar zich te beteren, zijn driften te overwinnen, zijn karakter te verbeteren met het doel om tot de goede Geesten te naderen en zichzelf te verheffen, is dit eveneens een teken van minderheid?

“Nee, nee; door goed te doen, bedoelen wij barmhartig zijn. Hij, die berekent wat elke goede daad hem zowel in het volgend als in het aardse leven zal kunnen opbrengen, handelt als een egoïst. Maar het is volstrekt geen egoïsme zich te beteren met het oog om tot God te naderen, daar dit het doel is naar welk iedereen streven moet.”

898. Is het nuttig, aangezien het lichamelijk leven slechts een tijdelijk verblijf hier op aarde is, en onze aandacht het meest op onze toekomst gevestigd moet zijn, zich te beijveren wetenschappelijke kennis, die alleen stoffelijke zaken en behoeften betreffen, te vergaren?

“Zonder twijfel. Ten eerste stelt u dat in staat om het leed van uw broeders te verzachten. Vervolgens zal uw Geest spoediger opklimmen, indien hij reeds in verstand is vooruitgegaan. In de tijd, die tussen de incarnaties verloopt, zult u in een uur datgene leren, waartoe u op aarde jaren nodig zou hebben. Geen enkele kennis is nutteloos. Alle kennis draagt min of meer tot vooruitgang bij, omdat de volmaakte Geest alles kennen moet. Aangezien de volmaking in alle opzichten bereikt moet worden, dragen daartoe alle verkregen denkbeelden tot de ontwikkeling van de Geest bij.”

899. Van twee rijke mensen, is de ene in rijkdom geboren en heeft nooit gebrek gekend; de andere is zijn fortuin aan zijn arbeid verschuldigd. Beiden gebruiken het uitsluitend tot bevrediging van hun eigen genoegens. Welke van deze twee is het meest schuldig?

“Hij, die geleden heeft. Hij weet wat lijden is. Hij kent de smart, die hem niet ontlast, maar al te dikwijls herinnert hij zich die zelfs niet meer.”

900. Vindt degene, die zonder iemand goed te doen, altijd rijkdom vergaart, een deugdelijke excuses in het idee dat hij vergaart om des te meer aan zijn erfgenamen te kunnen nalaten?

“Het is een schikking, die hij met zijn slecht geweten aangaat.”

901. Van twee gierigaards, ontzegt zich de eerste het noodzakelijke en sterft van gebrek naast zijn schatten; de tweede is alleen voor anderen gierig, voor zichzelf is hij verkwistend, terwijl hij om een dienst te bewijzen of iets nuttig tot stand te brengen voor de geringste opoffering terugdeinst, is niets hem te kostbaar om aan zijn eigen smaak en lusten te voldoen. Vraagt men van hem een dienst, dan heeft hij altijd geldgebrek. Wil hij aan de een of andere van zijn invallende lusten voor zichzelf voldoen, dan heeft hij daarvoor altijd genoeg. Welke is nu de meest schuldige en welke van deze twee zal de minste plaats in de Geestenwereld innemen?

“Degene, die geniet. Hij is meer baatzuchtig dan gierig. De andere heeft reeds een deel van zijn straf ondergaan.”

902. Is men te berispen als men rijkdommen wenst, uit verlangen om goed te doen?

“Het gevoel is zeker loffelijk als het zuiver is, maar is dat verlangen wel altijd belangeloos en verbergt ze geen persoonlijke bijbedoeling? Is de eerste persoon, wie men wenst goed te doen, niet dikwijls ons eigen ik?”

903. Is men misdadig als men de gebreken van anderen opmerkt?

“Indien het is om ze te veroordelen en ze wereldkundig te maken, dan is men zeer misdadig, want dit is gebrek aan barmhartigheid. Indien het is om er zelf nut uit te trekken en om ze zelf te vermijden, dan kan dit soms nuttig zijn. Maar men moet nooit vergeten dat toegevendheid voor de gebreken van anderen een van de deugden is, welke in de barmhartigheid begrepen is. Voordat u anderen een verwijt over hun gebreken doet, kijk dan eerst zelf of men van u niet hetzelfde kan zeggen. Tracht in het bezit te komen van de goede hoedanigheden die het tegenovergestelde van de gebreken zijn, die u in anderen afkeurt; dat is de manier om zich boven hen te verheffen. Als u iemand verwijt gierig te zijn, wees dan zelf mild. Indien het hoogmoed is wat u hem verwijt, wees dan zelf nederig en eenvoudig. Als iemand meedogenloos is, wees dan zelf zachtmoedig. Als iemand bekrompen is, wees dan zelf grootmoedig in al uw handelingen. Kortom: zorg ervoor dat men de woorden van Jezus niet op u kan toepassen: Hij ziet een splinter in het oog van zijn broeder, maar ziet de balk, in zijn eigen ogen, niet.”

904. Is men strafwaardig als men de wonden van de maatschappij peilt en bekendmaakt?

“Dit hangt af van de bedoeling, die ons er toe noopt om dit te doen. Indien de schrijver alleen beoogt ergernis te doen ontstaan, dan is het een persoonlijk genoegen, dat hij zichzelf verschaft door taferelen te schilderen, die dikwijls meer een kwaad dan een goed voorbeeld zijn. De Geest beoordeelt, maar hij kan voor deze vorm van vermaak, dat hij er in schept om het kwaad aan de dag te brengen, gestraft worden.”

- Hoe kan men, in een dergelijk geval, over de zuiverheid van de bedoelingen en over de oprechtheid van de schrijver oordelen?

“Dit is niet altijd nodig. Indien hij goede dingen schrijft, doe er dan uw voordeel mee. Indien hij slecht handelt, is dit een gewetenszaak, die hem aangaat. Bovendien, als hij zijn oprechtheid wenst te bewijzen, dan

is het zijn zaak om de voorschriften door zijn eigen voorbeeld kracht bij te zetten.”

905. Sommige schrijvers hebben zeer goede en zedelijke geschriften uitgegeven die tot vooruitgang van de mensheid strekken, maar hebben er zelf weinig nut uit getrokken. Wordt aan hen als Geest, het goede, dat door hun werken gesticht is, toegerekend?

“Zedenkunde zonder daden, is het zaad zonder de arbeid. Wat hebt u aan het zaad als u dit geen vruchten voor uw voeding, doet voortbrengen? Deze mensen zijn des te meer schuldig, omdat zij het verstand hadden om te kunnen begrijpen. Door de lessen, die zij aan anderen gaven niet zelf opvolgen, hebben zij van het oogsten van de vruchten afstand gedaan.”

906. Is degene, die goed doet, berispelijk als hij er zich van bewust voelt en het zichzelf bekennt?

“Als hij van het kwaad dat hij doet, het bewustzijn heeft, moet hij dit ook van het goede hebben, teneinde te kunnen weten of hij goed of kwaad handelt. Het is door al zijn daden op de weegschaal van Gods wet en vooral op die van de rechtvaardigheid, liefde en barmhartigheid te wegen, dat hij zichzelf rekenschap zal kunnen geven of zij goed of kwaad zijn en of hij die moet goed- of afkeuren. Hij kan dus niet berispelijk zijn, als hij bij zichzelf erkent dat hij over zijn slechte neigingen gezegevierd heeft en daarover tevreden te zijn, mits hij er niet hoogvaardig door wordt, want dan zou hij daardoor wederom in een ander kwaad vervallen.” (Zie 919).

De hartstochten

907. Aangezien het beginsel van de hartstochten in de natuur ligt, is dit dan toch in zichzelf slecht?

“Nee, de hartstocht ligt in de overdrijving gevoegd bij de wil, want het beginsel ervan is aan de mens ten goede gegeven en kan hem grote dingen ten uitvoer doen brengen. Het kwaad wordt veroorzaakt door het misbruik, dat hij ervan maakt.”

908. Hoe kan men de grens bepalen, waar de hartstochten ophouden goed of kwaad te zijn?

“De hartstochten zijn gelijk aan het paard omdat men er gebruik van kan maken als men het in toom houdt en omdat het gevaarlijk wordt als het paard de ruiter beheerst. Erken dus dat een hartstocht schadelijk wordt zodra u de macht verliest om die te beheersen en dit een of ander nadeel voor uzelf of voor anderen ten gevolge heeft.”

De hartstochten zijn de hefbomen, waardoor de krachten van de mens vertienvoudigd worden en die hem behulpzaam zijn in de vervulling van Gods bedoelingen, maar als de mens in plaats van die te besturen, zich door hen laat beheersen, vervalt hij tot uitersten, en dezelfde kracht, die in zijn handen het goede kon teweegbrengen, valt op hem terug en verplettert hem.

Alle hartstochten vinden hun oorsprong in een gevoel of in een behoefte van de natuur. Het beginsel van de hartstochten is dus geen kwaad, daar het op een van de voorziende voorwaarden voor ons bestaan gegrond is. De eigenlijk gezegde drift is de overdrijving van een behoefte of van een gevoel, zij is gelegen in de overdrijving en niet in de oorzaak. En die overdrijving wordt een kwaad, wanneer ze het een of ander kwaad ten gevolge heeft.

Elke drift, die de mens nader tot het dier brengt, doet hem van de Geestelijke natuur afwijken.

Elk gevoel dat de mens boven de dierlijke natuur verheft, bewijst het overwicht van de Geest over de stof en doet hem tot de volmaaktheid naderen.

909. Zou de mens door eigen inspanning, zijn slechte neigingen altijd kunnen overwinnen?

“Ja, en dikwijls met zeer weinig moeite. Het ontbreekt hem helaas aan de wil. Hoe weinigen onder u doen daartoe enige moeite?”

910. Kan de mens bij de Geesten een krachtige hulp vinden, om zijn driften te boven te komen?

“Indien hij God en zijn goede genieën met oprechtheid er om bidt, zullen de goede Geesten zeker heen te hulp komen, want dat is hun roeping.” (Zie 459).

911. Bestaan er niet zulke hevige en onweerstaanbare driften, dat de wil onmachtig is, die te overwinnen?

“Er zijn veel mensen, die zeggen: *ik wil*, maar die wil hebben zij slechts op hun lippen. Zij willen en zijn zeer tevreden als het niet gebeurt. Als

men gelooft dat men zijn driften niet kan beteugelen, komt dit omdat de Geest door de lage trap, waarop hij staat, daarin genoegen vindt. Hij, die zijn driften tracht te beteugelen, begrijpt zijn Geestelijke natuur. Voor hem is zijn driften te overwinnen een overwinning van de Geest over de stof.”

912. Wat is het beste middel om de overheersing van de lichamelijke natuur tegen te gaan?

“Zich opofferen.”

Het egoïsme

913. Welke is onder de ondeugden, degene, die men als grondondeugd kan beschouwen?

“Wij hebben dit meermaals gezegd, het is *bet Egoïsme*. Daaruit komt alle kwaad voort. Ga alle ondeugden na en u zult zien dat ze allemaal hun oorsprong in het egoïsme hebben. U kunt ze bestrijden zoveel u wilt, het zal u nooit lukken ze uit te roeien zolang u de oorzaak van het kwaad niet uitgeroeid zult hebben. Laat al uw pogingen dus daarop gericht zijn, want dat is de ware gesel van de maatschappij. Hij, die reeds in dit leven de zedelijke volkomenheid wil naderen, moet alle gevoel van egoïsme uit zijn hart uitroeien, want het egoïsme is strijdig met rechtvaardigheid, liefde en barmhartigheid: het neutraliseert alle andere goede hoedanigheden.”

914. Aangezien het egoïsme op het persoonlijke belang gegrond is, moet het zeer moeilijk zijn om het volledig in de mensenharten uit te roeien. Zal dit ooit lukken?

“Naarmate de mensen meer verlicht in het Geestelijke worden, stellen zij minder prijs op stoffelijke zaken. Daarbij moet men de menselijke instellingen, die het egoïsme onderhouden en aanwakkeren hervormen. Dit hangt van de opvoeding af.”

915. Daar het egoïsme, aan het menselijke geslacht eigen is, zal het dan niet altijd een hinderpaal blijven voor de heerschappij van het absoluut goede op aarde?

“Het is zeker dat het egoïsme uw grootste kwaad is, maar dit ligt aan de mindere ontwikkeling van de op aarde geïncarneerde Geesten en niet

aan de mensheid zelf. De Geesten verliezen door opvolgende incarnaties het egoïsme, zoals zij alle andere onreinheden verliezen. Vindt u dan op aarde niet een mens, die vrij van egoïsme is en die de barmhartigheid betracht? Er zijn er meer dan u denkt, maar u kent ze niet, omdat de deugd niet in de heldere dag zoekt te pronken. Indien er zo één is, waarom zouden er dan geen tien zijn? En indien er tien zijn, waarom zouden er dan geen duizend en zo verder zijn?"

916. Het egoïsme, dat verre van afname is, groeit mee met de beschaving, die het schijnt aan te wakkeren en te onderhouden. Hoe zal dan de oorzaak het resultaat kunnen uitroeien?

“Hoe groter de kwaal, hoe afzichtelijker. Het was nodig dat door het egoïsme veel kwaad werd gesticht, teneinde de noodzakelijkheid van de uitroeiing ervan te doen inzien. Wanneer de mensen het egoïsme, dat hen beheerst, afgelegd zullen hebben, zullen zij als broeders met elkaar leven en elkaar geen kwaad berokkenen maar elkaar ten gevolge van het wederkerige gevoel van *solidariteit*, helpen. Dan zal de sterke mens ondersteuning bieden en niet de onderdrukker van de zwakke zijn en zal men niemand meer het nodige zien ontberen, omdat allen de wet van de rechtvaardigheid zullen opvolgen. Het is de heerschappij van het goede, die de Geesten opgedragen is voor te bereiden.” (Zie 784).

917. Door welk middel kan men het egoïsme uitroeien?

“Van alle menselijke onvolmaaktheden is het egoïsme het moeilijkste uit te roeien omdat het een gevolg is van de invloed van de stof, van welke de mens, *nog te dicht bij zijn oorsprong*, zich nog niet heeft kunnen bevrijden, en alles: zijn wetten, maatschappelijke instellingen, opvoeding, draagt bij om die invloed te onderhouden.

Het egoïsme zal verminderen door de heerschappij van het zedelijke op het stoffelijke leven en vooral door het begrip, dat het spiritisme u geeft over uw *wezenlijke* toekomstige toestand niet door allegorische ficties verwrongen; het goed begrepen spiritisme, als het zich met de zeden en het geloof vereenzelvigt zal hebben, zal de gebruiken, gewoonten en maatschappelijke toestanden, vervormen. Het egoïsme is gegrond op het gewicht, dat men aan de persoonlijkheid hecht; en het goed begrepen spiritisme, ik herhaal het, doet de dingen vanuit een dergelijk hoog standpunt beschouwen, dat het gevoel van persoonlijkheid als het

ware voor de oneindigheid verdwijnt. Door het gewicht dat men aan de persoonlijkheid hecht uit te roeien, of ten minste te doen kennen zoals het wezenlijk is, wordt noodwendig het egoïsme bestreden.

Het is door de kwetsing, welke de mens door het egoïsme van anderen ondervindt, dat hij dikwijls zelf een egoïst wordt, omdat hij behoefte voelt om op tegenweer bedacht te zijn. Bemerkende dat anderen aan zichzelf en niet aan hem denken, wordt hij er toe gebracht zich meer met zichzelf dan met anderen bezig te houden. Laat het beginsel van de barmhartigheid en broederschap de grondslag van de maatschappelijke instellingen, van de *wettelijke* betrekkingen van volk tot volk en van mens tot mens zijn. Hierdoor zal de mens ondervinden dat anderen aan hem gedacht hebben en minder aan zijn eigen ik denken; hij zal de goede zeden bevorderende invloed van het voorbeeld en van de aanraking met anderen gewaarworden. Bij die algemeenheid van het egoïsme is er ware deugd toe nodig om van zijn persoonlijkheid, ten behoeve van anderen, die er u zelden dank voor wijten, afstand te doen; het is vooral voor hen, die deze deugd bezitten, dat het rijk der hemelen geopend is; vooral voor dezen is het geluk van de uitverkorenen weggelegd, want in waarheid zeg ik u, dat op de dag der gerechtigheid degene, die alleen aan zichzelf gedacht zal hebben, afgezonderd zal worden, en door zijn verlaten toestand lijden zal.” (Zie 785)

Fénélon

Er worden ongetwijfeld loffelijke pogingen aangewend om de mensheid vooruit te doen gaan, men moedigt en drijft het aan, men vereert de goede gevoelens meer dan in enig ander tijdperk, en toch blijft de knagende worm van het egoïsme nog de gesel van de maatschappij. Het is een wezenlijk kwaad dat op iedereen terugkaatst, waaraan iedereen min of meer het slachtoffer is; men moet het dus bestrijden zoals men een besmettelijke ziekte bestrijdt, daarom moeten wij doen zoals de artsen: tot de oorzaak van de kwaal doordringen. Laat men dus in elk deel van de maatschappelijke instellingen, van het gezin tot aan de volken, van de hut tot aan het paleis, alle oorzaken, alle duidelijke of verborgen invloeden die het gevoel van egoïsme aanwakkeren, onderhouden en ontwikkelen, opsporen. Wanneer die oorzaken bekend zijn, zal het geneesmiddel zich vanzelf opdoen. Het zal er slechts op aankomen die oorzaken, zo al niet allemaal tegelijk, dan toch bij gedeelten te bestrijden, en langzamerhand zal het venijn vernietigd worden. De genezing zal wellicht langzaam gaan, want de oorzaken zijn menigvuldig, maar zij is niet onmogelijk. Men zal trouwens niet in de genezing slagen dan door het kwaad bij de wortel, dat

wil zeggen, door opvoeding aan te pakken; niet die opvoeding, die ten doel heeft geleerden te vormen, maar die, welke er toe leidt, brave mensen op te voeden. Een welbegrepen opvoeding is de sleutel tot de zedelijke vooruitgang; wanneer men de kunst zal verstaan het karakter te behandelen zoals men dit met het verstand weet te doen, dan zal men dit een goede richting kunnen geven, evenals men dit aan jonge planten geeft. Maar die kunst vereist veel tact, veel ondervinding en een diepe Geest van opmerking, het is een ernstige dwaling te geloven dat om dit met vrucht te kunnen doen, het voldoende is ene grote mate van kennis te bezitten. Hij die zowel het kind van de rijke als dat van de arme, van het ogenblik van zijn geboorte af aan gadeslaat, en al de nadelige invloeden opmerkt, die op hem werken ten gevolge van de zwakheid, zorgeloosheid en onwetendheid, van degene, onder wiens leiding zij geplaatst zijn; hij, die weet hoe dikwijls de middelen, die men gebruikt om hem zedelijker te maken, verkeerd zijn, kan zich niet verwonderen zoveel verkeerdheden in de wereld te vinden. Laat men voor het zedelijke, zoveel ten koste leggen als voor het intellectuele, en men zal ontwaren, dat al mogen er weerspannige inborsten zijn, er toch velen zijn, die niets dan een goede opleiding behoeven om goede vruchten voort te kunnen brengen. (Zie 872).

De mens wil gelukkig zijn, dit gevoel zit in zijn natuur; daarom werkt hij zonder ophouden aan de verbetering van zijn toestand hier op aarde; hij spoort de oorzaken van zijn kwalen op, zodat hij die kan genezen. Als hij goed begrepen zal hebben dat het egoïsme één van die oorzaken is, dat door het egoïsme hoogmoed, eerzucht, geldzucht, wangunst, nijd, jaloesheid ontstaat, waardoor hij dikwijls gekrenkt wordt en waardoor onrust in alle maatschappelijke betrekkingen geboren wordt, tweedracht ontstaat, het vertrouwen vernietigd wordt, het altijd noodzakelijk wordt op tegenweer tegenover zijn naasten bedacht te zijn, dat het egoïsme eindelijk van een vriend een vijand maakt, dan zal hij begrijpen dat die ondeugd onverenigbaar met zijn eigen geluk is en zelfs met zijn eigen veiligheid; hoe meer hij er door geleden zal hebben, des te meer hij er de noodzakelijkheid van zal inzien om die te bestrijden, zoals hij de pest, het schadelijke gedierte en alle andere plagen bestrijdt; zijn eigen belang zal hem daartoe aanzetten. (Zie 784).

Het egoïsme is de bron van alle ondeugden, zoals de barmhartigheid die van alle deugden is; de ene uitroeien en de andere ontwikkelen, moet het doel

van de pogingen van ieder mens zijn, indien hij zijn geluk, zowel op aarde als hiernamaals, wil verzekeren.

Karakter van de deugdzame mens

918. Aan welk teken kan men bij een mens de wezenlijke vooruitgang, die zijn Geest in de Geestelijke hiërarchie moet doen stijgen, ontdekken?

“De Geest toont zijn verhevenheid als alle handelingen van zijn lichamelijk leven een opvolging van Gods wet zijn, en als hij bij voorbaat het Geestelijke leven begrijpt.”

De wezenlijk deugdzame mens is degene, die de wet van de rechtvaardigheid, liefde en barmhartigheid in zijn grootste zuiverheid opvolgt. Indien hij zijn geweten over de door hem gepleegde daden onderzoekt, zal hij zichzelf aforagen of hij die wet niet geschonden heeft, of hij geen kwaad gedaan heeft, of hij al het goede gedaan heeft, dat, in zijn vermogen was, of niemand iets over hem te klagen heeft en eindelijk of hij aan anderen gedaan heeft, wat hij zou wensen dat anderen hem deden.

De mens, die doordrongen is van het gevoel van barmhartigheid en liefde tot de naaste, doet het goede om het goede, zonder hoop op genoegdoening, en offert zijn eigen belang aan de rechtvaardigheid op.

Hij is goedaardig, menselijk en welwillend voor allen, omdat hij in alle mensen zonder onderscheid van ras of geloof, broeders ziet. Indien God hem macht en rijkdommen geschonken heeft, beschouwt hij dit als EEN ONDERPAND, waarvan hij ten goede gebruik moet maken. Hij wordt er niet ijdel door, want hij weet dat God, die het hem gegeven heeft, het hem ook weer ontnemen kan.

Indien de maatschappelijke toestanden, mensen van hem afhankelijk gemaakt hebben, behandelt hij deze met goedheid en welwillendheid, omdat zij zijn gelijken voor God zijn. Hij maakt van zijn gezag gebruik om hen zedelijk te verheffen en niet om hen door zijn trots te verpletteren.

Hij is toegevend voor de zwakheden van anderen, omdat hij weet dat hij zelf zoveel toegevendheid nodig heeft en hij zich de woorden van Christus herinnert: Die van u lieden zonder zonde is, werp dan eerste steen op haar. Hij is niet wraakzuchtig. Door het volgen van het voorbeeld van Jezus vergeeft hij de beledigingen, om zich alleen de weldaden te herinneren, want hij weet dat hem vergeven zal worden zoals hij aan anderen vergeven zal hebben.

Tenslotte respecteert hij in zijn natuurgelovigen alle rechten, die de wetten van de natuur geven, zoals hij ook wenst dat die ten opzichte van hem gerespecteerd worden.

Zelfkennis

919. Wat is het meest krachtige, praktische middel om zich in dit leven te verbeteren en om aan de verleiding van het kwaad weerstand te bieden?

“Een wijze uit de oudheid heeft het u gezegd: Ken uzelf.”

- Wij begrijpen de wijsheid van die les maar het is juist zo moeilijk zichzelf te kennen: hoe kan men tot die zelfkennis komen?

“Doe wat ik zelf bij mijn leven op aarde gedaan heb: na het einde van een dag onderzocht ik mijn geweten, ik ging alles na wat ik gedaan had en vroeg mijzelf af of ik in geen een plicht tekort was gekomen en of niemand zich over mij te beklagen had gehad. Op die wijze ben ik erin geslaagd mijzelf te leren kennen en inzien wat er in mij verbeterd moest worden. Hij, die elke avond al zijn handelingen van de dag voor ogen zou halen en zichzelf af zou vragen wat hij goed of kwaad gedaan had en tot God en zijn beschermengel bidt om hem te willen verlichten, zou een grote kracht verkrijgen om zich te volmaken, want, geloof mij, God zal hem bijstaan. Stel u zelf dus vragen en vraag uzelf af wat u gedaan hebt en met welk oogmerk u in bepaalde omstandigheden gehandeld heeft; of u iets gedaan hebt, wat u in anderen zou afkeuren, of u niets gedaan hebt wat u niet zou durven bekennen. Vraag uzelf ook dit af: Indien het God behaagde mij in dit ogenblik op te roepen, zou ik als ik in de Geestenwereld terugkeerde, waar niets verborgen is, het gezicht van iemand te duchten hebben? Onderzoek wat u tegen God, daarna wat u tegen uw naaste en eindelijk wat u tegen uzelf, misdaan kunt hebben. De antwoorden zullen rust aan uw geweten schenken of wel een aanwijzing voor u vormen voor een kwaad, die genezen moet worden.

Zelfkennis is dus de sleutel voor de individuele verbetering. Maar, zult u zeggen, hoe kan men zichzelf beoordelen? Heeft men niet de illusies van de eigenliefde, die de fouten vermindert en verontschuldigt? De gierigaard meent alleen zuinig en voorzichtig te zijn; de hoogmoedige

gelooft slechts waardigheid te bezitten. Dit is maar al te waar, maar u hebt een middel van onderzoek, dat u niet bedriegen kan. Als u over de waarde van een van uw handelingen onzeker bent, vraag uzelf dan af hoe of u die zou kwalificeren als zij door een ander gepleegd was. Indien u die bij anderen afkeurt, kan die voor u niet meer gewettigd zijn, want God meet in zijn rechtvaardigheid niet met twee maten. Tracht ook te weten te komen hoe anderen er over denken en versmaad het oordeel van uw vijanden niet, want deze hebben er geen belang bij om de waarheid te verbloemen. God plaatst hen dikwijls bij u als een spiegel om u met meer openhartigheid dan een vriend dit doen zou, te waarschuwen. Laten hem dus, die de serieuze wil heeft zich te beteren, zijn geweten onderzoeken, om er alle slechte neigingen in uit te roeien, zoals hij het onkruid uit zijn hof uitroeit. Laat hem de balans van zijn zedelijke dag opmaken, zoals de koopman dit van zijn winst en verlies doet, en ik verzeker u dat die hem meer dan de andere zal opbrengen. Indien hij tot zichzelf kan zeggen dat de dag goed geweest is, kan hij in vrede zich te rust leggen en zonder vrees het ontwaken in een ander leven afwachten.

Stel uzelf bepaalde en duidelijke vragen en vrees niet die te vermenigvuldigen. Men kan er wel enige minuten aan besteden om een eeuwig geluk te verwerven.

Werkt u niet alle dagen met het doel om uzelf rust voor uw oude dag te verschaffen? Is die rust niet het voorwerp van al uw wensen, het doel dat u vermoeienissen en tijdelijke ontberingen doet verdragen? Welnu! Wat is de rust van een paar dagen, die nog gestoord wordt door de kwalen van het lichaam, in vergelijking bij die, die de deugdzame mens verberdt? Is die niet enige inspanning waard? Ik weet dat velen zeggen dat het heden zeker en de toekomst onzeker is. Het is juist die gedachte die wij bij u willen uitroeien, zoals ons is opgedragen. Want wij willen u die toekomst zodanig doen begrijpen, dat er daarover in uw ziel geen onzekerheid meer kan blijven bestaan. Daarom hebben wij eerst uw aandacht gewekt door verschijnselen, die u moesten aangrijpen, nu geven wij u lessen, die ieder van u geroepen is te verspreiden. Het is met dat doel dat wij het boek der Geesten ingegeven hebben.”

H. Augustinus.

Veel van de door ons begane misstappen gaan onopgemerkt voor ons voorbij. Indien wij wezenlijk, zoals H. Augustinus ons de raad geeft, ons geweten meer ondervroegen, zouden wij zien, hoe vaak wij misslagen begaan zonder er bij stil te staan, omdat wij de aard en de drijfveer van onze handelingen niet opsporen. Deze vorm van vragen stellen heeft iets meer exacts dan een les, die men dikwijls niet op zichzelf toepast. Vragen eisen categorische beantwoording door ja en nee, tussen welke een keus moet worden gemaakt. Het zijn als zoveel persoonlijke bewijsgronden en uit de som van de antwoorden kan men de som van het goede en van het kwaad, dat in ons is, opmaken.

VIERDE BOEK

VERWACHTINGEN EN TROOST

Eerste Hoofdstuk

Aardse lijden en aardse genoegens

1. BETREKKELIJK GELUK EN ONGELUK. 2. VERLIES VAN GELIEFDE
PERSONEN. 3. TELEURSTELLINGEN. TELEURGESTELDE LIEFDE.
4. ANTIPATHISCHE RELATIES. 5. VREES VOOR DE DOOD. 6. AFKEER VAN
HET LEVEN. ZELFMOORD.

Betrekkelijk geluk en ongeluk

920. Kan de mens op aarde een volmaakt geluk deelachtig worden?

“Nee, want het leven is hem tot beproeving of als boetedoening gegeven. Maar het hangt van hem af om zijn lijden te verzachten en zodanig gelukkig te zijn, als dit op aarde mogelijk is.”

921. Men kan begrijpen dat de mens op aarde gelukkig zal zijn, als de mensheid veranderd zal zijn, maar kan iedereen zich in die tussentijd van een relatief geluk verzekeren?

“De mens is meestal de bewerker van zijn eigen leed. Door de opvolging van Gods wet bespaart hij zichzelf vele rampen en bereidt hij voor zichzelf het grootst mogelijke geluk als dit tijdens zijn ruwe bestaan denkbaar is.”

De mens, die goed van het doel van zijn toekomstige bestemming doordrongen is, beschouwt het lichamelijke leven slechts als een tijdelijk verblijf. Het is voor hem een tijdelijk oponthoud in een slechte herberg. Hij troost zichzelf moeiteloos over sommige voorbijgaande onaangenaamheden van een reis, die hem, naarmate hij van te voren beter zijn voorbereidingen getroffen heeft, in een zoveel betere toestand brengen moet.

Wij worden in dit leven al voor de inbreuken op de wet gestraft door de kwalen, welke de gevolgen van die inbreuken en van onze eigen uitpattingen zijn. Als wij steeds verder zouden terugkijken naar de oorsprong van hetgeen wij ons aardse

ongeluk noemen, zouden wij zien dat dat meestal het gevolg is van een eerste afwijking van de goede weg. Door die afwijking zijn wij op een slechte weg geraakt en door gevolg op gevolg in het ongeluk gestort.

922. Het aardse geluk is verbonden aan de positie van ieder persoon. Wat voldoende voor het geluk van de ene is, is ongeluk voor de andere. Bestaat er echter niet een mate van geluk, die voor alle mensen gelijk is?

“Voor het stoffelijke leven is dit het bezit van het nodige. Voor het zedelijke: een goed geweten en vertrouwen op de toekomst.”

923. Wordt hetgeen voor de een overdaad is, niet het nodige voor een ander en omgekeerd, in overeenstemming met de positie?

“Ja, wel volgens uw materialistische denkbeelden, vooroordelen, eerzucht en al uw belachelijke grillen, over welke de toekomst recht zal spreken als u de waarheid begrijpen zult. Zeer zeker voelt iemand, die vijftigduizend aan inkomen heeft en zich tot tien duizend vermindert ziet, zich zeer ongelukkig, omdat hij niet meer een grote vertoning kan maken, omdat hij niet meer zoals hij dit noemt, zijn rang kan behouden, geen paarden, lakeien kan aanhouden, niet alle zijn begeerten kan inwilligen enz. Hij denkt dat hij het nodige ontbeert. Maar eerlijk gezegd... Geloof u, dat hij zo erg te beklagen is, als er naast hem zijn, die van honger en kou omkomen en geen dak hebben, waaronder zij hun hoofd te ruste kunnen leggen? Teneinde gelukkig te zijn, ziet de wijze altijd naar beneden en nooit naar boven, behalve om zijn ziel tot het oneindige te verheffen.” (Zie 715).

924. Er zijn ongelukken, die onafhankelijk van de wijze van handelen zijn en die de rechtvaardigste mens treffen. Is er geen één middel om zich daarvoor te vrijwaren?

“Dan moet hij zich, indien hij vooruit wil gaan, met gelatenheid onderwerpen en ze zonder protesteren dragen. Maar hij vindt altijd troost bij zijn geweten, dat hem de hoop op een betere toekomst schenkt, als hij datgene doet, wat men doen moet om die te verkrijgen.”

925. Waarom begunstigt God sommige mensen, die het niet lijken te hebben verdiend, met de gaven van de rijkdom?

“In de ogen van hen, die alleen het tegenwoordige zien, komt dit als een gunst voor, maar weet, dat de fortuin een beproeving is, die dikwijls veel gevaarlijker is dan gebrek.” (Zie 814 en volg.).

926. Is de beschaving, door het doen ontstaan van nieuwe behoeften, geen bron van nieuw leed?

“Het leed van deze wereld is aan de *kunstmatige* behoeften, die u u zelf schept, evenredig. Hij, die zijn wensen weet te beperken en zonder afgunst hen, die boven hem zijn, bekijkt, bespaart zich vele teleurstellingen in dit leven. De rijkste is hij, die de minste behoeften heeft.

U benijdt de genoegens van hen, die u als de gelukkigen van de wereld beschouwt. Maar weet u wat voor hen weggelegd is? Indien zij alleen voor zichzelf genieten, zijn zij baatzuchtig en dan zal zich de keerzijde vertonen. Beklaag hen eerder.

God laat het soms toe dat het de goddeloze voorspoedig gaat, maar zijn geluk is niet benijdenswaardig, want hij zal daarvoor met bittere tranen boeten. Indien de rechtvaardige ongelukkig is, is het een beproeving, die hem toegerekend zal worden, als hij die met moed draagt. Gedenk de woorden van Jezus: Zalig zijn zij die treuren, want zij zullen getroost worden.”

927. Het overtollige is zeker niet noodzakelijk om gelukkig te zijn, maar hetzelfde kan men niet van het nodige zeggen. Is dus het ongeluk van degenen, die het nodige ontberen, in beginsel niet een ongeluk?

“De mens is slechts wezenlijk ongelukkig als hij lijdt door gebrek aan het nodige, dat voor het leven en de gezondheid van het lichaam vereist wordt. Deze ontbering is wellicht een gevolg van eigen schuld en dan moet hij dit alleen aan zichzelf wijten. Indien het de schuld van anderen is, komt de verantwoordelijkheid op hem neer, die er de oorzaak van is.”

928. Door onze verschillende natuurlijke aanleg wijst God ons onmiskenbaar onze roeping in deze wereld aan. Worden niet veel ongelukken veroorzaakt doordat wij die roeping niet opvolgen?

“Dit is waar en het zijn dikwijls de ouders, die door hoogmoed of gierigheid, hun kinderen de weg, die de natuur hen aangewezen had,

doen verlaten, en hiermee brengen zij hun geluk in gevaar. Zij zullen daar de verantwoordelijkheid voor dragen.”

- Dus zou u het goed vinden dat de zoon van een hooggeplaatste persoon in de wereld, bijvoorbeeld klompenmaker werd, indien hij aanleg voor dat vak had?

“Men moet niet in absurditeiten vervallen en niets overdrijven. De beschaving heeft haar eisen. Waarom zou de zoon van een, zoals u het noemt, hooggeplaatst persoon klompen maken, als hij iets anders doen kan? Hij zal zich altijd naar de mate van zijn kennis nuttig kunnen maken, indien die kennis niet verkeerd toegepast wordt. Zo zal hij in plaats van een slechte advocaat, misschien een heel goede werktuigkundige kunnen worden, enz.”

De verplaatsing de mensen buiten de sfeer van hun intellectuele ontwikkeling is zeker een van de talrijke oorzaken van teleurstelling. De ongeschiktheid voor de gekozen werkring is een onuitputtelijke bron van tegenspoed. Daarbij is er dan de eigenliefde, die de gevallen mens belet om tot een meer nederige werkring zijn toevlucht te nemen, en hem de zelfmoord als het beste middel aanwijst om datgene te ontgaan, wat hij een vernedering noemt. Indien een zedelijke opvoeding hem boven de dwaze vooroordelen van de hoogmoed verheven had, zou hij nooit hulpeloos zijn.

929. Er zijn mensen, die zelfs wanneer er rondom hen overvloed heerst, van alle hulpmiddelen verstoken zijn, en niet anders dan de dood in het verschiet hebben. Wat moeten zij doen? Zich van honger laten omkomen?

“Men moet het nooit in de gedachte hebben, zich van honger te doen sterven. Indien de hoogmoed zich niet tussen de behoefte en de arbeid plaatste, zou men altijd een middel vinden om zich te voeden. Men zegt dikwijls dat er geen stom vak bestaat. Het is niet de stand, die oenteert. Men zegt dit tegen anderen en niet tegen zichzelf.”

930. Het is duidelijk dat men, zonder de maatschappelijke vooroordelen, door welke men zich laat beheersen, altijd een of ander werk zou vinden, dat ons zou kunnen doen leven, al moest men ook daardoor in stand verminderen. Maar er zijn mensen, die geen vooroordelen hebben, of die opzij zetten, die door ziekte of andere van hun wil onafhankelijke oorzaken in de onmogelijkheid verkeren om in hun onderhoud te voorzien?

“In een naar de wet van Christus ingerichte maatschappij, mag niemand van honger sterven.”

Bij een wijze en zorgdragende maatschappelijke inrichting, kan de mens alleen door eigen schuld het nodige ontbreken. Maar die schuld is dikwijls een gevolg van de omgeving, in welke hij geplaatst is. Wanneer de mens Gods wet zal opvolgen, zal er een maatschappelijke orde bestaan, gegrondvest op rechtvaardigheid en solidariteit en de mens zelf zal ook beter zijn. (Zie 793).

931. Waarom zijn de lijdende klassen talrijker in de maatschappij dan de gelukkige?

“Geen enkele klasse is volmaakt gelukkig en wat men als geluk beschouwt, verbergt dikwijls grievend verdriet; het lijden bestaat overal. Om echter op uw gedachte te antwoorden zal ik u zeggen dat de klassen, die u als lijdende beschouwt, talrijker zijn omdat de aarde een plaats van boetedoening is. Wanneer de mens de aarde tot een verblijf van het goede en van goede Geesten gemaakt zal hebben, zal hij er niet meer ongelukkig en zij voor hem het aardse paradijs zijn.”

932. Waarom hebben de bozen door hun invloed in de wereld, de overhand over de goeden?

“Door de zwakheid van de goeden. De bozen zijn geslepen en stoutmoedig, de goede beschroomd. Wanneer deze het zullen willen, zullen zij de overhand hebben.”

933. Als de mens dikwijls zelf de bewerker van zijn materieel lijden is, is hij dit dan ook van zijn zedelijk lijden?

“Nog meer. Want het materiële lijden is dikwijls van zijn wil onafhankelijk. Maar gekwetste hoogmoed, bedrogen eerezucht, de angstige zorgen van de gierigheid, wangunst, jaloersheid, in een woord alle driften zijn martelingen voor de ziel.

Afgunst en jaloezie! Gelukkig zijn zij, die deze twee knagende wormen niet kennen! Met afgunst en jaloezie, is voor hem, die door deze kwalen is aangetast, geen kalmte, geen rust mogelijk. De voorwerpen van zijn begeerlijkheid, van zijn haat en spijt, doemen voor hem op als spoken, die hem geen rust laten en hem zelfs in zijn slaap vervolgen. De afgunstige en jaloerse verkeert in een onophoudelijke koorts. Is nu dit een benijdenswaardige toestand? Begrijpt u niet, dat de mens zich door

zijn driften vrijwillig martelingen scheidt en dat de aarde voor hem een ware hel wordt?"

Verscheidene uitdrukkingen schilderen op een treffende wijze de gevolgen van bepaalde driften. Men zegt: barsten van hoogmoed, van nijd vergaan, van nijd of jaloezie uitdrogen, lust tot eten of drinken erdoor verliezen, enz. Dit tafereel is maar al te waar. Dikwijls heeft de jaloezie geen bepaald voorwerp tot doel. Er zijn mensen die van nature jaloers zijn op alles wat zich verheft, op alles wat boven de gewone loop der dingen gaat, zelfs wanneer zij er persoonlijk niet het minste belang bij hebben, maar alleen omdat zij er zelf niet bij kunnen reiken. Alles wat hen als een verheffing boven de horizon voorkomt, hindert hen, en indien zij de meerderheid in de maatschappij hadden, zouden zij alles tot hun standpunt willen terugbrengen. Het is jaloezie gevoegd bij middelmatigheid.

De mens is dikwijls alleen ongelukkig omdat hij zoveel waarde aan de dingen hier beneden hecht; teleurgestelde ijdelheid, eerzucht en begeerlijkheid maken hem ongelukkig.

Indien hij zich hoven de beperkte kring van het stoffelijke leven plaatste, indien hij zijn gedachte tot de oneindigheid, die zijn toekomst is, verheft, komen hem de menselijke lotgevallen nietig en kinderachtig voor, net als bij het verdriet van een kind, dat bedroefd is over het verlies van een stuk speelgoed, waarin het zijn grootste geluk stelde.

Hij, die slechts alles wat tot voldoening van hoogmoed en van grove lusten kan strekken, als geluk beschouwt, is ongelukkig als hij die behoeften niet kan bevredigen, terwijl degene, die niets overdadigs vraagt, gelukkig is onder omstandigheden, die anderen als grote ongelukken beschouwen.

Wij spreken van de beschaafde mens, want de wilde heeft meer beperkte behoeften en heeft dus niet dezelfde rede voor begeerlijkheid en angst. Zijn wijze van het beschouwen van alles is geheel verschillend. In de beschaafde stand, beredeneert en ontleeft de mens zijn ongeluk. Daarom wordt hij er meer door aangedaan maar hij kan ook de troostgronden beredeneren en ontleden. Deze troostgronden put hij in het Christelijke gevoel, dat hem de hoop op een betere toekomst, en in het spiritisme, dat hem de zekerheid van die toekomst geeft.

Verlies van geliefde personen

934. Is het verlies van hen, die ons lief zijn, niet een van die verliezen, die bij ons een des te rechtmatiger droefheid veroorzaken, doordat het onherstelbaar en van onze wil onafhankelijk is?

“Deze oorzaak van verdriet, treft de rijke zowel als de arme. Het is of een beproeving of een boete, en een wet voor allen. Maar het is een troost om met uw vrienden over te kunnen communiceren, *in afwachting van middelen die meer rechtstreeks en meer door uw zinnen waarneembaar zullen zijn.*”

935. Wat moeten wij denken over de bewering van hen, die de mededelingen van gene zijde van het graf als heiligschennis beschouwen?

“Er kan geen heiligschennis bestaan als het met innige contemplatie plaatsvindt en als de oproeping eerbiedig en met betamelijkheid gedaan wordt. Dit wordt bewezen doordat de Geesten die u liefhebben, dan gaarne komen. Zij zijn gelukkig door uw aandenken en door zich met u te onderhouden; indien men het lichtvaardig deed, zou het heiligschennis wezen.”

De mogelijkheid om met de Geesten in gemeenschap te komen is een zoete troost, daar zij ons het middel schenkt om ons met onze bloedverwanten en vrienden die vroeger dan wij de aarde verlieten, te kunnen onderhouden. Door de oproeping trekken wij hen nader tot ons, zij zijn naast ons, horen en antwoorden ons. Er bestaat als het ware tussen hen en ons geen scheiding meer. Zij staan ons bij met hun raad en betuigen ons hun toegenegenheid en tevredenheid, die zij door onze herinnering aan hen, voelen.

Voor ons is het een voldoening te weten dat zij gelukkig zijn en door henzelf de details van hun nieuw leven te vernemen, en de zekerheid te verkrijgen, dat wij op onze beurt ons met hen zullen herenigen.

936. Hoe worden de Geesten, die het voorwerp van onze droefheid zijn, door de radeloze droefheid van de achterblijvende aangedaan?

“De Geest is gevoelig voor ons aandenken en voor het verdriet van hen, die hem lief gehad hebben, maar een eindeloze en onverstandige droefheid doet hem verdrietig aan. Hij ziet in die overdreven droefheid

een gebrek aan geloof in de toekomst en aan vertrouwen op God, en dientengevolge een beletsel tot vooruitgang en wellicht tot weerzien.”

Doordat de Geest gelukkiger is dan op aarde, houdt het hem terug te wensen in het betreuren dat hij gelukkig is. Twee vrienden zijn van hun vrijheid beroofd en in dezelfde gevangenis opgesloten: beiden moeten eens in vrijheid gesteld worden, maar de een verkrijgt zijn vrijheid vóór de andere. Zou het nu van de achterblijvende barmhartig zijn om boos te zijn dat aan zijn vriend vóór hem de vrijheid gegeven wordt? Zou het van zijn kant niet eerder egoïsme dan toegenegenheid zijn, als hij verlangde dat hij zijn gevangenis en zijn lijden zo lang als hij zelfs dit ondergaan moet, met hem zou delen? Zo is het ook met twee wezens, die elkaar op aarde liefhebben. Degene, die het eerste vertrekt, is het eerste verlost en wij moeten hem daarmee gelukwensen en met geduld het ogenblik afwachten, waarop wij het ook op onze beurt zullen zijn.

Wij zullen hier nog een ander voorbeeld bijvoegen: U heeft een vriend, die in zeer moeilijke omstandigheden verkeert, zijn gezondheid of zijn belang eist dat hij naar een ander land trekt, waar hij het in alle opzichten beter zal hebben. Hij zal voor een tijd niet meer bij u zijn, maar u zult altijd briefwisseling met hem kunnen voeren, de scheiding zal slechts lichamelijk zijn. Zou u, nu het voor zijn welzijn is, boos over zijn vertrek zijn?

Door de duidelijkste bewijzen, die de spiritistische leer ons geeft van een toekomstig leven, van de tegenwoordigheid rondom ons van hen, die ons lief gehad hebben, van de voortduring van hun toegenegenheid en zorg, door ons in staat te stellen ons met hen te onderhouden, biedt de leer ons bij een van de oorzaken van de meest gerechtvaardigde droefheid de meest verhevene troost aan. Met het spiritisme, bestaat er geen eenzaamheid meer, geen verlaten toestand. De meest eenzaam levende mens, is altijd omringd door vrienden, met wie hij zich kan onderhouden.

Wij dragen de lotgevallen van het leven met ongeduld. Zij komen ons zo ondragelijk voor dat wij ons niet kunnen voorstellen die te zullen kunnen doorstaan; en toch, wanneer wij die met moed gedragen hebben, indien wij aan ons gemor het stilzwijgen hebben weten opleggen, zullen wij later als wij deze aardse gevangenis verlaten zullen hebben, onszelf gelukwensen, zoals de zieke bij zijn genezing zichzelf geluk prijst, zich aan een pijnlijke behandeling te hebben onderworpen.

Teleurstellingen. Ondankbaarheid. Teleurgestelde liefde

937. Zijn de teleurstellingen, die men ten gevolge van de ondankbaarheid en door de broosheid van de vriendschapsbanden ondervindt, voor de gevoelige mens ook niet een bron van leed?

“Ja. Maar wij leren u, ondankbare en trouweloze vrienden te beklagen. Zij zullen ongelukkiger zijn dan u. Ondankbaarheid is de dochter van het egoïsme, en de egoïst zal later ongevoelige harten, zoals hij zelf er een geweest is, vinden. Denk aan allen die meer goed gedaan hebben dan u en die met ondankbaarheid beloofd zijn. Bedenk dat zelfs Jezus bij zijn leven bespot en veracht is, voor een bedrieger en volksverleider is uitgemaakt, en verwonder u dan niet dat men ook zo in uw opzicht handelt. Laat het goede, dat u hebt kunnen doen, uw beloning in deze wereld zijn, en let niet op hetgeen zij, die uw weldaden ontvangen hebben, er van zeggen. De ondankbaarheid is een beproeving voor uw volharding in goed doen. Het zal u toegerekend worden en zij die u miskend hebben, zullen naarmate hun ondankbaarheid groter geweest is, er des te zwaarder voor gestraft worden.”

938. Zijn de teleurstellingen, die door ondankbaarheid veroorzaakt worden, niet bedoeld om ons hart te verharden en gevoelloos te maken?

“Dat zou verkeerd zijn. Want de gevoelige mens, zoals u hem noemt, voelt zich altijd gelukkig door het goede, dat hij doet. Hij weet dat als men zich dit niet in dit leven herinnert, men het zich in een ander leven herinneren zal, en dat de ondankbare er schaamte en wroeging over voelen zal.”

- Deze gedachte belet toch niet, dat zijn hart gekrenkt wordt. Kan dit bij hem de gedachte ook niet doen ontstaan, dat het beter zou zijn, niet zo gevoelig te wezen?

“Ja, indien hij aan het geluk van de egoïst de voorkeur geeft. En dat is een akelig geluk! Hij weet dan, dat ondankbare vrienden die hem verlaten, zijn vriendschap niet waardig zijn, en dat hij zich ten opzichte van hun vergist heeft en dan moet hij ze niet betreuen. Later zal hij er andere vinden, die hem beter zullen begrijpen. Beklaag hen die zich slechte handelingen tegenover u veroorloven die u niet verdiend hebt,

want er zal voor hen een droevige ommezwaai komen. Maar laat het u niet krenken: dit is de enige wijze om u boven hen te verheffen.”

De natuur heeft aan de mens de behoefte gegeven om lief te hebben en geliefd te worden. Harten te vinden die met het zijne sympathiseren is een van de grootste genoegens, die hem op aarde gegund is. Op die wijze schenkt zij hem de eerstelingen van het geluk dat voor hem in de wereld van de volmaakte Geesten waar alles liefde en welwillendheid is, weggelegd is. Dit is een genot dat aan de egoïst ontzegd is.

Antipathische relaties

939. Aangezien de sympathiserende Geesten geneigd zijn, zich met elkaar te verenigen, hoe komt het dan, dat dikwijls de liefde bij geïncarneerde Geesten slechts van ene kant beantwoord wordt, en de vurigste liefde, die twee wezens elkaar toedragen, in afkeer en soms in haat kan veranderen?

“U begrijpt dus niet dat dit maar slechts tijdelijk een straf is. Hoeveel zijn er bovendien niet, die geloven hartstochtelijk te beminnen, omdat zij slechts op de schijn afgaan. En als zij verplicht zijn met de personen te leven, spoedig bemerken dat het slechts een materialistische vooringenomenheid was! Het is niet voldoende ingenomen te zijn met iemand, die u bevalt en aan wie u goede eigenschappen toeschrijft. Het is door werkelijk met hem om te gaan dat u hem zult kunnen waarderen. Hoeveel huwelijken zijn er daarentegen niet, die op het eerste gezicht nooit simpatisch schijnen te zullen zijn, en die - wanneer de een de ander heeft leren kennen en na elkaar goed bestudeerd te hebben - met een duurzame en innige liefde eindigt, omdat die liefde op eerbied gegrond is. U moet niet vergeten dat het de Geest is en niet het lichaam, die lief heeft. En als de illusies van het stoffelijke voorbij zijn, ziet de Geest de werkelijkheid.

Er bestaan twee soorten van liefde, die van het lichaam en die van de ziel, en men neemt dikwijls de ene voor de andere. De liefde van de ziel is duurzaam als zij rein en simpatisch is, die van het lichaam is onstandvastig. Dat is de reden waardoor dikwijls zij, die geloven met een eeuwige liefde te beminnen, elkaar haten zodra de illusies verdwenen zijn.”

940. Is het gebrek aan sympathie tussen wezens, die bestemd zijn met elkaar te leven, ook niet een bron van leed, dat des te groter is, omdat het een heel leven verbittert?

“Zeer zeker. Maar het is één van die ongelukken, waarvan u zelf de eerste oorzaak bent. Allereerst zijn uw wetten verkeerd, want gelooft u dat God u dwingt te blijven met hen die u tegenstaan? Verder beoogt u met die huwelijken meer de bevrediging van uw hoogmoed en eerzucht, dan het geluk, dat men door een wederkerige genegenheid geniet. U draagt slechts de gevolgen van uw vooroordelen.”

- Maar is er in een dergelijk geval niet meestal een onschuldig slachtoffer?

“Ja, en voor dat slachtoffer is het een zware boetedoening. Maar de verantwoordelijkheid voor zijn ongeluk zal op hen, die er de oorzaak van zijn geweest, neerkomen.

Indien het licht der waarheid zijn ziel doordrongen heeft, zal hij zijn troost in zijn vertrouwen in de toekomst putten. Naarmate de vooroordelen verminderen, zullen trouwens ook de oorzaken van dat privé-leed verdwijnen.”

Vrees voor de dood

941. De vrees voor de dood is voor velen een bron van grote ongerustheid. Vanwaar die vrees, aangezien zij de toekomst in het verschiet hebben?

“Zij zijn ten onrechte bevreesd; maar wat zal ik u zeggen! Men tracht hen in hun jeugd wijs te maken dat er een hel en een hemel is, maar dat het waarschijnlijker is dat zij naar de hel zullen gaan, omdat men hen vertelt dat, wat in de natuur is, een doodzonde voor de ziel is. Als zij dan volwassen zijn en een weinig gezond verstand bezitten, kunnen zij dit niet meer geloven, en worden dan godloochenaars of materialisten. Op die wijze brengt men hen er toe te geloven dat er na dit leven, niets meer is. De anderen, die in het geloof van hun kindsheid volhard hebben, verkeren in angst voor dat eeuwige vuur, dat hen branden moet zonder hen te verteren.

De dood boezemt de rechtvaardige geen vrees in, omdat hij door het *geloof* de zekerheid van de toekomst heeft. De *hoop* doet hem een beter leven afwachten en de *barmhartigheid*, van wie de wet hij opvolgt, schenkt hem de zekerheid dat hij in de andere wereld, die hij gaat binnentreden, niemand zal ontmoeten, wiens aanblik hij te vrezen zal hebben.” (Zie 730).

De zinnelijke mens, die meer aan het lichaam dan aan het Geestelijke leven is gehecht, vindt op aarde stoffelijke lotgevallen en genoegens. Hij zoekt zijn geluk in het kortstondige genoegens, dat de bevreemding van al zijn wensen schenkt. Zijn ziel is altijd bezig met en aangedaan door de perikels van het leven, ondergaat een eeuwigdurende angst en marteling. Hij is voor de dood bevreesd, omdat hij aan zijn toekomst twijfelt en alles op aarde achterlaat wat hem lief is en waarop hij zijn hoop gevestigd heeft.

De zedelijke mens, die zich boven de door harstochten kunstmatig opgewekte behoeften weet te verheffen, geniet reeds op aarde genoegens, die aan de zinnelijke mens onbekend zijn. De gematigdheid van zijn wensen geeft kalmte en rust aan zijn Geest. Gelukkig door het goede dat hij gedaan heeft, bestaan er voor hem geen teleurstellingen en de belemmeringen die hem in de weg staan, maken geen indruk op zijn ziel en laten geen pijnlijke sporen achter.

942. Zullen sommige mensen deze raad om op aarde gelukkig te zijn, niet een beetje banaal vinden? Zullen zij ze niet als afgezaagde gezegden, als dikwijls herhaalde waarheden beschouwen? En tenslotte zeggen dat het geheim om gelukkig te zijn eenvoudig daarin bestaat, zijn ongeluk te weten dragen?

“Er zullen er zelfs velen zijn, die dat zeggen, maar het gaat met hen als met vele zieken, aan wie de arts gematigdheid voorschrijft. Zij zouden graag zonder medicijnen willen genezen, maar tevens doorgaan met zich te overeten.”

Afkeer van het leven. Zelfmoord

943. Waardoor ontstaat de afkeer van het leven, die zich zonder gepronede redenen van sommige mensen meester maakt?

“Gevolg van luiheid, gebrek aan geloof en dikwijls ook gevolg van oververzadiging.

Voor degene, die zijn vermogens tot een nuttig doel en *volgens zijn natuurlijke aanleg* gebruikt, heeft de arbeid niets saais en gaat het leven snel voorbij. Hij draagt de tegenspoeden met des te meer geduld en gelatenheid naarmate hij handelt met het vooruitzicht voor ogen dat hem een hechter en meer duurzaam geluk wacht."

944. Staat het de mens vrij over zijn eigen leven te beschikken?

"Nee, God alleen heeft dat recht. Vrijwillige zelfmoord is een overtreding van die wet."

- Is zelfmoord niet altijd vrijwillig?

"De krankzinnige, die zich van het leven berooft, weet niet wat hij doet."

945. Hoe moeten wij zelfmoord, gepleegd uit afkeer voor het leven, beschouwen?

"Dwazen! Waarom hebben zij niet gewerkt? Dan zou hen het leven niet tot last geworden zijn!"

946. Hoe moeten wij denken over de zelfmoord gepleegd om aan de ellende en teleurstellingen van deze wereld te ontkomen?

"Arme Geesten, die de moed niet hebben om de ellende van het leven te dragen!

God helpt hen die lijden, maar niet hen, die kracht noch moed bezitten. De lotgevallen van het leven zijn beproevingen of boetedoeningen. Gelukkig zijn degenen, die ze zonder protesteren dragen, want zij zullen er voor beloond worden! Wee daarentegen hen, die hun redding wachten van hetgeen zij in hun goddeloosheid, toeval of geluk noemen! Het toeval of het geluk, om hun taal te gebruiken, kan hen weliswaar tijdelijk gunstig zijn, maar het is om hen later en met meer gestrengheid de zinledigheid van die woorden te doen voelen."

- Zullen degenen, die de ongelukkige ertoe gebracht hebben deze wanhopige daad te plegen er de gevolgen van dragen?

"Oh ja, wat hen aangaat: wee hen! Want zij zullen zich daarover, als over een moord moeten verantwoorden."

947. Wanneer iemand, die met gebrek te kampen heeft, zich uit wanhoop laat sterven, kan men dit dan als het plegen van zelfmoord beschouwen?

“Het is zelfmoord, maar zij, die er de oorzaak van zijn, of die het hadden kunnen voorkomen, zijn schuldiger dan hij, en hem staat toegevendheid te wachten. Geloof echter niet dat hij geheel en al vrijgesproken zal worden, als het hem aan vastheid en volharding ontbroken heeft, en als hij zijn verstand niet gebruikt heeft om zich uit de nood te redden. Wee hem! Vooral, als zijn wanhoop uit hoogmoed voortkomt. Ik bedoel, als hij een van die mensen is, bij wie de hoogmoed de hulpmiddelen, die het verstand ons geeft, verlamt, die zich schamen zouden om door middel van handenarbeid in hun onderhoud te voorzien en liever van honger zouden sterven dan van hun maatschappelijk standpunt zoals zij dat noemen, af te dalen! Is het niet honderd malen grootser en waardiger tegen het ongeluk te kampen, en het oordeel van een beuzelachtige en baatzuchtige wereld te trotseren, die slechts hen, die het aan niets ontbreekt, genegen is, en u de rug toekent als u haar nodig hebt? Zijn leven voor de achtung, die ons die wereld toedraagt, opofferen, is dwaasheid, want zij dankt er u niet in het minste voor.”

948. Is zelfmoord, gepleegd met het doel om zich aan de schande, die op een slechte daad volgt, te onttrekken, even berispelijk als die, welke uit wanhoop gepleegd wordt?

“Zelfmoord wist geen misdaad uit, integendeel, er zijn er nu twee in plaats van een gepleegd. Als men de moed gehad heeft kwaad te doen, moet men ook die hebben om er de gevolgen van te dragen. God oordeelt, en kan naargelang de oorzaak, die ertoe geleid heeft, zijn gestrengheid verzachten.”

949. Is zelfmoord excusabel als hij tot doel heeft om te voorkomen dat schande over kinderen of bloedverwanten komt?

“Hij, die het met dat oogmerk doet, handelt niet goed, maar denkt goed te handelen. God zal het hem toerekenen, want het is een boetedoening, die hij zichzelf oplegt.

Door de bedoeling, die hij er mee heeft, vermindert hij zijn fout, maar hij pleegt er niettemin een. Maar neem de misbruiken uit uw

maatschappij weg en ont doe u van uw vooroordelen en er zullen geen zelfmoorden meer plaatsvinden.”

Degene, die om aan de schande te ontkomen, zichzelf het leven beneemt, bewijst dat hij zich meer aan de achting van de mensen dan die van God gelegen laat liggen. Want hij zal met zijn ongerechtigheden beladen in de Geestenwereld terugkomen, en hij heeft zichzelf van het middel beroofd om die gedurende zijn leven te herstellen.

God is dikwijls minder onverbiddelijk dan de mens, hij vergeeft aan het oprechte berouw en rekent er ons de herstelling van toe. Door zelfmoord wordt niets hersteld.

950. Hoe moet men de mens beschouwen, die zichzelf het leven beneemt om des te spoediger een beter leven deelachtig te worden?

“Dit is weer een andere dwaasheid! Laat hij goed doen en hij zal er zekerder komen. Want hij vertraagt zijn komst in een betere wereld en hij zal er zelf om vragen *dat leven* dat hij afgesneden heeft te komen beëindigen. Het heiligdom der uitverkorenen wordt nooit door een fout geopend, welke die ook zijn moge.”

951. Is de opoffering van eigen leven niet dikwijls verdienstelijk, als zij ten doel heeft om dat van anderen te redden of voor anderen nuttig te zijn?

“Dat is verheven door het doel en de opoffering van het leven is dan geen zelfmoord. Maar God veroordeelt een nutteloze opoffering en deze kan Hem niet welgevallig zijn, als zij door hoogmoed bezoedeld is. Een opoffering heeft alleen waarde door belangeloosheid en degene, die het offer brengt, heeft soms bijbedoelingen, die er in Gods ogen de waarde van verminderen.”

Iedere opoffering ten koste van eigen geluk gedaan, is, in Gods ogen, één in de hoogste graad verdienstelijke handeling, want het is de toepassing van de wet van barmhartigheid.

En aangezien het leven het hoogste goed is, waarop de mens op aarde prijs stelt, begaat degene, die daarvan voor het welzijn van zijn natuurgelovigen afstand doet, geen misdaad: het is een offer, dat hij brengt. Maar voordat hij dit volvoert, moet hij overwegen of zijn leven niet nuttiger kan zijn dan zijn dood.

952. Begaat een mens zelfmoord, als hij sterft ten gevolge van het misbruik maken van zijn hartstochten, welke hij wist dat zijn leven moesten verkorten, maar waaraan hij geen weerstand heeft weten te

bieden, omdat de gewoonte er voor hem wezenlijk natuurlijke behoeften van gemaakt heeft?

“Het is een zedelijke zelfmoord. Begrijpt u niet dat de mens in die zin, dubbel strafwaardig is? Er bestaat bij hem gebrek aan moed, en verdierlijking, en bovendien vergeet hij God.”

- Is hij schuldiger of minder schuldig dan hij, die zich het leven uit wanhoop beneemt?

“Hij is schuldiger, omdat hij de tijd heeft om zijn zelfmoord te beredeneren. Bij hem, die het ogenblikkelijk doet, bestaat er soms een soort van zinsverbijstering, die de krankzinnigheid nabij komt. De andere zal veel strenger gestraft worden; want de straf is altijd evenredig aan het besef, dat men van zijn gepleegde fouten heeft.”

953. Als iemand een niet te vermijden, verschrikkelijke dood voor ogen heeft, is hij dan misdadig, als hij zijn lijden door een vrijwillige dood enige ogenblikken bekort?

“Men is altijd misdadig als men de tijd door God bepaald niet afwacht. Is men er bovendien zo zeker van, al schijnt ons dat zo, dat die tijd daar is, en kan men niet op het laatste ogenblik een onverwachte hulp krijgen?”

- Men begrijpt dat in gewone omstandigheden, zelfmoord berispelijk is, maar wij stellen het geval waarbij de dood onvermijdelijk is, en in welke men het leven slechts weinige ogenblikken verkort?

“Het blijft altijd gebrek aan gelatenheid en aan onderwerping aan de wil van de Schepper.”

- Welke zijn, in dit geval, de gevolgen van die daad?

“Zoals altijd, een boetedoening evenredig aan de omstandigheden en de zwaarte van het vergrijp.”

954. Is een onvoorzichtigheid, waardoor zonder nut het leven in gevaar gebracht wordt, berispelijk?

“Er bestaat geen schuld als er geen voornemen of bepaald bewustzijn bestaat dat men kwaad doet.”

955. Kunnen de vrouwen, die in sommige landen zich vrijwillig op het lichaam van hun echtgenoten doen verbranden, beschouwd worden als zelfmoord te begaan, en dragen zij daarvan de gevolgen?

“Zij gehoorzamen aan een vooroordeel en dikwijls meer aan dwang dan aan hun eigen wil. Zij geloven een plicht te vervullen en dit karakter draagt de zelfmoord niet. De zedelijke minderheid in welke de meeste van hen verkeren, is hun verschoning. Deze barbaarse en domme gebruiken verdwijnen met de beschaving.”

956. Bereiken degenen, die, doordat zij het verlies van hun dierbaren niet kunnen dragen, zich het leven benemen, in de hoop met hen herenigd te worden, hun doel?

“De uitkomst is voor dezen, geheel anders dan zij verwacht hadden. In plaats van met hen, die zij lief hebben, herenigd te worden, verwijderen zij zich van dezen voor een lange tijd, want God kan een lafhartige daad en de hoon Hem aangedaan door aan zijn voorzienigheid te twijfelen, niet belonen. Zij zullen die ogenblikken van dwaasheid door veel groter verdriet dan dat, wat zij vermeenden te doen ophouden, moeten boeten, en zullen ter vergoelijking niet de voldoening genieten, waar zij op gehoopt hadden.” (Zie 934 en volg.)

957. Welke zijn in het algemeen voor de Geest, de gevolgen van de zelfmoord?

“De gevolgen van de zelfmoord zijn zeer verschillend; er bestaat geen vaste straf voor en in ieder geval is die afhankelijk van de oorzaak, welke aanleiding tot de daad gegeven heeft. Maar een resultaat, waaraan de zelfmoord niet kan ontsnappen is *teleurstelling*. Overigens is het lot van allen niet gelijk; dit hangt van omstandigheden af. Sommige boeten onmiddellijk voor hun misdrijf, anderen in een nieuw leven dat erger zal zijn dan dat, waarvan zij de draad afgesneden hebben.”

De waarneming heeft inderdaad bewezen, dat de gevolgen van zelfmoord niet altijd dezelfde zijn. Maar onder deze zijn er, die aan alle gevallen van gewelddadige dood en het gevolg van een plotseling ophouden van het leven gemeen zijn. Ten eerste de meer langdurige volharding, en meerdere vasthoudendheid van de band, die de Geest met het lichaam verbindt, daar deze band op het ogenblik, dat die verbroken wordt, gewoonlijk in volle kracht aanwezig is. Terwijl bij natuurlijke dood deze trapsgewijs verzwakt, en dikwijls reeds verbroken is. Ten gevolge van die toestand ontstaat de

lange duur van de Geestelijke bedwelming en de illusie, die gedurende kortere of langere tijd blijft aanhouden, waarbij de Geest in de waan verkeert, dat hij nog tot de levenden behoort. (Zie 155 en 165).

De affiniteit, die tussen de Geest en het lichaam blijft bestaan, brengt bij sommige zelfmoorden een soort van terugwerking van de toestand van het lichaam op de Geest teweeg, welke dan ondanks zichzelf de gevolgen van de ontbinding voelt, en er een gewaarwording vol van afgrijzen en angst door ondervindt. En die toestand kan zolang aanhouden als het leven, dat zij vernietigd hebben, had moeten duren. Dit verschijnsel is niet algemeen, maar in geen geval wordt de zelfmoordpleger van de gevolgen van zijn gebrek aan moed, ontheven. Vroeg of laat moet hij op de ene of andere wijze voor zijn misslag boeten. Op die wijze hebben enige Geesten, die op aarde zeer ongelukkig geweest waren, ons gezegd, dat zij zich in een vorig bestaan van het leven beroofd hadden, en zich vrijwillig weer aan nieuwe beproevingen hadden onderworpen, om te trachten die met meer gelatenheid te dragen. Bij anderen is het wederom een soort van gehechtheid aan de stof, waarvan zij zich tevergeefs trachten te ontdoen, om naar een betere wereld, maar waarvan de toegang hen ontzegd is, op te stijgen. Bij de meesten is het het berouw iets onnuttigs gedaan te hebben, waardoor zij niets dan teleurstelling ondervonden hebben.

De zelfmoord wordt door de godsdienst, door de zedenleer, door alle wijsbegeerte als strijdig met de natuur, veroordeeld. Allemaal zeggen ze ons in beginsel dat men geen recht heeft om zich vrijwillig het leven te verkorten; maar waarom heeft men dat recht niet? Waarom heeft men geen vrijheid om een einde aan zijn lijden te maken? Aan het spiritisme was het voorbehouden om door voorbeelden van hen, die bezweken zijn, te bewijzen, dat het niet alleen als verkrachting van een zedelijke wet een misdaad is, een overweging, die voor bepaalde mensen van weinig waarde is, maar dat het een domme handeling is, daar men er niets bij wint. Integendeel; het is niet een theorie die het ons leert, maar het zijn feiten, die het ons voor ogen stelt.

Tweede Hoofdstuk

Toekomstige straffen en genoegens

1. HET NIET. TOEKOMSTIG LEVEN. 2. KENNIS BIJ INGEVING VAN DE TOEKOMSTIGE STRAFFEN EN BELONINGEN. 3. GODS TUSSENKOMST BIJ DE STRAFFEN EN BELONINGEN. 4. AARD VAN DE TOEKOMSTIGE STRAFFEN EN BELONINGEN. 5. TIJDELIJKE STRAFFEN. 6. BOETEDOENING EN BEROUW. 7. DUUR VAN DE TOEKOMSTIGE STRAFFEN. 8. OPSTANDING VAN HET VLEES. 9. HEMEL, HEL EN VAGEVUUR.

Het niet. Toekomstig leven

958. Waarom voelt de mens een instinctmatig afgrijzen voor het Niet?

“Omdat het Niet, niet bestaat.”

959. Hoe komt de mens aan het instinctmatige besef van het toekomstige leven?

“Wij hebben dit reeds gezegd: de Geest kende voor zijn incarnatie al deze dingen en de ziel behoudt een onbestemde herinnering van wat zij weet en van hetgeen zij in haar staat als Geest gezien heeft.” (Zie 393).

De mens heeft zich te allen tijde met de gedachte van zijn toekomst aan de andere zijde van het graf bezig gehouden en dat is zeer natuurlijk. Hoeveel belang hij ook in dit leven stelt, moet hij toch inzien hoe kort en vooral hoe onzeker dat leven is, aangezien het ieder ogenblik afgebroken kan worden, en hij nooit rekenen kan op een volgende dag. Wat wordt er van hem na het noodlottige ogenblik? Dit is een serieuze vraag, want er is hier geen sprake van enige jaren, maar van de eeuwigheid. Hij, die vele jaren in een vreemd land moet gaan doorbrengen is bezorgd over de staat, in welke hij daar geplaatst zal worden; zouden wij dan geen zorg hebben over de staat, die ons deel zal wezen, als wij deze wereld verlaten, aangezien dit voor altijd zijn zal?

De gedachte aan het Niet, is iets waarvan de rede een afkeer heeft. De gedurende zijn leven meest onverschillige mens vraagt, als het uiterste ogenblik daar is, zichzelf af, wat er van hem worden zal, en onwillekeurig hoopt hij.

Aan God te geloven zonder het toekomstige leven aan te nemen zou onzin zijn. Het besef van een beter leven is in het binnenste van elk mens aanwezig; God kan het daar niet nutteloos hebben geplaatst. Uit het toekomstige leven vloeit het behoud van onze persoonlijkheid na de dood voort; welk belang zouden wij er toch bij hebben ons lichaam te overleven, indien ons zedelijk wezen zich in de oceaan van het oneindige moest verliezen? Voor ons zou het hetzelfde zijn alsof wij niet bestonden.

Kennis bij ingeving van de toekomstige straffen en beloningen

960. Waar komt het geloof aan toekomstige beloningen en straffen vandaan, dat men bij alle volken aantreft?

“Het is altijd hetzelfde. Het is een voorgevoel aan de mens gebracht door de in hem geïncarneerde Geest. Want, weet wel, het is niet voor niets dat een inwendige stem tot u spreekt. Uw fout bestaat daarin dat u niet naar die stem luistert. Indien u daar dikwijls en goed aan dacht, zou u beter worden.”

961. Welk gevoel beheerst de meeste mensen op het ogenblik van sterven, is het twijfel, vrees of hoop?

“Twijfel bij de hardnekkige twijfelaars, vrees bij hen, die zich schuldig voelen, en hoop bij de rechtvaardigen.”

962. Hoe komt het, dat als de ziel aan de mens het bewustzijn van de Geestelijke dingen schenkt, er dan nog twijfelaars bestaan?

“Er zijn er minder dan u gelooft. Velen doen zich gedurende hun leven uit hoogmoed als vrijdenkers voor, maar op het ogenblik van sterven zijn het niet meer zulke opscheppers.”

Een consequentie van het toekomstige leven is verantwoordelijkheid voor onze daden. De rede en de rechtvaardigheid zeggen ons, dat bij de verdeling van het geluk, dat elk mens beoogt, de goede en de kwade niet hetzelfde deel zullen krijgen. Het kan Gods wil niet zijn dat sommigen zonder inspanning het goede deelachtig zullen worden, als anderen het alléén door inspanning en volharding bereiken.

De gedachte, die God door de wijsheid van Zijn wetten, ons van Zijn rechtvaardigheid en goedheid geeft, laat ons niet toe te geloven dat de rechtvaardige en de boze in Zijn ogen dezelfde rang zullen bekleden, noch eraan te twijfelen dat zij eenmaal, de een zijn beloning en de andere zijn straf zal ontvangen voor het goed of

kwaaad dat zij gedaan zullen hebben. Het is daarom dat het aangeboren gevoel, dat wij van de rechtvaardigheid hebben, ons bij ingeving de kennis van de toekomstige straffen en beloningen schenkt.

Gods tussenkomst bij de straffen en beloningen

963. Bemoeit God zelf zich met ieder mens? Is Hij niet te groot en wij te klein om ieder mens in het bijzonder van enig belang in Zijn ogen te laten zijn?

“God laat zich aan alle wezens, die hij geschapen heeft, gelegen liggen. Niets is voor Zijn goedheid te gering.”

964. Is het nodig dat God zich aan elk van onze daden gelegen laat liggen om die te belonen of te straffen, en zijn de meeste van deze daden voor hem niet onbeduidend?

“God heeft Zijn wetten waarnaar al uw daden geregeld worden. Indien u die schendt, dan is het uw schuld. Wanneer een mens een overtreding begaat, zal God zeker geen vonnis tegen hem uitspreken om hem bijvoorbeeld te zeggen: U bent gulzig geweest, ik zal u daarvoor straffen, maar Hij heeft een grens gesteld. Ziekte en zelfs de dood zijn de gevolgen van onmatigheid, dat is de straf. Zij is het gevolg van de schending van de wet. Zo is het met alles.”

Al onze daden zijn onderworpen aan Gods wet. Er is er niet één, hoe onbeduidend die ook moge schijnen, die niet de overtreding van die wet kan zijn. Indien wij de gevolgen van die overtreding ondergaan, moeten wij dit aan niemand dan aan onszelf wijten, want op die wijze maken wij onszelf tot bewerkers van ons geluk of van ons toekomstig ongeluk.

Deze waarheid wordt duidelijk door de volgende apoloog: Een vader heeft aan zijn kind opvoeding en onderwijs, dat wil zeggen, de middelen gegeven om te weten hoe zich goed te gedragen. Hij staat hem een land af om dit te bebouwen en zegt hem: ziehier het voorschrift dat u volgen moet en alle gereedschappen die nodig zijn, om het land vruchtbaar te maken en daardoor uw bestaan te verzekeren. Ik heb u het nodige onderwijs gegeven om die voorschriften te kunnen begrijpen indien u die opvolgt, zal uw land veel opbrengen en u rust voor uw oude dag bezorgen. Zo niet dan zal het niets opbrengen en u zult van gebrek omkomen. Na dit gezegd te hebben, laat hij hem zijn eigen wil volgen.

Is het nu niet een waarheid dat dit land in evenredigheid van de zorg, die aan de bewerking besteed wordt, zal opbrengen en dat elke nalatigheid in het nadeel van de oogst zal zijn? De zoon zal dus op zijn oude dag, gelukkig of ongelukkig wezen, naarmate hij de gegeven voorschriften van zijn vader opgevolgd of verwaarloosd zal hebben.

God zorgt nog meer voor ons, want Hij waarschuwt ons telkens of wij goed of kwaad doen. Hij zendt ons de Geesten om ons te inspireren, maar wij luisteren niet naar hen.

Daarbij bestaat ook nog dit onderscheid, dat God aan de mens altijd door zijn nieuwe incarnatie een redmiddel schenkt om daarin zijn misdaden van een vroeger leven te vergoelijken, terwijl aan de zoon van wie wij spreken geen redmiddel meer overig blijft.

Aard van de toekomstige straffen en beloningen

965. Hebben de straffen en genoegens van de ziel na de dood iets stoffelijks?

“Zij kunnen niet stoffelijk zijn, daar de ziel geen stof is: het gezonde verstand zegt het. Die straffen en genoegens hebben niets zinnelijks en toch zijn zij duizenden malen heviger dan die, welke u op aarde ondervindt, omdat als de Geest eenmaal vrij is, hij meer voor elke indruk vatbaar is. Zijn gewaarwordingen worden niet meer door de stof verstompt.” (Zie 237 tot 257).

966. Hoe komt het, dat de mens zich over de toekomstige straffen en genoegens, vaak een zo ruw en ongerijmd denkbeeld vormt?

“Dat is het verstand, dat nog niet genoeg ontwikkeld is. Begrijpt het kind even goed als de volwassene? Dit hangt bovendien ook af van hetgeen hem geleerd is. Het is hierin dat hervorming nodig is.

Uw taal is te onvolledig om datgene, wat buiten u is, uit te drukken. Men wordt daardoor wel genoodzaakt vergelijkingen te maken, en die beelden hebt u voor de werkelijkheid aangezien. Maar naarmate de mens zich ontwikkelt, begrijpt zijn gedachte dingen, die hij in zijn taal onmogelijk uitdrukken kan.”

967. Waarin bestaat het geluk van de goede Geesten?

“In het kennen van alle dingen. Geen haat, jaloersheid, wangunst, eerzucht, noch enige andere van de hartstochten bezitten, die de mens ongelukkig maken. De liefde die hen verenigt is voor hen de bron van de hoogste gelukzaligheid. Zij kennen geen behoeften, geen lijden, noch de zorgen van het stoffelijke leven. Zij zijn gelukkig door het goede dat zij doen. Het geluk van de Geesten is bovendien altijd evenredig aan hun trap van verhevenheid. Weliswaar genieten alleen de Zuivere Geesten de hoogste gelukzaligheid, maar alle anderen zijn niet ongelukkig. Tussen de kwade en de volmaakte bestaan er een oneindig aantal trappen, bij welke de genoegens aan de zedelijke toestand evenredig zijn. Zij die genoeg gevorderd zijn, begrijpen het geluk van hen, die er eerder dan zij gekomen zijn. Zij streven daar ook naar. Maar dit dient hen tot aanmoediging en is geen reden voor jaloezie; zij weten dat het van hen afhangt om dat geluk ook te bereiken en zij werken om dat doel te bereiken, maar met de kalmte die een goed geweten hen schenkt. Zij voelen zich gelukkig dat zij dat, wat de kwaden lijden moeten, niet hoeven te ondergaan.”

968. Onder de voorwaarden voor het geluk van de Geesten, noemt u ook de afwezigheid van stoffelijke behoeften. Maar is de bevrediging van die behoeften niet een bron van genot voor de mens?

“Ja, het genot van het dier, en als u die behoeften niet kunt bevredigen, dan is het een marteling.”

969. Als men zegt dat de Zuivere Geesten, in de boezem van God verenigd zijn en daar hun lofzangen zingen, wat moet men daaronder dan verstaan?

“Dit is een symbolische voorstelling, waardoor het begrip, dat zij van Gods volmaaktheid hebben, afgeschilderd wordt, omdat zij Hem zien en begrijpen. Maar men moet dit evenmin als zoveel andere dingen letterlijk opvatten. Alles in de natuur, vanaf de zandkorrel zingt de lof, dat wil zeggen verkondigt de Almacht, Wijsheid en Goedheid van God. Maar denk daarom niet dat de gelukzalige Geesten in een eeuwigdurende aanschouwing zijn. Dit zou een dom en eentonig geluk, het geluk van de egoïst zijn, want hun bestaan zou een eindeloze nutteloosheid zijn. Zij ondervinden niet meer de perikels van het lichamelijke leven; dit alleen is al een genot; en daarbij, zoals wij reeds gezegd hebben, kennen en weten zij alles. Zij gebruiken het verstand,

dat zij gekregen hebben, om daarmee andere Geesten in hun vooruitgang behulpzaam te zijn. Dat is hun werk en tevens een genot voor hen.”

970. Waarin bestaat het lijden van de mindere Geesten?

“Dit is zo verschillend, als de oorzaken die dat lijden hebben doen ontstaan, en is aan hun graad van minderheid evenredig, zoals de genoegens aan die van de verhevenheid van de Geesten evenredig zijn. Zij kunnen als volgt samengevat worden: Alles aan anderen te misgunnen, wat aan hun geluk ontbreekt en voor hen onbereikbaar is; het geluk te zien en niet te kunnen bereiken, nijd, jaloezie, woede, wanhoop over datgene, wat hen belet gelukkig te zijn; wroeging, onbeschrijfelijke zedelijke angst. Zij hebben de zucht naar alle genoegens, en kunnen die niet bevredigen, en dat pijnigt hen.”

971. Is de invloed, die de Geesten op elkaar uitoefenen, altijd goed?

“Altijd goed van de kant van de goede Geesten, dit spreekt vanzelf. Maar de verdorven Geesten, trachten degenen van het pad van de deugd en van het berouw afbrengen, die zij vatbaar achten om daartoe overgehaald te worden, en die zij dikwijls gedurende het leven tot het kwaad meegesleept hebben.”

- Dus bevrijd de dood ons niet van de verzoeking?

“Nee, maar de invloed van de slechte Geesten op de andere Geesten is veel minder dan op de mens, omdat zij de hartstochten van de stof niet tot bondgenoot hebben.” (Zie 996).

972. Hoe leggen de kwade Geesten het aan om de andere Geesten te verleiden, aangezien zij daartoe de medehulp van de hartstochten missen?

“Als de hartstochten niet stoffelijk aanwezig zijn, dan bestaan zij toch bij de achterlijke Geesten in gedachte. De slechten onderhouden die gedachten door hun slachtoffers naar die plaatsen mee te slepen, waar zij het gezicht van die hartstochten en al wat die kunnen opwekken, voor ogen hebben.”

- Maar waartoe dienen die hartstochten, daar zij in werkelijkheid geen doel meer hebben?

“Hierin bestaat juist hun kwelling: de gierigaard ziet goud, dat niet in zijn bezit kan komen; de wellusteling, zwelgerijen waaraan hij geen deel kan nemen; de hoogmoedige, eerbewijzen, die hij benijdt en niet genieten kan.”

973. Wat is de grootste pijniging, die de kwade Geesten te verduren hebben?

“Het is onmogelijk de zedelijke martelingen te beschrijven die de straf van sommige misdaden zijn. Zelfs hij, die ze ondergaat, zou moeite hebben er een denkbeeld van te geven. Maar de verschrikkelijkste is zeker de gedachte dat hij voor altijd veroordeeld is.”

Naargelang zijn verstand vormt de mens zich van de straffen en genoegens van de ziel na de dood een meer of minder verheven denkbeeld. Hoe meer hij zich ontwikkelt, wordt dat denkbeeld des te zuiverder en vrij van de stof. Hij beschouwt de dingen uit een meer redelijk oogpunt en vat de schilderingen van een zinnebeeldige taal niet meer letterlijk op. Aangezien de meer verlichte rede ons leert dat de ziel een geheel Geestelijk wezen is, zegt zij ons daardoor tevens dat zij geen indruk kan ondervinden van datgene, wat alleen op de stof invloed uitoefent maar daaruit vloeit daarom niet voort, dat zij vrij van lijden is, noch dat zij voor haar fouten geen straf ondergaat. (Zie 237).

Door de spiritistische communicatie wordt ons de toestand van de ziel in het toekomstige leven, niet meer als een theorie voorgesteld maar wordt voor ons een werkelijkheid. Zij stellen ons alle toestanden van het leven aan gene zijde van het graf voor ogen maar wijzen ons die tegelijkertijd aan als het volstrekt logische gevolg van het aardse leven, en, al zijn die vrij van het fantastische toestel, dat de menselijke verbeelding er aan heeft toegevoegd, zijn zij daarom voor hen, die van hun vermogens een slecht gebruik gemaakt hebben, niet minder zwaar. De verscheidenheid in die gevolgen is oneindig, maar in het algemeen kan men zeggen dat ieder gestraft wordt door datgene, waarin hij gezondigd heeft. Zo worden sommige gestraft door altijd het kwaad, dat zij bedreven hebben, voor ogen te hebben; anderen door spijt, vrees, schaamte, twijfel, eenzaamheid, duisternis, scheiding van de wezens die hen dierbaar zijn, enz.

974. Hoe is de leer van het eeuwige vuur ontstaan?

“Het is een beeld, dat men zoals zo vele andere dingen als werkelijkheid beschouwd heeft.”

- Maar kan de vrees ervoor niet een goede uitwerking hebben?

“Ga zelf na of er velen zijn, zelfs onder degenen, die het verkondigen, die deze onthouden. Als u iets leert wat later door de rede verworpen wordt, zult u een indruk maken die noch duurzaam noch heilzaam zal zijn.”

De mens heeft, doordat hij in zijn taal de aard van dat lijden niet kan beschrijven, geen krachtiger vergelijking kunnen vinden dan het vuur, want voor hem is dit het type van het hevigste lijden, en het zinnebeeld van de krachtigste werking. Het is daardoor dat men het geloof aan het eeuwige vuur in de oudste tijden terugvindt. De nieuwere volken hebben dit van de ouderen overgeërfd, daarom zegt men ook in beeldspraak: het vuur der hartstochten; van liefde blaken; van jaloesheid verteerd worden, enz.

975. Begrijpen de mindere Geesten het geluk van de rechtvaardigen?

“Ja, en dat is juist voor hen een straf. Want zij begrijpen dat zij daarvan door eigen schuld verstoken zijn en het is daardoor dat de Geest, als hij van de stof bevrijd is, naar een nieuw lichamelijk leven verlangt, omdat elk bestaan, als *dit goed besteed wordt*, de duur van die straf kan verkorten. Het is dan, dat hij een keus van beproevingen doet, door middel van welke hij voor zijn fouten zal kunnen boeten. Want weet, dat de Geest lijdt door al het kwaad dat hij gedaan heeft, of waarvan hij de vrijwillige oorzaak geweest is, door al het goede dat hij had kunnen doen, en niet gedaan heeft, en door al *het kwaad, dat veroorzaakt is, door het goede dat hij niet gedaan heeft*.

Voor de omdolende Geest is niets meer achter een sluier verborgen; *hij bevindt zich als uit de nevel getreden* en ziet wat hem van het geluk verwijderd houdt. Hierdoor is zijn lijden groter, want hij begrijpt hoe misdadig hij geweest is. Voor *hem bestaan er geen illusies meer*; hij ziet de dingen, zoals zij werkelijk zijn.”

In de staat van omdoling omvat de Geest aan de ene kant al zijn vroegere levens en aan de andere ziet hij de beloofde toekomst en begrijpt wat hem ontbreekt om die te bereiken. Zo ziet een reiziger op de top van een berg aangekomen, de weg, die hij afgelegd heeft, en die welke hij nog af moet leggen om zijn bestemming te bereiken.

976. Is de aanblik van de lijdende Geesten geen bron van verdriet voor de goede Geesten, en indien het zo is, wat wordt er dan van hun geluk, als dit daardoor verstoord wordt?

“Het is geen verdriet, want zij weten dat dit leed eens een einde zal hebben. Zij helpen de anderen om zich te verbeteren en reiken hen de hand. Dat is hun werk en voor hen een genot, indien zij daarin slagen.”

- Voor zover het vreemde of hen onverschillige Geesten betreft, kunnen wij dit begrijpen, maar wordt hun geluk niet verstoord door de aanblik van het verdriet en het lijden van hen, die zij op aarde hebben liefgehad?

“Indien dat lijden niet door hen gezien werd, zou dit komen doordat zij vreemdelingen voor u geworden zouden zijn en de godsdienst leert u dat de zielen u zien. Maar zij beschouwen uw verdriet uit een geheel ander oogpunt. Zij weten dat uw lijden, als u dit met onderwerping draagt, voor uw vooruitgang nuttig is. Zij betreuren dus meer uw gebrek aan moed, waardoor u achterblijft, dan het lijden op zichzelf, dat slechts tijdelijk is.”

977. Daar de Geesten hun gedachten voor elkaar niet kunnen verbergen, en alle handelingen van het leven bekend zijn, zou daaruit voortvloeien dat de schuldigen altijd zijn slachtoffer voor zich ziet?

“Het kan niet anders zijn, het gezonde verstand zegt het u.”

- Is die onthulling van al onze laakbare daden en de voortdurende aanwezigheid van hen die er de slachtoffers van geweest zijn, een straf voor de schuldigen?

“Een grotere straf dan men wel denkt. Maar alleen totdat hij voor zijn misslagen hetzij als Geest of als mens, in een nieuw lichamenlijk leven geboet zal hebben.”

Wanneer wij zelf in de Geestenwereld zullen zijn, zal ons verleden geheel bloot liggen en zal het goede en het kwaad dat wij gedaan hebben, ook bekend zijn. Hij die kwaad gedaan heeft, zal dan vruchteloos trachten het gezicht van zijn slachtoffers te ontwijken. Hun onvermijdelijke aanwezigheid zal voor hem een straf en een gewetenswroeging zonder einde zijn, totdat hij voor zijn misdaden geboet zal hebben. Terwijl daarentegen de rechtvaardige, overal alleen de aanblik van vriendschap en welwillendheid zal ontmoeten.

Er bestaat op aarde voor de misdadiger geen grotere kwelling dan de aanwezigheid van zijn slachtoffers. Daarom tracht hij die altijd te ontwijken. Wat zal het dan zijn als de illusies van de hartstochten verdwenen zijn, hij het kwaad zal begrijpen dat hij

gepleegd heeft en zijn geheime daden aan het licht gebracht zullen zijn, als zijn huichelarij ontmaskerd zal wezen, en hij zich niet aan de aanblik van zijn slachtoffers zal kunnen onttrekken? Terwijl de ziel van de verdorven mens aan schaamte, wroeging en berouw overgegeven zal zijn, zal die van de rechtvaardige een volmaakte kalmte genieten.

978. Wordt het geluk van de ziel, zelfs nadat zij zich gelouterd zal hebben, niet verstoord door de herinnering aan de misstappen, die zij begaan heeft?

“Nee, omdat zij zich van die misslagen vrijgekocht heeft en zij in de beproevingen, waaraan zij zich *met dat doel* onderworpen had, de overwinning behaald heeft.”

979. Zijn de beproevingen, die de ziel nog moet ondergaan om haar loutering te volbrengen, voor haar niet een bron van grote bezorgdheid, die haar geluk verstoort?

“Voor de ziel, die nog besmet is, wel; daarom kan volkomen geluk haar deel niet zijn, dan nadat zij geheel gelouterd zal zijn. Maar voor de reeds verhevene ziel, heeft de gedachte aan de beproevingen die zij nog moet ondergaan, niets pijnlijks.”

De ziel, die reeds een zekere graad van zindelijkheid bereikt heeft, proeft reeds de gelukzaligheid. Een gevoel van aangename zelfvoldoening doordringt haar; zij is gelukkig door alles wat zij ziet, door alles wat haar omringt. Voor haar wordt de sluier van alle geheimen en wonderen van de schepping opgeheven en de goddelijke volmaaktheden worden door haar in al haar luister aanschouwd.

980. Is de band, die de Geesten van dezelfde rang samen verenigt voor hen een bron van gelukzaligheid?

“De eendracht van de Geesten, die met elkaar eenstemmig het goede willen, is voor hen een van de grootste genoegens, want zij vrezen niet dat die door egoïsme verstoord zal worden. Zij vormen in die geheel Geestelijke wereld gezinnen, bezielde met hetzelfde gevoel, en hierin bestaat het Geestelijke geluk, evenals u u op uw wereld in categorieën verdeelt en een zeker genoegen voelt, wanneer u met elkaar verenigd bent. De reine en oprechte toegenegenheid, die zij anderen toedragen, en die zij zelf ondervinden, is voor hen een bron van gelukzaligheid, want daar zijn geen valse vrienden noch huichelaars.”

De mens geniet reeds op aarde de voorproef van dat geluk, als hij zielen ontmoet, met welke hij zich in reïne en heilige gemeenschap van gedachten, verenigen kan.

In een meer gelouterd leven, zal dat genot onuitsprekelijk en grenzeloos zijn, omdat hij niets dan sympathiserende zielen zal ontmoeten, die niet door egoïsme zullen verkoelen. Want alles in de natuur is liefde; het is het egoïsme, dat de liefde doodt.

981. Bestaat er in de toekomstige toestand van de Geest een verschil voor hem, die bij zijn leven de dood vreesde en voor hem, die hem met onverschilligheid en zelfs met blijdschap tegemoet gaat?

“Het verschil kan zeer groot zijn. Het wordt echter door de oorzaken, die die vrees of dat verlangen doen ontstaan, dikwijls uitgewist. Hetzij dat men de dood vreest, hetzij men die wenst, kan men door verschillende gevoelens daartoe gedreven worden en het zijn die gevoelens, die invloed op de toestand van de Geest uitoefenen. Het is bijvoorbeeld duidelijk, dat het bij hem, die alleen de dood wenst, omdat hij daarin het einde van zijn ongelukken ziet, een soort van protest is tegen de Voorzienigheid en tegen de beproevingen, die hij ondergaan moet.”

982. Is het noodzakelijk het spiritisme te belijden en aan de manifestaties te geloven om zeker van ons lot in het toekomstige leven te zijn?

“Indien dit het geval was, dan zou daaruit voortvloeien dat allen die niet geloven of die niet in de gelegenheid geweest zijn om ingelicht te worden, onterfden zouden zijn. Dat zou een absurditeit zijn. Het is door het goede dat men zijn toekomstig lot verzekert en wat goed is, blijft goed, door welke weg men er ook toe geleid moge worden.” (Zie 165 en 799).

Het geloof aan het spiritisme helpt ons om ons te verbeteren, door onze gedachte over bepaalde dingen in de toekomst te vestigen. Het bespoedigt de vooruitgang van de individuen en van de massa's, omdat het ons de gelegenheid geeft rekenschap te geven van wat wij eenmaal zijn zullen. Het is een steunpunt, een licht, dat ons tot gids dient. Het spiritisme leert de beproevingen met geduld en onderwerping dragen. Het houdt ons van daden terug, die ons toekomstig geluk zouden kunnen vertragen; op die wijze bevordert het dat geluk, maar dat wil niet zeggen, dat men zonder dat geloof dat geluk niet zou kunnen bereiken.

Tijdelijke straffen

983. Ondergaat de Geest, die in een nieuw leven voor zijn fouten boet, geen stoffelijk lijden, en is het dan wel juist om te zeggen dat de ziel na de dood, alleen zedelijk te lijden heeft?

“Het is wel waar dat als de ziel gereïncarneerd is, de lotgevallen van het leven, voor haar een lijden is, maar alleen het lichaam lijdt stoffelijk.

U zegt dikwijls van degene, die sterft, dat hij uit zijn lijden verlost is, maar dit is niet altijd waar. Als Geest lijdt hij geen fysieke pijnen meer, maar naargelang de misstappen, die hij begaan heeft, kan hij een meer hevig zedelijk lijden ondergaan en in een nieuw bestaan nog ongelukkiger zijn. De slechte rijkard zal daar bedelen en aan alle ontberingen van de armoede ten prooi zijn; de hoogmoedige aan elke vernedering; hij, die van zijn gezag misbruik gemaakt zal hebben en zijn ondergeschikten met verachting en hardheid behandeld zal hebben, zal er genoodzaakt worden te gehoorzamen aan een nog hartvochtiger meester, dan hij zelf geweest is. Alle kwellingen en lotgevallen van het leven zijn, als zij niet de gevolgen zijn van misslagen in dit leven gepleegd, een boetedoening voor die van een vorig leven. Wanneer u hier zult zijn, zult u dat begrijpen. (Zie 273, 393, 399).

De mens, die vermeent op aarde gelukkig te zijn, omdat hij al zijn driften bevredigen kan, is degene, die de minste moeite doet, zich te beteren. Hij boet reeds dikwijls in dit leven voor dat kortstondige genot, maar zeker zal hij er in een volgend even stoffelijk bestaan, voor boeten.”

984. Zijn de lotgevallen van het leven altijd een straf voor de huidige misslagen?

“Nee, wij hebben dit reeds gezegd, het zijn beproevingen door God opgelegd, of door uzelf uitgekozen toen u Geest was en vóór uw reïncarnatie, om voor de fouten gepleegd in een vorig leven, te boeten. Want de schending van Gods wetten, en vooral van de wet van de rechtvaardigheid, blijft nooit ongestraft. Indien het niet in dit leven is, zal het noodzakelijkerwijs in een volgend zijn. Dat is de reden dat dikwijls iemand, die in uw ogen rechtvaardig is, voor zijn verleden getroffen wordt.” (Zie 393).

985. Is de reïncarnatie van de ziel op een minder ruwe wereld, een beloning?

“Het is het gevolg van haar loutering. Want naarmate de Geesten zich louteren, incarneren zij zich op meer en meer volmaakte werelden, totdat zij zich van alle stof ontdaan en van al hun smetten gereinigd zullen hebben, om eeuwig de gelukzaligheid van de Zuivere Geesten in Gods schoot te genieten.”

Op de werelden waar het leven minder stoffelijk is dan hier op aarde, zijn de behoeften minder grof en is alle lichamelijk lijden minder sterk. De mens kent daar de slechte hartstochten niet, die op de mindere werelden hen tot elkaars vijanden maken.

Doordat zij geen reden tot haat of wangunst hebben, leven zij met elkaar in vrede, omdat zij de wet van de rechtvaardigheid, liefde en barmhartigheid naleven. Verveling en zorgen, de gevolgen van wangunst, hoogmoed en egoïsme, die plagen van ons aards leven, zijn bij hen onbekend. (Zie 172 en 182).

986. Kan de Geest, die in zijn aards leven vorderingen gemaakt heeft, soms weer in dezelfde wereld gereïncarneerd worden?

“Ja, als hij zijn zending niet heeft kunnen volbrengen. Hijzelf kan vragen om die in een nieuw leven te volbrengen. Maar dan is het voor hem niet meer een boetedoening.” (Zie 173).

987. Wat wordt er van de mens, die, zonder kwaad te doen, niets doet om de invloed van de stof af te schudden?

“Aangezien hij geen stap tot bereiking van vooruitgang doet, moet hij een leven, gelijk aan dat wat hij verlaten heeft, hervatten. Hij blijft stilstaan en op die wijze kan hij het lijden dat hij door de beproevingen ondergaat, van langere duur maken.”

988. Er zijn mensen van wie het leven volmaakt rustig verloopt; die, omdat zij niet verplicht zijn iets zelf tot stand te brengen, daardoor vrij van zorgen zijn. Is dit gelukkige leven een bewijs dat zij niets voor een vroeger leven te boeten hebben?

“Kent u zoveel dergelijke mensen? Indien u dit denkt dan vergist u zich. Dikwijls is die kalmte slechts onecht, maar als zij het leven vaarwel zeggen, bemerken zij, dat het hen niet gediend heeft om vorderingen te maken, en net als luiards, betreuren zij dan de verloren tijd. Weet wel

dat de Geest geen kennis verkrijgt, noch zich verheffen kan, dan door arbeid; als hij in zijn onverschilligheid indommelt, gaat hij niet vooruit.

Hij is gelijk aan hem, die (volgens uw gebruiken) genoodzaakt is te werken, en die met het voornemen om niets te doen, gaat wandelen of slapen. *Weet ook dat iedereen tegelijk over de vrijwillige nutteloosheid van zijn leven rekenschap zal moeten geven; deze nutteloosheid is altijd verderfelijke voor het toekomstige geluk.* De som van het toekomstige geluk staat gelijk aan de som van het goede, dat men gedaan zal hebben. Die van het lijden aan die van het kwaad dat men gedaan heeft en van de ongelukken waarvan men de oorzaak is.”

989. Er zijn mensen, die zonder bepaald slecht te zijn, door hun karakter, allen die hen omringen, ongelukkig maken. Wat is voor hen daarvan het gevolg?

“Die mensen zijn bepaald niet goed en zij zullen er voor boeten door de aanblik van hen, die zij ongelukkig gemaakt hebben, en dit zal voor hen een wroeging zijn. En zij zullen in een nieuw leven, hetzelfde ondergaan, wat zij anderen hebben doen ondergaan.”

Boetedoening en berouw

990. Heeft het berouw in lichamelijke of in Geestelijke toestand plaats?

“Als Geest. Maar het kan ook in de lichamelijke toestand zijn, als u goed het onderscheid tussen goed en kwaad begrijpt.”

991. Wat is het gevolg van het berouw in de Geestelijke toestand?

“Het verlangen naar een nieuwe incarnatie om zich te zuiveren. De Geest begrijpt de gebreken, die hem beletten gelukkig te zijn, daarom snakt hij naar een nieuw leven, waarin hij voor zijn misstappen zal kunnen boeten.” (Zie 332 en 975).

992. Wat zijn de gevolgen van het berouw in de lichamelijke toestand?

“*Reeds in dit leven* vooruit te gaan, zodat men de tijd heeft om zijn fouten te herstellen.

Als het geweten een verwijt doet horen en op een onvolmaaktheid wijst, kan men zich altijd beteren.”

993. Zijn er geen mensen, die alleen aandrift tot het kwaad voelen en niet voor berouw vatbaar zijn?

“Ik heb u gezegd dat men zonder ophouden vorderingen maken *moet*. Hij, die in dit leven alleen de aandrift tot het kwade voelt, zal in een ander leven die van het goede hebben, *en het is om die reden dat hij herhaaldelijk wedergeboren wordt*; want allen *moeten* vooruitgaan en het einddoel bereiken. Sommigen in een korte, anderen na een langere tijd, naargelang hun verlangen. Hij, die alleen de aandrift tot het goede bezit, is reeds gereinigd, want hij heeft de aandrift tot het kwaad in een vroeger leven kunnen hebben.” (Zie 804).

994. Erkent de bedorven mens, die bij zijn leven dit niet heeft willen doen, na zijn dood altijd zijn misdrijven?

“Ja, hij erkent die altijd, en lijdt dan nog meer, want *hij voelt al het kwaad, dat hij gedaan heeft*, of waarvan hij de vrijwillige oorzaak geweest is. Het berouw komt echter niet altijd dadelijk. Er zijn Geesten die niettegenstaande hun lijden, in het kwade volharden, maar vroeg of laat zullen zij de verkeerde weg die zij volgen, inzien, en zal het berouw komen. Hen inlichten is het werk van de goede Geesten, en waartoe u ook kunt meewerken.”

995. Zijn er Geesten, die, zonder slecht te wezen, onverschillig zijn over hun lot?

“Er zijn Geesten, die zich met niets nuttigs bezig houden. Zij blijven afwachten; maar in dat geval lijden zij in verhouding nog meer. En aangezien er in alles vooruitgang *moet* zijn, openbaart zich die vooruitgang door verdriet.”

- Bestaat bij deze Geesten het verlangen om hun lijden te bekorten niet?

“Oh, zij hebben dat verlangen zeer zeker, maar zij hebben geen voldoende Geestkracht om datgene te willen, wat hen verlichting zou kunnen bezorgen. Hoe velen zijn er niet onder u die liever van gebrek omkomen, dan werken?”

996. Aangezien de Geesten het kwaad zien dat uit hun gebreken voortvloeit, hoe komt het dan, dat er Geesten zijn, die hun toestand

verergeren en hun staat van minderheid verlengen, door als Geest kwaad te doen en de mensen van de goede weg afbrengen?

“Zij die zo handelen, zijn diegenen, wiens berouw laat komt. De berouwhebbende Geest kan later zich weer opnieuw door andere Geesten op de weg van het kwaad laten meeslepen.” (Zie 971).

997. Er zijn Geesten, die kennelijk tot een mindere klasse behoren, en toch voor goede indrukken vatbaar en gevoelig zijn voor de gebeden, die men voor hen opzendt. Hoe komt het, dat andere Geesten, die men zou denken meer verlicht te zijn, een ongevoeligheid en cynisme aan de dag leggen, die door niets overwonnen kan worden?

“Het gebed baat niet, dan voor de Geest, die berouw voelt. Voor degene, die door hoogmoed gedreven, tegen God in opstand komt, en in zijn dwalingen volhardt door die nog te overdrijven, zoals de ongelukkige Geesten doen, zal het gebed pas iets teweeg brengen en iets kunnen doen op de dag, waarop een begin van berouw zich bij hen zal openbaren.” (Zie 664).

Men moet niet uit het oog verliezen, dat de Geest na de dood van het lichaam, niet opeens verandert. Indien zijn leven berispelijk is geweest, komt dit omdat hij onvolmaakt was, en door de dood wordt men niet onmiddellijk volmaakt. Hij kan in zijn dwalingen, in zijn verkeerde denkbeelden en vooroordelen volharderen, totdat hij door onderwijs, nadenken en lijden verlicht zal zijn.

998. Vindt de boetedoening in de lichamelijke toestand of in die van Geest plaats?

“De boetedoening vindt gedurende het lichamelijke leven plaats door de beproevingen, aan welke de Geest onderworpen is, en in het Geestenleven door het zedelijke lijden dat aan de lage trap waarop de Geest staat, eigen is.”

999. Is een oprecht berouw gedurende het leven voldoende om de fouten uit te wissen en bij God vergeving te vinden?

“Het berouw draagt bij tot de verbetering van de Geest, maar er moet voor het verleden geboet worden.”

- Indien een misdadiger dus zei, dat, aangezien hij toch in elk geval voor zijn verleden boeten moet, het voor hem niet nodig is, berouw te hebben, wat zou daaruit voor hem voortvloeien?

“Indien hij zich in de gedachte van het kwaad verhardt, zal zijn boetedoening langduriger en zwaarder zijn.”

1000. Kunnen wij ons, reeds in dit leven, van onze zonde vrijkopen?

“Ja, door het kwaad te herstellen. Maar denk niet dat u u kunt bevrijden door enige kinderachtige onthoudingen of door na uw dood, als u zelf niets meer nodig zult hebben, giften te doen. God telt het vruchteloze berouw niet, dat altijd gemakkelijk is en geen andere inspanning kost, dan zichzelf op de borst te slaan. Het verlies van een pink om iemand een dienst te bewijzen, wist meer zonde uit dan lichamelijke pijniging gedurende jaren aangewend, zonder ander doel dan *zijn eigen ik*. (Zie 726).

Het kwaad wordt alleen hersteld door het goede en de genoegdoening heeft niet de minste verdienste als de mens er *noch in zijn hoogmoed, noch in zijn stoffelijke belangen* door getroffen wordt.

Wat helpt het hem tot zijn rechtvaardiging, na zijn dood het slecht verkregen goed terug te geven, nu het hem van geen nut meer kan zijn, en hij er het genot van gehad heeft?

Waar toe dient hem de onthouding van enige onbeduidende genoegens en van iets overtolligs, als het nadeel, dat hij een ander berokkend heeft, onveranderd blijft?

Waar toe dient het tenslotte, zich voor God te vernederen, als hij tegenover de mensen hoogmoedig blijft?” (Zie 720, 721).

1001. Steekt er in het geheel geen verdienste in, om na zijn dood, zodanige beschikkingen te nemen, dat er een nuttig gebruik van de goederen die men bezit, door verzekerd wordt?

“In het geheel geen verdienste, is het woord niet. Het is altijd beter dan niets. Maar ongelukkigerwijze is degene, die pas na zijn dood geeft, dikwijls meer baatzuchtig dan mild. Hij wil de eer van het goede oogsten, zonder de lasten te dragen. Hij, die zich gedurende zijn leven ontberingen oplegt, heeft dubbel voordeel: de verdienste van de opoffering en het genoegens de gelukkige medemens te zien, die hij gemaakt heeft. Maar het egoïsme is daar en zegt hem: Al wat u geeft, ontrooft u aan uw eigen genoegens. En doordat het egoïsme harder schreeuwt dan de belangeloosheid en de barmhartigheid, blijft hij, het

behouden, onder het voorwendsel van eigen behoeften en van de verplichtingen, die zijn stand hem opleggen. Oh, beklaag degene, die het genoeg van te geven, niet kent. Hij derft wezenlijk een van de reinste en heerlijkste genoegens. God heeft, toen hij de mens onderwierp aan de voor zijn toekomst zo glibberige en gevaarlijke beproeving van de rijkdom, hem tot vergoeding het geluk willen geven dat de edelmoedigheid schenkt, en welk hij reeds hier op aarde genieten kan.” (Zie 814).

1002. Wat moet degene doen, die, op het punt van te sterven, zijn misstappen erkent, maar aan wie de tijd niet meer gelaten is om die te herstellen? Is in dat geval berouw voldoende?

“Het berouw bespoedigt zijn herstel, doch spreekt hem niet vrij. Heeft hij de toekomst, die nooit voor hem afgesloten wordt, niet voor zich?”

Duur van de toekomstige straffen

1003. Is de duur van de straffen van de schuldige in het toekomstige leven, aan willekeur overgelaten, of is die aan de een of andere wet onderworpen?

“God handelt nooit willekeurig en alles in het heelal wordt naar wetten geregeld die Gods wijsheid en goedheid openbaren.”

1004. Wat is de maatstaf van de duur van het lijden van de schuldige?

“De tijd, die er tot zijn verbetering nodig is. Aangezien de *staat* van gelukzaligheid en lijden evenredig is aan de graad van reinheid van de Geest, zo hangt de duur en de aard van zijn lijden van de tijd af, die hij nodig heeft, om zich te verbeteren. Naarmate hij vorderingen maakt en zijn gedachten reinigt, vermindert zijn lijden en verandert het van aard.”

1005. Komt de lijdende Geest de tijd even lang of korter voor, dan toen hij in leven was?

“De tijd komt hem langer voor. De slaap bestaat voor hem niet. Alleen bij Geesten, die reeds een bepaalde trap van verhevenheid bereikt hebben, wordt de tijd om zo te zeggen door de oneindigheid uitgewist.” (Zie 240).

1006. Kan het lijden van de Geest eeuwig zijn?

“Ongetwijfeld ja, indien hij eeuwig slecht bleef. Dat wil zeggen dat hij, indien hij nooit berouw voelde of zich nooit verbeterde, eeuwig zou blijven lijden, maar God heeft geen schepsels geschapen met het doel dat zij voor eeuwig tot het kwaad gedoemd zouden zijn. Hij heeft ze allen, eenvoudig en onwetend geschapen, en allen moeten in korter of langer tijd naargelang hun wil, vooruitgaan. De wil daartoe kan vroeg of laat komen, zoals er kinderen zijn, die meer of minder voorspoedig zijn, doch ontstaat vroeg of laat ten gevolge van de onweerstaanbare behoefte, die de Geest voelt om uit zijn lage toestand te raken en gelukkig te worden. De wet, volgens welke de duur van de straffen geregeld wordt, is dus bij uitnemendheid wijs en goedgunstig, daar zij de duur van de straf van de inspanning van de Geesten afhankelijk maakt. Zij ontnemt hem nimmer zijn vrije wil: indien hij er een slecht gebruik van maakt, draagt hij er de gevolgen van.”

H. Lodewijk.

1007. Zijn er Geesten, die nooit berouw voelen?

“Er zijn er, wiens berouw zeer laat komt. Maar te beweren dat zij zich nooit verbeteren, zou een ontkenning zijn van de wet van de vooruitgang, en hetzelfde zijn als zeggen dat het kind geen volwassen mens worden kan.”

H. Lodewijk.

1008. Hangt de duur van de straf altijd van de wil van de Geest af, en zijn er geen straffen, die hem voor een bepaalde tijd worden opgelegd?

“Ja, er kunnen straffen voor een bepaalde tijd opgelegd worden, maar God, die niets dan het welzijn van Zijn schepsels wil, neemt altijd het berouw aan, en de zucht om beter te worden is nooit zonder vrucht.”

H. Lodewijk.

1009. Volgens dit, zou de opgelegde straffen nooit eeuwigdurend zijn?

“Raadpleeg uw gezond verstand, uw rede, en vraag uzelf af, of eeuwigdurende veroordeling voor enige ogenblikken van dwaling niet de ontkenning van Gods goedheid zou zijn. En wat is inderdaad de duur van het leven al ware die honderd jaren, in vergelijking met de eeuwigheid? Eeuwigheid, begrijpt u dat woord goed? Lijden, pijniging zonder einde, zonder hoop, voor enige misstappen! Verwerpt uw

verstand een dergelijk denkbeeld niet? Dat de oude volken de meester van het heelal als een verschrikkelijk jalouse en wraakzuchtige God beschouwd hebben, kan men begrijpen; in hun onkunde hebben zij aan de Godheid alle hartstochten van de mens toegeschreven; maar dat is niet de God van de Christenen, die liefde, weldadigheid, barmhartigheid, vergeten van de beledigingen, als de voornaamste deugden op de voorgrond plaatst. Zou Hij zelf, de deugden niet bezitten, die Hij als plichten voorgeschreven heeft? Spreekt men zichzelf niet tegen, als men Hem oneindige goedertierenheid en tevens oneindige wraak toeschrijft? U zegt dat God boven alles, rechtvaardig is, en dat de mens Zijn gerechtigheid niet begrijpt; maar rechtvaardigheid, sluit toch geen goedheid uit, en God zou niet goed zijn als Hij het grootste gedeelte van Zijn schepsels tot verschrikkelijk eeuwigdurende straffen doemde. Zou Hij de rechtvaardigheid aan Zijn kinderen als een plicht kunnen opleggen, als Hij hem de middelen om die te begrijpen niet geschonken had? Is bovendien, van de inspanning van de veroordeelde om zich te beteren, de duur van de straffen afhankelijk te maken niet het verhevenste denkbeeld van de rechtvaardigheid? Dit is de ware betekenis van de woorden: Aan ieder komt hetzelfde toe als zijn werken.”

H. Augustinus.

“Tracht door alle middelen, die u ten dienste staan, het denkbeeld van de eeuwige straffen te bestrijden en uit te roeien. Dat denkbeeld dat godlasterend voor Gods rechtvaardigheid en goedheid, en de vruchtbaarste bron is voor het ongelooft, het materialisme en van de onverschilligheid die zich van de menigte heeft meester gemaakt vanaf het ogenblik dat hun verstand begon te ontwikkelen. De Geest, die op het punt om verlicht te worden staat, ja zelfs nauwelijks ontbolsterd, begrijpt er dadelijk de monsterachtige onrechtvaardigheid van. Zijn rede verwerpt het en dan gebeurt het meestal dat hij de straf die hem tegen de borst stuit, verwerpende, de God, die hij dit vonnis toeschrijft, tegelijkertijd uit zijn hart verbant. Dit is de oorzaak van de talloze rampen die u treffen, en voor welke wij u het geneesmiddel komen brengen. De taak, die wij u aanwijzen zal u des te gemakkelijker vallen, omdat zij, wie uitspraken in deze gezag hebben en wie beslissing door de verdedigers van dit geloof wordt ingeroepen, allen vermeden hebben hieromtrent een bepaalde uitspraak te doen. Noch de conciliën, noch

de kerkvaders hebben dit belangrijke vraagstuk beslist. Indien Christus volgens het Evangelie en zelfs als men de symbolische woorden van Christus zelf letterlijk opvat, de schuldigen met een vuur, dat nooit uitgaat, dat eeuwig is, bedreigd heeft, zo is er toch in Zijn woorden volstrekt niets, dat bewijzen zou dat hij ze voor eeuwig veroordeeld heeft.

Arme verdoolde schapen, leer de goede herder te zien, die tot u komt, die, wel verre van u voor eeuwig uit Zijn tegenwoordigheid te willen bannen, u zelf tegemoet gaat om u naar de schaapskooi terug te brengen. Verloren kinderen, verlaat uw vrijwillige ballingschap. Keer tot het vaderhuis terug: de Vader opent Zijn armen voor u en is altijd bereid om uw terugkomst in het gezin, feestelijk te vieren.”

Lamennais.

“Strijd over woorden! Strijd over woorden! Hebt u nog geen bloed genoeg doen vloeien! Moeten de brandstapels dan weer opgericht worden? Men twist over de woorden: eeuwigheid van het lijden, eeuwigheid van de straffen. Weet u dan niet dat hetgeen u thans onder eeuwigheid verstaat, door de Ouden anders begrepen werd? Laat de godgeleerde de bronnen raadplegen en hij zal evenals u allen ontdekken dat de Hebreeuwse tekst, aan het woord dat de Grieken, de Latijnen en de moderneren door *lijden zonder einde, zonder genade* vertaald hebben, niet dezelfde betekenis hecht. De eeuwigheid van de straffen komt overeen met eeuwigheid van het kwaad. Ja, zo lang het kwaad onder de mensen zal heersen, zullen de straffen blijven bestaan. Het is in die betrekkelijke zin dat men de gewijde teksten moet verklaren. De eeuwigheid van de straffen is dus betrekkelijk en niet absoluut. Laat de dag aanbreken, waarop alle mensen door berouw het kleed van de onschuld aangetrokken zullen hebben, en op die dag zal er geen gezucht, geen knarsetanden meer zijn. Uw mensenverstand is weliswaar beperkt, maar het is toch een geschenk van God, en door deze hulp der rede, is er niet één mens, die te goeder trouw een andere uitlegging aan de eeuwigheid van de straffen zal geven. Eeuwigheid van de straffen! Hoe! Men zou dan moeten aannemen dat het kwaad eeuwig zijn zal. Alleen God is eeuwig, en heeft het eeuwige kwaad niet kunnen voortbrengen, als dit het geval was, dan zou men Hem de heerlijkste van Zijn eigenschappen: de hoogste macht, moeten ontzeggen, want Hij, die een voor zijn werk vernietigend element heeft kunnen scheppen is niet oppermachtig. Oh

mensheid! Oh mensheid! Werp uw sombere blikken niet meer in de diepten van de aarde om er straffen te zoeken; ween, hoop, doe boete en zoek uw toevlucht in de gedachte aan een Algoed, Oppermachtig en volstrekt Rechtvaardig God.”

Plato.

“Tot de goddelijke eenheid opstijgen, is de bestemming van de mensheid. Om dit te bereiken zijn drie dingen nodig: rechtvaardigheid, liefde en kennis. Drie dingen staan haar in de weg en zijn haar vijandig: onkunde, haat en onrechtvaardigheid. Welnu! Ik zeg het u in waarheid, u verloochent die grondbeginselen, als u de gedachte aan God door een overdreven voorstelling van Zijn gestrengheid in een verkeerd daglicht plaatst. U doet dit dubbel als u bij het schepsel de gedachte ingang doet vinden, dat er bij hem meer lankmoedigheid, meer goedaardigheid, meer liefde en wezenlijke rechtvaardigheid bestaat, dan u aan het oneindige Wezen toeschrijft. U vernietigt zelfs het denkbeeld van de hel, door het belachelijk en voor uw geloof onaanneembaar te maken, zoals het afzichtelijke schouwspel van de beulen, brandstapels en martelingen van de middeleeuwen dit voor uw hart is! Hoe! Is het in een tijd dat de blinde vergelding voor altijd uit de menselijke wetten gebannen is, dat u hoopt die in het ideale te kunnen behouden? Oh! Geloof mij, broeders in God en Jezus Christus, geloof mij, zie het lijdzaam aan dat al uw leerstellingen in uw handen teniet gaan, als u er geen verandering in brengen wilt, of geef hen een nieuw leven door ze voor de barmhartige invloed, welke er de Goede in deze tijd over uitstorten, toegankelijk te maken. Het denkbeeld van de hel met haar gloeiende ovens en kokende ketels, kon in een ijzeren eeuw geduld worden, dat wil zeggen, te vergeven zijn. Maar in de negentiende eeuw, is het niets meer dan een nietszeggend spooksel, ternauwernood in staat om kleine kinderen schrik aan te jagen, en waaraan zij niet meer geloven als zij groot zijn. Door die schrikverwekkende fabels vol te houden, doet u het ongelooft, de bron van alle maatschappelijke verstoringsen, ontstaan: en ik sidder als ik de gehele maatschappelijke instelling door gebrek aan een billijke strafvordering op haar grondvesten zie waggelen en dreigen ineen te storten. Mannen met een vurig en levendig geloof! Voorhoede voor de dag des lichts, aan de arbeid! Niet om verouderde fabels, die voortaan zonder invloed zijn, in stand te houden, maar om het denkbeeld van een wezenlijk billijke

strafvordering op te wekken en te doen herleven onder vormen, die met uw zeden, gevoel, en met de verlichting van uw eeuw samengaan.

Wat is eigenlijk een schuldige? Hij, die door een afdwaling, door een verkeerde gemoedsbeweging van de ziel, van het doel van de schepping afwijkt dat in de harmonische verering van het schone en goede bestaat, dat door het toonbeeld voor het menselijke, door de Godmens Jezus Christus geïdealiseerd is.

Wat is straf? Het natuurlijke gevolg dat uit die verkeerde beweging voortvloeit; een som van lijden, noodzakelijk om de mens door het ondergaan van smart, van zijn mismaaktheid afkerig te doen worden. Straf is de prikkel die door het bittere, de ziel aanspoort in zichzelf te keren en naar de veilige oever terug te keren. Het doel van de straf is geen ander dan herstel, vrijmaking. Te verlangen dat de straf eeuwig zij voor een fout, die dit niet is, is alle reden van bestaan voor die straf loochenen.

Oh! In waarheid zeg ik u, stop en vergelijk niet langer in hun eeuwigheid het Goede, de essentie van de Schepper, met het kwaad, de essentie van het schepsel. Dat zou een niet te rechtvaardigen straf in het leven roepen zijn. Beamt daarentegen de tragsgewijze uitdelging van de straffen en smarten door overgang op andere werelden, en u zult door de rede verenigd met het gevoel, de goddelijke éénheid, eren.”

Paulus, apostel.

Men wil de mens door het lokaas van beloningen en door de vrees voor straf tot het goede aansporen maar indien die straffen zodanig worden voorgesteld dat het gezonde verstand weigeren moet het te geloven, zullen zij niet de minste invloed uitoefenen.

De mens zal integendeel, alles, zowel de vorm als het wezen, verwerpen. Draagt men hem daarentegen de toekomst op een logische wijze voor, dan zal hij die niet verwerpen. Het spiritisme geeft hem zo'n voorstelling.

De leer van de eeuwigheid van de straffen, in de volstrekte zin opgevat, maakt van het Opperwezen een onverzoenlijke God. Zou het logisch wezen van een vorst te zeggen dat hij heel goed, heel welwillend, heel toegeeflijk is, dat hij niets anders wil dan het geluk van allen, die hem omringen, maar dat hij tevens jaloers, wraakgierig, onverbiddelijk in zijn gestrengheid is, en dat hij drie vierde van zijn onderdanen voor een belediging of om een overtreding van zijn wetten, met de dood straft, ja

zelfs hen die gedwaald hebben doordat zij die wetten niet kenden? Zou het een niet met het andere in tegenspraak zijn? En kan God dan minder goed zijn dan een mens?

Een andere tegenstrijdigheid doet zich hier voor. Aangezien God alles weet, zo wist Hij ook toen Hij een ziel schiep, dat zij zou dwalen. Zij is dus vanaf haar schepping gedoemd geworden om eeuwig ongelukkig te zijn. Is dat mogelijk, rationeel? Met de leer van de betrekkelijke straffen, wordt alles gerechtvaardigd. Ongetwijfeld wist God, dat zij dwalen zou, maar Hij geeft haar de middelen om zich door eigen ondervinding, ja zelfs door haar misslagen te bekwamen. Het is nodig dat zij voor haar dwalingen boet, om vaster in het goede staan, maar de hoop wordt haar niet voor eeuwig ontnomen, en God maakt het ogenblik van haar verlossing, afhankelijk, van de moeite, die zij aanwendt om die te bereiken. Dit kan iedereen begrijpen, dit kan de meest schroomvallige logica aannemen. Indien de toekomstige straffen uit dat gezichtspunt werden voorgesteld, zouden er veel minder twijfelaars gevonden worden.

Het woord eeuwig wordt dikwijls in de gewone spreekwijze als beeld gebruikt, om iets van lange duur, waarvan men het einde niet kan voorzien aanduiden, hoewel men zeer goed weet, dat dat einde komen zal. Zo zeggen wij bijvoorbeeld het eeuwige ijs van de hoge bergen, van de polen, ofschoon wij, aan de ene kant weten, dat de stoffelijke wereld een einde kan hebben, en aan de andere kant, dat de toestand van die landstreek door de natuurlijke verplaatsing van de as van de aarde of door een omwenteling in de natuur, kan veranderen. Het woord eeuwig, wil dus hier niet zeggen, altijd, tot in het oneindige voortdurend. Wanneer wij door een langdurige ziekte lijden, zeggen wij dat er aan ons lijden geen einde is, moet men er zich dan zo over verwonderen, dat Geesten, die sinds jaren, eeuwen, ja zelfs sinds duizenden jaren lijden, dit ook zeggen? Laat ons vooral niet over het hoofd zien, dat hun geringe ontwikkeling hen niet veroorlooft het einde van de weg te zien, en zij daardoor in de waan verkeren, altijd te zullen moeten lijden, en dat dit voor hen een straf is.

De leer van het materiële vuur, van ovens en pijnigingen, die aan de heidense Tartarus ontleend zijn, heeft de hogere godgeleerdheid heden geheel laten varen, en het is alleen in de scholen dat deze angst verwekkende zinbeeldige taferelen nog als bepaalde waarheid, door enige mensen, die meer ijver dan verstand bezitten, worden voorgesteld; en wel ten onrechte, want die jonge hersenen, eens van hun vrees genezen, kunnen het getal van de ongelovigen vermeerderen. De godgeleerden erkennen tegenwoordig, dat het woord vuur een beeldspraak is, en men daaronder een zedelijk vuur moet verstaan. (Zie 974). Zij die evenals wij de verschillende

omstandigheden van het leven en van het lijden aan gene zijde van het graf door de spiritistische mededelingen hebben nagegaan, hebben zich kunnen overtuigen, dat al moge die straffen in het geheel niet stoffelijk zijn, zij daarom niet minder hevig zijn. Zelfs omtrent de duur van de straffen beginnen enige godgeleerden dit reeds in de beperkte zin, zoals wij hiervoor aangehaald hebben aan te nemen, en te geloven dat het woord eeuwig inderdaad alleen op de straffen zelf, als gevolg van een onveranderlijke wet; en niet op elk individu toepasselijk is. De dag waarop de godsdienst deze uitlegging, zo mede enige andere, die eveneens het gevolg van de vooruitgang in verstandsonwikkeling zijn, zal aannemen, zal zij vele verdoolde schapen tot zich terug doen keren.

Opstanding van het vlees

1010. Is de leer van de opstanding van het vlees, de bevestiging van de reïncarnatie, die door de Geesten onderwezen wordt?

“Hoe zou het anders kunnen zijn? Het is met deze woorden evenals met zo vele andere, die in de ogen van sommigen onverstandig schijnen, alleen omdat men ze letterlijk opvat, en daardoor tot ongeloof gebracht wordt. Maar geef daaraan een logische uitleg en allen, die u vrije denkers noemt, zullen ze zonder bezwaar aannemen, juist omdat zij nadenken. Want vergist u hierin niet, die vrijdenkers verlangen niets liever dan te geloven. Zij verlangen wellicht meer dan anderen naar een toekomst, maar zij kunnen datgene, wat door de wetenschap gelogenstraft wordt, niet aannemen. De leer van het herhaaldelijk leven stemt overeen met Gods rechtvaardigheid. Die leer alleen kan verklaring geven van wat zonder haar, onverklaarbaar is. Hoe zou u dan willen dat het beginsel ervan niet in de godsdienst zelf aanwezig was.”

1011. Dus leert de kerk zelf, door het dogma van de opstanding van het vlees, de leer van de reïncarnatie?

“Dit is duidelijk. Die leer is bovendien het uitvloeisel van veel, dat men onopgemerkt heeft gelaten, en wat men eerdaags in die zin zal opvatten. Het zal niet lang meer duren of men zal erkennen dat het spiritisme te bewijzen is door de teksten van de heilige geschriften. De Geesten komen dan ook de godsdienst niet omverwerpen, zoals sommigen beweren, zij komen die juist bevestigen en door onwraakbare bewijzen bekrachtigen. Maar daar de tijd gekomen is om geen zinnebeeldige taal meer te gebruiken, drukken zij zich uit zonder

allegorieën te gebruiken, en geven aan de dingen een duidelijke en bepaalde zin, die geen aanleiding meer tot verkeerde interpretatie geven kan. Over enige tijd, zult u daardoor meer oprecht godsdienstige en gelovige mensen vinden, dan nu het geval is.”

H. Lodewijk.

Door de wetenschap wordt inderdaad de onmogelijkheid bewezen van de opstanding, zoals men die gewoonlijk opvat. Indien de overblijfselen van het menselijke lichaam homogeen bleven, al waren zij dan ook verstrooid en tot stof vergaan, zou men nog kunnen begrijpen, dat zij op een bepaald moment zich weer zouden kunnen verenigen. Maar op die wijze gaat het niet. Het lichaam bestaat uit verschillende bestanddelen: zuurstof, waterstof, stikstof, koolstof, enz. Door de ontbinding worden deze grondstoffen verstrooid maar om tot vorming van andere lichamen te dienen, zodat dezelfde moleculen, bijvoorbeeld die van koolstof, tot de samenstelling van vele duizenden verschillende lichamen behoren (wij spreken hier nog maar alleen van de menselijke lichamen, zonder die van alle dieren in aanmerking te nemen) en een bepaald individu zal wellicht in zijn lichaam moleculen bevatten die aan mensen van de eerste tijden toebehoord hebben. Diezelfde organische moleculen, die u door middel van uw voedsel, in uw lichaam opneemt, zijn wellicht afkomstig van een ander individu, dat u gekend hebt, en zo verder tot in het oneindige. Aangezien de stof slechts in bepaalde hoeveelheid aanwezig is en haar vervorming onbeperkt is, hoe zou dan elk van die lichamen zich uit diezelfde elementen kunnen reconstrueren? Hiertegen bestaat een materiële onmogelijkheid.

Men kan dus redelijkerwijs de opstanding van het vlees, niet anders dan als een symbolische voorstelling van de reïncarnatie aannemen, en dan bevat dit niets, wat aan het verstand aanstoot geeft, niets, wat met de gegevens van de wetenschap in strijd is.

Het is waar dat volgens de kerkleer, die opstandig pas na het einde der dagen moet plaats vinden, terwijl volgens de leer van het spiritisme, dit alle dagen gebeurt. Maar blijft dit tafereel van het laatste oordeel dan nog niet een groot en mooi beeld bevatten, dat onder de sluier van de allegorie, een van die onveranderlijke waarheden verbergt, die geen ongeloof meer zal ontmoeten, als zij tot haar ware betekenis zal zijn teruggebracht? Laat men de theorie van het spiritisme over de toekomst van de zielen en over hun lot ten gevolge van de verschillende beproevingen, die zij ondergaan moeten, rijpelijk overwegen en men zal ontwaren, dat met uitzondering van de gelijktijdigheid, het vonnis dat hen veroordeelt of vrijspreekt geen fictie is, zoals de ongelovigen dat denken. Laten wij daarbij tevens opmerken dat het het natuurlijk gevolg van de pluraliteit van de werelden is, welke nu volmaakt erkend is,

terwijl volgens de leer van het laatste oordeel verondersteld wordt, dat alleen de aarde bewoond is.

Hemel, hel en vagevuur

1012. Bestaat er ergens in het heelal een begrensde plaats, die, naargelang hun verdiensten, tot straf of beloning van de Geesten bestemd is?

“Wij hebben deze vraag reeds beantwoord. De straffen en genoegens zijn onafscheidelijk aan de graad van volmaking van de Geesten verbonden. Ieder van hun put in zichzelf het beginsel van eigen geluk of ongeluk. En aangezien de Geesten overal zijn, bestaat er evenmin voor het een als voor het andere een daarvoor begrensde of afgesloten plaats. Wat de geïncarneerde Geesten betreft, deze zijn meer of minder gelukkig, naarmate de wereld, die zij bewonen, meer of minder gevorderd is.”

- Dus bestaan hel en hemel niet, zoals de mens zich die voorstelt?

“Het zijn slechts beelden. Er zijn overal gelukkige en ongelukkige Geesten. Niettemin, zoals wij reeds gezegd hebben, verenigen die van dezelfde orde zich met elkaar uit sympathie. Als zij volmaakt zijn, kunnen zij zich verenigen waar zij willen.”

De beperking van de oorden voor straf en beloning tot een bepaalde plaats bestaat alleen in de verbeelding van de mensen. Dit is een gevolg van zijn neiging om alles waaraan hij het oneindige niet kan begrijpen te materialiseren en te omschrijven.

1013. Wat moet men verstaan door het *vagevuur*?

“Fysieke en zedelijke smarten: de tijd van de boetedoening. Het is bijna altijd op aarde dat uw vagevuur is en dat God u voor uw zonden doet boeten.”

Wat de mens vagevuur noemt is eveneens een zinnebeeld, waaronder men niet een bepaalde plaats, welke dan ook, moet verstaan maar de staat van de onvolmaakte Geesten, die, totdat zij geheel gelouterd zijn, boeten, waardoor zij tot de staat van gelukzalige Geesten moeten opklimmen. Deze loutering vindt plaats in de verschillende incarnaties. Het vagevuur bestaat in de beproevingen van het lichamelijke leven.

1014. Hoe komt het dat Geesten die door hun taal tonen verheven Geesten te zijn, de vragen over de hel en het vagevuur, door zeer serieuze mensen gesteld, in de Geest van het denkbeeld, dat men er algemeen aan hecht, beantwoord hebben?

“Zij spreken de taal, die door degenen die hen ondervragen, begrepen wordt. Als die personen te veel van sommige denkbeelden doordrongen zijn, willen zij die niet opeens voor het hoofd stoten, teneinde hun overtuiging geen geweld aan te doen. Indien een Geest zonder enige oratorische behoedzaamheid aan een moslim ging zeggen, dat Mohammed geen profeet is, dan zou hij door deze slecht ontvangen worden.”

- Het is te begrijpen dat dit het geval is van de kant van de Geesten, die ons onderwijzen willen. Maar hoe komt het, dat Geesten, die men over hun toestand ondervraagd heeft, geantwoord hebben dat zij de pijnen van de hel of van het vagevuur leden?

“Als het mindere Geesten zijn, die nog niet helemaal gedematerialiseerd zijn, behouden zij gedeeltelijk hun aardse denkbeelden en beschrijven de indrukken die zij ondervinden, door uitdrukkingen, die hen eigen zijn. Zij bevinden zich te midden van een omgeving, die hen slechts ten halve toelaat de toekomst te peilen; dat is de reden dat omdolende of onlangs vrijgeworden Geesten, spreken zoals zij bij hun leven gesproken zouden hebben. Hel kan vertaald worden door een leven vol uiterst zware beproevingen gevoegd bij de *onzekerheid* over een beter leven. *Vagevuur*, door een leven van beproeving, maar met het bewustzijn van een betere toekomst. Als u zware pijnen lijdt, zegt u dan ook niet dat u helse pijnen lijdt? Het zijn slechts woorden en altijd zinnebeeldige woorden.”

1015. Wat moet men door een ziel in nood, verstaan?

“Een omdolende en lijdende ziel, die onzeker omtrent haar toekomst is en die u verlichting kunt bezorgen, waar zij dikwijls, door zich aan u te openbaren, dringend om verzoekt.” (Zie 664).

1016. In welke zin moet men het woord *hemel* verstaan?

“Geloof u dat het een plaats is zoals de Elyzeese velden van de Ouden, waar alle goede Geesten met elkaar verzameld waren, zonder ander

verlangen te hebben dan gedurende de eeuwigheid een passief geluk te genieten? Nee, het is de universele ruimte, het zijn de planeten, sterren, en alle verheven werelden, waar de Geesten het genot van al hun vermogens bezitten, zonder de wederwaardigheden van het materiële leven noch de angsten aan de mindere toestand eigen, te verduren te hebben.”

1017. Er is door Geesten gezegd dat zij de 4e, 5e hemel enz. bewonen. Wat bedoelden zij daarmee?

“U vraagt hen, welke hemel zij bewonen, omdat u denkt dat er vele hemelen zijn, die evenals de verdiepingen van een huis, boven elkaar geplaatst zijn. Dan antwoorden zij u in dezelfde taal. Maar bij hen betekenen de woorden 4e of 5e hemel verschillende trappen van reinheid en dientengevolge van geluk. Het is hetzelfde als wanneer men aan een Geest vraagt of hij in de hel is indien hij ongelukkig is. Hij zal dan “ja” zeggen, omdat voor hem het woord hel een synoniem met lijden is, maar hij weet zeer goed dat het geen gloeiende oven is. Een heiden zou gezegd hebben, dat hij zich in de Tartarus bevond.”

Hetzelfde geldt voor andere soortgelijke uitdrukkingen, zoals stad der bloemen, der uitverkorenen, eerste, tweede of derde sfeer, enz. die slechte allegorieën zijn, die door sommige Geesten, hetzij als beeld, hetzij uit onwetendheid omtrent de werkelijkheid van de dingen en bij gebrek aan de zelfs eenvoudigste wetenschappelijke begrippen, gebruikt worden.

Volgens de bekrompen denkbeelden, die men zich vroeger van de oorden bestemd tot straf en beloning maakte, vooral volgens het denkbeeld dat de aarde het middelpunt van het heelal was, dat de hemel een gewelf was, en dat er een sterrensfeer bestond, plaatste men de Hemel boven en de hel beneden. Vandaar de uitdrukking: ten hemel opvaren, in de hoogste hemelen zijn, in de hel geworpen worden. Nu de wetenschap aangetoond heeft dat de aarde slechts een van de kleinste werelden onder zo vele miljoenen anderen, en niet van bijzonder belang is; nadat de wetenschap de geschiedenis van haar vorming geschetst en haar samenstelling beschreven heeft; nadat zij bewezen heeft dat de ruimte oneindig is, dat er geen boven of beneden in het heelal bestaat, heeft men het wel moeten opgeven om de hemel boven de wolken en de hel in de diepte van onderaardse gewesten te plaatsen. Voor het vagevuur had men geen bepaalde plaats aangewezen. Het bleef aan het spiritisme voorbehouden over al deze dingen de, voor de mensheid meest redelijke, grootse en tegelijkertijd meest troostrijke uitleg te geven. Men kan dus zeggen, dat wij in onszelf onze hel en

onze hemel met ons meedragen en dat wij ons vagevuur in onze incarnatie, in onze lichamelijke of fysieke levens, vinden.

1018. In welke zin moeten wij de woorden van Christus verstaan: Mijn rijk is niet van deze wereld?

“Toen Hij dit zei, sprak Christus in een figuurlijke zin. Hij wilde zeggen dat Hij alleen over reine en onbaatzuchtige harten regeert. Hij is overal, waar liefde tot het goede heerst, maar de naar aardse dingen begerige en aan de aardse goederen gehechte mensen, zijn niet met Hem.”

1019. Zal het rijk van het goede, ooit op aarde kunnen gevestigd worden?

“Het goede zal op aarde heersen, wanneer onder de Geesten die haar komen bewonen, de goeden de meerderheid over de kwaden zullen hebben. Dan zullen zij er liefde en rechtvaardigheid, die de bronnen van het goede en van het geluk zijn, doen heersen. Het is door zedelijke vooruitgang en door de opvolging van Gods wetten, dat de mens de goede Geesten tot de aarde zal trekken en de slechten ervan zal verwijderen, maar de slechten zullen de aarde pas verlaten nadat de mensen er de hoogmoed en baatzucht uitverbannen zullen hebben.

De hervorming van de mensheid is voorspeld en u nadert thans dit ogenblik dat door alle mensen, die aan de vooruitgang medewerken, bespoedigd wordt. Zij zal door de incarnatie van betere Geesten, die op aarde een nieuw geslacht zal vormen, volbracht worden. Dan zullen de Geesten van de bozen, welke door de dood dagelijks weggemaaid worden en allen die zich tegen de loop der dingen trachten te verzetten, daar vandaan verbannen worden, want deze zouden onder de goeden, van wie het geluk zij zouden verstoren, misplaatst zijn. Zij zullen, op nieuwe minder ontwikkelde werelden, moeilijke zendingen gaan vervullen, waar zij voor hun eigen vooruitgang en tegelijkertijd voor de vooruitgang van hun nog meer achterlijke broeders, zullen kunnen arbeiden.

Herkent u niet aan die uitsluiting uit die vervormde aarde, het verheven beeld van het *verloren Paradijs* en in de mens in zodanige toestand op aarde gekomen, en in zichzelf de kiem van zijn hartstochten en de sporen van zijn oorspronkelijke minderheid meebrengende, het niet minder verheven beeld van de *erfzonde*. Vanuit dat oogpunt beschouwd

is de erfzonde eigen aan de nog onvolmaakte natuur van de mens, die op die wijze alleen voor zichzelf en voor zijn eigen misstappen en niet voor die van zijn voorouders verantwoordelijk is.

U allen, met goede wil bezielde, gelovige mannen, werk dus met ijver en moed aan het grote arbeid van de herschepping, want u zult het zaad, dat u uitgestrooid zult hebben, weer honderdvoudig oogsten. Wee degenen, die de ogen voor het licht sluiten, want zij bereiden zichzelf vele eeuwen van duisternis en teleurstelling; wee degenen, die in de goederen van deze wereld al hun vreugde stellen, want zij zullen meer ontberingen te verduren hebben, dan zij vreugde zullen genoten hebben. Wee vooral de baatzuchtige, want zij zullen niemand vinden, die hen behulpzaam zal zijn in het dragen van de last van hun ellende.”

H. Lodewijk.

BESLUIT

I

Degene, die van het aardse magnetisme niets anders kent dan de gemagnetiseerde eendjes, die men in een kom met water heen en weer laat bewegen, kan moeilijk begrijpen dat dit speelgoed, het geheim bevat van de inrichting van het heelal en van de beweging van de hemellichamen. Hetzelfde is het geval met degene, die van het spiritisme niets anders kent dan het bewegen van tafels. Hij ziet er alleen een uitspanning, een tijdverdrijf in voor een gezelschap, en begrijpt niet dat dit eenvoudige en zo alledaagse verschijnsel, dat in de vroegste oudheid en zelfs bij half wilde volken bekend was, in verband kan staan met de meest ernstige vraagstukken van de maatschappelijke orde.

En inderdaad, welk verband kan er volgens de zienswijze van een oppervlakkig waarnemer bestaan, tussen een ronddraaiende tafel en de zedelijkheid en toekomst van de mensheid? Maar hij die nadenkt, herinnert zich dat uit de eenvoudige ketel, waarin water kookt en waarvan het deksel opgelicht wordt, een ketel, die eveneens van de vroegste oudheid af, gekookt heeft, de machtige beweegkracht voortgekomen is waardoor de mens de ruimte doorklieft en de afstanden teniet gedaan heeft. Welnu! U, die aan niets buiten de stoffelijke wereld geloofd, weet dan, dat uit die draaiende tafels, die uw verachtende glimlach opwekken, een gehele wetenschap, en de oplossing van vraagstukken voortgekomen is, die nog geen een wijsgeer heeft kunnen oplossen. Ik doe een beroep op alle tegenstanders, die te goeder trouw zijn, en ik bezweer hen te zeggen, of zij zich de moeite gegeven hebben, datgene te onderzoeken wat zij afkeurend beoordelen, want in goede logica heeft een beoordeling geen waarde, dan voor zoverre degene die beoordeelt, datgene kent, waarover hij spreekt. Met iets te spotten dat men niet kent, dat men niet met het ontleedmes van een nauwgezet onderzoeker gepeild heeft, is niet oordelen, maar een bewijs van lichtzinnigheid, en geeft een armzalig denkbeeld omtrent een eigen oordeel.

Indien wij deze wijsbegeerte als het werk van mensenhersenen voorgesteld hadden, zou zij zeker met minder minachting begroet zijn geworden en zou zij de eer van een onderzoek door hen, die menen opinieleiders te zijn, verworven hebben, maar zij komt van de Geesten. Wat een absurditeit! Het is nauwelijks hun blik waardig. Men beoordeelt haar naar de titel, zoals de aap uit de fabel, de noot naar het uiterlijke van de bast beoordeelde. Neemt zo u wilt, de oorsprong niet in aanmerking, veronderstel dat dit boek het werk van een mens is, en zeg ons dan op uw ziel en geweten af, of u er na het met *ernst* gelezen te hebben nog stof tot spotternij in vindt.

II

Het spiritisme is de geduchtste bestrijder van het materialisme. Het behoeft dus geen verwondering te baren dat het de materialisten onder zijn tegenstanders telt. Maar aangezien het materialisme een leer is, die men ternauwernood durft bekennen, (een bewijs dat zij, die het belijden, zich niet zeer sterk voelen en door hun geweten bedwongen worden) verschuilen zij zich achter de mantel van de rede en de wetenschap, en vreemd genoeg, spreken zelfs de ongelovigste, in naam van de godsdienst, die zij niet beter kennen noch begrijpen dan het spiritisme. Hun mikpunt is vooral het *wonderbaarlijke* en het *bovennatuurlijke*, dat niet door hen erkend wordt. En volgens hen kan het spiritisme, doordat het gegrond is op het wonderbaarlijke, niets anders dan een bespottelijk verzinsel zijn. Zij bedenken niet, dat als zij zonder uitzondering, het wonderbaarlijke veroordelen, zij dan de godsdienst veroordelen, want de godsdienst is op openbaring en wonderen gegrond. En wat is openbaring anders dan bovenmenselijke mededelingen? Alle waardige schrijvers vanaf Mozes, hebben dit soort mededelingen gedaan. Wat zijn wonderen anders dan in de hoogste graad wonderbaarlijke en bovennatuurlijke feiten, daar het volgens de kerk afwijkingen zijn van de natuurwetten? Als zij dus het wonderbaarlijke en bovennatuurlijke verwerpen, dan verwerpen zij ook de grondslagen van de godsdienst zelf. Maar het is niet uit dat oogpunt, dat wij de zaak moeten beschouwen.

Het is niet de taak van het spiritisme te onderzoeken of er al of niet wonderen bestaan, dat wil zeggen te onderzoeken of God in sommige gevallen, van de eeuwige wetten, die het Heelal beheersen, heeft kunnen afwijken. Over dit punt, laat het ieders geloof geheel vrij. Het zegt en bewijst dat de verschijnselen waarop het gegrond is, van het bovennatuurlijke niets dan de schijn hebben. Die verschijnselen zijn dit alleen in het oog van sommigen, omdat zij ongewoon zijn en van de bekende feiten afwijken. Maar zij zijn niet meer bovennatuurlijk dan ieder ander verschijnsel, dat vroeger eveneens wonderbaarlijk toescheen, doch waarvan thans de verklaring door de wetenschap gegeven wordt. Alle spiritistische verschijnselen zijn, zonder uitzondering, het gevolg van algemene wetten. Zij doen ons een van de machten van de natuur kennen, een tot nog toe onbekende of liever onbegrepen macht, maar die door de waarneming bewezen wordt tot de orde der dingen te behoren. Het spiritisme is dus, zelfs minder dan de godsdienst, op het wonderbaarlijke en bovennatuurlijke gegrond. Zij, die het om die reden bestrijden, bewijzen dat zij het niet kennen en al waren zij de geleerdste mensen van de wereld, zouden wij hen zeggen: Indien uw wetenschap, die u zoveel dingen geleerd heeft, u niet geleerd heeft dat het gebied van de natuur oneindig is, dan bent u slechts halfgeleerde.

III

U wilt, zegt u, uw eeuw van een waanzin genezen, die de gehele wereld dreigt te zullen overweldigen. Zou u liever zien dat de wereld door het ongelooft, dat u tracht te verspreiden, overweldigd werd? Is het niet aan het gebrek van alle geloof dat men de verzwakking van de banden van het huisgezin en de meeste onlusten, die de maatschappij ondermijnen, moet toeschrijven? Door het bestaan van de ziel en haar onsterfelijkheid aan te tonen, wekt het spiritisme het geloof aan de toekomst weer op, boezemt het de terneergeslagen mens weer moed in. Het doet het de wederwaardigheden van het leven met onderwerping dragen. Zou u dit een kwaad durven noemen? Twee leerstelsels staan tegenover elkaar; de ene loochent de toekomst, de andere verkondigt en bewijst die. De ene bewijst niets, de andere bewijst alles en spreekt daardoor tot het verstand. De ene huldigt de baatzucht, de andere

strekt tot grondslag van rechtvaardigheid, barmhartigheid en liefde tot zijn natuurgelovigen. De eerste wijst ons slechts op het tegenwoordige, en ontnemt alle hoop, de tweede troost ons en wijst ons naar het ruime veld van de toekomst. Welke van deze twee is nu de gevaarlijkste?

Sommige mensen, en onder hen de meest ongelovigen, treden op als verdedigers van broederliefde en vooruitgang, maar broederliefde veronderstelt belangeloosheid, zelfverloochening. Met ware broederliefde is hoogmoed onverenigbaar. Met welk recht zult u dan een opoffering aan iemand opleggen aan wie u zegt, dat als hij dood is, alles voor hem gedaan is, dat hij morgen wellicht niets meer zal zijn dan een oud versleten werktuig, dat men in een hoek zal werpen? Welke redenen kunnen er voor hem bestaan om zichzelf een enkele opoffering, welke dan ook, te getroosten? Is het niet veel natuurlijker, dat hij gedurende de korte tijd, die u hem gunt, zo goed mogelijk tracht te leven? Vandaar die zucht om veel te bezitten, om meer te kunnen genieten; uit die zucht ontstaat jaloezie ten opzichte van hen, die meer hebben dan hij, en tussen de jaloezie en de begeerte om anderen wat zij hebben, af te nemen, ligt maar één stap. Wat zou hem hiervan terughouden? De wet? Maar de wet achterhaalt niet elk geval? Zult u zeggen dat het het geweten, het gevoel van plicht zal zijn? Maar waarop grondt u het besef van plicht? Heelt dit gevoel een reden van bestaan bij het geloof dat alles met het leven een einde neemt? Met dat geloof is slechts een grondregel rationeel en die is: ieder voor zichzelf; de denkbeelden van broederliefde, geweten, plicht, humaniteit, ja zelfs van vooruitgang zijn slechts ijdele klanken. Oh! U, die zulke grondstellingen verkondigt, u kent niet al het kwaad dat u aan de maatschappij doet, en weet niet van hoeveel misdaden u de verantwoordelijkheid op u laadt! Maar wat spreek ik van verantwoordelijkheid?

Voor de ongelovige bestaat er geen verantwoordelijkheid; hij vereert alleen de stof.

IV

De vooruitgang van de mensheid vindt zijn eerste oorzaak in de toepassing van de wet van de rechtvaardigheid, liefde en

barmhartigheid. Deze wet is gegrond op de zekerheid van een toekomst. Als u deze zekerheid wegneemt, ontnemt u haar haar grondslag.

Uit deze wet vloeien alle anderen voort, want zij bevat alle voorwaarden voor het menselijke geluk, zij alleen kan alle wonden van de Maatschappij helen, en de mens kan dan door vergelijking van tijden en *volken* beoordelen hoeveel zijn toestand verbetert, naargelang die wet beter begrepen en toegepast wordt. Indien een gedeeltelijke en onvolmaakte toepassing een wezenlijk goed voortbrengt, wat zal het dan niet zijn als hij er de grondslag van alle zijn maatschappelijke instellingen van gemaakt zal hebben! Is dit mogelijk? Ja, want daar hij tien stappen gemaakt heeft, kan hij er twintig, en zo verder afleggen: Men kan dus door het verleden een oordeel over de toekomst vellen.

Reeds zien wij langzamerhand de natuurlijke afkeer die ertussen volken onderling bestaat afnemen. De slagbomen die hen van elkaar scheiden, worden door de beschaving opgeheven. Van het ene eind van de wereld tot het andere reikt men elkaar de hand. Een grotere rechtvaardigheid beheerst de internationale wetgeving. De oorlogen worden hoe langer hoe zeldzamer en sluiten geen gevoel van menselijkheid uit. Eenvormigheid heerst in de wederzijdse verplichtingen, het verschil tussen rassen en kasten wordt uitgewist en de mensen van verschillend geloof, leggen het stilzwijgen aan sektevooroordelen op, om zich met elkaar te verenigen in de aanbidding van eenzelfde God. Wij spreken van de volken, die aan de spits van de beschaving staan (zie 789 - 793). Met dit alles, is men nog ver van de volmaaktheid verwijderd, en er zullen nog vele oude bouwvallen neergehaald moeten worden, voor dat de laatste sporen van de barbaarsheid verdwenen zullen zijn, maar zullen die bouwvallen zich tegen de onweerstaanbare macht van de vooruitgang, tegen die levende kracht, die zelf een wet van de natuur is, staande kunnen houden? Indien het tegenwoordige generatie meer gevorderd is dan het vorige, waarom zou dan het aankomende niet meer gevorderd zijn dan het onze? Het zal door de kracht der dingen zo zijn. Ten eerste, omdat met de generaties, ook elke dag enige kampioenen voor oude misbruiken verdwijnen, en dat op die wijze de maatschappij geleidelijk uit nieuwe elementen, die de oude vooroordelen afgelegd hebben, zal bestaan. Ten tweede, omdat de mens vooruitgang wil, en om die te bevorderen de

hinderpalen opspoort, en zich tot taak stelt die uit de weg te ruimen. Daar dus de vooruitstrevende beweging niet te ontkennen is, kan de vooruitgang dus in de toekomst niet meer twijfelachtig zijn. De mens wil gelukkig zijn, dit ligt in zijn natuur, en hij zoekt alleen vooruitgang om de som van zijn geluk te vergroten, zonder dat, zou de vooruitgang voor hem zonder doel zijn. Waarin zou voor hem de vooruitgang bestaan, als deze geen verbetering in zijn toestand teweegbracht? Maar wanneer hij de som van de genoegens, die de intelligente vooruitgang hem schenken kan, verkregen zal hebben, zal hij ontwaren dat zijn geluk nog niet volmaakt is, hij zal inzien dat zonder zekerheid in de maatschappelijke betrekkingen dat geluk onmogelijk is, en die zekerheid kan hij alleen in zedelijke vooruitgang vinden, zo zal hij door de kracht der dingen, zelf tot vooruitgang op die weg aanzetten. Het spiritisme zal hem de krachtigste hefboom om dat doel te bereiken in handen geven.

V

Degenen, die zeggen dat het spiritistische geloof dreigt de wereld te zullen overheersen, verkondigen daardoor zijn macht, want een denkbeeld van alle grond of logica ontbloot kan niet algemeen ingang vinden. Indien het spiritisme dus overal wortel schiet, indien het zijn volgers voornamelijk onder de verlichte standen vindt zoals ieder erkent, dan komt dit doordat het gegrond is op waarheid. Tegen deze richting zullen alle pogingen van zijn lasteraars schipbreuk lijden en dit wordt bewezen door de bespotting waarmee men het tracht te overladen, doch welverre dat door die bespotting zijn vlucht belemmerd wordt, schijnt het, dat het daardoor een leven verkregen heeft. Deze uitkomst rechtvaardigt geheel, datgene, wat de Geesten ons zo vaak gezegd hebben: «Maak u niet ongerust over die tegenstand; alles wat men tegen u zal doen, zal blijken in uw voordeel te zijn, en *uw grootste tegenstanders, zullen zonder het te willen, uw zaak bevorderen*. Tegen Gods wil, zal de kwade wil van de mensen niet overwinnen.»

De mensheid moet door het spiritisme in een nieuwe toestand gebracht worden, in de toestand van zedelijke vooruitgang, die er het onvermijdelijke gevolg van is. Verwondert u dus niet langer over de snelheid waarmee de spiritistische denkbeelden zich verspreiden. De

oorzaak hiervan is de voldoening die zij verschaffen aan allen, die ze doorgronden en er iets anders inzien dan een futiel tijdverdrijf. En aangezien men vóór alles gelukkig wil zijn, behoeft men zich niet te verwonderen dat men aan een denkbeeld hecht dat ons gelukkig maakt.

De ontwikkeling van die denkbeelden heeft drie verschillende tijdperken opgeleverd: het eerste, dat van de nieuwsgierigheid, wat zijn ontstaan aan het vreemde van de verschijnselen die voortgebracht werden te danken had, het tweede is dat van de redenering en van de wijsbegeerte en het derde dat van de toepassing en gevolgen. Het tijdperk van de nieuwsgierigheid is voorbij. Nieuwsgierigheid duurt slechts enige tijd en eens bevredigt, laat zij er het voorwerp van rusten om tot een ander over te gaan. Anders is het gesteld met zaken die ernstige gedachten en overdenking opwekken. Het tweede tijdperk is begonnen, het derde zal onvermijdelijk volgen. Het spiritisme heeft vooral vorderingen gemaakt sinds men er het wezen beter van begrepen heeft en men er de strekking van inziet, omdat het de meest gevoelige snaar bij de mens doet trillen: die van zijn geluk, en reeds op deze wereld. Dat is de reden van zijn verspreiding, het geheim van de kracht, waardoor het zegepraalt. In afwachting dat zijn invloed zich over de massa's zal uitstrekken, maakt het degenen die het begripen, gelukkig.

Zelfs hij, die niet een stoffelijk verschijnsel bij ene manifestatie heeft bijgewoond, zegt tot zichzelf: buiten de verschijnselen blijft er nog de wijsbegeerte over, en deze verklaart mij wat nog GEEN ANDERE mij heeft kunnen verklaren. Alleen door redenering vind ik een rationele verklaring van vraagstukken, die in de hoogste mate mijn toekomst betreffen. Zij boezemt mij kalmte, zekerheid, vertrouwen in. Zij verlost mij van de kwelling van de onzekerheid en bij dit alles, wordt het vraagstuk van de stoffelijke feiten slechts van ondergeschikt belang. U allen, die haar aanvalt, wilt u een middel om haar met vrucht te bestrijden? Hier is het. Geef er iets beters voor in de plaats. Vind een meerwijsgerige oplossing op alle vraagpunten die zij verklaart: geeft aan de mens een ANDERE ZEKERHEID, die hem gelukkiger maakt. En begrijp daarbij goed de bedoeling van het woord *zekerheid*, want de mens neemt alleen datgene, wat hem logisch voorkomt, als zeker aan. Bepert u niet tot het zeggen: dat is zo niet, want dat is al te gemakkelijk. Bewijs, niet door ontkenning, maar door feiten, dat het zo niet is, nooit geweest is en zo niet wezen KAN. Indien het niet zo is,

zeg ons dan vooral wat er in de plaats zou wezen. Bewijs eindelijk dat het gevolg van het spiritisme niet is, de mensen beter en gevolglijk gelukkiger te maken door de toepassing van de zuiverste evangelische zedenleer, zedenleer, die men veel prijst, maar die men zo weinig opvolgt. Wanneer u dat gedaan zult hebben, zult u het recht hebben haar aan te vallen. Het spiritisme is sterk omdat het op de grondbeginsels van de godsdienst zelf: God, de ziel, de toekomstige straffen en beloningen, steunt, vooral ook omdat het die straffen en beloningen als natuurlijke gevolg van het aardse leven leert kennen, en niets van het tafereel, dat zij van de toekomst geeft, door de meest eisende rede kan verworpen worden. U, wiens gehele leer bestaat in het ontkennen van de toekomst, wat biedt u aan tot vergoeding voor het lijden hier op aarde? U steunt op het ongelooft, het spiritisme steunt op het vertrouwen op God; terwijl het de mens tot geluk, hoop, en waarachtige broederlijke uitnodigt, biedt u hem HET NIET tot vooruitzicht, en het EGOÏSME tot troost aan. Het spiritisme verklaart alles, u verklaart niets. Het spiritisme bewijst door feiten en u bewijst niets. Hoe wilt u dan nog dat men zal aarzelen tussen deze twee leerstellingen, een keuze te doen?

VI

Men zou zich een zeer verkeerd denkbeeld van het spiritisme vormen, als men dacht dat het zijn kracht uit de stoffelijke manifestaties put, en dat men dus, door deze manifestaties te verhinderen, het in zijn grondslagen zou kunnen aantasten.

Zijn kracht is gelegen in zijn wijsbegeerte, in het beroep, dat het op de rede, op het gezonde verstand doet. In oude tijden was het het onderwerp van geheimzinnige studie, die men zorgvuldig voor de gewone mensen verborgen hield, tegenwoordig heeft het voor niemand geheimen. Het spreekt in een duidelijke taal en zonder dubbelzinnigheid. Bij het spiritisme is niets mystieks, zijn er geen allegorieën die verkeerd uitgelegd kunnen worden. Het wil door iedereen begrepen worden, omdat de tijd gekomen is om aan de mens de waarheid te doen kennen. Wel verre van de verspreiding van verlichting vijandig te zijn, wil het dat voor allen. Het eist geen blind

gelooven; het wil dat men weet wat men gelooft. Door op de rede te steunen zal het altijd sterker zijn, dan zij die op het *Niet* steunen. Zouden de hinderpalen, waarmede men zou willen trachten de manifestaties te belemmeren, in staat zijn die te beletten? Nee, want zij zouden het gevolg hebben van alle vervolgingen; zij zouden de nieuwsgierigheid en het verlangen om datgene wat verboden is, te kennen, opwekken. Men zou er daarentegen ongetwijfeld een einde aan kunnen maken, indien die manifestaties het voorrecht van een enkel mens was, door ze bij die mens te beletten, maar ongelukkig voor de tegenstanders, staan zij iedereen ten dienst, en men maakt er dan ook bij de kleinste tot de grootste, van het paleis tot in de hut gebruik van. Men kan er de beoefening van in het publiek van verbieden, maar men weet dat het juist niet in het publiek is dat zij het beste plaatsvinden, maar wel in de huiselijke kring. En aangezien iedereen medium kan zijn, hoe zou men dan een familie in de huiselijke kring, iemand in de afzondering van de binnenkamer, de gevangene achter de tralies kunnen beletten, buiten kennis van de gerechtsdienaren, ja zelfs in hun aanwezigheid, contact met de Geesten te hebben. Indien men die in één land verbiedt, zal men het dan in een nabijgelegen of in de gehele wereld kunnen beletten, want er is geen land in de twee halfronden waar geen medium is? Om alle mediums gevangen te kunnen zetten, zou men het de helft van de mensheid moeten doen, en ging men er toe over om alle boeken over het spiritisme te verbranden, hetgeen niet gemakkelijker dan het andere zou zijn, dan zouden er de volgende dag weer nieuwe zijn, omdat de bron ervan onaantastbaar is en men de Geesten, die er de wezenlijke schrijvers van zijn, noch gevangen zetten noch verbranden kan.

Het spiritisme is niet het werk van een mens. Niemand kan er zich de schepper van noemen, want het is zo oud als de schepping. Het is overal, in alle godsdiensten, en in de Katholieke godsdienst nog meer en met meer gezag dan in de anderen, want men vindt bij deze godsdienst het beginsel terug van alles: Geesten op elke trap staande, hun geheimzinnige en duidelijke omgang met de mens, de beschermengelen, de reïncarnatie, de emancipatie van de ziel gedurende het leven, het tweede gezicht, de visioenen, de verschijningen van allerlei aard, ja zelfs tastbare verschijningen. Wat de duivels betreft, dit zijn niet anders dan de kwade Geesten, en met uitzondering van het

geloof, dat de eersten voor eeuwig tot kwaad gedoemd zijn, terwijl de weg ter verbetering aan de anderen niet ontzegd is, bestaat het verschil tussen die twee alleen in de naam.

Wat doet de hedendaagse spiritistische wetenschap? Zij verenigt alles wat overal verspreid lag tot een geheel, verklaart in duidelijke en verstaanbare bewoordingen wat slechts door beeldspraak bekend was. Zij ontdoet het van datgene, wat bijgeloof en onwetendheid er bijgevoegd hadden, om alleen de werkelijkheid en het stellige te behouden. Dat is haar rol, en niet die van stichtster. Zij wijst aan wat is. Zij rangschikt maar scheidt niet, want haar grondslagen behoren tot alle tijden en tot alle plaatsen. Wie zal zich dan sterk genoeg wanen om haar door honende spotternij en zelfs door vervolging te smoren? Indien men haar aan de ene kant vervolgt, zal zij aan de andere en op dezelfde plaats, van welke men haar verbannen heeft, weer tevoorschijn komen, omdat zij in de natuur is, en omdat het de mens niet gegeven is een van de machten der natuur te vernietigen, noch aan Gods besluiten zijn *veto* opleggen.

Welk belang zou men er trouwens bij hebben om de verspreiding van de denkbeelden van het spiritisme hinderpalen in de weg te leggen? Het is waar dat die denkbeelden de misbruiken, die in hoogmoed en in egoïsme hun oorsprong vinden, aantasten. Maar die misbruiken, die voor sommigen voordelig zijn, zijn nadelig voor het algemeen, het spiritisme zal dus de grote hoop voor zich winnen, en zal alleen hen, die er belang bij hebben, misbruiken te bestendigen, als ernstige bestrijders overhouden. Deze denkbeelden maken daarentegen door hun invloed de mensen welwillender ten opzichte van elkaar, minder begerig naar stoffelijke voordelen en meer onderworpen aan de besluiten van de Voorzienigheid, en zijn daardoor een waarborg voor het behoud van orde en rust.

VII

Het spiritisme doet zich uit drie verschillende gezichtspunten voor: die van de feitelijke manifestaties, de wijsgerige en zedelijke beginselen, die eruit voortvloeien, en de toepassing van die beginselen. Vandaar drie soorten of liever drie graden van ingewijden:

1. degenen, die aan de manifestaties geloven en zich er bij bepalen die te constateren; voor dezen is het een wetenschap van ervaring; 2. zij, die er de zedelijke gevolgen van begrijpen; 3. zij, die deze zedenkunde in praktijk brengen of trachten te brengen. Welke nu ook het gezichtspunt, uit welke men die verschijnselen beschouwt, zijn moge, hetzij wetenschappelijk of zedelijk, zal iedereen toch begrijpen dat er een geheel nieuwe gedachteloop door ontstaat, die niets anders dan een grondige wijziging in de toestand van de mensheid ten gevolge kan hebben en iedereen zal inzien dat deze wijziging niet anders dan ten goede zijn kan.

De tegenstanders van het spiritisme kan men eveneens in drie categorieën verdelen:

1. Zij, die uit stelselzucht, alles wat nieuw is, of wat niet van hun afkomstig is, ontkennen, en daarover zonder kennis van zaken spreken. Tot deze klasse behoren allen, die niets aannemen dat buiten de getuigenis van de zintuigen ligt; zij hebben niets gezien, willen niets zien, en nog minder iets doorgronden. Het zou hen zelfs onaangenaam zijn als zij te duidelijk zagen, uit vrees te moeten bekennen dat zij geen gelijk hebben. Voor dezen is het spiritisme een hersenschim, een dwaasheid, een utopie; het bestaat niet, daarmee is men er het spoedigste van af. Het zijn ongelovigen, die *niet willen* geloven.

Naast dezen kunnen wij hen plaatsen, die om hun geweten te bevredigen er een blik in geslagen hebben, om te kunnen zeggen: Ik heb willen zien, maar ik heb niets gezien. Zij begrijpen niet dat er meer dan een half uur toe nodig is om zich van een gehele wetenschap rekenschap te kunnen geven.

2. Zij, die ofschoon zij zeer goed weten waaraan zij zich ten opzichte van de werkelijkheid van de feiten te houden hebben, nochtans die feiten uit eigenbelang bestrijden. Voor hen bestaat het spiritisme, maar zij vrezen de gevolgen. Zij vallen het aan, alsof het een vijand was.

3. Zij, die in de zedenkunde van het spiritisme een te strenge afkeuring van hun daden of neigingen vinden. Het ernstig opgevatte spiritisme zou hen hinderlijk zijn, zij nemen het niet aan, noch verwerpen het: zij sluiten liever hun ogen.

De eersten worden gedreven door hoogmoed; de tweeden door eerzucht; de derden door baatzucht.

Men zal inzien dat aangezien deze oorzaken van oppositie niets degelijks inhouden. Zij moeten allengs verdwijnen, want wij zoeken tevergeefs naar een vierde soort van tegenstanders, die zich op duidelijke tegenbewijzen, die van een nauwgezette en ijverige studie van het vraagstuk getuigt, zouden kunnen beroepen. Allen stellen er niets tegenover dan ontkenningen. Niet één komt met ernstige en niet te weerspreken wederlegging tevoorschijn.

Men zou een te grote verwachting van de menselijke natuur koesteren, als men dacht dat zij opééns door de spiritistische denkbeelden hervormd zou kunnen worden. Hun uit werking is bij allen, die ze omhelzen, zeer zeker niet dezelfde, noch even sterk. Maar wat het gevolg ook zijn moge, is het altijd, hoe zwak ook, een uitwerking ten goede, ware het alleen door het bewijs te leveren van een onlichamelijke wereld, waarin de ontkenning van de materialistische leerstellingen opgesloten ligt. Dat is het gevolg van de waarneming van de feiten zelf, maar bij hen, die het wijsgerige spiritisme begrijpen, en er iets anders inzien dan meer of minder merkwaardige verschijnselen, doet het andere uitwerkselen ontstaan. De eerste en meest algemene, is, dat het het godsdienstige gevoel ontwikkelt, zelfs bij degene, die zonder materialist te zijn, niet anders dan onverschilligheid voor de dingen van de Geest over heeft. Het doet bij hem verachting van de dood ontstaan, wij zeggen niet, het verlangen naar de dood, want wel verre van dat, zal de spiritist zijn leven even goed verdedigen als ieder ander, maar hij verkrijgt een zekere onverschilligheid, die hem zonder morren en zonder leed, een niet te vermijden dood, doet tegemoet gaan, als iets dat door de zekerheid van de staat, die er opvolgt, meer een geluk dan te vrezen is. Het tweede uitwerksele, bijna even algemeen als het vorige, is gelatenheid bij de wederwaardigheden van het leven. Het spiritisme doet de dingen uit een dermate verheven standpunt beschouwen, dat het leven op aarde het drie vierde van zijn belangrijkheid verliest, Men wordt niet meer zo aangedaan door de wederwaardigheden, die aan dat leven eigen zijn: vandaar, meer moed bij verdriet, meer gematigdheid in zijn wens. Daardoor ook het verdrijven van de gedachte om zijn leven te verkorten, want het spiritisme leert, dat men door zelfmoord al datgene verliest wat men er door dacht te winnen. De zekerheid van

een toekomst, die het van ons zelf afhangt gelukkig te maken, de mogelijkheid om met wezens, die ons dierbaar zijn, in gemeenschap te kunnen zijn, bieden aan de spiritist een verhevene troost aan. Zijn zicht breidt zich tot in het oneindige uit door de onafgebroken blik, die hij op het leven aan gene zijde van het graf slaat en waarvan hij de geheimzinnige diepte kan peilen.

Het derde uitwerksel is tot toegevendheid voor de gebreken van anderen te stemmen, maar het mag niet verzwegen worden, dat het beginsel van egoïsme en al wat daaruit voortvloeit datgene is, wat bij de mens het meest vasthoudend en daarom het moeilijkste uit te roeien is. Men offert gaarne iets op, mits het niets kost, en vooral als men zich daarvoor niets hoeft te ontzeggen. Het geld heeft nog voor de grote hoop zo iets onweerstaanbaar aantrekkelijks, en slechts zeer weinigen begrijpen als het hen betreft, het woord, overtollig: daarom is ook de zelfverloochening het bewijs van de verhevenste vooruitgang.

VIII

Sommige mensen doen de vraag, leren de Geesten ons een nieuwe zedenleer, iets verhevener dan hetgeen Christus gezegd heeft? Indien de zedenleer niet anders is dan die van het Evangelie, waartoe dient dan het spiritisme? Deze redenering lijkt veel op die van de kalief Omar, toen hij over de bibliotheek van Alexandria sprak: «Indien zij niets anders bevat dan hetgeen in de Koran staat, dan is zij zonder nut en men moet haar verbranden. Indien zij iets anders behelst, dan is zij slecht, en moet men haar verbranden.»

Nee, het spiritisme behelst geen andere zedenleer dan die van Jezus. Maar nu doen wij op onze beurt de vraag, of de mensen voor de komst van Christus niet de wet hadden, die door God aan Mozes gegeven was? Vindt men Zijn leer niet in de tien Geboden terug? Zal men daarom zeggen dat de zedenleer van Jezus zonder nut was? Wij vragen verder aan hen, die het nut van de spiritistische zedenleer ontkennen waarom die van de Christus zo weinig opgevolgd wordt, en waarom juist zij, die er met recht het verhevene van verkondigen, de eerste zijn om Zijn eerste wet “*universele barmhartigheid*” te schenden. De Geesten komen niet alleen die wet bevestigen, maar zij wijzen er ons het

praktische nut van aan, zij maken waarheden, die slechts onder een allegorische vorm onderwezen waren, verstaanbaar en duidelijk. En bij die zedenleer, komen zij de meest diepzinnige psychologische vraagstukken oplossen. Jezus is de mensheid de weg van het ware goede komen aanwijzen. Waarom zou God, die hem gezonden heeft om zijn miskende wet in herinnering te brengen, niet tegenwoordig Geesten tot hen zenden om er opnieuw en met meer klem aan te herinneren, als zij die vergeten om alles aan hebzucht en hoogmoed opofferen. Wie zou aan Gods almacht grenzen durven stellen, en Hem de te volgen weg durven afbakenen?

Wie weet of, zoals de Geesten dit verzekeren, de voorspelde tijden niet gekomen zijn, en of wij die tijden niet nabij zijn, in welke slecht begrepen of verkeerd uitgelegde waarheden op een duidelijke wijs aan de mensheid moeten worden geopenbaard om zijn vooruitgang te bespoedigen? Is er niet iets voorzorgs in die openbaringen, die tegelijkertijd op alle punten van de aarde gedaan worden? Het is niet een enkel mens, een enkele profeet, die ons komt waarschuwen, het licht breekt aan alle kanten door; het is een gehele nieuwe wereld, die zich aan onze ogen vertoont. Zoals de uitvinding van de microscoop ons de wereld van de oneindig klein, die wij niet vermoeden, heeft doen kennen; zoals de telescoop ons de duizenden werelden, die wij evenmin vermoeden, heeft doen ontdekken, hebben de spiritistische mededelingen ons de onzichtbare wereld geopenbaard, die wereld, die ons omringt, waarmede wij onophoudelijk in aanraking zijn en die buiten ons weten deel neemt aan alles, wat wij doen. Nog maar een korte tijd en het bestaan van die wereld, zal evenzo onbetwistbaar zijn als die van de microscopische wereld en van de hemel bollen, die zich in de ruimte verliezen. Is het dan niets, ons een gehele wereld te hebben leren kennen; ons in de geheimen van het leven aan de overzijde van het graf te hebben, ingewijd? Het is waar dat die ontdekkingen, als men er die naam aan geven kan, enige aangenomen denkbeelden in de weg staan maar hebben niet alle grote wetenschappelijke ontdekkingen eveneens de meest gevestigde denkbeelden gewijzigd, het onderste boven gekeerd? En heeft onze eigenliefde niet aan de evidentie moeten toegeven? Zo zal het ook met het spiritisme gaan, en langzamerhand zal het het burgerrecht onder de menselijke wetenschappen verkrijgen.

Het contact met de wezens aan gene zijde van het graf heeft ten gevolge gehad, beter het toekomstige leven te doen begrijpen, ons dat leven te doen aanschouwen, ons in te wijden in de straffen en genoegens, die wij naargelang onze verdiensten te verwachten hebben, en juist daarvan *hen* tot het *spiritualisme* terug te voeren, die in ons niets anders dan stof, niets anders dan een van organen voorzien werktuig zagen. Daarom hadden wij ook gelijk toen wij zeiden dat het spiritisme het materialisme door feiten gedood heeft. Al had het spiritisme geen andere uitwerking gehad, dan zou de maatschappij het toch dank verschuldigd zijn. Maar het spiritisme doet meer: het toont ons de onvermijdelijke gevolgen van het kwaad aan, dientengevolge de noodzakelijkheid van het goede. Het aantal van hen, die het tot betere gedachten teruggebracht heeft, bij wie het de slechte neigingen uitgeroeid en wie het van het kwaad afgehouden heeft, is veel groter dan men denkt en neemt dagelijks toe. Dit komt omdat voor hen de toekomst niet meer onzeker is. Het is niet meer alleen een hoop, het is een waarheid, die men begrijpt, die men verklaart als men degenen, die ons verlaten hebben, zichzelf *ziet* en hoort beklagen of gelukwensen over hetgeen zij op aarde gedaan hebben. Zij, die daarbij tegenwoordig zijn, beginnen na te denken en voelen de behoefte om zichzelf te leren kennen, zichzelf te beoordelen en beter te worden.

IX

De tegenstanders van het spiritisme hebben niet nagelaten zich een wapen te smeden uit enig verschil van gevoel, dat over enige punten van de leer bestaat. Het is niet te verwonderen, dat bij de eerste verschijning van een wetenschap, wanneer de waarneming nog onvolkomen is, en iedereen, die van zijn eigen standpunt beoordeelt, er zich tegenstrijdige stelsels hebben kunnen opdoen. Maar ten gevolge van een meer grondige studie, zijn nu reeds drie vierde van die stelsels gevallen, waaronder om te beginnen dat stelsel, dat alle mededelingen aan de Geest van het kwaad toeschreef, alsof het voor God een onmogelijkheid zou geweest zijn om goede Geesten tot de mensen te zenden. Een absurde leer, omdat zij door de feiten weerlegd wordt; een goddeloze leer omdat zij de ontkenning van de Almacht en Goedheid van de Schepper is. De Geesten hebben ons altijd gezegd ons over die,

uiteenlopende gevoelens niet bezorgd te maken, want dat er eenstemmigheid komen zal. En die bestaat al over de meeste punten en het verschil in gevoel vermindert hij de dag. Op de vraag: waarop moet de onpartijdige en onbaatzuchtige mens zich gronden om een oordeel te kunnen vellen, zolang die eenstemmigheid nog niet verkregen is? Is hun antwoord:

«Het zuiverste licht is dat, wat door geen enkele wolk verduisterd wordt. De diamant zonder vlek is degene, die het meeste waarde bezit. Beoordeel dus de Geesten naar de reinheid van hun onderwijs. Vergeet niet dat onder de Geesten er zijn, die hun aardse denkbeelden nog niet afgelegd hebben. Leer ze te onderkennen aan hun taal; beoordeel ze naar hun mededelingen in hun geheel; ga na of er logische verbinding van gedachte in bestaat, of er geen onwetendheid, hoogmoed of kwaadwilligheid in te ontdekken is. Kortom, of hun woorden altijd de stempel van de wijsheid dragen, die het kenmerk van het ware verhevene is. Indien uw wereld voor dwaling ontoegankelijk was, zou zij volmaakt zijn, maar hiervan is zij nog verre verwijderd. U bent nog bezig te leren hoe de dwaling van waarheid te onderscheiden; om uw oordeel te oefenen en u vorderingen te doen maken hebt u nog de lessen van de ondervinding nodig. De eenstemmigheid zal daar ontstaan, waar het goede, nooit met kwaad vermengd is geworden, het is aan die kant dat de mensen door de kracht der dingen gedrongen, zich weer zullen herenigen, want zij zullen begrijpen dat daar de waarheid zijn moet. Van welk belang kunnen dan ook enige uiteenlopende gevoelens zijn die meer de vorm dan de grond betreffen! Merk wel op, dat de grondbeginselen overal dezelfde zijn en u in een gemeenschappelijk gevoel: liefde tot God en goed doen, moeten verenigen.

Hoe men zich dan ook de wijze van vooruitgang voorstelt, of hoe ook de normale toestand van het toekomstige leven zijn moge, blijft het einddoel hetzelfde: goed doen; en er bestaan geen twee manieren om dat te doen.”

Indien er onder de volgers van het spiritisme zijn, die omtrent enige punten van de theorie van mening verschillen, dan zijn zij het toch allen over de grondbeginselen ééns. Er bestaat dus eenstemmigheid, als men daarvan die weinigen uitzondert, die bij de manifestaties de

tussenkost van de Geesten nog niet willen erkennen, maar die of aan louter fysische oorzaken wijten, welk gevoel strijdig is met het axioma: ieder intelligente uitwerksel moet een intelligente oorzaak hebben, ofwel ze aan de terugkaatsing van onze eigen gedachten toeschrijven, hetgeen door de feiten weerlegd wordt. De andere punten zijn van ondergeschikt belang. Er kunnen dus leerscholen bestaan, die omtrent punten van de wetenschap die nog tegengesproken worden, trachten ingelicht te worden, doch er moeten geen tegen elkaar wedijverende sekten bestaan. Er moet slechts antagonisme bestaan tussen die sekten, die het goede willen, en die, welke het kwade doen of zouden willen. En er bestaat niet een serieuze spiritist, doordrongen van de grote zedelijke lessen, die door de Geesten gegeven worden, welke overigens zijn denkwijze ook wezen moge, die het kwade zou willen of aan zijn naasten kwaad zou willen toewensen.

Indien een van die sekten dwaalt, zal, indien zij te goeder trouw onbevooroordeeld het licht zoekt, dat ook vroeg of laat voor haar doorbreken. Intussen hebben allen een gemeenschappelijke band, die hen door dezelfde gedachte verenigen moet; allen beogen hetzelfde doel. Het komt er dus weinig op de weg die men volgt op aan, mits die weg er toe leidt. Geen een moet, hetzij door stoffelijke hetzij door zedelijke dwang zichzelf opdringen en de sekte, die over een andere het anathema zou uitspreken, zou juist die wezen welke dwaalde, want zij zou klaarblijkelijk onder de invloed van kwade Geesten handelen. De uitspraak van de rede, moet als beslissing in het hoogste ressort gelden en men zal door gematigdheid beter van de zegepraal van de waarheid verzekert zijn, dan door bittere en door nijd en jaloezie vergiftigde geschriften. De goede Geesten prediken alleen eendracht en barmhartigheid tot de naaste, en nooit zijn er uit een zuivere bron, kwaadwillige of met de barmhartigheid strijdige gedachten voortgekomen. Horen wij hieromtrent en tot slot de raad, die de Geest van de H. Augustinus ons geeft:

“Lang genoeg hebben de mensen elkaar in de naam van een God van vrede en barmhartigheid verscheurd en vervloekt, en door een dergelijke heiligschennis, beledigt men God. Het spiritisme is de hand, die allen eenmaal zal verenigen, omdat het de mensen wijzen zal waar waarheid en waar dwaling is; maar nog lang zullen er schriftgeleerden en Farizeeën zijn, die het zullen loochenen, zoals zij de Christus

geloochend hebben. Wilt u dus weten onder de invloed van welke Geesten de verschillende sekten zijn, waarin de wereld verdeeld is? Beoordeel ze naar hun werken en naar hun grondbeginselen. Nooit zijn de goede Geesten aandrijvers tot kwaad geweest; nooit hebben zij moord of geweld aangeraden of gewettigd; nooit hebben zij partijhaat, dorst naar rijkdommen en eer, noch de onmatige zucht naar aardse goederen opgewekt. Alleen zij die goed, menselijk en welwillend voor allen zijn, zijn hun lievelingen en ook die van Jezus, want zij volgen de weg, die hij hun, om tot hem te komen, aangewezen heeft.”

H. Augustinus.

